E. 1. de MS.
T. A

Cópiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 278 hojas foliadas y dos mas de portada é indice, bien tratado, completo.

R.— Robles Phisica.

Ext. de M. S.
Tab. A.

P. Robles. Jesuita. 9

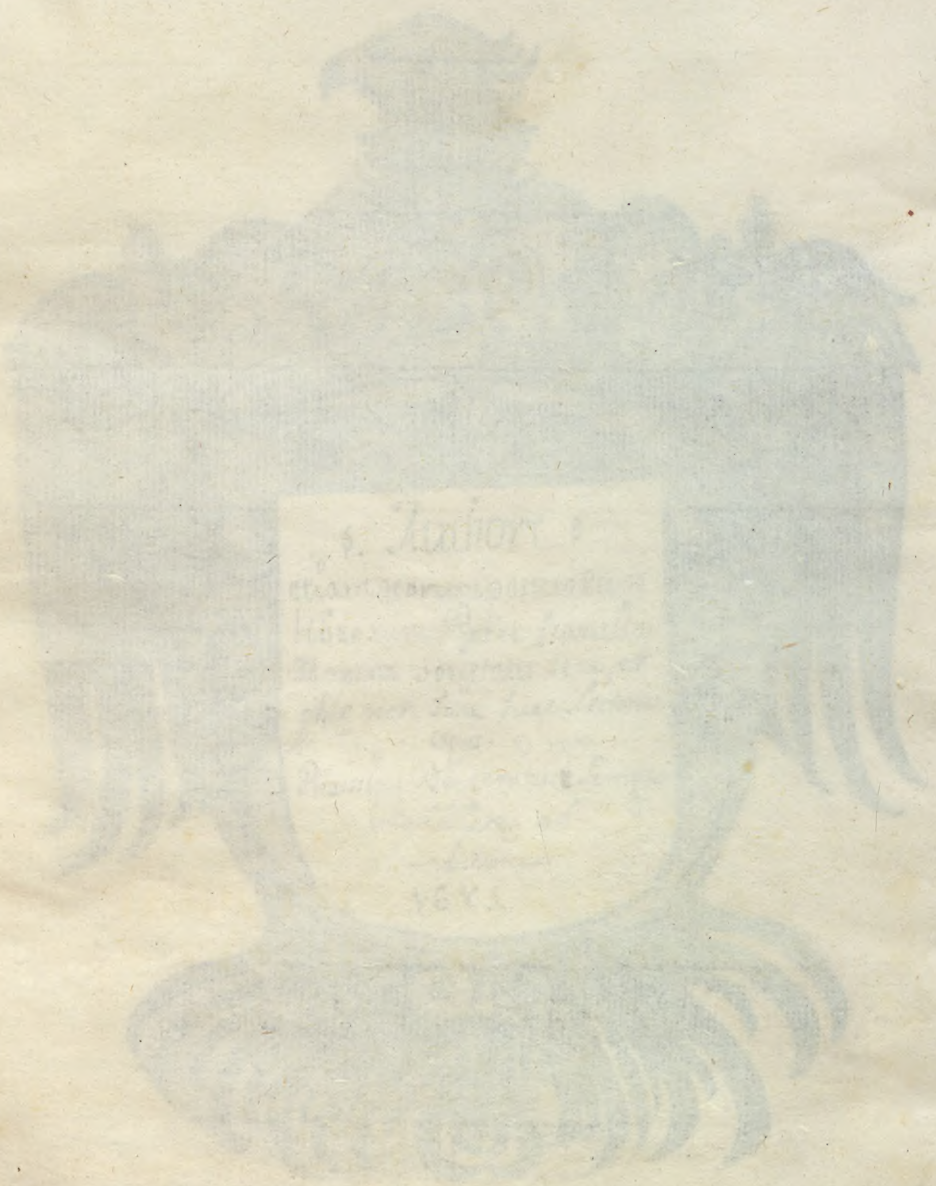
DISPVTATIONES SCHOLĪCÆ IN OCTO LIBROS PHYSICORV̄ ARISTOTELIS CŌMENTARIÆ.

Autore

P. FRANCo. DE ROBLES E SOCIETATE IESV.

Audiente

Francisco Antonio de Tapia. Cordubæ. Anno 1684.

Authore
etiam Horum posterorum
librorum: Patre Francisco
Moreno Societatis Iesu, et
phiæ non sine Iure Lectore:
Opus
Purissimæ Dei genitrici Semper
immaculatæ ad-
dictum
1685.

DYSPVTATIONES Scholasticae pro ex-
plicanda Universalis Stagiritae philosophia naturali seu de physica auscultatione libri octo. Opus purissimae Dei genitricis semper immaculatae addictum. Cui animo operis nos nostraque omnia toto animo devovimus. Auctore Patre Fran[cis]co De Robles Societatis Jesu Sacerdote Theologo et philosophiae publico Professore. In Corduben[si] collegio eiusdem Societatis Divae Catherinae Virgini et Martyri Sacro. Cordubae anno ab humano genere instaurato 1684.

Alloquium:

Omne Priscis et Recentibus Phys. studium fuit Dialecticae gloriam deprimere ut naturalis philosophiae dignitatem extollerent. Mirique quantas in philosophiam dedecant: quid quid enim iuventutis animos nutantes adhuc, et in longe praeceptis dubia adhuc luce trepidantes iterum detenere possit confingunt: quantasque caliginis et tenebrarum nox ipsa infert Mortalibus: quantus terroris ardua quaeque animis incutiunt, tantundem in Dialecticos effundunt. Ut amoenissimae facultatis invidiam in philosophiae laudes assurgunt, sed apage: Ut nos quidquam gloriae laudibus Dialecticae detrahamus, ut nostram vobis physicam commendemus neque enim has sibi laudes poscit naturalis Philosophia. Errat quippe qui quod in aliena depressione et dedecus sui ipsius honores et decus reponit et procul dubio meliora deturpant ornamenta quae alieno in dedecore firmant.

1 dr

Praestat philosophia indole Nobilissima eius exterioribus inclyta laudum capita depromerem, si angustioris praeloquutionis spatia paterent. Ut meos auditores ad illius amorem, et studium potius inflammarem quam in alterius ordinis facultatis impellerem. Quid humano

Quia incunabula Vs quas esse potuit dies corporis grati carcin-
detinet, quas naras et in his nosse miracula? nil sane l ex-
credebat Condubentes philosophus Seneca, qui sua non deluxit opinio
gaudet quippe naturae animus facultas cognoscendi et in Vna
naras incunabula. Revocate cogne Vehement delectat, Vt
ad Authoris narae non obscuras cognis tandem aliquando
Rapiat. Excellentissime rei et his augusta Voces dabuntur
ipsa narae incunabula. Revocate in Memoriam sas illam
ok bis infantias. Recognoscite non prius efformatos homines
quas caelis, terras, et creaturas omnes Author Maximus condi-
disset. prius quae solem, ceteraque Astrorum ignes caelo
affixit et ascendit, quas pulcherrimas illas suisque imitan-
tes Autoris imagines hominis nimirum elaborare et Quid
2. praestant tibi Mortalia cetera? absit, sed hoc ita factum
Credite, Vt status acho, spiritus et Vitas hauriret totius narae
Opus mirabile pulcherrimas que indoles intueret, et mille
sibi gaudendi et Delectandi causae suppeterent quibus
certe non fungeret, nisi Sol ipse spectabiles oculis exponeret.

Ergo ani-
mos Mecum in nostras philosophias naturalis modo converite et foritas
in ipsa totas solis naras inspicietis: haec quippe non docet
et ostendit naras quas sibi Vendicet perfectiones, haecque
Videmus et hoc, et hoc quo circum ferimus corpus: Quid Valeant
Causae quantisque illarum ope et Virtute ipsarum egeant effec-
tus. Ceteraque omnia quae naturalis Rerum status aut comitantur
aut possunt comitari. Haec Vos facultas expectat, haec Vos
manet et excipit fortuna, quae Labores et praeteritum
et sudores compensabit, et quo maius non arduo, et defici-
ha sed per plana, et iucundissimo itinere ad nostras
Philosophias perfecte comparandas enitendum e, Methodus eadem quam
in loga servavimus, hic non invariabit ea praecepta me cum
omnes audite, et operi protinus toto animo incumbamus.

Methodus eadem, quam in logica servavimus, hic non invariabitur, ea propter mecum accurate, et operi protinus toto animo incumbamus.

Proemium physice

1 naturalis philosophia, quae brevior vocabulo nuncupatur physica definitur communiter infrascriptis: est scientia, quae contemplatur per ultimo corpus naturale completum substantiae mobilis. ex qua definitione non obscure constat nostri instituti non esse philosophiam Ethicam, sive Moralem, illam scilicet quae de moribus instituendis, et recto regimine agit, sed philosophiam tantum naturalem illam nimirum, quae de rebus naturalibus et illarum proprietatibus disserit. tamen non capit unius anni spatium quidquid ad naturalem spectat philosophiam: propterea quae de illis tantum per hunc annum agendum est, quae ad libros octo collegit [illegible], caeteris ad subsequentem annum remissis.

2 libro, de corpore naturali et principiis illius egit physicus, in 2° de causis extrinsecis corporis; in 3° de infinito, in 4° de loco tempore et duratione; in 5° de actione passione et motu. in 6° de corpore continuo. in 7° de modis incipiendi et desinendi. de aliquibus speciebus motus de 1° motore. et denique de approximatione inter agens et passum. in octavo denique de mundo et illius principio. De quibus omnibus eadem serie nobis quoque disserendum est.

3 Explicanda tamen primum est definitio nuper tradita pro naturali philosophia: et imprimis diximus scientia; physica quippe est scientia. Cuius rei ratio haec est: illa facultas est scientia quae scientifice, et evidenter versatur circa suum obiectum; sed sic se habet physica: ergo est scientia. minor probatur: quia evidenter procedit circa omnia, de quibus per se agit

Vt ex dicendis constabit, cum iam diximus, quae contemplatur neque enim physica est facultas practica sed speculativa ratione, quia facultas quae neque efficit, neque dat regulas ad efficiendum suum obiectum non est practica, sed speculativa; sic se habet physica: ergo non practica, sed speculativa est. Constat minor, ex eo quod physica non efficiat corpus naturale, neque ad efficiendum illud det regulas, sed in illius cognitione et contemplatione consistit. Dixi praeterea ultimo, et principaliter; nam de corpore incompleto, non agit ultimo, sed tantum propter corpus completum melius cognoscendum.

4 Ulterius addo dico corpus naturale completum; illud sit, quod ex natura sua non ordinatur ad constituendum aliquod totum per se cum alio per intrinsecam unionem cum illo. An autem pro corpore completo intelligendum sit corpus physice compositum ex partibus inter se realiter distinctis. Res est non magni momenti, infra commodius discutienda. Breviter tamen meam sententiam innuo, sit non repugnare corpus completum non compositum physice partibus realiter inter se distinctis. Denique dixi sub ratione mobilis; id est ratio formalis sub qua physica contemplatur corpus naturale et de illo disserit, est, in quantum corpus naturale est mobile.

5 Sed petes quae nam sit haec ratio mobilis in corpore? Dico esse illam virtutem intrinsecam corporis, qua se ipsum potest intrinsece movere, producendo intra se suas passiones physicas et accidentia sibi debita: v.g. corpus ignis respicit a physica quatenus est intrinsece producibilis inde caloris, et aliarum proprietatum, quae connaturaliter debentur igni. Sic constat ex Aristotele libro 6° Metaphysicae, capite 1° textu 1°, ubi inquit: physica profecto facultas speculativa est eius quod moveri potest. Hinc facile ea[...]

6 Statuitur quodnam sit obiectum materiale, quodnam formale, et quodnam sit obiectum attributionis physicae proximae; dicendum est 1°, obiectum materiale physicae esse

ipsius corporis naturale, ut praescindit abstrahendo a naralitate seu virtute ab intrinseco motiva. Probatur: quia illud est obiectum materiale cuiuscunque facultatis quod inde habet realiter obiectum formale talis facultatis; sed tale est obiectum ~~materiale~~ corpus ~~male~~ naturale, ut praescindit abstrahendo a naralitate est obiectum formale. xxxxxxxxxxxxxxxx minor probatur: corpus naturale, ut praescindit abstrahendo a naralitate habet realiter ipsam naturalitatem siquidem cum illa identificatur realiter; sed naralitas, sive virtus motiva ab intrinseco est obiectum formale scientiae: ergo corpus naturale, ut praescindit abstrahendo a naralitate habet realiter in se obiectum formale scientiae; atque adeo est obiectum materiale illius.

7 ob. Dicendum est 2°: naralitas corporum seu virtus ab intrinseco motiva illius est obiectum formale scientiae. Probatur: quia eiusmodi naralitas est ratio formalis adequata sub qua scientia attingit suum obiectum materiale et de illo disserit. Sed ratio formalis adequata sub qua quaelibet facultas attingit suum obiectum materiale est formale obiectum illius: ergo eiusmodi naralitas corporum est obiectum formale scientiae.

8 ob. Dicendum est 3°: corpus naturale completum, ut mobile, est obiectum attributionis scientiae. Probatur: quia illud est obiectum attributionis cuiuscunque facultatis ad quod ordinat caetera quae tractat; sed scientia ordinat caetera quae tractat ad corpus naturale completum: ~~ergo~~ ut mobile, ergo corpus naturale completum, ut mobile, est obiectum attributionis scientiae. minor probatur: quia ad corpus naturale completum ut mobile cognoscendum ordinat scientia caetera omnia quae tractat. Denique dicendum quod alia plura de quibus agit scientia, ut constabit ex dicendis, sunt obiectum attributum scientiae.

9 ob. Sed rogabis; in quo differant obiectum formale, et obiectum attributionis scientiae? Respondeo, obiectum formale esse tantum illam formam scilicet naralitatem seu mobilitatem ab intrinseco quam habet corpus naturale completum, obiectum vero attributionis esse non solum hanc formam sed etiam illius subiectum seu totam denominationem resultantem ex subiecto et forma, unde obiectum attributionis dicitur a [illegible]

qª istud tant(um) e(st) extra denominationem: illud vero e(st) tota denominatio. — Rogabis 2º, an scientia sit una vel multiplex scientia. Resp. esse unam scientiam. Ratio e(st): q(uia) licet plures habitus et actus habeat, nihil o(mn)inus omnes ad unum finem ordinantur, scilicet ad obiectum attributionis melius cognoscendum: atque adeo scientia e(st) una scientia non unitate indivisibilis scientia, aut unionis, sed unitate morali, ut alias de logica dicebamus.

1º VII Rogabis 3º, utrum non solum corpus naturale completum scientiae compositum, sed etiam reale indivisibile, et non scientiae compositum sit obiectum scientiae. Resp., utrumque includi intra obiectum scientiae. Ratio e(st): q(uia) utrumque e(st) corpus completum mobile; sed corpus completum mobile e(st) obiectum scientiae: ergo obiectum scientiae e(st) non solum corpus scientiae compositum, sed etiam corpus reale simplex. Quod autem Aristoteles non meminerit corporis completi simplicis, ut obiicium ad versarii; non probat philosophum negasse possibilitatem talis corporis, aut illud exclusisse ab obiecto scientiae, sed omisisse istius corporis tractationem, aut voluisse, q(uod) doctrina tradita pro corpore completo scientiae composito intelligeretur, ceteris paribus de corpore completo reali simplici. et haec pro scientiae proemio sufficiant.

1 VII Lib. 1us physicorum

De corpore et compositione physica illius

Disputatio 1a

De natura corporis et de principiis illius in communi.

Tribus disputationibus universam doctrinam, quam 1º physicorum libro docuit philosophus, complectar: in quarum 1a corporis et eius principiorum in communi naturam expediam, inclusa quae summam difficultatem et gravem quaestionem de extra corporis pro ut ab spiritu qualiter differentiis; in 2a autem de principiis in particulari corporis naturalis more nostro disputabo; in 3a denique de toto composito loquendum e(st) neque aliquid praetermittam, q(uod) meis auditoribus utile aliquando existimavero. proinde aggrediar, quae Aristoteles dixit, et integet

et auctores plerique praetermittunt et intellexerim non quies numeranda e. 2^d. quas aggrediar difficultates, et quas in scholas recentiores induxerunt.

Questio 2.a

De natura corporis in communi prout ab spiritu diversi.

Cap: 1um

In quo ponit difficultas et due circa illam sententie recensentur.

12 Hic e, ubi clarissime se prodit humani ingenii tenuitas, cum tota mente non capiat corporis quod oculis assidue intuetur. pro inde quae corporis investigamus: non corporis matematice sumpti sit prout distantiis lineis et superficiebus ex quibus longitudo, latitudo et profunditas resultat; neque corporis matematice sumptum sit prout corporis constituat tantis pro materia 1.a. Rursus nec loquimur de corpore prout ratione e ac compositus ex materia et forma redulstarus de quo in 3.a disputatione; sed loquimur in presenti de corpore Metaphisice sumpto et considerato precisse secundum illud conceptum aut pratam secundum quae differt adequate ab spiritu. Ut tale est quae difficultatis sensus; quod nam sit constitutivus corporis Methaphisice sumpti et prout ab spiritu ut tali differentis habet.

Ad Resolutionem illud in 1.is supponendum e, dari re ipsa entitates spirituales, et entitates corporeas quod nemo dubitat, et locu lent. ex Lateranensi concilio constat Cap. firmiter de summa trinitate: atque adeo presens difficultas non circa res repugnantes et implicatorias, sed circa possibiles et actualiter existentes versatur. Supponendum e 2.o id quod nemo negat unus si demas patres Lince scilicet corporis non posse esse spirituale neque spiritus posse esse corporeus; nam nomine corporis

illud intelligimus, quod est reale et non est spiritus. et nomine Spiritus intelligimus quod est reale, et non est corpus. Suponendum est 3° entitates spirituales, quas modo nobimus esse deum angelos. Animas rationales et actus intus et voluntatis angeli et hominis, non nulla que alia accidentia et qualitates tan natura les, quam super naturales ipsis adhaerentes. entitates autem corporeas esse materiam tam et formas, lumque alterius compositi fisici praeter hominem et insuper acciones ficas illorum, et plura accidentia ipsius comitantia, v.g. calorem frigus et c.

4. Suponendum est 4° partes illud poni debere pro corporis diferentia exacta, quod in omni corpore precisse reperitur et non partes variorum corporum. nam ideo hinnibile ponitur pro diferentia exaliegni quod omni et solo equo invenitur. et non partes secundarias illius. Suponendum est 5° id, quod nos ahorum cum communiori sententia doctrini sumus, quantitatem esse accidens quodam realiter distinctum a materia inhaerentem tamen materie etc. Suponendum est 6° et ultimo, quantitatem esse impenetrationem radicalem, id est esse rationem formalem propter quam entitas quanta repugnat penetrationi cum altera entitate quanta. Unde ipsa actualis et formalis partium impenetratio est effectus quantitatis, qui remota super naturaliter potest. Existit vero ipsa formalis et actualis partium impenetratio indivensus ubicationibus partium, quam entitati spirituali non repugnare existimo.

Quaestio Sua.

1 § Positis, 1.a Sententia Conimbricensium constitutionis corporis Methafisice considerati ea dicit, quae in ordine ad trinas dimensiones definit corpus. trina dimensio consistit in longitudine latitudine, et profunditate: proindeque haec sententia docet, esse corporis quid entis dimensio est connaturaliter intrinsecus, et in hunc modum disponit definitione. quod petit naturaliter esse intrinsecus dimensio: atque adeo quidquid per idemtitatem unionem, est intrinsecus connaturaliter di

dimenso est corpus; quidquid non est connaturaliter intrinsecus 5.
dimenso non est corpus. hec sententia consonat opinioni patris
Hurtado, qui disputatione 2a De anima sectione 3a
in eundem sensum explicat corpus, ex mente Patris Vazquez
in 1a parte disputatione 188. Cap. 6o. 16
Contra quas sententias
sic arguo. entitas spiritualis, que petat esse intrinse-
cus dimenso non repugnat: ergo non est corpus quidquid petit
esse intrinsecus dimenso. Antecedens probo: non repugnat Deus
ponere in puncto continuo corporis diversos gradus gratie
et illos unire inter se: ergo non repugnat entitas spiritualis
que petat esse intrinsecus dimenso. Consequentia constat. quia eius-
modi gradus constituerent dimensum, quorum unio inter
se esset spiritualis, et insuper esset, et peteret esse in-
trinsecus dimenso. antecedens quoad 1am partem, constat, quia in diver-
sis punctis continui eiusdem corporis posset Deus ponere
diversos gradus gratie et ceteris. 17
2am autem partem, nimi-
rum quod Deus posset unire inter se unione continuationis illos gra-
dus probo: unio continuationis inter eos gradus non repugnat: ergo
Deus posset illos unire unione continuationis: antecedens probo:
ratio repugnantie istius unionis est, quia non bene constat cum defectibus
corporis, et spiritus adversarionis; sed hec non est ratio repugnantie:
ergo &c. minor patet; quia ipsa conclusio et detentio, quan-
do ipse non est nota et evidens, et fide divina constans non ergo
ut contrarium repugnet: que iura igitur naturam suam definiunt
adversarium neque ad libitum tanquam exuendi incapaces
defines confingant. 18
Dices: quod si fortasse ea unio sit plus cor-
porea. contra est; quia neque ex ratione unionis, neque ex ratione
unionis continue, neque ex ratione extremorum, que unit talis
unio petit esse corporea: ergo omnino ad libitum dicitur c

tales unionis forme corporeae. antecedens quoad 1am partem probatur exemplo, quia unio gratiae cum Angelo est spiritualis, et non corporea: ergo ex natura unionis non petit esse corporea. probatur etiam quoad 2am partem; quia ex natura unionis continuativae quaecumque illa exigit unire partes eiusdem rei absque penetratione partium inter se. sed ex hoc conceptu non exigit esse corporeas: ergo: neque ex natura unionis continuationis. minor probatur a paritate unionis informationis, quae non exigit ex natura unienda suas partes esse corporeas, neque spirituales, probatur 3am partem eiusdem antecedentis. quia extrema spiritualia non petunt unionem corpoream, ut constat ex unione gratiae cum angelo aut anima rationali.

1us. Arguo 2o contra hanc sententiam. non repugnat corpus omnino simplex, et indivisibile realiter et non petens esse intrinsece dimensum: ergo corpus ex natura sua non est quod petit esse intrinsece dimensum. antecedens probatur: quodlibet corporis continui punctum est simplex, et indivisibile realiter et non petit esse intrinsece dimensum. sed quodlibet corporis continui punctum est realiter corpus: ergo non repugnat corpus omnino simplex et indivisibile realiter. maior quoad 1am partem est nostra sententia contra nonnullos probabiliores de compositione continui. quoad 2am partem probatur: quia quodlibet corporis continui punctum licet sit indifferens ut uniatur cum reliquo corpore continuo nihil omnino non exigit unionem cum illo; eo ipso non petit esse intrinsece dimensum: ergo etc.

2o. Et quia aliqui ex Patre Hurtado, quia licet quodlibet corporis continui punctum sit realiter simplex et indivisibile; petit nihil omnino esse intrinsece dimensum; quia petit uniri cum caeteris partibus continui ut possint recipere suas substantiales, quas naturaliter appetit. sed contra est; quia non repugnat substantia cuiuslibet sufficiens sit punctum indivisibile maxime: ergo punctum

indivisibile corporis continui non petit naturaliter esse intrinsece
dimensum. Distat consequentia; quia ideo adstruatur puncto in-
divisibili exigentia unionis cum ceteris partibus, ut possit
recipere formam substantialem. Antecedens probatur: forma substantialis
ligni sicut etiam terrae habet sufficiens subiectum in puncto indivi-
sibili materiae: ergo non regnat forma substantialis, cuius subiectum
sufficiens sit punctum indivisibile materiae. Antecedens est mihi
evidens, quia ad nihil indigeret maiori subiecto quam pun-
cto indivisibili materiae.

Arguo 3o. actio, qua Deus cre-
aret formam equi, esset corpus; sed eiusmodi actio non petit
esse intrinsece dimensa: ergo non repugnat corpus
quod non petat esse intrinsece dimensum; atque adeo
non est de conceptu essentiali corporis esse intrinsece dimensum.
Distat consequentia, et maior non negatur ab adversariis, nec negari
potest nisi a Scotistis. Minor probatur: eiusmodi actio tantum petit
esse intrinseca animae equi; sed anima equi non est dimensa:
ergo non petit esse intrinsece dimensa. Liquet maior, quia
actio creativa tantum petit esse intrinseca termino, quem producit;
et minor, quia anima equi est realiter indivisibilis, insuper
quae anima equi in horum auctorum sententia ideo est corpus,
quia petit esse intrinseca materiae, quae dimensa est,
non autem quia petit esse sibi intrinsece; atque adeo non est in se di- 22
mensa.

Contra efficaciter. Ideo corpus distineretur per esse in-
intrinsece dimensum, quia ex Aristotele corpus debet esse un-
dequaque divisibile; sed non petit corpus esse undequaque
divisibile: ergo non distinguitur corpus per exigentiam, ut sit intrin-
sece dimensum. Maior est adversariorum, qui nobis obiiciunt
haec Aristotelis verba lib. 1o De Caelo, cap. 1o: Corpus quod
est divisibile omni ex parte. Minor patet. Si corpus peteret
esse divisibile omni ex parte, linea et superficies non
esset corpus; sed utraque est corpus: ergo non petit esse

Vndequaque diuisibile. minor et here distant, et maior prat. q^a linea n^i petit esse diuisibilis verus latitudinem et profunditatem; sed precisse verus longitudinem: vnde per nec superficies, nisi verus longitudinem et latitudinem: ergo linea et superficies inesset corpus, si hoc peteret esse diuisibile omni ex parte.

23 / vv — 2^a sententia docet, quod corpus esse eius impenetrabile cum alio ente eiusdem speciei, et compenetrabile cum ente impenetrabili. Sic docet Pater Arriaga Disputatione 4° De anima sectione 4. cuius consentit o Viedus Controversia 8° De anima 2° 5°. hanc tamen sententiam inpugno efficaciter: pars quaelibet materiae te e simpliciter corpus secundum se considerata; sed pars quaelibet materiae te secundum se considerata e penetrabilis cum parte alia materiae te secundum se considerata: ergo de ratione exalt corporis non e esse impenetrabile cum alio eiusdem speciei. Minor probatur nam pars quaelibet materiae te secundum se considerata, e pars materiae te sine quantitate. sed pars materiae te sine quantitate e penetrabilis cum parte materiae te sine quantitate: ergo pars quaelibet materiae te secundum se considerata e penetrabilis cum parte materiae te secundum se considerata. Hoc argumentum e efficax contra eos omnes qui sententiam Patris Arriaga sequuntur circa constitutionem corporis; docent tamen quantitatem distingui realiter a materia 1^a. Sed q^a Pater Arriaga in distinctione reale inter materiam 1^am et quantitatem, specialiter contra physicus arguitur.

24 / vv — Duo gradus caloris sententia eiusdem speciei penetrabilia inter se, sicut etiam duo actus visionis corporeae sententia penetrabilia inter se. sed duo gradus caloris sunt corpus, sicut etiam duo actus visionis corporeae. ergo de ratione constitutiua corporis n^i e esse impenetrabile cum alio eiusdem speciei. maior probatur

q. duo gradus caloris nec habent quantitatem nec debitam connaturalitate ipsis; sed q. non habet quantitatem est penetrabile cum alio non habente quantitatem: ergo duo gradus caloris et etiam eiusdem speciei entia penetrabilia inter se. Idemque intellige de duobus actibus visionis compositis.

Dices ex Arriaga quod ut eiusmodi gradus caloris sint penetrabiles inter se; non omnino sunt commensurabiles cum ente impenetrabili: atque adeo sunt corpus. Sed contra est: non est satis sufficiens ut entitas sit corpus quod sit commensurabilis cum entitate impenetrabili: ergo non sufficit ut gradus caloris penetrabiles inter se sint corpus, quod sint commensurabiles cum ente impenetrabili. Antecedens probo: anima rationalis est commensurabilis cum materia impenetrabili: ergo non est satis sufficiens ut entitas sit corpus, quod sit commensurabilis cum entitate impenetrabili. Antecedens probo: ea ratione informare et proportionare potest cum materia tam anima rationalis, ac anima equi; sed ideo anima equi est commensurabilis cum materia impenetrabilis, quia potest informare et proportionari cum materia: ergo probatur. Probatur minor; quia intima unio formae cum subiecto est utriusque commensuratio.

Impugno 2º eamdem Patris Arriagae sententiam. actio creativa formae equi est entitas corporea; sed non est entitas impenetrabilis cum alia actione eiusdem speciei, nec commensurabilis cum ente impenetrabili: ergo stat optime corpus, quin sit entitas impenetrabilis cum alio eiusdem speciei aut commensurabilis cum ente impenetrabili. Constat minor; quia duae actiones creativae eiusdem entitatis non sunt quantae; atque adeo sunt penetrabiles: insuper actio creativa animae equi solum commensurabilis est cum anima equi quam habet pro subiecto. Sed anima equi non est corpus impenetrabile: ergo probatur. Impugno denique. personalitas Verbi Divini est entitas incorporea. Sed personalitas Verbi Divini est commensurabilis cum ente impenetrabili: ergo requiritur esse distinctivum differentiale sufficiens corporis esse commensurabile cum ente impenetrabili. minor probatur: personalitas

Verri Divi e Visibily cy Vmanitate Crysti Domini: ergº e
Dmensabily cy ente impenabili. Dstat arg ex actuali Visiº
Vnione Verri Divi cy Vmanitate Crysti Domini.

27 Cap. III

Sentiaz aliaz De Dstitutione Dporis Ympugno.

Celebris e et communis inter Rkos opinio alias Dpis exr plicans in ordine ad sensibilitatem, et in hunc modum melior pro hac sententia defº ag ponit: e ens qd sibi exigit natio intrinsecas Dmunicationes cy sensibili. Vbi pr Lº sensibilis intelligit in hac sentia idem ac qe sensibus perceptibile. Per Dº intrinsecas Dmunicationes intelligit id qd Vidg tetat cy sensibili, Vg cum Visibili, audibili, gustabili Ltd. l Vnit intrinsece cy sensibili, qualit Vnit sua Dpore l substantialy l accidentaly cy materia Lº. hec e tota doctrina istius sentie. Cui nil detrahi neque impono, imo illaz fere praecise explicit ex ingenioso Retenciose qui illaz maxime illustravit. Hanc sentiaz plures ique gravissimi Auctores docent, quos Refert et imitatur pater Aldrete thomo 1º De incarnatione, Disputate 36 Sectione 1ª nº 2º.

28 Non placet hec sentia Dtra quaz sit primus qd heo, n repugnat Dpus n exigens natio intrinsecas Dmunicationes cy sensibili: ergº ne de rae essentiali et Metrafica Dporis exigentia intrinsece Dmunicationis cum sensibili. Dstat cons et ans pro Vº: n repugnat accio creativa sive equi que sit Dpus, sed accio creativa sive equi n exigit intrinsecas Dmunicationes cy sensibili: ergº, n repugnat Dpus n exigens natio intrinsecas Dmunicationes cy sensibili. liquet, cons et minor, qd talis accio solus exigit Dmunicationes

Cuj. forma equi. hab. hec n. e sensibilis: n. enim e compy. q. sit de vide sensibilis, sd. q. exigit intrinsecam unionem cum re sensibili. sit cum maior. 2a. maior e evidens, coad. tam par tem. sit q. n. repugnat actio creativa forme equi. insuper q. ad secundam partem prat., q. id, q. exigit intrinsecam sibi communicationem cum corpore e compy: ergo si illa actio exigit intrinsecam communicationem cum forma equi creata, que e compus etiam ipsa actio esset compy seu corporea.

Probo 2o. eandem prop.

ideo predicta actio n. esset compy. q. n. petit communicationem intrinsecam cum sensibili, sd. hec n. e pbo. ut talis actio n. sit compy: ergo illa actio e compy. minor prat: nec pbo etiam ipsa conclusio, sd conclusio ipsa n. e pbo, quando n. e evidens et per se nota: ergo pbo maior e evidens; q. conclusio contra ria e, q. id, q. exigit sibi naturaliter intrinsecam communicationem cum sensibili e compy. q. autem n. exigit sibi naturaliter eius modi communicationem n. e compy. Dices; animam equi animam esse sensibilem in alio. cum ergo illa actio exigat intrinsecam communicationem cum anima equi, sit inde q. habeat intrinsecam communicationem cum sensibili. Sd. contra e: ergo actio creativa anime nostre e compy. probo conseq: anima nostra e sensibilis in alio, scilicet in suo subiecto, sicut forma equi e sensibilis in suo subiecto, cum utraque sit principium naturale ad omnes operationes corporis. Sd. per vos ideo actio creativa forme equi e compy, q. petit communicationem cum sensibili in alio: ergo etiam actio creativa anime nostre esset compy.

Contra e 2o, esse sensibile in alio n. e esse simpliciter sensibile, ergo habere intrinsecam communicationem cum sensibili in alio n. e habere simpliciter intrinsecam communicationem cum sensibili. atque adeo n. e compy, id q. exigit intrinsecam communicationem precise cum anima

equi. arg. probo: esse sensibile in alio, est posse cognosci ab intra per sensationem illius in quo est sensibile. Sed posse cognosci hac ratione ab intra non est esse simpliciter sensibile: ergo esse sensibile in alio non est esse simpliciter sensibile. maior conceditur et bene ab adversariis. Minor evincitur; quia anima rationalis est hac ratione cognoscibilis ab intra sed anima rationalis non est simpliciter sensibilis: ergo etc. tunc sic: sed anima equi tantum est sensibilis in alio: ergo non est simpliciter sensibilis: ergo a creatis anima equi non exigit communicationem intrinsecam sensibilitatis: ergo non est de ratione corporis exigere naturaliter communicationem intrinsecam sensibilitatis.

Secundo

31 quia haec contraria sententia, sicut non omne corpus constituitur in esse talis per exigentiam intrinsecae communicationis sensibilitatis: ergo non est de conceptu ultimo, et essentiali corporis exigentia intrinsecae communicationis sensibilitatis. Antecedens probatur: quantitas in esse corporis non constituitur per exigentiam intrinsecae communicationis sensibilitatis: ergo non omne corpus constituitur per exigentiam intrinsecae communicationis sensibilitatis. Antecedens probo: quantitas in esse quantitatis non constituitur per exigentiam intrinsecae communicationis sensibilitatis; sed quantitas in esse quantitatis constituitur sufficienter in esse corporis: ergo quantitas in esse corporis non constituitur per exigentiam intrinsecae communicationis sensibilitatis. maior evincitur; quia quantitas in esse quantitatis constituitur per esse causam formalem excludentem penetrationem cum aliena entitate quantitativa; qui conceptus distinguitur formaliter ab exigentia intrinsecae communicationis sensibilitatis. Minor constat; quia excludere formaliter penetrationem pugnat cum ratione spiritus, cuius connaturalis est penetrabilitas. atque adeo esse quantitatis pugnat cum ratione spiritus: igitur quantitas in esse quantitatis est corpus.

Non video quid huic instantiae respondeat contraria doctrina: nihil ominus, ut convincio probe primo, quantitatem esse formaliter accidens corporis, de cuius conceptu est

exigere tanquam subito, maius tamen quae est sensibile. Id contrariae, quia quantitas non est formalis dictam contrahens acciden tis corporei: ergo non est formalis accidens corporeum. Constat consequentia ex dictis a nobis in logica, ubi agendo de 2° praedicabili diximus probavimus non repugnat compositum completum simplex et indivisibile realiter identificatum cum quantitate sed eo ipso quantitas non est differentia contrahens ad accidens corporei: ergo etc. maior namque non requirit ab adversariis nisi det pro hac conclusione. minor probatur: quia eo ipso non repugnat quantitas substantialis, siquidem tale compositum simplex completum esset substantiale et cum illo identificaretur formaliter quantitas. ...

ergo quantitas ex suo concepto formali non dicit formaliter exigentiam communicationis cum materia ... sensibili: ergo si quantitas ex ratione talis est formaliter corpus, stat optime corpus non intellecta formaliter intrinseca communicatione cum sensibili. ...

Respondetur 2°: quod posita ea distinctione inter conceptum quantitatis et conceptum exigentiae intrinsece communicationis cum sensibili, nihilominus quantitas constituitur in esse corporis per exigentiam intrinsecam communicationis cum sensibili, quia dicit conceptum perfectiorem et superiorem conceptu quantitatis, explicat quae adaequate totam essentiam corporis. Sed contra est, quia quantitas est corpus ex ratione formalissima quantitatis. Sed ex ratione formalissima quantitatis non includit formaliter exigentiam intrinsecam communicationis cum sensibili: ergo non constituit quantitas in esse corporis per exigentiam intrinsecam communicationis cum sensibili. ... consequentia ... poterit res eadem habere duas essentias adaequatas inter se diversas. Est etiam minus, quia pro statu resistendi penetrationibus alterius entis, quanto non excludit formaliter exigentiam intrinsecam communicationis cum sensibili. probatur maior: quantitas ex ratione formalissima quantitatis repugnat possibile esse non corpus: ergo est corpus ex ratione formalissima quantitatis. Consequentia liquet a paritate, quia dictum entis est formalissime ens, si possibile differentia

Repugnet esse nempe. aut vero ostendit, quod quantitas repugnat esse distinctus et quimera: ergo etc.

Audibi olim

3 4 rr

urgeri non ad praecedentem solutionem, sed ad istam recurrentem, scilicet, quantitas interna talis est formaliter sensibilis et consequenter exigens communicationem intrinsecam cum sensibus, quia quantitas sit principium impenetrationis activae et resistentiae formalis penetrationi cum altero ente quanto, unde sit, quod sit formaliter sensibilis per sensus tactus, in quantitate quippe et resistentia illius ad penetrationem consistit, quod entitas quanta percipiatur per eius modi sensus. Sed contra, quod quantitas ex suo conceptu formali dicit praecise esse principium formalis resistentiae penetrationi cum ente quanto; sed conceptus iste non dicit formaliter esse sensibile per sensus tactus: ergo quantitas ex suo formali conceptu non dicit exigentiam communicationis intrinsecae cum sensibus. Maior probo: principium resistentiae formalis penetrationi cum ente quanto stat non intellecta formali resistentia ad sensus tactus, ergo esse principium resistentiae formalis penetrationi cum ente quanto non dicit formaliter esse sensibile per sensus tactus. Consequentia constat et antecedens etiam: siquidem optime potest intelligi unum et alterum ens quantum sibi resistere invicem, et quod neutrum sit sensibilis.

3 5 rr

Superarat adhuc alia expositio definitionis quae ex mente patrum Suarii, et Fonseca, et Carleton, disputatione 7 de anima sectione 4, sic explicat corpus: est entitas exigens intrinsece substantiam quantitatis capacem ad connaturaliter existendum. Non displicet huius inordine ad quem definitio ista explicat corpus; tota tamen definitio non placet contra quam sic arguitur 1º. Stat corpus adequate distinctum qui non exigat substantiam quantitatis capacem: ergo de ratione formali et primaria corporis non est exigere sub-

substantiæ quantitatis capacis ad connaturaliter existendum. Antecedens probatur: nam datur aliqua in sententia nostra actio creativa caloris, et ex terminis; Sed actio creativa caloris non exigit substantiam capacem quantitatis: ergo stat compositum adequate constitutum quin exigat substantiam quantitatis capacem. Constat et Maior quia est actio exigens exaltationem accidentis componentis. Minor est evidens quia actio creativa caloris exigit precise calorem; Sed calor non est substantia, sed accidens: ergo actio creativa caloris. Probatur.

Nec Sol=
Solvit argumentum Sebastianus qui pro opinione exhibens ex opinione quam impugnamus Magister quod illa actio exigit mediate substantiam quantitatis capacem quatenus exigit calorem qui immediate exigit substantiam quantitatis capacem sit maniorum hec solutio non subsistit quia hec exigentia mediata non est simpliciter exigentia: ergo exigentia mediata substantiæ quantitatis capacis non est simpliciter exigentia substantiæ quantitatis capacis: ergo actio exigens tantum mediate substantiam capacem quantitatis simpliciter non exigit substantiam quantitatis capacem; atque adeo non est corpus. Omnia constant, preter primum antecedens, quod probatur: exigentia mediata est ea ratione exigentia qua causa mediata est causa: Sed causa mediata simpliciter non est causa: ergo exigentia mediata simpliciter non est exigentia. Maior probatur: causa mediata ideo talis est quia precise est causa causantis effectum mediatum: Sed exigentia mediata precise est exigentia exigentis terminum mediatum: ergo exigentia mediata est ea ratione exigentia qua causa mediata est causa: ergo si actio creativa caloris exigit precise mediate substantiam capacem quantitatis simpliciter non exigit illam; atque adeo compositum non constituitur formaliter per exigentiam substantiæ capacis quantitatis.

argumentum 2º.
Cognitio Divina creaturarum possibilium et actualium non est compositum 10.

Sed cognitio divina Clo maniorum parum actualem e entitas intrinsece exigens substantiam quantitatis capacem ad connaturaliter existendum: ergo non e de exa Methaphisica propriam exigere intrinsece substantiam quantitatis capacem ad connaturaliter existendum. Distat coa et Maior minor autem ostenditur, quoniam cognitio divina Clo maniam partem actualem cognoscit, exhibet eius mariam partem actualem; sed cognitio divina exigit intrinsece id cum quo exhibet cognoscit: ergo cognitio divina Clorum maniam partem actualem e entitas exigens intrinsece substantiam quantitatis capacem ad connaturaliter existendum. Jet Coa: quoniam maria partem e substantia capax quantitatis quoad ... hanc cognitionem exigentiam esse intentionalem non autem physicam; Requiri autem ad constitutionem propriam exigentiam physicam; Dicis optime Sed non ideo Metaphysice definitio, in qua non petit desinate eius modi exigentia physica, prout condicta a ... naturali.

38
vv

Arguitur 2o. actio supernaturalis conservativa quantitatis eucharisticae e propria; Sed non exigit substantiam quantitatis capacem: ergo non e de ratione propria exigere substantiam quantitatis capacem. Liquet maior, quia non spiritui regnat exigere quantitatem in genere physico. illa autem actio exigit quantitatem: nequit ergo esse spiritus, atque adeo e propria. probo ergo Minorem: de ratione illa actionis solum e conservare quantitatem supernaturaliter sine substantia: ergo non exigit substantiam quantitatis capacem. Probo coam: non exigit id sine quo stat optime illa actio: ergo non exigit substantiam quantitatis capacem. Probo coam: id quod tractatur: potius e actio supernaturalis conservativa quantitatis eucharisticae repugnans conservare illam unitam substantiae; sed haec actio non exigit ... rime repugnat substantiae capaci quantitatis: ergo non repugnat propriam non exigere substantiam quantitatis capacem, ac proinde eius modi exigentia non e de ratione

Dispositio.

Mitto plures aliquorum sententias pro definienda dispositio- 39

ne quarum etiam si meminisse vellem in infinitum quaes-
tio praesens procederet: narrare quippe est quot dispositionis
definitiones non dum placeant, notas quae non disponat. Quisquis
non ignarus Pater Lince voluit tanto [illegible] dictionario
dexare, proinde quae omnes sententias praecipuas circa constitu-
tionem dispositionis refert et explicat suas quae ex omnibus dis-
ponit, ad exitque lib. 6° Metaphysicae tractatu 2° ca-
pite 1°, dispositionem esse illud, quod omnes, in aliqua dicit pro-
prietate ex illis quas caeterae omnes explicationes seu definitiones
dispositionis ponunt in dispositione. Caeterum haec sententia singularis
nulli nisi suo authori placuit contra quas stant omnia
ea argumenta quibus relatas hactenus sententias impugnabimus
ex qua

sententia ad alias dilabitur Lince, ut eandem numero en- 40
entitatem secundum idem sui posse simul esse dispositionem et spi-
ritum proprie et rigorose. Haec doctrina non impugnan-
da, sed proponenda tantum, ut falsitatem illius quisque
intueatur: quippe idem est entitatem esse spiritum ac esse in-
dispositam, et esse dispositionem est esse dispositam; sed impossibile est eandem
entitatem secundum idem sui esse simul, et indispositam et in-
dispositam: ergo impossibile est, eandem entitatem esse simul secun-
dum idem sui dispositionem et spiritum. Minor probatur: impossibile est eandem
entitatem secundum idem sui esse simul realem et irrealem. Sed non
minus pugnant inter se dispositum et indispositum, quam
reale et irreale: ergo impossibile est eandem entitatem secundum idem
sui esse simul dispositam et indispositam. Maior est evidens
quia irreale idem est, ac non reale. Sed impossibile est eandem entitatem
secundum idem sui esse simul realem et non realem: ergo [illegible].
Minor namque non potest; nam sicut irreale est oppositum realis
ita indispositum est oppositum dispositi atque adeo in-

implicationis e, eandem entitatis secundum suum esse simul corporis et spiritus.

Celebriorem sententiam contra essentiam corporis (?) reicimus; nec tamen ideo recurrendum nobis est ad conexionem et dependentiam a materia prima ut nonulli recentiores faciunt. Contra quos stat argumentum de actione creativa animae equi corporeae, et independente a materia prima quod instruximus supra a numero 24; nec minus pugnat contra hanc sententiam positam corporis simplicis completi quod independens narrio esset a materia prima; nec non argumentum actionis conservativae quantitatis eucharisticae quod habes a numero 38. Rursus. Materia prima spiritualis non implicat: sed si materia prima spiritualis non implicat, non est corporis quidquid dependet et conectitur cum materia prima: ergo non est corporis quidquid conectitur et dependet a materia prima. Maior negari nequit, siquidem in illa materia nulla hactenus ostenditur implicatio; minor probatur quia materia prima spiritualis dependeret a re ipsa, sed ista non est corporis, sed potius spiritus: ergo non est corporis quidquid dependet et conectitur cum materia prima.

CAPUT III

Nostra sententia proponitur et probatur

42 Facilius est procul dubio aliorum opiniones impugnare quam veram sententiam eligere, et probare, evitare nil omnium tales corporis definitiones proponere, que facilius defendi queat, quod in hac lubrica maxime curandum est, quia exequar vos memores velim illorum que supra a numero 12 monuimus, ex quibus sic definio corporis Metaphysica sumptus, et prout ab spiritu differt: corporis est entitas cui connaturalis est et nonnaturalis aptitudo ad effectum formalem quantitatis immediate participandum; ecce definitionem corporis absque divinitate traditam, quod adeo dificile iudicabit Later. Dom. Ut Scotus pluris inevitabilis appellaverit. Sequitur opinionem illorum, qui a quantitate desumunt precipuum corporis

predicatur, quoniam primus e pater Suarez in Metaphisica disputa X sectione 4a, et post Suarez ipse Pater disputatione 7a De anima sectione 2a cap 2o anno 17

43

Ut clarius ostendat nostra definitio veritas singulas illius voces explicando. Dixi imprimis entitas, quae vox loco generis posita, nam etiam res spiritualis entitas; non autem dixi substantia, quia esse opus invenitur non solum in substantia, verum etiam in accidente. Reliquas definitionis verba posita loco differentiae ex aliis; quippe et solus opus est connaturalis et naturalis aptitudo ad effectum tantum quantum. Pro cuius intelligentia duplicitur potest aliquid esse connaturale et naturale alteri, sive quod identitate cum illo, sive quod debitus connaturalis illi sit. Primo modo connaturalis est et naturalis aptitudo ad effectum tantum quantum materiae tenet, quod habet identitatem secum cuius modi aptitudinem ad tantum quantum effectum: eodem modo quantum identitas sibi habet eandem aptitudinem. Immo etiam Iudaeo, si non omnes materiales sicut sibi identitatem eandem aptitudinem. Caeterum non multum curo, quod aptitudo praedicta identitata sit cum omnibus fidelibus materialibus, sive non sit identitata; quod sit non identitet cum actione opus, adhuc connaturalis est illi et naturalis; non nam identitat saltem cum ipso actionum quae connaturalis et naturalis ipsi actionis; atque adeo aptitudo ad effectum tantum quantum connaturalis est et naturalis tali actioni. 44

Sed quoniam sic sic posui in nostra definitione positum est ut excludatur a ratione operis, id cui connaturalis et naturalis aptitudo ad effectum tantum quantum intentionaliter, idest, ex vi specialis suae repraesentationis; quod cognitio divina repraesentantis et cognoscentis tantum quantum effectum est connaturalis et naturalis cuius modi effectum. Caeterum non est connaturalis et naturalis sic idest in quantum sic obtinetur intentionaliter, et ex vi specialis repraesentationis; sed tantum est connaturalis et naturalis intentionaliter, sive ex vi suae repraesentationis intentionalis, quod ad rationem operis non sufficit; quod ea connaturalitas et necessitas est transcendentibus operis tum divinis tum divinis sive accidentibus,

35

tum substantiam. Unde actus 1.s honus, quo ponere, non idea est, quia propter quod

optus illo sibi identitatem habeat aptitudinem ad effectum formalem quantitatis

antus, sed quia sentus materialis quem talis actus connaturaliter exigit

habeat sibi identitatem tales aptitudines et quod ipse aptus in se

e aptus et capax effectus formalis formalis quantitatis in quo nullo

ostenditur repugnantia.

45 Sed respondebis quomodo effectus formalis quantitatis? Respondeo quod effectus formalis quantitatis est materialis et immediata resistentia et repugnantia entitatis ad penetrationem cum alia entitate independenter a loco. Unde illud reale et formale propter quod una entitas repugnat penetrari cum altera, id est esse quantum formale loco cum illa est quantitas: quia repugnantia ad penetrationem fundari etiam potest in ubicatione distante utriusque entitatis, sed tunc est repugnantia ad penetrationem dependenter a loco, atque adeo non est effectus quanti: illa autem resistentia et repugnantia ad penetrationem inter duas entitates quae non dependet a loco, neque propter distantiam localem, est proprie quantus effectus. Proinde entitas illa quae connaturale et nativum sibi habeat aptitudinem ad hunc effectum formalem est simpliciter et absolute capax huius effectus formalis, participat materia formale participat quantitatem ipsa, quae participare etiam possunt, sine omnes materiales absolute, quia dicte sine unionem possunt cum eadem quantitate materie formale et ab ipsa denominari in quo nulla nihil occurrit repugnantia. Quia et materia formale sit sufficiens quanti subjectum, materia etiam formale et quantitas possunt distinguere aliud subjectum sufficiens quanti. Sicut corpus exigunt infans est sufficiens subjectum animae rationalis, corpus postea adultum et magnum est sufficiens subjectum eiusdem animae. Sic opinatur pater Vazquez tomo 2º in 3ª partis disputatione centesima vigesima 2ª et pater Rubius de generatione capite 4º quaestione 5ª numero 183 tractatu 3º quorum est expresse repugnantia. Meminit Conimbricenses in primis 15 sic rem

Sic opinat. P. Bazqz. Thomo 2. in 3 q. p.te. disp. Sentessima 29., et P. Rubius de generaoe Cap. 4. queste. 8. n.o 187. Fracta 3.o quonz ex quesse p. Hac la memmit Idem, disp. 15. sect. 2a. n.o 1o. § 13.

Rursus neq. Illaz video repugnantiaz in Idenda aptitudine ad effectu taxiz quantis modis Corporei, Ut actionibus, et Unionibus, q. ut ab aliquibus neget actioni productibus eiusdem quantis; nil omnis Tali act. Ivenit absolute nostra def.o Corpi. Proz q. Tali act. e Cnaraly, et naria aptitudo ad effectu taxiz quanty: g.o absolute Ivenit illi Corpi def.o Ans pbr: Tali actioni Inaraly e, et narius sui effectus, et sui effrs, e qui dicta aptitudo sic qualiz rursus illa rectificat: g.o &. neq. frustra posui in nra de fine Li naria, q. ut entitas sit Corpy n. sufficit, q. sit illi Inaraly aptitudo ad effectu taxiz quanty, et requirt etiam, q. eius dicta aptitudo sit illi naria: ut est in Ana Rodle, cui Inarii e eius dicta aptitudo, sit naria; tn naria ne illi. Deniq. p. Li immediate participandus intelligimus, q. illa aptitudo debet ee immediate participio effus taxij quanty, id immate denominaly e a quantite, q. nulli spiritui Ivenit, alis Spiritus caderet intra sphera Sensus maxialy &. 46.

Hinc pbo. 47.

1.o recte traditam D.e definy. Rectiz q. q. def.o nostra explat Corpy, e magis narius Cori, quaz ceteraz proprietates que Imunia censent p. q. Corpi: g.o Rectius primarius est illud q. q. def.o nostra explat Corpy. atq. adeo recta et alegata e. Cons. stat, nam ex oibus qui dicuntur, que rei Iveniunt, illud dicitur, et e essentia Rei, q. e magis necessarium rei. p. quo inde que ideo Anal Rationale dicit, et e essentia hominy. n. vero Risibile et admiratibum, q. magis necessarius est homini esse animal rationale, quam esse Risibilez et admiratibum. Pba ergo antecedens: pria dicatus magis necesarius e Corpori illud speciale, in quo oia corpora Iveniunt p. prie, quaz illud, in quo oia Corpora n. Iveniunt p. prie. Sed ex oibus predicaty, que Imunis censent p. pria Corpori in nullo Iveniunt p. prie oia Corpora, prtr illud q. nostra def.o explat Corpy: g.o eius modi predicatus e magis:

e magis naturale Corpori &c. Illa e. ex iis mixtis, q. sine parato, in quo
n. conveniunt proprie oia. corpora. Istare ḡ. de Corpus, atq. adeo non magis
necessarium Corpi., d. minus: Unde illud e. magis naturale, in quo oia.
Corpora conveniunt proprie. Hic distat ab impugnatione reliquarum
sententiarum, quas ad nostram comprimimus. &.

48. Ingeo. propterea argumentum
Conceptus q. quem def.o nostra explicat corpus convenit Corpori in ex alio
conceptu, quam ex conceptu corporis: q.o d. e. magis naturale Corpi., quam cete-
ra omnes proprietates Corporis e. metaphysica ei illius. Ans. prbx. facile
facta inductione; quant. enim convenit predictus conceptus, n.o ex ratione
accidentis. Cum stet optime accens, sit cognito absq. tali conceptu aut
parato; unde tantum ex conceptu accidentis corpori convenit ille talis con-
ceptus, q. idq. de quocumq. accidente corporeo intelligendum e. : Scilicet in
ta het predictum conceptum n.o ex ratione subiecti cum stet subiecta, sit Deus,
absq. tali conceptu, d. het illud ex ratione subiecti corporei: nec satisfaciet
qui dicat manifeste hare predictum conceptum ex ratione subiecti impleti.
Cum etiam Anima Realis sit subiecta impleta, et nil omq. talem conceptum
n het: atq. adeo de caeteris subiectis idem dicendum e. : q.o predictus
conceptus e. magis naturalis oi. Corpori, quam caeterae proprietates illius, n. ex alio
conceptu, quam ex conceptu corporis. &.

49. Contra 2.o nostram definitionem. Re-
pugnat Corpus n. habens paratum, q. explicat nostra def.o corporis: q.o ex hoc capite
recta e. nostra def.o corporis. Ans. prbo: repugnat corpus n. Corpus, d.
sine parato, q. explicat nostra def.o e. Corpus n. Corpus: q.o repugnat Corpus
n. habens paratum, q. explicat nostra def.o corporis. Ma. probatur, Co-
rpus sine conceptu, quem explicat nostra def.o e. Corpus sine
parato partario et principali Corporis; d. Corpus sine parato partario et prin-
cipali Corpus n. Corpus: q.o conceptus sine parato, q. explicat nostra def.o
e. Corpus n. Corpus. Distat m.or ex t.o nostrae definitioni probatae. et Mi.
etiam, q. Corpus sine parato partario et principali Corporis e. Corpus absq. esse
Corpus. ——— et distat: q. repugnat Spiritus habens paratum, q. ex-
plicat nostra def.o Corpus: q.o ex hoc capite admittendae. Ans.
prbx. repugnat Spiritus Corporeus, d. Spiritus habens paratum, q. explicat.

quo; Caeteru illo proprietates, non exaibo conceptu quo ex conceptu finali Ipomis.

Dico im. Probo 2o nostram defin. Regnat Corpus non pravatis quod explat nostra def. corporis; ergo ex hoc Capite Recta est nostra def. corporis. Ans. probo: Vici pugnat Corpus non Corpus. Sed Corpus sine pravato quod explat nostra def., est Corpus non Corpus: ergo Regnat Corpus non pravatis quod explat nostra def. corporis. Minor probat. Corpus sine conceptu quo explat nostra def. est Corpus sine pravato primario et principali corporis; sed Corpus sine pravato primario et principali corporis est Corpus non Corpus: ergo Corpus sine pravato quod explat nostra def. est Corpus non Corpus. Constat maior ex 1o nostrae conclusionis pravatione; et Minor etiam quod Corpus sine pravato primario et principali corporis est Corpus absque extra corporis. et — Constat. quod Regnat Spiritus pravatis quod explat nostra def. corporis: ergo ex hoc Capite admittenda est. Ans. probat; Regnat spiritus corporeus; Sed Spiritus pravatis quod explat nostra def. corporis est spiritus corporeus. Siquidem haberet extra corporis: ergo Sc. ex quibus facile haec probe tertia nostrae conclusionis pro: quod def. nostra explat Corpus conceptu primario Convenit, et soli corpori: ergo Recta corporis def. est.

Pervium iam est decernere Spiritus quid sit. quae sit sic definio: est ens omne non Corporale et naturae aptitudo ad effectum per quantitatis immediate partis partibus. Sic Deus quidem est Spiritus perfectissimus; sic etiam angeli, anima rationalis, et actus voluntatis et actiones ipsorum productae omnino Censentur esse Spiritus, et ... ne ipsa; illaque non Corporalis, et naturae aptitudo ad primarios effectus quantitatis; esse quippe corporis ut ... Regnat Spiritui ... Cuius def. maneret ... Spiritualis quam esse ... indico, et iam ... infima vi, numero 41 ... Veritate optime; quae quidem ... esset ... porto ...

effectus tanis quantus neque connaturalit exigeret formas, quibus cuius aptitudo ad effectus tanis quantus idest forme netus. nam sit esset capax recipiendi illos et sit esset pars inadequata et incompleta compositi substantialis non ideo exigeret formam; cum etiam anima rationalis sit pars inadequata et incompleta compositi substantialis, nec tamen exigit connaturalit alteram compartem. An autem materia prima compoxeo exigat connaturalit formas substanciales, suis e postea ex professo diximenda.

C P IV

§ 0
XII

Precedentis doctrinae aliquibus illationibus illustratur.

Ex precedente nostra doctrina pro constitutione corporis et spiritus, colligo 1º id, quod iam alibi numero 13 ostendissit posse esse corpus integralit simplex; cuius ratio constat ex numero citato. Colligo 2º: posse esse corpus substantialit completus, et integralit simplex. pro illationis intelligentia distinguendus e duplex genus partium, que frequentius solent concurrere ad constitutionem corporis completi. Aliae dicuntur partes substantiales, et aliae integrales. Partes substantiales sunt subiectus substantiale, et substantialis forma, que media unione intrinsecum constituunt compositum stum substantiale; proinde quando corpus sit substantialit simplex, et completus non dabit in illo subiectus et forma sed unica tantum entitate totaliter exadequata et completa optime stabit. Partes integrales dicuntur partes eius de ratione unione continuationis unite inter se: tales sunt partes oes materie 1e, que unione continuationis uniuntur inter se ad formandum corpus humanum.

Hinc probo illationem.

§ 1
XIII

Non repugnat corpus integralit simplex: ergo non repugnat corpus substantialit completus, simplex integralit? antecedens constat ex 1a illatione constat, consequentiam probo: non repugnat forma

substantialis cuius subiectum sufficiens sit compositum integrale simplex: ergo si possibile est compositum integrale simplex, possibile est compositum substantiale completum et simplex integrale. antecedens probo: forma non exigens esse determinatam partem materiae tanquam subiectum sui est forma cuius subiectum sufficiens est compositum integrale simplex; sed possibilis est forma substantialis non exigens esse determinatam partem materiae tanquam subiectum sui: ergo non repugnat forma substantialis cuius subiectum sufficiens sit compositum integrale simplex. maior constat, quia est forma cuius pars quaelibet materiae sufficit tanquam subiectum. minorem probo: quia ut dedit forma substantialis ligni sufficit minutissima pars materiae: ergo possibilis est forma substantialis non exigens esse determinatam partem materiae tanquam subiectum sui: ergo stare optime potest quod punctum indivisibile materiae sit subiectum sufficiens formae ligni; sed tale punctum cum forma substantiali ligni esset compositum integrale simplex et substantiale completum: ergo possibile est compositum integrale simplex et substantiale completum.

Quod efficaciter confirmo: ex conceptu compositorum non repugnat compositum integrale simplex et substantiale completum. ergo possibile est eiusmodi compositum. antecedens probo quia si consideremus punctum indivisibile materiae cum forma sufficienti ligni non posse naturaliter existere sine unione continuativa ad caeteras partes continuas, nihil ominus est compositum integrale simplex et substantiale completum: ergo ex conceptu compositorum non repugnat compositum integrale simplex et substantiale completum. Consequentia: possibile est illud quod ex suo formali conceptu non repugnat; sed compositum integrale simplex et substantiale completum non repugnat: ergo est possibile aliquod compositum integrale simplex et substantiale completum. quod etiam est verum in sententia Aristotelis. Ultimo: constitutio continui, in quo ut nulla pars sit assignabilis non constans partibus, hoc non est ex ratione formali compositi sed ex conceptu

Dtinuũ neque enĩ statuit Arez, oe Dpus debere
esse Dtinuũ, aut Repugnare Dpus ñ Dtinuũ.

Sed dices Dtra

§ 4 ex Hurtado et ipsius asseclis, Dpus oe de facto existens
NN e integralit divisibile: ergo Repugnat Dpus integralit
simplex et indivisibile. Coaprat; ideo Repugnat hoo,
quin sit anal rale, quia oĩs homo existens de facto e
animal rale, sed oe Dpus de facto existens e integra
lit divisibile: ergo Repugnat Dpus integralit simplex et
indivisibile. —— Dprat. si de ra et Rae frali
Dporis ñ esset divisibilitas in partes integrales, ñ esset
de rae frali spiritus indivisibilitas in partes integrales. sed e
de Rae spiritus indivisibilitas in pes integrales: ergo de
Rae frali Dporis e divisibilitas in pes integrales. Mi prat.
si de Rae frali spiritus ñ esset indivisibilitas in pes inte
grales ñ esset assignabilis Ro, propter quam anima Roalis
foret indivisibilis; sed assignabilis Ro ipsius indivisibilitatis
animæ Roalis: ergo Ro.

Res Nando ans, quia plurea

§ 5 ss Dpora de facto omnino simplicia, et indivisibilia
NN integralit indivisibilis siquidem e anima Brutorum in
Divi thomæ sentẽa quam nos in Libris De anima docebi
mus, et tamen anima Brutĩ vere et pãe Dpus: nec
ñ punctus Dporis Dtinui e indivisibile integralit, et
nihil omus Dpus e simplex, et no etiã coaz; ad prationem
nego maiorem: nam etiã oĩs homo de facto existens e ad
mirabilis et visibilis, nec tamen ideo exaliis Dstat
aliquo existis pratis; proinde anal Roale exactioĩs
quia e pratis suis, et principale cui caetera hoĩs pratoo
Beveant, ñ vero prœcisse, quia oĩs homo existens sit anal
Roale; —— ad Dprationem Dcessa maiore, nomina, ad
prationem nomina; plures quippe raes ss assignabiles
ad indivisibilitatem animæ Rabis quarum in Libris de anima

Memineris, qualiter ea e quae fide divina constat sit qd tota anima realis beati in caelis e Deus visio qz Dei. n Regnare compy dpletz substantialt sim. Ihgoso §6 d//
n Regnare compy dpletz substantialt simplex. Pro e qa e ex sceptu spali compositi idem n Regnat: ergo eius modi compy n Regnat. arg ex obty solutione constabit. Pro 2o. pro eadem illatione haec e. entitas inqua sine aliqua dystione reperiret tota perfectio compositi dpleti substantialt compositi n esset implicatoria et Regnans. Sed entitas inqua sine aliqua dystione reperiret tota perfectio compositi dpleti substantialt compositi esset compy dpletz substantialt simplex: ergo compy dpletz substantialt simplex n Regnat. Constat loa, et mi e verum, qd esset compy dicens totas perfectiones compositi dpleti absque dystione partiali qd e spalit esse compy dpletz substantialt simplex. maior probo: perfectione compositi dpleti substantialt compositio consequi n ll perfectione ex sua rae spali Regnantes et opposite exalt int se: ergo entitas inqua &c. Pro 3o sit. n Regnat ex spiritate substantialt dpletz et simplex; ergo neque ex compositione dpletz substantialt simplex. Cuius paritatis n alia disparitatis redduntur ad verisimilitudinem suas conclusiones. §7 d//

2 Dices contra. ... compy esse perfectius animarum sed Regnat compy perfectius animali: ergo regnat praedictz compy. maior probat. qa illud compy esset entitas dpleta p se subsistens et animalis n ita e; sed perfectione e entitas dpleta p se subsistens quam entitas quae ita n e: ergo illud compy perfectius esse animali. Confirmat. eius modi compy esset vivens et n esset vivens: ergo implicatoria e tale compy. ag probat. in qz esset vivens; quo perfectius esset animali, sz ergo animalis minus perfecta e vivens, a fortiori n compy magis

perfectius esset vivens. Probatur non esset vivens: quoniam si aliquo
modo esset vivens maxime vita sensitiva aut vegetativa;
sed non posset esse vivens vita vegetativa aut sen
sitiva ergo non esset vivens. minor probatur: quia vita sensitiva
fit medijs qualitatibus contrarijs quarum incapax esset illud
corpus: et vita vegetativa eodem facto fit, et per acqui
sitionem partium de novo advenientium quas acquirere non
posset eiusmodi corpus: ergo etc.

Respondeo negando majorem: ad pro
bationem concessa majori nego minorem: sed perfectior est entitas
completa per se subsistens quam entitas quae ita non est, sic coelum
superiorum sphaerarum ex natura sua nego minorem: licet natura sua
non sit superiorum sphaerarum minor. igitur corpus completum et per
se subsistens perfectius est animatum secundum quid, seu
praecise in esse completi, tamen anima rationalis addit per
fectionem corpori completo subsistenti per se: quia vivens natura
ex natura sua longe superat imperfectionem simpliciter tali
quamquamque naturam corpoream — ad confirmationem no
ari. ad probationem rationis partium autem sed factum est rationem duplicem di
ximus tale corpus non fore perfectius imo neque aeque perfectum,
ac anima rationalis; iudico nihil omnino non implicare tale corpus
fore vivens.

Ad probationem rationis partis eius quantum Resp. non
implicare quod illud corpus non sit vivens, neque quod sit vivens
cum sive vivens sive non vivens sit, posset esse corpus completum
simplex substantialiter. Proinde, omitto majorem, et nego minorem
ad probationem dico posse illud corpus esse vivens vita sen
sitiva quia capax esset contrariarum qualitatum in quo nulla
est repugnantia. Dicitur ea nulla est repugnantia intensioni
cuius alijs potius diversae speciei, quae medijs qualitatibus non
contrarijs fierent; atque adeo sit demum illud corpus
fore incapax qualitatum contrariarum adhuc posset vivere
vita sensitiva. Similiter posset vita vegetativa vive
re propter eandem rationem, ac qua posset vivere vita sen
sitiva; atque adeo novas partes posset acquirere. Caeterum
non partes in quas formas substantiales induceret, sed potius
partes eiusdem rationis essent sicut corpus completum substantialiter simplex.

Ex quibus pertius ē ius adiptus ad divisiones corporis. 1ª e in 60 17
corpus simplex et compositum. Corpus compositum ē quod habet partes, v.g.
compositum equinus. Corpus simplex ē quod non habet partes. tale e
corpus simplex, cuius meminimus n° qr §§ de 1ᵒ. Corpus
simplex subdividitur in corpus substantialiter simplex et integraliter
simplex: hoc quod non constat partibus unione continuationis
unitis; illud vero, quod substantia et sua substantia habentibus inter se
unitis non constat. dividitur corpus 2° in substantiale et accidentales
corpus substantiale non e aliud, quam substantia corporea; corpus acci
dentale e accidens corporeum.

dividitur 3° in modale et absolu- 61
tum. corpus modale e ens corporeum ex se modificativum; v.g.
unio corporea quae modificativa e extremorum suorum partes
rum unitarum. corpus absolutum e ens corporeum ex se non modi
ficativum: v.g. materia 1ª quae non e ens modificativum
quae ens e pro suis uniendi, causandi aut ubicandi se
neque aliud ase. 4° dividitur in physicum et mathematicum; corpus
physicum e quod materia et forma unitis inter se componitur, v.g. corpus
lapidis. corpus vero mathematicum e quod partibus respective componentibus
actualis extensionis constat v.g. tabula habens lon-
gitudinem latitudinem et profunditatem.

CAPUT V.

Solvit argumenta contraria

Structuram 62
... pro corpore apud nimirum ... proinde ...
illas directe, impugnantes, nil omnis eas propositas, quae
nos ... sententias vel indirecte vel directe impugnare ...
... : corpus e substantia ... ad ... esse
exigens aliquod accidens, v.g. calorem vel lucem, aut aliud
sensibile non vero quantitatem: ergo ... e corpus ... contra
naturaliter et intrinsece ... ad effectus ... quantitatis

Dstat loa, q̃ si e substantia n̄ admitteꝝ quant̃ ꝯ
inc rat quant̃ aique adeo effectꝰ varij quant̃:
aute illa substantia esset ꝯ pꝰ p̄ r: q̃ exigentia
sensibꝰ l extra ꝯ pꝰ esse ꝯponi. aꝰ ergo prat: etia
si Regnaret quantꝰ n̄ ideo Regnaret materia 1ª ꝯporea
sed materia 1ª ꝯporea esset substantia p̄ucisse admitteꝝ
et exigeꝝ aliquod accideꝝ sensibile n̄ vero quant̃: ergo poss
e substantia exigeꝝ et neque admitteꝝ aliquod ac-
cideꝝ sensibile n̄ vero quant̃. Dstat loa et maior. mi
nor vero prat: esset substantia n̄ exigeꝝ neque
admitteꝝ quimeraꝝ intrinsecꝰ sed si quantꝰ esset impossꝰ
esset quimera: ergo esset substantia que posse admitteꝝ et ex-
igeꝝ aliq̃ accideꝝ sensibile n̄ vero quant̃.

Rḝo 1º omisso
ante, et nando coaz. Rḝo q̃ . Si possꝰ sit eiꝰ modi sub-
stantia n̄il omꝰ ꝯnaralꝰ illi, et nalia esset alia entꝰ que
p identitatꝰ esset aptitudo ad effectꝰ varij quant̃, atque
adeo ꝯpꝰ esset lꝰ lt illi Regnaret quantꝰ aduc ꝯ-
naralꝰ esset et nalia aptitudo ad effectꝰ varij quan-
tꝰ. Rḝo 2º, q̃ illa accidentia ss ꝯ pacia effectꝰ varij q-
quantꝰ, proinde que si exigerent abesse substantia
ꝯnaralꝰ huic esset aptitudo ad effectꝰ varij quantꝰ Rḝo
3º q̃ eiꝰ modi substantia n̄ esset spiritꝰ lꝰ ꝯnaralꝰ illi esset
sensibilitꝰ que Regnat spiritui atque adeo foret ꝯpꝰ
subsciatꝰ, et ablutꝰ; sic ergo esset sac rae ꝯpꝰ, esset ꝯ-
naralꝰ et nalia illi aptitudo ad effectꝰ varij quantꝰ
p̄articipandꝰ immediate, vt ꝯstat anº 47.

Ad antꝰ
prationꝰ ꝯcedo maiꝰ, et nº miꝰ ad prationꝰ dꝰ quo maneꝰ
esset substia n̄ exigeꝝ neque admitteꝝ n̄ quimeraꝝ
sub statu quimerae ꝯcedo maiꝰ sub statu possibilitatꝰ seu
n̄ quimerae, nº maiꝰ. id e si quantꝰ foret impossꝰ
mat eret fralit et vrã ꝯstitutioꝰ in materia 1ª apti

aptitudo ad quantum et exigentia illius, sicut etiam ad rarum eius de effectus, non tamen exigeret quantum sub statu impossibili nam quantum sub statu quimere et impossibilis non est quantum sed quimera. Ceterum maneret exigentia ad quantum pro statu possibili et non quimere, ideo est ad illud quantum quod antea fuerat possibile; itaque si rursus redderetur possibile illam exigeret, et capax esset intrinsece illius nulla facta mutatione intrinseca in ipsa materia 1º.

Ad 2um. actio non disponens quae extra omnes substantias crearet animam equi non esset ornata et naturali aptitudo ad effectus rarum quantum; sed possibilis est actio creativa animae equi extra omnem substantiam eius possibile est deum, cui non sit ornata et naturali aptitudo ad effectus rarum quantum minor est quae et consequentia; maior, ratio neque talis actio esset capax quantum neque effectus illius esset capax quantum eius modo non est ... et naturali aptitudo ad effectus rarum quantum hoc argumentum. Facile diluitur ex dictis num. 45 et 46. ex quibus non mirum ad probationem non amplius propter ibidem dicta quae doctrina non vana est neque inaudita plures quam philosophi qui ipsa praesentia ex antiquioribus quorum alii statum quantum universaliter omnibus substantiis disponentibus et alii quibus ipsis relativis canunt, quibus licet non assentiar, nihil omnino aptitudinem ad quantum, et effectus rarum illius libenter doctoribus substantiis marianis non hic singulariter specialis illa obstet ita quod in numero n.º 46.

Ad 3um. potentia disponens simplex et completa substantialis. Id tale dispositum in primis esset incapax quantum, et effectus illius rursus quae nullo alio modo esset illi ornata et naturali aptitudo ad effectus rarum quantum: ergo possibile est disponens cui ornata et naturalia non sit aptitudo ad effectus rarum quantum. Ante rarum partis probatio: quia tale dispositum esset omnino =

independentem a materia prima atque adeo a quantitate et illius effectibus. 2a pars probatur: quia esset completum compleate et consequenter non esset illi connaturale, et naturaliter aliquid pro indignitate ad effectum partium quantitatis aptum, necessario materia non minus quam corpus posset esse capax quantitatis; neque enim adeo alligatam quantitatem materia est, ut in nullo alio subiecto possit recipi tanquam in subiecto sibi sufficiente et connaturali. Praeterea cum quantitas subiiciatur completo esset eiusmodi corpus non ideo non posset exigere aliquod accidens corporeum, quod aptitudinem esset infinite ad effectum partium quantitatis.

67 Ro 4ae unio spiritualis inter animam rationalem et materiam non repugnat, ideo connaturalis et naturalis esset illi aptitudo ad effectum partium quantitatis; ergo non debet rationalis compositum esse entitatem, cui connaturalis sit et naturalis aptitudo ad effectum partium quantitatis. Maior probatur duplici ratione: 1um est: non repugnat unio inter materiam partem et animam rationalem recepta tantum in anima rationali; haec esset unio spiritualis; ergo unio spiritualis inter animam rationalem et materiam partem non repugnat. 2um: sit in non repugnat inter materiam partem et animam rationalem unio penitus recepta tantum in anima rationali; ergo repugnat spiritualis unio inter animam rationalem et materiam partem. — Probatur: animae rationali quae spiritualis est, naturalis est et connaturalis aptitudo ad effectum partium quantitatis; ergo de ratione speciali compositi non est, quod connaturalis et naturalis sit illi aptitudo ad effectum partium quantitatis. Antecedens probatur: materia 2ae quantitas est in subiecto ad quod habet anima rationalis aptitudinem connaturalem et naturalem; sed materia 1ae quantitas est effectum partium quantitatis; ergo animae rationali est connaturalis et naturalis aptitudo ad effectum partium quantitatis.

Respondendo maiori: ad partem probationis materia omissa non minus [illegible] quod licet eiusmodi unio reciperetur tantum in anima rationali, nihilominus connaturalis illi posset

et naria maria tuo tanquam cujus in quo unio dupliis ea sint signat existere; in naturale grium ve et nariis e unio in utrum que extrum, quod unit sive recipiat sive non in distroque in[illegible] gto. Ad 2am prationem dicendum est idem, omisso ante nando cor-am ad 3 stationem no am: ad prationem concedo majorem, omisso minorem, et cum quo loquor: ergo animum nati est connaturalis et naria aptitudo ad effectum tanium quantum ibi e ut denominetur tanio pro quanto, no loquor ut sit indubio, quod denominatur tanio pro quanto, concedo loquor. Per hic, aptitudo ad effectum tanium quantum positum in nostra definitione, intelligimus, id quod in toto rigore logo signant eum nati voces: ac proinde intelligimus aptitudinem a quante denominabilem tanio ipsum effectum, ut dicitur an. 46.

63

Ad 5am exigentia in trinsecus communicationis cum sensibili et conceptum tanium et perfectionum corporis: ergo de conceptu constitutivo corporis non est esse entitatem cui connaturalis sit et naria aptitudo ad effectum tanium quantum. Antecedens probatur stat optime corpus esse sensibile, quin connaturalis sit illi aptitudinem ad effectum tanium quantum: ergo exigentia intrinsecus communicationem cum sensibili et conceptum tanium corporis. Antecedens probatur stat optime corpus carere colore, et incapax cujuscunque alterius accidentis: ergo sta optime. Respondeo. hoc est principium argumentorum illorum qui tuentur sententiam, quam nos refellimus an. 27. quod confirmari potest ex illis Christi Domini verbis Luc. 24. palpate et videte quia spiritus carnem et ossa non habet ~~sicut~~ me videtis habere: quae eleganter Antonius, quod tangitur corpus est quod palpatur corpus est. Confirmatur ingeniosius recentiores natam corpus identificatur cum sensibili ex cujus exacta unione cum ipso ad utraque est vera communicatio cum sensibili: ergo exigentia intrinsecus communicationem cum sensibili est metaphysica et adequata ratio corporis.

Deo nando

ad illum prationem no am: ad prationem omisso ante, no coram. Ro est quod licet incapax sit quantum si tamen connaturalis et naria est illi entitas per identitatem aptam ad effectum tanium quantum

ad 3 effectus tam quantus et cont adure exist vere et omni corpus. tam ratione admitto. nec tamen ex illis quidquam contra non evincitur: quia Beatus e, id quod videtur esse corpus et similiter id quod palpatur. Caeterum non ideo quia palpatur et videtur e corpus; sed quia connaturalis et naturalis illi e aptitudo ad effectus tam quantus. ad 2um rationem nomine quippe actio creativa animae equidem neque per quantitatem, neque per unionem rerum neque alio modo habet aut exigit intrinsecam communicationem cum sensibus, et hoc xa principia ipsorum ad verdaniores.

7 ✝ Ro 6um At

vi quam pro opinione posita et impugnata anno 15 afferunt ipsius authores. exigere naturaliter esse intrinsece dimensio e vera, et adequata ratio corporis: ergo non e de ratione corporis esse entitatem cui connaturalis et naturalis aptitudo ad effectum tam quantus. Antecedens probatur: exigere naturaliter esse intrinsecam dimensio convenit omni et soli corpori: ergo e adequata ratio corporis. Antecedens probatur facta inductione, quia neque Deus neque Angelus, neque anima rationalis, neque illae cognitiones sed quidem exigerunt naturaliter esse intrinsece dimensio: et idea vera materia tam substantialis materialis, atque accidentia corporea petunt naturaliter esse intrinseca dimensio ergo etc. Resp. negando ans, ut constat anno 15. et sicut ad probationem non ans: ad probationem solventem, non concedimus quia praeter enumeratos spiritus e etiam spiritus unio dimensionis gradibus gratiae inter se quae petit esse intrinsece dimensio; et praeter enumerata corpora, e etiam corpus punctus materiae, quod non exigit naturaliter esse intrinsece dimenso.

Questio 2a

De illa Natura et Numero principiorum

corporis naturalis in communi.

Sectio 1a

Definitur et explicatur principium XXXX

n Vna e huius nominis principium Vsurpatio: significat enim quidam communicationem esse alteri: unde quae Causa efficiens dicitur principium Rei quam producit. Nec non in Divinis Pater est eternum principium generationis Verbi divini quamvis non sit Causa illius. quare licet omnis Causa sit principium sui effectus tamen non omne principium est Causa principiati: ergo materia prima — 2

et quaecumque alia pars constituens compositum suum est principium compositi Rei. Itaque duplex est genus principiorum: alia sunt extrinseca et alia intrinseca; extrinseca illa quae non constituunt suum principiatum. qualis est Causa efficiens Vg ignis Respectu Caloris: intrinseca illa quae constituunt suum principiatum, Vg anima Rationalis Respectu compositi humani. in presenti ergo solus instituitur quaestio de principiis intrinsecis corporis naturalis. Sit de partibus illis quae Unione vel in formatione Unitae inter se componunt corpus naturale. Hec eadem principia solent appellari Causae intrinsecae; frequentius tamen principia intrinseca nuncupantur. — 3

In Hoc ergo sensu principia corporis naturalis declaranda suscipio quae sic definit Aristoteles 1° Physicorum, cap. 5° textu 42: principia neque esse se Vicissim esse neque ex aliis sed ex ipsis omnia constare. Cuius definitionis sensum sequuntur communiter philosophi, quibus cum sic definio principia corporis naturalis: Ea quae neque ex se se, neque ex aliis sed ex ipsis omnia fiunt. in qua definitione prima particula petimus ad constitutionem principiorum; omnia principia non fiant ex se se, ideo quod unum principium non fiat ex alio tanquam ex causa intrinseca et constitutiva illius. Ratio est; quod principium non est principiatum: esset autem principiatum, si unum fieret ex alio tanquam ex causa intrinseca et constitutiva; nam constitueret quod utrumque principium quod fiat est esse ipsius principiatum: itaque neque materia prima est principium intrinsecum formae neque forma materiae; sed neque materia neque forma sunt totius

Principiaty.

77 Sed dices materia prima est principium formae corporeae eductae ex ipsa: ergo unum principium potest fieri ex alio principio. Probatur antecedens quia materia et forma substantialis corporea educta ex materia sunt principia constitutiva intrinseca corporis naturalis. — Confirmatur: quia forma fit ex privatione formae et privatio formae fit ex alia; sed forma et privatio formae sunt principia intrinseca corporis naturalis intrinseci: ergo unum principium potest fieri ex alio. Distinguo antecedens materia prima est principium intrinsecum formae corporeae non antecedens; principium extrinsecum omitto antecedens. Principium intrinsecum constituit illud cuius principium est, quare materia prima non est principium formae corporeae, sed erit principium eductionis, sive ex quo forma corporea educitur, sic quae potest appellari principium extrinsecum formae corporeae, quod non obstat dicere non principiorum. — Ad confirmationem dico formam fieri ex privatione, et privationem ex alia tanquam ex termino a quo; non vero tanquam ex principio intrinseco, et ex aliis privationibus et formis.

78 Instabis: materia prima constituitur ex suis partibus componentibus illam: ergo materia prima fit ex suis partibus tanquam principiis suis: ergo non obstat principiorum naturae quod fiant ex se, atque adeo rationis non est quod ex se non fiant. Frequenter nullus fieri hac instantia; concedo antecedens distinguo consequens: ergo non obstat principiorum naturae quod fiant ex se, sic unum principium fieri ex altero principio corporis naturalis, nego consequens; sic unum principium fieri ex suis partibus integrantibus et constitutivis, concedo consequens. Unde non principiorum illud tantum petit ante, et cum ratione ceteri, quia unum principium corporis naturalis non fiat ex altero principio corporis; enim verbi gratia materia non fiat ex forma, neque ista ex illa tanquam ex constitutivo intrinseco: non intus petit quod principium quod habet non fiat ex suis partibus; itaque non obstat materiam fieri ex suis partibus integrantibus,

obstaret autem fieri ex sua — tanquam ex parte l. constitutiva, l. integrante. 6

Resp. quod unde fit nos principio petimus erat, quod non fiant ex aliis. Cuius sensus est principia non fieri sic ex aliis quae ad principium corporis naturalis non pertinent. Hoc est, quod si principium fieret ex aliis quae non pertinent ad principium corporis naturalis, principium non esset principium: ergo debet non fieri ex aliis quae non pertineret ad principium corporis naturalis. Ant. probatur: quia principium fieret ex aliis quae ex natura sua non sunt aliqua ratione principium: Id principium non aliud nisi illa ex quibus ipsum principium fieret: ergo principium non esset principium si fieret ex aliis quae ad principium corporis naturalis non pertinent. Explanto utique ex parte Arist. et quod modo fiat quaerit inter Doctores. Certior tamen mihi videtur [illegible] Conimbricensibus de principiis corporis naturalis, Cap. 5°, quaestione 1ª, articulo 4°. 7

Opones tamen: contraria principia corporis naturalis sunt creaturae: ergo fiunt ex aliis. Consequentia probatur: quia creaturae fiunt ex deo. At Deus est aliud non pertinens ad naturam principiis corporis naturalis: ergo etc. — Confirmatur: principia corporis naturalis fiunt ex genere et differentia: sed genus et differentia non pertinent ad naturam principii corporis naturalis: ergo principia corporis naturalis fieri possunt ex aliis etc.

— Resp. concedo ant. et nego consequentiam. Ad probationem nego minorem, quia licet fiant a deo non tamen fiunt ex deo; nam fieri a deo est produci sic a deo, fieri autem ex deo esset constitui ex ipso deo tanquam ex principio et causa intrinseca. Hoc modo non convenit principiis corporis naturalis, convenit vero illis. — Ad confirmationem distinguo maiorem: principia corporis naturalis fiunt sic ex genere et differentia non materialiter, fiunt logice, concedo maiorem; sic ex genere et differentia esset constitui partibus realiter distinctis quarum altera esset genus et altera differentia. Hoc in re

invenit in prius, y oppositionary quarti autem loge exgenere et Distincta e vere gradatate. Hac non tra dy tos proquares alitera genuz et altera sit Distinctas. hoc autem n Regna et primaprij oppoz nary.

78 Tercius denique, q̃ ordo fine principiorz exprimq e q̃ ex ipsy oia fiant Coeterzy principia intelligi nolo Res oes sed tanty oia opposita accepta p Vnionem in haton ny Dpleta. Vbi noto n esse hic intelligendus, q ex Vna fra et ex Vna maria fiant oia opposita naralia Vg ex fra et maria igny: sed potius q libet opposity ex fra sibi maria fiat; proinde quando dicimus ex ipsy oia fiant idez e adducere q oppoza fiant ex suy naralibus principus. Et maria et fra, que quinque sit fra et maria. ex supra doctrinas pro explatione primario priorz et iefuy ari totedicez facile gradus facimus ad obtinendum numerum principiorz, que occurrunt ado opposity nat. lexa ...

Dpt 2uz II^{us}

De Principiys oppoz naralijz in facto.

29 Phi sequit Arez Vsurpant duplicat opposity naturalem: 1° in facto esse; 2°, in fieri. Opposity naralis in facto e opposity secundy suos pes suas et ex ales permanent in suo esse: Vg opposity Legnevy e. opposity in facto, siquide secundy suos pes permanent in suo esse. Opposity in fieri e opposity naturale secundy suos pes exales sit incipiens 1° esse: Vg igny incipiens 2° esse pro ut incipiens 2° esse, ido e n solu secundy esse habet in 1° suae durationis instante. Secundy dicitur dicy quez afferat n extitisse antea. Unde opposity in facto tanty dicit distinctibe pes illas per quas substantialit distinctat. Opposity Vero in fieri n e precise opposity secundy ea tantu pes quibus substantialit o ponit, quando e deinde infacto

id ultra hoc dicit etiam constitutione immediate ante non fuisse.

Insuper moneo ideo esse principium constitutionis rationalis atque constitutionis eiusdem et e contra, constitutionis rationalis ideo esse atque principiis illius quod suppositum diligenter observa, ut pote admittit doctrinam communi omnium, quam proxime dabo. Moneo etiam esse omnino improbabile, ideo quod Anaxagoras philosophus antiquissimus voluit omnino esse infinita principia constitutionis rationalis: quia id quod naturaliter assequitur scientifice naturale non est infinitum: quod si dicunt habere infinita principia, esset infinitum; atque adeo non naturalis naturaliter assequi scientifice non posset constitutionem naturalem, quia naturaliter non posset percurrere numerum infinitum principiorum; atque intellectus creatus naturaliter operando habet scientiam constitutionis naturalis et principiorum: ergo hic non infinitum.

Sit 1a nostra conclusio. Materia 1a et forma substantialis sunt principia constitutionis naturalis in facto. Communis est conclusio ex Aristotele et divo Thoma opusculo 32. Probatur 1o conclusio ea quae sunt constitutiva constitutionis naturalis sunt principia illius; sed materia 1a et forma substantialis sunt constitutiva constitutionis naturalis in facto; ergo sunt principia illius. Minor probatur: id quod formaliter et immediate desiderat constitutionem naturalem est constitutiva constitutionis naturalis; sed desiderat formaliter et immediate corpus naturale, desiderante materia 1a aut forma substantiali; ergo Materia 1a et forma substantialis sunt constitutiva corporis naturalis in facto. Minor liquet, quod nomine constitutionis naturalis intelligitur compositum substantiale, habens ex materia 1a et forma substantiali inter se unitis. Confirmatur: illa sunt principia constitutionis naturalis, quae neque ex se, neque ex aliis, sed ex ipsis omnia fiunt, sunt principia constitutionis naturalis; sed materia 1a et forma substantialis sic se habent; ergo sunt principia constitutionis naturalis. Constat minor ex explicatione principiorum constitutionis naturalis quorum hic anno 33.

Sit 2a conclusio etiam quod indubitanter non infra aliqua et adaequate constitutiva et principia constitutionis naturalis. Est communis thomistarum.

serie eius principalis respiciant illas nisi ob omnia probo 2°. defectu principiorum eque convenit unioni subsistentiali in stationis ac supra subsistentiali absolute: ergo unio subsistentialis in stationis est principium operis naturalis. Antecedens probo: unio subsistentialis in stationis non fit intrinseca ex alio principio, neque ex aliis non pertinentibus per se ad opus naturale et insuper opus naturale fit constitutum ex ipsa; sed super subsistentialis absoluta est principium, quia hoc est reperitur in ipsa: ergo defectu principiorum eque convenit unioni subsistentiali in stationis ac supra subsistentiali absolute. Ex ante solus per ultima videndum potest difficultas, quam probo: unio subsistentialis in stationis stat est intrinseca operis naturalis, ut stat et immediate deficiente eius modo unione deficiat opus naturale: ergo opus naturale fit constitutum ex unione, atque adeo unio est principium intrinsecum operis naturalis.

3 Nec satis facit, qui respondet opus naturale fieri ex unione ut quo non ut quod, id est unionem subsistentialem in stationis esset principium ut quo operis naturalis non vero ut quod, atque adeo non esset absolute principium operis naturalis. Sed contra est: quod stat constituit opus naturale est principium ut quod operis naturalis, sed subsistentialis unio in stationis constituit opus naturale: ergo principium ut quod operis naturalis est. Maior, quia non est aliud esse principium ut quod operis naturalis, quam constituere stat opus naturale. Minor probo: id ex cuius praecisa ablatione deficit stat opus naturale, constituit stat illud; sed ex praecisa ablatione unionis deficit stat opus naturale: ergo subsistentialis unio in stationis constituit stat opus naturale. Et minor, quia opus naturale ibi intelligitur ac opus sic completum et perfectum, quod stat et immediate deficit expressa unionis ablatione. Itaque si unio subsistentialis in stationis est constitutivum operis naturalis est naturae principium illius ut quod.

4 Dices 2°. Satis optime unionem esse principium quo et principium quod operis naturalis:

ergo unio est absolute principium compositi naturalis. atque ideo
stat optime unionem esse exercitivum materiae et formae et tamen
super constituere intrinsece compositum naturale. Sed hoc est esse
principium quo et quod: ergo stat optime unionem esse principium
quo et quod compositi naturalis. probatur maior: nam unio realiter ipsa
est formalis medium quo materia et forma constituunt compositum
atque adeo est exercitivum utriusque: minor. nam ex unione substantia
lis realiter ipsa est id quod si deficiat deficit formaliter et immediate
compositum naturale; ac proinde constituit intrinsece illud. minor probatur
eo ipso participat ut quo naturam utriusque principii scilicet materiae
et formae substantialis, et praeterea est pars extra compositum quod esse
principium quod: ergo unionem esse exercitivum materiae et formae et constitue
re intrinsece compositum naturale est esse principium quo et quod compositi
naturalis.

Explicatur haec ratio. exercitivum seu causativum cuiuslibet
causae dicitur causa quae quod idem est ac dicere non esse vere et
proprie illorum causarum quae realiter ipsa et absolute non causat, sed est exerci
tivum tantum, et quasi instrumentum quo vera causa suam vir
tutem exercet. vera autem et absoluta causa dicitur causa quae
proinde ignis dicitur et est causa quae actu fumi producti; ac
tio vero qua producit fumum dicitur et est causa quae; hoc
tamen non tollit quod ipsa actio in esse actionis sit vere et utique
idem quod est intrinsece et formaliter causa. eodem igitur modo unio sub
stantialis in ratione est materia et forma quo et forma substantialis quae;
quod est exercitivum utriusque et medium quo utraque causat
compositum. et in hoc sensu potest unio appellari principium quo.
Caeterum in hoc sensu stat et includit quod ipsa unio constituat
intrinsece suas naturas et entitates compositi naturalis. quare
esse unionem est vere et proprie unio quae. Unde inquantum habet
suas partes est principium quod et inquantum participat naturam alterius
utriusque principii est utrumque principium ut quo. atque
adeo stat optime unionem esse principium quo et quod
in constitutione compositi naturalis.

86 Probo 2º. illud: constitutivum corporis naturalis est principium verum et proprietate illius; sed unio est constitutivum corporis naturalis: ergo est verum et proprium principium illius. maiorem suppono: quia idem intelligo pro constitutivo corporis naturalis ac pro principio illius et e contra. minorem probo: partes quae stante identificantur cum corpore sunt constitutivum corporis; sed unio substantialis informationis identificatur stante cum corpore naturali: ergo est constitutivum illius. Sequitur maiorem quia idem quod non est constitutivum rei non identificatur stante cum ipsa. minorem probo: restantia deficit stante et immediate ex defectu illius quod stante identificatur cum ipsa; sed corpus naturale deficit stante et immediate ex defectu substantialis unionis informationis. ergo substantialis unionem informationis identificatur stante cum corpore naturali: ac proinde est absolute constitutivum illius.

87 Confirmatur: omne illud per quod in recto explicatur definitio corporis naturalis est absolute et simpliciter essentiale corpori naturali; sed definitio corporis naturalis explicat in recto non solum materiam 1am et formam sed etiam unionem substantialem informationis: ergo unio substantialis informationis est essentialis absolute corpori naturali; atqui pars quae est absolute essentialis corpori naturali est absolute et simpliciter principium illius: ergo unio substantialis informationis est principium corporis naturalis. Constat totum dicendum nam corpus naturale sic explicatur: materia 1a forma substantialis et substantialis unio informationis utriusque.

88 Dicat adversarius unionem substantialem informationis esse partem essentialem ut quo non autem ut quod corporis naturalis; proindeque absolute non esse principium corporis naturalis. Haec solutio est inanis: nam esse partem essentialem ut quo corporis naturalis vel est esse partem absolute essentialem corporis naturalis vel non. si dicas non esse partem absolute essentialem stat contra utraque praecedentium ratio satis efficax: praeterquam quod ea responsio est ipsa conclusio, quae nunquam solvit argumentum quod si dicas esse partem absolute essentialem essentialem infero, ergo est essentialis ut quod. probo consequentiam: esse partem absolute essentialem corporis naturalis est esse absolute principium corporis naturalis; sed absolute principium corporis naturalis est esse partem essentialem ut quod.

dpoñ naẽ: ergo e pars exalis dpoñ naralis vt q. latitotius Sillius, cuius maior est tan. nº 80

Probo 3º conclusionem quod vnio sit pars modalis dpoñ naẽ non obstat, vt sit principium illius: ergo vnio substantialis inf[or]mationis e principium dpoñ naturalis: vnio substantialis informationis e principium dpoñ naturalis humi. Id equé pars modalis e in dpore naturali humo, ac quolibet alio dpore naturali: ergo quod sit pars modalis dpoñ naẽ non obstat vt sit principium illius. probo maiorem: dpus naturale humus dicitur et e vere et proprie generatum quod per esse vnio illius generatur, hoc ipso vnio illius e abtute illius principium: ergo vnio substantialis informationis e principium dpoñ naturalis humi. maior e euidens quod in dposito humo non aliud nisi vnio generatur. mior probo: nequit esse dpus vere et proprie generatum nisi pars exalis, et principium illius generetur: ergo si per se propter vnionem generatur dpus humus, vnio e principium et pars exalis exalis illius.

Sit 3ª conclusio: praeter materiam et formas substantiales et vniones informationis adequate constitutas, nullum aliud principium constituit dpus naturale in facto. Ro istius conclusionis e: non alia sunt principia dpoñ naturalis, nisi illa quibus per se positis, ponitur adequate constitutum dpus naturale; sed per se positis materia forma substantiali et vnione vtriusque adequate constituta ponitur dpus naturale adequate constitutum: ergo praeter materiam formas substantiales et vniones informationis vtriusque, adequate constitutas nullum aliud principium constituit dpus naturale in facto. minor probatur. quia si quid aliud requireretur tanquam principium dpoñ naẽ maxime subsistentia; sed hec non constituit dpus naturale in esse talis: ergo probo per mi. quia eodem modo se teneat ad ipsam, quam plura alia accidentia requisita ad statum naturalis dpoñ naturalis =

Constituerent illius quod dicendum nemini est. Unde Colliges primo esse principia vere et proprie talia passionis naturalis in facto, sit materia etc., etiam subsistentia, et unionem subsistentiae ... utriusque.

Caput 3um

Constitutive Rationes enodantur.

Pro 2a constitutiva

§. 1 ... tam constitutionem ex tribus quas in praesente posuimus: passionis naturalis in facto est vere et proprie generatus. Sed eo ipso materia ... non est principium passionis naturalis in facto: ergo non est principium illius. ... probatur: eo ipso quod passio naturalis sit vere et proprie generatus, omnia illius principia vere et proprie generantur. Sed materia ... non generatur: ergo eo ipso quod passio naturalis in facto sit vere et proprie generatus, materia 2a non est principium illius. Ista maior ... ad probaturum non ... quod ut materia ... non generetur ... tamen generetur unio subsistentiae in ... sufficit ut totum passionis naturale in facto dicatur simpliciter generari; quod ... dummodo pars ... passionis generetur, totum passionis est generatum. Ergo si ... principia passionis debere esse constitutiva, atque adeo materia ... et ... non esset principia ... constitutiva, dicendum est quod principia passionis in facto non debent esse constitutiva, sed aliqua tantum principia passionis ... de quo sequenti Capite.

§. 2 Pro 2a probatur constitutiva ... quam ... unionem illud tantum quod pars absoluta passionis naturalis est proprie principium passionis in facto. Sed unio non est pars absoluta passionis naturalis: ergo non est principium passionis naturalis in facto. Probatur maior: illud tantum est principium passionis naturalis quod est pars illius ut quod. Sed tantum pars absoluta passionis naturalis in facto est principium illius ut quod: ergo illud tantum quod est pars absoluta passionis naturalis ... minor probatur: quod unio subsistentiae ... est causalitas intrinseca ... passionis naturalis. Sed quod est causalitas intrinseca non est principium ut quod passionis naturalis in facto: ergo tantum pars absoluta

compositi naturalis, et principium illius ut talis. Confirmatur: quia totum non fit nisi ex partibus absolutis; sed unio non est pars absoluta sed modalis: ergo compositum naturale non fit ex unione atque adeo unio non est absolute principium compositi naturalis in facto.

83

esse totius communis sententiae argumentis, quae facile ex nostra doctrina diluuntur: probat ea quae non manent; ad probationem de illa manente non minus; ad utramque probationem concedo manens et non minus. Ratio est, quia praeter partes absolutas compositi naturalis etiam unio substantialis in ratione nostra quae pars modalis est constituit vere et quidem compositum naturale unde pars eiusdem illius est, proinde que principium ipsius ut talis: siquidem esse principium ut talis compositi naturalis non est aliud quam esse partem eiusdem illius ut tenetur unionis praedictus a n° 86. neque obstat quod unio sit causalitas intrinseca; eius quo siquidem vere compositum quod sit causa et principium intrinsecum ut constat an° 84. ad confirmationem non manens; nam sit totum fiat ex partibus absolutis non excludit fieri etiam ex parte modali, sit ex unione, ut ex citatis numeris colligitur.

Probatur 3°

84

Etiam contra eandem rationem conclusionem. Unio substantialis in ratione est causa realis compositi naturalis expresse realiter, quae actio causae efficientis est causa realis effectus producti; sed actio non est causa realis effectus per ipsam sic producti: ergo unio absolute non est causa realis compositi naturalis. maior probatur quia sicut actio est exercitium causae efficientis sic etiam unio est exercitium causae intrinsecae. Confirmatur: unio substantialis in ratione eius ratione qua tali non est principium compositi naturalis; sed non aliter potest unio esse principium compositi naturalis: ergo non est principium illius. maior probatur: unio substantialis in ratione eius ratione qua est unio est exercitium materiae et formae substantialis; sed quatenus est eiusmodi exercitium non est principium compositi naturalis: ergo etc. minor explicatur, probatur exercitium realiter non participat naturam illius cuius exercitium habet: ergo quatenus unio substantialis in ratione est exercitium materiae et formae substantialis non est principium compositi naturalis.

85

sed nec quid quod laborant ad veritatem eandem saepe diversimode
intelligentes non refert magis: Ratio est, quia unio non solum est ex ter-
minis duplicis causae intrinsecae, sed etiam magis tota, et haec subsistentiae
vera etiam constituit intrinsece compositum naturale, quae est causa rerum
perficit; et absolute compositum naturale. actio vero causae efficientis non
est aliud quam via sive medium quo fiens exercet virtutem causae
efficientis; ipsa autem actio non habet virtutem producendi effectum atque
adeo non eodem modo se habent unio respectu compositi naturalis, atque actio
respectu effectus. —— Ad confirmationem quam ad veritatem non opponunt
non magis: Ad primam confirmationem concedo antecedens non minus; nam quatenus
est eiusdem modi existentia et habent unio subsistentialis in ratione partium
quae ut tales sunt constituunt et principiant compositum naturale: ad
secundam confirmationem distinguo antecedens: existentia rei non participat na-
turam numero illius cuius existentia est concedo antecedens; non participat na-
turam in specie illius Rationem, nego antecedens. existentia formalis alicuius causae
distinguit realiter ab eo cuius existentia est; atque adeo non partici-
pat eandem numero naturam; potest tamen esse similis illi cuius
existentia est in natura et specie; sicut homo similis est alteri homini;
et hoc pacto participat eandem naturam in specie. et quidem hac ratione
unio participat naturam illius cuius existentia formalis intrinseca est
est vere et proprie principium sicut et reliqua compositi naturalis principia

Ob. 6 — Ratio 4a

est contra 3am solutionem quam reducimus numero 90. Praeter materiam formam
substantialem et subsistentialem unionem in ratione partium, etiam subsistentia
constituit compositum naturale in facto: ergo compositum naturale in facto non
solum per tria numerata principia, sed etiam per subsistentiam con-
stituitur. Antecedens probatur quia compositum naturale non est naturale sine sub-
sistentia: ergo constituitur etiam per subsistentiam. distinguo antecedens:
praeter materiam formam et subsistentialem unionem, etiam subsisten-
tia constituit compositum naturale in ratione compositi naturalis nego antecedens; in
ratione suppositi concedo antecedens. Compositum naturale, quatenus est tale
non dicit nisi materiam formam et subsistentialem unionem; verum
caeterum ut suppositum est, constituitur per subsistentiam. Unde

nil 9tra noz: q.o 9pus naturale ex dictis tales non dicitur esse superius. ad maiorem probationem huius distinguo antecedens: 9pus naturale non e naturale sed est e miraculosum significat subsistentiam, concedo antecedens; non e naturale, idest non habet naturam nego antecedens: non enim supponimus 9pus naturale inquantum 9ponitur miraculosum; sed inquantum habet naturam: quid vero sit natura, 9stabit ex questione 1.a libri 2.i phisicorum 27.

ex his facile diruitur argumentum aliud sed 9pus naturale 9stituitur etiam per carentiam sue 9trarie illi aliquam habet materiam: ergo non tantum per tria numerata principia 9stituitur antecedens probatur: si materia 1.a habeat duplicem formam 9trariam, totum resultans non e naturale: ergo 9pus naturale 9stituitur per carentiam sue 9trarie = nego antecedens: ad probationem distinguo antecedens: si materia 1.a habeat duplicem formam 9trariam, totum resultans non e naturale, idest, e supernaturale 9cedo antecedens; non e naturale, idest non habet naturam nego antecedens et consequens. Certum e quod si materia habeat duas simul formas subsistentiales, resultabit totum supernaturale, egens quae virtute supernaturali ad suam 9servationem: erit tamen 9pus naturale, inquantum naturale e principium, et causa motus et quietis; de quo libro, et questione citatis n.o precedentis 28.

Cap. 4.um

De principiis 9poris naturalis

In fieri.

Veteres non nullius illud tantum statuebant discrimen inter 9pus naturale in fieri et 9pus naturale in facto, quod illud esset 9pus pro 1.o instanti, in quo secundum omnia sua principia permanentia; 9pus vero in facto esset 9pus pro caeteris instantibus sue durationis post tum sue durationis instans. Hi tamen erraverunt: eque enim 9pus e in facto in 1.o instanti atque in caeteris omnibus sue durationis: non ergo in hoc differunt 9pus naturale in fieri, et 9pus naturale in facto; sed tota stat differentia, penes aliquod, aut aliqua principia

quorum nunc modo inquirimus.

Pro intelligentia sciendum 1° est compositum naturale incipere ut tale dicere constitutive aliquid quod non dicit compositum in facto; ratio quia compositum naturale incipere dicit constitutive nunc esse et in instanti ante non fuisse; sed compositum naturale in facto esse non dicit: ergo compositum naturale incipere dicit constitutive aliquid quod non dicit compositum naturale in facto. Maior est evidens quia compositum incipere est compositum pro ut incipiens esse, scilicet pro ut transiens de non esse ad esse: qui conceptus afferunt constitutive nunc esse et immediate ante non fuisse. minor vero probatur: compositum naturale in facto esse praecise materia, forma et unio utriusque, sed haec quidem non dicunt formaliter immediate non fuisse ut patet: ergo etc.

100 Sciendum est 2° compositum multipliciter posse videri incipere: 1° si produceretur simul materia 1a forma substantialis et unio utriusque. 2° si materia pro aliquo instanti reali praecesserit sine forma substantiali sibi unita, quod saltem miraculose potest accidere. 3° si materia 1a cum aliqua forma unita praecesserit quam amittat et aliam acquirat. 4° si praecedat forma sine unione et sine materia, quibus deinde productis compositum naturale fieret. 5° denique si materia et forma existerent non existente unione, qua deinde producta compositum naturale resultaret.

101 Sciendum est 3° quod cum compositum incipere dicat formaliter incipere esse eo modo quo quocumque ante dicto manifestum est, compositum incipere dicere formaliter transitum de non esse ad esse suum. Transitus est duplex: alius formalis et alius localis. Transitus formalis est accessio termini mobilis praeexistentis ad unam formam et recessio ab alia, itaque utraque forma et mobile sint se praecognitum [?] quantum: ut quando materia 1a non habens formam ignis in aliquo instanti reali acquirit formam ignis, datur transitus formalis, quia formaliter mobile recedit a carentia formae ignis et ad formam ignis accedit. Unde in transitu formali tria debent reperiri, scilicet terminus mobile, ut materia 1a, et terminus a quo et terminus ad quem: terminus a quo

dicitur ille qui relinquit actu mobili, et terminus ad quem ille quidem quo adquirit actu mobili: itaque terminus a quo erit carentia formae ignis v.g. in formae ignis introductione quando pro instante ante praecessit materia absque forma ignis, et terminus ad quem erit forma ignis tunc recepta, et terminus mobile erit materia prima, quae recedens ab uno termino accedit ad alium. 102

Transitus logicus prout opponitur physico est accessus termini mobilis non praeexistentis ad unum terminum et recessus ab alio, sive designat mobile actu ad quem sive non. Talis est transitus qui exercetur quando anima rationalis modo est, cum immediate ante non fuisset; neque enim anima rationalis praeexistit ante terminum ad quem nam eius modi terminus est ipsa rationalis anima. Sicut esset transitus logicus si materia prima simul cum forma et unione produceretur, quia licet materia prima realiter designatur actu simul pro dato instanti omnis mobile, scilicet materia prima non praeexistit realiter ante formam. Unde transitus physicus et logicus determinantur sic primo, quia transitus physicus petit praeexistentiam realem mobilis ante terminum ad quem, transitus vero logicus non petit illam: insuper transitus physicus requirit mobile designari realiter actu ad quem; eandem distinctionem non requirit transitus logicus.

Sciendum est 4°, ad intelligentiam omnium privationum pro loquimur 103
scilicet ad opus in fieri, convenit tanquam principium carentiam formae in subiecto. Carentiam formae in subiecto esse non dari formam in subiecto seu negationem formae in subiecto: haec negatio est duplex; alia est privatio formae, et alia pura carentia formae: privatio formae est carentia formae in subiecto capace fiendi talis formae; v.g. in homine caeco datur privatio visus, quia homo est subiectum capax fiendi visus: et similiter in materia prima spoliata ex forma datur privatio formae, v.g. datur carentia formae in subiecto capace formae. Pura carentia formae est carentia formae in subiecto incapace illius v.g. carentia visus in lapide est pura carentia visus, quia lapis est subiectum incapax visus.

Sit 1a conclusio. Ad opus naturale 104

in fieri, ut tale spectat et metaphysice loquendo concurrunt per se quatuor principia scilicet materia forma subjicibilis et subjicibilis unio informativa ejus atque carentia ipsius compositi. Probatur deductio: compositum naturale in fieri ut tale spectatum est compositum naturale primo incipiens ut tale. Sed compositum naturale primo incipiens, ut tale spectatum affert exacte materiam primam, formam, unionem, et carentiam ipsius compositi: ergo ad compositum naturale in fieri, ut tale spectatum concurrunt per se quatuor supra numerata principia. Minor probatur: quia compositum naturale primo incipiens spectatum ut tale dicit constitutive nunc esse, et immediate ante non fuisse; sed compositum nunc esse, et immediate ante non fuisse affert exacte materiam primam formam et unionem, et carentiam ipsius compositi: ergo compositum naturale primo incipiens spectatum ut tale affert exacte etc. Consequentia evidens; minor quia compositum nunc esse affert exacte omnia, id est per quae constituitur in primo instanti suae durationis: deinde immediate ante non fuisse dicit constitutive, id est quod est non esse compositum, scilicet carentiam ipsius compositi.

105 Unde dices, quod ad compositum in fieri ex suo conceptu spectatum, non requiritur carentia alicujus partis de tota existentis, quae constituunt compositum naturale. Probatur: quia ex defectu alicujus habet non dari compositum pro instanti ante. Sed ad compositum in fieri praecise requiritur compositum non dari pro instanti ante: ergo ad compositum in fieri ex suo conceptu spectatum non requiritur defectus partis alicujus de tota. Maior est evidens, quia omne compositum constituitur per omnes suas partes, quacunque deficiente non datur compositum. Sed quia communiter compositum naturale post primam rerum conditionem incipit primo esse per hoc quod mobile, verbi gratia, transeat ab habitu forma ad recendam formam et ab unione forma ad aliam, et consequenter carentia compositi stetit quam absentia formae a subjecto, statim aliae conclusiones ad cognoscendas carentias formae et principia quae specialiter concurrunt ad compositum in fieri post primam rerum conditionem.

106 Sit ergo 2a conclusio: pura carentia seu pura

ratio formæ; ad nullum compositum in 1o fieri, ut tali concurrit tanquam principium illius. probo consequentiam: omne compositum naturale in 1o fieri constituitur per materiam capacem suæ formæ; sed non constitueret per materiam capacem suæ formæ si ad aliquod concurreret tanquam principium illius pura carentia formæ: ergo ad nullum compositum naturale in 1o fieri ut tali concurrit tanquam principium illius pura carentia formæ: probatur maior: quia omne compositum naturale in 1o fieri dicit exaltatum materiam habentem re ipsa suam formam; atque adeo materiam capacem suæ formæ. probatur minor: quia pura carentia formæ in subiecto est carentia formæ in subiecto incapace illius: ergo si ad aliquod compositum concurreret tanquam principium illius pura carentia formæ, non constitueret omne compositum naturale in 1o fieri per materiam capacem suæ formæ: itaque ad nullum compositum in 1o fieri concurrit, ut principium illius pura carentia formæ.

Sit 3a conclusio. privatio formæ solum secundum conceptum inadequatum privationis est principium compositorum naturalium in fieri, pro ut est transitus formæ: reperit tamen in illo secundum conceptum adequatum privationis. Probatur prima pars conclusionis: privatio formæ in materia est principium compositorum in fieri pro ut est transitus formæ; sed nequit esse principium illius secundum conceptum adequatum privationis: ergo solum secundum conceptum inadequatum. probo minorem: nequit unum principium fieri ex alio principio; sed fieret unum ex alio, si privatio secundum conceptum adequatum privationis esset principium compositorum in fieri: ergo etc. probo minorem: privatio secundum conceptum adequatum privationis constituitur per carentiam formæ et etiam per materiam, tam capacem formæ; sed materia, tamquam capax formæ est etiam principium compositorum in fieri: ergo unum principium fieret ex alio si privatio secundum conceptum adequatum privationis esset principium compositorum naturalium in fieri: ergo solum est principium illius secundum conceptum inadequatum privationis.

2a Pro=

L 07

L 08

pro eadem 1a pe. concluss. privatio forme prout secundum conceptum inadequatum privationis est terminus formalis a quo compositionis in fieri prout est transitus formalis; sed ea ratione qua est terminus formalis a quo, eiusmodi compositionis est principium illius: ergo privatio solum secundum conceptum inadequatum privationis est principium compositionis naturalis in fieri prout est transitus formalis. Probo minorem: privatio ea ratione est principium compositionis in fieri quatenus est id quod relinquit materiam ut acquirat formam oppositam; sed quatenus est terminus formalis a quo est id quod relinquit materiam ut acquirat formam oppositam scilicet formam: ergo privatio est principium compositionis in fieri ea ratione qua est terminus formalis a quo: ergo solum secundum conceptum inadequatum privationis est principium eiusmodi compositionis.

109 Confirmatur. Illa privatio requiritur ut principium compositionis naturalis in fieri prout est transitus formalis quae est exacte distincta opposita pure carentia forme; sed privatio secundum conceptum inadequatum privationis est exacte distincta pure carentia forme: ergo privatio secundum conceptum inadequatum privationis est principium compositionis naturalis in fieri prout est transitus formalis. maior desumitur ex adversariis: et minor probo: privatio secundum conceptum inadequatum privationis dicit constitutive ineptitudinem negationem aptitudinis materiae ad formam; sed pura carentia forme dicit constitutive ineptitudinem materiae tantum ad formam: ergo privatio secundum conceptum suum inadequatum est exacte distincta pure carentia forme. Constat consequentia quia illa sunt exacte distincta inter se quorum alterum habet constitutivum praeter quod alterum non habet.

110 2a conclusionis pars est facilis. Scilicet in compositione in fieri prout est transitus formalis reperitur privatio forme secundum conceptum adequatum privationis. Probatur quia in compositione in fieri prout est transitus formalis reperitur carentia forme afficiens et denominans materiam capacem forme; sed eiusmodi carentia est privatio forme secundum conceptum adequatum privationis: ergo in compositione in fieri prout est transitus formalis reperitur privatio forme secundum conceptum adequatum privationis. Sequela dicitur et in maiori, quia in eiusmodi compositione reperitur carentia forme

quam formam de unde fiet materia et consequenter capax illius: similiter et minor; quia privatio formae tantum est carentia formae in materia capace illius. Unde

Colliges 2° quod carentia dispositionum quae concurrunt ut principium ad dispositionem inferni prout est transitus formae, dicitur impossibilitatione formae secundum conceptum suum adaequatum privationis. Colliges 2° privationem secundum conceptum adaequatum privationis non posse esse formam finalem a quo dispositionem inferni prout est transitus formae: probatur est quod in eius modi transitu materia relinquit formam a quo ut transeat ad formam ad quem. Sed nequit relinquere privationem secundum conceptum adaequatum privationis: ergo haec non est forma finalis a quo. Ostenditur minor: quia illa privatio constituitur per capacitatem materiae ad formam. Sed nequit materia relinquere suam capacitatem ad formam: ergo etc. Colliges 3° carentiam materiae formae non posse esse formam a quo dispositionem inferni per transitum formae. Probatur est quia materia coexistit formae a quo in transitu formae. Sed nequit coexistere suae carentiae: ergo nequit sua carentia esse forma a quo in transitu formae: minor est evidens; et ex definitione transitus formae colligitur maior.

Colliges 4° privationem formae constitutivam dispositionem inferni non petere exacte quod forma non existat in rerum natura sed solum quod non sit unita materiae. Probatur est quia dummodo forma non sit unita materiae, quamvis existat in rerum natura datur privatio formae in materia: ergo illa privatio solum consistit in eo quod forma non sit unita materiae. Colliges 5° illam privationem non petere exacte determinate carentiam unionis aut formae sed solum carentiam alterius earum disiunctive et indeterminate. Probatur est quia quolibet earum deficiente datur illa privatio: si enim deficit forma quamvis daretur unio nihil omnino deesset forma subiecto capaci; et similiter si deficeret unio quamvis daretur forma: ergo illa privatio exacte solum petit disiunctive et indeterminate carentiam unionis vel formae. Nihilominus sic loquendo, privatio ista formae consistit determinate in carentia sive negatione unionis: quia non dabitur illa privatio sic loquendo si non deficiat unio: ergo consistit determinate in negatione unionis, sic loquendo. Patet antecedens; quia si non deficiat unio, forma

loquendo naturaliter exit unita materie et coentur non dabit illa privatio.

VII Sit 4ª et ultima deductio. Corpus naturale infieri pro ut est mutatio unius compositi in aliud affert distinctionem septem principia: id est ad mutationem ligni in ignem concurrunt septem principia. Ratio est quia mutatio ligni in ignem affert distinctionem materiam tam formam ligni unionem utriusque, et privationem formae ignis; et insuper formam ignis unionem in factorum et materiam et privationem formae ligni: atqui haec sunt septem principia: ergo ad corpus infieri pro ut est mutatio unius compositi in aliud concurrunt septem principia. Maior probatur quia mutatio affert distinctionem desinere unum compositum et aliud fieri quod antea non erat manente eodem subjecto; sed hoc affert distinctionem materiam tam, quae est subjectum, formam praecedentem, vel ligni, et unionem, et privationem formae sequentis, vel ignis; et insuper formam et unionem compositi sequentis et privationem formae antecedentis: ergo etc.

C. V

Solvit Argumenta

L 01 A VI Argumentum 1. Corpus est generatio ab aeterno corporis naturalis; sed ad fieri ipsius corporis non concurreret, ut principium illius carentia ipsius corporis: ergo carentia ipsius corporis non est principium corporis naturalis infieri. Maior est certa, et minor probatur quia si fuisset aliquando carentia talis corporis ipsius non fuisset ab aeterno: ergo etc. omitto maiorem, et nego suppositum minoris, quia corpus quod esset ab aeterno nunquam fuisset infieri. Ratio est quia corpus infieri est corpus incipiens; sed corpus quod esset ab aeterno nunquam fuisset incipiens: ergo nunquam fuisset infieri. Liquet minor; quia id, quod incipit incipit in tempore; sed impossibile est, quod id, quod est ab aeterno, incipiat in tempore: ergo corpus quod esset ab aeterno nunquam fuisset incipiens, atque adeo nunquam fuisset infieri.

L 01 S VII Argumentum 2um: Ratio est privatio non est principium corporis infieri nisi antea carentia corporis: ergo carentia ipsius corporis non principium corporis naturalis infieri. Ratio Lº Aristoteles indicasse ad omnes generationes corporis naturalis praecedere tempore ma-

materiam primam sine illa forma quam postea recipit in quo ex natura rei quam
vult a rege conditione, quam a rege non vult, non ita accidit. indicamus
itaque materiam primam nec debere praecedere nec semper praecessisse
tempore ante formam quam recipit: atque adeo non privationem nempe
formae, sed carentiam ipsius compositi esse principium illius in fieri ex suo concep-
tu formali. Respondeo 2°, quod hunc formam, carentia compositi naturalis significari etiam
privationem formae in materia; proinde illam non excludimus a principiis
compositi in fieri, sed docemus non esse materiam tanquam principium ad omne compositum 116
in fieri.

Arguitur 3° contra doctrinam secundam solutionem quam habes a n. 106
materia prima fieri unam formam est incapax et inepta ad aliam: ergo
carentia formae quam postea recipit amisso primo est pura negatio formae.
ergo carentia formae quae concurrit ad compositum in fieri, quod est receptionis secundum
formae, est pura carentia formae; atque adeo pura carentia formae potest esse
principium compositi naturalis in fieri. Respondeo distinguendo antecedens: materia prima fieri
unam formam est incapax et inepta intrinsece ad aliam, nego antecedens; extrinsece
concedo antecedens. Nam materia prima quando fit forma ignis est incapax formae ligni non
intrinsece, et ex natura sua, scilicet non ex defectu aptitudinis ad habendam talem
formam; sed tantum propter impedimentum extrinsecum, videlicet aliam formam, quam
fit sibi unitam: quod non facit materiam primam esse absolute incapacem formae:
sicut quod ignis sit impeditus ad comburendum lignum propter oppositum intellectum
non facit ignem secundum se esse intrinsece incapacem comburendi lignum. 117

Arguitur 4° contra doctrinam 3am solutionem quam habes n. 107: ad compositum in fieri
prout est transitus formae requirit quod praecesserit sine forma materia
capax formae; sed hic affectus formaliter privatio formae secundum conceptum ade-
quatum privationis: ergo ad compositum in fieri prout est transitus formae per se concur-
rit privatio secundum conceptum adaequatum privationis. Confirmatur: quod
materia capax formae, et sine forma est carentia formae in subiecto ca-
pace illius; quod est formaliter privatio secundum conceptum adaequatum privati-
onis. Respondeo formaliter illam negationem, quae exacte differt a pura negatione
et privatione secundum conceptum adaequatum privationis: sed negatio metaphysi-
cae requisita ad compositum in fieri prout est transitus formae

differt exalit. a pura natione: ergo est privatio secundum conceptum adequatum privationis. Maior supponitur et probatur minor: quia ratio requisita ad compositum inferendum removet formam a subiecto apto; non autem ita pura negatio: ergo etc.

248 Resp. distinguendo maiorem et minorem, et distinguendo consequentiam: ergo ad compositum inferendum, prout est transitus formae, et se denuntiat privatio secundum conceptum adequatum privationis, quatenus modo unius principii, non concedo; quatenus modo duplicis principii concedo consequentiam. In privatione secundum conceptum adequatum privationis reperiuntur duo principia, scilicet carentia formae et materia capax formae; propterea quando nominamus privationem secundum conceptum adequatum privationis, concurrere tanquam unum principium; non autem nominamus ipsam privationem requiri tanquam duo principia; quia carentia formae est unum principium, a materia capace illius, et est aliud. Ad confirmationem nego maiorem; quia privatio secundum conceptum inadequatum privationis differt exalit a pura natione; siquidem haec dicit constitutionem in ephthidinem subiecti ad formam; illa vero neque ineptitudinem neque aptitudinem dicit constitutione, quamvis dexteret etc. aptitudinem subiecti ut comparatam ad constituendam privationem secundum conceptum adequatum privationis.

arguitur

249 Sed et ex multis contra eandem conclusionem. Primo: privatio neque quando est, neque quando non est principiat compositum: ergo absolute non est principium compositi. Antecedens probatur: privatio quando est non existit compositum et consequenter nequit principiare illud. Similiter quando non est; quia quod non est nequit principiare, ut patet: ergo privatio neque quando est neque quando non est principiat compositum. Secundo: ex privatione compositum fit formaliter: ergo privatio nequit esse principium compositi. Patet consequentia, quia nequit unum principium fieri ex alio. 3tio: privatio non est intrinseca compositi naturalis: ergo neque est principium illius. Antecedens liquet, quia privatio est destructiva compositi naturalis; sed destructivum rei nequit esse intrinsecum ipsi: ergo etc. 4to: si privatio esset principium compositi inferendi, eiusmodi compositum esset impossibile: ergo privatio non est principium illius. Antecedens probatur, quia compositum inferendum esset compositum non compositum; siquidem esset compositum, et destructivum sui: ergo etc. 5to: si privatio esset

principium dispositionis inferendi, etiam instans reale in quo materia existit sine forma esset principium dispositionis inferendi: ergo et privatio non est principium dispositionis inferendi, vel praeter privationem aliud etiam est principium dispositionis inferendi. 120

Respondeo ad primum negando antecedens, ad probationem dico, privationem quando est principiatio dispositionis inferendi, quia eius modi dispositionem ens successivis cum oppositis non est simul, sed nunc aliquo de in re relinquo, et quaelibet constituit pro illo tempore in quo est; itaque privatio constituit dispositionem pro illo tempore, in quo adhuc totum dispositionem non est. Ad secundum, nego antecedens: quia privatio non est intrinseca formae; et veniret sic non sit extrinseca; dici autem potest forma extrinseca tanquam extrinseco aliquo sed quod non obstat, ut privatio sit principium. Ad 3um, nego antecedens, ad cuius probationem non manet; neque enim privatio est destructiva dispositionis in fieri ~~neque~~ de quo loquimur; quamvis destructiva dispositionis in facto de quo nunc non est quaestio. Ad quartum nego antecedens, ad probationem nego antecedens etiam; quia ut dixi privatio non est destructiva dispositionis in fieri, quamvis destructiva sit dispositionis in facto. Ad 5um nego antecedens quia licet requirat instans reale, ut in illo existat materia sine forma; hoc tantum probat dispositionem in fieri indigere illo instante ex parte [illegible], non autem esse principium illius, sicut etiam indiget Deo quin Deus sit principium intrinsecum illius.

Argumentum 6um sit contra 2am pro cuius declaratione conclusionis stat optime dispositionem inferendi etiam prout est transitus formae absque conceptu adaequato privationis: ergo non mutationi dispositione inferendi prout est transitus formae reperitur privatio secundum conceptum adaequatum privationis. Antecedens probatur: stat optime dispositionem illud inferendi, quin materia praecesserit realiter sine forma: ergo [illegible] et absque conceptu adaequato privationis. Antecedens probatur: ad dispositionem inferendi prout est transitus formae praecise requiritur quod in instante ante adesse dispositionis veri fieret quod materia prima non haberet formam, sed ad hoc non requirit materiam prima praecedere existentem realiter sine forma. ergo [illegible] probatur: haec propositiones sunt aequivalentes, materia non habet formam; materia habet privationem formae, sed prima non petit ad sui veritatem existentiam 121

mariæ: ergo neque 2a: atqui ad dispositionem inferri prout est transitus sufficit illud præcise requirit quod ad privationem quæ sufficit ad veritatem rei propriæ: ergo ad dispositionem inferri prout est transitus formarum non requirit materiam præcedere realiter existentem sine forma: ergo non requirit dispositionem alequatam privationem: ergo stat optime dispositionem inferri prout est transitus formarum in quo non reperiatur privatio secundum rectam adæquatam privationem.

122 Respondendo ergo ad cuius probationem non admittimus ergo adæquatam probationem non maior, quia ad cuius modi dispositionem non satis est verificari, quod pro instante ante ad esse dispositionem materia 1o non habet formam secundum etiam requirit verificari materiam tam pro eodem instante existere realiter: itaque ad cuius modi dispositionem requirit quod materia tam pro illo instante et existerit realiter et fuerit sine forma. Ad 2am probationem non maior. Ratio est, quia 1a propositio non petit ad sui veritatem existentiam mariæ; quando quidem sive materia existat sive non verificatur supponendo quod non habeat formam; 2a tamen propositio petit naturam et determinate existentiam mariæ ad sui veritatem; quia non pro illo sine existentia subiectum privationis. Rursus 1a propositio non petit ad sui veritatem materiam esse capacem formæ; 2a vero petit materiam esse capacem formæ: ergo illæ propositiones non sunt æquivalentes: unde nihil contra nos evincit argumentum.

CAP. VI

Ergo in nullo producto præcente illustranda

123 Tota doctrina, quam hactenus circa dispositionem inferri docui mihi certissima est ex qua, et pro qua melius capienda colligo 1o corpus inferri ut tale nunquam posse esse secundum se totum in unico instante. Ratio est manifesta; quia dispositionem inferri ut tale afferat habitudinem esse dispositionem, et non esse, sed esse dispositionem et non esse nequit esse in unico instante: ergo dispositionem inferri, ut tale nequit esse secundum se totum in unico instante proinde dispositionem inferri ut tale, afferat habitudinem duo instantia realia, in quorum 1o stat non esse dispositionem, scilicet carentia dispositionem; et in 2o immediate subsequente post 1um,

dat ipsis corporis naturale. Unde est ipsa principia sunt inter se
Repugnantia; nisi omnes non constituunt quin veras sed pro diversis tem-
poribus constituant.

Colligo 2º quod quamvis naturalis carentia corporis 124
infimi aut privatio sive sit intrinseca corporis infimi ut est tali intrinseca
tamen non est, sed potius extrinseca ipsi corpori iam facto seu com-
posito naturali. Probatur quia destructam totale et immediatam corporis
nequit esse intrinseca illi. Sed carentia ipsius corporis est destructio
corporis naturalis iam facti seu compositi naturalis: ergo nequit esse in-
trinseca corpori iam facto seu composito naturali. Maior evidens
quia non est intrinseca corpori nisi quod principia et constitutiones illius sed
destructiones corporis neque sunt principia neque constitutiones illius
ergo destructiones corporis sunt [illegible].

Colligo 3º: in terminum mundi generationis 125
non fuisse transitus locus, sed logicus. Probatur quia non datur transitus
localis, ubi mobile seu materia non praeexistit realiter sub termino ad
quem. Sed in termino mundi generationi materia non praeexistit
sub termino ad quem: ergo in illis non fuit transitus localis. Constat maior ex
[illegible] et minor explicatur quia in termino mundi generationibus
producta est simul materia et forma, et [illegible] quae. Unde: propterea
eadem quae materia non praeexistit sub termino ad quem. Insuper in
terminis mundi generationibus constituit materia de non habito sub forma
ad suam eandem absque praeexistentia reali ad illam,
sed iste est transitus logicus: ergo in terminis mundi generationibus fuit
iste transitus logicus. Et maior, quia in terminis mundi generationibus
vere fuit quod in instante quolibet materia habet formam et
quod illam non habet in instante proxime praeterito, neque
existebat realiter in ipso instante. 126

Idem intelligendum est
de quibus quaecumque aliis generationibus post tales mundi conditiones,
in quibus tantum quae sunt in eodem instante realiter producta
et unita sunt, propter eandem rationem. Ad potest quidnam sit tran-
situs logicus, quem ad tales mundi generationes aliqui [illegible]

Vt supponit 2. Resp., esse p(ro)p(ri)e transitus, quem nos cum Communi modo loquendi vocamus loquimur. Intendunt tamen aliqui, p(rae)dictum transitum appellandum esse Logicum formae ad dist(inctione)m transitus mere logici; quia transitus mere logicus, vt aiunt, est quando mobile transit ad aliquem formae indistinctum ab eo, sicut quando animal rationale transit de non esse ad esse sui. Transitus vero logicus formae est quando mobile non praeexistens transit ad formam Realiter distinctam a mobili; vt quando materia non praeexistens transiret ad formam Realiter distinctam ab ipsa materia. Sed his non acquiesco, quia creant ita loquendi modum sine necessitate, quibus accrescit etiam obscuritas et difficultas quaestionibus.

L27 Sed opponens contra numerum 25.
in 1° mundi generatione seu materia sine forma praeexistit. Ergo in illa mundi generatione fuit transitus formae. Ans. probatur: in illa mundi generatione materia sine forma fuit natura prior quam forma; ergo sine forma praeexistit formae; ergo praecessit privata forma, et consequenter transitus formae intercessit. Distinguo ans.: materia tantum sine forma praeexistit natura formae, concedo ans.; praeexistit Realiter, nego ans.: praeexistere natura ante formam est se habere ex parte causae ad formam; praeexistere Realiter est esse in instanti Reali ante Realem existentiam formae: 1° modo praeexistit materia formae naturaliter, 2° modo in illa mundi generatione. Caeterum illud non sufficit, vt materia dicatur privata forma, quia Requirit durationem ad privationem Resultantem, sublata distinctione non et concedo consequentiam.

L28 Instabis materia Realiter sine forma est materia privata forma. ergo materia in instanti naturae sine forma est materia privata forma; atqui in illa mundi generatione materia fuit in instanti naturae sine forma. ergo fuit privata forma: atque adeo mediat intellectus transitus formae. Ans. probatur: quia etiam non existente materia verificatur quod materia non habeat formam, et quod sit capax formae. ergo in instanti ante ad totam mundi generationem materia non habebat formam, et erat capax formae: ergo erat privata forma: ergo per transitus formae transit

ad dicendas suas delectio ante nocias; q. maria realit trina
sua e maria Respla n heresias; maria aut instante
nare trina sua n e maria Respla n heres suas: itaque lina
sua Realit e privata sua; line sua vero in instante nare n
e absolute privata sua. Sed tantum per tittulo line sua
ad d suatoris sro ans q. maria n existerem nequid Reale;
Reuicit aut q ne Reale incapaxe et ineptus ad Recupiendas
suas Reales. 129

Colligo 4, esse vere et prie d pus infieri illud in
Cuius 1o fieri ut esserit transitus logus lt n ut cedat
suus; atque adeo le mundi generatione fuerunt pare
d pora in fieri. Ro e q d pus 1o incipiens vt tale e vere
et prie d pus infieri. Sed lt n ut cedat transitus suus, sed
tantus logus, e d pus pure 1o incipiens vt tale: ergo e d pus
infieri lt n ut cedat transitus suus sed tantus logus in 1o
illius fieri. mi ostendit ex eo q lt n ut cedat transitus
suus, sed tantus logus e verus, q nunc e d pus q immediate
ante n esset. Sed hoc e formalit d pus vere et prie 1o in-
cipere: ergo etc. 130

Colligo 5o nunquam fuisse in fieri ea d po-
ra, quae essent ab eterno. Ro e q d pus infieri e formalit d pus
1o incipiens. Sed d pus q esset ab eterno, nunquam esset 1o
incipiens: ergo d pora, quae essent ab eterno nunquam
fuissent in fieri. mi ex probo: d pus q esset ab eterno nun-
quam ita esset vt immediate ante n fuisset. Sed q ito
n d pus 1o incipiens formalit n e: ergo d pus q esset ab eterno
nunquam esset 1o incipiens, atque adeo neque in fieri.
pro inde sua tantus principia d stituerent eius modi d pus
in quo quoque ipsius statu scit maria 1o sua subsidij
et vnio informationis vtriusque, q nullus heret status in
quo n esset d pus in facto. 134

dices tamen aliquis producerent
ab eterno vera esset haec ppo maria fuit in eternitate sua

quam ante eternitatem non habebat. Sed hoc sufficit ut compositum pro-
ductum ab eterno fuisset aliquando in fieri: ergo compositum ab eter-
no productum per esse aliquando in fieri negatur. quoniam id quod su-
ficit ad veritatem praedicationis sufficit ad transitum logicum sed
quod sufficit ad transitum logicum sufficit ad compositum in fieri: ergo Resp.
Nellamane non minorem ad praedicationem non maiorem; quoniam ad transitum lo-
gicum requiritur quod materia inciperet esse et inciperet habere
formam; sic autem illo ligno materia nunquam incepisset esse et
nec incepisset habere formam; quoniam totum illud compositum erat ab eterno et
sic, quod illud compositum nunquam fuisset in fieri nec in transitu logico.

132 Dices 2°

materia licet generaretur ab eterno esset prior natura quam forma: ergo in
illo priori materia esset sine forma et in instanti sequenti habe-
ret formam: ergo transiret de non habita ad habendam formam: ergo compositum
naturale transiret de non esse ad esse et consequenter esset in fieri.
Concesso toto antecedente materiali et minori subsumpta distinguo consequens: ergo
transiret a non habita praecisive ad habendam formam concedo;
de non habita positive et absolute ad habendam formam
nego; in illo priori natura esset materia sine forma praecise
id est non cognosceret in illo priori nisi materiam et a ceteris
praescinderet; non autem esset sine forma positive et absolute,
id est non haberet carentiam formae quoniam in materia tamen repugnaret
forma: inciperet tamen sine forma et sine forma carentia; quoniam
si existeret: ubi non est forma est carentia formae; atque adeo si in illo
priori non est forma erit carentia formae dicendum est esse carentiam formae
ubi non est forma positive et absolute, non autem esse carentiam formae ubi
non est forma praecisive.

Disputatio 2a

133 De principiis compositi naturalis in particulari.

Hactenus de composito naturali et de eius principiis in communi di-
sseruimus; modo tamen de principiis compositi naturalis seorsum,
in particulari disputationes instituimus, in quarum singulorum prin-

compositionem et proprietates more Scholasticorum exponamus. tria esse diximus compositionis naturalis in facto principia; propterea quae sub eis quaestionibus totam hujus disputationis doctrinam comprehendam. in 1o de 1o subiecto, id est de materia prima; in 2o de forma substantiali; in 3o denique de unione utriusque, praemissis Aristotelis vestigiis disputabo quibus fortasse adiungam 1am quaestionem de subsistentia, ultimo naturae complemento.

Q.o 1a

De Materia prima, 1o compositionis naturalis principio.

C. 1us

Materiam primam existere realiter ostenditur.

Quandoquidem secundam nostram disputationem ab 1o compositionis naturalis principio, scilicet a materia prima cujus realem actualem existentiam ut ostendam animadverto, nomine materiae intelligentem entitatem substantialem incompletam, quae sit 1um subiectum formarum substantialium, quae entitas appellatur materia prima quia ex illa tanquam ex subiecto educuntur formae substantiales compositae seu fiunt per generationem; dicitur autem 1a ad distinctionem materiae secundae qualis vulgariter solet totum compositum substantiale sive formae accidentalis aut artificialis. appellatur insuper 1um subiectum quia ipsa in nullo subiecto recipitur. in ea vero plures formae tum substantiales tum accidentales recipiuntur. est etiam substantialis quia est pars constitutiva totius substantialis. deinde est incompleta quia ut substantialis sit ordinatur nihilominus ad constituendum cum altera comparte substantiali substantiam unitam totum compositum substantiale: hoc ergo 1um subiectum et materiam in praesenti versamur. 134

Stat enim inter philosophos existere realiter materiam primam, ex qua educantur et 135

generent formas contrarias et generabiles et in quas altera
forma subsucedat, altera expulsa, quae quae semper re-
manet quando unum naturale corpus commutatur. non tamen
non defuere in nullis veteres, quos pauci recentiores imitantur
qui tales materias ternarias, quas inter numerarunt paracelsistae(?)
alii qui recedentes ab Aristotele docent materiam primam non
aliud esse quam quoddam mixtum ex quatuor elementis
alii vero mixtum ex duobus tantum gravioribus elementis
pro qua opinione citat Benedictus Arias Montanus
sed hanc opinionem potius est deridendam quam impugnandam
ne tempus et operam inutiliter consumamus.

Nostra solutio

136 61 est: datur realiter quoddam primum subiectum substantiale incompletum
receptivum formarum, quod est Materia prima, communissima est
doctrina haec inter philosophos, quos secunda manu profert
e Chalar(?) fratris(?) disputatione 2a, capite 1o in ...
quas solutiones ut ostendamus, noto creationem differre praesertim
a generatione, quia creatio est productio rei inde-
pendenter ab omni subiecto praesupposito. generatio vero est
productio rei dependenter a praesupposito subiecto. Unde
nostram solutionem sic suadeo 1o: agens naturale ut
ignis non creat ignem, quem producit in ligno: ergo illum ge-
nerat et producit dependenter a subiecto: ergo datur primum
subiectum incompletum receptivum formarum substantialium. probo si-
...rcane(?) ultimam consequentiam: manet eo ipso forma ignis in subiecto
dependenter a quo producitur. Sed subiectum istud non est
forma ligni: ergo est aliud in quo erat forma ligni: ergo est
subiectum commune receptivum formarum substantialium; atqui
hoc est fateri esse materiam primam: ergo datur materia prima.
Constat duobus(?): cuius maiorem dependet(?); quia ideo requirit
subiectum dependenter a quo forma generetur, ut tempore

maneat forma quae ex nullo alio capite requiratur: et similiter
minus quod non producatur in ente quod dependenter ab entitate
quam naturaliter excludit ad sui conservationem; forma
autem ignis excludit formam ligni. 137

Dices: formam ignis produci
in eodem loco, in quo erat forma ligni, non autem in eodem subiecto.
quod hoc non dat. Sed contra est: quia productio per creationem
non differt a productione per generationem pro vocatione:
productio formae per generationem praestare productio formae
in eodem loco in quo erat antea altera forma. Sed
productio formae per creationem potest fieri eodem modo: ergo
una et altera productio non differunt inter se. Illud
e evincit; quia destructa anima potest Deus rationem
creare in eodem loco et subiecto ante. Contra est 2o quia
anima rationalis generatur pro vocatione hanc locam: ideo formam ignis
contra hanc sententiam generari quia producitur dependenter a
loco formae ligni; sed anima rationalis producitur etiam dependenter
a loco formae quae destruitur in generatione hominis: ergo etiam anima
rationalis generatur. Probatur minor, quia ideo ignis producitur depen
denter a loco formae ligni quatenus producitur in loco formae ligni;
sed etiam anima rationalis producitur in loco formae quae destruitur in
generatione hominis: ergo etc. 138

Dices iterum praecedenti nostro
argumento non probari formam ignis poni in subiecto formae ligni prioris
quod naturaliter erat, ad probandum tale subiectum esse manans tam
sed tantum probari formam ignis poni aliquo modo in entitate in qua
erat forma ligni. Sed contra est quia nostrum argumentum probat formam
ignis producitur dependenter a subiecto: ergo probat unionem subiecto.
probatur: eo quod producatur dependenter a subiecto eget subiecto
ad sui conservationem; sed non autem eget subiecto ad sui conservatio
nem, nisi quatenus eget unione subiecto: ergo probat unionem subiecto.

ostendit mi: neget subto tanquam causa efficiente conservativa aut tanquam dispositione naturali l tno in termino: ergo non aliter eget subto ad sui conservationem nisi quatenus eget unioni subto: ergo aliquid nostri probat sed igni pro dum ab unione in subto; non autem probat quomodo debet in subto.

Suadeo

139 vi 2º exsistentem manere ex igni applicatus ligno convertit subs tantiam ligni in ignem: ergo aliquid substantiale ligni manet in igne. sed non manet forma ligni neque unio: ergo aliud intrinsecum et exale ligno: ergo subtum commune utrique formae; atque ideo materia prima. antecedens; quia eatenus quo per nutritiva convertit alimentum in substantiam aliti, ita ignis convertit lignum applicatum in substantiam ignis, sicut tamen quia si nil substantiale ligni manet in igne conversio substantialis ligni in igne idem esset, atque annihilatio integra ligni et productio integra ignis. quod esset creatio ignis, non autem generatio, et substantialis conversio ligni in ignem. deinde mi sub sumpta licet; quia forma ignis petit naturaliter dispositiones omnino contrarias formae ligni, itaque ista nequit manere in igne: quapropter aliquid substantiale ligni distinctum ab ipsius forma et unione manet in igne. Hoc est tantum materia prima: ergo datur realiter materia prima.

Confirmatur 1º.

140 vii Cultus et reverentia specialis debetur sanctorum ossibus et cadaveribus: ergo aliquid est intrinsecum et exale sancto cadaveri quod fuit ipsius exale et intrinsecum ante cadaver; sed aliquid est substantia cadaveris quod fuit sub forma viventis; ideo hoc exale utrique, scilicet viventi et cadaveri, et commune utrique formae est materia prima: ergo datur realiter materia prima. oratio constant praeter carum casum, quam ostendo quia si in cadavere sanctorum nil intrinsecum ipsius et exale maneret quod exale et intrinsecum fuit ante cadaver, sanctorum cada vera essent praedesse corpora secundum omnes suas partes denuo

Subcedentia in loco sanctorum; hoc enim modo corporibus nullus 140
Cultus, aut Reverentia debetur siquidem nil proprium sancto-
rum habent: ergo Reliquiae. Probatur 2º non alia ratione agens na-
turale eget ad operandum passo sufficienter applicato nisi
quatenus eget subiecto ad producendam in illo suam formam
sed in ipso passo datur alia ratio: ergo in passo stat subiectum
commune receptibus unius, et alterius formae: atqui hoc subiectum 141
commune est materia: ergo Reliquiae.

Suadeo 3º idem intentum. Forma
ignis, et forma ligni inter se opponunt, et pugnant. Sed non pro-
pter se, neque propter accidentia: ergo propter subiectum ca-
pax utriusque, et enim maior; quia ignis destruit lignum
; et tamen una, et altera forma pugnant inter se. minor pro-
batur: non pugnant propter se quae coexistunt simul naturaliter
in rerum natura: atqui forma ignis et forma ligni naturaliter simul
coexistunt in rerum natura: ergo non pugnant propter se. idest quod
una petat excludere alteram a rerum natura. insuper neque
insuper neque pugnant propter accidentia; quia neque forma
ignis appetit accidentia formae ligni neque e contra cum acciden-
tia unius repugnent naturaliter alteri; provide quae naturalis
pugna ignis cum ligno fit propter subiectum ligni quod sit ad inducen-
dum in aliud formam ignis, quae re ipsa inducitur destructo ligno
= ergo enim modo subiectum commune utrique formae ignis, et ligni 142
et tamen est materia 1ª

Sed Caramuel lib. 3º Metaphysice dis-
putatione 1ª sectione 2 his nostris rationibus non acquiescit. Et
quae nullas neque alias similes quas nostri authores a-
fferunt convincere, quia illis sufficienter [illegible] si creat
quod quando agens operatur in passo sibi applicato facit
formas [illegible] tantum unius quin aliud non aut conversiones
ut quando ignis applicatus ligno convurit illud formas

subsiciat lignum in ignem non autem convertit in ignem; sed stat in hoc, ut inplexusque Caramuel; si enim subsistentia tenet hec doctrina quare ignis ad producendum ignem indiget pabulo, cum possit per formam suam substantialem absque aliqua alia entitate ponere illam in quam alteram formam subsiciat; ut quid potentia nutritiva eget alimento? nam si potest e forma substantiali producere sibi eandem substantiam absque alimento, quam supposito alimento producit. proinde hec solutio neque veritati accedit nec minimum rationi nostre satisfactat.

Cap. 2m

Explicat exactam materiae primae

143 v/l Ab existentia reali actuali materiae primae ad illius exactam explicationem redimus. Ante plurimus in hoc dicerem de materia prima plures relinquit seu descriptiones, seu definitiones illius: sed in libro 7° Metaphysicae clarius quam alibi loquitur et in in hunc modum describit materiam primam: est quedam substantia que ita se habet ad formas naturales, sicut aes aut lignum ad formas artificiales ex quibus et aliis subiectis aliis verbis plures materiae primae definitiones in voce diversas. Reducuntur eas de hunc authores quibus cum sic definio materiam primam; est pura substantia compositi substantialis constitutiva. Materia ergo est materia prima que est substantia ex chaotica partibus absoluta concurrentibus ad constituendum compositum substantiale: dicitur etiam primum subiectum principale in composito substantiali; et quia inde recipit formas tum substantiales tum accidentales; ipsa vero in nullo subiecto recipitur insuper est principium intrinsecum compositi substantialis, quod in nullius vocibus illius compositi substantialis constitutivus.

144 v/l Ad majorem adiu explicationem materiae primae observa 1° materiam primam esse substantiam. Ratio est quia materia prima constituit totum substanciale

id autem quod constituit totum substantiale requirit non esse substantiam insuper est totum subiectum. sed totum subiectum requirit non esse substantiale ergo materia prima est substantialis. minor probatur: requirit praesupponere aliud subiectum; sed si non esset substantiale praesupponeret aliud subiectum ergo totum subiectum requirit etc. Sequens maior, quia quod exigit non praesupponit aliud prius ex parte qua est totum. et minor, quia si non esset substantiale, esset accidentale; id autem quod est accidentale praesupponit subiectum sui. observo 2o: materiam tamen esse substantiam incompletam, quia cum sit totum subiectum ordinatum ad constituendum cum alia comparte aliquod totum substantiale, id autem quod cum alia comparte constituit totum substantiale, substantia incompleta est; atque adeo materia prima est substantia incompleta.

Observo 3o: quod esse totum subiectum compositi substantialis constitutivum est formaliter esse subiectum receptivum formae substantialis absolute. Ratio est, quia totum subiectum non alia ratione constituit totum substantiale nisi quatenus mediante unione informationis recipit in se formam substantialem absolute: ergo esse totum subiectum constitutivum compositi substantialis est formaliter esse subiectum receptivum formae substantialis absolute. Sequitur autem, quia haec eius modi receptionis non sit totum substantiale. Unde etiam est esse subiectum receptivum unionis substantialis informationis: quia non aliud est esse receptivum formae substantialis absolute nisi esse receptivum illius per unionem informationis. Esse receptivum illius per unionem informationis est formaliter esse receptivum formae quam unionis: ergo esse totum subiectum constitutivum compositi substantialis est etiam esse receptivum unionis informationis. proinde si exacte materia est esse totum subiectum constitutivum compositi substantialis erit eo ipso totum subiectum receptivum formae substantialis absolute, et unionis informationis utrumque.

Sed cum in materia prima sit tum potentia receptiva formae substantialis, tum formae accidentalis, tum formae compositae, tum etiam spiritualis, quae potentia licet realiter sit eadem, nihilominus distinctione

Rat. Ratio armate dyguit una abatio . quo supposito
incidit dubium, quoniam nos ex hypot. constituat materia
in esse tali formalit et methaphice loquendo. Reo 1º materia
1ª formalit et metaphice loquendo constituit per poam Recep
tiboz fme substialz. Ro e quia materia 1ª constituit per esse
lim subtis oppositi substialis constitutibus; sed esse tis subtis hu
iusmodi dicit formalit poam Receptiboz fme substialz: ergo
materia 1ª in esse tali metaphice constituit per poam Rece
ptiboz fme substialz. Sigt mi. quia esse tis subtis oppositi
substialis constitutibus e esse constitutibus illas Recipiendo
fmoz substiales per unionis inductionem. §

147 dll Reo 2º materia 1ª
in esse tali non constituit formalit et metaphice per poam Recep
tiboz fme accidentalz. Ro e quia materia 1ª in esse tali non
constituit formalit per id sine quo stat formalit tota exa mari
e te. sed sine poa Receptiba fme accidentalz stat formalit
tota exa marie te: ergo materia 1ª formalit non constituit
per tale poam. minor probo: sine poa Receptiba fme accide
ntalz stat formalit tis subtis Receptibus fme substialz; sed
tota exa marie te metaphice loquendo e primum subtis
Receptibus fme substialz: ergo sine poa Receptiba fme ac
cidentalz stat &c. maior e euem, et mi. quia intelecto quod sta
do materia 1ª sit tis subtis Receptibus fme substialz intelligit
formalit esse tis subtis constitutibus oppositi substialz; in quo stat
tota exa marie te: ergo &c. §

148 dll Reo 3º materia 1ª formalit
et Metaphice loquendo non constituit per poam Receptiboz fme
spiritualz ut talz neque per poam Receptiboz fme materialz ut
talz; sed praecise per poam Receptiboz fme substialz abstra
ctiba ab eo quod spiritualz sit vel corporea. Ro e quia per istas
poas constituit materia 1ª formalit et Metaphice loquendo

quia est in subiecto constitutivo compositi substantialis, sed quia est in subiecto constitutivo compositi substantialis non dicit habitudinem per ordinem ad Receptivum formae spiritualis aut corporeae, sed praecise formae substantialis: ergo materia non constituitur habitudine per ordinem ad Receptivum formae spiritualis aut corporeae, sed praecise formae substantialis. minor probatur: esse in subiecto constitutivo compositi substantialis dicit praecise, et habitudinem per ordinem ad Receptivum formae substantialis, sed eiusmodi per ordinem non dicit habitudinem esse Receptivum formae spiritualis aut corporeae: ergo quia est in subiecto constitutivo compositi substantialis non dicit habitudinem per ordinem ad Receptivum formae spiritualis, aut corporeae. Probatur minor; quia aut esse formam substantialem non dicit habitudinem esse corpoream aut spiritualem, et consequenter per ordinem Receptivam formae substantialis non dicit habitudinem esse Receptivum spiritualis, aut corporeae. § 149

Unde infero, materiam non constitui habitudine per esse subiectum inhaesionis, aut sustentationis, aut adhaesionis, aut purae Receptionis, sed praecise per esse primum subiectum Receptivum formae substantialis. esse subiectum inhaesionis est esse subiectum formae eductae, et dependentis ab ipso; sicut accidens et forma corporea educitur, et dependet a materia; quod idem est esse subiectum sustentationis. esse subiectum adhaesionis est esse formae inhaerentis formae aut quasi formae non Receptae sed terminatae tantum ad ipsum; hac ratione Verbum divinum est subiectum Unionis Hypostaticae: subiectum purae Receptionis est subiectum formae neque eductae neque dependentis ab ipso; sic materia est subiectum animae Rationalis quae Rationalis anima neque educitur neque dependet a materia. quid autem sit formam educi ex materia aut ex subiecto, quaestio est remittenda in 2o physicorum libro. § 150

Pro Nostra explicatione est, quod materia dummodo sit in subiecto Receptivo formae substantialis, est adaequate constituta; sed esse in subiecto

Receptivus suae subsistentiae, non dicit realiter esse subiectum inhaesionis neque adhaesionis, neque sustentationis neque purae receptionis. Ergo etc. Minor probatur: quia stat optime esset tunc subiectum receptivus suae subsistentiae, quin sit subiectum inhaesionis vel adhaesionis, vel sustentationis, ut contigit in materia prima quoad animam rationalem et quin sit subiectum purae receptionis ut contigit in eadem materia respectu suae unionis; atque adeo materia prima sit distinguitur praecise per esse subiectum receptivum suae subsistentiae.

Cap. 3um

Utrum potentia receptiva suarum formarum distinguatur ab ipsa materia prima.

151 dil Singulare non fuit inter antiquos docere potentiam receptivam suarum formarum distingui realiter a materia prima: Rem quippe adeo subtilem iudicabant materiam primam, ut neque capacitatem ad formas immediate recipiendas illi concederent. Huic tamen opinioni posteriores philosophi refragantur quos inter non ultimus est Suarez in Metaphysica tomo 2o, disputatione 13 sectione 8a. Utrumque in re non magni momenti sententiam examinemus, moneo 1o potentiam receptivam suae subsistentiae esse capacitatem ad recipiendam media unione informationis formam substantialem. Moneo 2o potentiam materiae primae ad formas esse duplicem: aliam remotam, aliam proximam, ea ratione qua virtus productiva lucis est essentia aliqua remota, et alia proxima. Potentia remota ad formas est capacitas ad recipiendas formas absque dispositionibus; potentia vero proxima est capacitas ad formas cum dispositionibus ad illas. Sit 1a conclusio:

152 dil potentia remota materiae primae ad formas non distinguitur realiter ab ipsa materia 1a. Probatur conclusio: si potentia remota materiae primae ad formas distingueretur realiter a materia 1a esset entitas realiter distincta a materia 1a. Sed non est entitas realiter distincta a materia 1a: ergo potentia remota materiae primae ad formas non distinguitur realiter a ma-

1ª prob. minor: multiplicandi n. sunt entia sine necessitate; sed sine necessitate multiplicarent.ʳ si p. Remota ma[teri]a q[uan]titas ad q[ua]m esset entitas Realit. dicta amanatª: ergo p. Remota ma[teri]a q[uan]titas ad q[ua]m n. e[st] entitas Realit. dicta amanatª. min. prat.: nullus Repugnantiæ caput e[st] in eo, q. p. ma[teri]a q[uan]titas ad q[ua]m sit ipsa manatª: erg. si de necessitate multiplicarent.ʳ Lª. ans. e[st] evidens ex eo, q. opinio D[octo]ris nullam Repugnantiam ostenderit in identitate Reali p. ad q[uan]titatem manatª. 153

Prob. 2º solutionis si p. Receptiva q[uan]titatis distingueret.ʳ Realit. amanatª, manatª n. esset manatª: ergo p. Receptiva q[uan]titatis n. distinguit.ʳ Realit. amanatª. ans. prob.: si p. Receptiva q[uan]titatis distingueret.ʳ Realit. amanatª, hæc n. esset subiectum q[uan]titatis; sed si n. esset subiectum q[uan]titatis n. esset manatª: erg. si p. Receptiva q[uan]titatis distingueret.ʳ Realit. amanatª. Lª e[st] evidens mi. q. si n. esset subiectum, n. esset hoc subiectum sicut q. n. e[st] homo, neque e[st] iste, neque ille homo; prominde quæ n. esset manatª ut pote quæ debet esse hoc subiectum. ma. prob.: subiectum q[uan]titatis esset p. ipsius Receptiva; sed si p. Receptiva q[uan]titatis distingueret.ʳ Realit. amanatª hæc n. esset p. Receptiva q[uan]titatis: erg. n. esset q[uan]titatis subiectum. Lª. ostendit mi. q. manatª n. e[st] id, q. Realit. distinguit.ʳ amanatª, prominde quæ manatª n. esset p. Receptiva q[uan]titatis si hæc amanatª Realit. distingueret.ʳ: igit. manatª n. esset subiectum q[uan]titatis; et consequent.ʳ neque manatª. 154

Neque obstat q. id q. n. nulli viventitatis amantes quæ enti augusto Rent scilicet manatª totam Recipere mediate q[uan]titatem mediante sua p. Receptiva. Ita quippe e[st]. erg. manatª n. e[st] subiectum immediatum sed potius Mediatum q[uan]titatis. e[st] evidens Lª; q. ea Rae e[st] subiectum q[uan]titatis, qua Recipit q[uan]titatem; itaque si Recipit Mediate e[st] subiectum Mediatum. inferre

Ulterius ergo materia prima simpliciter non est subiectum spirituum. probatur hanc consequentia: subiectum mediatum simpliciter non est subiectum, sed materia prima est subiectum mediatum: ergo simpliciter non est subiectum. probatur maior: simpliciter non est subiectum quod reipsa non recipit, sed subiectum mediatum reipsa non recipit: ergo simpliciter non est subiectum. minorem ostendo: subiectum ea ratione recipit qua unitur recepto, sed subiectum mediatum non unitur reipsa recepto: ergo subiectum mediatum reipsa non recipit. Antecedens patet: tantum enim unitur reipsa recepto subiectum immediatum.

155 Contra hanc doctrinam ex Spinula disputatione 2a physicorum, sectione 3a, n° 31. quia potentia receptiva spirituum realiter distincta a materia prima vel est substantia vel accidens; neutrum est: ergo potentia receptiva spirituum non distinguitur realiter a materia prima. minor probatur; si est substantia, ipsa est materia prima in eam quippe coeunt omnia attributa materiae. Dices tales potentiam recipiendam esse in materia prima atque adeo non esse eius substantiam, concedit quod neque materiam. Contra est, quia ut haec potentia reciperet in materia prima esset necessaria altera potentia distincta a materia prima et sic in infinitum. hoc est absurdum: ergo et quod illa potentia reciperet in materia prima.

156 Dices iterum illam potentiam esse rationem formalem recipiendi, atque adeo ut ipsa reciperet in materia prima, non indigere altera potentia. Contra est, quia tantum unio forma cum materia est ratio formalis recipiendi: ergo illa potentia non esset ratio formalis recipiendi. Contra est 2o, quia illa potentia non est ratio formalis recipiendi formam in materia sed recipiendi in ipsa potentia, sed quod non est ratio formalis recipiendi in materia non est ratio formalis recipiendi se in materia: ergo illa potentia non esset ratio formalis recipiendi se in materia: ergo ut ipsa reciperet in materia indigebat altera potentia receptiva: ergo si deficit haec altera potentia, illa receptiva spirituum non reciperet in materia prima: ergo illa esset materia prima.

157

insuper e accidens neque e accidens illa pars quam illa cum
sua debet constituere totum substantiale sicut accidens
non constitueret totum substantiale ergo non accidens. Hoc tamen probatur: quia 157 40
accidens et substantia non constituunt nisi totum accidentale
maior probatur: quia resultantia et forma et unio constituerent
compositum substantiale: ergo ipsa cum forma debet constituere
totum substantiale. Antecedens probatur: materia prima non constitueret totum
substantiale: ergo resultantia et forma et unio constituerent totum
substantiale. Probatur antecedens: nihil constituit totum quod formaliter et imme
diate non est intra totum. Sed materia prima non esset formaliter et imme
diate intra totum: ergo non constitueret totum substantiale. Minor probatur:
esse immediate et formaliter intra totum est unire formaliter et immedia
te cum toto. Sed materia prima non uniret formaliter et immediate cum toto:
ergo materia prima non esset formaliter et immediate intra totum. Consequentia
est: ex eo quod materia prima tantum mediate, scilicet media parte, uniret 158
cum toto.

2a conclusio: pars receptiva formarum remota nec formaliter dis
guit a materia prima distinctione realiter mutua. Haec conclusio est contra nullos. Ipse
illam tamen expresse docet Spinula de liberis fundamentis sententiae
contrariae ubi supra a n. 36. Ratio utriusque conclusionis est mihi facilis: quia
talis pars distingui a materia prima distinctione realiter mutua est posse materiam
totam recipi formaliter sine tali parte, et talem partem posse recipi forma
liter sine materia. Hoc repugnat: ergo et quod pars receptiva formarum
distinguatur a materia prima distinctione realiter mutua. Minor probatur: implicat
est quod recipiat formaliter materia prima quam materia formaliter recipiat.
Sed si reciperet materia prima sine parte receptiva formarum reciperet
formaliter materia quam materia prima formaliter reciperet: ergo repugnat
materiam totam recipi formaliter sine parte receptiva formarum. Minor
ostendo: materia prima dicit formaliter et constitutive partem receptivam
formarum. Sed materia prima est formaliter id quod constitutive dicit: ergo si
materia prima reciperet formaliter sine parte receptiva formarum

Decipere⁹ maniata quin maniat a fialit decipere⁹ atque hoc ē implicatorium: ergo et, q. dyt̃io ne Ray mutua dignat poa Recepti3a franz a maniat 1a.

159 d. 3a Ccluſio poa Recepti3a franz dignit amani 1a dyt̃io ne Ray n mutua: id e maniat 1a n dignit dyt̃ione Ray a poa Recepti3a franz ut ostendimus n° precente: poa tamen Recepti3a franz dignit dyt̃ione Ray ama 1a. prat ergo Ccluſio poe fialit decipi poa Recepti3a franz, quin decipiat fialit mania 1a: ergo poa Recepti3a franz dignit amania 1a dyt̃io ne Ray. Con e euenz; neque eniz signuz clarius e dyt̃ionis Ray Ung ab alio, nisi q Ung possit fialit decipi, quin decipiat aliud: anz pro Vo: stat optime poa Recepti3a franz, in entate que n sit mania 1a. ergo poe decipi fialit poa Recepti3a franz quin decipiat maniat 1a. anz pro Vo: n Repnat fiaVidl cialy poerz Recipere plures alios fias: ergo stat optime poa Recepti3a franz in entate que n sit mania 1a; pro inde que quin decipiat mania 1a poe optime decipi poa Recepti3a franz. et conent⁹ dignit hec amania 1a dyt̃io ne Ray.

160 d. 4a Ccluſio in maniat 1a dignit dyt̃ione Ray poa Recepti3a Unius fiei, a poa Recepti3a alterius fiei. Consent que tot fialitates dignit dyt̃ione Ray in mania 1a quot fias poe mania 1a Recipere. pro Vo Ccluſionis poa maniei 1e Recepti3a Ung fie Refert ad diuersus Conotatus ac poa Recepti3a alterius fie sed ea dignit dyt̃ione Ray, que Referunt ad diuersa Conotata: ergo poa maniei 1e Recepti3a Ung fie dignit dyt̃ione Ray a poa maniei 1e Recepti3a alterius fie. maior liqt ex eo q conotati ipse fiei, que diuerse sunt inter se. liqt etiaz et mi, ex Nostra doctrina de dyt̃ione Ray in toga

an. 334 probat. q. et. Rei connotata toties poss-
unt Rae nostra Reiz dyguere . sed q. dd. sug. quos poe
maniata Rac. pexe fot. d. connotata poe manie te. ergo
q. dd. sug. ques maniata poe Recapexe, to tidy pob. ad sug.
possunt dygni Rae Nostra in maniato. ; erg. poa Recep
tiba Vny sug. in maniatae dygnit dytione Reay a poa Recep
tiba alterg. 161 n/

5o Scludio. poa proxima adequate sumta
Receptiba sicuty dygnit dytione Reali in adequata a ma
nia to. ; pro Vo sclusione poa proxima manie te ad sug.
e aliqua toty lucy maniata epary ; ab toty dygnit dytio
ne Reali inadequata aqualibet parte . erg poa proxima
manie te ad suy dygnit a maniata dytione Reali inade
quata . maior tanty eget explatione . Scilt. poa proxima
manie te ad suy adequate sumpta e quoddam toty coa
lescens ex ipsa maniata et ex dyspositionibg ad suy. ; que
dypositione Reali dygnunt a maniato . O sbat. ; poa
proxima manie te ad suy adequate sumpta dicit Sstituti
pe aliquid Reali rdstitaty cy maniata et aliquid dy-
ty Reali ab ipsa ; erg poa proxima manie te ad suy
adequate sumpta dygnit dytione Reali inadequata a
maniatae . Co alibt q.ae tunc Vny dygnit ab alio dytione
Reali inadequata quando dicit aliquid Reali dytuz et
aliquid Reali indistitaty ; illo a . et q. poa proxima
manie te ad suy adequate sumta dicit Sstitutibe mo
mem. tary que seu ipse rdstitat Reali et insuper
dypositione ad suy, que ab ipsa manie Reali dygnit. ;
erg. o Ra.

C. 4.

ad Vexle parti satisfacit. 162 n/
oponit 1o pro adversariy Sstratoz Sclusiong. ; Causa sub
Sclaryy effectiba Vy rmy producat media poa sugenadita

ergo per suas substantias manantes. Ipositis Recipit formas media potentia superaddita; ac proinde manantia Recipit formas media eius modi potentia. Patet 1º inquantum Recipiunt se substantias; sed quatenus quid superadditum manantes; ergo in potentia superaddita manante Recipiunt formas substantiales. Patet 2º: si inquantum eucaristiae donat summus calor accenderet ignis substantiam. Sed hoc forma ignis non Reciperet in materia sed inquantum; ergo quatenus non autem manantia e subiiceret potentia ad formas substantiales; atque adeo manantia media potentia superaddita Recipit formas substantiales: quod idem intelligendum de formis accidentalibus.

263 vr Respondetur negando antecedens, de quo in 2º probationis loco; neque enim substantia producit media virtute accidentalis, sed sua virtute substantiali. Respondetur 2º ex speciali omisso antecedente negando consequentiam; stat dispositionis ineo quod manantia et substantia habet unio unitivaque distribuunt intrinseca totius substantialis, quod non distinguerent si potentia Realiter distincta a manante Reciperet formas substantiales, ut distat anno 257; potentia vero physice effectiva non distribuit effectus aliquod totius substantialis proindeque unitiva ad aliud disponitis ad eius operationes, non manans quod inquantum nec Recipiunt formas substantiales neque accidentales quarum vis possent Recipi ad eius operationes non eorum manans; hinc manantia non sublimeret adeo neque accenderet ignis neque summus calor poneret in eucaristia; nisi omnis flamma et summus calor miraculose sine subiecto possent penetrare his eucaristicis accidentibus et a Deo conservari.

264 vr Vis tales manantia e indifferens intrinsece ad hanc et ad illam formam: ergo ut Recipiat hanc potius quam illam indiget aliquo determinativo, sed hoc est potentia superaddita Realiter distincta a manantia et Receptiva formarum: ergo media eius modi potentia manantia Recipit formas. Verum haec instantia est Ridicula, et genuinum Redolet tomismus lingua se quam plane defendit quod pro vero:=

quod etiam potentia superaddita est indifferens ad hanc, et ad illam formam, ergo indiget determinativo. Sit altera potentia ad Recipiendam hanc potius quam alteram formam: et insuper ea 2a potentia est etiam indifferens, et sic in infinitum. Concedo igitur potius entia memoria, et non substantiam mixti; quia ipsae dispositiones ad formam ante sunt determinativae, ut hanc potius quam aliam Recipiat 165

opponit

2o. Confirmatur conclusionem nostram quam habes n.o 158; materia prima potest pura sit concipi quin concipiatur potentia Receptiva formarum: ergo potentia Receptiva formarum distinguitur a materia prima distinctione Rationis. antecedens probatur: Sit de facto existeret, quia materia prima potentia Receptiva formarum nihil omnino non implicat materia prima a qua distinguatur Realiter: ergo potest materia prima concipi quin concipiatur potentia Receptiva formarum; constat consequentia, quia non exit de conceptu formali materiae potentia Receptiva formarum. Confirmatur in materia prima potentia Rationis nostrae distinguitur potentia mediata et potentia immediata Receptiva formarum: ergo potest concipi formaliter materia prima quin concipiatur potentia formaliter Receptiva formarum. Consequentia liquet, quia potentia Mediata non est Receptiva formaliter formarum. antecedens probatur: non Repugnat materiam primam habere potentias Receptivas formarum sibi Realiter identificatas, et insuper alias potentias accidentales a se Realiter distinctas Receptivas immediate formarum; Recepto potentia Rationis nostrae distinguitur in materia prima potentia mediata et immediata Receptiva formarum: ergo Respondeo. Suponit maior ab ingenioso Auctore, et minor probatur: quia potentia materiae est comparabilis quia illa potentia mediata, et quia illa immediata: ergo potest Rationis Nostrae distingui in materia prima potentia Mediata et immediata Receptiva formarum. 166

Reo

nando antecedens, ad probationem non etiam antecedens; quia Repugnat materiam primam quae non sit materia prima illa vero, a qua potentia Receptiva formarum distingueret Realiter non esset materia prima ut constat a n.o 153. ad confirmationem nego antecedens; ad probationem illius nego maiorem; quia illa potentia superaddita Reciperet formas immediate in se; ipsa vero materia prima

tantū mediate itaque illa poa superaddita n̄ esset talis
ut Rae illius maria pa Recipperet suas in se ipsa im-
mediate illa ergo poa propter quas maria n̄ Recipit
in se ipsa immediate suas n̄ e poa mariae pe Receptiva
suarum: Sed potius esset quae daret entitas pertinentis ad genus
sub quaz ad species mariae pe hince q̄ sit n̄ sit possibile
pa quae mediate Recipiat suas subsistentias q̄ poaz ab se
Realiter distinctaz nequit in mo po praescindi potest poa
mediata et immediata Receptiva suarum unde sit illa
poa superaddita Receptiva suarum sit pria et deberet
mariae pe nihilominus n̄ esset poa qua maria pa Re-
ciperet suas; q̄ ad hoc Requirit esse poaz per
quaz ma pa in se ipsa immediate Recipiat suas:

167 V1 Oponit
3° 2 fra. 3 az scholarum quaz diximus nº 159. impossibile e
distinctio, quae n̄ sit mutua cuiuscumque generis distinctio sit;
ergo impossibile e q̄ poa Receptiva suarum distinguatur a
ma pa distinctione Rali n̄ mutua. ans probat distinctio
cuiuscumque generis sit e unum ex illis n̄ esse aliud. sed impossibile e
q̄ n̄ sit mutuo, unum ex illis n̄ esse aliud: ergo impossibile e distinctio
cuiuscumque generis mutua, mi probat unum ex illis n̄ esse aliud ex
alt e quodlibet n̄ esse aliud: ergo impossibile q̄ n̄ sit mutuo =
unum ex illis n̄ esset aliud.

168 V1 ystius argumenti difficultas Tanta aliis dicendum
inimus int agendum de univocatione et transcenden-
tia, entis. ubi diximus esse distinguibilitatem a suis differen-
tiis, differentias ante n̄ distingui posse ab ente, ex quo
doctrina nostri argumenti ad cuius probationem dicta maior, nomine
ad probationem ystius nostri argumenti: nam sit sic verus sit in distinctione
Reali falsus e in distinctione Rationis quae stat in eo q̄ unum non
possit concipi sine alio: cum ergo maria nequeat
possit concipi sine poa Receptiva suarum; possit autem

pro a Receptiva formarum ꝯcipi trahit sine ma p prinde
q n oꝫ cꝫ tio debeat esse mutua, sed possit optime esse
n mutua. et huius generis e illa qua pro a Receptiva
formarum dꝫguit a m p.

Oponit 4º ꝯtra nostras solutiones 269
positas nº 260. Si pro a maxie tc Receptiva formarum posset prae
praescindi in tot formalitates quot sunt formae quas pro Recipere esset prae
scindibilis in formalitates infinitas. sed hoc implicat. ergo et q mc
tc pro possit praescindi in tot formalitates q formae pro Recipere
pt maior q pro Recipere formas infinitas. probat mi, si posset,
praescindi pro maxie tc in formalitates infinitas esset infinita
te perfecta; sed repugnat maximas tas esse infinite perfectam.
ergo etc. maior pt, q haec perfectiones infinitas. ꝯ probat po
q sit tot formalitates, seu pro ad formas praescinderent, sicut nostra
in maxia tas quot formas pro Recipere maxiat, quaelibet
forma Reciperet indivisa pro, hoc non dicendum: ergo etc.
ꝯ probat 2º. q pro maxie tc non esset indiferens ad omnes formas
si pro a Receptiva unius dꝫgueret formaliter a pro Receptiva al
terius: ergo hae po n dꝫguint formaliter. ꝯ probat 3º: dꝫ fra
exalis maxie tc non esset unius prati, sed prata infinita sunt
formalitates omnes ꝯponentes formaliter pro Receptivas omnium formarum
sed distinctae quae tot prati ꝯstat non distincta: ergo etc. 270

haec oia
nullius momenti. itaque ꝯclamare nominis ad omnes
prationis nominis, neque enim sufficit, ut aliquid sit infinite
perfectum q habeat formalitates infinitas sed requirit, q nullas
habeat imperfectionis. Caeterum m p sit habeat formalitates in
finitas habet equalem numerum imperfectionum. ad 2m ꝯ probatio
nes dꝫquo maxime: quaelibet forma Reciperet indivisa Recipit
po non maxe: indivisa formaliter po, ꝯcedo maxime: formaliter
praescindit in m p pro a Receptiva unius formae a pro a Re

poa Receptiba alterg et Realit sit vna poa vnde
Recipit quelibt fma in eadem Realit poa indiferens
tamen fmalit q in d venier ne ad eaz 9 fmationem
dignoary: poa maxime tg n esset indiferen Realit ad
oes fmas &c, no ary: n esset indiferen fmalit 3 Cedo
ary. poa maxie tg Realit e indiferen ad oes fmas q e
capax oium. fmalit autg n esset indiferen, q fmalit e quelg
tot poa Rae nostra dicta a ceteri; que tantz esset apta
ad suaz fmaz: ad zaz 9 fmationg 9 cetta maxe no mire; q
infinite ille fmalitates 9stituunt adequate poaz Recepti
baz fmarum substialium in quo dicta exaly maxie tg 9sis
tit.

277 xii Quinto denique 9tra 3az 9clusione oponit. poa
proxima maxie tg preste e poa que Reipsa Recipit
fmas: sed poa que Reipsa Recipit fmas idetitat adequate cu
maria 1a: ergo poa proxima maxie tg ad fmas n dignit in
adequate am 1a. sed mi in nostra sentia in qua ipsa
ma 1a e poa et capacitas adequate Receptiba fmarum. Mo
probat: poa proxima maxie tg n e aliquid q n sit poa
maxie 1a; sed q n e aliquid q n sit poa maxie tg preste
e poa que Reipsa Recipit fmas: ergo poa proxima maxie tg
preste e poa &c. hoc argutum in causa effent produc-
tiba 9vincit falsitatis manifeste, vt servato eadem fma et
mutato maria in causaz effente, qui vis intuevit: no igit
maxez; q poa proxima adequate sumpta n solum e poa
que Reipsa Recipit fmas sed in super collectio dispositionum que
parantur eius modi poaz: ad pratione no etiaz maxez; q
poa proxima sl adequate vltra q e poa maxie tg Receptiba
fmarum e etiaz dispositionum collectio preparans eius modi poaz
ad fmas naturali modo Recipiendas

G Sy

Cap. Vtus

Quid sit forma substantia prout a forma diversa?

172

Difficultas proposita vix antiqui meminerunt. illam tamen nobiores philosophi suscitarunt occasionem nacti ex definitione materiae quae in qua illam dicatur, materiam esse 1um subjectum, inquirunt rationem formalem propter quam materia dicatur subjectum. Unde tota difficultas residet in statuendo, cur ex duabus entitatibus per unionem in statione unitis, altera dicatur et sit subjectum alterius, non autem forma, altera vero dicatur et sit forma, non vero subjectum. Ut cum majori claritate procedamus noto 1o quaestionem generaliter de subjecto et forma, hoc est, de entitatibus per unionem inadequatam in statione unitis, quas per materiam et animam rationalem unite ad constituendum hominem. Noto 2o quod ut forma sit parte forma, et subjectum sit proprie subjectum necessarium est, utrumque esse entitates incompletas perfectibiles, et complexibiles mutuo mediante unione in statione: ex cujus conditionis defectu verbum divinum non est forma, neque subjectum rationis humanitatis Christi Domini cui quam perfecte et fixe unitur. 173

1a Sententia circa difficultatem propositam docet, ideo subjectum esse subjectum quia recipit denominationem ab altera parte, cum qua unitur: et formam ideo esse formam quia dat denominationem alteri parti cui unitur. Sic expresse explicat hanc sententiam Patavinus disputatione 4 quaestione sectione 2a num. 4o, secutus pater Hurtado disputatione 2a quaestione sectione 2a, quos et plures alios imitatur Echalaz tractatu 1o quaestione disputatione 5o cap. 2o n. 3o. hanc sententiam non probo 1o quia etiam subjectum denominat formam: ergo quod subjectum denominat formam perfectam et completam sicque signum est, illam recipit perfectionem et complementum: ergo, et 2o: humanitas Christi Domini denominatur a verbo divino, sibi unito sancta et

et impecabilis. Ab humanitas Christi non est subiectum Verbi divini: ergo non sufficit ad rationem subiecti quod ex duobus unitis unum denominetur ab alio. Probatur minor quia humanitas Christi non est subiectum Christi, quia non est forma. Sed Verbum divinum non est forma Christi humanitatis: ergo humanitas non est Christus. 3º Verbum divinum denominatur per unionem Hypostaticam nec tamen Verbum divinum est subiectum unionis Hypostaticae atque adeo ratio assignata non est sufficiens ad rationem subiecti.

174 Replicat aliquis pro sententia contraria Verbum divinum neque esse subiectum neque formam ut denominet humanitatem aut denominetur ab ipsa quia non est entitas incompleta ut requiritur ad rationem subiecti et formae. Sed contra est quia subsistentia Verbi divini ut dicta virtualiter a natura divina est entitas incompleta unita humanitati ipsamque denominat subsistentem, aliasque ipsi tribuit denominationem et nihilominus non est forma Christi humanitatis: ergo est duobus extremis inter se unitis naturae, ut alterum sit forma alterius, quod sit entitas incompleta et illud denominet. Replicat 2º, quod denominationes quas in composito habet forma proveniunt illi non a materia sed ab unione. Contra est quia forma denominatur per completa et perfecta facie intra compositum. Sed non completur per unionem sed per materiam: ergo non provenit ab unione sed a materia denominatio quam habet forma in composito. Probatur minor quia sicut materia completur per formam sic forma per materiam; eadem enim est in utroque ratio. Contra est 2º quia denominatio intelligentis aequaliter tribuitur a forma atque a subiecto: ergo forma non ideo est forma quia ab ipsa provenit denominatio. Antecedens est evidens quia illa denominatio aequaliter provenit ab intellectu atque a subiecti capacitate ad intelligendum. Replicat 3º per illam a qua provenit denominatio, et distinguit ex aliis denominationibus esse formam, alteram vero subiectum: contra quam solutio militat impugnatio denominationis intelligentis supra facta.

Sententia 2ª

175

quoz dō ait Pater Arriago disputate 2ª fico ny sectione 3ª ad fuat, q ex duobz extriz Rlis et p vnionz unitatis vnitz illud e subtz, q prioritate aliqua saltz naturae pre supponit ad alterz extrmz et illud e fuim, q e posterius altero extro saltem tez posterioritate naturae. Hanc sentiaz sequunt n multi Rlis dicunt que tunc aliquid esse prius natura alio, quando se het aliquo modo ex pte causae ad illud. Contra quoz sentiaz plura movent et inculcant plerique int quos n oio laedunt Arriagae opinionz. 176

Duo contra illoz heo: pnz quandoquidem dat compositum humanum dal subtz et fuim; sed stat optime dari compositum humanum quin subtz sit prius nec natura quoz fuim: ergo de ratione subti n e esse prius saltz natura, quoz fuim. Min probo 2º. stat optime fieri compositum humanum p productionz simultaneaz in natura subti, et fuis: ergo stat optime dari compositum humanum quin subtz nec natura sit prius fuim. probo ant: anima Rlis n dependet a materia prima, in genere causae, neque e contra: ergo stat optime dari compositum humanum Rlo. eamdz minrz probo 2º stat optime animaz Rlz produci a Deo natura ante materiaz tas ad componendum compositum humanum. sed tunc subtz n esset natura prius fuo. ergo stat optime dari compositum humanum quin subtz sit natura prius fuim. e eveniz mi. q tunc subtz n se heret ex pte causae ad productionz Rlis. 177

2º, q heo contra praesentez sentiaz, e actio qua Deus crearet angelz ante creationz coeterarum oium creaturarum esset fua Rlis eiusmodi angeli. sed actio illa esset natura prior Rlis angeli: ergo stat optime fuaz quae n sit posterior imo quae sit prior subto, licet mi. actio quippe se het ex pte causae ad effectz. tota ergo difficultas argti ystis pendet in mare, aqua vt se expediant Rlis in mille dissolvendi vias duunt, aliquippe dicunt eoz ~~Rla~~ actionz Rlis prendo esse

una ha entate dysta ab angelo hec tamen non intro n. 166.
dixit quod noster argumentum procedit de creatione angeli ante omnem
Creationem et omnem ante oezentatem capacem Recipiendi accio
ones. alii inquiunt actiones istas fore subsecialis et omnem non
egere subiecto, Unde addunt non esse Recipiendas in Angelo. Sed
falunt quia licet sit subsecialis e Nilominus modalis: propterea que
petit natura in herere subiecto. praeterea Vero Ipositi subsecialis
e subsecialis exigit quae tanquam subiectum sui Ipsum quae exstruxz
ergo quod praedicta actio esset subsecialis non peat non habitu nos subiectis
neque in degere illo.

178 Rent alii eius modi actiones idgestari
cum suo producto: proindeque non esse suum illum nil sit Creaturum.
Sed haec solutio exillis e, quae non nara Rei. Sed Vis argutorum
extorquet et licet omittamus actiones creatibus angeli idgestari
cum Angelo nil omnis potest e actio Creatiba Angeli dysta Realite
ab Angelo, in qua actione instaurat totus praecedens argu
tus. Alii e Illa Rent actiones creatibas idgestari cum Voluntate
ne dina; cum ergo divina Voluntate non sit sua. Vu tui producti
inde e, quod neque actio creatiba sit sua. Sed profecto
Haec solutio dificilis quys horum alia dictaliomi implicat. Itaque nos
hec, quod licet actio creatiba idgestisfet cum Voluntate Dina non tamen
Regnat actio Creatiba dysta Realit a Voluntate ne dina et
a suo producto: in qua actione Sit maxi forte totus nos duis
argutus; quia si talis actiones implicare dixerint ad Ven Sanis
ostenderunt Repugnantiam illus neque enim alia e nisi plorum
Iclutio.

179 Denique pater A Riaga Conatus suis tra solvere
praeter argutus Riet, angelus creatus per illa za actiones forte subiectis
adhesionis. non Vero inhaesiones Vu eius actionis Sed Illa e:
e: eius modi actio e sine subiecto: ergo eius modi actio non
non e modus. pro Vo hanc locaz: quia de exa modi e
in herere subiecto, et non posse esse sine illo. Sed eius modi

actio posset esse sine subiecto: ergo neque modus. Maior autem pro-
batur; quia subiectum ad inhaesionem simpliciter non est subiectum sicut
Verbum divinum non est subiectum humanitatis unionis hypostaticae
cuius subiectum ad haesionem est: et maior similiter, quia actio genera-
tiva et unio, ideo non possunt esse nisi si [sic] haereant subiecto
quo modo sunt. 180

Contra est 2.º quia si actio creativa Angeli de facto
sit in illo tanquam in subiecto ad haesionem nihil omnino
non regnat actio creativa angeli recepta in angelo tanquam
in subiecto inhaesionis sed tunc non esset in illo tanquam in
subiecto ad haesionem sed potius tanquam in subiecto vero et proprio
illius: ergo si ipsius actionis creativae angeli de facto non esset
verum subiectum illius, posset tamen esse verum illius subiectum;
atqui angelus non esset prior sed posterior natura quam illius
actionis: ergo de ratione subiecti non est esse prius natura, sed
posse esse natura posterius, ipsa [illegible] maior nabilit [illegible] ab
adversariis dant tamen pro ratione conclusionem. 181

3.º ex ser-
tam multi patet Lince lib. 2.º quaestionum pratis 2.º ca-
pite 5.º ubi docet subiectum esse illud, quod minus perfecte
concurrit ad compositum; formam vero quod magis perfecte ad
compositum concurrit aqua sententia non multum distat Oviedo
de sua sententia 2.ª quaestionum puncto 3, ubi docet formam
esse illud extremum quod perficit aliud sibi intrinsece unitum
subiectum vero esse illud quod perficitur ab alio sibi intrinsece
unito et ut praecaveat, quod probetur contra hanc sententiam
occurrit, sicut eque perficit formam ac materiam
a forma. Cum utraque sit entitas incompleta et
imperfecta, in suspensione altera alteram mutuo
perficiat et compleat formam, et quod utraque esset forma
et utraque subiectum; ait Oviedo quod nil aliud est

Vnum extrem quod habere aliud quam perfectionem comparata sibi tribuere compositio quod sic Vero e tribuere compositio comparata non adeo perfecta.

Modus iste discurrendi communiter displicet Recentioribus Contraquam sic arguo, Stat optime subiectum tribuere compositio comparata perfectionem quam habet ens de Ratione formali subiecti non est tribuere compositio comparata imperfectionem quam habet neque de Ratione est tribuere compositio comparata perfectionem quam subiectum. Consequentia liquet, et antecedens probo: Stat optime subiectum quidditative perfectius quam forma: sed subiectum quidditative perfectius quam forma, tribuit compositio comparata perfectionem quam forma: ergo Stat optime subiectum tribuere compositio comparata perfectionem quam forma. Maior patet in composito accidentali, cuius subiectum sit substantia forma vero sit accidens. minor probo: subiectum tribuit composito eam comparatam quam ipsi tribuere subiectum. Sed comparata subiecti quidditative perfectionis forma est perfectionem quam forma: ergo subiectum quidditative perfectius forma tribuit illi composito comparata perfectionem quam forma, atque adeo non est de ratione subiecti tribuere composito comparata imperfectionem quam forma: quod idem argumentum probat pro forma, et subiectum sint e equaliter imperfectione quidditativa.

Eius tamen alius idem argumentum, specialiter contra Ratione sinere. subiectum quidditative perfectius forma perfectioni modo concurrit ad compositum quam forma: ergo contra Rationem subiecti non est concurrere perfectius forma ad compositum. antecedens ex eius: quod nihil concurrit subiectum ad compositum nisi exhibendo sustentationem composito mediante unione, itaque perfectius concurrere non stat sine unione nam ista eque perfectum exercitium est subiecti, quam forma; sed potius stat in ipsa perfectione

quidditativae subsistentiae atque adeo subsistentia quidditativa de
perfectione formae concurrit perfectione quoque formae ad compositum.
Loquor vero probo: nec contrariae subsistentiae esse quidditativa de
perfectione formae, sed subsistentia quidditativa de perfectione formae con-
currit perfectione quoque formae ad compositum: ergo nec de ratione
subsistentiae concurrere modo imperfectiore quam forma ad com-
positum: ergo non repugnat subsistentiam concurrere ad compositum modo
perfectiore quam forma, atque adeo nec de ratione for-
mae concurrere ad compositum perfectiore modo quam subsistentia, neque
de ratione subsistentiae concurrere modo imperfectiore quam forma. 184
Sententia

4a, quam ex antiquis sustinuerunt aliqui docet, illud ex istis
esse subsistentiam quod sustentat aliud, et illud esse formam quod sus-
tentatur ab alio: quo supposito, quidem subsistentiam sustentare formam
dicunt, esse materialiter influere in formam, et esse id, a quo depen-
dent quaeque forma producuntur aut educuntur. Formam vero sus-
tentari in hoc subiecto est produci aut educi ex subiecto,
et dependenter ab ipso aut per influxum materialem illius.
Contra quam sententiam stat irrefragabile argumentum animae
rationalis, quae non sustentatur in suo subiecto sed in materia,
et nihilominus est vera et propria forma sui subiecti. Contra
quam opinionem stat etiam haec illatio: ergo in composito
partium quae non sustentat aliam est subsistentia: ex qua infero ergo
in composito humano nulla est subsistentia. Probo sequelam: in
composito humano materia non sustentat formam siquidem
haec non producitur dependenter a materia, aut ab in-
fluxu materiali illius: insuper forma non sustentat materiam
ut bene docent adversarii: sed ubi non datur pars
pars sustentans aliam non datur subsistentia: ergo in composito humano
nulla datur subsistentia.
185
Sententia 5a ex patre Francisco Alfonso

disputatio formarum secte 5° docet: Aliud esse subiectum in compolito physico quod Recipit unionem ad alteram compartem aliud vero esse formam quae non Recipit unionem ad alteram compartem. Explicatur haec sententia 1° quod non ideo quae extremum Receptibus unionis exhaltant Receptibus formae absolutae; ergo non ideo quod Receptibus unionis exhaltant subiectis comparatibus ad formam absolutam aut e contra, quod diversis connotatis unio ac forma absoluta, et docent esse Receptibus unionis non esse formalit esse Receptibus alterius. Contra probo: ea Ratione qua non e Receptibus formae absolutae non e subiectis in compolito comparatibus ad formam absolutam; ergo non ideo quod Receptibus unionis et exhaltant subiectis comparatibus ad formam absolutam. Explicatur 2°: quod unio compositi non Recipit in utroque extremo, de quo infra quaestione 3a. Explicatur 3°: quod licet unio non Recipiat in utroque extremo, nihilominus non Repugnat Recipi in utroque extremo, atque adeo neutrum erit forma sed utrumque erit subiectum. Explicatur 4°: quod difficultas pene in satisfactoriam Relinquit, nam etiam unio Recipit per in materia transcendentiam et e contra illa: quare ergo unio e forma materiae non vero e contra?

L86 — Sententia 6a docet: subiectum esse

1 partem illam compositi quae potest substinere plura diversa composita, formam vero esse illam partem quae non tot diversa composita potest substinere. Hanc docent aliqui Recentiores, sensus e: ideo materiam 2a vis e subiectum in composito humano, quod cum pluribus diversis formis ab anima Rationali potest substinere plura diversa composita, anima vero Rationalis ideo e forma quod cum tot diversis subiectis non potest substinere totidem diversa composita, ac materia 2a. Haec sententia licet probabilis sit tamen non satis facit per secte Rationis quae contra ipsam sunt. 1a: licet non esset possibilis aliqua forma quae posset

anatis Rale, nec mania 1a — etiam quentis e exe potest aliam Recipere adu m.a 1a esset subtis anet Ralis; statim n potest 9stituere m.a 1a plura diuersa 9posita: ergo de Rae subti n e posse 9stituere plura diuersa 9posita quam stra 1qt maior; q.a eodem modo se heret m.a 1a erga 9positis, ac modo se het.

2.a e n Regnat maria 1a Vnius tantis sub Receptiba, neque stra in hac et maris plurib9 maris Receptibilis: ergo de Rae subti n e posse 9stituere plura diuersa 9posita neque de Rae sue n posse 9stituere totidem diuersa 9posita, vn ante nulla e Regnantia: Cons probo: stante potitate predicte marie subtis n posset 9stituere nisi Vnius 9positis, stra Vero posset 9stituere plura diuersa 9posita: ergo de Rae subti n e posse 9stituere plura diuersa 9posita, neque de Rae sue n posse 9stituere totidem diuersa 9posita. 3.a Rao e q.a n Regnat stra potest 9stituere tot diuersa 9posita, quot poe 9stituere m.a 1a: ergo esse subtis n e stratis posse 9stituere plura diuersa 9posita quam stra. cons prat, q.a n Regnat sua Vnibilis Cuis tot marie speciediuersis quot s.t sue speciediuersae quibus quis posset Reahi Vnire maria: ergo Regnat Vnini Rea 187

4.a Rao e. m.a 1a prout stratis Receptiba precisse anetRalis e subtis illis stratis; sed Vt stratis Receptiba precisse anetRalis n e indiferens ad 9stituenda plura diuersa 9posita: ergo de Rae subtis n e stratis indiferentia ad 9stituenda plura diuersa 9posita maiore ciuis et proVo mines maria 1a 188

Ut praesse et spiritualem Receptiva ante Realem non dicit spiritualem potentiarum Receptivarum alterius speciei. Probatur quia Realem quae non dicit potentiarum Receptivarum alterius speciei nisi ante Realem non est indifferens ad plura diversa composita constituendo: ergo ut praesse et spiritualem Receptiva ante Realem non est indifferens. Probatur maior licet quia ut praesse Receptiva ante Realem dicit spiritualem apta Receptiva ceterarum formarum atque adeo non dicit spiritualem potentiarum Receptivarum alterius speciei: probatur minor quia non est indifferens ad plura diversa composita constituenda nisi quatenus est potens plures formas recipere; proindeque materia Realem quae non dicit potentiarum Receptivarum alterius speciei nisi ante Realem non est indifferens ad plura diversa composita constituenda: ergo statu optimo tota Ratio spiritualis habetur absque tali indifferentia

Septimum

187 Denique sententia frequentior est inter Recentiores, pro qua citant Patrem Henao, Patrem Pereirum et similes doctrinae Realem sufficienter consistere in eo quod determinet ad effectum spiritualem compositi non diversificantem illum ab aliis; Realem vero speciem in eo quod determinet alterius generis ad effectum spiritualem compositi diversificantem illum ab aliis: haec sententia obscura mihi videtur. Sensus tamen illius est, quod ideo anima Realis est forma in composito humano, quia determinat materiam ad hunc effectum spiritualem hominis Resultantem ex compositione utriusque: et quia aliqua Ratio constitutiva tota Ratio spiritualis propter quam praedictus effectus spiritualis differt ab omni non ipso. Ceterum materia tamen est non ideo quia determinat ad praedictum effectum spiritualem ab aliqua Ratione et quia ab ipsa non oritur talis effectus spiritualis differre ab omni non ipso.

Non vacat ulterius

190 sententias impugnationes late persequi; praecipua tamen impugnationum capita non tacebo. 1° sit, quod ad veras partes principia

sugerunt, scilt, n Regnat m.o t.o ad vnaz tantz spar intrincie determinata; sed hec maxima n determinat actio ad effectus spales ppositi et insuper ervet subtz: ergo de Rae subti ne determinari ad effectus spales ppositi: ora Dstant pret mitz quaz proBo: ideo spa n determinat ad effectus spales ppositi, q spa e exre determinata ad effectus spales ppositi: ergo maxima ex determinata ad effectus spales ppositi n determinat actio ad effectus spales ppositi; atque adeo l nemit subtz, ff n e de Rae subti determinari ad effectus spales ppositi.

191

Quaesit. Effectus iste spalis intelligens eque determinat a subto atque a spa: ergo eque subtz ac spa possunt determinare ad effectus spales ppositi. hqt ang q effectus spalis eque determinat ab vno atque ab altero Dstitutibo. Coaz proBo: ea Rae determinat spa subtz quatenus subtz e indiferens, vt sit cz illo effectu spalis l sine illo: sed eadz Rae spa e indiferens: ergo eque subtz ac spa. Sic maior Dstat in Hac sentio, ningua n Requerit ex parte subti in differentia Dtrarietatis, et sufficit Dtradictionis. Mr suadet Deo q spa sit indifferens, vt ponat a Deo in subto incapacitas, ac proinde viet prae dictaz indiferentiaz: q. Si dicas provenire a spa q iste effectus spalis differat ab aliis n ipso. Dtra e, q iste effectus spalis differt ab aliis n ipso Rae spa esse adequate, sed vna e sola adequata provenit n solz a spa sed etiaz amarro: ergo differentia effectus spalis praedicti provenit n solz a spa sed maiori etiaz. q differt ab aliis n ipso Rae scientz vitalis intelectiones, sed esse dez vitalis intelectiones e sua esse adequata: ergo &c. insuper subsqt. q esse adequata effectus spalis ppositi Dtinet in vtraque parte scilt, spa et subto.

192

172 v. Quì in impugnationem caput dic. 26 q. e rlo (relatio) realis, qua effec-
tus realis Opositi differat ab oi n ypso e fia. Sed ma. mia 15
e realis rlo parcialit, ly fto qua effectus realis opositi
humi differat ab oi n ypso: ergo ma. 2a. e fto in opposito
humo. proboo mig: effectus realis Opositi humi e anal.
Rale, sed rlo realis propt quaz anal Rale different ab
oi n ypso e parcialit m. 2a. ergo max. 1. e parcialis rlo
realis qua effectus realis opositi humi different ab oi n yplo =
proboo mig: anal Rale differt ab oi n ypso, n solus p
Rale, sed etiam p anal, tanquam p Raez realez differez
diferendi adequataz: sed esse anal dicit parcialit mare-
az taz Ostitutibe: ergo Rlo realis propt quaz anal Rale
different ab oi n yplo e parcialit m. 1. = maz docui ng nos
in loga an. n° 524. mi eeuerz q. a realit et imme-
diate deficiente m. 2. deficit anal, siqui de deficit
principus adequatus sentatio ijs. ideo arguitur efficacius instan-
ntiam p ea eadem fto in diferentiis Odrahentibus in clu-
dentibus realit geng, ut docui ng in loga a n° 532 =

Cap. VI.

173 v. Sentia Nostra CC. Realis subst proponit.
et explat.

Postulat rlo ipsa, ut post Relinquamus sentias im-
pugnationes nostraz proponamus opiniones. ad quaz nil
pue Re notandus e, ultra ea, que oportunius notavi-
mus n° 172 quibus addo pro intelegentia nostre sentie;
effectus realis tamus Opositi n esse ipsus Opositus adequa-
te Realit sumptus, sed esse illaz denominationis realem
obtutaz, obtute Resultante, precipue in Oposito Rlo a
ex Unione Anj Realis cum mania 1a. Resultat Opositum
humus, cuius effectus realis tamus e denominatio obtuta ho.

sibi ex unione intellectionis cum intellectu resultat compositum accidentale, cuius effectus formalis tanquam denominatio obiectiva intelligentis: sicut etiam ex unione albedinis cum pariete fit accidentale compositum, cuius effectus formalis formaliter est album.

Haec denominatio resultans dicitur communiter a philosophis effectus formalis tanquam compositi ad distinctionem ab aliis denominationibus, et effectibus formalibus compositi secundariis, id est, non aeque principalibus, vel saltem communiter non habitis a philosophis pro effectibus formalibus tantum. Illud etiam moneo, quod, ut duae entitates proxime uniantur, sint quae compleribiles et perfectibiles formae, possunt adhuc unari non esse subiectum aut formam alterius, sive de ut alteri, aut utraque ad sit improportio ad componendum cum altera ut accideret, si intellectio uniret equo, aut lapidi.

Nostra conclusio est: subiectum formalis tale est pars compositi incompleta, ex cuius variatione essentiali variatur essentialiter effectus formalis tanquam compositi. Forma vero formalis talis est pars compositi incompleta, ex cuius variatione essentiali ~~[illegible]~~ variat essentialiter effectus formalis tamen compositi. Dixi pars compositi, quia subiectum et similiter forma debet esse una ex iis partibus, quibus compositum intrinsece constituitur, et quarum altera recipit et altera recipitur: itaque etiam unio est forma compositi, comparatione facta ad utrumque extremum; cum utrumque extremum sit id, quod recipit et unio pars, quae in ipsis recipitur. Dixi etiam incompletum ut denotarem subiectum et formam debere esse partes incompletas, scilicet mutuo perfectibiles et complebiles sicut denotabi alterius. Bene ut indefinibili, quod si variet essentialiter, id est, si mutetur in aliud essentialiter diversum; capax tamen et aptum ad formam; adhuc remanebit idem effectus formalis tanquam compositi; nam effectus formalis

tanq̃ ȝposit. Resultat Xa. extraȝ adequataȝ fore
absolute; n autem Xa extraȝ adequataȝ subti.

Eadem doctrina
aptanda e forejscib; talis ē forma in ȝposito vt si extalit
variet, variabit effectus formalis ȝposit. Rursus variet
forma q̃a ponat aliam diversam omnino ē esse variabit
omnino effectus formalis tanq, et si variet, q̃a ponat alio
forma rerum eadem prata extraha ac precedens et insuper
aliquod aliud pratum extale, variabit etiam effectus formalis
tanq; sicut etiam variabit, si ponat aliam formam n rerum
tot prata, quot forma precedens vnde quo modo libet va-
riet extalit forma, variabit extalit effectus formalis ȝpositi:
q̃ quidem n accidit in subto; nam licet deferente subto desi
ceret effectus formalis tanq ȝposit, nihilominus n variaret
per variatione extalis subti: q̃a effectus formalis tanq ȝposit
dependet a subto inquantum sustinente formam sibi vnitam; n
autem inquantum sustinente hec, aut alia prata sibi extalia
q̃ ē ȝtra accidit in forma.

107 Ex quo bene ȝponit formam
esse totam rationem formalis, ā qua non exit adequate diversi-
tas effectus formalis tanq ab eo n ipso. quippe stat optime
variari effectus formalis tanq ȝposit, precise per variatione
rei formae et nihilominus omnino a subto permanebit q̃ effectus
formalis ȝposit differat extalit ab eo n ipso: nam differentia
adequata potest stare in tota denominatione obliqua, quae
permanebit orta ā subto, tanquam ā sustinente formam: quae de-
natio obliqua pot manere formalit eadem omnino vel
variata, etiam variato extalit subto vt ab exemplis, quae
pro explanatione nostrae doctrinae iam subiecimus, ȝstabit.

18 108 Dices: tum

Sit ex ȝposito substantiali materiae et animae rationalis, re-

sultat hic effectus formalis tamquam animalitate, et idem omnino · 57

Resultaret si variet essentialiter animalitas, si essentialiter variet modo 1o et in locum ipsius substituatur alia modo 2o differentia essentialiter ab altera, quia adhuc manebit homo et esset animal rationale: proindeque animalitas est forma mere relativè cum substratum. Quod sit. Petrum, et albedo vnita Petro faciunt compositum accidentale, cuius effectus formalis tamquam est album: variet Petrus, id est, mutetur in aliud etiam essentialiter diversum, verbi gratia in equum, vel lapidem, adhuc resultat idem effectus formalis, album. 3um sit. Intellectus Angelicus et intelectio, seu cognitio obiecti vnita illi, faciunt etiam accidentale compositum, cuius formalis tamquam effectus est intelligens; variet essentialiter intellectus Angelicus, et mutetur in intellectum humanum adhuc manebit invariatus formaliter idem effectus formalis intelligens atque adeo in composito accidentali Petri et albedinis subiectum est Petrus; et in composito accidentali intellectus et cognitionis subiectum est intellectus

Insuper

pro forma exempla eadem instaurro: variet ergo animalitas essentialiter, quia ponatur alia ipsius loco non habens tot praedicata quot animalitas, certe variavit essentialiter effectus formalis tamquam compositi, neque enim manebit animal rationale. Vel variet animalitas, quia loco illius ponatur alia forma habens eadem praedicata ac animalitas et insuper aliud praedicatum essentiale, variabit essentialiter effectus formalis tamquam quia utique non solum erit animal rationale sed aliud etiam ultra animal rationale. Denique variet animalitas quia in locum ipsius substituatur alia forma habens omnia praedicata sua penitus diversa a praedicatis animalitatis variabit procul dubio effectus formalis tamquam compositi nec enim resultabit animal rationale, sed aliquis effectus longe diversus. idem proxime intelligo de 2o. et 3o exemplo, quippe ex quacumque variatione essentiali albedinis aut intellectionis variat.

variabit effectus formalis tanquam resultans ex eius modo composito.

Sententiam nostram sic

200 explicatam probo: id quod si praesente ponat ponit subsistentiam et si praesente aufferat aufferet formaliter subsistentiam est essentialiter subsistentia; sed tale est id per quod definimus subsistentiam: ergo definitio et explicatio nostra subsistentiae sufficiens et adaequata est. Minor probo: supponat id per quod definimus subsistentiam ponit id quod est distinctivus compositi, et nec forma, neque unio: ergo id per quod definimus subsistentiam tale est ut si praesente ponat, ponit subsistentiam praeter compositum quod in composito, nihil aliud est nisi forma et unio, et etiam subsistentia; atque adeo neque forma, neque unio ponit, nam ita est quod ponat subsistentiam supposita veritate antecedentis quod probo. et in 1° non ponit unio, quia ex variatione essentiali unionis non variatur quod eius alteratione ideo et essentialiter variatur effectus formalis totius proveniens ab unione et subiecto.

201 Probo autem, quod non sit forma: quia nulla est forma ex cuius variatione non variet effectus formalis totius compositi: ergo si ponat per quod definimus subsistentiam, ponit id quod non forma. antecedens probo: nulla est forma quae se habeat ad compositum aliter ac se habent illae formae ex quarum variatione variat effectus formalis totius compositi. At ideo variat effectus formalis compositi ex earum variatione, quia se habent ad compositum ea ratione qua se habent ad illud: ergo nulla est forma ex cuius variatione non variet effectus formalis tanquam compositi: ergo non ponit formam si ponat id per quod definimus subsistentiam ergo ponit subsistentiam.

202 Praeterea si praesente deficiat id per quod definimus subsistentiam, deficit subsistentia: ergo id per quod definimus subsistentiam est essentialiter subsistentia. antecedens probo, quia si deficiat, quatenus aufferat formaliter esse per se compositi deficit subsistentia; quia subsistentia sicut etiam forma debet esse pars compositi. deinde si deficiat quod ex variatione illius non variet essentialiter effectus formalis tanquam compositi ponit, quod ex variatione illius variet essentialiter effectus formalis tanquam compositi

at que adeo exit formam, ut constat ex non praesente, non autem exit substantia: ergo id quod definimus substantia, illud est ut ex ablatione illius auferatur formaliter substantia, et ex praesentia et illius positione ponat substantia, ex quibus constat formam esse bene definitam, siquidem per conceptum oppositum substantia debet definiri. 203

Constat: ideo explicatio nostra substantiae non esset perfecta et adequata, quia ex variatione essentiali substantiae variat effectus formalis tanquam compositi; sed ex variatione essentiali substantiae non variat effectus formalis tanquam compositi: ergo bona et adequata est nostra explicatio substantiae. Minor ex eo liquet: quia licet aliquis effectus formalis tanquam compositi varietur, non ideo variat effectus formalis tanquam: ergo etc. Antecedens probo: quia nullius est substantia quae se habeat ad compositum aliter ac se habet illud ex huius variatione essentiali non variat effectus formalis tanquam compositi, sed non variat effectus formalis tanquam compositi ex variatione praecise substantiae: ergo licet ex variatione essentiali substantiae variet aliquis formalis effectus tanquam compositi non ideo variat formalis tanquam illius. 204

Caput VII

Contraria argumenta dilui

Sententiam nostram, et explicationem substantiae, et formae, quos apud neminem viderim, nullam specialem illius impugnationem inveni, hic tum solvendam: ea nihilominus proponam argumenta quibus contra praefactam sententiam possit aliquo modo pugnari. Nostra igitur sententia impugnari potest 1°: Stat optime substantia ex huius variatione essentiali varietur essentialiter effectus formalis tanquam compositi: ergo de ratione formali substantiae non est quod ex variatione essentiali illius non varietur essentialiter effectus formalis tanquam compositi. Antecedens probatur ex variatione essentiali maniae tanquam compositionis in materiam totam speciem variaretur

existentia iste effectus formalis, homo: ergo stat optime subiectum ex cuius variatione existentiae variet existentia effectus formalis primarius compositi. atque evidens est quod esse hominis petit existentiam materiam primam corpor-
poream. Consequentia vero probatur: quia materia prima spiritualis ab aeternitate esset subiectum omnino meo casu formalis: ergo stat optime. Solvitur.

205 Respondeo negando
assumptionem ad quod assumptum: ex variatione existentiae materiae et compositae in materialitatem spiritualis variaret existentia iste effectus formalis homo, id est destrueret quod ille iste effectus formalis homo, concedo assumptum; variaret iste effectus formalis homo, id est destrueret iste et poneret alterum, nego assumptum. Variari effectum formalem tamquam compositi ab intrinseco est destrui quod ille effectus formalis compositi, id est mutari in alterum: ex variatione ergo materiae et compositae in materialitatem spiritualis tolleret ab intrinseco iste effectus formalis homo, quin ponere-
ret alter effectus formalis, quia re ipsa non maneret compositus. Unde non posset dari effectus formalis tamquam compositi.

206 quod autem non maneret
compositus in adeo ex eo quod non maneret subiectum capax componendi cum illa forma: ergo non maneret compositus. Consequentia constat, et assumptum pro-
bo: non est subiectum capax componendi cum illa forma, quod non est subiectum ca-
pax distinguendi hoc cum illa forma, sed materia prima spiritualis non capax
componendi hoc cum illa forma: ergo non maneret subiectum capax componendi
cum illa forma: ergo non maneret compositus, atque adeo neque effectus =
formalis tamquam compositi. Unde constat falsum esse ultimum assumptum.

Instabis.
207 Argumentis venit materia spiritualis generalis, quarum materia prima corporea
ab materia est corporea capax distinguendi compositus generalis:
ergo materia prima spiritualis capax est distinguendi compositus generalis
ac proinde effectus formalis tamquam resultans variaretur existentia

ex exalt variatione subti. Confirmat: destructo composito variat exalt effectus formalis rarus compositi; sed destructo composito potest fieri ex destructione maris: ergo ex variatione subti potest variari effectus formalis rarius compositi dicitur quo maris: magis convenit materia spiritualis cum anima; idest, magis assimilat illi quam materia corporea concedo maris; magis convenit, idest magis apta est ad componendum cum illa nomaris. Itaque materia spiritualis quo spiritualis magis similis anime spiritualis, caeterum non ideo est magis apta, sed longe ineptior ad componendum compositum cum anima; ut nunc praesente dicebamus. ad confirmationem dicitur quo maris: destructo composito per divisionem variat exalt effectus formalis rarius compositi concedo maris; destructo alit composito Nomaris. compositum destrui per divisionem est quam maris transeat ab una ad aliam formam, et tunc variat exalt rarius variatum effectus formalis compositi. Si tamen alit destruat compositum sed per adequatam illius antiquitatem, sed per destructionem maris quin alia substituatur, non variat effectus formalis sed absolute destruit. Variari enim est mutari, non mutari malum. 208

Impugnari potest 2º. 209

Non repugnat forma exacta variatione exalt non variet exalt effectus formalis compositi: ergo de ratione formae non est, quod ex variatione exalt illius variet exalt effectus formalis compositi. Antecedens probatur: non repugnat quod ablata actione eductiva accidentali vedoxy, substituatur in ipsius locum alia substantialis eductiva; sed ex hac variatione exalt actionis non variaret exalt effectus formalis compositi: ergo non repugnat forma etc. Minor probatur; quia ab utraque actione non aliquis effectus resultaret nisi esse eductum: ergo ex praedicta variatione exalt actionis non variaret exalt effectus formalis compositi. proindeque de ratione formae non est quod ex variatione exalt illius variet exalt effectus formalis compositi. Confirmatur quia variata unione

quaz sit fixus in alia unio ꝗ accentalis n variaret effec-
tus finalis t. g. ppositi, sed forma variaret exalt.; existat
optime forma ex cuius exalt. variatione n variet
exalt. effectus finalis t. g. ppositi. Igt mi. q. etiaz unio
est forma in pposito.

210 Reonandoaz ad pratione no maneri-
VII cuius Res. Raz n reddito meaz solutione, sed potius illaz
desumo ex doctrina quaz do. et Patent. Vedo et Arriaga
cc. exaz substantie et accentis, scilt accentis esset idez q. n
prot se sed propt aliud intendit anaxa; unde cuin
actio producta a Vedino aut ghe substantialis n intendat
prot se, sed propt aliud, sit q. nequeat esse substantialis
sed debet esse accentalis. pret quaz q. n e defficile de-
fendi Resultare hunc effectus finales, eductus substantialit
si actio sit substantialis, et eductus accentalit, si actio sit
accentalis; proinde que variat exalt. effectus
finalis t. g. Ad 2am formam maiore no suppositus maior, scilt
tunc dari variationem unionis; n enim dat unio ni varia-
tio dum n substituit alia sufficiens ad ppositus; atqui
accentalis unio n e sufficiens ad ppositus ex m. et forma petri;
ergo tunc n variaret unio. Mi. prat. q. a unio accentalis
n e sufficiens ad hoez constituendus; ergo n e sufficiens ad
ppositus ex ma. et forma Petri. aliq. lgt. q. hic e exemplo
eius verso 2 stans unio accentali e en paceus.

211 impugnari poe
VII 3o poe variari exalt. a Vedo, que e int ro rnatioz a Petro
idez ti fatez cuius unione sua ad Petrus, sed ex hac variatione n
variat exalt. effectus finalis t. g. ppositi; ergo stare poe
forma ex cuius exalt. variatione n variet exalt. effec-
tus finalis t. g. ppositi. Mi. prat. q. sive idq. tibet reale
unio illis ad Petrus sive deus quat semper resultat sub-
denatio et effectus finalis a Vnz; q. ex predicta variatione exalt.

n variamet exalit. Ler. romanes; neque e pots unio ideo fita by albedine calore, aut qualis alia qualitate l. fra accidentali aut subs. ciali; cerleleo quippe unionem esse indiogenere entitatis, ung. pectissimas. I. Valt. sit unio accidentalis e imperfectissimis accez. et si subscia e subsci. scia ung. pectissima, ide Carery perfectione speciali cuing. lut alterig subscie et cuing. ut alterig accenty n tamen pfectionibg transtantibg acprinde nequit unio esse albedo neque alia qualitas accentaly aut subsciaty.

262

unpug nari poe. Lo unio subsciales informatio ny e. fra indpositum; Sed ex exalitatis variatione stare poe, q n variet exalit effectus fialis tg dpositi: ex de dcepti sue utitaty n e q ex exalitatis illius variatione variet exalit effecty fialy tg dpositi. Loa e legitima et maior supponit: probo ergo minorem: simul et mo. 2o quam modo het hac in aliag. mariag exalit diversas variat exalit unio; et nil omnis manebit in variaty rey effecty fialy tg. Solt ho: ergo ex variatione exalit unioy stare poe n variari exalit effecty fialis tag. dpositi. Lqt. mag q debet poni unio exalit dependere am exalit diversa: ac prinde unio exalit diversa. minari n poe; q effecty ste fialy ho manet invariaty polita ana flat. subito capaci et unione sufficiente utriusque ad dpositum subsciale.

Pro solutione zho arguit notanda e doctrina, quam ex patre Henao citata patres Suarez defendunt plures AA. et Dtra quos Lince, Solt unionig informationy pertinere ad dpositum et esse per exaly illius secundum suam speciesufi alteram nempe secunda q e unio subsciales f accentaly

in finitatem perfectionis et actus physici substantiales, vel accidentales non autem secundum suas differentias infimas et ultimas, sed secundum illas dependentias et connexiones extales quas habet in ordine ad hoc subiectum, vel ad hanc formam; unde licet dicta ultima unio non habet tam quam passio metaphysica illius in ordine ad substituendum compositum: quae doctrina bene conciliat[?] ex eo quod aliter Christus esset homo specie diversus a caeteris hominibus: nam illa unio habet perfectionem quam uniones caeterorum non habent, scilicet connexionem cum anima ex natura sua ad omne bonum propensa, et aversa ab omni malo: et nihilominus Christus non est homo specie diversus a caeteris hominibus: ergo unio solum concurrit ad compositum secundum suas species subalternas non vero infimas.

Ex quibus non difficilis praesentis argumenti solutio. Concessa igitur maiori, distinguo minorem: si de extrinseca variatione quoad species infimas stare potest, quod non variet extrinsece effectus formales compositi, concedo minorem: ex variatione extrinseca illius quoad species subalternas, subdistinguo minorem: ad probationem distinguo maiorem: variatur extrinsece unio quoad species infimas, concedo maiorem; quoad subalternas, nego maiorem, et concessa minori, eadem distinctione diluendus est locus[?]. Quod si arguas esse quod subsistentia constituat nostris de summo, dicas subsistentias non esse formas neque substantias[?]; sed ultimos terminos intrinsecos naturae; neque enim plus illis dare debemus quam quae petunt indicia ex quibus nobis innotescunt[?] subsistentias increatas scilicet personalitates divinas, quae neque subiectum sunt, neque formae suae naturae [illegible] naturae divinae sunt formae naturae humanae unitae Verbo divino. Addo, subsistentias potius pertinere ad genus subiecti quam ad genus formae; siquidem inde nationem[?] personae, subs-

nostrum

ff.

Persona subsistentia venit in recto, quae est per quandam substantiam naturae. v. in obliquo quae est per quandam formam, ut videre est in decreto isto animal aliquorum, cujus substantia venit in recto forma autem in obliquo. §.

215

Caput 3um.

An detur in quo genere materia prima sit pura potentia?

1a. Postquam disseruimus, quam materia tam vilis adeo conditionis esse credunt, ut Deus exerendi actum illi pertinaciter pernegent, dum in omni genere materia tam esse potentiam garriant: inquirimus quod an materia prima sit in omni genere pura potentia vel non? Potentia in communi dicatur aptitudo ad actum sibi proportionatum; unde ex suo formali conceptu non includit actum: et inde pura potentia est illa, quae nullum habet actum, sicut purus actus est ille, qui nullam habet potentiam.

Igitur ad quaestionem hujus claritatem dirimendam triplex potentiae genus distinguendum est: alia dicitur potentia logica, aut Metaphysica, illa sit, quam habet formaliter quaelibet genericum ad differentiam essentialem alicujus speciei, quae differentia est actus logicus, et metaphysicus praedicti potentiae, v. g. potentia, quam habet animal ad hinnibile: alia dicitur potentia entitativa, vel cujus dicitur ens aliquod potentiae essentiae, cui tanquam actus convenit actualis existentia: alia dicitur potentia passiva, sive receptiva, illa, sit, quae est capacitas ad recipiendam aliquam formam, et cui tanquam actus convenit forma. §.

216

Ex quibus sit prima conclusio: Materia prima non est pura potentia in genere receptiva Metaphysico. Probo conclusionem: Materia prima intrinsece, et ex natura sua habet suam adequatam essentiam: ergo materia prima non est pura potentia in genere Metaphysico. Probatur consequentia: quia si materia prima intrinsece, et ex natura sua habet suam adequatam essentiam, habet naturaliter suam differentiam essentialem: habet ergo suum actum metaphysicum, et inde que in genere metaphysico non est pura potentia. Probo antecedens: materia prima intrinsece et ex natura sua habet ea praedicata, per quae differt ab omni eo, quod non est materia prima: ergo intrinsece, et ex natura sua habet suam adequatam essentiam. Antecedens constat: quia materia prima intrinseca, et ex natura sua habet illam essentiam, et praedicata per quae definitur. §.

218.

Contra arguitur. Ideo materia prima esset pura potentia in genere Metaphysico; quia forma est actus metaphysicus materiae;

et impole e fraz ee actu metaphicu materie te: g° ma
ta n e ~~actu metaphicu~~ pura poa in genere metaphico. Mi-
nor pbo: n e actus metaphicus, q n e differentia essalis; et impo-
le e fraz ee differentia essale materie te: g° impole e ee di-
ferentiam m e, q e adeqte distu, et diversu am ta. Et fra e diver
diversa, et dista am. ta adeqte: g impole e fraz ee differentiam
essalem m e te. Ma e evers; q q e adeqte distu, et diversu a mà
ta suponit differentia essale m e te. §

279 2a. Dc. e. Ma. ta ne pura=
poa in genere entibo: id e ma ta het ppriaz exaz reale actale dis-
tintaz ab existentia fre; ac pinde m a ta n existit p existentiaz
fre. Hec dc., et pas cedens docent cmunit ab Scotistis, et
nostratib cotra Thomistas, quos accrit Larque Spinula. lib. 1°. =
phisicor. disp. 2a. sect. 3a. & totaz mitto ad pbandaz istaz cclusionem
efficax argutu desumptu ab idetitate Reali esse cu existen-
tia: Aug° m a ta n idetificet cu fra: Aug° m ta m n idetifiet
cu fra: infert Legitime n posse existere p existentiaz fre; et
q° Thoste nant essaz idetitatem Realit cu existentia ca. quos =
Hac in Re agendu late e in Metaphia. §

280 Pbo primo aliunde
meam cclusionem: Actio Terminata ad existentiaz materie n
terminat ad existentiaz forme: g° materia prima habet suam
propriaz existentiaz distintam ab existentia forme; atque adeo
materia prima n existit per existentiaz forme, neque est =
pura potentia in genere entitatibo, et pssibo. Antecedens =
probo: actio Terminata ad existentiaz materie est actio Crea-
tiba; Sed actio terminata ad existentiaz forme n est actio.
Creatiba: g° actio terminata ad existentiaz materie non est =
actio Terminata ad existentiaz forme. cstat Mi; q actio p-
ductiba fre ignis. v.g. est eductiba, seu generatiba. Maiorem
pbo: Ma ta ablute pducit p adeo Creatiba; et ideo p

e actio terminata ad existentiam suam; dstat mi; q[uonia]m actio
productiva quae in quo dicitur e eductiva seu generativa rei
mane pro 1o: m[ino]r 2a a sotute producit per actionem generationis
tivam; ideo producit per actionem creativam q[uonia]m alias actio
terminata ad illam existentiam e creativa: ergo actio ter-
minata ad existentiam mane e creativa.

Sed q[uaer]o 2o
Dices

Praeterea Credis hic 2o sectionis Dictio Venetia 2a, p[ro] quanto
ait, procedens nostrum argumentum a sola dicere, q[ui]a Res exo-
digunt ab existentia, sed Res mamos tamen coad exas
produci per actionem Creativam non autem coad existentiam; in
itaque ut diversa sit actio producens exam rei ac-
producens exam non nil omnino eadem e actio produ-
cens existentiam Utrumque haec tamen Credis hic
non subsistit 2a dicendo et pro 1o 2o sola actio
terminata ad exam mea tamen non terminat ad existentiam
suam; sed actio terminata ad exam mea terminat
ad existentiam mea tamen: ergo actio terminata ad existentiam mea
non terminat ad existentiam suam ma[ior] tradit sententia atomistarum
et a Re Credo: minor autem pro 1o: actio terminata
ad exam mea e actio, quae m[ino]r 1o ponit extra
Causas, sed actio quae m[ino]r 1o ponit extra Causas, termi-
nat ad existentiam mea tamen: ergo actio terminata ad exam
mea tamen terminat ad illam existentiam. ut maior q[ui]a e actio —
tribuens illi esse actuale: mi prat: actio quae m[ino]r 1o ponit
extra Causas e actio dans mea tamen esse actuale. Sed actio
dans mea esse actuale terminat ad illam existentiam ergo
actio ita. Igitur mi; q[ui]a non aliud, actionem dare esse actuale rei
quam terminari ad illam existentiam et illam producere.

pro 1o 3o

Solutionem: quando agens producit suam introductionem non producit maniam; sed produceret maniam si mania existeret per existentiam suam: ergo mania formaliter non existit per existentiam suam. Consequentia manifesta; alias agens creatus crearet maniam, cum hoc produceret independenter a subiecto, ipsa enim existentia subsistens. Minor probatur: si mania existeret per existentiam suam, agens producens suam produceret existentiam maniae; eo ipso produceret maniam: ergo si mania existeret per existentiam suam, agens producens suam produceret maniam. Probatur maior: quoniam agens producens suam producit existentiam illius, itaque si existentia sua esset existentia maniae, agens producens suam produceret existentiam maniae; minor probatur: qui producit existentiam rei producit rem: ergo si agens producens suam produceret existentiam maniae produceret maniam: antecedens evidens, quia qui producit existentiam rei, extrahit rem a sua potentia ad actum suum existendi; sed hoc est facere producere rem: ergo etc.

222 / 211 3ª Solutio est: materia prima est pura potentia in genere passivo seu receptivo. Probatur facile: materia prima est pura potentia in eo genere in quo non est actus, et est apta ad actum; sed in genere receptivo et passivo non est actus et apta est ad actum: ergo in genere passivo, et receptivo est pura potentia. Consequentia maior et minor probatur: actus in genere passivo, et receptivo est forma; sed materia prima non est forma, et est apta ad formam: ergo in genere receptivo et passivo non est actus et est apta ad actum. Minor negabit probationem, certum enim est apud omnes compositum substantiale constare duobus extremis adaequate distinctis realiter, quorum alterum est materia prima et alterum forma substantialis; ac proinde materia prima non est forma, siquidem realiter distinguitur ab illa: deinde quod sit apta ad illam, ex eodem principio colligitur, nam siquidem illa componit compositum substantiale manifestum est esse aptam, ut cum illa uniatur unione naturali

ad constituendum compositum; proindeque materia prima est apta ad
formas non autem est forma, et convenienter est pura potentia in genere re-
ceptionis seu passionis. 223

Contra hoc, et nostram solutionem plura movent
tantum: sed praesertim ex divo Thoma, et aliis patribus,
aglomerant testimonia quibus doctrinae nostrae refragari
moleste clamant. Caeterum eiusmodi testimonia intelli-
genda sunt de materia in genere receptionis, et passionis, non autem
in genere metaphysico et entitativo. Insuper adhuc opponunt
1º. nequit fieri unum per se ex duabus entitatibus in actu, sed forma
est actus, et, ex forma et materia fit unum per se; ergo materia prima in
nullo genere est actus; proindeque in omni genere est pura potentia.
Pro maiori; immo maior est, fieri ex duobus aut pluribus entibus
in actu unum per se; in actu inquam essentiae et existentiae; neque
enim fit unum per se ex eo quod non est aliquid; quod autem non est actu essentiae
et existentiae non est aliquid, sed purum nihil. Distinguo maiorem:
nequit fieri unum per se ex duabus entitatibus in actu metaphysico nego
maiorem; ut constat ex nostra solutione; ex duabus entitatibus in
actu passionis, seu receptionis, omitto maiorem; quia ex duabus utrisque
in actu in genere passionis non fit unum per se, sed tantum ex forma
et ex materia. 224

Opponunt 2º esse est propter operari; sed materia prima
non operatur: ergo nullum esse habet: ergo in omni genere est pura potentia.
Confirmatur ideo materia prima non esset pura potentia in omni genere, quia identi-
ficatur cum sua existentia; sed non identificatur: ergo in omni genere est
pura potentia. Probatur minor: si materia prima identificaretur cum sua existen-
tia reciperet formas in sua existentia; sed non recipit: ergo. Pro-
minori probatur: quia recipit formas in potentia et non in actu; sed existentia
est actus: ergo non recipit formas in sua existentia; itaque materia
prima et distinguitur realiter a sua existentia, et est pura potentia
in omni genere.

225 distinguo maiorem: esse completum est propter operari, omitto maiorem esse incompletum nomaiorem. esse completum est compositum subsistentia entium simplex completa, et perfecta qualis est angelus; quare entitates omittimus esse propter operari; esse vero incompletum est entis ordinata ex se ad componendum aliquod totum per se, sicut à entitate quae non est propter operari, sed propter constituendum aliquod totum per se ad operationem ultima, maiorem non minorem; ad operationem concedo maiorem et minorem non; ad operationem ultimam, distinguo minorem: si existentia est actus in genere entitativo concedo minorem; in genere passivo non minorem; existentia non identificatur cum materia prima; atque adeo ea ratione, qua materia prima est pura potentia est etiam ipsa existentia, et ea ratione, qua est actus, est etiam actus sua existentia.

Opponunt

226 1º existentia formae unitur materiae: ergo denominat existentem, et consequenter dat illi suam existentiam. Consequentia probatur: quia forma unita subiecto dat illi suam denominationem: ergo si existentia formae unitur materiae denominat illam existentem. Concesso antecedente, nego consequentiam; ad probationem distinguo antecedens: forma unita subiecto apto dat illi suam denominationem, concedo antecedens; unita subiecto inepto non antecedens. Sed materia prima est subiectum ineptum ad existentiam formae, proindeque non denominat existentem illam. Aliqui non abnuunt antecedens; quia existentia unita non est existentia sufficienter applicata ad denominationem existendi, quia applicatio sufficiens existentis, ut denominet existentem est identitas realis; cum autem existentia formae non identificetur realiter cum materia prima, non denominat illam existentem ex defectu sufficientis applicationis.

Opponunt

5º. differentia ultima est exclusiva materiae et esse entis in potentia: ergo nullus dicit formaliter actum. Consequentia probatur. ideo, quia secundum suam ultimam et exclusivam differentiam non dicit formaliter actum non est actus; sed materia secundum suam ultimam differentiam tantum est ens in potentia et non in actu: ergo nullus dicit formaliter actum; atque adeo in omni genere est pura potentia. distinguo antecedens: differentia ultima, et exclusiva materiae

mae esse ens incompleta, et Reptila, Ido ary in compa entitatibus et metaphica, noary: imo si hec differentiae ultimae: g. e in actu metaphysico, et non in compa: g. in genere metaphysico non e pura potentia. Instat: in def. nec mae non explicat actus aliqui: g. mat[a] nullum actum includit essalit. No ans. q. in definitione materiae explat esse adequata Metaphysica materiae, praetereaque differentia essalis abhijs ab omnibus, q. m[a] ne; Coent que explicat actus Metaphisicus materiae. §. 228

Instat iterum. M[a] p[a] ne intra aliquam determinatam Speciem sed actus constituit Rem intra Speciem aliquam determinatam: g. materia p[a]: g. materia prima non dicit aliquem actum, indeque in omni genere e pura potentia. Distinguo marg: m[a] p[a] ne intra aliquam Speciem determinatam completam, concedo marem: intra aliquam determinatam Speciem incompletam, nego marem; M[a] p[a] ne intra Speciem aliquam determinatam physicae completam, q. hec dicit Totum compositum: Ceterum e intra Speciem incompletam physicae quaniam e pars essalis alicuius Totius; habet que suam essentiam adequatam, et metaphysice completam; atque adeo non in omni genere e pura potentia. §. 229

Opponunt 6°. non nisi a forma provenit materiae quibus essentiae actus est, et existentia e actus mae: g. illi provenit a fma. Mia prob: non aliunde provenit mae quilibet actus, nisi adeo a quo in existendo dependet, et dependet a fma in existendo: g. non nisi a fma provenit mae quilibet actus ejus. Respondeo = Negando marem: quia existentia adequata materiae non provenit a fma, neque adequata illius existentia realis provenit a fma: et a Causa productiva materiae. Ad probationem, nego marem; q. in existendo potest dependere ab aliquibus, aut aliqua conditione, sine qua non, nec tamen ab ejus di conditione provenit materiae aliquis actus illius. - praeterea etiam materia prima dependet in existendo a Deo: = quare g. potius a forma, quam a Deo habebit existentiam? = praesertim cum strictior sit dependentia materiae prima a Deo a Deo, quam a forma. §. 230

cum structor sit de pendentia mᵗᵉ a Deo, quam a forma. §.

Caput. 3um.

De Potentia activa, De Unitate, incorruptibilitate, et appetitu mᵗᵉ. §.

230 Uno sub Cap. ea complectimur, quorum singula quaestiones integras solent insumere. Propterea ab iis omnibus me breviter expediam. Primum quod dubium sit, an materia prima habeat virtutem aliquam activam, id est physice, et efficienter productivam alicuius effectus intra, vel extra se? = Negat Pater ~~Suarez~~ Vazquez. 1. p. Tho. 2.° in tertiam partem. disp. 136. quem imitatur Hurtadus. disp. 2.ª physicorum. sect. 1ª. et affirmat Suarez in Metaphysica, disp. 13. sect. 7ª. concedit quod mᵗᵉ potentiam, et virtutem activam suarum passionum, quantitatis, et vocationum etc. Huic opinioni affirmativae assentior, et probo: Ceterae substantiae habent virtutem efficientem activam suarum passionum: ergo et materia prima habet virtutem efficientem activam suarum passionum. Probatur consequentia, quia concedit ceteris substantiis, nondum non materiae substantiali fine fundamento efficaci: atqui hoc deficit ad nondum mᵗᵉ virtutem efficientem activam suarum passionum: ergo habet virtutem efficientem activam illarum. Probatur quia comparari etiam potentiae ex eo, quod attento conceptu formali mᵗᵉ eiusdem potentia, et virtus activa illi non repugnat. §.

231 Sed dices: Hanc doctrinam opponitur: passiones comitantes naturaliter substantiam producuntur ab agente productivo substantiae: ergo passiones materiae primae producuntur ab agente materiae primae; atque adeo ipsa non producit, nec habet virtutem ad producendum. Antecedens liquet juxta axioma Axioma, qui dat formam, dat potentiam ad formam. Confirmatur ideo ceteris substantiis, verbi gratia aquae concedit virtus productiva suarum passionum, verbi gratia frigiditatis, ut possit illas: ~~anarum~~ recuperare, cum possit agens naturale ipsas adimere, et quantitas, et ceterae mᵗᵉ passiones nequeunt.

adimere, sed quantus et caeterae, neque passiones nequeunt adimi omnes ab agente naturali: ergo modus 2us non habet virtutem nam passionum productivam: non autem ad cuius probationem dico, illud axioma sic intelligi, quod dat formam dat immediate, vel immediate consequentia formam, id est qui producit formam producit etiam consequentia ad formam, vel saltem id, a quo producuntur consequentia ad formam, quod est ipsa forma. Tantum non etiam autem, et non quod sit contra, propter praedictum axioma, in quo non sermo de proprietatibus, sed de iis, quae eam praecedant generationem pro veniunt ab ipso agente, a quo forma producitur. ad probationem, nego maiorem; quia etiam igni deest virtus productiva caloris, et alienarum passionum. Nihilominus est, quia pellit per vim calorem ab agente naturali, aliquando nequit naturaliter carere calore.

Opponitur 232

2o modus 2us est indifferens, ut sit in hoc aut alio loco pro diversitate formarum quam habet: ergo non producit in se aliquam ubicationem. Consequentia probatur; quia si aliquam ubicationem produceret in se esset ex se determinatum ad illam; eo ipso esset determinato huic potius quam alteri loco: ergo si est indifferens, ut sit in hoc potius quam in alio loco non producit in se aliquam ubicationem. Confirmatur: ideo qualitates non proveniunt a modo 2o quia nulla determinate illi debetur, sed nulla ubicatio determinate debetur nec etiam: ergo nulla ubicatio provenit a modo 2o: ac proinde modus 2us non habet virtutem productivam suae ubicationis. omissa ante non concessa, ad probationem nego maiorem; quia absque hac intrinseca determinatione ad hanc potius quam ad aliam ubicationem, propter hanc praecisam productionem, quia determinato est ut aliquam producat sicut ignis non est determinatus huic ubicationi prae alia

an l omnes quas vbicaes productio ad Qterior... non
ideo enim omnes qualitates qui pro veniunt a materia prima
nulla determinate neque indeterminate debet materia nam
primus quantitates ... debent ... composito ... R...
... propius quas ...

233 Dubitatur 3º est an et
quomodo materia prima sit una, cur possit esse. Nam Resp. 1º
materia prima est una unitate numerica. Ratio est quia esse unum nu-
mericum est esse individuum realiter ... Sed materia prima est individu-
a realiter ... ergo est una numerice; atque adeo habet uni-
tatem numericam ... et constat ex dictis in logica ad
... 3 ... praedicabilium ... de individuo ... § 62.
Minor probatur: quia materia prima est individua ...; neque enim est
plus quam una, et est realiter distincta a materia prima ...: ergo
materia prima est individua realiter ...: habet itaque unitatem nu-
mericam. Hoc quod manifestum est nam forte ... videndum
... ...

234 Resp. 2º materia prima habet unitatem specificam.
Ratio est esse plures realiter ... in eadem ... habere unitatem
specificam ... dantur plures ... realiter in eadem ...: ergo
materia prima habet unitatem specificam. Maior patet quia ea est uni-
tas specifica quae est fundamentum ad abstrahendam ... ratio-
nem praedicabilem de pluribus tanquam adaequatis ... quod
est dari esse plures realiter ... in ... probat
quia materia prima cuiusque ... compositi sublunaris est ... de ...
... materia cuiuslibet alterius compositi sublunaris: ergo dantur plu-
res materiae ... realiter in eadem ...; atque ideo habent uni-
tatem specificam ... ob ... materia prima
non habet ... unitatis specificae quae ... et ...
... aut ..., ut sit intra aliquam speciem, dicendum
est materiam ... non indigere ... abstrahendam unitatem specifi-
cam, ut potest quam habet ... ...

235 ...

Dico 3º materia prima e capax unitatis genericæ quia est unitas generica, e differentia plurium specie differentium, natiquo præ- dicatur in individuis de illis tanquam pars; exemplum, sed materia prima e capax hujus differentiæ: ergo materia prima e capax unitatis genericæ. minor satis per- spicua e ex toto duz de 1º prædicabili ab sennis in annis 5 et 3º mi- nor probatur pro illis plures materiæ specie differentes inter se, a do- minus ubi debent prædictas differentias: ergo capax illius e materia prima. Consequentia probatur ex ipsis prædictis materiis differentibus inter se quæ erunt ... demum specie differentes inter se, atque adeo debent differentias plurium exalis differentiis in prædicato prædicabili de pluribus tanquam pars exactionis materia- mater. Ostendo propositionem multis pluribus materiis possibilitatem 235

etiam 236

Possibile e materia prima receptiva duarum formarum de facto existentium, et alia receptiva ... et aliarum formarum plurium, potius specie diversis ... 2º possibile e materia prima receptiva tantum formarum corruptibilium et alia receptiva tantum incorruptibilium; 3º possibile e materia prima receptiva tantum formarum sublunarium, et alia formarum tantum cœlestium de quo ... 4º possibile materia prima ... et materia prima ... tatis; neque enim in ista nulla apparet repugnantia. 5º possibile materia prima receptiva tantum aliquarum formarum ex iis quæ de facto dantur, et alia receptiva omnium quæ de facto dantur. ergo possibiles plures materiæ specie differentes inter se, atque adeo capax e materia prima duplicis unitatis genericæ scilicet spe- cificæ et numericæ. ¶ 237

Sed opponitur ... quam 5º loco posuimus pro prædicato: materia prima poterit recipere aliquas formas ex iis quæ de facto dantur, poterit et consequenter recipere omnes quæ de facto dantur: ergo non e possibilis materia poterit recipere ali- quas tantum formas ex iis quæ de facto dantur. antecedens probatur =

omnes sub. quae de facto dant. inducunt in materiam disposi-
tionem ad unionem quatuor tantum qualitatum, ideo ipsa
possit recipere aliquam sub unione quatuor tantum
qualitatum, potest recipere omnes: ergo materia prima potest recipere
aliquam formam ex iis quae de facto dantur, potest eo ipso re-
cipere omnes. Antecedens probatur: eo ipso quod possit recipere uni-
onem aliquam trium qualitatum, potest recipere quamlibet unio-
nem trium qualitatum, eo ipso potest recipere omnes formas: ergo etc. Item
quia potest eo ipso recipere dispositionem ad omnes formas.

238 Respondendo antecedens
ad unionem de sola materia, non minus ad quatuor non maiorem; neque enim
ex eo quod possit recipere quatuor gradus caloris et duos siccitatis
itaque infertur quod possit recipere omnem unionem harum et reliquarum
qualitatum, sicut enim ex eo quod materia possit aliquas qualitates recipere
sibi suas actiones non infertur quod reliquas qualitates et sub quacumque
unione possit recipere. Concedo quamlibet materiam posse
recipere unionem quatuor qualitatum, nec tamen ideo infertur
posse recipere quamlibet formam substantialem, quia stat optime
esse capaces cuiusque accidentalis et incapaces plurium substan-
tialium. Et quod si dicas non posse naturaliter existere unionem primarum
qualitatum ad formam sine forma, dicas id verum esse intelligendo
naturaliter non autem intelligendo supernaturaliter; ac proinde non repugnat quamlibet
materiam esse capacem cuiuslibet unionis tantum qualitatum quam
tamen incapax sit plurium formarum substantialium.

239 Dices iterum: si possibilis
esset materia prima receptiva aliquarum tantum formarum, possibilis esset materia
receptiva unius tantum formae; hoc repugnat: ergo et materia receptiva
aliquarum tantum formarum. Minor supponitur et bene. Minor probatur:
quia talis materia esset incorruptibilis et incorruptibilis, ergo
repugnat. Antecedens probatur: et in tali esset incorruptibilitas quae eidem
formae inesse deinde posset privari ratione; hoc ipso

esset corruptibilis: ergo secundo. m. lat.; quod haec sua non posset
existere omissa maxime nomine ad priatorum non anes,
adicimus probationem dico quod non Regnat non posse nisi superna-
turali privatione sua, et tunc supernaturaliter adesse conservaret
salutis omissa maxime nomine; non enim corrumperet illam
sed annihilaret; quod corrumpi enim e destrui res producitur
per generationem annihilari autem e destrui eius producitur per crea-
tionem; eius ergo illa materia producta esset per creationem non autem
per generationem inde e non corrumpendam sed annihilandam
sine exire fecti sua quam naturalis conservationes
Regnavit.

Dubium 3um e. utrum materia prima sit incorruptibilis
et ingenerabilis. dico 1o. materia prima ut praecise talis e inge-
nerabilis et incorruptibilis. Ratio e quod illud e ingenerabile
et incorruptibile quod non e producibile per eductionem aut ge-
nerationem: Sed materia prima ut praecise talis non e producibilis per e-
ductionem aut generationem: ergo neque corruptibilis e neque
generabilis. minor probatur: materia prima non e producibilis per actionem
dependentem ab alio subiecto: ergo non e producibilis per actionem
eductivam sua. dico 2o: materia prima continuo ut talis
e generabilis et corruptibilis. Ratio e quod in hoc sensu dicitur con-
stitutive pars generabilis et corruptibilis: ergo materia prima continuo
ut talis e generabilis et corruptibilis. constat consequentia quod ideo
postulat humus e generabile et corruptibile quod afficit con-
stitutive pars generabilis et corruptibilis sibi unionem: antecedens
autem e manifestum; quod materia prima continua ut talis afficit con-
stitutive unionem determinationis quae producitur per eductionem
dependentem ab utroque extremo, hinc inde componente con-
tinuum.

Hinc docens Regnat pater franciscus alfonsus disputatione
1a. fico nº 44, docet quod unio determinationis me

13

mixtis creari a deo; atque in 2º ut possit talis et ita continua e ingenerab.; et in corruptibilis, et rem. indestructibilis nisi a Deo, etiam secundum unionis continuationem. Hoc tamen nequit substineri, nequaquam enim decet Deus occupari totus velut increatus in hoc in ligno findendo aut dolando, quin creatura quidquam efficiat; incredibile enim e in hujusmodi operibus nihil efficere hominem, sed totum opus fieri a solo Deo: fieri tamen totum opus consistit in destructione unionis, quae destructio utpote anihilatio fieri nequit a creatura, sed a deo debet fieri, sequitur totum opus a solo deo, et nullo modo efficere ab homine. quod non exiguae multae credulitatis non tamen deo inferunt dum non advertit laborem hominum saepe maximum in his et similibus praeficiendis operibus; siquidem fluunt... omnino in sudant operi quod unius tantum Dei potest efficere, et re ipsa exequitur, standum proinde a nostris et communi resolutione non praesente posita.

242 Dubium 4um est utrum in 2º appetat d formas substantiales? In mixtis desistere authores aliqui et alii pro proposito hujus exerent dubio vix digno illis minime. Ad quam aliqua ne veluti despecta praemittimus vestigio. Deleramus appetitus aliquis elicitus, aliquis innatus: appetitus elicitus est actus formalis quo aliquis amat, vel odit aliquod objectum: appetitus innatus est propensio seu inclinatio naturae innata in objectum sibi bonum. Caeterum hic innatus appetitus non est proprie appetitus, sed in nomine et simili tantum eo nomine nuncupatur; unde generaliter appetitus dividitur etiam in complacentiae appetitum; dicitur enim propensio in rem absentem: appetitus autem complacentiae est gaudium de re possessa.

243 dicendum
vi igitur nobis est: in 2º appetit innatas formas substantiales. Probatur: quia formae substantiales sunt complementum et perfectio ejus: ne quo in 2º esset violenta: ergo habet appetitum innatum. Alterum appetit

inatr. noz substiales. dicendum est 2º q Rei alterat. appetere 2ª secundum. lecc 4º ar. 4º. ita pnez Don q vnde octabo secundum sect 4º ar. 1º, maniaz taz equalit appetere fmaz substiales imperfectiorez ac perfectiores. Roe q fine magis sine minus pfectalit fma eque saciat appetitum mae et eque replet et satiat illaz. sed ideo ma 1º appetit fmaz q hec perficiunt et replent illaz et illa appetitum satiant. ergo ma 2º equalit appetit fmaz substiales pfectiores et imperfectiores.

dicendum est 3º. maniaz taz appetere fmas vt reipsa existentes n aut vt pure poles. Roe q ma 1º ea Rae appetit fmas qua fme possunt illaz pficere sed fme replent et pficiunt maniaz: ergo ma appetit fmas vt reipsa existentes et n vt pure poles. ergo ma 1º appetit fmas vt reipsa existentes et n vt pure poles. dicendum est 4º maniaz taz ex potentia sua appetere oes fmas substiales appetitu desiderij n aut complacentie; q appetit naralit fmaz ea Rae qua fma poe satiare et replere ipsius appetitum. dicendum est 5º maniaz de facto appetere fmas substiales appetitu complacentie n aut desiderij. Roe q ma 1º de facto nunquaz est spoliata oi fma substiali sed quando n est spoliata oi fma substiali appetit fmaz substialez appetitu complacentie n aut desiderij: ergo ma 1ª de facto appetit fmaz substialez appetitu complacentie n aut desiderij. 45

dicendum est 6º. maniaz taz respicere et appetere fmas substiales singulariz n aut complexe nec collective. Roe q ma n respicit fmas nisi ea Rae qua fme saciare possunt naralit et replere fme maniaz taz, sed n oes fme complexe poe naralit satiare maniaz taz: ergo ma 1º respicit et appetit fmas substiales singulariz n aut complexe; dicendum est denique maniaz taz eque bene appetere fmas corruptas et n corruptas. Roe q eque bene poe satiare appetitum maniae ipsaz quae fma complexe fma corrupta et n corrupta. ergo eque bene appetit ma fmas corruptas ac n corruptas. atqz lgt q fma corrupta si reproducit eque bene et fma substialis sic pfectiva et repletiva maniae ac fma n corrupta. 46

Nec tamen mihi est altera q argutum vt propter

ipsorum ab hac sententia discedamus sic ergo arguit: materia prima non appetit formas ipsi impositas sed forma corrupta est imposita materiae ergo non appetit formas corruptas, et forma non potest quia ideo materia non appetit formas omnes substantiales quia omnes formae substantiales simul et collective sunt impositae materiae sed forma corrupta est etiam imposita ergo materiae ergo non appetit illam. Distinguo maiorem materia prima non appetit formas ipsi intrinsece impositas extrinsece concedo maiorem impositas extrinsece nego maiorem. forma imposita extrinsece est illa quam ex decreto Dei aut alia causa extrinseca materiae est forma, quam ex decreto Dei aut alia causa extrinseca non potest producere, illa tamen intrinsece est posita et satiativa appetitus materiae atque adeo licet sit de hac re imposita forma corrupta fit materiam ita appetere illam. ad confirmationem nego maiorem imo non appetit illas simul et collective quia licet materia prima per se fiat intrinsece non egeat omnibus formis simul et collective sed a qua tantum est satis, licet aut plura de appetitu appetat adeat spinuto disputate 5ª sectionis sectione 4ª per totam.

C. X.

Utrum materia prima possit existere realiter absque forma.

242

Inter graviores naturales philosophiae quaestiones non immerito numeratur ista cui rationem habemus, in qua de possibilitate existentiae materiae et sine forma substantiali controvertitur. Ubi quaestio duplici sensu procedit 1º an materia prima possit existere naturaliter absque omni forma substantiali. 2º an materia prima possit existere supernaturaliter absque omni forma substantiali. Ut utramque difficultatem expediamus pro maiori claritate praemittendo est intelligentia terminorum naturale et supernaturale. accipitur ergo in primis naturale prout opponitur violento, seu praeter naturali: qua ratione frigiditas est naturalis aquae quia contraria frigiditati et calor est violentus et praeter naturalis aquae: sic etiam frigiditas naturalis est terrae in aliis vero est praeter naturalis et violentus. 2º accipitur naturale prout opponitur supernaturali: supernaturale est illud quod vires et omnes virtutes agentis naturalis superat. et hac ratione naturalis est aquae calor et frigiditas defectus quia hoc non superat virtutes et vires agentis naturalis licet non sit naturalis prout opponitur violento.

245

In hoc supernaturale est duplex aliud quod

substantiam et aliud quoad modum: supernaturale quoad substantiam est illud, quod intrinsece, et per naturam suam eget ad sui productionem virtutibus intrinsece superioribus, quam sint illae, quas habent causae inferiores naturales naturaliter operantes: talis est gratia sanctificans, habitus supernaturales caritatis et visio beata, quae per suam intrinsecam naturam et perfectionem superant vires et virtutes activas cuiusvis causae inferioris et naturalis; petuntque ad sui productionem influxum causae superioris et supernaturalis intrinsece. Supernaturale quoad modum est illud, quod intrinsece et per suam naturam non eiusdem perfectionis quae ad sui productionem requirat vires agentis superioris et operantis virtute substantialiter supernaturali: ceterum modus quo fit, superat quascumque vires naturales, exigitque vim supernaturalem et miraculose operantem: talis fuit iudicio rationum ignis sine calore. Unde illud, quod intrinsece est naturale, si tamen producatur sine lege naturae, vel propter defectum requisiti, vel propter praesentiam contrarii, vel ob aliud extrinsecum impedimentum, eius modi productio erit supernaturalis quoad modum.

Doceo Doceo 1o non 249

posse esse supernaturalem miraculose absque gratia substantiali. Hanc doctrinam dignant omnes fere, quorum meminit Pater Mendoza in Metaphysica tomo 1o, disputatione 15 sectione 9, no 90; sed cum nostris Thomistis pro nobis quae favet illi Spinula disputatione 2a fidei, sectione 6a no 18. Et Chalosa tractatu 1o fidei disputatione 1a sectione 2a a no 9. Probatio cum nos pro solutione: sed quae eveniunt non dignat sententiam esse possibilem supernaturalem et miraculosam: sed quod no 1a sit absque gratia substantiali eveniunt non dignat: ergo est possibile supernaturalem et miraculosam. Minor solutis contrariis argumentis ostendam. — Probatur maior: non plus dependent no 1a a gratia substantiali, quam accidentia a subiecto: sed possunt accidentia esse sine subiecto supernaturaliter et miraculose; ergo et fides no 1a posse esse sine gratia substantiali. Minor manifesta esse debet; unde cum colligitur ex sententia nostra quod ne careat gratia

efficacia colligit exigentia accidentis ut non sint sine subiecto [illegible] mi certare, quantum certitudinem habet eucharistiae mysterium.

250 VIII Sed

q. Tertio idmanet, posse propter rationes doctrinam de existentia me per existentiam suam, specialiter [illegible] probo 2o solutione non obstat, naturam existere per existentias suas ut possit supernaturaliter existere sine sua subsistentia: ergo modo 4o posse supernaturaliter et miraculose existere sine sua subsistentiam probo: non repugnat, quod producta de novo alia existentia suppleat Deus defectum existentiae suae. ergo non obstat, naturam te existere per existentiam suam, ut possit supernaturaliter existere sine sua subsistentia: ante colligit ex sententia formaliter, disponente realiter adequate existentiam rei ab existentia illius, atque adeo etiam admittenti tertiam opinionem de existentia me per existentiam suam, posse adhuc modo 4o supernaturaliter existere sine sua subsistentia.

251 VI Opinio 2da tertiam. per vos modo humanitas Christi domini non existit per existentiam suam, sed per existentiam verbi divini: ergo modo 4o posse existere per aliam existentiam distinctam ab existentia sua: ergo deficiente sua, posse Deus supplere in modo defectum existentiae suae per aliam existentiam. Opinio 2o licet modo 4o amittat unionem cum sua posse non amittere unionem cum sua existentia, ergo licet modo 4o existat per existentiam suam posse tamen supernaturaliter existere sine sua. ante est evidens in tertia scola: comprobatur: quod si amittat unionem cum sua et non [illegible] existentia illa existet sine sua per existentiam suam: ergo modo 4o posse supernaturaliter existere sine sua licet existat per existentiam suam: ac proinde tum [illegible] tertiam [illegible] nostram sententiam posse optime modo 4o existere supernaturaliter sine sua.

252 VIII Doceo

2o modo 4o non posse existere sine [illegible] sua naturaliter

xdre sine mirando. Hec solutio defendit, imminet
afferre ob noster antoribus qq. Respicagat o Vedgia
L° sicomp a suo Venha 2° p° 7°. Raes aut qq. Muniz
Hec nostra sententia patet non adeo efficaces ut facili so
lutione dilui non possint, q. nobis et non trat Amagat quapropter
It in nostrae sententiae inclinet ait tamen se propter extrin
inlecos tantus autoritatis hanc opez amplecti: moveor et
ego eodem persentis motivo: neque enim efficaces illas Raes
invenire aut elaborare potui pro hac solutione suadenda
nil omnino pro ob 1° solutionis: perfectio non e. fra equi quam
m° 2°; at fra equi nequit existere naturaliter sine m° 1°:
ergo neque m° 1° poe existere naturaliter sine fra lqt maet
coa aparentate; q. si fra equi cy sit entatibe perfectionis
quam m° 1° nilmg qe entas incorporeo sic indpleta non
priat existere naturaliter sine illo 1°, a fortiori m° 1° entatibe
imperfectior cy eque indpleto sit sic non poterit naturaliter sine fra
subsciali existere. 253

P[illegible] icat aliquis: anas equi dependere a m° 1°
itaque sine illa non possit naturaliter existere, q. ad producit pactionem
eductiban seu generationem, quae dependet exalt a subto. Id
tra e. ergo fra equi poe naturaliter existere sine subto. Hanc
coaz nant Imminet phil. enim vera esset eodem modo posset
defendi accentia posse esse naturaliter sine subto. pro soergo
coaz: fra equi poe producere pactiones independentes a subto
tus coad subscias, tus coad modos naturales; corpus poe existere
naturaliter sine subto: ergo fra equi poe existere naturaliter
sine subto. mi e evera; q. ideo p. Vos nequit existere
naturaliter sine subto, q. actio qua producit dependet
exalt a subto: ergo si enim modi fra poe naturaliter producere
actiones independentes a subto, poe naturaliter existere sine subto.
q. Unita non sit dicendum e fram equi poe sui non posse existere

naralit sine m.a at q.a aliq. nequeat sine fua. sic
fua sit entitas p. se qua m.a

254 Ista e 2.o Causa pro
vi ductiva fue eqm naralit operando producit fuaz eqm p.
actiones eductivas exalit dependentes a subto ex q. ipsa fua
Rae sui dependet et exigit naralit subtu; proindeque
sine illo nequit naralit exystere: anz e p.se notu; quaz
pr.to: ideo accez producunt p actiones eductivas, q. exse et
intrinsece dependet salt a subto, ut sine illo nequeat ex
ystere naralit. Sed fua equi producit naralit p actiones
eductivas dependents exalit a subto ex q. fua ipsa Rae
sui dependet naralit a subto, ita ut sine subto nequeat exystere
naralit.

Ista e 3.o q. si fua equi Rae sui ndependet a
subto ut exystat naralit, n. e potior Ro, ut p acci. dependents
a subto, quaz p acces indep.endents producat. Sed producit
semper p acces dependents a subto: ex q. exse et intrinsece
dependet a subto, ut exystat naralit, ytma. q.a ad nihil
aliud Requirit actio eductiva, nisi q. fua exse dependet a
subto ad exystendum naralit, ut ut Ipolitus dicat e
sit generatus; et ad hoc n. Requirit actio eductiva fue sed
sufficit actio eductiva unius, ut in Ipolito humo Cernitur. prop
terea que dicendus e, ideo fuaz equi produci p acces edu
ctivas et dependents a subto, q. ipsa fua exse et intrinse
ce dependet a subto: talis quippe e actio qualis esse debet
ut proportionet cu rañone et exigentia effectus.

255 Proba 2.o
Vi Scholas Rae quaz sesumo ex p.e Iste Disputatio 10 fisica
sectio 2.a n.o 5.o eo q. semper iuncta videmus nequeunt
divisa et separata exystere sine miraculo. Sed mani
ae &c. semper videmus iunctas et nunquaz separatas

extra hibliciali: ex quo negavit mo 2o existere naturaliter hanc
terram hibliciam. Una si certa non ducant ad veritatem quare
unus nequeat nisi miraculose existere sine calore, scilicet
cum quare nix nisi miraculose nequeat sine frigiditate
existere &c. Certe non alia est ratio ultima nisi quia nemo unquam
vidit sine frigiditate nives et ignes sine calore. Ita in-
de sequitur quod hactenus materiam sine terra hibliciali nemo vidit. Frus-
tra ergo tentat Oviedus ut salvat angelus materiam tam sine
terra hibliciali exhibere genesis cap. 1o, terra autem erat
inanis et vacua, ubi intelligit quod sit inanis et vacua idest
sine terra. quam solutionem ex antiquorum fere tradit deprompsit
contra quos agit in vetus sanctus Basilius omilia 2a in hexa-
meron, eosque appellat scripturae depravatores qui per
terram inanem et vacuam materiam intelligunt informem.

Dehinc 9297

ad Christi Domini corpus in triduo mortis venit ait quod ma-
teriam tam corporis Christi triduo illo fuisse sine terra neque enim
habuit suas cadaveris nam in resurrectione amisisset illam
quod ferendum non est, quod semel assumpsit nunquam dimisit.
Sanequae huic scribet Oviedus materiam tam sine terra na-
turaliter. Lo quod videmus materiam tam Christi fuisse ibi sine terra
hibliciali id miraculose accidisse dicendum esse quippe ubi
tantus angeri aut credi possunt miracula sive ubi tot tanta-
que in nostrae salutis reparationis eventa intuemur. Recopinat
Itone ubi nuper dico 3o 2o et clarius dico in illo triduo mate-
riam corporis Christi habuisse sibi unitas suas hibliciales cadaveris
quae verbo divino non fuit unita. Sed tantum materiae atque adeo in
resurrectione non amisit, quod assumpsit siquidem non assumpsit suas cada-
veris. 3o: verba illa sic intelligenda quod semel tantum assumpsit
nunquam dimisit ceteris suas cadaveris non tamen sed 2 anno
sumpsit. Videatur eximius Suarez tomo 2o in 3am partem

disputa 38 secc. 3. prope finem; ex quibus manifeste constat, materiam tamen nunquam fuisse sine forma, et si fuerit aliquando sine forma miraculose contigisse. §.

258 Neque his adhuc aquiescam, nisi ex ipso Genesis texto nobis ab adversariis opposito arguam contra adversarios instanter: quando terra Genesis erat inane et vacuum non erat materia prima secundum se presse: ergo ex predicto Genesis texto non colligitur, materiam tamen fuisse vacuam forma seu absque forma. Antecedens probo, id quod erat terra Genesis inane et vacuum erat Terra; sed terra non est materia prima secundum se presse. ergo quando terra Genesis erat inane et vacuum non erat materia prima secundum se presse. ma ex ipso texto nobis obiecto evenit; Minor probatur: quia Terra est compositum substantiale ex materia prima et forma substantiali resultans, sicut quodlibet aliud ex his, que superius elementis. Sed compositum substantiale ex materia et forma substantiali resultans non est materia prima secundum se presse. ergo Terra non est materia prima secundum se presse, atque adeo est compositum substantiale. §.

259 Dices 3º: Anima quae materia prima deberet [illegible] forma in ea fuerit, esset superior naturaliter tantum ad modum. Sic docet Toletus [illegible] in Physica tomo 1º, disputa 19, secc. 9, num. 7º, quem plerique sequuntur nostri autores, et oppositam sententiam [illegible] sit, quam expresse docent [illegible] Probatur [illegible] testimoniis [illegible] articulo 3º. Probo: Quia materia prima sine forma conservatur per eandem actionem, qua antea [illegible] sub forma [illegible] erat. Sed hoc [illegible] est per actionem tantum [illegible] ad modum superaddendum [illegible] materia prima sine forma [illegible] tantum [illegible] ad modum superaddendum. Probo Maiorem: materia prima sine forma non exigit [illegible] influxum ad sui conservationem, quam antea [illegible] conservatur per eandem actionem quam antea. Minorem probo: materia prima sine forma non habet [illegible], aut [illegible] perfectionem [illegible] quam [illegible]

Transcribo

Anti pbo: mo to sine gra n. hec magis, aut minus influxu q. fectiong essale, quia dum het gra: q. sine gra n. exigit ad sui dservatione maiore influxu, qua antea: coa probe eviny; q. illu tantu exigit influxu, qui adequet tota pfectione intrinca, mi: sed q. influxus iste quo mo to dservaret antea adeqret tota intrinca, et essale pfectione mi to, fit, q. eod. entibe influxu dservaret sine gra, atq. cu illa; erit tn entibe quoad mu supnaralis; q. mus excedit vires agentis naralis. §.

Explico: mo to dservat a Deo p acc sufiente, pveniente adeqte ab ipso Deo, et nullatenus a gra; itq. actio adequat tota pfectione entiba, essale mi to; siqd. illa pducit adeqte a mo to, tali q. si poneret influxus, t actio robustior, et entiba pfectior, n. melius adeqret tota pfectione mi to. Hinc e, q. sive mo to sit cu gra, t sine illa, pro qualita actio e supery ad illa dservanda, p indeq. n requirit acc maioris pfectiony, ut dservet sine gra: q. p eand. entiba acc dservat sine gra, atq. cu gra; e nilomi het actio supnary, quoad mu, qdo mo 1a exit absq. gra, zde excedit vires agenti narali; q. actio dserbatiba mi driungit cu carentia ois gra in mo, quae duntio e mus specialis, q. a dui illa acc dservaret ma sine gra, qui mu dservandi, ut sit intra sphera oppo ding. stat tn supra potestate cuiuqunq. agenty creati; itaq. illa actio eet quoad mu supnaralis; naralis vo entibe. §

Caput VI.um

Pro Doctra n. ab absurdis vindicanda.

2o. 7a dchuiorg posita no. 249. opponunt 1o. forte: ee accentale affert gra accentale essale: q. ee subsciale affert essalit gra subscialem at mo 1o e ee subsciale; q. affert essalitr gra subsciale: tunc sic: mo 1o nec supnarit pot exere sine fineo, q. sibi e essale at essalitr affert gra subsciale sibi: q. sine illa neqit, nec supnaritr exere. Omisso ante, no cons. disparitas e luce meridiana clarior; nam ee accentale, t e ex ipsu accesy, q. sine se ee n. pot, t i. tud accentale affert tanqua parte gra accentale, que gra essalis e toti nam e pars totius; ee vo subsciale, neq. dicit ee totu, cu possit extra totu repeniri, neq. dicit ee gra cu Anglus sit subsicia indepent a qua bt. gra essalitr

neq; dicit repere fra, aut ab illa dependere, ut in isto explo ligit

262 §. Opponunt 2o. Deus nequit suplere deffectum Causæ fraliij: q nequit suplere deffectum fræ, ut sine illa exat mia ...

263 Deniq. poe suplere deffectum fræ, et exerere illius p aliam exam denuo pductam, in quo ...

264 Opponunt 3o. cum Divo Thoma, qui quæstione 6 S. 1a parte. articulo 1o, ait magis implicare ...

sine fra subieciali. q. ex contrario si illo tam inferet maxe repugnantia naralis superari in conservatione mg sine fra, quia acenty sine subto; non autem implare de poa Dei absoluta praecreta mg conservatione. praetermitto alia Thostarum arguta, tl. quam alibi soluta, et quae peuy de furfuris cum praecentibus ss. § 265.

Opponunt alij contra 2am conclusionem, potaz n.° 212. ne sufficiens fundatum, ut adstruatur haec naralis repugnantia ad exendum sine fra subieciali: q. m. 7a. poe naraliter exere sine fra subieciali. Ans pbr: nulla entas repugnat exere narit sine alia, quae neque effectus, neque passio illius sit. at fra neque est effectus, neque passio mg: q. nisi illud sufficiens fundamentum est, ut adstruat naralis repugnantia mg ad exendum sine fra. confirmat: ma. 1a. supponit, prius quam fra: q. sine fra het qd adsui naralis exentenlia requirit. q. inde poe exere naraliter absq. fra. Nego ans: sufficientia enim fundamenta dedimus ano. proxime citato. Ad probationem, nego, et ideo maxe, quia plura dependent in naralis exa ab alijs, quae neque effectus sunt, neque passiones, at satis q. sint perfectiones connaturaliter debitae. Ipsa ratio est 3a. adversariorum; q. etiam m. 1a supponitur prius quam quantitas, et ubicatio, et nihilominus vos exere non poe sine illis in fra, de quo ans: ma. 1a suponitur prius quam fra, omitto ans: suponitur prius quam fra, nego ans. idest ma. 1a in nullo insti reali praesuponitur ad fra, petens in instantiis rationis praesuponitur. I. capit ma. 7a, et n. 2le pit. lu fra, quod nunc het fra. §. 266.

Opponunt item contra eamdem conclusionem: destructo datur m.a 1a sine fra subieciali: q. poe naraliter exere sine fra subieciali. Ans pbr: qdo ma disponitur ad fra viventis pars minima mg propinqua agenti disponitur prius, quam pars remota, et pars illa sic disposita manet sine fra: q. m. 7a poe naraliter exere sine fra. Resp. illi q.a disposita ad fra viventis nequit conservare fra. Rationis, insuper non poe recepre fram vitalem, nam hoc petit plus mg quam est pars illa disposita: q. eiusdem pars manet naraliter sine fra. §. 267.

Reo, nando.

267 Resp. nando ans, ad cuius probatione, distinguo maiorem: quando materia disponit ad formam viventis parte minima materiae per propinquitatem agentis disponit ultimo prius quam remota, nego maiorem, disponit non ultimo concedo maiorem. Si inducunt quasdam dispositiones aliquas in partem embrionis proximiorem agenti prius quam in remotiorem, quae dispositiones sunt naturaliter compatibiles cum forma embrionis, sicut cum forma ignis compatibiles sunt naturaliter gradus aliqui caloris; non autem inducunt in parte proximiore dispositiones ultimas, quin inducant in reliquis partibus. Sicut forma viventis petit determinatam portionem materiae, sic et ultima dispositio petit eamdem determinatam materiae portionem. ac proinde in nulla parte divisibili ab alia ponitur ultima dispositio ad formam viventis. Et tertia quia retinet materia forma embrionis usque dum formam vitae accipiat. §.

268. Instant, ut probent tamen ans. praesentis argumenti: Separata forma viventis a materia, subcedit cadaver, sed cadaver est materia organica sine forma substantiali: quod de facto dat materiam organicam sine forma substantiali. Mi probatur: si qua formam tunc haberet materia maxime cadaverica, sed forma cadaverica non est forma, et solum qualitates quibus forma viventis antea exigerentur in materia: quod cadaver est materia organica sine forma substantiali. Mi probatur efficaciter: nulla est forma corporea quae non exigat determinatas dispositiones: sed forma cadaverica eas non exigit: quod etc. Probatur: quia saepe dato morituro, tum ob nimiam frigiditatem, tum ob nimium calorem: quod forma cadaverica non petit dispositiones determinatas. Omitti opinionem, cuius cantata velut incantationes ipsa est saturata. Multis exeunt cadavera; distinguo maiorem, minorem, nego, et idem fautio ad probationes: quod materia cadaveris est quaedam forma corporea exigens tanquam ultimam omnem dispositionem organitationem materiae, carentiam temperamenti formae viventis et reliquas dispositiones, quaecumque illae sint, sive frigiditati, sive caloris incompatibilis cum forma viventis. quod inde neque exigit determinatam calorem neque frigiditatem. Et illud quod naturaliter sit incompatibile cum forma viventis. §.

269 Urgent adhuc: non repugnat induci in materia habente formam substantialem duos gradus caloris, deinde aliis duobus frigiditatis. Et tunc materia maneret sine forma substantiali: quod stare potest naturaliter materia abisque forma substantiali. Mi probatur:

Illi pbr: q. fra habita a ma deficiebat iam ultima dispoo illis ad seruan= nare, dsenbaoe. Dinde n data fra exigens omnes dispoes alterig diuerig Specier prater duos gradus Caloris, et frigiditatis; d eo ipso, nec fra prgens I- Seruaretr in ma, nec alia denuo induceretr: q Tunc maneret sine fra Subscrali ma nazitr: — q frat: ponamus mori duos hoes c alterag ma inducat fra Cadaberis, et alterag dsenbet Deus sine fra. Tunc sic: = Vtraq. ma eamq faciem, dispoes, et Speciem praeseferent: q in neutra datr fra Cadaberis: Cra pbr: q aliqua diuersitas debet praeseferri ab una que n praeseferat ab altera. sidq alterag cu fra, et altera sine fra. atqui nulla diuersitas praesefert ab aliqua illaru: q in neutra dat fra Cadaberis. S. S.

a Reo, dsa mare, et nando mirg: Ad pbaoe, no marez q sugnat fra exigens easdq dispoes, ac fra dstaria praeter duos gradus Caloris, et frigiditatis; ac pinde defuncto fra praecedente induce- retr noba fra, t ab exigente narali Suferentr applato, t a Deo, tar- quaz Autore Succurrente exigentie narali, Tum metr, Tum ultime dispois ad aliaz fraz Subscialez. — Ad dfationez, admitto, ut polen- Hypothesiz, et dsoante, no coa, ad pbaoe, no mare; q ab Specie et dis- poa n bene Colligitr, dari, t n dari fraz, q ne libere dictz Videatr, ponamus nos nostraz Hypothesiz, da duas Hostias panni, quaru altera dsecrata sit, et altera n sit dsecrata: Rogo; apparet ne Sensibus diuersitas intrinseca unig ab alia: facto nulla Videt, et nil omg altera sub sua pannu dtinet sub accentibg, et alterag Tale Subsua n dtinet d potius ipsu Christu Dominu: q ereo, q altera ex illis mariq heret fraz Cadaueris; secus V. altera n bene infert, deuere praeseferre aliqd discrimen int se. S. — exteriore — 1 — sub

Deniq. dra Ba, dlura, qua posuimg. 259. opponitr ex Fonseca. et Conimbricensibg. Vbi supra actio dsenbatiba dmg- sine fra, nequit n ee entibe perfection, et Robustion, quaz dsenbba ma cu fra: q actio dsenba mg sine fra nequit ee entibe supnaris: Ans pbr: nequit actio n ee perfection, et Robustior entibe ad cuiq effq n dant Vires in nara; d n dant Vires in nara ad dsenbandaz maz sine fra: q actio dsenba mg sine fra.

sine forma nequit non esse entibe perfectior, et Robustior, quia plenitudinem habet cum forma. Nego ans: ad cuius probationem; distinguo maiorem: nequit non esse perfectior, et Robustior entibe quoad cuius effectus non dant vires quoad maius in n., nego maiorem, ad cuius effectus, quoad subsistentiam non dant vires, concedo maiorem, et distinguo eadem rationem minorem; sed ita, nego: igitur non est actio Robustior entibe quando [illegible] rationem modi, quo sit effectus non sufficiunt ad illum vires naturae. Tunc enim est entibe naturalis, supernaturalis [illegible]. et fortior, quoad minus; quod vero non dant in [illegible] vires ad effectum rationis subsistentiae, et entitatis ipsius effectus supernaturalis naturae; Tunc actio est, quoad subsistentiam Robustior, et supernaturalis. §.

2 Ad extremum

Rogas, quo modo materia prima dependeat a forma? Cum enim dixerimus materiam primam non posse naturaliter existere absque forma, manifestum est habere aliquam dependentiam a forma, quaenam autem illa dicit breviter decernam. Triplex est dependentia generatim. alia est dependentia apriori. Haec est illa, qua effectus dependet a causa. Vel [illegible] à cognitione illius. alia dicitur dependentia aposteriori, Talis est dependentia, qua habet causa ab actuali effectu ratione sui ad naturaliter existendum. Sic ignis dependet a calore. alia Denique dicitur dependentia à concomitante; illa nimirum qua aliquid dependet ab alio non ut dante, neque ut sequente sed ut simultaneo, Talis est dependentia unius actionis inadequatae, ab alia actione inadequata, quando utraque est in ordine ad eundem effectum. §.

3 Dico itaque materia prima dependet aposteriori a forma per generationem producta; à forma autem producta per creationem dependet tanquam a concomitante. Probatur 1a pars: Nam forma per generationem producta est effectus materialis materiae primae petitus ratione sui ad naturalem existentiam materiae; at materia dependet aposteriori ab eo, quod habet rationem effectus illius: ergo materia prima dependet aposteriori à forma per generationem producta. Probatur 2a pars: quia materia prima dependet a forma per creationem producta, non apriori, quia talis forma neque est causa, neque se habet ex parte causae ad productionem materiae; neque aposteriori; quia forma producta neque est effectus materiae primae: ergo materia prima dependet a forma per creationem producta dependentia à concomitante. patet consequentia a sufficiente partium enumeratione; et quia materia prima exigit eiusdem formam ad naturaliter existendum. §.

4 Dices: omnis causa est prior natura suo effectu: ergo nulla causa dependet ab aliquo ipsius effectu; atque adeo dependentia aposteriori admittenda non est.

e: probatur consequentia: quia in genere causae supponit causa ad suos effectus independens ab eo, quia ipsa non: ergo nulla causa dependet ab aliquo ipsius effectu. — Confirmatur: id quod est posterius non potest habere aliquem influxum in id quod prius: sed omnis effectus est posterior sua causa: ergo nullum influxum potest habere in illam: ergo nulla causa potest dependere ab aliquo ipsius effectu. Contra: quia nulla est dependentia a posteriori. Hoc argumentum nobis opponit Pater Oviedus. Tractatu 2° physicorum. punct. 2°. p. Cuius solutionem concesso antecedente, nego consequentiam. Ad cuius probationem, distinguo antecedens: in genere non supponit independens causa praecise ab eo, quod causa non est, concedo antecedens, independens potentialiter, nego antecedens, sicut in genere non praesupponit intelligitur sub tantum causam sua intrinseca essentia, et nihil aliud cum hoc sub stat, quod realiter longe habeat dependentiam ab effectibus: quia praecisio formalis non tollit identitatem obiecti. — Ad confirmationem, omissa maiore, concedo minorem, et omitto consequens; sed nego ultimam consequentiam. Manifestum enim est, ignem dependere a calore ad conservationem existendum, et nihilominus calor est effectus ignis. §.

Caput 12

Coelestem materiam conferri cum sublunari. 275

Cum manifeste constet caelos et terram completa, et composita ex materia et forma, incidit difficultas. An materia prima caelestis sit eiusdem speciei cum sublunari, vel speciei diversae? Et ratio est dubitandi, quia materia prima caelestis habet formam incorruptibilem, id est inseparabilem ab ea; unde videtur debere esse diversae speciei materiam caelestem a sublunari. Duplici solvere lite dixi modo: de primis noto, nam quae fere omnium sanctorum patrum venerabile testimonio defero, sicut materia caeli empyrei esse diversae speciei a sublunari: atque adeo de hac materia non instituitur quaestio, sicut si dicendum sit, quod sentiam, indico, materiam caeli empyrei esse eiusdem speciei cum reliquorum caelorum materia. Sed cedamus magni auctoritati, demusque illi diversitatem, cum communi fere et veterorum schola, quos late commemorant Conimbricenses. Lib. 1° de caelo. cap. 2°. quaestione 6a. et uberius Pater Henao. Lib. 2° de caelo empyreo. exercitatione 5a. sectione 1a. Unde de materia reliquorum caelorum praeter empyreum, quaestionem instituimus. §. 276

Sit ergo 1a nostra conclusio. Materia prima caelestis, et sublunaris sunt eiusdem speciei; est expresse mente plurium, quos referunt, et imitatur citatus Henao. Ubi supra n° 45. Est etiam Divi Thomae negantibus

parte Fuentes, quorum sa. dum dicere, Veritatem invenire non dubito rationem fa. istius dicunt, ex auctoritate Divi Augustini pluribus in locis de summing. de praesenti lib. 1o de mirabilibus Sacrae Scripturae, Cap. 1o. ubi ait. Deus Coelum et terram, et haec omnia ex aquae materia condidisse. Idem et Divum Cirilo, idem sic loquitur: Deum ex fluxa aquarum natura indeficientem Coeli naturam fabricatum esse. Tunc sic: non fecisset Deus Coelum ex aqua, si materia aquae non maneret in Coelo: ergo materia aquae est in Coeli. atqui materia aquae est eiusdem speciei cum sublunaribus: ergo materia Coeli est eiusdem speciei cum sublunari. omnia constant. tum quia recedere est mihi eorum. ea enim ratione unum fit ex alio, quam materia utriusque manet intra illud. ergo

Dico 2o. Conclusio 2a.

227 Ffostas. Probatur materia prima sublunaris est rerum omnium imperfectissima, et non esset rerum omnium imperfectissima, si esset diversae speciei a materia prima Coelesti: ergo non est diversae, sed eiusdem speciei cum illa. Minor probatur: esset perfectior quam materia prima Coelesti: ergo non esset rerum omnium imperfectissima. Antecedens probatur: posset recipere formas perfectiores, quam materia prima Coelesti: ergo esset perfectior, quam materia prima Coelestis. Constat consequentia quia quo perfectior est forma, est perfectior capacitas ad illam. Antecedens probatur: posset recipere formas rationales, quas non posset recipere materia prima Coelestis; at forma rationalis est perfectior, quam Coelestis: ergo posset recipere formas quam materia prima Coelesti; atque adeo materia sublunaris non esset rerum omnium perfectissima. Minor constat. quia adeo materia prima Coelesti differt specie quam tantum formae Coelestis est capax, cum sublunari est quam plurium formarum receptiva. ergo

228 fratres. Materia prima alicuius Coeli est eiusdem speciei cum sublunari: ergo materia reliquorum Coelorum est eiusdem speciei cum sublunari. Patet consequentia quia par ratio est ad omnes Coelos. Antecedens probatur: Coelum Celatum, seu firmamentum factum fuit dividente Deo aquas ab aquis, quas super firmamentum posuit. eo ipso materia alicuius Coeli est eiusdem speciei cum sublunari: ergo etc. Maior constat ex 1o. Cap. Genesis. Minor probatur; quia non ad aliud divisit Deus aquas ab aquis, posuitque illas super firmamentum, nisi ut ex illis aliquod Coelum efficeret. Et dicant adversarii; ad quid posuit Deus aquas super firmamentum; ergo materia Primum Coeli est eiusdem speciei cum sublunari; ac proinde cum materia reliquorum Coelorum. ergo Advertarij

229

Adversarii ad formam recurrunt, dicunt quod forma coelestis esse incorruptibilem et inseparabilem a sua materia; formam vero sublunarem esse corruptibilem et separabilem a materia. Itaque ipsi non differunt specifice inter se, quia materia receptiva formae incorruptibilis, non receptiva formae corruptibilis. Contra: nam adeo dependentia formae coeli esse incorruptibilem, et inseparabilem a materia, cum plerique eruditi sacrae paginae interpretes iudicent, coelos esse corruptibiles, et igne destruendos, et corrumpendos in fine mundi. Quibus subscribit erudite Pater Alfonsus Salmeron in suis epistolis divi Petri cap. 3. disput. 4. quem plures nostrae aetatis Philosophi imitantur. Concedimus adversarii coelos esse incorruptibiles, quod eorum forma sit inseparabilis a materia; nihilominus destruimus ipsos [illegible]. §. 80

Sit 2°.

Dico: eadem materia potest esse receptiva formae corruptibilis et incorruptibilis, atque adeo non ideo differunt inter se in coelestibus et sublunaribus, quod altera sit receptiva formae incorruptibilis, altera vero sit receptiva formae corruptibilis. Ad probandum istud. Illa enim forma incorruptibilis est illa, quae vi agentis naturalis nequit expelli a subiecto; forma vero corruptibilis, quae vi agentis naturalis potest expelli a subiecto. Probo conclusionem: ideo materia receptiva formae incorruptibilis esset incapax formae corruptibilis, quia forma incorruptibilis fieret corruptibilis; atqui non fieret: ergo eadem materia potest esse receptiva formae corruptibilis, et incorruptibilis. Probo minorem: quamvis materia vero esset capax alterius formae, nihilominus forma esset incapax, ut pelleretur e materia: ergo forma incorruptibilis non fieret corruptibilis. Instabit aliquis: quia ideo esset corruptibilis, quoniam expelli posset e materia. Respondeo negando: quamvis materia esset capax alterius formae, dum tamen forma resisteret cuicumque agenti naturali, quin potius ipsum superaret: ergo quamvis materia esset capax alterius formae, nihilominus forma esset incapax, ut pelleretur e materia. §.

Confirmatur: non repugnat totum compositum esse absolute incorruptibile, praecise ratione formae: est praeterea optime, quod materia sit capax alterius formae, et quod forma sit absolute incorruptibilis: ergo ex capacitate materiae ad formam corruptibilem, et incorruptibilem non infertur formam incorruptibilem esse corruptibilem. Utraque constat illatio, et antecedens probo: dum modo forma sit inseparabilis a materia viribus agentis naturalis, compositum est absolute incorruptibile; constat optime, formam esse inseparabilem a materia vi agentis naturalis ratione praecise ipsius formae: ergo non repugnat totum compositum esse absolute incorruptibile praecise ratione ipsius formae. Constat minor, quia forma ratione sui, et suarum virium potest optime resistere viribus cuiusque alterius agenti 81

naria. Puni no: q. lt m.o eet capax fig. kenz fig. incorruptile eet capx fig. Corruptibi, nilomg fra inlorruptibi n eet Corruptibi. Sig.s nunquam posset separari adubito: q.o stat optime, mat ee capace Utriusq. fig. §

282 Pbo 2.o 9. Cluse eam: Capacitas ng. fig. ad fra incorruptile n pugnat cu Capacitate ad fra Corruptile: q.o n regnat eaz m.o ee capace fig. Corruptibi et inlorruptibi. qtq. coeleo ex Hoc cape, m.o Celestis, et Sublunaris poe ee eius speciei. Ans pbo: Capacitas ng. fig. ad fra inlorruptile e Capacitas ad fig., quaz agens nare nequit auferre: et Capacitas ad Hanc fig. n pugnat fx. cu Capacitate ad fig. Corruptile: q.o Capacitas ng. fig. ad fraz incorruptile &. Pbo Minor: Capacitas ad fig., quaz agens nare nequit auferre, stat adeqte Sstituta, dummodo ipsa fra pr[illegible] rone sui regnet auferri a quoqunq. agenti nari: et Capacitas ad fig. Hac rae inlorruptile, et inauferibile a m.o n pugnat fx. cu Capacitate ad fig. Corruptile: e. q. &. §.

283. Sed Dices: Agens nare posse expellere fig. a M.o incorruptile; si eet capax fig. corruptibi. Hoc regnat: q.o et q. ma capax fig. corruptibis et incorruptibi fig. capx. pbo marg. q. m.o [illegible] posset repere, et agens posset pducere fraz incorruptibi n patibile cu fra incorruptibi: q. agens nare posset expellere fraz incorruptile a m.o, si etiaz eet capx fig. corruptibis. Nomang. ad pbaoz, diquo ans: m.o [illegible] posset repere et Agens posset pducere pr[illegible] quantu e ex re fig. in[illegible]patibile cu fra inlorruptibi. Ido mang. posset repere, et agens posset pducere ablute, nomang. Veruz e, q.o agens posset quantu e ex re pducere tale fig., et silr m.o repere illaz, loctenz ablute, et pxime, nec poe agens pducere, nec m.o repere eiusdi fig. q.o impediunt impedimento inauferibili ab agente, et inauferibili a m.o, s[illegible] fra inlorruptibi. §

284 Instas: Eiusdi M.o capax fig. incorruptibis, nec sul, neq. Subcriba poe repere fra inlorruptile, et corruptile: q. nullo modo poe repere fig. Corruptile: q. incapx e illig. [illegible] stat: q.o si trafis m.o eet capx Utriusq. fig. eet capx impedimenti impedientis, ma[illegible] pfectiong. q.o n ut capx Utriusq. fig. ans pbx: fra inlorruptibi eet impedimentu ad regienda fraz Corruptiles

d Arist. prof. magis & aliquo ans: eiusdem modi capax formae incorru- 57
ptibilis, et corruptibilis, nequit, neque Subiecibe posset recipere formam in-
corruptibile, et incorruptibile ex defectu Capacitatis, ad Utramque non ans; ...
ratione impedimenti extrinseci, quando ans; impedita est taliter modo per formam in-
corruptibilem ad recipiendam aliam formam; atque adeo ex hac ratione illam non recipere,
non ex defectu Capacitatis intrinsece ad quamlibet. Ad Disputationem, quando ans, inquo nul-
lum individuum, quando ipsum impedimentum est perfectio, quod pollens magis ... perficit et
complet, id quod impedit. et Arist. ... Sustinent, quod ... ipsam inventa sumus. §.

De forma substantiali In dominii 2° Corporis Naturalis principio.

Caput Ium

Formae Substantialis essentiam, et exam ostendit. 85

Exegimus totam de materia tractatione, et proprietatibus illius tractatione, ex qua ad formam,
ipsius que proprietates examinandas invitamur; ... ordo stabilienda est exa
formae substantialis, quam esse ... Corporis naturalis principium ex Hactenus dictis late Supra-
que distat. Nemo est ab Arist. usque ad nostram aetatem, qui formam Substantialem exerc-
ere ... Corporis naturalis principium non ... locuerit. Unus Si demas, quam ego
sciam Renatus Descartes, qui Reliquas praeter ... formas e medio
Tollit, et acerrime invehitur ... Phos, qui formam Substantialem admittunt in
rerum natura. ipse enim ... exiguum ... Corporeis dat praeter
motum ... Sub ... et Heterogeneis ..., et motibus. ... ego ...
Hunc Recentem Phum inter Veteres illos, quos Arist. Severissime reprehendit,
qui adeo in unius rei ... et cognitione ... erant, ut meliorem Corporis
naturalis partem, et ipsam nobilium, aut immemores ... texerint, aut incis
neglexerint. Sequitur Phus, formasque Substantiales, tanquam partiale ... tribuuntur
Corporis naturalis adstruunt ... omnes Phi, quos late ... egregie que illas
probat Sapientissimus Suarez. Disp. 15. Metaphisicae, apud ... lib. 7°
phicorum. disp. 11. n° 2. 86

Existimant Plures, esse augusta ... et demons-
trabilia ... ex quibus exa formae Substantialis Suadetur, ... manifeste fabuntur.
Nullus quippe ... exa eiusdem formae, ... Saluari non posse. In-
dico tamen esse efficacissima ... Unum ... alterum seligam, ad Sua-

Sua

Suadenda erat forma subsecialis in rerum natura. Primum probatur. Sic: quod debet conservare exigit dispositiones aliquas, et proprietates sibi speciales, et singulares: sed has proprietates, et dispositiones non exigit materia prima: ergo illas exigit forma subsecialis, atque adeo datur in rerum natura forma subsecialis constituens partialiter corpus naturale. Minor est certa: videmus quippe ignem exigentem calorem, siccitatem, proprietatesque alias sibi speciales, et singulariter debitas, quas non petit aqua, neque lignum, neque lapis; sed potius alias contrarias, et omnino diversas. Maior est manifesta: quia materia prima est indifferens ad omnes; si enim componit aquam habet connaturaliter proprietates illius, sicut proprietates ignis, si componat ignem. Et.

(1) Dices: has proprietates, et dispositiones deberi alicui accidenti principali praeexistenti in materia. Contra primo: quia accidentia specialia corporis humani debentur specialiter formae subsecialis rationali, et non alteri accidenti: ergo accidentia competunt alterius formae corporis completi specialia debentur etiam alteri formae subsecialis. Secundo: quia sine fundamento negatur forma subsecialis ceteris corporibus quibus debeant sua specialia accidentia, quod corpori humano conceditur. Tertio: quia eiusdem accidentis praeexistentis in materia, cui cetera accidentia deberent debet aliquod subiectum, sed non debet materia: ergo forma subsecialis: quod si datur in rerum natura constituit quoque corpus naturale completum. Minor deducitur: quia per accidens debetur subiectum. Minor ostendo, praeter extensionem, ubicationem, et qualitatem, nil aliud debet materia nisi quod perficit, et complet physice materiam: sed eiusdem accidentis non perficit, et complet materiam physice: ergo illud non debet. Minor est: quia subiectum incompleto non completur physice, et ultimo, nisi per subiectum incompletum, atque adeo exigit compositionem naturalem completo forma subsecialis, tanquam parte constitutiva illius. Et.

88 Arguitur: plura existunt corpora naturalia essentialiter, et specifice inter se, sed non differunt ex materia, et specifica interna ratione materiae: ergo ratione formae subsecialis differunt essentialiter inter se et consequenter praeter materiam, etiam forma subsecialis constituit corpus partialiter naturale. Maior certissima est, quis enim differt essentialiter aliquando, lignum ab aqua. Et. Nec minus certa est minor: quia materia horum corporum omnium est eiusdem speciei. Nec satisfacit, qui dicet, differre specifice ea corpora inter se ratione accidentium, saltem ratione illius principalis accidentis, quod non praeexistente respicimus. Nam contra est: quia illud accidens non constituit per se dicta corpora: ergo non est ratio differentiae illorum. Antecedens probo:

Arg. pbo: prædicta corpora sl. substantialia. Dr n̄ essent substantialia, si pr-
prædictis accens cstituerentur: q° eiusde accens n̄ cstituit prædicta corpora. Lgt.
Mi: qqd cstituit e aliqd accens n e quid substantiale, sd accidentale. §. 189

Sit. Plura corpora viuunt [illegible]. Dr m° l° n e rōe sua [illegible] viuens: q dat Bu anguntur
in ipsis alteram substantiam [illegible] viuens; atqui Hæc e fra substantiali: q exit fro
substantiali. Lgt Maior in equo, et Leone; similiter Lgt mi in corporibus gē
mortuis, [illegible] in lapide; Cōa vº ostendit ex eo q viuere [illegible] pertineat ad
substantiam quæste. — Cfirmat: Si n daret fra substantiali violenter,
saltez exeret m° l° in oibus corpibus: Sr nullum corpus nale, quo ad in-
trinsecu e instatu violento in Hāc prouidentia: q in oi corpore exit fro
substantiali; ac p inde Hæc dat apante rei. Maior pbo: q m° l° appetit
tanquā cplementum phicum sui fra substantiale: q sine illa exeret saltez
violenter, q poe dr [illegible] exn. Docmo: De impco me ad exen- 190
dum alio modo, quam supernaturaliter sine fra substantiali. §.

Mitto argumenta aña p. exa
fræ substantialis suadenda, ut ad illius essam explanandam deueniamus. Ergitur
fra substantialis actus phicus, et ultimus me cstituens cum illa vnum p se. Fra
Ergitur substantialis dicitur actus phicus, sit id nu cum m° l° dicitur poa; nam
poe Conuenit actum: Cum q m° l° dicat poa, sine subiecto nu [illegible], sit inde q
fra sit actus, et dicit actus phicus, q° distinguitur rr. aqua, aut q eid ex-
cuius essaliter variatione variatur essaliter effus [illegible] tanquam [illegible], dicit
etiam ultimus, ut distinguat a fra modali, a fra absoluta, de qua loquimur
q fra modalis n e actus ultimus, sd potius fra substantialis absoluta, q ad
illam ultimo ordinat m° et p se, dicit etiam cstituens cum illa vnum p se, qd
dictum e ad denotandum fram substantialem, de qua loquimur; q fra accidentalis
nunquam poe cstituere vnum p se, sd solum vnum p accens. §. 191

Ad faciliorem cog-
nitionem fræ substantialis interrogabis tu, quid sit vnum p se in ordine ad qd definitur
fra substantialis? Rēo: vnum p se, l e substantia simplex, et c-
pleta, n ordinata ad cponendum cum alia substantia aliqd totum substantiale
vt Angelus. l e aliqd totum coalescens ex duplici, aut triplici substantia
incpleta, quæ inter se mutuo subordinant ad cstituendum aliqd totum

substantiale

Subiciale; tale e[st] corpus humanum, in quo partes [naturae] coeunt
equaliter in ordine fra subiciali, et unio in fratione vtriusq. Probabis
Q. V ondo iste, que dicit fe ad ma ad constituendum unum se se sit
exigentia unionis ... m... et aptitudo, ut cum m... uniat. Ideo in alti...
... fuit ee exigentia, ... et in aliis ee ...
... natali, et ... illi ... inde e[x]
nae ... subiciali n... requirit exigentia ... aptitudo, ut uniat
... ad constituendum unum per se.

a 92 Dices: Aqua stagni quae constituere
unum per se cum aqua fluminis, ... neq. Aqua stagni, neq. fluminis e[st] fra
... in alterius: q... ut unum sit in alterius fra requirit exigentia alterius ad
constituendum cum illo unum per se. Contra ...

Nil deest

Francis[cus] de Lagra

Nil deest

Hic Sophus, atque Deos dita scire qoe.

Franciscus de Tapia

Franciscus de Robles

202) 66

ad distinguendum cum illo unum per se. Comparatur ideo non forma aqua stagni sicut aque fluminis, quae non exigit distinctum unum per se cum illo eo ut unum sit forma sicut alterius requirit exigentiam distinguendi illo unum per se. Ideo distinguendo materiam: aqua stagni potest distinctere unum per se quoad determinationem cum aqua fluminis. Quoad informationem non materiam. Idem stagnum illud unum inter se resultabit per magis elementum, et extensum, quod inter se unit, determinatio aque ille que cum antea sequitur erant totum per se distinctum de inde unum tantum totum per se, ratione determinationis, quod inter se determinant: non autem quoad informationem, quia neutra informat, neque recipit alteram. 203

C. II

De Perfectione, et productione forme Substantialis.

Ne postea leviores aliquot difficultates impediamur eas hic opportunius expediam. 1º est utrum forma sit tota, et adequata essentia compositi. Affirmavit Durandus in quarto, disputatione 44, quaestione 2. Dicatur quam stat omnium philosophorum sensus, quod... ideo formam non esse totam et adequatam essentiam compositi. Probatur quia non tota et adequata essentia compositi, et quo perfecte intellecto non intelligitur totum et adequatum compositum. Sed perfecte intellecta forma substantiali non intelligitur totum et adequatum compositum: ergo forma non est tota, et adequata essentia compositi. Probatur minor: perfecte intellecta forma intelligitur tantum entitas quedam substantialis et simplex; sed entitas substantialis et simplex non est totum compositum: ergo perfecte intellecta forma substantiali non intelligitur totum et adequatum compositum; quod liberum mihi erit: entitas quippe substantialis, et simplex excludit esse compositum tantum ratione sui; proinde que compositum substantiale affert distinctum in toto per eam substantialem alteram saltem de partibus saltem materiam etc. 204

Contra Durandum existimantem tantam esse perfectionem forme substantialis ut sit integra et adequata essentia compositi opponit nobis primo ...

Metaf.ce appellante thaz, q.e quidem ex Rei: erg. Ra Ane solagta e tota quidditas, et exa 2posit. Reo Anes iis Verlz Rignallet thazeme totaz distnaz Vng 2posit. abatio Ra Stanigros Videntiaz in quo eadẽ e in oibg 2positz mo Rae, siny n diffenuntmt de 2posito sed Rae the, quæ malÿ diuersa eabaliÿ. Inrtaliz. sola ana e Radix et Vnicg prinpiug generationis operationis 2posit; erg. sola ana e tota 2posit. pt any mhoc, inquo tantÿ ana e prius intelectionis et Volitionis L. noaz, qa plures dant mhoc operatiores, scilt sensationes, quæ n a sola ana pro Veniunt: insuper intelecto, et Volitio, si producant a sola ana nit omg quoadnus dependent ama, quatenus dependent ab speciebg impressis et tantẽ matibg, que oia cym 2 rectunt et ab illa depent.

(295) VII Oppo- nit 1o: idez ho, qui nunc Viuit, pseverat idez Vsque dum moriat atqui n pseveraret sim 1 Dstitueret 2positz: erg mi 1a n n Dstituit 2positz; tqt mi: q quotidie dependit pars mea Viuentibg sensitiuis, et per alie me denuo adquirunt, atque adeo si mi 1a Dstitueret 2positz, ho qui nunc e n pseveraret idez Vsque dum moriat: maprat 1o q simpliter si n pseueraret idez ho n esset idez qui ad extriz sessurg it iudiciz, atqui prius Viuerat; atqui hoc Dtra 2 Stedragabile testimoniz sacre pagine Iob Cape 19 et in carne mea Videbo deuz, quez Visurus sum ego ipse, et oculi mei 2spectiuri et maliy: erg. Ra 2o. si n pseueraret idez ho Vsque dum moriat, Vera esset hec ppo dicta de Xto acruce pendente: hic ho n idez, qui tri ginta tribg abhincannis natus e de immaculata Virgine; sed hec pp o falsissima e: erg. idez ho, qui nunc Viuit pseuerat idez Vsque dum mo- moriat.

(296) Sequent hoc argumentum multi, qui diversas disolvendi Vias ingrediunt, quibg omissis animad Vento duplicit. 2siderundaz esse Viventia 2pleta: 1o sicut 2ceptiz mais, aut minus. 2o sicut 2ceptiz 2poniz nanatz ho 2plet. Vnerz 2ponius 2pletz sicut 2ceptiz mai e, dus illas per quitz enycit et augat in maius ho per alie dependunt

et aliquid quirunt. [illegible] nihil de ex[illegible] [illegible] inveniri [illegible] 298) 67

p aciem [illegible] [illegible] Rn illi: [illegible] nanate [illegible] dicit [illegible]

[illegible] gnet [illegible] et [illegible] [illegible] apparentibus ac-

ceptas capaces hendi nanati [illegible], quæ si mutaret, mutaret [illegible]

[illegible] nanate [illegible]; atq. inde ea [illegible] nunquam [illegible] de-

pendit. Hinc [illegible] mane [illegible] ad quatuor. [illegible] quo [illegible] de-

pendime [illegible] [illegible] manitate, et [illegible] [illegible] de-

pendit [illegible] apparentibus acceptas quæ [illegible] [illegible] exas [illegible]

[illegible]: atque adeo [illegible] mutant [illegible] secundum denationem maris

aut [illegible]; [illegible] exas [illegible]. 297

2a. dificultas [illegible] exgenere

[illegible] sit perfection quam [illegible] exgenere [illegible] sit

esse perfectiorem, quam [illegible], q. actus [illegible] exgenere [illegible] et ex [illegible]

[illegible] abstrahit amare, et [illegible] perfectionem quam [illegible] ex-

genere suo [illegible] perfection, quam [illegible]: [illegible] q. [illegible] e q. abstrahat

[illegible] ab eo q. [illegible], [illegible] actus [illegible] perfectiorem

[illegible], aut [illegible] quam [illegible]: [illegible] actus [illegible] q. esse [illegible]

[illegible]: ex actus [illegible] ex [illegible] abstrahit amane

aut [illegible] perfectione quam [illegible] q. esse [illegible]

[illegible] perfectione quam [illegible] lapidis, neque enim [illegible] magis

perfecta, quam [illegible] lapidis; ex [illegible] actus [illegible] perfec-

tione [illegible], quam [illegible]: insuper esse [illegible] perfec-

tione [illegible], quam [illegible] [illegible] exgenere [illegible]

esse perfectione, quam [illegible] neque imperfectione: nil [illegible]

[illegible] de facto existentes esse perfectiores quam

[illegible] de facto existens. 298

3a. dificultas [illegible] sit perfection

toto [illegible] [illegible] [illegible] perfectione. [illegible] perfectio posse

duplicit. sumi, [illegible] [illegible] perfectio [illegible] dicit illud q.

[illegible] fiet aliquam, aut aliqua perfectiorem. Vnde perfectio [illegible]

erit illud q. [illegible] [illegible] perfectionis [illegible] [illegible]

e illud, q^d caret aliqua aut aliquibus imp fectionibus. Vnde p fectius natura erit illud, q^d maxe no imp fectiones careat, quas duplices, vel in re patione, q^a Rlg n dygnunt erit int^r ipsos dubidus incopenando hac super dicti facultate: e ya tota dictu to fra subsiatis e minus p fecta potestas quas totius Dpolitus. Pbe q^a minus p fectus potestas e illud, q^d minus nat meas p fectiones hat: sed fra subsiatis hat minus numerus p fectiones quas totius Dpolitus: ergo e minus p fecta potestas quas totius Dpolitus. Di status nuyenditus mas, et mie facilis q^a totius Dpolitus hat p fectiones oes potestas n solus fra sed ethoz mg et Vny: ergo R.

299 vv Dico 3o: fra subsiatis e p fectior natura quas totius Dpolitus. Pbe q^a illud e natura p fectius quas aliud, q^d n hat tot imp fectiones, quot aliud: sed fra subsiatis n hat tot imp fectiones, quot hat totius Dpolitus: ergo fra subsiatis e natura p fectior, quas totius Dpolitus. mi^r pbo in fra subsiatis n alias nisi suas hat imp fectiones: sed totius Dpolitus hat n solus imp fectiones fra, sed etias imp fectiones mg et Vny: ergo fra subsiatis n hat tot imp fectiones, quot hat totius Dpolitus. Sillg e vero, exqua manifeste intent ergo fra subsiatis e natura p fectior quas totius Dpolitus, itaque vbi Regnat inveniri plures imp fectiones, vbi plures inveniuntur p fectiones atque adeo n Regnat totius Dpolitus esse minus natura quas fra et esse magis p fectius potestas qua fra subsiatis.

300 4o difficultas e, que nas sit actio, p quas fra subsiatis producant^r. Reo n esse eiusdes Rlg^s ones actiones, quibus oes fra subsiatis producant^r. primde alig si fra que acce creativa producant^r, vg anima Rtus: et alie que p acce eductiones et generativas producant^r vg fra ligni, et Reliqua fra materiales: quid autes sit eductio prout Ddygnit a creatione questio edificatur postea discrimenda sufficiat tamen in presenti scire, fras creari esse ide ac produci independent ab subto. n autes fra materiales possit ita pro duci, vt narant esse queat sine subto dubitandus n e, quippe certus hat in phia fras materiales Rae sui Regnare narant ex

existere sine subto. Ro e; q quamquam crea subto e, et e insub-
to naturalit requirit naturalit esse sine subto. sic sibi [illegible] ma-
teriaty, et ab experientia constat. ergo [illegible]. 302

Obs. dificultas e, utrum forma materialis possit esse supernaturalit sine subto. Ro affirmatiue: 1o q unica
q forma materialis existat supernaturalit sine subto nulla ostendit manifesta implicatio: ergo forma materialis potest supernaturalit existere sine subto.
[illegible] constat q quidquid manifeste non implicat possit e supernaturalit.
2o q n magis necessario e subtum forma subsistentia materiali, quam accidentibus
[illegible] magis naturalis e accentiis, quam forma subsistenti materialis; sed accentia
possunt existere supernaturalit sine subto; ergo et forma subsistentia materialis potest supernaturalit existere sine subto. pt ma; q accentia
in subto [illegible] forma materialis, tenus etiam ex ide accentia petit naturalit
subtum. mi ostendit in eucharistia, ubi sine subto existunt supernaturalit
accentia. nec valet argumentum, tt dicas accentia eucharistica esse
in quantitate tanquam in subto, q nunc omitto, nam ipsa quantitas e,
etiam accens existens in eucharistia supernaturalit sine subto: ergo in
eucharistia existit supernaturalit accens sine subto: ergo a fortiori
forma subsistentia materialis poterit supernaturalit existere sine subto. 302

Obs. Dificultas e. utrum actio, qua sine subto educeretur forma subsistentia deberet esse tantum quoad modum, an etiam quoad substantiam diuersa
ab illa, qua intra subtum educeretur. Ro eo fore diuersam quoad
substantiam. Ro e; q actio qua forma educeretur supernaturalit extra
subtum e entitatiue perfectior quam illa, qua educitur intra subtum: ergo
actio, qua forma educeretur supernaturalit extra subtum esset quoad
substantiam diuersa ab illa, qua intra subtum educeretur. ans proto: actio qua forma educeretur supernaturalit extra subtum esset actio creatiua,
et actio, qua educeretur intra subtum, esset eductiua, sed actio creatiua e entitatiue perfectior, quam eductiua: ergo actio qua forma educeretur supernaturalit extra subtum, e entitatiue perfectior, quam illa qua educeretur

intrinsecis. Et ita ex diversitate inter actiones extrinsecas et reductivas, quarum meminimus supra n. 30. nisi expresse sequitur ab aliquibus plus quam productio, scilicet productiva seu [illegible] potentia extrinseca seu intelligentia [illegible] et entitatis supernaturalis; scilicet Ratio sua exigens et entitatis in vita exigente naturalis [illegible] et [illegible]

Cap. III

303 De Reproductione substantiae.

Quaestionis sensus est, an substantia [illegible] possit [illegible] defuncta fuerit, et esse desierit, possit iterum reddi, et reproduci. [illegible] dispositione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productio ne aliqua [illegible] reproductione substantia dicere [illegible] quamque [illegible] accidentali, [illegible] affecta [illegible] esto. Quia sit aliquid posse multipliciter regnare, scilicet exacte, et metaphorice: sicut ho[mo] regnat esse equus, quae regnat [illegible] nullo agente, et nullo pacto posse superari: [illegible] naturaliter. sicut [illegible] regnat esse [illegible]. Quia sit, hanc regnantiam naturalem posse esse duplicem, scilicet [illegible] intrinseca [illegible] regnat [illegible] sicut regnat [illegible] [illegible] ex decreto Dei [illegible] alicui [illegible] non possit [illegible] angelus regnat [illegible] angelis, [illegible] ex decreto Dei volentis illas in aeternum [illegible].

304 [illegible] proposita Quaestione sententia 1a. [illegible] naturaliter reproduci [illegible] Metaphysica [illegible] n. 20. P. Arriaga disputatione [illegible] 4a. n. 14. quos et alios refert et imitatur [illegible] tom. 16. 1o. [illegible] disputatione 8. sect. 3a. art. 3o. [illegible] 2a. sententia [illegible] substantiam naturaliter reproduci. Sic docet P. Hurtado disputatione 2a. [illegible] sect. 3a. et disputatione 20 sect. 4o. et Oviedo [illegible] 12 q. 3o. [illegible] naturaliter [illegible] docent [illegible] excipientes semper Resurrectionem [illegible] ad postremum [illegible] naturaliter accidentia [illegible]

Omnium ne, 2° q e instantanea Actio producto, que n videlicet tempus postulat ad hanc naturam agi poe. Ad q ñ stet eo modo quo causae naturales exigunt tempus ad suas productiones. 3°. q Status Homo mortui, destruat t praemio t. supplicio, a quo enim ñ poe tunc agens naturale.

303

1° nostra Resolutio: ñ Regnat exacte eandem sub substantiam Reproduci, et consequenter satis supernaturale e potentia Reproductio sub substantiam. Haec Resolutio e Omnium inter auctores Recentiores quique sententiae quorum nº praesentes meminimus. Prob. facile. ideo q neque ex parte causae, neque ex parte effectus, neque ex parte actionis Regnat, e potentia satis sup naturale. Ad Reproduci eandem sub substantiam neque Regnat ex parte causae neque ex parte effectus, neque ex parte actionis. ergo eandem sub substantiam Reproduci e satis supernaturale potentia. min ostendo: q ß. Tales productiones sub substantiam ñ desinunt Virtutes, quae produnt [illegible] durant Vendicando effectum, neque effectus Reddit ipsos ex eo q tendit semel destructus sit, et sibi neque actio 2° producta. ergo Reproducti eandem sub substantiam neque Regnat ex parte causae neque ex parte effectus, neque ex parte actionis. a primo ñ Regnat exacte eius modi Reproductio, consequenter quae poe attingere satis supernaturale.

306

2a Resolutio

ñ Regnat sub substantiam Reproduci naturale, proinde quae potest e naturalis Reproductio sub substantiam. prob. Resolutio: ñ Unde Regnet naturalis Reproductio sub substantiam ergo potest e naturale. ant prob. p pes: Causa productiva sub substantiam ñ Regnat naturaliter producere iterum eandem substantiam. ergo quantum e ex parte causae ñ Regnat sub substantiam Reproduci naturaliter. ant. Tgt; q manet Virtus eadem in causa eadem; quae sic posita, que erat ante tales productiones illas. ergo causa productiva sub substantiam ñ Regnat naturaliter iterum producere eandem substantiam. Rursus: substantia semel destructa adhuc manet potentia intrinseca: ergo quantum e ex parte sub ñ Regnat naturalis illius Reproductio. denique eadem actio praeterita manet etiam intrinseca potentia, et capax Redeundi, t sic incapax Redeundi

dici potest actio non Repugnat alia lex ad producendum iterum easdem spe-
cies quantum est ex parte actus non Repugnat naturae eiusdem sive Reproductio-
Citatus

3.º) Arriaga Recurrit ad familiarem suam, nescio quam Universi pulcri-
tudinem propter quam exigit natura nunquam Redire eundem effectum, sed
diversum semper produci, atque adeo ista eadem Reproducatur exit
illa Reproductio contra exigentiam naturae a qua inde tollitur naturalis. Sed
Certe nollem vellem quam maior pulcritudinem addat Universo pro-
ductio novarum specierum, quam non haberet Reproductio specierum antiqua:
Certe nec magis pulchrum nec magis turpe foret Universum, sive
sive nova species Deus produceret, sive Reproduceret antiqua. Sed et
demum Arriaga esse maiorem Universi pulcritudinem semper novarum
specierum productionem, quam antiquarum Reproductionem, tamen non probat Universum
petere naturaliter hanc maiorem pulcritudinem, sine qua esset in statu
super naturali: quam pulcritudinem non petere Universum, probo ex eo
primum ipsius ad Vertamus: maior pulcritudo esset Universi maiori
specierum varietas, quam varietas individuorum; sed Universum non petit
connaturaliter maiorem diversitatem specierum: ergo neque individuorum;
ma docet ab Arriaga et probat duo homines existunt, quod Uni-
versum non petit connaturaliter ita sine quo nunc est.

alii praeterquam contra

impugnant Recurrunt ad decretum divinae Voluntatis de non Reproducen-
da specie sublata: sed unde constat de hoc divinae Voluntatis decreto
Reant Deum id ita decrevisse ad ostendendam suam munificen-
tiam: sed non acquiesco, quia magis illam ostenderet productione plu-
rium aliarum specierum, quas Deus non producit: praeterquam quod non
munificentia Venit tollere, et mutare ipsius aliud equale habi-
tuere: ergo non est munificentia in Reproductione naturam eiusdem spe-
Reant iterum, Deum id decrevisse propter Bonum Universi. Sed fa-
tunt egregie, quia aeque Bonum Universi est sive Deus servet antiqua
species iterum, sive nova producat: ergo aeque Bonum Universi est sive
nova species producat sive Reproducat antiqua; ergo est exem-

quo nequit species, neque magis spectabilis est ipsa nova quam antiqua ejusdem speciei. 309

3° Deducto licet de facto reproducantur naturaliter plures substantiae, vel de plures substantiae semel destructae producantur iterum ab agente naturali operante: v.g. plura inventa praeterita quae ex putrefactione producuntur generantur et ex corruptis eorum reliquiis iterum generantur, in quibus individuo reproducuntur eaedem substantiae antea destructae: sicut ausim dicere ex cineribus atomorum resurgit inventus eandem formam antea destructam mihi videtur reproducere. imo audeo dicere lucem ipsam quam sol hodie diffundit eandem esse quae heri et nudius tertius producta.

Pro hac deducta hanc esse rationem deo dare. Sine necessitate non sunt multiplicanda entitates: sed multiplicarent entitates sine necessitate si plures substantiae non reproducerentur: ergo revera plures substantiae reproducuntur. minor probatur: si plures substantiae non reproducerentur producerentur primo atque tot substantiales dites illis quae si reproducuntur hoc est multiplicare entitates sine necessitate: ergo sine necessitate multiplicarent entitates. maior est manifesta quoad loquendum de illis quae revera existunt extra causas, ac proinde si non sunt reproductae necesse est quod sint primo productae. minor probatur quod hoc sit multiplicare entitates: et patet quia maior numerus entitatum constituunt quatuor rerum destructae et quatuor de novo productae quam quatuor destructae et reproductae. 2a pars quod haec multiplicatio sit sine necessitate: et ita esse legitur an° 307 et 308.

Reat aliquis non multiplicari entitates duplici modo realiter quando existat simul maior numerus entitatum atque non existit maior numerus entitatum, sic nulla forma reproducatur: ergo non multiplicantur entitates sine necessitate etiam non admissa reproductione substantiarum. legitur enim quod quando nova forma simul ponitur realiter antiqua rem destructa ... multiplicari entitates praeter eam antea

numey entatz; sd augeri numz entatz ne fiaht oy entatez simul Reaht existere: eg multiplat numy entatz, ts Reaht ac taht n existat simul ma numy entaty. ming pro ts: specig huma dent augeri et propagari spacio centz annoy, It tot pereant quot nascunt hoez; sd tunc n existit simul vna numey hoiz seu entatz: ego augeri numz entatz n e fiaht oez entatez simul Reaht existere. Iprae 20. q dies hodierng dstituit aiumentz et magis numy diez cj dieb oib preteritis. sd dies preterih n existunt Reaht simul cj die hodierno: eg multiplant entatez. It ma numy entatz n existat simul Reaht; atque adeo multiplant pe subsiates sigluez ipsarz n Reproducant, quez vy n existant simul oez.

C. IV

Opponenda arguta di tuo.

Nemo e, qui te Idnd. Regnet; se tamen et 3e plures Refiaga int sequit a Riagaz, que int clanz et dedudg coeteny sic argu Ipon; nequit Refla liqua mo veni manaht motu dyscreto a … gulz int rectz: eg nec poe Res aliqua durare ab vno ad aliud instans, quin durare cj instanta int vaunque intereceto pnat: ideo transire nequit Res aliqua motu dyscreto ab vno ad aliud angulz, quin transeat pe spaciz int rectz. q e impo te tiy: sd impole e, entants n dRespondere durando instantibg int rectis dy ab vno ad aliud instans transit durando: eg nequit entas transire durando ab vno ad aliud instans quin transeat durando pe instantia int vaunque int recta: hunc sic: sd quando Res destruit n transit durando pe spacia intenecta ad aliud instans in quo Reproducat: eg nequit Res subsis tentz manaht Reproduci.

90

hoc argutz cu pstit plurimy physgaator

prat tantu, ut nil prodet; prat quippe ~~neque~~ hic naturalit posse subs
tantias reproduci, nam impossibile est substantias hic naturalit, entatis aliquarum
moveri modo discreto ab uno ad alterum angulum quin aliquo modo res
pondeat spatio intermedio quantumvis motus sit velocissimus; prinde
valet ante dignio causarum: ergo nec potest res aliqua durare absque duratio
nis intermedio ab uno ad aliud instans, quin transeat durando per instan
tia intermedia undique intermedia recta dicedo causas: ergo nec potest res aliqua
durare cum duratione intermedia mutilata, et ac, no causas; ad probatum respondeo ma
niare, in resolutione proxime data, neque concedo idem, rem nullo
durare posse ab uno ad aliud instans, quin duret per instantia intermedia recta
quando enim de rei duratione est intermedia mutilata per rei destructionem, sive non
duratione intermedia mutilata, quia res destruitur, transire potest uno decreto ab uno
ad aliud instans durationis, quin duret in instantibus intermediis undique
rectis intermediis rectis: ceterum ab uno ad aliud locum movere nequit res
aliqua quin transeat per spatium intermedium rectum, propter rationem nuper dictam
nisi forte res existens in loco A destruatur, et postea in loco B existen
te reproducatur.

Arguitur 2°. Omnium ferre omnium sensus est, eundem numero
effectum de facto nunquam redire: ergo fundamentum aliquod est veri
simile in natura cur non redeat iterum idem numero effectus: ergo idem effectus re
produci naturaliter non potest. Consequentia probatur: quia natura seu universum, vel
naturaliter petit ob maiorem suam pulchritudinem, quae in rerum vicissitudi
ne consistit: ergo et ac. no causas; immo plures de auctoribus, qui possibile esse na
turaliter eundem numero effectum redire, et ita de facto existimant accidere =
cuius veritatis testes non alios appello nisi ipsos patronos dispute illa et
Decca citatos suo numero 2° et 3°. Respondeo 2° omisso ante, negando causas; neque
enim inducor, ut credam esse fundatum efficax persuadendam non re
productionem eiusdem effectus, quia ut invenias non parum de fatigatis Physi
et adhuc non invenerunt: ad causae probationem, quae desumpta est ex Ari
stotele, dicendum est pulchritudinem et ornatum naturae et universi non exigere
talem non reproductionem, ut ostendimus numero 307.

214

215

§ 19 Arguit 3° fecunditas causæ petit naturaliter non reproducere eundem
n° effectum: ergo nulla causa potest naturaliter reproducere eandem. Frans
subsistat antecedens, nequeat ad veritatem; potest tamen hic probari: fructus esset
fecunditas causæ ad plures numero effectus si semper aut sæpe eundem n° re
produceret: ergo fecunditas causæ petit naturaliter non reproducere
eundem n° effectum. Confirmatur: satis facit & appetitui effectus ad existen-
dum, dum semel extiterit: ergo non potest iterum existere naturaliter. Antecedens probatur
quia effectus e limitate perfectionis non exigens diuturnam existentiam: ergo
R.a neg. ant. ad probationem neg. etiam ant.; nam virtus ad plures n° effe-
ctus datur causæ semper aut sæpe producente eundem n° effectum, ut si
propter impedimentum aliquod naturale nequeat aliquando eundem n° effec-
tum producere diversum, vel alium producat: itaque virtus ad plures
n° effectus non frustra datur causæ. Ad confirmationem antecedens supposito quod
effectus habeat existendi appetitum. 2° omitto ant. ad illius probationem
concedo ant. quia licet effectus naturaliter non petat diuturnam existentiam, nihilominus
e capax illius quod sufficit, ut non requiret naturaliter suæ reproductionem.

§ 20 arguit 4°
VI de pluribus entitatibus, quæ ante actum seculi extiterunt, constat rationem non ex
ystere. Sed non constaret de non existentia illarum si naturaliter esset possibilis
eius de suæ reproductio: ergo hæc non e naturaliter possibilis. Minor evincitur
quia constat Bucephalum non existere neque existere illos equos qui
sub Troiæ mœnibus interierunt; nec suadet quod si naturaliter esset possibilis
suæ reproductio non repugnaret naturaliter, quod eius modi equos esse re-
productos: ergo non constaret de non reproductione illarum. Confirmatur ex fine
dicente, ad habitum non datur regressus: ergo a privatione habitus et deperdito
nequit regredi naturaliter ad illam iterum reddendam: ergo nequit eadem res
naturaliter reproduci.

§ 21 7° ubi arguitur pro primo inveniunt auctores totum genera-
VIII gralle omnes et exquisitissime diligentia ab omnibus equorum magistris iam
iterum redisse Bucephalum aut equi, apud Troiam interierunt: quia
cum ita non sit, unde constaret, utrum modi equorum illorum non esse

Reproductus 2. Praeterea demum id constare evenit: nec omnis hoc argumento impugnari, quod 1 et 2° mero Iulio non solum quidem Veritates substantiarum, atque alias ad illarum Veritates requirit, sed sublata Reproduci. Sed satis est id aliquibus accidere, quod si de speciebus in argumento allatis constare evenit non Reproduci, de aliis nec praesumitur constat, quae ad nostram doctrinam Veritandam, sufficiens sufficientes sunt. 3 L6

Hoc tamen omisso, aliam mentem solutionis ex qua iam a mare nomine alicuius praeterea trahantur. Hoc est quod ut illae entitates Reproducerentur natura erat non solum easdem species reproduci, sed etiam quod eadem numero unius quod naturaliter Reputat impossibile, difficilius quippe est tales materias tam entitates destructae transire individuas alterius entitatis, sicut et ab hac ad generationem entitatis destructae iterum ministrari. In super existimo agentia naturalia, quae quidem naturales generationes operantur et producunt species substantiales intendere appetitu, et simpatia naturali suae speciei dilatationem, seu propagationem. Si id ita appetunt naturaliter non intendunt nihil omnino, sic accidit ex decreto divinae Voluntatis, quod decretum non distinguo liberi. Sed illud colligo ex 1° genesis, ubi postquam plura creavit animalia, benedicens eis dixit, Crescite et multiplicamini. Sed non multiplicarent si easdem species Reproducerent agentia naturalia: ergo, etc. quod non constat de aliis viventibus et entitatibus sic completis de quibus nostra doctrina procedit. 3 L7

Ad 2 rationem Reo, textum illum esse corruptum; Veritas enim sic: [illegible] ad privationem ad habitum non datur Regressus, cuius sensus est quod privatio unius sic ex modo, quo Regrediat accidit ne ut non Regrediatur a [illegible] illas deperditas, sed ut alias diversas acquirat: et hoc verum est negatio nostrae officit doctrinae; colliges ex dictis non solum species substantiales, sed etiam plures alios effectus a causis naturalibus provenientes possibile est naturaliter Reproduci. Parquippe Reo est ad ipsos atque ad species substantiales [illegible] uno si Deus alias Rationes annihilaret, aut aliquas res misceret, aut Angelus posset eosdem Reproducere sine maxima influxu, aut miraculo.

320 ad 2um Rogatum an temporis instantia possint nanaliter Reddire et Reproduci? Ut Reant Noto, tempus esse exnanaery Subsec[essivum] ... plurib[us] instantib[us] int[er] se Reant[ibus] ...: Unde ad dubium Reo ... posse Reproduci instans temporis. Ro[tio] e[st] q[uia] instantia temporis ... geterogenea inquantum singula petunt esse post ... nunc instantium et ante talem nunc instantium: si enim ista ... heterogenea n[on] essent o[mn]ia illa possent esse simul: q[uod] impossibile e[st]: ergo neutrum instans po[test] Rediri, et Reproduci ... q[uia] ... petit esse ..., et ... petit esse ... q[uod] si dicas necesse multiplicari species sine necessitate; dicam pro... ... multiplandis speciebus; sed tantum de n[on] multiplandis entitatibus sine necessitate. Reo 2° sufficiens necessitatem esse, q[uia] tempus ... exnanaria ... Vteruss ... sint geterogenee modo dicto.

Cap. V.

Unquo formaliter consistat eductio formae.

321 Solvo fidem n° 300 ... ubi formalis discrimen int[er] eductionem et creationem ... respondimus; ... difficultas quam premiximus ... assignanda Ratio formalis eductionis, seu actus eductivae, prout exaltat differentium a creatione seu ab actione creativa. Ad Resolutionem pono 1° ... nemo nat[uraliter] eductionem debere esse actionem aliquo modo dependentem a subiecto; ... quippe e[st] actio eductiva sive propter suam dimensitatem sive propter aliq[uam] specialem ... independent? subiecto ... producere formam. Pono 2° actionem educendam ... exaltare ... duplici ... formam producendam et ... subiecto ... dependent[er] a quo forma producatur ... Respicit formam ... ; q[uia] ... producenda; et indepen[denter] Respicit subiectum ... q[uia] subiectum producatur ... ... q[uia] independent[er] a ... n[on] potest forma produci.

322 Ex his colligo ... q[uia] pono 3°. formam materialem habere duplicem dependentiam a subiecto ... ...

calis: alia extrinseca et actualis. Dependentia intrinseca et radi-
calis est ipsa natura subsistentiae, mediante qua natura non potest esse naturaliter
extra subiectum, ut ostendimus supra a numero 300. Dependentia extrinseca
et actualis est ipsa actio eductiva subsistentiae, qua natura non potest existere
sine subiecto, dependenter a quo producitur. Prima dependentia numquam
potest deficere subsistentiae [illegible], quia consistit in ipsa; 2a vero potest de-
ficere, quia potest produci per actionem creativam ex genere suo omnino
independentem a subiecto subsistentiae. Unde etiam infertur substantias spiri-
tales posse sine dependentias extrinsecas et actuales a subiecto, quatenus
non repugnat produci per actiones eductivas; non posse tamen sine depen-
dentiis intrinsecis et radicalis. Sic existimat Pater Rainaudus in
sua teologia naturali, dispositione 3a questione 1a articulo 8; Pater
[illegible], De incarnatione disputatione 7a n. 2. 323

Nostra [illegible]-
tio sit: eductio est actio causae efficientis productiva subsistentiae, quae natura sua
petit esse in alio tanquam in subiecto. Hanc habeo ex momentis supra
[illegible] disputatione 1a Metaphysicae sectione n. 5. Dixi actio causae efficientis
ut a conceptu eductionis excluderem, tanquam quae non natura actiones
causae materialis seu influxus materialis subiecti in formas, de quo postea. Dixi
productiva subsistentiae, quia debet re ipsa dare esse subsistentiae, nec sufficit quod tantum de-
natiue det esse subsistentiae. Dixi praeterea quae natura sua petit esse in alio tan-
quam in subiecto, id est actio eductiva propter [illegible] naturam [illegible]
subsistentiae ut ipsam afficiat me; non autem uniendo illas [illegible] causando illam
dependenter actualiter, ut quae talis actio exigat suo esse in [illegible] per unionem
cum illa, seu tanquam in subiecto suo. Et quidem hoc non oritur ex eo, quod illa quae
actio recipiatur in forma et in subiecto; nam etiam actio creativa potest vi-
troque recipi, quin quae actio creativa sua petat esse in alio tanquam in
subiecto, neque oritur ex eo quod actio sit incapax [illegible] sine
subiecto; quia non repugnat actio creativa [illegible] [illegible]
unionis sine subiecto: oritur proinde ex eo, quod actio talis natura sit ut quae
illa sua petat praedicatum esse in alio tanquam in subiecto.

324 ... Antec. proxime explicatum sic probo: illa est exacta eductionis explicatio talis, secundum quam eductio opponitur creationi formaliter ut tali. Sed talis est ea per quam explicamus conceptum eductionis: ergo eductio est actio causae effectivae productiva formae cuius forma petat esse in alio tanquam in subiecto. Omnia constant praeter minorem, quam probo: actio productiva formae cuius forma petat esse in alio tanquam in subiecto facit formam ita artatam dependentem a materia vel a subiecto, ut forma nequeat existere sine subiecto. Sed actio huius modi opponitur formaliter creationi ut tali: ergo talis est exacta per quam explicamus conceptum eductionis, ut per illam opponatur formaliter creationi ut tali. Minorem ostendo: creatio ut talis formaliter nullam dat effectui dependentiam ab alio tanquam a subiecto: ergo actio formae cuius forma petit esse in alio tanquam in subiecto opponitur formaliter creationi; atque adeo conceptus per quem explicamus eductionem opponitur formaliter creationi.

325 Urgetur secundo: actio quaecunque vel creativa vel eductiva. Sed actio productiva formae cuius forma petat esse in alio tanquam in subiecto non est actio creativa: ergo est eductiva: ergo eductio est formaliter actio formae cuius forma petat esse in alio tanquam in subiecto. Minorem probo: actio creativa talis est, ut quantum est ex parte illius possit effectus omnino existere sine subiecto. Sed actio formae cuius forma petat esse in alio tanquam in subiecto talis est ut vi illius nequeat effectus existere omnino sine subiecto: ergo eiusmodi actio non est creativa. Igitur ma[ior]... in accidente vita angeli et anima rationalis. Minor est ut vi illius vera, quia eiusmodi actio talis est ut vi illius forma exigat ex natura sua ... subiectum ad existendum omnino. Confirmatur: eductio talis esse debet constitutiva ut vi illius forma producta dependeat a subiecto, sed forma dependet a subiecto vi actionis, quia cuius petat esse in alio tanquam in subiecto: ergo eductio est actio formae cuius forma petat esse in alio tanquam in subiecto.

326 Probo antecedens: eductio dat formae eductae aliquam specialem dependentiam a subiecto, quam actio creativa non dat formae creatae. Sed hoc formaliter quia forma illius petat formaliter esse in alio tanquam in subiecto: ergo de ratione eductionis est esse actionem formae cuius forma petat esse in alio tanquam in subiecto. Igitur maior, quia si non tribueret formae hanc specialem dependentiam, esset actio formae cuius forma non dependeret a subiecto, ac

ac proinde foret actio criva: mi[nor] vero probo: si fma educta n peteret
Rae accy esse in alio tanquam in subto eductio n distineret ab speci
ale aliquam dependentiam a subto quam n distineret etiam actio criva
fme createe: ergo q eductio dicit fme educte specialem aliquam depen-
tiam a subto; e q Rae illius fma petat esse in alio tanquam in subto: ant
probo: si fma educta n peteret Rae accy esse in alio, tanquam in
subto n aliam dependentiam et exigentiam subti haberet fma educta nisi
intrinsecam et radicalem: ergo n daret specialem dependentiam a subto, quam
n daret etiam actio criva fme createe. 327

Pro et explo: Haec dependentia
fme a subto Rae accy n sufficit, q consistat praecise in eo q actio sit in
capax sustentandi fmam extra subtum: seu in eo q Rae actionis fma
dependeat natibe a subto, quatenus per accem nequeat extra subtum
sustentari. eo ipso requiritur accem eductivam talis naturae esse, ut Rae illius
fma petat positive esse in alio tanquam in subto: ergo de Rae eductionis
est talem esse ut Rae illius fma petat esse in alio tanquam in subto. maior os-
tendo. q ... unio ... materiam et fmam crearet nil omnino n posset unio su-
stentari per accem crivam extra subtum: ergo haec dependentia fme a subto
Rae accy n sufficit, q consistat praecise in eo q actio sit incapax sustentandi
fmam extra subtum: quae eius ... probatio de ... etiam ab acce
criva alterius accy, quam esse probe existimo ... 328

Ex quibus colliges
1o accem eductivam inecti exalt... subto fme tanquam subto etiam ...
... accem eductivam petere exalt... tanquam subtum sui, ipsum subtum fme;
... ei; q nisi actio productiva fme petat subtum fme tanquam subtum sui fma
n peteret Rae accy ipsum subtum: ergo actio eductiva fme petit exalt... tanquam
subtum sui ipsum subtum fme. ant prat: fma Rae accy n petet subtum nisi sub
ea Rae, qua petat actio: ergo fma Rae accy n petet suum subtum nisi actio
productiva fme petat ipsum fme subtum tanquam subtum sui. ant e euery; q
actio e Rō fmalis denominans fmam exigentem subtum; ac proinde sub ea Rae
sub qua actio n petat subtum fme, neque fma Rae accy exigit illud subtum

329 Cuy modi acceis eductibaz l[icet] n[on] sit unio f[orm]ae cum subto, peteret tamen unionem naturalem f[orm]ae cum subto. Pro[ba]tur, q[ui]a cuius modi actio petit ponere f[orm]am in m[ate]ria tanquam in subto; sed ponere f[orm]am in m[ate]ria tanquam in subto dicit f[or]maliter unionem cum subto: ergo cuius modi actio petit unionem naturalem f[orm]ae cum subto. Ma[ior] constat ex nostra explicatione eductionis, et probatur in genere: q[ui]a si talis actio non peteret ponere f[orm]am in m[ate]ria tanquam in subto, posset conservare f[orm]am sine subto, sicut actio subiva pot[est] conservare f[orm]am sine unione ad subtum. Praeterea f[orm]a educta r[ati]one actionis instructione modo petit subtum, ac pot[est] petere f[orm]a creata r[ati]one actionis. Sed f[orm]a creata pot[est] petere r[ati]one actionis permanentiam sub subto: ergo f[orm]a educta r[ati]one actionis petit uniri cum subto. Mi[nor] constat in subto et f[orm]a per eandem actionem creatam producta, q[ui]a non implicat.

330 Colliges 3° non esse absolute verum illud Aristotelicum: *ex nihilo nihil fit*, q[ui]a sumptum absque limitatione est falsum, q[ui]a agentia naturalia producunt f[orm]as ex nihilo sui ipsarum, id est, nihil sui ante actionem productibam ipsarum; erit tamen verum, dummodo sensus sit, q[uod] f[orm]ae substantiales non fiunt nisi ex praesupposito subto, seu dependenter ab illo. Opinor nihilominus fidelis illius sensus est: ex nihilo non fit ab agente naturali aliquid compositum substantiale, q[ui]a praesupponit semper subtum ex quo tanquam cum fit compositum substantiale. Colliges 4° causalitatem m[ate]riae in f[orm]as corporeas consistere in unione recepti et simul in actione qua producuntur et quae in m[ate]ria recipitur atque ab illa dependet. Pro[ba]tur, q[ui]a ea causalitas m[ate]riae erga f[orm]as corporeas et materiales, r[ati]one cuius m[ate]ria sustentat f[orm]as corporeas, scilicet r[ati]one unionis et actionis eductivae sustentat f[orm]as corporeas: ergo causalitas m[ate]riae in f[orm]as materiales et corporeas consistit in unione ipsarum cum m[ate]ria et in actione educente ipsas ex m[ate]ria.

331 VI

Q. VI

Argumenta diluuntur

Opponens 1° si eductio f[orm]ae consisteret praecise in actione modo a nobis explicato, salvari posset eductio f[orm]ae ex m[ate]ria sine unione f[orm]ae ad m[ate]riam; sed implicat eductio f[orm]ae ex m[ate]ria sine unione eiusdem cum m[ate]ria: ergo implicat eductionem consistere in actione modo a nobis explicato. Mi[nor] probatur: eductio f[orm]ae ex m[ate]ria est productio f[orm]ae dependenter a m[ate]ria tanquam a subto; sed repugnat productio f[orm]ae dependenter a m[ate]ria tanquam a subto sine unione f[orm]ae cum subto: ergo implicat

) 5

educto fie ex mº sine eius de unelg mº. Nulla mare inlentu super-
naturalis, n autem inlentu naturalis, nomine: ad cuius praeterea quo mare
educto fie ex mº et producto fie dependent amº, tanquam a subiecto habito,
no mare; tanquam a subiecto petito per actionem, secundo mare; et de quo mire sed
regnat producto fie dependent a mº tanquam a subiecto habito, sine
vnione fie Cy subiecto, secundo mire; tanquam a subiecto petito per actionem, no mire-
ride, fia educta, ut talis ex mº petit hene mariam pro subiecto ex vi sua h
productionis eductiae; Caeterum n habet regula mariam tam, ut subiectum ex vi
sua h actionis eductiae. 332

Opponeq 2º. inseparabilis generatio fie ab vnione Cy
mº; sed educatio fie e generatio fie. ergo eductio fie e inseparabilis a
vnione Cy mº. atque adeo prorsus constituit. ma probat: generatio fie dicitur ex
alio, sicut sustentari amº: sed sicut sustentari amº dicitur exalit vnionem
fie Cy mº: ergo generatio fie e inseparabilis ab vnione Cy mº. D-
stinguo: si eductio, ut talis n constituerit per vnionem, n differrent inter se actio
creativa et eductiva: ergo actio eductiva petit exalit vnione fie Cy mº: inter
proerat omitti ma; q e etiam anat rate e inseparabile a subiecto, nec
tamen constituit per subiecto. 333

Sit omnis alit responando mare; q supe-
naturalis eductio, seu generatio fie e separabilis ab vnione fie Cy mº. ad pra
tionem de quo mare: generatio fie dicitur ex alit, sicut sustentari a ma-
secundis adequatis sustentatio non concepta no mare: vis inadequatis,
concedo mare; et sub eadem distinctione no et secundo mire, et maior ab hoc no.
sustentatio adequate sumpta dicit praeter actionem eductivam etiam vnione fie e-
ductae Cy subiecto, sumpta vero inadequate dicit ipsam tantum actionem eductivam,
ad constitutionem no ari: q actio creativa n petit esse rei creatae, rae cuius
fia producta supernaturaliter petat esse in alio, tanquam in subiecto, petit ta-
men eductio, sit n constituat per vnione. 334

Vis talis creatio rei creatae in ta-
sua existentia petit supernaturaliter mariam: ergo fia creata rae sub ea
creationem petit esse in mº tanquam in subiecto. et co ent. xa non praesentiam

eductio in esse talis ac creatione, ut tali inductext, non obstat, quod Rej in null..
seye inciditant, et nunquam praent; creatio quippe cuiuscunque rei est
independens a quacunque entitate, quam ipsa non producat. Tantum aliquo
obstat: creatio animae rationalis in 1o sua existentia petit conaturaliter immediate =
materiam non obstat, petit conaturaliter mediate materiam omitto obstat. Aliqui di-
cunt, animam rationalem in 1o sua creationis instante petere conaturaliter materiam,
quod sine fundamento dicitur, et est falsum; illud tamen omittimus; neque enim
inde infert creationem esse eductionem; quia anima rationalis non petit materiam per se
actus, sed per accidens; atque inde actio creativa animae rationalis non petit immediate
seu per se materiam, sed potius mediate, scilicet per accidens quod rationalis producitur.

339 po e
Nr 3o opponi non repugnat materiam eo modo produci semel, quo unica indivisibilis
realitas acces... sed per accidens ut actus ~~generat~~ teret esse intra materiam
tanquam in subiecto: ergo actio creativa potest esse productiva sic 3a, ut ipsius
forma petat esse in alio, tanquam in subiecto; atque ex hoc casu creatio et
eductio non differunt inter se. Cum enim mag... in illa nulla ostendatur im-
plicatio. Probatur: non repugnat per unicam, et indivisibilem realitatem acces cri-
tam produci integrum compositum, ut integrum hominem secundum omnes suas partes,
scilicet materiam, et animam rationalem, et utrumque unum; sed in hoc casu anima
rationalis peteret per accidens creative esse in alio, tanquam in subiecto: ergo acci-
... venit id, quod explamus eductionem, prout stat opposita creatio-
ni. Probatur minor: anima rationalis per accidens producitur totius compositi haberet ex
exigentiam quasi praedicales unius cum materia: ergo peteret per accidens esse in
alio, tanquam in subiecto. Probatur antecedens: quod eiusmodi actio, ut potest creativa unius
et ... connectitur exacte cum unione, et cum materia; proindeque per accidens ...
exigeret praedicamentum unionis cum materia, et esse in illa tanquam in subiecto.

§ 36
Ut Resolve
samare, et nondum minorem per accidens; quod unius modi actio sua solum peteret pe-
netrari cum materia, non autem esse in illa, tanquam in subiecto; diversum quippe
est unum penetrari cum alio, ac unum in alio esse, tanquam in subiecto: nam
esse in alio, tanquam in subiecto, addit ultra penetrationem cum subiecto unionem
in ... ... esse vero penetratum cum alio non dicit unionem, sed praecise
quod utrunque habeat eandem unicam, et eundem locum correspondeat. Ad probationem
vero, ... confirmare distinguo minorem: sed in hoc casu anima rationalis peteret =
per accidens creatione, inquantum praecise producitur anima rationalis, esse in alio

tanquam in subiecto non mixti: inquantum productio est solius ancillaris sed)6
etiam materiae et unionis, omnino mixti: ad minus generatorum quorum: ancillaris ra-
e actus productivus totius compositi, inquantum productivus totius compositi ha-
bet exigentiam quasi praedicalis unionis, bene mixti omnino arguitur. inquantum vero
productivus formae non arguitur. ideo actio productiva formae, ut sit eductiva
talis non est de veritate, ut vidistis, pro ut possit dari, esse de eo-
sublo illi exigentiam praedicalis essendi in alio, tanquam in subiecto: quod
si actio aliqua sit formae exigentiam essendi in alio tanquam in subiecto non
ex ipsa productione formae, sed etiam ex productione unionis et materiae, haec actio
non eductiva neque illi nomina debetur convenit.

C. VII.

Aliorum sententiae circa eductionem refertur 337

Refutantur.

Signando philosophi qui sentiunt veteres pro difficultate aliqua superanda de
hac re promulgarunt ea fuit, in qua eductionem rerum exponebant.
1a. fuit veterum sententia formas omnes delitescere et occultas, ac vitam in ma-
teria latere, inde quae per actionem causae in lucem extrahi: hancque actionem
extrahentem formas in lucem appellabant actionem eductivam. Cui opinioni seu
errori fundatus praebuit dictum illud Aristotelicum, quod non ita declarabimus.
anno 330 ex nihilo nihil fit, quod ut tenerent, in impugnabile ex non genitabile
Vant. Contraque ea plurimae, nam: illae formae essent naturaliter in materia, et non essent
naturaliter in materia: ergo implicatoria haec opinio. arguitur probo quoad 1am per-
nam quoad 2am continet opinionem contrariam: probatur, est formae contrariae exigentes
dispositiones inter se oppositas et se invicem destruentes: sed impossibile est formas
esse naturaliter in materia: ergo illae formae essent naturaliter, et non essent naturaliter in
materia. Lgt minor, quod quaelibet ex his formis petit naturaliter alteram sibi oppo-
sitam non esse in eadem materia. 338

Ergo: omnes formae contrariae hanc sententiam essent simul
in pluribus locis adequatis naturaliter, quod implicatorium: ergo non omnes formae in ma-
teria. arguitur probatur, quod plures materiae, quae constituunt plura composita
sub plura loca adequata in variis orbis mariis essent naturaliter omnes formae.

ergo omne naturale impossibilibus loci adequate; nil ergo; q[ua] ex his orbes formarum possunt educi de fe. 3um sequeretur ex hac sententia, hoem nunc esse in solum hoem; sed etiam leonem lapidem etc.; p[ro]b[atur] illatio: q[uia] omne hoc ora possunt e dari naturaliter forma omnes fore in m[ateri]a; sed x[??] hanc de naturali forma naturaliter in m[ateri]a: ergo etc. 4um ex hac sententia sequitur, nullas dari causas vere et proprie productivas creatas. sed hoc evidenter falsum; ergo et sententia ex qua infertur. p[ro]b[atur] m[aior]: q[ui]a causa creata non potest producere materias, sed solum formas; sed x[??] hanc sententiam, formae non producuntur vere et proprie a sua causa; sed solum in lucem extrahuntur: ergo infertur nullas dari causas creatas vere et proprie productivas.

339 2a sententia

recentiorum affirmat, e aliorum, qui non dicunt expresse formas omnes latere in sua materia; dicunt tamen eas non produci ab agente naturali, sed tantum poni in composito, ad illud perficiendum; produci vero aliqua accidentia ab agente naturali; et consequenter dari causam creatam vere et proprie producentem effectus quo iudicant satisfacere precedenti argumento, ad finem nunc ante facto. Haec sententia non subsistit. q[ui]a destruit generationem substantialem. Si enim agens naturale producit aliqua tantum accidentia in composito, non producit aliquid ex parte compositi; eo ipso non facit generationem substantialem; ergo precedens sententia destruit generationem substantialem. p[ro]b[atur] m[aior]. q[ui]a agens non producens aliquid ex parte toti substantiali non generat totum substantiale. Praeterea agens naturale producit per accidens eductivam accidentia: ergo potest etiam producere formas substantiales. ergo sententia negat agenti naturali virtutem producendi formas substantiales. Locus probo: ideo agens naturale non produceret formas substantiales q[ui]a sequeretur aliquid fieri ex nihilo, sed dum producit accidentia, aliquid fit ex nihilo: ergo potest etiam producere formas substantiales; ac proinde illas vere et proprie producit in generatione compositi substantialis naturalis.

340 3a sententia docet

formas educi ex m[ateri]a quatenus ante productionem illarum latent in m[ateri]a, non secundum se totum; sed tantum secundum aliquid sui quibus agens dat id quod ipsis deerat, et in lucem extrahit eum id: q[ui]a illa sententia haec autem tenet a[??] in quantum non, formas secundum se totum esse in m[ateri]a ante eductionem ipsarum, et convenit cum illa in quantum affirmat, pre existere in m[ateri]a secundum

aliquid esse ante suam eductionem. Sententia haec displicet 1º, et cum Verduy displicere debebat, ob summam obscuritatem quam peritis imperitis que e. 341 — 77)

Displicet 2º,

quia iuxta hanc sententiam aliquid forma producitur de novo ab agente: ergo aliquid formae producitur ex nihilo sui, tum e verum, quia aliquid formae non erat ante sui productionem: ergo quando producitur, ex nihilo sui producitur: ergo saltem tota forma potest ex nihilo sui produci; atque adeo nunquam non est formam secundum se aliquid sui praeexistere materiae. Displicet 3º quia forma plures simplices, et indivisibiles realitates: ergo impossibile est secundum aliquid sui esse, et non secundum se totam in materia. Patet cons. quia impossibile est poni aliquid unum realitatem, et non poni id, quod cum illo realitate identificatur. Displicet 4º: quia illud aliquid formae praeexistens in materia ante eductionem, vel est forma vel non. Si est forma: ergo ante eductionem forma secundum se totam praeexistit in materia. Si non est forma: ergo haec ex nihilo producitur, cum de novo acquirat suum esse.

4º Sen- 342

tentia admittenda non est, quae docet eductionem formae consistere in eo, quod forma eadem propagetur et communicetur in diversis adeuntibus, quo forma quae propagatur seu dilatatur se communicans in alteram, quam de novo eiusdem acquirit, hoc supponit in prima rerum conditione productas fuisse ideo adeo formas aliquas substantiales iuxta quamlibet speciem, postea tamen nullam formam esse de novo productam; sed ipsas illas dilatari et communicare se aliis et aliis materiis, atque communicatione, quasi instrumenta agentia naturalia hinc tantum suis huius modi, excepta semper anima rationali; Sed qui hanc sententiam defendunt tenentur pari ratione rationalem illam de anima rationali intelligere. Probatur, quia ideo anima equi dilatatur et communicat huic materiae diversae, quia se communicat materiae continuae de novo adquisitae; sed anima rationalis dilatatur et communicat materiae continuae de novo adquisitae: ergo anima rationalis communicat etiam materiae diversae et separatae ad novum corpus constituendum: quod intolerabile est, et a Florentino 343 Concilio, quamvis, et Senensi reiectum.

Praeterea ubi erat in deposito humano forma vermis, aut in humano proxime circa posita, quae dilataret, et traduceret materiam tam leve post separationem animae. aut ubi erat forma cadaveris, quae per sui dilatationem se communicaret eidem materiae? Certe nullibi: ergo eductionem

Quoniam non sit per dilatationem unius partis et communicationem illius alteri materiae dispositae
prout terra neque terra habet formam formarum animalium quae ex illis corruptione
generantur; neque ad eum modum generationis aliud concurrit agens habens
formam eius modi formarum; sed formae eius modi animalium producuntur per eductionem
ergo eductio etiam in formis corporeis et materialibus non est dilatatio, et communicatio
eiusdem formae materiae diversae et separatae.

344 Denique, sol neque sol neque terra neque comitantia accidentia habent formam formarum auri argenti, et similium sed sol et terra et comitantia accidentia producunt per eductionem eiusmodi metalla solum ipsorum formas: ergo formae non tenentur habere formaliter in agentibus quibus, id est producentibus formas diversas speciei, et etiam contrarias inter se; nam eiusmodi agentia non habent in se eas formas, quas educunt: ergo in dilatatione eiusdem formae et communicatione ad materias separatas non consistit formalis eductio. Consequentia constat, et aliud impossibile est enim formaliter esse simul in eadem materia formas diversas et inter se oppositas.

Cap. VIII

Celebris alia sententia reiicitur.

345 Hactenus de antiquorum sententiis, aut potius deliriis, quas philosophi omnes, quos nolumus, reprehendunt: nunc vero secundo ordine, ob celebritatem, prima sententia referenda est et impugnanda. dicere a praecedentibus gradiuntur viri plures ex antiquis quos ex recentioribus non pauci imitantur, ad explanandam eductionem prout formalem ac creationem diversam: docent enim materias tam sive substantiales, tam substantiales quam accidentales influere realiter et realiter partes, seu virtutes locum in formas, quae per eductionem producuntur: itaque ex una causa efficienti et ex una materia, aut subiecto formae coalescat actio adaequate productiva formae; in qua actione consistit formalis eductio formae prout diversa formaliter a creatione; nam actio creativa, utpote talis solius procedit a Deo, non autem a subiecto recipiente ante talis.

346 Contra quas sententias, stant acriter Pereira, sequitur post Fonseca 5° Metaphysicae cap. 2° quaestione 3 sectione 2; et Conimbricenses libro 1° Physicorum cap. 7, quaestione 8, quibus favet Philosophus 2° de generatione textu 53 ubi ait in generatione nihil materiae patiendo et movendo: movere autem et facere alterius potentia est universalis sententia loquitur

D. thomas, causas materiales et formales, per solam exhibitionem mutuam se causare: sed pati, et movere; sicut etiam sola exhibitio excludit omnem influxum physicum et actionem: ergo contra divum thomam et Angelicum materia prima nunquam influit physice in formas.

347 Dehinc arguitur impugnatio hanc sententiam ex inutilitate eius modi influxus: quia sine illo optime intelligitur eductio, pro ut distinguitur a creatione: ergo ad statuendam discrimen ex parte inter eductionem et creationem superfluus et inutilis praedictus influxus. Consequentia constat a paritate 323; et probatur antecedens ideo namque daretur influxus iste physicus, ne formae materiales fierent ex nihilo, atqui adhuc admisso eius modi influxu formae materiales fierent ex nihilo: ergo ad eductionem conceptus non est namque praedictus influxus. Minor probatur: quia influxus causae efficientis formae fiunt ex nihilo: ergo et per influxum materiae fiunt ex nihilo. Consequentia probatur: eo quia nihil formae praesupponit influxum materiae ac influxus causae efficientis. Sed ideo fit ex nihilo per influxum causae efficientis quia nihil formae praesupponit ad quod: ergo et per influxum causae materialis forma fit ex nihilo. Confirmatur: ideo Angelus fit ex nihilo, quia totus angelus adequate producitur praecise: sed admisso influxu materiae in formam adhuc tota forma adequate tunc producitur: ergo etiam admisso materiali influxu, adhuc formae fierent ex nihilo: ergo superfluus et inutilis influxus praedictus ad eductionem conceptus explandum. 348

impugno 2o materia prima non ideo quia influat physice in formam constituit, nec participat in esse causae materialis formam; sed ideo, quia nec participat constituit materiam primam in esse causae materialis formam non constituit conceptus eductionis: ergo praedictus physicus influxus nec participat constituit conceptus eductionis; atque adeo ad hoc omnino insufficiens omnia constant praeter maiorem quam probo: materia prima ideo constitueret per influxum physicum in suam in esse causae materialis formae edutae, quatenus forma educta specialiter dependeret a materia prima tanquam a causa illius materiali. Sed non ideo dependeret forma educta a materia tanquam a causa illius materiali: ergo materia prima non ideo, quia influat physice in formam constituit nec participat in esse causae materialis formam. Minor probatur: Ratione illius influxus dependeret forma a materia prima, tanquam a causa efficiente: ergo non tanquam a causa materiali. Consequentia evidens; quia ea ratione qua forma

dependenet a causa efficiente, ut sui influxus dependeret a materia tanquam ab influxu meo.

349 Resp. solet ex principiis quorundam sentientium quod causa materialis mutat intrinsece Rationem sui influxus, quatenus iste petit talem productum manere intrinsece per unionem ipsi causæ materiali. Causa vero efficiens id non petit; atque adeo forma ut dependens a materia tanquam a causa materiali, ut prædicto influxu diverso modo dependeat, ac a causa efficiente. Contra est: stat optime influxus ipsius causæ efficientis petere quod huius illius productum maneat intra ipsas causas per unionem: ergo ex hoc capite non desinent causæ materialis in esse tales ab efficiente ut tales. Antecedens probo: influxus quo anima rationalis producit cognitionem petit cognitionem productam manere intra animam rationalem; sed anima rationalis est causa efficiens suæ cognitionis: ergo stat optime influxus causæ efficientis petere quod huius illius productum maneat per unionem intra ipsas causas: ergo forma dependens a materia tanquam a Ratione sui influxus dependet adhuc a materia tanquam a causa efficiente, atque adeo ad nullo adhuc isto influxu non explicat specialis dependentia actualis formæ a materia tanquam a causa materiali. Addo quod alii Recentiores solent materiam ponere causas efficientes et simul materiales, quod non obest præsenti nostræ doctrinæ nec præcedentia solvit argumenta; nam infero: ergo actualis dependentia formæ eductæ a materia est tanquam a causa efficiente: ergo forma Rationis eductio non habet specialitatem actualis dependentiæ a materia tanquam a causa materiali.

350 Dices tamen pro influxu meo instrumentorum ad præsentiam meam producunt formæ materiales: ergo materia influit sicut instrumentum cooperat: quod ad præsentiam ignis producit calorem dicitur ignis causa caloris influens sicut instrumentum: ergo si ad præsentiam materiæ producuntur formæ materiales, materia influit sicut materia. Hoc argumentum patitur Retorsionem evidentem in dispositionibus ad formam, ad quarum præsentiam producitur forma; nec tamen ipsæ influunt sicut materia. Deinde, Nego antecedens, non coassumptio: ad probationem nego antecedens: quod ignis non dicitur causa caloris ideo præcise quod ad præsentiam illius producatur calor; sed quod ad præsentiam illius producit et nulla alia adest causa naturalis, a qua eius modi calor possit provenire.

351 Dices iterum: forma materialis educitur ex potentia materiæ: ergo materia influit sicut instrumentum cooperat: quod forma materialis dependeat dependentia actuali a materia non sufficit ut dicatur formas materiales educi ex materia: ergo materia influit sicut

In illam. Arguitur: forma materialis dependet etiam a dispositionibus, et tamen non educitur ex dispositionibus: ergo quod forma materialis dependeat dependentia actuali a materia. Probatur: materia est causa materialis formae: ergo est causalitas: atqui non est causa illa quae non influit formaliter: ergo materia influit formaliter in formas materiales. 352

Pro solutione ante et nando concedo antecedens, ad probationem distinguo antecedens: quod forma materialis dependeat dependentia actuali a materia, tanquam a subiecto, non sufficit ut dicatur formam materialem educi ex materia, nego antecedens; quod dependeat a materia, sed non tanquam a subiecto, concedo antecedens. Ut forma educatur, requiritur quod dependeat dependentia actuali a materia, tanquam a subiecto; alia vero dependentia non sufficit: ad antecedentis probationem, dicendum est formam materialem dependere aliquo modo a dispositionibus, caeterum non tanquam a subiecto, ac proinde non educitur ex illis. Ad confirmationem dico, quod materia prima rigorose loquendo tantum est causa materialis totius compositi; in sensu vero minus stricto dicitur etiam causa materialis formae. Caeterum ad hoc non requiritur influxus aliquis proveniens a materia; sed sufficit dependentia actualis formae a materia tanquam a subiecto. 353

Dices denique. Virtus creativa est perfectior generativa virtute; sed non esset perfectior, si materia prima non influeret formaliter in formas generatas: ergo materia prima influit formaliter in illas. Minor probatur: si non influeret formaliter materia prima in formas, virtus generativa produceret duplices entitates, scilicet formam et unionem; sed virtus creativa unam tantum formam producit, ergo non esset perfectior virtus creativa. Consequentia probatur: quia perfectior virtus est, quae duplices effectus producit, quam quae unum tantum producit effectum: ergo etc. Probatur: si materia prima non influeret formaliter in formas, actio causae efficientis producens formam quae dependent a materia prima esset eductio, et actio producens easdem formas dependentes tantum ab aliquo accidente esset creatio: ergo perfectior esset eductio quam creatio. Probatur consequentia: perfectior est actio producens dependentia a substantia, quam producens dependentia ab accidenti: ergo perfectior esset eductio, quam creatio, ac proinde eductio dicit ex aliter influxum formae in formas. 354

Pro solutione ad maiorem nando minorem: ad probationem concedo maiorem, et minorem et nego consequentiam: ad probationem nego antecedens: alioquin perfectior cognitio esset, quae cognosceret omnes homines intellectualiter et per unum, quam quae unum tantum hominem clare et evidenter cognosceret.

proinde non stat perfectio virtutis productivae in eo quod sit plurium vel pauciorum effec-
tuum productiva, sed in modo perfectiori et in independentia in pro-
producendo; ac proinde perfectior est semper virtus et actio creativa quam virtus
et actio generativa. Praeterquam quod ipso etiam argumento se dant adversarii;
nam virtus generativa sive constituatur per virtutem influxivam in plures non pro-
ducit eundem duplicem effectum quem adversarii nobis opponunt; sed virtus crea-
tiva non producit nisi unum tantum: ergo perfectione virtutis generativa inquo quam
constat quam virtus creativa. Propterea atque hoc argumentum utrique solvendum est,
ad considerationem, de dotante non coram: ad primam non autem; major enim aut mi-
nor perfectio desumitur ab eo quod actio possit, sive possit, independenter a subiecto con-
servari, sive non; actio enim, quae independenter ab alio tanquam a subiecto potest conser-
vari perfectior est quam quae independenter a subiecto nequit conservari conser-
vare.

359 Ad secundum rogatum, an una forma substantialis possit educi simul ex duplici di-
versa et separata inter se materia; et consequenter an possit una eademque forma
duplicem materiam adequatam et separatam inter se simul informare. Respondeo non
sine communi sententia, cui favet Spinula 2° Physicorum, disputatione 3ª, sectione 3ª,
n° 16. Ratio est, quia nulla entitas potest esse naturaliter simul in duplici loco adequa-
to; at si una eademque forma educeretur ex duplici materia adequata et separata,
et utrique simul inesset, esset simul in duplici loco adequato; ergo nequit forma
aliqua educi simul et esse in duplici materia adequata et separata inter se. [illegible]
anima rationalis est tota in capite, tota in corde, et similiter tota in ceteris corporis humani
partibus: ergo est in pluribus locis adequatis. Argumentum verum; salva tamen est [illegible]
quia neque caput, neque cor, neque reliquae corporis humani partes sunt individuae lo-
ca aut subiecta adequata animae, sed potius totum corpus ex ipsis [illegible] resultans est
locus et subiectum adequatum animae. An autem supernaturaliter hoc possit contingere,
communis inter doctores est sententia affirmativa; quam deinde inter agendum de
vocatione et loco statuemus.

Quaestio 3ª III

De numero formarum substantialium in composito substantiali.

§ I

Proponitur difficultas circa eius subordinatas et opiniones aliquot improbantur. ...

sensibus distinctis est, utrum in composito substantiali dentur plures formae substantiales subordinatae: formae subordinatae dicuntur illae quarum altera sit de per se aut quasi de per se ordinata ad alteram: vel ut loquuntur alii, formae subordinatae sunt formae inadequatae in ordine ad constituendum compositum aliquod naturale, ita quod plures faciant unam formam adequatam, et oppositum est manifestum et inde unum compositum substantiale est per se. De his igitur formis rogamus utrum plures dentur in nostris aut saltem in aliquibus compositis substantialibus. De formis vero adequatis et non subordinatis agendum deinde est. Vide apud Suarez disputatione 15 Metaphysicae sectione 10 qui refert et impugnat plures antiquorum sententias, quos miror in re facili tot sine fundamento graviter opiniones produxisset. 356 VII

Prima opinio est Avicennae docentis in quolibet composito existere praeter formam substantialem cuicumque composito aliam formam universalem in se coexistentem et sine instanti praesentiam in corporibus, ut loquitur Conimbricenses disputatione 4 sectione 3 n° 3: quam formam universalem et in se cogebant, aiebant consistere in mixto ex elementis, quod ita quomodo stant etiam argutis, quod formae substantiales elementorum sint contrariae naturaliter inter se, sed requirat formam naturalis contrarias inter se existentes, quae in mixto naturaliter, ergo requirunt dari in composito substantialibus praeter formam cuiuslibet compositi specialem aliam universalem ex quatuor elementis factam, quae stat et maneat in eo, aliter aqua et ignis et aqua naturaliter inter se non pugnaret praesentia, et haec mixtura ex elementis non esset in rebus, taciturnitate ipsarum pugnat naturaliter cum forma speciali cuiuslibet compositi, ergo requirat esse naturaliter in quolibet composito eius modi formam universalem praeter formam specialem cuiuslibet compositi, a qua stat, siquidem elementorum pugnat cum forma hac equitate. 357 VII

Ex hac fonte illa opinione traxisse originem impia ridicula manichaeorum cogitatio; aiebat quippe duas animas esse in homine, alteram a Deo, et aliam a Daemone factam; ab hac prava, ab illa bonae et piae cogitationes et operationes nascerentur: quam fatuitatem et errorem damnat Constantinopolitana synodus canone 11, et carpit eleganter Augustinus lib. de duabus animabus, capite 10, inquit quae efficacissime 13 dicentem quod ex hac doctrina mentem nullus homo posse poenitere peccatorum, quia anima facta a Daemone 358

non potest penitere, penitentia enim est operis boni quod eius mediante anima ponere
pallet(?) ... neque anima facta a Deo, quia hec nullius operis mali potest ponere
atque adeo neque penitere; quia penitentia est de malo opere facto a
penitente. preterea hec due anime finguntur inutiliter, quia vna eademque
anima potest vtriusque generis opera ponere, bona silicet, et mala: ergo in-
utiliter finguntur eius mediante. arguitur est eius [illegible] voluntatis libere
libertate contradictionis, et contrarietatis.

3a sententia ponit in composito substantiali

359 tot formas substantiales, quot sunt gradus vite in composito; primum in planta vnam
vegetabilem, in bruto duas sensitivam et vegetativam, in homine tres, ponit rationalem. hec
fuit Platonis opinio vt refert Aristoteles 1o de Anima. sed sententia non subsistit,
quia vna eademque realitas anime potest esse sensitiva, vegetativa, et rationalis: ergo
inutiliter pro gradibus vite multiplicantur anime in composito. consequentia constat, et antecedens pro-
bo: quia esse sensitivum, vegetativum et rationale non repugnant identitati inter se: ergo
vna eademque realitas anime potest esse sensitiva vegetativa, et rationalis. preterea
sicut eadem realitas indivisibilis anime est spiritus, est substantia, et est ens, sicut est intellecti-
va et volitiva, quare repugnat ipsam esse etiam sensitivam et vegetativam, bene
certe in hoc nullum obstendit absurdum: ergo inutiliter finguntur tot anime in composito

4a sententia est

360 que ponit tot formas substantiales in composito quot sunt predicata essentialia in composito: pro qua sa-
citat Ioannes Gandabo 2o Metaphysice questione 10, et Paulus Venetus 7o Metaphysice.
hec sententia est platonica, ponit quod preter diversas formas substantiales propter quas homo est ens,
ac propter quas est substantia: et sic statuit diversas propter quas homo est apprehen-
sibilis, ab ea propter quas est iudicabilis; quod idem de reliquis predicatis homo
statuit. quod omnino falsum est. 1o: quia vna eademque indivisibilis forma habet plura
predicata essentialia: sed forma indivisibilis realiter non constat pluribus formis realiter distinctis
propter diversa que habet predicata essentialia: ergo neque compositum constat pluribus formis pro
diversitate et pluralitate predicatorum essentialium. 2o. ideo namque essent eadem forme
in composito, vt darent denominationes varias cuilibet forme: sed in vnam formam indivi-
sibilem realiter cogunt eadem omnia predicata que sufficiunt ad eas omnes denominationes: ergo
namque non sunt forme diverse pro diversitate predicatorum essentialium. minor est evidens: quia vna
eademque realitas forma est ens substantia, rationalis etc.

361 Sed fictilibus hijs et inanibus
sententijs preter missis venio ad sententiam scholasticis satis celebrem, et pluribus acceptam

docuit subtilis doctor in 4° distinctione 2ª questione 13, articulo 2; in quolibet vi-
vente reperiri duas formas substantiales, quarum altera est praecipua, et specialis
illius compositi, ut in hoc anima rationalis, in equo forma hinnibilis; altera vero est forma minus
principalis licet etiam substantialis sit, quae deservit seu ad cuius naturalem exigentiam
ponuntur dispositiones, et organizationem ad formam praecipuam et specialem compositi; quam
dari in materia, antequam infundatur anima, ut hoc est duraret aliquandiu post dis-
sessum animae rationalis a materia: ita docet Scotus qui eius modi formam appellat formam corporeitatis;
eodem graeco nomine ipsam nuncupant, quot quot in hac sententia inclinant; quam omnes
amplectuntur scotistae et ex nostratibus non pauci praesertim ex Albis imitantes bos
pres Dandinus 2° de anima, textu 22 et Tannerus, tomo 4° disputatione 5ª questio-
ne 8ª. 62

Communiter tamen a philosophis et theologis refutatur eius modi corporeitatis forma
cum divo thoma 1ª parte questione 76, articulo 3° et 4°, et in questione de a-
nima articulo 9, et cum eximio Suarez disputatione 15 Metaphysicae sectione 10 quos plures que
alios refert Echatar tractatu 1° formarum disputatione 8 Capite 4 numero 27, et imitatur a
numero 32. Huic sententiae nos libenter subscribimus, et impugno 1° praedictam corporeitatis formam:
sicut natura nihil omittit necessarium, sic nihil superfluum produxit; sed forma corporeitatis
est omnino superflua et otiosa: ergo illam non produxit natura, atque adeo non
datur forma corporeitatis. minor probatur ideo eius modi forma non esset superflua, quia materia
rationalis illius est corporea et organica; sed ad hoc superflua est et otiosa eius modi
corporeitatis forma: ergo forma corporeitatis otiosa est et superflua. minor mihi constat, quia materia
1ª ratione suae naturae est corporea, cum sit illi connaturalis et naturaliter apta ad effectus tamen
quantitas: praeterea anima rationalis deservit organizationi, et dispositioni: ergo ut materia sit corporea
et organica superflua et otiosa forma corporeitatis. ergo in rerum natura non existit ta-
lis forma; et loquitur in nullo composito substantiali reperitur.

Dicimus: eius modi formam requiri 63
in composito humano, ut tanquam dispositionem ad animam rationalem. -- sed contra est: quia per tam quantitatem su-
fficienter disponitur materia ad animam rationalem: ergo non requirit forma corporeitatis tanquam dis-
positio. probatur antecedens: quia forma rationalis non requirit ex parte subiecti majorem dispositi-
onem praeparationem subiecti ad illam recipiendam: ergo per tam quantitatem sufficienter disponit
materia ad animam rationalem. antecedens ostendo: non praecedit ante subiecti disponens

maniaz taz ad spaz ppotentiatis: sed hec e subsiccia: ergo spa ratis non requirit
rae subsicie, maniaz ta dispositi ad illaz recipiendaz p aliaz subsiciaz. Rest
aliquis evidentiaz ad anaz ratis, inquantum e radix dispositionis ad anaz ratis. Cui spa
ut ipsa potentiatis spa habeat suaz dispones non requirit aliaz spaz subsiciaz precedere,
cedere tanquaz radicez eiusmodi dispositionis: ergo ut spa ratis habeat suaz dispones non
requirit aliaz spaz precedere, tanquaz radicez adillius dispones. Cons probatur:
ideo ad spaz potentiatis non requirit precedere aliaz spaz, tanquaz radicem
suarum dispositionum: quia ipse potentiatis debent connaturaliter suaz dispones. Sed spa ratis et
cuiuscunque alterius subsiciati debent connaturaliter suaz dispones. ergo &c.

Impugno 2°. hec
364 potentiatis spa subsiciatis, l. e adequata in esse spe subsiciatis, vel quocunque modo
sit, e insufficiens et inepta in composito subsiciali: ergo talis spa nexistit in generatione;
prob. ons: et in primis si dicant esse inadequatam, infero: ergo mortua
post discessum anime ratis manet spe incompleta; ac proinde deberet a Deo miraculose, quia adversarii non dicunt. prob. tamen illatio: quia complet spe mortuas
nias taz e spa subsiciatis adequata; sed spa potentiatis non e spa subsiciatis adequata: ergo non complet spe mortuas taz. Quod si dicant esse spaz adequatam in esse
spe subsiciatis, infero: ergo non constituit vnum per se cum mortuo et ana rati. probatur
cons: quando in re sunt duae spae adequatae in esse talium, lquamvis vna
satis sit adequata in esse talis, totum resultans non e vnum per se. Sed sic accedit
ergo si spa potentiatis e adequata in esse spe subsiciatis non constituit vnum per
se cum mortuo et ana rati: ac proinde nullo pacto potest esse spa potentiatis
in generatione.

365 Dices: spaz potentiatis complere mortuaz taz in ratione potentiae,
non autem in ratione spae, aut equivalenter. Vnde licet spa potentiatis inadequata sit
nihilominus complet in aliquo genere mortuaz taz: et consequenter completa spe
manet mortua etiaz post discessum ane. Sed contra e: ergo mortua tunc
spaz ligni potest simul recipere naturaliter spaz ignis. prob. hanc cam:
ideo mortua tunc spaz potentiatis per quaz spe compleat, potest simul recipere spaz hominis, quia licet compleat spe in ratione potentie per spaz potentiatis
non complet spe in esse hominis: sed mortua tunc spaz ligni licet sit completa in esse
ligni non e completa in esse ignis: ergo mortua tunc spaz ligni poterit simul
recipere naturaliter spaz ignis: quod absurdissimum in physica e.

Impugno 3º. ideo imponitur haec forma corporeitatis composito humano, vel quia post se- 366
parationem animae supersunt in mortuo fere omnes dispositiones, quae in illo existe-
bant ante separationem animae; sed adhuc stat optime in composito humano non
existere formam corporeitatis: ergo eiusmodi forma excludenda est a Peripatetica
ma et doctrina adversariorum, quam saepissime et importune inculcant: minor
probo: stat optime post discessum animae induci in materiam talem formam cui
connaturaliter debeantur praedictae dispositiones animae status: ergo licet post separationem
animae supersint in mortuo fere omnes dispositiones animae status, adhuc stat optime non ex-
istere composito humano formam corporeitatis, in ante nullam rationem sufficientem
ostendunt adversarii.

Confirmatur 1º. plures dispositiones vivi status manent, haec destructa 367
sub alia denuo inducta, et quae antea non erat in mortuo: ergo quod plures dispositiones,
quae erant sub anima status, maneant post illius separationem, non probat mate-
riae ante illas formam aliquam substantialem, quae antea existeret in composito humano
animato; in acceto conservante quam plures dispositiones praecedentis status vini et
in carbone dispositiones plures praecedentis status ligni conservante. Confirmatur 2º
ideo debet praesupponi existere in composito humano formam corporeitatis, quia post dis-
cessum animae non facile assignatur agens, quod producat aliam formam substantialem; atqui
datur eiusmodi agens ergo forma corporeitatis non existit. minor probatur; quia ipsum agens con-
servans post separationem animae formam corporeitatis potest producere illam aliam formam
inductam in materia post separationem animae: sed eiusmodi agens facile datur a
adversariis etc.

Et ne sub dubio relinquatur, haec forma substantialis sub se- 368
queris in mortuo; jam post animae separationem dicendum est subsequi in materia
post separationem animae ab illa forma cadaveris, cui connaturaliter debentur dispositiones
illae quae ex anima supersunt. Hanc formam producunt causae etatis cir-
cumstantes, ut ad sit aer ambiens infectus; et si nulla causa na-
turalis adsit producit illam deus tanquam causa universalis et conservatrix na-
turae, ad quam recurrendum est existente effectu et deficiente causa creata
talis: quod novum et insolitum non est in physica, praesentibus ipsis adversariis
ad eas causas recurrant pro naturali conservatione in conservatione

369 In conservatione suae substantialis post separationem animae.

Tenuit haec
ex angustia sua adversarius, pro qua exterminanda infero: ergo in triduo mortis
Christi Domini, et separatione ipsius animae subsistit forma cadaveris: ergo corruptus fuit
Christi corpus: tamen concedo, et concedo quo: ergo corruptus fuit Christi corporis corruptione phy-
sica, concedo corruptione vulgari nego: corruptio vulgaris corporis est
illa, qua corpus desinit in vermes, et haec non fuit corruptio Christi corporis. Cor-
ruptio physica est separatio formae animae, et haec contingit in corpore Christi, neque id
est absurdum, imo tenemur omnes hoc dicere, et tanquam de fide defendere.

Cap. II.

Argumenta inimica solvit.

Nulla argumenta pro quantum primae sententiae, quas saepe pugnante retulimus: pro-
370 mittenda hic solvendas, quae pro solutione sententiae, quam a n.o 364 impugnavimus
valide asserunt. Prius est, aliqua forma substantialis manet in mortuo, quando homo
moritur, sed eius productio non producitur tunc, quando homo moritur: ergo ex-
istebat antea in mortuo, atque adeo praeter animam rationalem existit in composito humano
alia forma substantialis, quae nequit esse alia nisi corporeitatis. Minor probatur: quia
quando homo moritur non adest causa, cui sit imputabilis productio formae
substantialis, quam nos ponimus, scilicet formae cadaveris: ergo eius productio non produ-
citur, tunc quando homo moritur. Antecedens probatur: quia saepe moritur homo, vel nimio ca-
lore, vel nimia frigiditate, subito defectu, defectu aut ferro, vel fortis, et non
adest causa naturalis praeter ea, nec Deo potest imputari productio ipsius formae tan-
quam causae universali, et probatur: quia non est ratio, quare potius producat Deus formam sub-
stantialem cadavericam, quam alias formas ignis, aut lapidis etc. ergo nec Deo potest impu-
tari ipsius formae productio.

371 Respondeo concessa maiore, negando minorem, ad probationem negando
ad ipsius probationem, concedo antecedens et nego consequentiam; nam adest causa cui talis formae productio
post separationem animae sit imputabilis, quae non autem sit ea causa constat ex nostris
dictis a n.o 368. Hinc ad id, quod addit, scilicet quod nec Deo sit imputabilis productio talis formae, nego
antecedens: quia dispositiones quae supersunt in mortuo
post separationem animae exigunt determinant formas cadavericas, et non alias: ac proinde
praestituta dispositione exigentiam producit Deus formas cadavericas, potius
quam alias. Et si ipsius formae cadavericae naturam inquiras, dico esse formam corpo-
ream substantialem determinante exigentes, quod praecedat separatio animae a corpore

et tum̄ narant devent, et dispos, et organa, que postea separationem
resultat m.º an autem oes hæ Cadaveris sint ejusdem speciei, dubium est, levissimum
inquo censeo, oes esse ejusdem speciei; q. n̄ est aliud forma cadaverica, nisi forma subsidiaria
corporea exigens narant separationem a re viventis, et tum plures dispos, hæ viventis
devent.; atqui oes hæ cadaverice hent hec oia parata et ratio.: ergo &c.

Uj arg-
uitur e. corpus ante separationem hæt formam embrionis; sed ea forma durat in m.
adhuc advenientē anima: ergo semel ejusdem exsistit ind corpore aliqua forma subsidiaria
corporea: sed hec est, que vocatur forma corporeitatis: ergo in opposito subsidiario humano, vg. exsistit
præter animam alia, etiam forma corporeitatis. — Probatur: n̄ posse n̄ exsistere eadem forma
ubi collectio eadem accentium exsistit; sed in embrione, et cadavere exsistit eadem co=
llectio accentium ac in vivente: ergo eadem forma exsistit in vivente ac in embrione et
cadavere; atqui hec forma nequit esse anima, nisi forma corporeitatis: ergo in opposito sub-
humano vg. exsistit forma corporeitatis. nota, q. hec probatio est optima ipsis adversariis,
q. deo eadem forma servata, sic ostendo: per vos n̄ pot n̄ exsistere eadem forma, ubi collectio
eadem accentium exsistit; sed per vos eadem collectio accendicentium exsistit in embrione
et cadavere, ac in vivente: ergo in embrione, et cadavere exsistit forma viventis::
quas locam nec adversarii concedent, nec dabunt facile disparitatem. 373

Reo ergo:
Hillam mare nando minor, q. forma embrionis tantum durat in m.º usque
dum forma viventis inducatur, que per inducit alienam expellit. ad probationem
omilla mare no minor; nam dum est forma embrionis et cadaveris, n̄ exsistit in
m.º illud temperamentum qualitatum q. dat quando forma vitalis exsistit, etenim
oes omni no dispos, que exsistunt in m.º forma vitali, exsisterent tum forma em-
brionis et tum forma cadaveris, tum hac eadem utraque forma exsisteret etiam vitalis,
q. nequit n̄ exsistere forma ubi exsistit ultima dispo ad illam; n̄ ergo exsistit
ultima dispo ad illam viventis in cadavere et embrione, sequitur q. vitalis forma
n̄ exsistit; atque adeo in embrione et cadavere n̄ exsistit eadem collectio
accentium ac in vivente vitali vg. I gemin.

3.º arguitur, hic est compositum completum;
sed n̄ est compositum completum anima neque ab forma vitali: ergo alia corporeitatis. =

58

omi prat: q. m. I. e. Dpus indpletus; deinde spiritualitas e spiritualitas. ac proinde nequit Dplere materias tas Dporeas, et indpletas: ergo. Resp. D. prat. 1o: m. I. e. Dpus indpletus spiritualitas in stae Dporis; sed Dpus subsistit 2o indpletus in stae Dporis = Dplet nisi p stas Dporeas: ex p. anas Dola. n. Dplet, atque adeo Dplet p stas Dporeitates. —— D. prat 2o plu- res pes integrantes hoc diferunt exalte int se; sed hec distincta n. provenit am.a, quo e eadem, neque a banalitate: ergo aspra Dporeitates ma certa videt; nam caput diferent exalte a pectore; pedes autem a manibus &c.

375 Reo 2o cell'amare, dyguendo mine: Mne Dpus Dpletus a m.a neque aspra Rtate; dividue lupus 2o edo mine; collective lupus nomine; ad prationes nomine: q.a sta spiritualitas poe Dplere materias tas Dporeas et in- 2pletas, et quinde hone e Dpus Dpletus sicut abanalitate tantum, neque tantum a m.a; sed am.a, et abanalitate e Dpus stae Dpletus: q.a sta spiritualitas Dplet sicut materias tas Dporeas, et sicut n. Regnat stas ipsas spiritualitates Dple- xi sicut p materias tas Dporeas, et indpletas, sic nec Regnat ipsas materias Dporeas, et indpletas Dpleri sicut p anastatas.

376 Ad I. ai D. prationes dyguo mare: m. I. e. Dpus indpletus subsistit in stae, id e, in exa Dporis nomine: nam m. I. a e Dplete, et adequate Dpus X.a nostras def. nis Dporis:: in 2o e Dpus indpletus subsistit in stae Dporis, id e, magnitudine, et capacitate receptiva alterius Dporis, Dcedo mare. Ceterum hec aptitudo et capacitas Dplet sufent p stas Rtate; q. cum m.a di aptitudo, et capacitas n. e alud quas posse Dstinere Dpus ple ly sta subsistit que, quinque illa sit dinc no- mine; et coas. —— ad 2as D prationes nomare, et prationes ethe: q. tantum diferunt accidentaliter, ret. Raeduentes organicationes.

377
Ar. 3 argunt. Dpus humanus, vg, vienne Dporis affert aliquid substanciale supra materias tas. An Rtas Rtate: ergo stas Dporeitates. Igt mi: q.o sta Rtas n. affert am. I. ex Rtae stali Dporis: maprat ex euchanistie mysterio; ex Vi stali Verborum Dsecratio- nis ponit in Euchanistia proprium Dpus humanum Cristi Domini. Sed m. o. n. e. eiusmodi Dpus. ergo Dpus humanum vienne Dporis affert aliquid substanciale supra materias tas mi prat eficacit; q. m. I. n. potius e Dpus Cristi, quas alterius cuiuscunque viventis

disponi: ergo R. Ad certe hoc argumentum non magis nostras, quas scholas laceras sit ut ostendo: ideo in eucharistia ponitur materias corporis Christi Domini debere ponitur sua potestatis. quia materia secundum se non potius est corporis Christi, quam alterius; sed materia corporis sua dispositionis non potius est corporis Christi Domini, quam alterius: ergo ut ponat potius corporis Christi, quam alterius, nil proficit sua potestatis. 3 7 8

Reo inficiando maneas ad comparationem, ideo negamus nostram: ad probationem distinguo antecedens materia prima organizata et hypostatice unita Verbo divino non est potius corporis Christi quam alterius cuiusque, negatur, non antecedens: materia prima secundum se praecise, concedo antecedens. igitur in eucharistia ex vi sacramentalium verborum consecrationis ponitur materia organizata, quae unita est Verbo Divino, et quae ipsi appropriata est ratione assumptionis seu unionis hypostaticae; et hoc est esse materias proprias Christi Domini, scilicet esse illas materias, quas sibi assumpsit, et univit Verbum Divinum. Unde non ratione alicuius sue dispositionis constituitur corporis Christi Domini materia illa organizata, quae vi verborum ponitur in eucharistia. sed quia est materia organizata quas sibi media subsistentia Verbum Divinum assumpsit, et quia habet dispositiones, et organizationes, quae sunt propriae Christi Domini.

Sed urgeas: materia prima, hac organizationes et dispositiones propriae Christi Domini, est aliquid accidentale; sed vi verborum consecrationis debet aliquid substantiale poni: ergo vi verborum consecrationis non solus ponitur materia prima Christi Domini organizata, sed etiam sua substantialis dispositionis. minor patet: quia verba consecrationis sunt formas transubstantiativas. non autem essent formas substantiativas, si vi verborum non poneretur aliquid substantiale Christi Domini. non maneas: quia materia prima est quid substantiale, et ut dispositiones sint quid accidentale, nil omnino afferunt in obliquo: ac proinde materia prima organizata, non quid accidentale.

Hec tamen explanda amplius sunt ad equivocationes tollendas. Certum est, quod totum resultans ex substantia, et accidente est aliquid totum accidentale. Hoc tamen non facit, quod pars substantialis non sit substantia. Unde ut totum resultans ex materia, et accidentibus organizationis, dicatur quod sit aliquid totum accidentale, nil omnino materia prima est substantia: proinde ergo verba consecrationis consecrationis sunt formas substantiativas, quia vi ipsorum desinit tota substantia panis ponitur substantia materiae Christi Domini, quae secundum se est quid substantiale: et hac ratione verba consecrationis dicuntur et sunt formas substantiativas, ut totum accidentale sit illud resultans

= ex m° et accentibus: quia non dicunt transubstantiativa ratione totius, sed ratione substantiæ

381 intus terminus actio consecrativa terminatur ad corpus Christi organizatum, et dispositum ut tale, sed corpus Christi organizatum, et dispositum ut tale est concretum accentale: ergo actio consecrativa terminatur ad concretum accentale; atque adeo non est actio transubstantiativa, sed transaccidentativa. Dicendum negatur minor: sed corpus Christi organizatum et dispositum ut tale est concretum accentale ratione utriusque partis, nego: ratione unius tantum partis, concedo minorem, et similiter distinguo consequens, neque illatio vitiatur ut enim actio consecrativa terminetur ad corpus Christi organizatum, ut tale, terminatur tamen ad ipsam substantiam corporis Christi; atque inde est transubstantiativa; quia ut transubstantiativa sit, satis est, quod pro substantia panis ponatur substantia corporis Christi, ut terminetur etiam ad accentia, et organa, quibus ornatur et vestitur materia Christi Domini. neque enim in alio sensu loquitur Tridentinum, nisi in eo, quod vi verborum desperet substantia panis et vini ponatur substantia corporis, et sanguinis Christi, ut etiam accentia concomitantia corporis, et sanguinis Christi ponantur sub speciebus et accentibus panis, et vini.

382 Quintus arguitur: si esset aliqua substantialitas corporea inducta de novo esset in materia Christi Domini in ipsius morte non esset idem corpus, quod sepultum est, ac quod natum est de Virgine purissima: ergo nulla forma de novo inducta est in materia Christi: ergo forma quam tunc habuit erat antea in materia; atque adeo forma corporeitatis. hoc arguitur, non probat formam corporeitatis. sed ad summum materiam totam Christi Domini extitisse mirabiliter sine forma in triduo mortis, quod Marsilius et Henricus dixere apud Suarez tomo 2° in 3 partem disputatione 38 sectione 3ª. nihil omnino Deo, idemque esse Christi corpus sepultum ac quod natum est de Beatissima Virgine in eo sensu in quo nunc accipimus corpus scilicet pro materia disposita, et organizata ad animalitatem; quia autem diversa sit forma quam habebat, quando natus est, ac quando sepultus est non tollit esse adaequate corpus in eo sensu in quo nunc de corpore loquimur pro inde manendus est absolutum; = nam ut esset compositus inadaequate dictus et diversus esset nihil omnino idem corpus organicum.

C. III

Nostra sententia demonstrat formam substantialem in composito proponitur, et probatur.

383 Ex dictis hactenus praesentis in hac quaestione non est difficile sane nostram colligere certum numerum formarum substantialium in composito substantiali. 1ª ergo nostra conclusio est: Unica tantum forma substantialis datur in composito substantiali. Probatur ex his conclusis

præcipua est, quam contra formam compositi posuimus an. 362 scilicet experimentum et occasio tam esse in composito quam sit forma substantialis præter unam. Contra generato unius e corruptio alterius: ergo generatio compositi humani e corruptio præcedentis compositi: ergo forma compositi præcedentis scilicet embrionis non manet in composito humano. Utraque consequentia evidens ex ante; quia celeberrimum axioma est inter philosophos tunc sic. Sed si qua alia forma substantialis maneret in composito humano præter animam rationalem esset ea forma quæ generationem compositi humani immediate præcedit: ergo nulla forma substantialis præter animam rationalem manet in composito humano; proindeque una tantum forma substantialis existit in composito substantiali. eadem quippe est paritas ratio ab humano ad reliqua composita substantialia.

Probatur 2o conclusio, omnis forma substantialis de facto existens est forma adequata: ergo una tantum forma substantialis existit in composito substantiali. Constat consequentia quia ut plures formæ substantiales existerent in composito deberent singulæ esse inadequatæ. ant. probatur. ea est forma adequata compositi cui integram quam præcise resultat totus effectus formalis compositi; sed cuique tantum formæ substantiali resultat de facto totus effectus formalis compositi: ergo omnis forma substantialis de facto existens est forma adequata. Probatur ma. quia cui integre existit forma est effectus formalis compositi; itaque si forma adequata coalesceret ex duplici inadequata, non posset totus effectus formalis compositi resultare tantum ab una inadequata. mi. est evidens in hoc ingressu intellecta prævia animalitate ma. L. et una inparabilia utriusque resultaret effectus iste animalitate, qui est formalis et compositi. quia idem apparitate in ceteris compositis substantialibus est intelligendum; præsertim cum adversarii plerumque sua argumenta pro contraria omne efforment in hoc, sumentes inde paritatem ad reliqua composita substantialia.

3a conclusio est. Super nativitatem potest distingui, quod duæ formæ inadequatæ et subordinatæ substantiales informent eandem materiam ad constituendum compositum aliquod substantiale per se. Probatur ista conclusio est non repugnantia meo quod a fortiori ut ex argumentorum solutione manifeste constabit. quippe duæ formæ substantiales inadequatæ seu incompletæ subordinatæ inter se ad constituendum aliquid totum substantiale non repugnent; eo ipso super naturaliter potest distingui quod duæ formæ substantiales inadequatæ et subordinatæ informent eandem materiam ad constituendum aliquod compositum substantiale per se: ergo non repugnat, quod duæ formæ substantiales inadequatæ et

subordinate inhaerent eandem materiam ad constituendum compositum aliquod substantiale [potentia] p[er]se
[illegible] et ex ea materiam autem [illegible] et ostendam in solutione argumentorum et probo
hac paritate: Non repugnant duae causae efficientes inadaequatae et subordinatae constituentes causam adequatam alicuius effectus: ergo neque repugnant duae formae substantiales inadequatae ordinatae inter se ad constituendum aliquod totum substantiale.

Sed dices

1° Contrahaeret contrahes nequit materia prima recipere duas formas substantiales: ergo licet praedictae formae ex parte formarum non repugnent, nequeunt tamen eandem materiam informare ad constituendum aliquod totum substantiale per se. Antecedens probatur: materia prima perficitur et sufficienter per unam formam substantialem: sed materia prima perfecta et completa forma per unam formam substantialem nequit recipere aliam: ergo nequit materia prima recipere simul duas formas substantiales. Minor probatur: quia non eadem materia tam perfecta, et completa, quam habere formas diversitates substantiales: ergo [illegible] ad praedictionem disquo
mater: materia prima perficitur et sufficienter per unam formam substantialem adequatam concedo,
mater; per unam formam substantialem inadequatam nomater ad praedictionem subeadem distinguo,
nego, et concedo [illegible]. Si enim forma substantialis est inadequata, nequit complere et perficere materiam tam ea illae, quam ipsa petit; nam petit perfici et compleri forma per formam
adequatam; unde per inadequatam non complet sufficienter, poeque privatae, immo petit
aliam inadequatam ut sufficienter compleat.

387 Dices 2° si possent essent eiusmodi formae inadequatae et subordinatae ad constituendum aliquod totum substantiale essent substantiales et
non essent substantiales; hoc implicat: ergo et eiusmodi formae. Minor probatur, et in primis esse
essent substantiales ut a nobis defenditur; quod autem essent substantiales probatur: quia quaelibet
earum dependeret naturaliter ab alia: ergo non esset substantialis. Consequentia constat,
quia entis dependens naturaliter a substantia est accidens. Nomater; quod eiusmodi formae
essent perfecte et absolute substantiales ad probationem, omissa ante [illegible] et [illegible]
probationes: alia forma substantialis corporea non esset substantialis, cum a materia prima dependeat: neque substantialis esset unio compositi substantialis, cum dependeat ab utroque
extremo substantiali: sicut ergo non obstante dependentia substantialis dependentia a substantia

Dices
388 3°. Repugnat unicum compositum ex materia et duplici forma substantiali resultans: ergo repugnant formae subordinatae ad unicum compositum constituendum. Antecedens probatur: quod ex
materia et duplici forma resultat naturaliter duplex compositum: ergo repugnat unicum
compositum ex materia et duplici forma resultans. Consequentia probatur: quod si esset duplex materia
inadequata posset constituere unicum compositum: sed hoc repugnat: ergo et quod duplex
forma inadequata constituat unicum compositum substantiale. Minor probatur: quod si duplex
materia

distineret unicum compositum, utraque penetrarent inter, et forma esset in duplici loco adequato utrumque regnat. ergo R. nō arg. et probatio negationis quia si formae essent inadequatae et subordinatae inter se ad constituendum unum compositum non resultaret duplex compositum. an autem resultaret ex duplici forma adequata et non subordinata unum, vel duplex compositum questio est postea decernenda ad compositionem destamanare nominis: ad probationem nominis quia forma non esset in duplici loco adequato sed inadequato. itaque ex utroque inadequato loco unus adequatus coalesceret.

CP

Utrum duae formae substantiales adequatae et non subordinatae eiusdem speciei possint esse simul in eadem materia. 387

Statuimus non posse naturaliter esse in eadem materia duas formas inadequatas et subordinatas modo autem de adequatis et non subordinatis. Rogamus an naturaliter esse possint in eadem materia. forma adequata et non subordinata est quae non indiget alia forma ad constituendum aliquod totum substantiale. sed per se et independenter ab alia potest constituere aliquod totum substantiale per se unum. tales est anima rationalis forma equi, et ignis R. noto duplex genus esse formarum substantialium, quae adequatae sunt, et non subordinatae: aliae sunt contrariae inter se, quarum quaelibet petit ad suum statum contrarias dispositiones dispositionibus alterius. tales sunt forma ligni et forma ignis: aliae sunt eiusdem rationis, et speciei inter se eiusdemque rationis et naturae dispositiones petunt: tales sunt duae animae rationales, duae formae ignis aut ligni R.

Communis sententia dicit 390

Nostra conclusio: impossibiles sunt naturaliter duae formae substantiales eiusdem speciei in eadem materia. probo 1° conclusionem: regnat naturaliter quod supponitur fluxus esse in natura: sed si per fluxus esset in natura darentur simul in eadem materia duae formae substantiales eiusdem speciei: ergo regnant naturaliter duae formae substantiales eiusdem speciei in eadem materia. atque adeo naturaliter impossibiles sunt simul in eadem materia. consequentia constat et minor quia unica tantum forma substantialis posita in materia resultat compositum, quod intenderet natura, vg homo equus aut ignis R. minorem probo. regnat naturaliter id quod causa naturalis sufficienter applicata subiecto capaci non producit et ponit in subiecto, sed causa naturalis sufficienter applicata subiecto capaci non producit id quod supponitur fluxus esse in natura: ergo regnat naturaliter id quod supponitur fluxus esse in natura

ma e eveny; q impole e naraht Caulas narias sufficient aplatos n producerent suos effectus, quos naraht poe producere. et mi lqt; q nulla Causa producit id q sup fluuz e, et n naxius inn, x q fluds sine necessitate n multiplandi entis.

Dico: id verum esse de Causis naris, n vero de Causis liberis. sed d fra e; q eque sup fluus e inn effectus sup fluus provenient a causa libera, atque effectus sup fluus provenient a causa naria; sed Causa naria nequit ponere naraht effectus sup fluus inn q sup fluus inn e: ergo neque Causa libera po e ponere effectus sup fluus inn atque adeo nequit Causa libera ponere naraht duas fras eius de sp, et speciei in eads m. 1 ant: q super fluus inn e, ideo Repugnat naraht pres e: q sup fluus e inn. sed sup fluus in n sive proveniat a Causa libera, sive a causa naria, e super fluus inn: ergo eque Repugnat naraht effectus sup fluus provenient a Causa libera, ac provenient a causa naria: ergo eque Repugnat naraht in eads m duas fras substiales eius de speciei sive a causa libera sive a naria proveniant.

3 92 Probo 2o Veritas n poe Causa ponere naraht duas fras substiales eius de speciei in eads m: ergo nequeunt esse simul naraht in eads m duas fras substiales eius de speciei. Coa lqt, et ant probo: Unica fra substiales, v g ignis, polita in m nequit alias sui similis in specie producere simul in eads m: ergo neque Causa extrinseca poe naraht ponere duas fras eius de speciei in eads m. pt Coa, q eque poesse producere fras substiales similes in specie fra ignis, que e in m, ac causa extrinseca; et eque imo magis aplata e subiecto Capacii fra que e in m, ac causa extrinseca. ant probo: Unica fra substiales polita in m Re ipsa n producit alias fras substiales similes in eads m: ergo nequit illas producere. ant constat ex experientia illius fre in natura;

Coarctabit? q̄ causa naria n̄ poe producere naraliter, q n̄ producit quando sufficient applat. subto dy posito; sed qualis subsiatis dign[...] posita in m.ᵃ e causa naria sufficient aplata subto dy posito, nullam quequaz sibi sibi res producit in m.ᵃ: ergo nequit producere aliaz quam subsiale sibi sile in eadem m.ᵃ; atque adeo, neque causa extrinseca poe duaz eius dg speciei ponere simul in eadem m.ᵃ. Itaque nequeunt duæ dg subsiates eiusdg speciei esse simul in eadem m.ᵃ. 393

Hinc colligo, id q pre occulis diligent hendum e, illas propt. supflüitates in n.ᵃ n̄ posse esse simul in eadem m.ᵃ naraliter duas quas subsiates eiusdg speciei n̄ autem propt incapacitatem me ad utramque simul recipiendas, neque q m.ᵃ nequeat esse simul causa mariatis et sustentationis utriusque, neque propt aliq decretum Dei de n̄ coexistentia simul tanea duarum quarum subsiarum eiusdg speciei in eadem m.ᵃ, ut deinde videbimus: sed propte propt alterius supflüitatem in n.ᵃ; que supflüitas e impedimentum naraliter obstans productioni et positioni simultaneæ duplicis subsiatis eiusdg na in eadem m.ᵃ: unde ipsa causa posset quantum e ex se plures simul producere et ponere in eadem m.ᵃ; illas n̄l omnino n̄ poe naraliter absolute producere et ponere, q ab alteri supflüitate impedit.

394

Aliæ aliorum rationes pro hac re vidente dg plent: quippe alii indicant mariaz ros dplexi p unaz quas subsiates, ac proinde manere n̄ capacez alterius. Sed hi certe male sentiunt de capacitate me, tanquaz de capacitate amplior ad duas capiendas. Manet enim m.ᵃ ex se capax recipiendi quas subsiates quantum imperato sit alia quasubsiati. Ro e q m.ᵃ recipit subiective poe quantum e ex se recipere simul. Sed poe recipere subiective plures quas subsiates: ergo quantum e ex se poe illas recipere simul; atque adeo n̄ stat propt incapacitatem me q nequeat here simul duas quas subsiates ma pviat. q mariastez recipere e penetratio et unio cum eo, q recipit: ergo id, q recipit subiective poe quantum e ex se recipere simul. Obstat con, q penetratio et unio cum aliqua n̄ obstat penetrationi et unioni cum alia altera, que sentiri cum qualitaque locum eum mæ et capacitates occupet.

395

Prant alii, q nequeat agens ponere duos quas eiusdg rationis intra eandem mariaz, q cum agens agendo in sile, q regnat naraliter accidere; agens dicit a

agere inutile, quando subiectum, cui applicatur, est eiusdem speciei cum ipso applicato: Unde si ignis applicetur alteri igni, et hic producat ignes in illo igne applicato, diceret agens agere inutile, quod naturaliter esset impotentiam, minimum existimat. atque adeo ex hoc capite probant plures, non posse duas species substantiales eiusdem speciei esse simul in eadem materia. Ceterum haec ratio si quid probat, est quod agens naturale nequeat successive ponere intra materias duas species eiusdem speciei. Demum ex communi philosophorum consensu, agens naturale non posse agere inutile, quod certus iudicio; quod agens formis agentis naturalis sit simul [?] applicato indiuiduorum suae speciei non producet naturaliter suas species, quae ibi est forma distributiva suae speciei.

396 Nihilominus infero: ergo agens potest naturaliter producere simul plures species substantiales similes, potest naturaliter species simul ponere in eadem materia, patet consequens, quia tunc non ageret inutile; tunc sic: sed non repugnat agens naturale posse producere simul plures species substantiales: ergo neque agens posse naturaliter ponere simul in eadem materia plures species substantiales ~~simul~~ similes: ergo plures eiusmodi species possunt naturaliter esse simul in eadem materia. Constat utraque consequentia et antecedens ostendo: ignis potest naturaliter producere simul plures ignes: ergo non repugnat agens naturale posse naturaliter producere simul plures species substantiales similes. = probatur antecedens; quia si quatuor stupae simul eidem igni applicentur, sic produceret simul ignes in singulis stupis: ergo potest ignis naturaliter producere simul plures ignes, scilicet plures species ignis: ergo non repugnat agens posse naturaliter producere simul plures species substantiales: et consequenter potest naturaliter ponere simul in eadem materia plures species substantiales similes.

397 Recurrunt alii ad decretum

VI Dei; quod Deus decreuit non esse in materia nisi unam speciem substantialem: ac proinde ex ui huius decreti, nec possunt esse ~~st~~ plures species substantiales simul in eadem materia, neque potest agens naturale nisi supernaturaliter operando plures simul inducere et conseruare. Sed rogo aduersarios, unde eis contestat, aut probabiliter constet de huiusmodi decreto? Scio quod dicant alii, numquam uidimus in materia nisi unam tantum speciem: Ceterum nec ipsi uiderunt unicas tantum species, sed accidentia, unde eis constat esse unam, et non esse duplices species eiusdem speciei, quando ignis, v.g. accenditur in ligno, quare—

ubi n exit duplex pro eius, et n solus unicus. Arguunt: ergo voluntarie
hoc decretum divinum. insuper pone duas causas eiusdem rationis simul, et equaliter
aptatas eodem passo. Unde cognoscitur eius modi causas n pro ducere
duas formas in eodem subiecto. Sed potius attemperare illud ad unam solum
producendam formam ex decreto Dei, et n ex alia causa aut impedimento.

ridita fieri ne resultet unus paccerus: sed potius unus per se: ergo quod agens na- Duas 398
natur n ponat duas formas substantiales eiusdem rationis, simul in eadem materia, n e prop-
ter decretum Dei. probo loas: agenti naturali producenti per generationem
substantiales naturam e per vos producto unum per se rationem. Sed quod producat
unam solum formam in materia, e quod producat unum per se, et n per accidens: ergo quod agens
naturale n ponat duas formas substantiales eiusdem rationis simul in eadem materia. Sed unam
tantum fit ex ratione intrinseca ipsius agentis naturalis; et consent propter decretum
Dei. manifeste incultat a D. D. bus adserentibus praedictas rationes insuper
hec ratio adversariorum e suarum ipsorum illustrio, a: ergo n solum difficultatem.
probo ary: idem e agens naturale debere ponere naturaliter unum per se ac
n posse ponere naturaliter duas formas in materia, et ipsorum ratione; quia debet pro-
ducere unum per se: ergo adversariorum ratio e suarum ipsorum illustrio. ac proin-
de nil probat.

Alii, quos reprehendit Spinula, hic disputa 3. sectione 3a no 399
10, probat, praeiactas solutiones ex eo, quod materia recipit formas substantiales, influeret
sive nulla. Sed nequit materia 2a influere sive simul in duas formas sub-
stantiales aut in unam, dum nullam influit: ergo nequit materia 2a recipere
simul duas formas substantiales. hec tamen ratio si quid probat, solum probat
pro formis materialibus, que ex potentia materie educuntur n autem pro formis spiri-
tualibus, que independenter a materia creantur. Ceterum nec pro formis materia-
libus ex materia eductis, quidquam probant, 1o quia materia 2a n influit sive in
ipsas, ut nuper docuimus a n. 347.

2o aduc admisso eiusmodi in- 400
fluxu sive materie in formas substantiales corporeas, n probat materia n posse recipe-
re naturaliter simul duas formas substantiales eiusdem speciei: ergo praece-
dentis ratio n subsistit. ans probo: etiam si materia 2a influeret sive
in formas substantiales posset naturaliter influere simul in duas formas sub-
stantiales eiusdem rationis: ergo aduc admisso praedicto materie influxu in

ftas subscriales, n prat n posse naraliter Recipere simul duas eius de
Speciei· ar inde nihil distat, q° sicut causa efficiens, vel ingeny poe
naraliter influere simul influxus ftas subsciales eius de Speciei, vt
supra statuimus. Sic m° 2° propt eandem Raem poterit naraliter in
fluere fice influxus simul ftas subsciales eius de Speciei, atque adeo
ipsas Recipere.

C. V:

401
VII
An plures ftae subsciales contrarie
possint esse simul in eadem m°.

At ftis subscialibus sibi ad inuicem dissimilibus, et contrariis venio, cl° quas sit nostra Conclusio: duae ftae subsciales contrariae nequeunt esse simul naraliter in eadem m°, atque adeo ftae ignis vel et ligni n possunt componi simul naraliter in eadem m°. probo conclusionem 2°, ftae subsciales contrariae petant dispoes inter se contrarias, et se inuicem destruentes, q° ftae narales contrariae nequeunt narit esse simul in eadem m°. Ra ante n e dubitandum, q ftia quaelibet petit habere narit dispoes sibi proportionatas: cum q ipsae ftae sint contrariae inter se, fit, q petant dispoes sibi contrarias. Coa probo: eo q ftae contrariae petant dispoes contrarias, petit quaelibet fta contraria dispoes, sub quibus incompatibilis e quaelibet fta narit contraria in eadem m: q eo ipso, q ftae contrariae petant dispoes contrarias nequeunt esse simul narit in eadem m°. Ante lgt, nam incompatibilis e fta narit, sub dispoibus quibus narit repugnat, repugnat autem narit quaelibet ~~dispoibus~~ fta dispoibus contrariis illi, ut per se notum e. Coa probo: nequeunt ftae esse narit in m°. sub dispoibus. sub quibus ss narit incompatibles in m°. At sub dispoibus contrariis ftae ss incompatibles narit in m°. q eo ipso, q ftae contrariae petant dispoes contrarias nequeunt esse simul narit in eadem m°. itaque adeo nequeunt narit coniungi simul in eadem m°.

402
VII
Probo 2° conclusionem. ftae subsciales contrariae opponunt inter se narit ftale suae ne, eo ~~extensiue~~ esse: q b.

q. duae, aut plures formae contrariae nequeunt esse simul naturaliter in eadem materia.
Ans. ex ipsa quaestionis suppositione, sunt formae esse contrariae, sunt se, et contraria
rone, sunt non opponuntur naturaliter inter se. Pbatur pbo: formas substantiales
contrarias esse naturaliter contrarias, et oppositas inter se, est pugnare naturaliter inter
se; atque quae pugnant naturaliter inter se, non possunt esse simul in eadem materia:
quod duae, aut plures formae contrariae substantiales nequeunt esse simul naturaliter in eadem
materia. Pbo min. ideo qualitates contrariae nequeunt esse simul naturaliter
in eadem materia, quia pugnant inter se: quod formae, quae pugnant naturaliter inter se
non possunt esse simul in eadem materia; atque adeo si formae substantiales contrariae
ratione suae entitatis opponuntur inter se, nequeunt simul esse naturaliter in
eadem materia. &c. 403

Contra: forma contraria exigit naturaliter non esse simul in eadem materia alterius
contrariae: quod formae contrariae ratione sui non, et essentiae nequeunt simul esse in
eadem materia. Ans. pbo: exigit dispositiones contrarias alterius formae contrariae: quod
exigit naturaliter non esse simul in eadem materia alterius contrariae. Ans. lgt, et conse-
quentiae pbatur, quia exigere dispositiones contrarias alterius formae contrariae, est habere
exigentiam oppositam cum altera forma contraria: et habere eiusdem exigentiam
est petere naturaliter non esse simul in eadem materia alterius formae contrariae: quod forma
contraria exigit naturaliter, non esse simul in eadem materia alterius formae contrariam
dum, atque ratione sui non, et essentiae repugnant formae contrariae esse simul in
eadem materia. &c. 404

Ex qua doctrina observabis, formas contrarias non posse naturaliter esse in
eodem subiecto, tum propter oppositionem ipsarum formarum inter se, tum propter oppo-
sitionem dispositionum unius, cum dispositionibus alterius, tum etiam propter oppo-
sitionem unius formae cum dispositionibus alterius formae, et e contra. Observabis. Nam si formae
forent naturaliter in eadem materia, etiam si altera, poneret cum suis omnibus dispositionibus
positionibus; altera vero absque omnibus suis positionibus dispositionibus; quia ipsae formae ratione
sui ipsarum pugnant naturaliter inter se. &c. 405

Nil omnino falsius fuerat, eorum, qui huius doctrinae in
ferro candente, in quo de forma ignis, et forma ferri simul esse videri
naturaliter, et quidem de forma ignis distantiam non potest; nam omnes ignis proprietates in
eo vident, et enim potest producere ignem in subiecto capaci applicato sudent.
quod autem sit forma ferri, ex eo suadet, quod extincto igne manet forma ferri

Ubi antea fra ignis erat, et n adest agens nale quens p̄ducere fra ferri atq. adeo
itaq. fra ōtraria nalis erat sub in eadm m̄a: Hec tn̄ fale diluit, si dicas
ferru aliquantulu dilatare, et ipsius poros ageri ne igneo calore solutu, inq̄ quos
poros accipit pars exigua ignis, seu oes pori implent exiguis ptbs ignis. Unde
videt totu ferru ōcepisse igne; at revera ignis in m̄a ferri, n aute in pes
interiores interiores ferri, cæteru hec n subsistit, cu ferru candens ipsi deperdat eque
igneu manet intr aut foris; p̄inde standu e solutioni. b.

406 Sit 2a solutio: duas fras sub-
stales n posse nalit ee sub in eadm m̄a, oritur tn ab insufientia cā nalis
nalit operantis ad illas ponendas, et ōservandas in eadm m̄a sub; Pro ō-
clusio e: duas fras subiales ee sub in eadm m̄a est opus miculosu, et
supnale: g. e insufficiens ad duas fras substales ponendas et ōservandas na-
lit in eadm m̄a. atq. adeo eiusdi fras n posse nalit ee in eadm m̄a sub; oritur
ab insufientia nalis, nalit operantis. Ōsequt: duas fras ōservare aut
ponere sub in eadm m̄a e impole cā nalit operanti: g. hec e insufficiens ad illas fras
nalit ponendas, aut ōservandas sub in eadm m̄a: e opus supernale, at opus
supnale est impole cā nali nalit operanti. b.

407 Dices; eiusdi opus ee miculosu et
supnale n quo ad substa, at quo ad modu: at hec solutio n diluit ar-
gumentu: g. ca nalis nalit operans e insufficiens ad opus supnale, et mi-
culosu, quoad modu: g. solutio e nulla. Pbo ant: illud opus e absolute
miraculosu, at ca nalis nalit operans e insufficiens ad miraculu: g. etiam
ad opus supnale, et miculosu, quo ad modu. e evers Mi: g. illud opus
e absolute ōtra exigentiam nale rq. Ōsequt: Ca nalis nalit ope-
rans e insufficiens ad ōservandam vitam ōtra letale vulnus, t morbu;
at eiusdi ōservatio vitę solu quoad modu e supnalis et miculosa: g. ca
nalis nalit operans e insufficiens ad opus supnale, et miculosu, quo
ad modu. Pbat Mi, q illa ōservatio solu e supnalis, q. e ōtra exigentiam
nale accidentis; sic suppo, aut ōservatio duplicis fra substalis e supnalis
q. e ōtra exigentiam nale ōveniens cuiq. ad exilliu fuit. b.

408 Nihilomq. hec insuffi-
cientia cā nalis naturaliter operantis ad plures fras sub ponendas, aut ōser-

Quod autem ~~[illegible]~~ illa insufficientia causae naturalis sit insufficientia ordinis = probatur: quia causa naturalis naturaliter operans est insufficiens ad conservandas duas species subalternas in eadem materia; sed haec insufficientia non est insufficientia virtutis: ergo est insufficientia ordinis. Constat consequentia, apparentis enumeratione et minor ante 408, et maior ante 406. — Probatur et explicatur: duas species esse simul in eadem materia est effectus superioris ordinis quam causae naturalis naturaliter operantis; sed non est superioris ordinis propter insufficientiam virtutis in causa: ergo propter insufficientiam ordinis. Minor et consequentia constant ex proxime dictis et maior, quia illud opus est miraculosum; itaque, quamvis productio aut conservatio duarum specierum subalternarum in materia non requirat virtutem supernaturalem vel sanae virtutis; nihilominus requirit causam de ordine superiori, et supernaturali, quia requirit causam, quae non debeat ~~cedere~~ ~~[illegible]~~ vel annuere exigentiae naturali unius speciei in conservatione alterius, et ista talis causa est de ordine superiori, et supernaturali: ergo haec requirit ad conservationem duarum specierum subalternarum in materia: ac proinde insufficientia causae naturalis naturaliter operantis ad ponendas vel conservandas simul plures species subalternas in materia est insufficientia ordinis.

~~Sed [illegible]~~ Nihilominus haec insufficientia causae naturalis naturaliter operantis ad plures species simul ponendas, aut conservandas naturaliter in eadem materia, non est insufficientia virtutis, sed insufficientia ordinis. 408

Sit sufficiens est virtutis causae naturalis, ad duas species conservandas, aut ponendas simul in eadem materia, sphaera tamen, et ordo naturalis, in quo est illa causa non sufficit, ut sua virtute ponat, et conservet duas species subalternas in eadem materia; quia virtus causae naturalis est sufficiens ad illas species ponendas, aut conservandas simul in eadem materia, probatur: quia duas species esse simul in eadem materia est effectus entitative naturalis, secundum quod solum est duarum specierum et duarum unio, sed causa naturalis habet sufficientem virtutem ad effectum entitative naturalem: ergo illa insufficientia causae naturalis non est insufficientia virtutis. Probatur maior, si quid esset in illo effectu entitative supernaturale, maxime unio illarum specierum, sed non requirit unionem entitative supernaturalem: ergo duas species esse simul. Probatur minor; virtus quae sufficit ad conservandam unam supernaturalem ~~alterius [illegible]~~ sufficit ad conservandam naturalem: quia supernaturalem entitative non requirit. Ante ostendo: Deus non annuere exigentiae speciei dispariae, requirit ad conservandam unam supernaturalem alterius speciei disparatae; sed Deus non annuere exigentiae eiusdem sufficit ad conser-

Vnq. Sup. naral: q. D. §. Post Hum. sequit q. ante, et post qaut. S.d.
410 Dices.
S.d. Dices 2°. Hanc schug: Ca naturalis het sufficiente virtute ad ponendas et conservandas sibi duas partes subsciales in m.° q. nullo modo e ad eius effectus insufficiens: Sed hoc, q. ubi e sufficientia virtutis e ois sufficientia ad effectum: D. Confirmat: sufficientia virtutis Ce naturali ad duas partes sibi ponendas in eadem m.ª idq. p. sat. ex. Cu sufficientia, et insufficientia ordinis in Cà: q. Si Ca naturali het sufficientiam virtutis ad ponendas sibi duas partes subsciales in m.ª het etiam sufficientiam ordinis. §.
Resp. concesso ante, nego coam; Ad probationem, nego ans. q. lt Ca heat sufficiente virtute ad effectum, nihil omnino poe n ee in illo superiore ordine, qui requirit effectus in sua Causa pinde q. n̄ video, q. heat sufficiente virtute, het ordinem sufficientia. Ad confirmationem, omisso ante, nego coam. q. n̄ video, q. sufficientia virtutis Ce idq. fatet Cu sufficientia ordis ipsiq. infert, q. ponat Causa in illo superiore orde, qui ad effectum requirit, prout virtute Ce, et de se qtr, n̄ video, q. idq. sufficiet unica sufficientia virtutis Cu sufficientia ordis het Ca sufficientiam sufficientia ordis ex eo, q. heat sufficientiam virtutis. §.
§ Dices
411 Item. Actio, et uniones, qbq. conservant, et uniunt sibi mq. duas partes subsciales si entibe supernaturales, ct ad effectum entibe sup. nare e insufficiens Ca naturalis insufficientia virtutis: q. ad duas partes sibi ponendas, et conservandas in m.° Majbr, q. actio, et unio entibe naturalis n̄ sufficit vincere repugnantiam nale partis ad coexistendum in m.ª sibi cu alea parte: q. D. Confirmat. 1°. duas partes subsciales sibi in m.° e effectus naturalis impossibilis: ct nulla Ca naturalis het sufficiente virtute ad effectum naturalis impossibile: q. ad illu Ca naturalis e insufficiens insufficientia virtutis; Confirmat 2°. Ca naturalis e insufficiens insufficientia virtutis, ut sibi vincat, et vincat ab altera Cà naturali: q. e insufficiens insufficientia virtutis, ut ponat partem subsciale in m.ª in consortio alterius subscialis. Coa pbr. q. ponere partem subsciale in consortio alterius vinceret illam quaniq. de viribus naturale exigentiq operat; insuper vinceret ab illa, quaniq. n̄ expelleret eq. ex m.° §.
412 Resp. nando maiorem, et pbaq. illius; q. actio, et unio entibe naturalis sufficiunt vincere illam repugnantiam, si conservent,

ab Agente superioris ordinis potente non annuere exigentię naturę unius et 97
alterius formę. Ad 3am confirmationem, concessa maiore, nego minorem, neque enim est effectus ille naturę unius solius, quia forma naturalis deficiat virtute ad illum, sed quia requirit causam superiorem, non inveniri, sed in ordine, et dominio, sicut requirit causam ordinis superpernaturalis. Ad 2am confirmationem, distinguo anteriorem: causa naturalis est inductiva in suspensione virtutis, ut sibi vincat, et vincat ab altera causa naturali in eodem genere, omitto anteriorem; in diverso genere, nego anteriorem; sicut causa naturalis potest vinci ab altera causa naturali in uno genere, et sibi potest illa vinci in alio genere; ita fit, quod naturalis causa ponat formam subsicialem in materia in dispositione alterius formę subsicialis; tunc enim vincit, siquidem quando altera forma expellit ex materia et sibi vincit, quamvis ponit suam formam contra exigentiam ridicę alterius formę, et alterius causę.

Caput 6um.

Plures formę subsiciales ~~possunt~~ adequatę possunt supernaturaliter esse simul in eadem materia. 4t3

Plura, quę naturaliter posse contingere negamus, posse supernaturaliter, et miraculose concedimus. Sunt quę, censeo, numeranda esse etiam simultanea multiplicis formę adequatę in eadem materia. Stat igitur certum, non hic de formis inadequatis, sed de adequatis disputari: de quibus formis adequatis rogamus an plures possint esse supernaturaliter simul in eadem materia. Stet etiam certum hic nomine non usurpari materiam illam, quam potentiam dicimus unius tantum formę subsicialis capacem, et cuius vis alterius incapacem, sed solum usurpari eam materiam, quam de facto extare novimus, plurium formarum subsicialium capacem. Certum insuper stet quęstionem non ~~intellectum~~ de iis formis quęstionem non institui, quę metaphisice, et essentialiter pugnant inter se; nam si repugnantia unius cum alia est metaphisica, et essentialis, nec a Deo superari potest: sicut fieri a Deo nequit, quod phisice producantur a Deo, xx. Sit absque his productis quęrimus ~~de~~ procedendo de iis formis, quę naturaliter, et sua oppositione sunt inter se, qualiter sunt formationis, et formationis, forma ligni, aut formationis, aut lapidis &c. § § §.

In difficultate proposita, pro sententia negante stant Thomistae omnes, quibus favet Pater Vazquez disp. 23. cap. 4. secunda parte. Adhaeret quoque ex parte, Oviedo Controversia 8. de Incarnatione punct. 2. a num. 17. contra quos stat pro affirmativa, quam docuit Pater Suarez in Metaphysica disp. 15. sect. 10. a num. 6. Cui accedunt fere omnes nostri Autores, et ex Recentioribus aliqui qui adeo existimant certam sententiam affirmativam, ut illam non dubitent, sed supponant, ut fecit Aldrete, qui post quam de numero formarum naturalium exemplum in composito substantiali egit, ad actiones, quae res supernaturales introductae exercuerint, gradum facit supponens, id supernaturale posse attingere, quem imitatur Tirso Gonzalez cum eamdem veritatem, tamquam indubitabilem decernens, Tractatu de Incarnatione disp. 5. sect. 4. n. 35.

Nil deest.

415 VII Nostra conclusio: plures formae substantiales totales et adaequatae possunt esse simul in eadem materia. Probo, secludendo: ubi contradictione posita supernaturali sola contradictione, ne eo, quod sint simul in eadem materia plures formae substantiales adaequatae: ergo supernaturaliter possunt esse simul in eadem materia plures formae substantiales adaequatae. Major et co...

nostra sa e, plures suae subsistentiae, totales, et adequatae possunt esse simul supernaturaliter in eadem materia. prob. consequentia: id quod non est contradictio non pote esse supernaturaliter. sed contradictio non est, in eo, quod sint simul in eadem materia plures formae subsistentiales adequatae: ergo supernaturaliter possunt esse simul in eadem materia plures formae subsistentiales adequatae. maior est consequens, minor probanda, praesertim ex argumentorum solutione: nit omnis alunde illas prob.: nominis exercitium sufficient applicatus constituere, quas exigunt duae formae adequatae non existere simul in eadem materia. sed nimirum sufficient applicato supernaturaliter non constituente non est contradictio: ergo neque in eo, quod duae formae adequatae supernaturaliter sint simul in eadem materia. pt mi in queris illis, quos in Babilonico camino incolumes Deus reservavit. maior vero facile ostenditur. ad ignis applicatus exigit introductionem suae formae, et antiquae expulsionem. nec plus exigit forma. nam praestle exigit aliam non induci, et stirpas conservari: ergo R.

4L6

praeterea: effectus varius formae pote supernaturaliter impediri a Deo; sed quod duae formae adequatae non sint simul in eadem materia est effectus varius formae: ergo pote a Deo impediri: et consequenter, quod duae formae subsistentiales et adequatae sint simul in eadem materia. pt mi: nam effectus tres formae e de natura illo principaliter resultant vi, posito ex una forma ad subiectum capax. maior prob.: forma subsistentialis non connectitur exacte cum suo effectu 2ario: ergo effectus 2arius formae pote supernaturaliter impediri a Deo. ant prob. effectus 2arius formae est quoad requisitum ad statum connaturalem formae: sed forma non connectitur exacte cum requisito, ad statum suum connaturalem: ergo non connectitur exacte cum suo effectu 2ario. maior evidens; nam si non esset requisitum esset essentiale formae atque adeo non esset effectus 2arius. minor ostenditur in caeteris corporibus ad suas subsistentias, quae requirunt ad statum suum connaturalem et nihilominus cum illis non connectitur exacte: ergo forma subsistentialis non connectitur exacte cum requisito ad statum suum connaturalem: ergo non petit exacte, quod altera forma subsistentialis non sit simul cum illa in eadem materia, atque adeo possunt supernaturaliter esse simul in eadem materia plures formae subsistentiales, totales et adequatae.

Prob. 2o consequentia specialiter contra patres Oviedo.

Oviedo.

ma 1º poe sup naturalit Recipere duas sbas substantiales adequatas non eductas, vel quarum altera saltem non sit educta: ergo poe Recipere simul sup naturalit etiam duas sbas substantiales adequatas, et eductas. ans e sola adversarijs docentibus posse materiam sup naturalit Recipere simul duas sbas non eductas, scilicet quarum, vel quarum saltem altera non producta sit p accessionem; vero poe Recipere duas sbas adequatas eductas: probo ergo cons: ideo posse ma 1ª poe duas sbas adequatas non eductas supra naturalit Recipere simul, q poe supra naturalit Recipere illas subsessive. Sed ma 1ª naturalit poe Recipere subsessive duas sbas adequatas eductas: ergo poe super naturalit Recipere simul duas sbas substantiales eductas: quod constat, et paritas e contra doctrina Oviedus.

418 Praesentit Oviedus, hanc duo oppositis impugnationes, quas ut evideret, allevit, q ad Recipiendas simul duas sbas adequatas substantiales non eductas, nil aliud praestat ma 1ª, quam suas exhibere capacitates eius modi formarum receptibas; at vero ad Recipiendas duas sbas eductas praeter suas capacitates ad illas praestare etiam influxum suum ad easdem, quas ad duas sbas simul educendas aut simul conservandas, posse ponere non poe: Sed haec solutio impugnata tamen supra num. 347, ubi influxum sbarum ma 1ª in sbas eductas rejecimus.

419 Praeterea si ma 1ª influeret sic in sbas eductas non Regnat influere sic simul in duas adequatas et substantiales: ergo ex hac cape non Regnat materiam Recipere simul duas sbas substantiales eductas. ans probo: q si ma 1ª influeret sic in sbas, ea ratione influeret, qua efficiens influit in easdem. Sed causa efficiens poe influere simul in duas sbas substantiales eductas: ergo et ma 1ª posset sic influere simul in duas sbas substantiales eductas; mi constat ab exemplo ignis, quem naturalibus meminimus, scilicet tunc ignis aplicent simul sufficient duo vel tres stupae fomites sbas ignis in illis simul producet.

420 CL VII

Pro 2 formarum Rabus diluendis.

1ª Ro 2 sbae praeiactas dicitis simul ex [illegible] forma, quia

libeto 1º, antiento 6º in Dpone Vbi ait, impole esse in Vno et eodem esse plures fhas subsciales: Vnde fhat angutus pro mente D. Vi thome explicada. Sim.ª 1ª Recipere simul duas fhas subsciales esset Vna, et n esset Vna; sed impole e esse Vnam et n esse Vnam etiam supernaralit: ergo impole e maxime Recipere simul duas fhas subsciales. ma prat: et in primis suponit, esse Vnam x.ª sentus quaestionis: minor, ma 1º habet suas Vnitates, aut multiplicitates a fhas: ergo si ma 1ª Reciperet simul duas fhas subsciales n esset Vna, atque adeo esset, et n esset Vna. Reo Dimus tho mas loqui de Receptione naturali tantum, n autem de Receptione supernarali; q idem nos dicimus, impole esse, maxime Recipere naralit duas simul fhas subsciales et adequatas. Hinc nos marem, et prob nos illam sicut enim ipsa fha sumit Vnitatem aut multiplicitates a se ipsa et n a ma sic ma sumit a se ipsa et n a fha suas Vnitates aut multiplicitates; Vnde sive Vnam sive plures fhas Recipiat ma semper erit Vna, et nunquam plus quam Vna. X 2ª

Ro. Sim.ª 2ª posset supernaralit Recipere simul duas fhas subsciales aliqua fha subscialis esset subscia et n esset subscia: ergo nequit ma 1ª Recipere simul etiam supernaralit duas fhas subsciales adequatas. ans prat; nam esset subscia, ut suponitur, Quarus adveniret ma iam habenti aliam fham subscialem: ergo n esset subscia. Cons. prat. q.ª q supervenit ma habenti fham subscialem, supervenit toti pte; sed q supervenit toti pte n e subscia, sed potius accns: ergo illa fha n esset subscia. argutus istud sibi potius appellat Pinna 1º physicorum dispute 3ª secc 4ª an.º 39, et bene: si enim Vtramque fham subscialem adequatam simul induceret Deus, nulla fha supervenit toti pte; licet quae subst cessat argutus ipsius ars nostro, ad rationem enim solo ante nos cuam ad huius prationem Vlla mane, dignominem: sed Gratia naralit et nara fha sup Venit toti pte n e subscia, omitto minem; q miraculose sup Venit hic nominem, de esse accns, q naralit et ex nara sua toti pte sup Venit, q autem miraculose sup Venit e subscia, quia ut Vniat bis toto pte naturus e mirabilitus.

Sed instas. potius e fha subscialis exalit Regnans coniungi simul cum alia in eadem ma et potius e ma exalit incapax plurium quam Vnius

fue subsciat; sed tales sunt fue subsciates de facto existentes, et in existens de facto: ergo neque supernaturaliter possunt duae fuae subsistentiae esse simul in eadem materia in primo ... nullum fundamentum est ad recedendum ab his de facto existentibus exactis incompatibilitatem plurium in eadem materia, neque ad concedendum in materia exactam capacitatem plurium simul formarum subsistentiarum recipiendarum: ergo ... omitto maiorem, et minorem non probo sed ... si enim materia non esset intrinsece capax plurium formarum, nullus difficultatis locus relinqueretur; nam si intrinsece, et essentialiter plurium formarum incapax esset, foret impossibile, etiam de potentia Dei absoluta, illas recipere. debet ergo difficultas procedere de materia capace plurium ut philosophiae sit disputabilis. Deinde ... materia ... possit plures formas subsistentiales recipere successive naturaliter inde desumitur fundamentum ad easdem simul recipiendas supernaturaliter fundamentum vero ad adstruendam exactam incompatibilitatem in eodem subiecto, plurium formarum subsistentiarum est, nullum esse fundamentum propter oppositam efficax; atque adeo nardarie ... subsistentialibus eiusmodi exactam incompatibilitatem.

423 Varez 3 ... sic efficit Pater Barquez: non potest Deus impedire effectum formalem fuae subsciat; sed effectus formalis unius fuae subsistentiae est alterius fuae subsistentiae expulsio: ergo neque a Deo fieri potest quod posita una fua subsistentia in materia non expellat alteram; atque adeo neque quod duae fuae subsistentiae simul in eadem materia coniungantur. ... probatur: impossibile est eundem effectum formalem tamquam provenire a duplici causa formali adequata; sed a duplici causa formali adequata posset provenire si duae fuae subsistentiae essent simul in eadem materia: ergo impossibile est duas fuas subsistentias esse simul in eadem materia. Minor probatur: quia si duae fuae subsistentiae lapidis ponerentur in eadem materia, ... alius effectus formalis tamquam resultaret nisi lapis: ergo ...

424 Respondeo distinguendo maiorem: non potest Deus impedire effectus formales tamquam fuae subsistentiae, concedo maiorem: effectus formales tamquam non maiores: et distinguo minorem: sed effectus formalis tamquam unius fuae subsistentiae est alterius fuae subsistentiae expulsio non minorem; effectus formalis tamquam ... minorem, et non tamquam effectus formalis, ... est illa denominatio ... physica ... vel denominatio, ... resultans ex una fua formali cum materia ... hic effectus formalis impediri nequit a Deo posita fua in materia ... effectus formalis ... est expulsio alterius fuae subsistentiae

tra sum.ª 2.ª effectus formalis 2us e expulsio alterius formae subiectaliter ab eadem materia et hic effectus oportere potest impediri miraculose a Deo. pro indeque miraculose potest coniungere duplicem formam subiectaliter in eadem materia ad dispositiones similitaneas mixtas ad quas dispositiones diversas requirit forma 2.ª, nonnatius effectus formalis specifice resultaret nisi lapis dictus, nonnatius numerice non autem. Itaque ex positione duplicis formae Lapidis in m. non resultarent duo effectus formales Lapidis specie diversi, resultarent tamen duo numerice distincti ex ratione realis unade quata.

Intentabis ex Patre Barquez: dicta solutiones proximae datar: nequit Deus nec miraculose impedire effectus formales cuiusque formae cadaveris, neque potest impedire effectus formales cuiuslibet alterius formae subiectaliter. Loca e entes apparitate V.ª —, arguo probat: nequit Deus etiam miraculose facere, quod homo idem sit vivus simul et mortuus. Si posset facere, quod esset simul vivus et mortuus, si posset impedire effectus 2.ª formae cadaveris: ex quo necessario potest Deus impedire effectus formales 2.ª formae cadaveris; ma. e entes, quia esse vivum e non esse mortuum, et esse mortuum e non esse vivum; atque adeo implicatorium eundem hominem esse simul vivum et mortuum. mi. probat: si posset impedire effectus 2.ª formae cadaveris, posset imponere simul in eadem materia formam cadaveris, et formam viventis; eo ipso posset facere, quod homo idem esset simul vivus et mortuus: ex quo sequitur mi. probat: quia per formam viventis esset vivens, et per formam cadaveris mortuus.

argutus est tud. 426

Quae rationes non multi diluerent facile, si locus spiritus diceret formam cadaveris et formam viventis esse exilis, quae exactionem ut Re Regnat et simul in eadem materia coniungant: quod non probat collatoria formae dispositiones esse cuiusdem Ratis; atque adeo non probat non posse alias formas dispositiones coniungi simul in eadem materia. Hoc tamen solutio videtur potius eludere, quam solvere argutus; proinde aliter dico, vando arguo, ad rationes dicta llamare nominis; ad utique rationes sit dicto mares, et nomines et rationes etiam, quae nomine proinde affert. explico: non est idem cadere psuche loquendo, atque mortuum; quia mortuus dicit non solum formam cadaveris in materia —

sed est quaedam privationes sunt viventis: quamvis quae aut aliquo potentiis sit sua cadens, et aliquid nationis sit privationes sunt viventis: cadens vero pro hoc loquendo dicit quod esse suae cadens in m. T. Vnde impossibile est eundem hoc esse simul vivum et non vivum, non tamen est impossibile quod sit simul vivus et cadens.

427 Pro 4° adducitur
vii aliquis Calceatus Complutensis, in hunc sensum: nullus est sua quae non sit impossibilis exacte separatio in eodem subiecto, aut modo: ergo nec sunt quae naturaliter possunt iungi in eadem materia duae sunt subsistentiae. Antecedens probatur: effectus cuiuslibet sunt informantis materiam est expulsio alterius sunt subsistentiae ante; sed impossibile est non poni hunc effectum posita sua subsistentia in materia: ergo nulla est formarum quae non sit exacte impossibilis separatio in eadem materia. Minor probatur: impossibile est non poni effectum posita causa et causalitate illius; sed posita sua subsistentia in materia ponitur causa et causalitas illius non sit ratio sua subsistentiae in eadem materia tanquam ad effectum: ergo impossibile est non poni hunc effectum posita sua subsistentia in materia: atque adeo nequeunt esse simul in eadem materia duae sunt subsistentiae.

non urget

428
vi argumentum istud, quia illius vis nititur aequivocatione quamvis naturalis: at quia praeterea non multos maxime quod non repugnat induci suas subsistentias in materia, pro quanta sua alia subsistentia expellenda non praeerit; atque adeo ne effectus cuiuslibet sunt expulsio alterius sunt subsistentiae ab eadem materia. 2° omissa maxime inquantum de effectu rario sunt naturales de pario loquatur, et nominatur: at praeterea dilatamare nominis: quod causalitas ut non ponatur, aut sit alia sua in eadem materia, est cessatio conservationis illius aut non positio actus producentis illius quae non ponit posita praeeesse et exacte in materia sua subsistentia quod amplius declaratur: sua subsistentia in materia, est causa ut altera non sit in eadem materia quatenus movet Deum, ut cesset a conservatione alterius sunt, aut ne ponat actum productivum illius, haec cessatio a conservatione aut non positio actus potest a Deo impediri contra exigentias naturales horum; propterea possunt duae simul coniungi supernaturaliter in eadem materia.

429 Pro 5°, si duae sunt subsistentiae essent simul in eadem
vii materia altera illarum esset simul actus tantum, et non esset actus tantum; sed repugnat etiam supernaturaliter eandem suam esse simul actus tantum, et non esse actus tantum: ergo repugnat etiam supernaturaliter duas suas subsistentias esse simul in eadem materia. Maior probatur: utrumque esset actus tantum; nam de ratione cuiuslibet sunt subsistentiae est esse actus tantum: cuiuslibet su-

supponeret rationem actus tui in modo: ergo non esset actus tuus. pt. ans: nam supponeret aliam ultimam subsistentiam. — Probatur: impossibile est, quod aliquid sit homo, et equus, etiam miraculose, sed si duae sunt subsistentiae adequatae possent esse simul in eadem materia aliquid esset homo, et equus: ergo impossibile est etiam signalitur quod duae sunt subsistentiae adequatae sint simul in eadem materia. Minor probatur, quia possent coniungi simul in eadem materia forma hominis, et forma equi; sed si in eadem materia coniungerentur simul forma hominis, et forma equi resultaret homo, et equus: ergo si duae sunt subsistentiae, et adequatae &c.

Resp. 1°, negando maiorem; ad probationem distinguo ans. supponeret actus tuus excludentem alium actum tuum, nego ans, admittentem alium actum tuum concedo ans. igitur quaelibet forma subsistentiae est actus tuus in quantum positio ... est principium, et radix accidentium compositi, esse autem actus tuus in hoc sensu amittit alium actum tuum, sed est radicem aliam, et principium aliorum accidentium compositi miraculose resultantium: itaque non repugnat existit duplex actus tuus in eadem materia ... duorum accidentium. Resp. 2°, aliam subsistentiam non esse existentiam actus tuus, seu radicem tuam actualitatis; sed tantum quando ex ea ... altera forma supponat alteram, tanquam actus tuus et ... accidentium, actuatur tales, nihil omnino ... etiam existit alius tuus ...

actus tuus est ... Radix quantitatis ex se, seu aptitudinaliter, in quo stat haerent ... subsistentiae: ... quam doctrinam nego maiorem, ad probationem ... ante nego ... ut colligitur ex proxime dictis 430

ad ... probationes distinguo maiorem: impossibile est, quod aliquid sit homo et equus per identitatem etiam miraculose, concedo maiorem; per unionem nego maiorem: et sic distinguo minorem: sed si duae sunt subsistentiae et adequatae possent esse simul in eadem materia aliquid esset homo, et equus per identitatem nego minorem; per unionem concedo minorem, et nego consequentiam. Ad minoris probationem ... minorem subsistentiae probatione ... proxime data nego, et concedo: Primo, et impossibile quod neque a Deo fieri posse aliquid esse realiter per identitatem hominem et equum, id est, praedicata specifica hominis, cum praedicatis specificis equi identificari: caeterum non est impossibile, quod aliquid sit homo et equus, quatenus cum eadem materia utraque forma simul realiter uniatur, scilicet forma hominis, et forma equi; unde totum accidentale sive totum per accidens resultaret, quod homo simul et equus esset. 431

Q.° 4

De actione et potentia passiva ad plures formas substantiales adequatas simul in eadem materia constituendas.

C. I

Qualis sit actio, quae miraculose conservat in materia forma substantialis adequata ad praesentiam alterius formae substantialis?

Praetermittitur a plurimis, et alii hanc rem vix attingunt, est tamen difficultas digna tamen quam pro dignitate quisque disputet. Sensus difficultatis est, utrum quando duae formae substantiales distinctae et adequatae coniungerentur simul in eadem materia, earum quaelibet conservaret per eandem actionem entitativam ac si sola esset in materia, an vero conservaret per actiones perfectiores et supernaturales entitative. Docent communiter Thomistae requiri actiones entitative supernaturales ad conservandas in materia formas substantiales ad praesentiam alterius distinctae, sequitur praesertim conservationis, ut ipsi dicunt. Sed certe hic non favet conservationi, ut videre est in ... disputatione 11 sectione 5 a n.° 5 usque ad 9; alii autem melioris notae dicunt non requiri actiones supernaturales entitative ad conservandas formas substantiales in materia ad praesentiam distinctae, sed potius sufficere eandem entitative actionem, qua conservat in materia forma substantialis sine substantiali alia distincta. Favet ex professo Hurtado, P. Arriaga disputatione 3 sectione ... de substantia 1.°, conservationem videlicet, et Oviedo ... disputatione de ... n.° 41

Pro resolutione memento ex doctrina de supernaturali ... ad substantiam et quod ad nos quam dedimus n.° 2468, notoe etiam, quod actio conservativa formae distinctae ad praesentiam distinctae nihil aliud producit nisi eam de ... formam quae in materia est entitative eadem, ac si distincta non adesset in materia. Noto deinde quaestiones non ... de formis substantialibus pacificis, scilicet inter se naturaliter non pugnantibus, quales ... formae ignis duae ... naturales ... hic quippe supponimus non requiri

accez Vt vacuez aut Vo Bizstractez ad simul taneaz illaz Vservatioez in eadem mo. Denique noto, effectz nunquaz posse dispari. Qum ageris n lesset abaute Sufficiente, et adequate productibailli; a qua Vt n lesset agere n Requirit neque q aha ma impendat quoz do effecty maneret idz neque q ma Vinty applicet. Ad Sufficiente ma ius do minius in agente, quando impedimenty extrinsecy Requirat productioni, atit Vservat. the ...

434 Prosita Vcluhio e. accto Vservatua the subtrecaly in mo ad que sentiaz alterius the Vnatie e entitate naualy eade que, ac Vservatua eius the in mo naxaht, et sine tha alia Vrancia. Prov Vcluhez: ex duplici tra Vrancia simul posita in mo nec tha conectit exaht illez carentia accy entitate navaly Vservanty alteraz thaz: ergo paacez entitate naualez, eandeque qua the Vnatie Vservant dumiue in mo Vservarent simul in eadem mo. Aty prov Vo: traigny Vg: polita in mo n mutat intrince alteraz thaz Vrantiaz neque principuy productivy illg: ergo n conectit exaht illez carentia accy entitate navaly Vservanty alteraz thaz. Aty e query; q tha rgny Vg nec pot detrahere nec addere praty aliqua p idetotales intrinecum alteri the Vnatie, Vg tha signi nec principio illy productibo, Vg terne atque adeo n mutat intrince thaz Vranciaz neq principuy illg productibus.

Provo ergo Coaz: ideo tha rgny polita in mo conecteret exaht illez carentia accy entitate navaly Vservanty alteraz thaz Vranciaz, quatenus eius modi accio eniet insufficiens entitate ad Vservandaz alteraz thaz Vranciaz; atqui n e insufficiens entitate: ergo tha rgny polita in mo n Vnectit exaht illez carentia eius modi accy. Minor Provo: accio entitate sufficiens ad effecty n e insufficiens ad illuz, dum ipse n mutat intrince. Sed p positiones the rgny in mo n mutat intrince altera tha Vrancia, immo manet entitate eadez: ergo p positiones tha rgny ...ios e insufficiens accio entitate navaly ad thaz Vranciaz Vservandaz. Maior provo: actio n e insufficiens entitate ad id ad q e entitate sufficiens, sed ad effecty n mutatuz intrince accio e entitate sufficiens: ergo accio entitate sufficiens ad effecty n e insufficiens ad illuz, dum ipse n mutat intrince; prindeque p positiones

sup. ? sanctif. in m° adue actu entitative naturalis? Dest. (?) ... alterius sup. ? sanctific. e sufficiens ad eiusmodi sanctam (?) destruendam: ... non requirit actio entitative supernaturalis: hic, ho; et sequentes intelligendi sunt stante semper invariato subiecto accidentis.

436 VI. Et pro doctrina sanctifica. Ret. 1° sancta substantiales non nectuntur exactione ... carentia accidentis naturalis Destruentis aliquas sanctas sanctificantes in m°; debere tamen poni a Deo aliquas ... ablationes, ut duret etiam altero actio ad destruendas in m° sanctas substantiales sanctificantes simul cum altero sanctifica. ... naturalis actio alia ad destruendas sanctas in m°, quando dat actio sufficiens destructiva sup. in m°; ... actio, quae ... destruit in m° sufficiens ad illas destructiones etiam simul cum sancta ... naturalis ... actio ... ponendo ... : ut det in m° ... etiam sancta ... adhuc ... e intrinseca ... actio, quae ... destruit in m°, sufficiens ad destruendas ... sancta ... : ... actio, quae ... 2°. Stat ... exiges ... naturales ... staret actio ... destructiva sup. ... in eo ... m° p. ... Dei Dominium: sic p. ... dominium ... stare actio ... tative naturalis destructiva sup.; atque adeo ... absque ade... ratione.

Ret. 2° sanctas substantiales in m° nectuntur exactione ... destructiones accidentis naturalis destructive alterius sup. ? sanctific. in eadem m°, q° connectuntur exactione

437 VII cum requisitis ad statum naturalem sup. ... destructio accidentis naturalis destructive sup. sanctific. in eadem m°; ad eiusmodi quo actio ... destructiva exactione ... cum subiecto naturalis petito a ... Ex clat 1° hoc solutio q° voluntaria ... et sine fundato. 2° q° stat tota ... et natura sup. adhuc non destructa accidentis naturalis destructiva sup. sanctificantis; non tamen stat ... accidentis ... non dependeat a subiecto sup.: ... solutio ... adducta nulla e. 3° non e nam requisitis ad statum naturalem sup. destructio accidentis destructive sup. sanctif. quam ... debita naturalis sup. ... non nectuntur exactione cum ... debita: ... neque cum destructione accidentis naturalis destructive sup. sanctif. in eadem m°.

4° et principaliter impugno praesentes solutiones non requirit ...

Virtus activa in actu 2° entitativa ma ad Conservationem seu durationem ad presentiam durationis in eadem mensura, quam ad conservationem seu durationem abalienatam in mensura: ergo non requirit actio entitativa ma ad conservationem seu durationem ad presentiam durationis in eadem mensura, quam ad conservationem seu durationem abalienatam in mensura. Atque probatur: non requirit ma virtus activa in actu 2° ad conservationem seu durationem ad presentiam durationis nisi quam exigit tanquam conservativa. Sed non exigit majorem virtutem quam ad conservationem seu durationem abalienatam in mensura: ergo non requirit virtus activa in actu 2° ma etc. Minor probatur: tam duratio conservativa in mensura simul cum alia duratione eadem, ac conservativa durationis abalienatae. ergo non exigit majorem virtutem, quam ad conservationem seu durationem abalienatam in mensura. 439

Quo effectus entitative naturalis non petit virtutem activam entitative supernaturalem. Sed conjunctio durationis seu durationis simul in eadem mensura non est effectus entitative supernaturalis: ergo non petit virtutem activam entitative supernaturalem. minor est evidens: quia una forma entitative naturalis et altera entitative naturalis est effectus absolute naturalis. Tunc sic: ubi non requirit virtus activa entitative supernaturalis, non requirit actio entitative supernaturalis. Sed ad conjunctionem duplicis seu durationis in eadem mensura non requirit virtus entitative supernaturalis: ergo neque actio entitative supernaturalis. probatur major: quia implicat requiri actionem cujus causa naturalis non requiritur. Sicut etiam minor: quia conjunctio duplicis seu durationis in eadem mensura est effectus absolute et entitative naturalis. Requirit ergo majorem dominium, seu majorem virtutem dominii, quam dominium causae naturalis ad conjungendum simul in eadem mensura duas substantiales durationes, sicut ad conservandum rerum sub latione maximum, dominium Dei requirit non autem majorem virtutem activam. Unde ac conservativa duarum durationum simul in eadem mensura erunt supernaturales quoad modum, non autem quoad substantiam. 440

Sed petes, an, quare supernaturalis esset quoad modum actio conservativa seu durationis ad presentiam durationis in eadem mensura. Resp. ea jam esse quam jam alibi insinuavimus, scilicet quia est actio conservativa seu durationis exigentiae naturalis alterius seu durationis: ergo est supernaturalis quoad modum. Consequentia probatur: actio conservativa seu durationis exigentiae naturalis alterius seu durationis superat virtutem naturalem. Sed non superat quoad substantiam, et entitative: ergo quoad modum. Probatur major: quia illa actio conservativa superat absque requisito naturali, scilicet absque alterius seu carentia. minor etiam probatur ex proxime dictis, et probatur insuper: quia non superat virtutem naturalem propter entitatem seu conservativae, sed propter impedimentum extrinsecum, propter alterius seu durationis simul existentis in eadem mensura; sed actio superat virtutem naturalem entitative effectus. Sed propter impedimentum extrinsecum et supernaturalis quoad modum: ergo actio conservativa seu durationis ad presentiam durationis in mensura est supernaturalis quoad modum.

Quod idem propter eandem rationem dicendum de omnibus, quibus seu substantiales durationes simul uniuntur in eadem mensura. 441

CPVT II

Ad Verse Li Saty facit [illegible]

Arguitur 1° pro duratione sola, ma virtus requirit ad conservandam in mensura cujus ligni resistente forma igni, quam nullo duratione resistente. Sed sine

mediate in Jungerent simul pra signi et pra signy, hac resistere Dentai
pre signi et extra: ergo requirunt ma virtus ad resistandas immo
pras Dfrancias ad presentias Dfrancie quas ad pras dimisive ab aho
resistandas imm; Funct. Sed naria e vbexior actio, et fortior ad id, ad
q ma virtus requirit: ergo naria e actio fortior, et vbexior entatibe ad duas
pras Dfrancias simul mediate in Dungendas, quas ad quamlibet dimisibe plu
res cy ctra Arago resedunt maxes. Vnde arguty efficax desumunt ad=
versarij: nam si requirit ma virtus petit ab effectu ma virtus: Mefectus po
tens eandem virtes maxes, petit maxes et fortiores actiones: ergo ad Dunctionem
duplicis pre Dfrancie mediate requirit actio fortior, et vbexior.

442 Propterea
no maxes, neque enim naria e virtus ma virtus actiba ad resistandas pras
Dfrancias imm ad presentias Dfrancie. Sed sufficit eadem entitate virtus, quo
dimisibe resistaret, et magnus Dei Dominus, quo Deus denegat frequens
destructiones pre signi et tunc denegat destructiones pre signy, et tranquille re
tinet imm Dtra naturales vbrius que exigentias: hoc dei Dominus non e vir
tus actiba, sed potestas, qua negare posse causas naturales, idq ipse naturaliter
exiguunt. Vnde actus ille voluntas, quo Deus annuere exigentias igny des=
tructione pre signi, neque pre signi destructione pre igny, et actio entatibe
naturae resistatio sufficiens pras Dfrancia ad presentias Dfrancie: atque adeo
actio resistatiba pre ad presentias Dfrancie mediate erit entatibe no
naty, et sup naturaty coadmiy, inquantum ny resistande supenat vires nang.

443 Sed
inyta Dominus habit non e virtus actiba: ergo non sufficit resistare pras Dfra
ncias ad presentias Dfrancie cy ace entatibe naraty. Coa prat: resistatio
pre Dfrancie ad presentias Dfrancie e ma effectus, quas resistatio pre sine
Dfrancie, sed ad effectus maxes ma virtus requirit: ergo si dominium
dimiy non e virtus actiba non sufficit resistare pras Dfrancias ad presen
tias Dfrancie. Dlego ante no coas: ad probationes dy quo maxes: resistatio
pre Dfrancie ad presentias Dfrancie e ma entatibe effectus, quas resista
tio pre sine Dfrancie, no maxes, e ma coadmiy; Dlego ma
xes, et dy quo mines. Sed ad effectus entatibe maxes ma virtus requi
rit Dlego mines, ad effectus tantus coadmiy no mines et coas pra
Dfrancia ad presentias Dfrancie non e entatibe ma, quam pra

: ad praternes pro qua manes : conservatio sive materie ad praesentiam materie, e ma entitative effectus quam conservatio sive Sua materia, no manes. e ma coadmus, Ileda manez et di[?] ad effectus entitative manes ma Virtus Requirit Ileda mines: ad effectus tantus coadmus manis, no mins et Quaz trad. Unam ad praesentiam materie n. e entitative mo, quam dico de Vitae a materia: atque adeo ad hui conservationes n Requirit Virtutes entitative maxeus = et tamen mia coadmus; ido e existit et conservat[?] pravimentis naturale, et exigentias materiei praesentiii, proindeque tantus Requirit Virtus actibus coadmy sui naturales ide; operantes ex dominio Dei, ista exigentias naturales atteng. sive materie. 444

Requirit ma et fortior actio Requirit ad mittendus sursus Lapides, quam Deorsus: est ma et fortior actio Requirit ad conservandas suas istas exigentias naturales attenig materie, quas ista tales exigentias n conservanet, itaque ma actio Requirit ad conservandas suas materias simul cum alia materia mea dejn[?] quas ad suas subtrahat dimidio conservandas coagnat: ideo Requirit fortior actio ad mittendus Lapides sursus, quam Deorsus, q ani Ileo Lapidis sursus e ista exigentias naturales ipsius Lapidis: ad conservatio sive ad praesendas materie e ista exigentias ipsius sive: est ma et fortior actio Requirit &c. Quod? Maior actio impendit ad trahendum pondus Resistente alio, quam nemine Resistente: est maior actio Requirit ad conservandas suas Resistente materia, quas materia n Resistente

Ileto ante, nando coas: ad aucy pratio nes mane, et mi re Ileto, no coas dyparitas e; q. causae naturales omnino naturaliter operantes n aut possunt sibi quintio Resistere; nisi maxes impendant conatus; qui naruy n e in causis suis naturalibus coadmus operantibus; nam si dominus divinus retinet acces entitative naturales conservationibus sive nulla V. naturali poe supernam vim et expelli am. praeterea, Vt agens naturale sursus faciat Lapides Resistentes ascendere sursus, deVet impenderet manes in glitus, qui impulsus e quantitas Lapidi impressa, Vt sursus ascendat ac proinde deVet ponere maxes acces; effectus enim ma manes petit acces; at in conservatione sive materie ad praesentias materie neque ponet, neq. conservat effectus ma; proindeq. actio ma n Requirit. 445

+ + ad operationem non resultante non contra. Resp. et disparitas est eadem quam
proxime dedimus.

446 Arguitur 3o actio superans resistentias operationis
naturaliter insuperabiles non est actio naturalis; sed actio elevans suas operationes
agentias ad praesentias operationis in eodem modo superat resistentias operationis
naturaliter insuperabiles; ergo non est naturalis. probatur quia requirit actio super-
naturalis entitatibus maior probatur: actio ponens effectus naturaliter intrinsece im-
potentes non est naturalis; sed actio superans resistentias operationis naturaliter
insuperabiles est actio ponens effectus naturaliter intrinsece impotentes: ergo supe-
rans resistentias operationis naturaliter insuperabiles non est naturalis. Distinguo
maiorem: actio superans resistentias operationis naturaliter insuperabiles non est actio na-
turalis coadunans, concedo; coadunans entitates non maiores: ad aliam probationem omissa maiore
nominem; neque enim illa operatio elevata ad praesentias operationis est effectus
naturaliter intrinsece impotens sed tantum extrinsece. Ratio est quia ut esset naturaliter intrinsece
impotens naturaliter erat quod suas entitates intrinsecas tantae esset perfectionis ut
superaret omnes vires agentis naturalis: quas quidem non superat hac ratione illa ad praesentias
operationis in eodem modo: sed tantum superat extrinsece, id est propter impedimentum
extrinsecum; unde non est effectus naturaliter intrinsece impotens, sed extrinsece: proindeque
non requirit actionem intrinsece supernaturalem, sed extrinsece et coadunans;

Cum ydo-

lutionis veritas, ut clarius agnoscatur, ponamus duas entitatibus, et ipse supernaturales; et superantes omnes vires naturae, sicut unio hypostatica: haec illa est natu-
ralis: et superantes omnes vires naturae, sicut unio hypostatica; haec illa est na-
turaliter intrinsece impotens; et ideo haec est quod secundum id quod est intrinsece superat
vires omnes agentis naturalis: ergo hoc quod est id quod est intrinsece non superat vires agen-
tis naturalis, non est intrinsece naturaliter impotens. patet hoc quia si rem impedimentum extrinsecum
naturaliter resistens elevare suae subiectae, ut talis elevatio esset certo effectus na-
turaliter intrinsece impotens, quamvis esset effectus naturaliter extrinsece impotens: ego
non invenio neque aliud esse video effectus naturaliter extrinsece impotentes, quam
effectus petentes disiunctius sive naturale propter impeditum extrinsecus resistens
naturaliter illis elevari, non autem propter intrinsecas perfectiones ipsius effectus: ceterum
effectus esse naturaliter intrinsece impotentem est esse ipse tantae perfectionis, ut propter
illas superet vires omnes agentis naturalis: hoc illius non reperit, quando duae
operationes simul coniunguntur in eodem modo: reperit autem hoc tantum: ergo duae
operationes simul non est effectus naturaliter intrinsece impotens: ergo tantum est

naturali existentiae in genere.

Arguitur 4° agens naturale non potest simul in eadem materia duas formas substantiales: ergo ad illas ponendas simul in eadem materia naturaliter requiritur virtus maior, quam virtus agentis naturalis: proinde quod naturaliter actio realiter bytrongueas actio naturalis; ars e contra; aliter fere duplex forma substantialis simul in eadem materia non esset miraculosa. Consequentia: ideo agens naturale non potest ponere simul in eadem materia duas formas substantiales; quia non habet virtutem sufficientem ad id, ergo naturaliter virtus maior, quam virtus agentis naturalis. — Ostenditur: actio, qua sine subiecto ostendant accidentia in eucharistia entitative superat naturam: ergo actio, qua forma ostendatur in materia ad praesentiam substantiae, entitative supernaturalis: consequentia: ideo actio ostendens accidentia in eucharistia entitative superat naturam: quia nequit poni a causa naturali, sed nequit poni a causa naturali actio ostendens forma ad praesentiam substantiae etc. 44°

Ab omissis antecedente et negando consequentiam; ad cuius probationem negando antecedens: quia agens naturale nequeat ponere simul in eadem materia duas formas substantiales non est ex defectu virtutis, sed ex defectu cooperationis, ut dictum est; sed nota hoc arguendo [illegible] autores militare, qui adducunt formas substantiales eiusdem speciei ponenda simul in eadem materia, ostendunt causas naturales, quia virtus entitative sufficientes; et nihil omnino non possunt illas ponere: ergo causas naturales non posse ponere duas formas substantiales simul in eadem materia, non arguit defectum virtutis ad illas ponendas. Ad ostensionem respondeo concesso antecedente nego consequentiam: ad cuius probationem distinguo maiorem: ideo actio ostendens accidentia in eucharistia entitative superat naturam; quia nequit poni a causa naturali, tam quoad modum, quam quoad entitatem, concedo maiorem, praecise quoad modum, nego maiorem, et distinguo minorem: sed nequit poni a causa naturali actio ostendens formas ad praesentiam substantiae quoad modum, concedo minorem, quoad entitatem, nego minorem. Actio, qua sine subiecto ostendant accidentia in eucharistia est creativa, quae a causa naturali creata nequit poni: quia productiones entitates exigit causas superiores; ceterum actio ostendens formas ad praesentiam substantiae non est creativa, ac proinde nulla est paritas. 45°

Arguitur denique actio ostendens formas ad praesentiam substantiae, vel est miraculosa, vel non: si non est miraculosa: ergo causa naturalis potest ponere duas formas substantiales simul in eadem materia. Consequentia: quia quod est potentiae, et non est miraculosum, flexi potest a causa naturali. Si vero est miraculosa: ergo est entitative supernaturalis: probatur, tunc consequentia

eius entitatem supernaturalem praeter haec causa: eius entitas supernaturalis. Praeter haec. Sobre esto Dia del Sor [illegible]
eius entitatem supernaturalem praeter hoc causa [illegible] in habitu supernaturali, [illegible] in [illegible] causae naturalis. Sic Regnat accessus miraculosas
[illegible] intrinsece causae naturalis: ex illa actio entitas supernaturalis. Reo
tales accessus fore miraculosam, et non causa illatam [illegible] miraculosa ad [illegible] rationes; [illegible] et non minus, [illegible]: [illegible] Re-
gnat accessus miraculo [illegible] intrinsece causae naturalis omni=
omnino minus; miraculosas tantum quoad modum, non minus et causas. Actio mira-
culosa quoad entitatem non [illegible] intrinsece causae naturalis; continet vero ac-
tio miraculosa quoad modum; quia haec est [illegible] naturalis, et supernaturalis
ex [illegible].

451 Vt. [illegible] notandum est, quod tota praecedens doctrina intelligenda est [illegible]
[illegible] substantiales [illegible]; secus [illegible] accidentales [illegible]. Regnat
Regnantes naturalis esse [illegible] in eodem subiecto; [illegible] quae eadem est et [illegible] et
[illegible] pro his [illegible], ac [illegible]. Notandum [illegible] quod
[illegible] ad praesentiam [illegible]
[illegible] ex his [illegible] subiecto; [illegible] non requi-
rit actio entitatis supernaturalis et [illegible] ad [illegible] ad prae-
sentiam [illegible] propter [illegible] manifestas, nec requirit
[illegible] et supernaturalis; atque adeo eodem modo [illegible] et [illegible] esse
[illegible] modi esse tantum quoad modum, non vero entitatis supernaturales.

Cap. III

Quo ad hoc miraculose requirendas
ex parte [illegible]

452 Vt. Ex Suarez tomo 1° in 3am partem disputatione 31 sectione 6a ex communi theolo-
gorum sensu [illegible] partibus [illegible] receptibus
non solum naturales sed etiam obedientiales. Vocatque potentias obedien-
tiales partibus illas, quae Deus [illegible] quas [illegible] re-
[illegible] de [illegible] Deus ut auctores supernaturales, et supra potestates
[illegible] naturae, quantum [illegible] in [illegible] [illegible] vitae [illegible]
Vocat vero potentias naturales [illegible] illas, quae [illegible] quando ge-
nerat ut auctores supernaturales, nec supra naturae potestates et leges [illegible]
[illegible] in genere [illegible] miraculosa. Eodem vero [illegible]

explicat Dr. Ripalda tomo 1° de ente supernaturali disputatione 29, n° 20 et 7°. eandem explicationem amplexantur frequentius Recentiores, hos plurimique alii antiqui auctores secuti. Sed praesentis Domini Arrigiaga(?), quem citat nominatus Ripalda.

Xa quas explicationes, dico primo mentem nostram clarius et brevius explicanda, potentia obedientialis passiva est, quae recipit formas miraculose. Sive, illa est potentia passiva obedientialis, quae recipit formas interveniente miraculo: potentia vero passiva naturalis est illa, quae recipit formas sine miraculo, id est, quin miraculum aliquod interveniat, quod ut saepius interveniat(?), sciendum est potentias passivas dependere a causis introducentibus formas indigereque illis. Probatur; quia potentia passiva nil aliud praestat ad recipiendas formas quam illas pati: ergo eget causis introducentibus formas ad illas recipiendas atque adeo subesse ipsis. Hinc est, quod si recipit formas a causa miraculose operante est potentia obedientialis; si tamen a causa non miraculose operante est potentia naturalis. Si petes, quid sit causas operari miraculose et quid operari non miraculose? Respondeo causas operari miraculose esse operari supra leges et potestates absolutas naturae sicut operaret causa, quae mortuum suscitaret; causas vero operari naturaliter seu non miraculose est causas operari intra leges et potestates absolutas naturae sicut operatur sol producendo luces et calores in terris.

Hinc doceo materias habere potentias naturales et obedientiales pro formis substantialibus, quas possunt recipere. Probatur: materia prima habet potentias passivas ad recipiendas formas sine miraculo et ad recipiendas miraculose. Sed hoc est habere potentias naturales et obedientiales passivas: ergo materia prima habet utranque potentiam passivam. Maior manifeste constat ex hactenus dictis, et minor etiam quia nil aliud sit habere potentiam naturalem passivam, quam habere potentiam recipiendi formas sine miraculo; et habere potentiam obedientialem non sit aliud, quam habere potentiam, quae recipiat formas miraculose. Ubi noto quod denominationem naturalis et obedientialis extrinsece potentia passiva habere(?). Ratio est: quia non est aliud, quod in potentia naturali recipiant formas, nisi quod inducantur ab agente non operante miraculose; et quod recipiant in potentia obedientiali non est aliud, nisi quod miraculose inducantur ab agente miraculose operante; sed quod agens operetur miraculose

aut non miraculose e extrinsecus per passibus que re: ergo elevatio non naturalis et obedientialis e extrinsecus per passionem materiae.

455 Videndum nobis est in difficultate illa celebri, hic agitari solita scilicet utrum potentia obedientialis existens in materia afferat exacte aliquod principium passibus dictis capacitati materiae, et receptioni formarum quae miraculose inducuntur, an autem ipsa materia sine aliquo alio principio passivo recipiat adequate formas, quae miraculose in ipsam inducunt; quae difficultas aliis formis solet proponi in minus utrum materia elevet in genere passivo per aliquod principium passivum ad recipiendas formas miraculose in productas, nam sicut accidit, quod causae efficientes ad producendum effectum miraculose elevent a Deo per principium aliquod supernaturale ipsis inuntum, eo modo de bene fieri videbatur circa materiam, scilicet de bene elevari per principium aliquod passivum supernaturale ad recipiendas formas quae miraculose, et supernaturaliter recipiunt. nat scholasticus, quem scholastici nostri qua autores omnes imitantur.

456 Dico 1.o materia non elevatur per principium aliquod passivum ad recipiendas plures formas supernaturaliter et miraculose. Ro quia quod materia non elevatur ad id, ad quod ipsa habet capacitates sufficientes. sed ad recipiendas simul plures formas habet materia ex se capacitates sufficientes: ergo materia non elevabatur per principium passivum supernaturale ad plures formas miraculose recipiendas. maior evidens; quod supernaturalis elevatio cuiusque solius e ad id, ad quod causa secundum se non habet capacitates aut virtutes sufficientes. minor probatur; quod ipsa met capacitas materiae, quae realiter e ad unam formam e capacitas ad ceteras omnes, quas potest recipere; sed ad unam recipiendam habet capacitates sufficientes; ergo ad omnes simul recipiendas. ... quod non plures capacitates exigit una, quam alia ... quod non plures materiae possunt occupare omnes simul, quam una tantum cum possint omnes penetrari mutuo de: ergo nulla non est elevatio materiae per aliquod supernaturale principium passivum ad recipiendas simul plures formas.

Dico 2.o

457 Ut materia recipiat formam per obedientialem, non requiritur quod principium aliquod supernaturale passivum recipiat simul cum materia formas productas.

Proe; q° maniaz faz Recipena, hoyinpoa ovedientialiter Recipere illaz miraculose, sed ut Recipiat illaz miraculose, non e nanius principiz aliqz supranatale passivz: ergo ut Recipiat illaz in poa obedientiali non Requirit principiz aliqz supranatale passivz, q. similiter ex eo. Recipiat illaz. naturaliter: q° poa obedientiali eae, que Recipit illaz mira-culose. minor prat: ut enim Recipiat illaz miraculose satis e q° Ignis sit Introductio ipsiusz l ipsiusz vnio ex eo sit supranaturalis: ergo ut Recipiat illaz miraculose non e nanius principiz aliqz passivz supranatale. arg. probo: q° ut enim Recipiat illaz miraculose satis e, q° ad hoc Recipiendz in Veniat miracu-losz. Sed sic supranaturalis sit actio, l vnio in Venit miraculosz ad ipsz Recipiendz: ergo ut enim Recipiat illaz miraculose satis e, q° actio l vnio ipsiusz sit supranaturalis; atque adeo ut enim Recipiat illaz in poa obedien-tiali, non e nanius q. principz aliqz supranatale passivz, similiter ex eo q° Recipiat illaz.

Ex hiz Colligo, poaz naturalez, et obedientialez non ex se Realiter eaz, de quibus faz, et in deni distinguit Realiter. nam ipsa poa, in qua de q° Recipit illaz naturaliter introductaz, e poa in qua Recipit illaz introductaz miraculose; ipsa vero poa non ex Receptiva illaz dicitur naturalis, quando Recipit illaz absque miraculo, et eadz dicitur obedientialis, quando Reci-pit illaz interveniente miraculo. Vnde innotescit, l ad minus distinguitur actue tamen poa naturaliz non ex distinguit distinctione Rationis Ratiocinate a poa obedientiali, q° diversis connotatis e, ad q° Refert poa obedientiali. et illud ad q° poa naturaliz Refert: ergo una ab altera poa distinguit distinctio ne Raz Ratiocinate. arg. pt; q° poa obedientializ Refert ad causas sup-naturalez operantez in introductione fiz et poa naturaliz Refert ad causas tantz operantes naturaliter in introductione fiz; sed diversis connotatis e causa supranaturaliter operans, ac causa tantz naturaliter operans: ergo &c.

A 59

Sed dic

Ista: poa activa elevat principiz supranatale ad producendz effectz quaerz supranaturaliter producat: ergo poa passiva non elevat principiz supranatale passivz ad Recipiendaz fiaz, quas supranaturaliter Recipit. Ista ante nomzaz. Rn e; q° effectz supranaturaliz dependat in perfectione et aut in modo virtute poe activae sic tbe causae efficientz, ac proinde nanius e adiungi aliud principiz supranatale, ut virtuo adequat se

perfectionem effectus sive coadentatis: Sic de ordinariis; at vero per habitus supernaturales sive eiusdem sive diversae speciei non repugnant capacitates, me te receptivas tranquilla; quinde non requirit principium supernaturale passivum, ut naturalis capacitas adaequata ad recipiendum plures simul, ratio est quod potentia activa sempiterne debeat elevari ad effectus supernaturales; potentia vero passiva non petat elevari ad suos supernaturales et miraculose recipiendos, quod inductione exemplo patet: intellectus ad videndum Deum producit visionem supernaturalem, ad cuius productionem indiget lumine gloriae, quod est supernaturale principium producens simul simul cum ipsa visione: anima Christi recipit gratias sanctificantes. ~~~~~~ ~~~~~~ supernaturales, quas ut recipiat non eget principio supernaturali passivo; ex quibus exemplis legitur potentiam activam indigere elevatione, non vero passivam propter rationes nuper insinuatas.

C IV

Potentia in qua modo 2° recipere possit simul plures species substantiales aliquas naturales. —

Opportune declaravimus capite praecedente quid potentia naturalis, quid potentia obedientialis, me te sit, ut facilius ex hoc capite doctrina percipiatur. Quaestiones igitur me titulum ad inquirendum in qua potentia materia recipere plures species substantiales, quando illas simul miraculose recipere. Minus est quanto accellerit celebritas difficultatis huius ab opinionum varietate inquantum divisi sunt auctores. 1ª opinio tribuit Patri Suarez tomo 1°, in 3ª parte, disputatione 48, sectione 6, docetque in potentia naturali me recipiendas esse plures formas substantiales quando plures simul recipiant in materia. 2ª sententia docet oppositas formas recipiendas esse in potentia obedientiali quando plures simul recipiat materia, quas operis plerique Patres tenent. 3ª sententia a Thoma Ruiz docet quod si una forma sit cum suis dispositionibus et altera sine suis, haec in potentia obedientiali, et illa in naturali recipienda est. 4ª sententia sine distinctione asserit quod si duae formae substantiales reciperentur simul in materia, illarum altera in naturali et altera in obedientiali me te potentia recipienda est; quam opinionem tribuit Patri Rubio 1° Physicorum tractatu 4° quaestione 2ª.

Tertia sententia

subscribo pro qua sit nostra solutio: si m° 7a Recipere simul duas = aut plures suas subsistentias Reciperet utramque et quamlibet illarum in potentia obedientiali. Duplici pe stat solutio: 1o si m° 7a Reciperet simul duas suas subsistentias Reciperet utramque in potentia obedientiali; quam probo: illae suae Recipiunt in potentia obedientiali mere, quarum introductio fit ab agente supernaturali operante; sed si m° 7a Reciperet simul duas suas subsistentias introductio illarum fieret ab agente supernaturali operante: ergo utramque Reciperet in potentia obedientiali mere, min. pt ex hactenus dictis de incompatibilitate duarum subsistentiarum in eodem simul subiecto; haec maior etiam ex dictis toto capite praesente et prat min: quia potentia obedientialis mere est ad suas introductas ab agente supernaturali operante: ergo suae illae Recipiunt in potentia obedientiali mere quarum introductio fit ab agente supernaturali operante; neque obstat, quod subsistentiae introducant duae sed ita introducta sit ab agente naturali operante; quoniam altera illarum subsistentiarum fieri debet ab agente supernaturali operante; atque adeo utraque in potentia obedientiali mere Reciperet. A 62

Pars 2a solutio est, quod m° 7a Reciperet in potentia obedientiali quamlibet earum suarum: quam solutionem probabiliter contra similis aliis existimantes, utramque suam subsistentiam collective consideratam Recipi in potentia obedientiali; quamlibet autem divisive et seorsim consideratam Recipi in potentia naturali: contra quos probo 2am solutionis partem: quaelibet sua divisive considerata Recipit et conservat m° ad praesentiam alterius suae subsistentiae: sed sua recepta et conservata in m° ad praesentiam alterius Recipit in potentia obedientiali: ergo quaelibet ex illis suis Reciperet in potentia obedientiali. maior constat ex suppositione, minor probo: sua subsistentia Recepta et conservata m° ad praesentiam alterius suae subsistentiae Recipit et conservat ab agente supernaturali operante: sed eo ipso Recipit in potentia obedientiali mere: ergo sua Recepta et conservata in m° ad praesentiam alterius Recipit in potentia obedientiali. tat mi ex dictis pro potentia obedientiali et naturali mera autem facile suadet: sua subsistentia Recepta et conservata m° ad praesentiam alterius suae subsistentiae, iungitur alteri subsistentiae in eadem m°: sed hoc fieri nequit, nisi ab agente supernaturali operante; ergo sua subsistentia Recepta et conservata in m° ad praesen-

sentia alterius sub. recipit et conservat ab agente supernaturaliter ope-
rante: ergo recipit in potentia obedientiali.

463 Sed rogabis an haec doctrina intel-
ligenda sit non solum de substantia humana, sed etiam de substantiis sub-
stantialibus ejusdem naturae et speciei a Verbo assumptibilibus. Respondeo est: quod illae sub re-
cipiunt in potentia obedientiali modum quamvis introductio aut conservatio in modo
nequit fieri ab agente naturali naturaliter operante. Sed introductio aut con-
servatio duplicis subsistentiae ejusdem speciei in eadem modo nequit fieri ab-
agente naturali naturaliter operante: ergo si essent huiusmodi in eadem modo duae
subsistentiae ejusdem speciei utraque et quaelibet esset in potentia obedientiali modo. =
maior est certa, et minor probatur: quia subsistit in modo fieri nequit ab
agente naturali naturaliter operante. Sed introductio aut conservatio duplicis
ejusdem speciei in eadem modo subsistit in modo: ergo fieri nequit ab agente
naturali naturaliter operante. minor firmata est supra anno 370; ubi
non ostendit, ex eo quod per introductionem et conservationem unius tantum substantiae
creatae et adaequatae in modo assequitur natura quod intendit. ergo etc.

464 Dices =
altera tantum subsistit non vero utraque: ergo introductio alterius tantum
non vero utriusque fit ab agente supernaturaliter operante: atque adeo =
altera tantum erit in potentia obedientiali, et altera in potentia naturali modo. antecedens probatur
quia non est superflua in modo una subsistentia unita modo: ergo altera tantum
subsistit; non vero utraque. nego antecedens; ad probationem distinguo antecedens: non
est superflua in modo una subsistentia unita modo, si altera ejusdem speci-
ei sit etiam unita eidem modo, nego antecedens; si altera ejusdem speciei non sit uni-
ta, omitto antecedens, et nego consequentiam. Verum est quod si una tantum sua unita sit modo
non est superflua in modo, si tamen altera ejusdem speciei uniatur eidem modo, utra-
que est superflua. Ratio est, quia 1a superfluit propter 2am, et 2a propter 1am
pari de qua est una tantum non superfluat necesse superfluit ... jungant non
modo cum eadem sit ratio ut 1a superfluat propter 2am, ac ut 2a superfluat propter
1am.

465 Observaveris 1o ex nostra conclusione, id ipsum quod etiam docemus de substantialibus
docemus intelligendum etiam esse de accidentalibus quoad simultaneas
receptiones ipsarum in eodem subjecto non superat agens naturaliter operans.
Sed necessario sit supernaturaliter operans observaveris 2o contra 3am =

Sam; q. it ex duabus species charitatis positis simul in mente altera sit cum suis
habitibus naturalibus et altera non adhuc utraque erit in potentia obedientiali.
Pro est: It altera careat suis habitibus tamen quia species naturalis pugnat naturaliter
in illa sicut ipse defectus: ex neutra ex illis potentia agendi naturalis naturaliter ope
rari identare in mente: ex ad utrasque operationes requirit agendi operandi
vis naturalis atque adeo utraque erit in potentia obedientiali. 466

Observaveris 3.º non dependere ab pre
dictione mentale, quod sua sit in potentia obedientiali, vel non sit: propterea quod sua sit in potentia naturali et
non in obedientiali non dependet ab eo, quod intimum videret duntaxat ab altera sua species
quia simul est in eadem mente sit dependet tantum a dumtaxat realiter sua, et miraculose duplicis speciei in eadem mente quia est per intus cognita utraque in mente
sine altera nil omnino est simul realiter in mente cum altera. Sed quod sua sit in
potentia obedientiali non erit ex eo quod sit in mente realiter simul cum altera: ex quod sua
sit, vel non sit in potentia obedientiali non erit ex eo, quod per intus videret duntaxat ea
altera, ma est sensus questionis cui hic nemo; et non ostenditur quod quod sua sit in
potentia obedientiali erit ex eo quod sit in mente utraque agentis suis naturaliter operantis. Sed quod
sit in mente utraque agentis suis naturaliter operantis erit ex eo quod sit realiter in mente
simul cum altera: ex quod sua sit in potentia obedientiali non erit ex eo, quod sit realiter
in mente simul cum altera.

Cap. V

De Nostra doctrina ab orationibus de
assensu. 467 VI

Dicta nos nostras doctrinas assensu 1.º Opponit. et praesentis doctrinas prae dictis
ideo species recipiunt simul in eadem mente utraque recipiet in potentia
entitativa, quod est et potentia entitativa, quae est potentia naturalis: ex utraque re
ciperet in potentia naturali, quod est; atque adeo neutra in obedientiali. Igitur, ostendo
potentia entitativa, quae est ne aliud, quam ipsa per materiae entitativa, quae est na
turalis potentia ad species illa mare cujusque mentis. At potentia entitativa, quae est
potentia naturalis realiter, de certo mentis, speciali non mentis. Idem potentia, quae est re
cipiens simul ambas species est realiter, et in ea potentia naturalis specialiter ambas con
gruentes a potentia naturali, quod est quae refert ad diversis motatis ac
potentia naturalis, haec enim refert ad agendum naturaliter inducendum naturaliter
species: illa vero refert ad agendum inducendum miraculose, id ad plures s=
pecies, et inde dicitur potentia obedientialis. 468 VII

Opponit 2.º potentia materiae, quae est receptiva species ignis est potentia naturalis et potentia receptiva specierum ligni est naturalis.—

467 opponit 2º praeterq. Receptum — quia e[st] poa naturalis, et poa receptio
Nr a patre, leni emanatis; sed quando duae [illegible] praedictae essent simul in eadem
q[uae] m[od]o essent in poa receptionis [illegible]: ergo essent poa naturali me-
[illegible]; si unitas [illegible] esset in m[od]o esset in poa naturali [illegible] sed [illegible]
[illegible] accederet, et reciperet simul in eadem ma[teria]: [illegible] manere t eadem
poa in qua erat antea: ergo maneret in poa naturali, prindeque
Vm aque esset in poa naturali. [illegible] ad [illegible] utramque. [illegible] praemissis
[illegible]: ergo essent in poa naturali realit[er] [illegible] [illegible], in poa
naturali [illegible], no [illegible]. q[uia] [illegible] ma[teria] n[on] [illegible] realit[er] poa na-
[illegible], et poa o[illegible] [illegible] tamen [illegible]. [illegible] quando duae [illegible]
[illegible] simul essent in m[od]o 2º, essent in poa realit[er], et [illegible] naturali [illegible]
[illegible] o[illegible], et id e[st], connotante [illegible] naturali operantis in re[cep]-
tione [illegible]. Hinc ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] accederet et reciperet simul in eadem m[od]o, [illegible] maneret
in eadem realit[er] poa in qua erat antea, [illegible]: in eadem [illegible] poa
no [illegible] et [illegible]: [illegible] expressime dicitur.

468 Pro sa 4º opponit 2º o
Nr [illegible]. Ubicatio [illegible] Domini in [illegible] n[on] ponit [illegible] naturali, quantum
ubicatio [illegible] naturalis [illegible] in eucharistia: ergo quando duae [illegible] substantiales
ponunt in m[od]o alteram ponit naturalit[er], et altera [illegible] naturali: ergo altera-
[illegible] esset in poa [illegible] n[on] [illegible] utraque. Haec ultima [illegible]
[illegible] videt, [illegible] n[on] esset locus naturalit[er] de [illegible] Domo.
[illegible] 1º [illegible]: n[on] [illegible] duplex ubicatio adaequata, quos
q[uae] in m[od]o simul sint duae [illegible] substantiales, sed [illegible] o ubicatio =
ponit [illegible] n[on] [illegible] altera: ergo quando duae [illegible] substantiales pone-
rent simul in eadem m[od]o [illegible], et altera [illegible] poneret.
diguioa [illegible] ubicatio [illegible] Domini in [illegible] n[on] ponit
n[on] ponit [illegible] naturali [illegible], [illegible] dentates [illegible]: neque ipsa [illegible]
[illegible], quae actio, qua ponit [illegible] naturalis, tamen [illegible] naturalis, et [illegible]
[illegible] propter [illegible] ubicationes adaequatas quas [illegible] in eucharistia et eo
[illegible] dicendum e[st] de ubicatione quas in eucharistia [illegible], [illegible] id, q[uod] addit [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] ante, [illegible] e[st] locus [illegible] Domo de [illegible]
[illegible] naturalit[er], dico esse in [illegible] naturali [illegible], n[on] [illegible] n[on] [illegible]
[illegible] naturalit[er]. Sed propter impedimentum externam alterius ubicationis
adaequatae in eucharistia.

470 Pro eadem [illegible] opponit 4. =
Nr [illegible] poe reciperet [illegible] substantiale [illegible] naturalit[er] operante.

q. id Recipiat duas simul, posse Recipere unam ex illis a causa naturaliter operante; atque adeo posse illam Recipere in potentia naturali. Consequentia patet: Causa sufficiens potest simul producere duos effectus alterum naturaliter et alterum supernaturaliter: ergo materia prima potest Recipere simul duas formas alteram naturaliter, et alteram supernaturaliter: ergo altera erit in potentia naturali, et altera in obedientiali. Antecedens patet: quia potest Voluntas simul ponere odium naturale peccati, et amorem supernaturalem Dei; ergo etc. Respondeo ante nocoor: quod licet materia prima possit Recipere unam formam a causa naturali, hoc solum esse si unam tantum Recipiat. Si vero duas aut plures Recipiat, neutram a causa naturaliter operante potest Recipere. Ad confirmationem dico, quod ex illis effectibus neuter impedit naturaliter alterum fieri; si se mutuo impedirent naturaliter, utrumque produceret supernaturaliter. Ceterum duae formae substantiales simul in eadem materia se mutuo impediunt naturaliter, quinde quod utraque Recipit supernaturaliter in materia.

Opponitur 5° pro 3a sententia. Si duae

A 7

ab his simul existentibus intra materiam, altera esset cum de viribus suis potentiis et sine illa altera, haec esset in potentia obedientiali, et illa in potentia naturali: ergo non semper ubi duae formae substantiales essent simul in eadem materia, utraque esset in potentia obedientiali. Antecedens patet: quia forma sine suis potentiis nil valent ad expellendam alteram a subiecto: ergo forma cum suis potentiis esset in potentia naturali. Probatur consequentia, quia non egeret Causa supra naturaliter operante, ad sui conservationem intra materiam. Nego antecedens, sicut etiam ad probationes nego antecedens; quia quaelibet forma retinet se ipsam, propter quam Repugnat naturaliter altera in eadem materia: si contrariae sunt, opponunt naturaliter ratione sui, et petunt quaelibet petit naturaliter alteram non esse in eadem materia: si tamen sint eiusdem speciei, quaelibet supernaturaliter fluit in materia propter alteram; ac proinde utraque debet supernaturaliter poni, et conservari.

A 72

8° opponitur pro la contendente, utramque formam collective Recipi in potentia obedientiali, utramque vero divisive in potentia naturali. Causa inducens in materiam formas equi unicam tantum formam substantialem inducit, et Causa conservans in eadem materia formas has unicam tantum formam conservat; sed Causa inducens unam tantum formam substantialem operatur naturaliter, et Causa conservans unam tantum formam substantialem operatur naturaliter: ergo ad inductionem et conservationem duarum formarum divisive non requirit Causa supernaturaliter operans: ergo neutra ex illis divisive Recipit in potentia

Ovah. sit Vtraque innaturalis. Vella mare dygno mirey: Scilicet
sa inducere Vnaz tantz spas Subsciales ad Reales presentias alterius
operatione naturali, et causa dlevare Vnas tantz spas ad presentias Vir-
tes alterius operatione naturali, non mirey. Sin sit ad presentias Reales
alterius Vcedo mirey. Itaque causa inducere, aut dlevare in maturas
spas Subsciales ad presentias Reales alterius non operatione supnaturali. quo
effectus productus petat causas supnaturales operantes Racsui. Sed
alterna spa Realiter presens in modo impedit naturales inducationes et
dlevationes alterius spez subsciales in eadem modo, prindeque causa inducere
et dlevare spas eque ad presentias spez hoz et e contra operari supra
naturam. Loent. q: debet Vtraque spa esse in potentia obedientiali mere.

473 Denique
Quo eadem Sa opponit. nihil super naturale explat per has propositiones: spa signi
e in mo, spa signi e in mo. Sed per has propositiones asserunt duae spes sub-
sciales in eadem modo divisibile: ergo duae spes subsciales in eadem modo si divi-
sibiliter accipiantur, nihil asserunt supnaturale: ergo duae spes in eadem modo
divisibiliter acceptae sunt in potentia naturali. Probatur; Solus Vnionis du-
plicis spez in eadem modo e id, ad quod requiritur miraculum. Sed quaelibet
spa divisibiliter considerata non e Vnionis duplicis spez in eadem modo: ergo
ad quaslibet spas divisibiliter acceptas non requiritur miraculum: ergo quaelibet divisibiliter
accepta non e in potentia obedientiali, sed in potentia naturali. Vltimum argumentum subtilitas os-
tendit hac parte manifeste: haec cognitio anat non explat distinctas
aliquas anatas: ergo anat potest exire extra Realitatibus que omni sua distincta locas
de novo: ad hoc: ideo potest Vna spa exire extra naturali in modo ad pre-
sentias alterius; quod ille propositiones non explant Vnionis Vtriusque spez. Sed
neque haec cognitio anat explat aliquas analysis distinctas: ergo K. id, quod huic
vistantie Realiter ad Ventanas pollunt Ceteris paribus suo aptare argumento.
474
Interius
Vella mare et mirey non coas. Pro; quod aliud e, quod in ipso obiecto stringit
Realitatem, et aliud, quod predictae propositiones explant: quae non explant quidem ex
parte obiecti e; explant quidem Vnas et alteras spas esse in modo. non autem expl-
ant, quaslibet esse in modo ad presentias Reales alterius. inquo Vsit Vnas
quod esse miraculose et in potentia obedientiali ad dilatationes ad dilatationes.

naturaliz; q[uod] venit dum[?] do ne[?] cetus iis sic in eadem m[ate]ria in . . . tela existentia lum[en] sit hec intra naturaliz; si sit ad praesentiam . . . idae sia tenaexistat intra eas de naturaliz; sed ecce satis factum iam esse videtur iis omnibus, quae communiter disputari solent circa . . . quaestiones . . . sit circa . . . habilitates: nil omnino . . . quas pauci disputant, ne illas vobis . . . subreperiamus.

Cap. VI.

Utrum requiritur, quod ad recipiendas supernaturales aliquas . . . elevetur m[ate]ria . . . principium aliquod passivum &c.

Universalis est proposita difficultas, quam . . . praesentent . . . solet quippe proponi sub his . . . utrum sit potentia elevatio in genere passivo &c. sub quibus de . . . : nos vero ad . . . ut clarius percipiat doctrina, sed sub eadem hypothesi, ut quid quid in praesenti difficulte circa materias dixerimus, de quo alio subito narrari . . . volumus. Sensus . . . quaestionis est, utrum m[ate]ria prima possit elevari per principium aliquod passivum supernaturale ad recipiendas supernaturales aliquas, sicut causa efficiens . . . elevatur per principium aliquod effectibus supernaturale ad producendum effectus aliquos supernaturales, ea via . . . qua . . . elevatur per lumen gloriae ad producendam visionem Dei &c. 475

. . . statim notto, . . . quod praecipuum standum maxime est, et . . . nos supra docuimus an[no] 456, . . . quod ad recipiendum simul supernaturales plures . . . habilitates, quas novimus, aut . . . , neque elevatur m[ate]ria prima neque petit elevari per principium aliud supernaturale passivum . . . : sed potius ipsa m[ate]ria prima . . . , et absque alio principio passivo, plures eas . . . recipiat ab agente supernaturali, sicut in n[umer]o citato, et proxime sequentibus . . . &c., . . . quidquid hic dixerim est independens a doctrina hactenus tradita. . . . circa . . . ab agente supernaturali operante. 476

Difficultas proposita est duplex. Prima . . . naturas posse elevari ad recipiendas . . . aliquas per principium aliud passivum, supernaturale distinctum ab ipsa m[ate]ria prima. Sic sentire videtur eximius Suarez in metaphysica disputatione 13, sectione 8[a] n[umer]o 3[o], Arriaga disputatione 2[a] . . . sectione 3[a] n[umer]o 27, . . . disputatione 7, sectione 4, n[umer]o 4, et . . . 477

1° Suarez disput. 7 sect. 6 n° 56. et quidem alii autores licet in hanc sententiam
inclinare videantur, illam non omnino expresse non docent. semper enim
loquuntur de materia in ordine ad eas formas quas novimus, et sic illi. 2°
Sa è contrario docet non repugnare quod materia prima elevet ad recipiendam
supernaturales aliquas formas per principium aliquod pasivum supernaturale. Pro hac
sententia refert P. Suarez non nullos ex antiquioribus ubi supra: refert
etiam Toletus; sed immerito: nam potius favet nostrae, ut videre est lib. 2°
Physicorum, quaestione 14 quod non facet ad rem, ubi supra citato loco 27. Favent ta-
men huic sententiae licet pauci docti tamen et ingeniosi recentiores
[illegible]

Se adhereo, cuius quaestio sit nostra conclusio: materia prima potest elevari ad recipien-
das aliquas formas supernaturales per principium aliquod pasivum supernaturale. Ratio
pro nostra solutione desumo ex non repugnantia, quam sic contrarias conse-
quentias dispono: non repugnat quod materia prima elevet ad recipiendas supernaturales
aliquas formas per principium aliquod pasivum supernaturale: ergo materia prima potest ele-
vari per eiusmodi principium ad recipiendas supernaturales aliquas formas. antecedens
probatur: ideo repugnaret quod tale principium supernaturale pasivum recipie-
retur cum in materia prima, sed nanuis non est quod recipiat in materia prima: ergo non re-
pugnat quod materia prima elevet ad recipiendas supernaturales aliquas formas. Ma-
ior constat ex adversariis fundamentis: minor probatur: ut causa efficiens
elevet ad aliquem effectum supernaturalem non requirit quod recipiat in se
principium supernaturale elevativum sui: ergo ut materia elevet ad recipien-
das supernaturales aliquas formas per principium pasivum supernaturale non re-
quirit quod tale principium recipiat in ipsa materia prima.

Dices aliquis, quod licet ve-
rum sit causas efficientes posse elevari per principium supernaturale non re-
ceptum in ipsa ad producendum effectum supernaturalem tamen materia prima non
potest, quod si elevaret per tale principium supernaturale pasivum hoc re-
ciperet totam formam materia vero tamen non reciperet, et consequenter non eleva-
retur, nam si elevaret deberet etiam recipere. Sed contra est quod licet
tota forma recipiatur in illo principio, etiam tota posset recipi simul
in materia: ergo praecedens solutio non subsistit. antecedens probatur: licet totus
effectus proveniat a principio supernaturali efficienti, etiam totus simul
provenit a causa naturali efficiente elevato: ergo licet tota forma recipiatur

in predicto principio supernaturali parvo tota entitas possit recipi simul impleta in angelo, et pro hanc instantes. Et unio substantialis connaturalis requirat tota in substantialitate entitatis totae recipit in modo [illegible]: ergo et predicto principio parvo recipere tota forma possit entitas tota recipi simul in modo [illegible]. Haec paritates efficaces, et aliae disparitates efficaces non prevaleant ad veritatem, haec sola mihi exemplis quas pravit.

Et ut alias solutiones precludas ad veritatem, probo 1° solutiones non regnat forma, quas modo [illegible] nequeat se sola recipere nisi adiungat principium aliud supernaturale passivum recipiens simul eandem formam: ergo non regnat maxime elevari aut recipiendas supernaturales aliquas formas per principium supernaturale passivum: consequentia est evidens; hoc enim est elevatio in genere parvo aut receptio: antecedens et si deveat hanc lentiu sumat ad veritatem non ostendat in illo aliqua repugnantia, nisi omnia illud probo: talis forma neque ex natura sua, neque ex natura supernaturalis regnat: ergo non regnat forma, quas modo [illegible] nequeat se sola recipere, nisi adiungat principium aliud supernaturale passivum recipiens simul eas de formas. antecedens probo: non regnat gratias sanctificantes unini [illegible] modo [illegible] per unionem entitatis de supernaturales: ergo non regnat talis forma neque ex natura sua, neque ex natura sua supernaturalis: probo [illegible]: eiusmodi unio est forma [illegible] supernaturalis. Sed modo [illegible] non possit recipere eiusmodi unionem, nisi illas simul recipere gratia sanctificante: ergo ex natura sua aut supernaturalis non regnat talis forma atque adeo est absolute possibilis. 481

Quod si dicas talem formam non regnare ex natura supernaturalis, regnat tamen ex natura forma substantialis: contra est 1°, quod ad defendendas meas solutiones et vires illi opinionis possit talis forma substantialis sed satis est, si sit forma accidentalis: ergo si haec non regnat, regnat elevari modo [illegible] ad recipiendas aliquas formas supernaturales principium aliquod supernaturale passivum. Contra est 2°: non regnat, quod ponatur in modo [illegible] aliquid substantiale entitas de supernaturalis: ergo ex natura sua supernaturalis substantialis non regnat forma, quas modo [illegible] nequeat se sola recipere nisi adiungat principium aliud supernaturale passivum recipiens simul eas de formas. Consequentia probo: unio talis forma [illegible] modo esset substantialis et supernaturalis [illegible]. Sed modo [illegible] non possit se sola recipere talem unionem nisi principium aliud supernaturale

reperiret eandem unionem: reperiret eandem unionem: ergo extrae (?) sequentibus Spiritualibus supernaturalis etc. — loquitur enim quod unio inter mariam et Spiritum Sanctum petit, tanquam subiectum sui adequatum.

482 Probatur 3º eandem illationem. ideo modo non posset elevari in genere patiendi, per principium supernaturale passivum ad recipiendam aliquam formam, quia [illegible] non posset recipere aliquam formam sine principio supernaturali passivo, hoc tamen non est elevatio mentis in genere patiendi: atqui est elevatio mentis in genere patiendi: ergo modo potest elevari per principium aliquod supernaturale passivum ad recipiendam aliquam formam. minor constat doctrinam Recentiorum solitam ab adversariis. minor probatur: vera et propria elevatio causae efficientis est quando per principium accidens supernaturale adiuvatur ad producendum aliquem effectum supernaturalem, et inde vitalem causae creatae: ergo est vera elevatio mentis in genere patiendi quando per principium supernaturale passivum adiuvatur ad recipiendam aliquam formam supernaturalem, et sui inde vitam; assumptum patet, neque aliter Spiritus Sancti sacramentorum elevant ad causandam gratiam supernaturalem, nisi quatenus ade adiuvant ad producendam illam quae est effectus eius de se supernaturalis inde vitalis. consequentia autem a paritate est evidens.

Caput 7um

Argumentorum solutio re praesentem doctrinam

483 Primo.

Primum argumentum contra praesentem doctrinam sic potest instrui. unio in statu nostro, cum [illegible] non potest recipi in sola mente, nisi recipiatur simul in anima; sed non ideo elevatur mens ab anima ad recipiendam unionem in statu nostro: ergo etiam possibilis [illegible] quamvis mens [illegible] nequeat recipere, nisi a principio supernaturali simul recipiente adiuvetur adhuc ad recipiendam hanc formam mentem non elevat. hoc argumentum patitur [illegible] evidentes, sic [illegible] pondus, ut oculus nequit attollere ab uno homine, nisi adiuvetur ab alio homine; sed non ideo elevatur unus homo ab alio, quando utrique attollunt pondus: ergo etiam possibilis sit effectus quem unus homo nequeat se solo producere, nisi adiuvetur a principio supernaturali simul producente adhuc ad illum producendum non elevatur. ecce eadem [illegible] servata [illegible] fatiget et a [illegible]: [illegible] ergo debet [illegible] in argumento proposito deduci [illegible]

484 Pro huius et aliorum argu

argumentorum solutione sciendum est quod ut causa dicatur elevari ad aliquem effectum necessarium est effectum esse superioris sphaerae quam suae causae, et indebitum illi ex speciali perfectione et superioritate: sic ut materia elevetur ad recipiendam aliquam formam modo a nobis dicto, sed per principium aliud supernaturale passivum, necessarium est quod forma ex speciali sua ratione et perfectione superioritatis sit indebitabilis materiae ipsi; non autem sufficit quod sit indebita ex perfectione et ratione modi. Quia materia recipiendo formas modales cum alia circumstantia quam quas sola non potest recipere, non ideo attollit ad sphaeras superiores, cum tales formas ex ratione speciali superioritatis indebitam materiae; requiritur ergo, ut materia elevetur per principium supernaturale passivum ad recipiendas aliquas formas quae modo, et ex ratione speciali superante perfectiones supernaturales sit indebita materiae ipsae, petatque principium aliud supernaturale passivum ut illas sumat quam materia recipiens.

Hinc ad argumentum de causa materiae, et materiae potentia; quod neque materia per formas, neque formae materiae elevantur ad recipiendas uniones informationis: licet enim unio sit illi materiae indebita, non tamen est indebita quod sit sphaerae superioris, aut quod superet in perfectione aliqua sibi speciali supernaturales; sed potius ita est, ex qua datus perfectione naturali pro entibus modalibus exactis dependentibus ab ipsa extrinseco: et sicut non elevat hoc unum ab altero hoc (elevaret) ad elevandum aliquod pondus quod ipsum solo elevare non poterat, natura ratione; nisi quod effectus non est sphaerae superioris et superans naturam causae absolute naturae, sic nec elevat materiam per formas ad recipiendas uniones quaecumque illa sit, quando unio non nisi quatenus unio, et entitatis modalis est, sit solum indebita. 485

Instabis. materia prima requirit sola, nihil adiuvante alio, recipere uniones informationis entitatis supernaturales; sed unio informationis entitatis supernaturalis est sphaerae superioris et indebita illi materiae: ergo ad illas recipiendas elevatur materia prima. Sed hoc est absurdum: ergo et id ex quo infertur. Probatur subsumptum minor: quia Doctores nostri reperiunt asserere quod unio supernaturalis gratiae sanctificantis recipitur ab anima potentia elevata, sicut etiam unio supernaturalis luminis gloriae cum intellectu, et unio habituum fidei, spei, et caritatis; sed non ita contingit: ergo etc.

Nego maiorem, distinguo minorem: sed unio informationis entitatis supernaturalis est sphaerae superioris et indebitabilis materiae

ex rae modi prestte, Deo domine; exalta sae sup exante sup naturales,
nominis etioas. deinde omi la mirae subiuncta et pratio ne illis dico
q sub dispone data nil absurdi infert ex nostra doctrina, q mens nra
n pollet repere tales Vnes sup naturales nisi simul cu spa, ne exalta rae
nisi q illa Vnio e mus iniquo n superat perfectiones Vns, et spa absolute na-
rat: et lt Vnio entative sup naturalis sit indebita nrae inquantu ma-
ri petit huius modi Vnes nil omis ex nostra doctrina n infert, q ad re-
piendas illas elevaret p spa; sed q praestt, n pollet illas repere
nisi simul cu spa, q modus e, q n sufficere ad elevationes in genere
pato: constat ano 484.

488 dit Itemus instatur. eis m a n rae sex capacitates re-
piendi spas entative sup naturales: eis nulla e polis spa, ad quas repiendas
tim nra petat elevari in genere pato. praeter hec coa: ideo polis eset talis
spa, q m a n n pollet sola repere spas entative sup naturalem.
sed poe repere, eius modi spas: eis nulla e polis spa, ad quas re-
piendas m a nra petat elevari in genere pato. Deo tam coa et
relas: ad cuius grationes, digno mares: ideo polis eset talis spa, q
m a n n pollet repere sola spas entative sup naturales; id e, q nu-
llas spas entative sup naturales pollet sola repere, in mares; q n po-
llet sola repere aliquas spas entative sup naturales, Deo mares, et
digno mires. sed poe repere eius modi spas. id aliquas entative sup
naturales, Deo domines; id e, oes nomines et coas in eius defendimus
q ad oes spas entative sup naturales repiendas petat m a nra elevari p
principius sup naturale patus, sed tantu ad aliquas aut aliquoq, quas n
negnare indicamus.

489 VII Argutur Dis. polis e spa, entative nat et absolu
ta, quas m a nra nequeat sola repere, nisi repiat simul multe
no principia naturali pato. sed n ideo elevaret m a nra ad re pi-
endas hanc spas, parandoillas reperet: eis lt polis sit spa, quas
nis ad stimus n ideo elevaret m a nra in genere pato, quando ill
as reperet inmari nullos tendit regnantia. quegnar eius e n
platio meo, q spa aliqua sit localis naturalis, et absoluta petat exalt,
Reci p n solis in m a nra, sed etiam inquantu Q. mi lgt; q n elevatio
Vbi n e principius sup naturale, et ca videt. Bona 490.

Hoc argumentum, non egeret solutione; ipsum quippe suam secum affert solutionem; nihilominus omissa maiore, quae mihi valde dubia est; nam materia prima ex parte subiecti est adaequate capax cuiuscumque formae absolute entitative naturalis. Nego minorem, et non consequentiam. Disparitas est, quia ut in materia prima esset virtus, in genere passivo, deberet elevari per principium passivum supernaturale, et ad formas absolutas non solum petentes principium quoque alterius passivum simul cum materia receptivum formae, sed etiam formas sic entitative supernaturales, ut constat ab exemplo iam alibi posito, scilicet non sufficere, ut causa efficiens elevetur, quod adiuvetur ab altera causa naturali efficiente ad effectum, quem ipsa sola producere non potest; sed requiritur quod tum causa adiuvans, tum effectus productus sit supernaturalis. 490

Arguitur 3o. Nulla assignabilis forma, ad quam recipiendam indigeat materia prima principio supernaturali passivo: ergo non est possibile materiam primam elevari passive per principium supernaturale passivum ad recipiendam aliquam formam. Consequentia constat, et antecedens probatur: quaecumque forma assignetur, tota recipienda est in materia prima, et tota recipienda erit in principio supernaturali passivo; ergo ipsa sola materia posset recipere totam formam: ergo nulla forma est assignabilis, ad quam recipiendam indigeat materia prima principio supernaturali passivo. Minor est evidens, sicut evidens est, quod ab hac ... bene valeat ad probandam. Hoc argumentum evenit est contra nostros authores, si non mutetur, ut ostendo hoc modo: tota visio beatifica, quaecumque sit, provenit ab intellectu creato et tota provenit a lumine gloriae; ergo solus intellectus creatus posset producere totam visionem beatificam: ergo nulla est assignabilis visio beatifica quam intellectus creatus nequeat per se solum producere. Ecce deducitur ... servata eadem forma, et mutata materia. 491

492

Instantia retorquendo argumentum ad probatorem distinguo maiorem: quaecumque assignetur forma, tota recipienda est in materia, et tota recipienda in principio supernaturali passivo totalitate formae, concedo maiorem; totalitate subiecti, nego maiorem; eodem modo minor distinguenda est, et consequentia neganda. Sensus distinctionis est, quod tota forma recipitur in materia et tota in principio supernaturali passivo, quin pars aliqua formae maneat non recepta, tum in materia, tum in principio supernaturali passivo; et haec est totalitas formae: caeterum taliter recipitur tota in materia, ut non reciperetur nisi simul reciperetur in principio supernaturali passivo, et taliter reciperetur tota in eiusmodi principio, ut non reciperetur in illo, nisi tota simul in materia reciperetur; et haec est non totalitas subiecti. Vnde concedimus, totam formam totalitate formae recipi tum in materia, tum in principio supernaturali

pa Bo, pa Bo. Rogamus vero: totas has recipi in sola m., totalitate subst., et principio totalitate subst.: Fini doctr. constare debemus vt pote quae mutata m. aptanda e cum causis efficientibus supernaturalibus in genere effectivo elevatis.

493 Requiritur 4.º Vt m.ª 1.ª pa Be elevaret, non mirerat, licet in ipsa reperiret principium supernaturale partis, licet identificaret cum ipsa. Sed neutrum requirit, Vt m.ª 1.ª reciperet has, quascumque illarum, imo absolute e impote: ergo nulla e possibilis dari ad quas absolute recipiendas, m.ª requireret aliud principium supernaturale pa Bis. mi probatur: quia sicut m.ª 1.ª de sola posset recipere illud principium supernaturale, sic etiam de sola posset recipere quascumque has supernaturales: ergo ad recipiendas has, quascumque illarum, non requirit materiam elevari per principium supernaturale pa Bis. Tum superimpote e, materiam identificari realiter cum eo, quod ipsa non identificat. Sed cum m.ª 1.ª non identificat realiter principium supernaturale pa Bis: ergo impote e elevari materiam ad recipiendas aliquas has per principium supernaturale pa Bis identificatum cum ipsa; Atque adeo nulla e possibilis dari ad quas recipiendas, ma. petat elevari per principium supernaturale pa Bis.

494 Resp. 1.º negando maiorem; quia neutrum requirit, sicut enim vt causa naturalis efficiens elevet ad productionem effectus supernaturalis non requirit, quod in se recipiat principium supernaturale, neque quod cum illa identificet, sic neque requirit recipi aut identificari cum m.ª 1.ª principium supernaturale pa Bis, vt per ipsum elevet in genere pa Bo ad recipiendas aliquas formas, quia autem non requirat causas efficientes in se recipere principium supernaturale, vt elevet in genere effectivo communis theologorum sententia e m.ª de visione, vbi communissime defendit, quod per speciales auxilium supernaturalem ex formas Dei posse elevari intellectum ad videndum Deum sine lumine gloriae, et sine alio principio effectivo recepto in ipso intellectu. Resp. 2.º omissa maiori, negando minorem ad eam probationem in omni; quia non ideo, quod m.ª 1.ª posset recipere de sola formas aliquas supernaturales, posset ideo recipere omnes formas supernaturales: Vnde ex eo quod m.ª posset de sola recipere in se principium supernaturale pa Bis non infertur posse de sola recipere formas supernaturales, cuius adaequatum subiectum non est sola m.ª, vt pote pt.

Cpt. 8.us Requirat, quod recepti simul in eadem m.ª pa Bis duarum formarum alteratur in parte naturali et altera in o Bali. &c.

Diximus supra a n.° 461 . . . pro assignanda . . . in qua m.° 1.a reperiret plures . . . subiectas . . . statim . . . q. . . . munio re . . . , . . . repiendas esse in p.o a o Bali quando . . . reperiret si mul in m.° . . . tamen modo incidit an sit possibilis casus, in quo ex duabus . . . existentibus simul in eadem m.a altera sit in p.o a o Bali et altera in p.o a natali. . . . qui difficultates istas disputent, et . . . mihi minime . . . , . . . omnes . . . sua . . . Re . . . Blicas . . . edere . . . tomo 4. Teologico in . . . disputatione 46 n.° 12 docuit posse esse, q aliquas . . . existerent simul in eadem m.a, ita q altera esset in p.o a natali, altera vero in p.o a o Bali . . . Cui . . . videtur . . . refragari Cardinalis de Lugo tomo suo de incarnatione disputatione 22 et . . . Aldrete tomo 2.° de incarnatione, qui . . . difficultates . . . attingunt; aliqui tamen . . . nobilitatis amantes . . . maxime et erudite illustrant.

A 96

. . . qua doctrina tuenda, ponunt ad . . . hunc casum seu hypotesim: si ponant duas . . . in m.° simul . . . ita tamen, ut . . . prior . . . alterius, . . . prior erit in p.o a natali, posterior autem in p.o a o Bali: quae prioritas . . . alterius . . . esse duplex: 1.° ita ut productio . . . supponat existentias alterius . . . ; tunc ista erit . . . prior, illa autem posterior. 2.°: si videns Deus . . . subiectas . . . existentem in m.a decernat eo ipso ponere et . . . alteram . . . in eadem m.a: . . . erit . . . posterior, et illa prior. In quo casu dicunt ad . . . priorem . . . esse in p.o a natali, posteriorem vero in p.o a o Bali, quia . . . prior videtur a Deo posita, et . . . a agente natali operante. Tota . . . doctrina quantum . . . ego capio affert . . . manifestas, ut ex nostris . . . probatione . . . .

Si . . . suppono prius, q. ut . . . sit in statu . . . natali . . . tria . . . solum . . . dispositiones . . . temperamentum . . . et . . . carentias seu absentias ab eadem m.a cuiuscunque impedimenti natalis . . . dispositionibus: nam cuilibet . . . natalis . . . debet . . . carentia alterius . . . in eodem subiecto . . . natalis . . . ad statum natalis . . . : . . . quaelibet . . . tanquam dispositionis, ut . . . in statu . . . natali, carentias alterius . . . in eadem m.a . . . suppono . . . cognoscere . . . esse in statu . . . natali, quando . . . in . . . statu

e cognitio sit actu acipla e; q genus cogni regnat Deo. Supono 3º, qd fma esse inpoa obali n dependet ab eo q cognosit q internum esse simul cum altera fma in eadem mª, sd ab eo q re ypla sit simul cu altera fma in eadem ma; et conseqs q fma sit inpoa narali n dependet ab eo, q ab intellecto cognost fma et n cognost altera dfmania in eadem mª, sd dependet ab eo, q re ypla n sit altera fma dfmaria in eadem mª: Cuius Roe e; q fma esse inpoa narali, l obali pendet a modo reali, qua ponunt in mª; n vero, a modo nostro cogitandi illas.

498 vr Nostra cclusio e. n e pole, q reperiantur duabus fmis dfmaris simul in eadem mª, ita ut altera sit inpoa narali, et altera in obali; sd debet utraq esse inpoa obali. probo 1º cclusionem: n e pole, esse inpoa narali nec fmam dservatam miraculose in mª, sd quelibet fma ad presentiam dfmarie in eadem mª inpoe n dservari miraculose: ergo n e pole, q reperiantur simul duabus fmis dfmaris in eadem mª, ita ut altera sit inpoa narali. Probo minorem: impole e dservari narali fmam ad presentiam dfmarie in eadem mª: ergo fma ad presentiam dfmarie in eadem mª, inpoe n dservari miraculose. Ans probo: impole e, fmam dservari narali sine dstitutiuo narali; sd dservari ad presentiam dfmarie in eadem mª e dservari sine dstitutiuo naralitatis: ergo impole e, dservari narali fmam ad presentiam dfmarie in eadem mª. Ans e euidens: et minorem probo: dservari ad presentiam dfmarie in eadem mª, e dservari sine carentia dfmarie; sd carentia dfmarie e dstitutiuus naralitatis: ergo dservari ad presentiam dfmarie in eadem mª e dservari sine dstitutiuo naralitatis. Mi liqt: q quelibet fma dfmaria, q dfmaria impedit naralem statum naram alterius fme.

499 Pro nra cclusione facta dtra adversarios. probo n possunt n esse inpoa obali due fme dfmarie simul repte in eadem mª, quando neutra e prior nara altera: ergo due fme dfmarie, quarum altera sit prior nara altera repte simul in eadem mª n possunt n esse inpoa obali, at que adeo neutra poa esse inpoa narali. Consequens probo: ideo 1e fme n possunt n esse inpoa obali q ille fme narit dfmarie simul posite in eadem mª; sd 2e fme dterias due fme dfmarie simul posite in eadem mª: ergo n possunt n esse inpoa obali, pariter q neutra pot esse inpoa narali. Dices, n sufficere esse dfmarias, sd insuper requiri q una n sit nara prior quam alteria, ut utraq sit inpoa obali. Sd dtra e; q quod una sit prior altera n tollit, quam sit petere nara destructionem alterius: ergo sufficit esse dfmarias, ut utraq sit inpoa obali, si una sit prior altera. Ans e mihi euidens; q repugnans dfmarie etiam n

Tollit p prioritatem vnius Rtu alterius, acquirendi; neq q vna petat naturat deductionem alterius; et ita alqt, q fha dserbata in m. dfha naturae exigentia alterius fq in eadem m. e impoa o Bali. 500

Probo 2o 2dulam. Possitq simul in eadem m. fluy, vt ponuntur ad veritatem, petit quamq vna sit prior natura, quam altera, fit argutor: fha posterior n poe esse impoa natur. ptos: ergo neq fha prior acquirendi venta. Probo cas: ideo fha posterior n po e esse impoa natur, q fha prior petit deductionem seu carentia illq. Sed fha posterior etiam petit carentiam fq prioris: ergo neq fha prior poe esse impoa natur. Minor probo: ideo fha prior petit carentiam fq posterioris, q e dtraria posterioris. Sed etiam fha posterior e dtraria prioris: ergo etiam petit carentiam prioris. Ma e dmunis in modo, et suadet efficacit: q posito pratt q fha sit dtraria alterius, ponit, q petat narat carentiam illq in eodem subto: ergo ideo fha prior petit carentiam posterioris, q prior e dtraria posterioris. Arg ostendo ex dtraria doctrina, q possitq in eadem m. duabq fluy dtrariq quarum neutra sit prior Rtu alterius, ponit, q vna petat narat carentiam alterius, q dtraria illq e: ergo posito pratte, q fha sit dtraria alterius, ponit, q petat narat carentiam illq in eodem subto. 501

Vrget, et dprat hec Rto, fha n herens in mo id a q naturalit petit in m. n poe esse impoa natur; sed fha prior n het in m. id a q naturalit in m.: ergo n poe esse impoa natur. ma inde Ro, vel evidenter, q fha n herens, q narat petit in m., caret aliquo, q ppe sibi dnarat debita: quapropt deber abagente dignari dservari, et locum e ne impoa o Bali. Minorem probo: fha prior n het in m. carentiam fq posterioris, sed petit narat carentiam fq posterioris: ergo fha prior n het in m. id, q narat petit in m. ma e questionis supoo, et min suprat. fha posteriore impoa o Bali. Sed ideo e impoa o Bali, q fha prior petit narat carentiam illq: ergo Rta. 502

Vt hanc aut fele

vq tantiam eludat R. o ait, fhas priores petere nene in eadem m. fleas posteriores narat petitas, n vero potestas miraculose. Sit, d fha e: fha prior petit n poni in m. fhas posteriores, q quarum dtraria illq e; sed sunt peccat narat, sine hp narat e illq dtraria: ergo fha prior petit ne narat, precim in tota poni in eadem m. fhas posteriores. Atq evidens, q fha posteriori n mutat intrinsece, ex modo quo ponit, eq ldemq manet intrinsece eadem; maiorem probo: fha prior petit ni poni in m. fhas posteriores, q ex nt sive

naraliua petit destructionem illius: et ideo petit destructionem illius, quae est contraria illi: ergo ideo petit non poni status posterior, quia contraria illi est.

Contra

2°, et contra eandem rationem. ex duabus formis contrariis, simul positis in eadem materia quaelibet petit carentiam alterius. sed ideo petit carentiam alterius, quia contraria illi est: ergo ideo status prior petit carentiam posterioris, quia contraria illi est. Ista constat unitus adversarios, et omnes philosophos. tum sic. quaelibet ex his formis conservatur miraculose in materia, et nihilominus quaelibet petit carentiam alterius: ergo ideo praecise, quia contraria est: ergo si status prior est contraria posteriori petit naturaliter carentiam illius, et ab aliqua naturali conservatione: ergo si non ponitur adhuc carentia status posterioris prioritas est in priori ordine: ergo neutra est in priori naturali; prinde quia non est possibile ex duabus formis contrariis simul positis in eadem materia alteram esse in priori naturali et alteram in ordine...

CLV

Caput 9um factionis adversae fundamentis satisfacit.

Neque in notitiam nostram, neque in manus pervenere argumenta alia pro contraria opinione, nisi quae aliquas, a primis ingeniosis recentioribus, contra nostram sententiam toto ingenio defendant: ea fideliter transcribam, ut nulla adversariis fundamento relinquatur. Arguit igitur 1°, supposita hypothesi, in qua procedit quaestio, et quandocumque n° 436. tunc materia recipit status in priori naturali, quando illius receptio connotat agentem naturaliter operantem; sed receptio status ante, seu prioris connotat agentem naturaliter operantem: ergo materia recipit in priori naturali status priores, prinde quia alteram recipit in priori naturali et alteram in ordine... materia electa. minor probatur: status subsequens introducitur in materiam praevidente Deo, statum signi vel ex vi statuum causarum naturalium existentes, et in modo modo naturali receptam ergo vidit Deus receptionem illius status esse naturalem: tum sic: receptio contrariis status connotat agentem naturalem; sed receptio status prioris est naturalis: ergo connotat agentem naturalem.

§ 9 5 r

Ut utriusque et aliorum argumentorum solutioni, quae adornato, claritas maior accrescat, notandum est, praecipuum argumentum fundari in supposito falso: supponit quippe adversarius, quod positis simul in eodem subiecto duabus formis contrariis quarum altera sit natura prior, quam altera, videat Deus esse naturaliter positam status prioris vi agentis naturalis naturaliter operantis, quod falsum esse hic ostendo: impossibile est Deum videre, status esse positas naturaliter, quando naturaliter non ponuntur: sed status prior non ponitur naturaliter: ergo impossibile est Deum videre illam naturaliter positam. maior evidens, quod impossibile est Deum videre falsum aliquid in se. minorem probo: status prior ponitur sine constitutione naturali talis: sed quia ita

ponit, n ponit narit: ergo sta prior n ponit narit. pt. mo, q sta prior ponit sine carentia sta Ostrant, quas carentias petit ad suum statum narem, ut dicebamus n° 498: proinde negnat Deus videre stas prioras politas narit, cum n sit narit polita. 506

Hinc ad argumenta in sta alio, rellamare, nandominus: ad cuius probationem no ans; q sta prior neq connotat agere narit operans in illa receptione, neq Deus videt, illas esse narit receptam, nam impotea, Deus videre, sta esse, id q re ipsa stare, ut constat ex n° precenti. Instat R. receptio narum sta in esse talis constituit praessiem connotatio rem agentis narit operantis; id q receptio sta connotet agere narit operans, n constituit per carentias sta posteriorum: ergo q sta prior repiat narit in m° n constituit per carentias sta posteriorum. prat minor: q receptio sta connotet agere narit operans constituit praesse per entatem, et sta, et unius, et unitatem agentis reddat tam ad actus eius: sed neutrum ex his e carentia sta posteriorum: ergo R. Haec dicunt facile, at n ita prant, rellat itaq mane, nominus, ad probationem nomores; q addit praesentia eius poes narit debitas statui narit sta, qual int carentia sta Ostrante ab oibus phys nexat: prat hunc recentiores, qui hac super re per hos oes castigandos censui. 507

Instat iterum. sta posterior n petit destructionem prioris pro illo primo instante reali, in quo simul sunt: ergo sta prior n notat agere suprnarit operans in sua receptione. pt. cons, q ideo sta notat agere supnarit operans in sua receptione aut conservatione, q altera sta petit destructionem illius. ans prat: sta posterior n poe petere impotes dat impole esse, dari carentias sta prioris pro illo 1° instante reali: ergo sta posterior n poe petere carentias prioris pro illo 1° instante reali. mi prat: impole e dari carentias sta pro instante, pro quo dat sta; sed in illo primo instante dat sta prior: ergo impole e, dari carentias sta pro illo instante: ergo impole e, stas posteriores petere carentias sta prioris, pro illo 1° instante: ergo in illo 1° instante sta prior esset impoanari. 508

Haec instantia laedit suum authorem, q sic ostendo: ergo in illo 1° instante utraq sta e impoanari. Hanc coas Ostra doctrinas Ostrantias sic probo: impotes e destructio, seu carentia posterioris sta in illo 1° instante reali; sed eo ipso, e impoanari etiam sta posterior: ergo utraq e impoanari. mi pt; q si

pro illo instanti e impos. destructio for. posterioris, forma prior non petit tales destructiones, sicuti nulla forma petit impossibile. Illa vero prius eadem forma ac marguito [illegible] impos. e destructio, seu carentia formae in illo instanti in quo dat forma; sed in illo 1.o instanti reali dat forma posterior: ergo impos. e destructio, et carentia illius: ergo forma prior non petit tales carentias: ergo forma posterior e impossibilis naturaliter: ergo vel forma: [illegible] e impossibilis naturaliter. Unde constat quod ad praesentes instantias, eque, ac nos tenet ad verum reserv.

§. 09 Nos vero [illegible]
Tociens instantes instantes [illegible] nemus, quia nulla forma petit destructiones [illegible] formae [illegible] in eo instanti in quo forma [illegible] in m.o eadem; petit tamen carentias illius in quantum carentia eius e acti positiva formae [illegible] in eadem m.o nam cuilibet formae debet [illegible] simul [illegible] in eadem m.o [illegible] formas [illegible] primitus semper aponit [illegible] exigentias illius. Unde forma posterior non petit [illegible] non positiones formae priorum, non ex positione, quod sit posita, sed pro instanti ante ad positiones illius; atque adeo pro illo 1.o instanti eque [illegible] formae prioris pro posteriori ac [illegible] posterioris pro priori. Hinc ad argumentum [illegible] non [illegible] quod sit forma posterior non petat destructionem, et carentias formae pro instanti in quo e forma, ex hoc sit impossibile, nisi omnis petit [illegible] formae priorum, id est, quod non fuerit posita, quando posita fuit: itaque posita fuit [illegible] exigentias formae posteriorum: unde posita fuit [illegible] agentis [illegible] operantis: ergo tam prior, quam posterior forma repit impossibilis [illegible].

§. 010 Arguitur 2.o Constat optime, quod duae formae non solum [illegible] metaphysice [illegible] opposite possint naturaliter [illegible] simul in eodem [illegible] alteri: ergo constat optime, quod [illegible] duarum formarum, altera ponat naturaliter et altera [illegible] naturaliter in eadem m.a atque adeo, quod [illegible] impossibilis naturaliter, et altera [illegible] evenientia [illegible] ab [illegible] verbum: et pro [illegible] plura [illegible] exemplis. [illegible] ergo 1.o amor liber Dei et visio beata [illegible] impos.: [illegible] possunt simul [illegible] si visio dependeat ab amore, quatenus amor sit natura prior quam visio: ergo constat optime quod duae formae non solum [illegible] sed etiam metaphysice opposite possint [illegible]. Minor probatur: si Deus promittat pro visione beata instanti, in quo illa amet libere, daret in eodem instanti [illegible] et visio, et amor liber Dei, si [illegible] libere amet Deus: ergo possunt simul [illegible] amor liber, et visio Dei, si visio dependeat ab amore.

§ 11 Probatur 1.o [illegible]: [illegible] forma [illegible] impos. [illegible] actu liberi [illegible]

creato; sed poe cum illo opponi, si actus liber sit nata prior premotione; ergo hec exalt. an opposite possunt simul opponi in eodem subto nae prioritatis unius ad alterum. Probatur: si ponat premotio in voluntate Pri ad amandum Deum dependens ab amore libero Dei in eodem instante opponitur simul premotio ad amorem Dei cum amore libero Dei. sed natura nae opponit nihil; quam amor est natura prior premotione: ergo premotio ad amorem poe opponi debent cum amore libero, si amor sit natura prior premotione. Probat 3º: possessio et desiderium eiusdem rei sunt affectus in oppositi simul in eodem subto: sed possunt simul opponi in eodem subto nae prioritatis unius ad alterum: ergo hec exalt. in oppositis in eodem subto possunt simul opponi nae prioritatis unius ad alterum. maior est certa, quia possessio est rei presentis; desiderium vero rei non presentis. minor probatur: si deus mihi promittat se esse gloriam in instante in quo ego desiderem gloriam, et tenet gloriam in eodem instante reali, in quo ego desiderem gloriam. sed eo ipso in eodem instante dabit possessio gloriae: ergo desiderium et possessio eiusdem rei possunt esse simul in eodem subto nae prioritatis unius, scilicet desiderium ad alterum. § 12

Pro argumentorum solutione notanda est doctrina communis, scilicet plura opponi inter se, vel ex terminis non in eodem genere, aut in eodem modo, et divinatione. Premotio sicut non opponitur cum actu libero specificative ad entitatem, sicut premotionis non est opposita entitati sicut actus liberi, sed tantum opponitur cum modo, quo ponitur actus liber, id est quod pro nostro dicendum est de visione beatifica modum esse, quo poni debet esse amor liber est cum omnibus requisitis, et cum carentia principii necessitantis ex parte actus primi ad amorem; unde nequeunt coniungi simul in eodem subto amor liber Dei, et visio beata, et premotio sicut ex parte actus primi, quia sicut nae opponunt exalt. nam actus liber dicit carentiam utriusque ex parte actus primi; non vero dicit carentiam utriusque, et alterius ex parte actus primi, cum nil possit ex parte actus primi, quod tollat libertatem: itaque opponit amor liber Dei cum visione beata, et cum premotione non nae entitatum et non utriusque, sed ex modo, seu ex requisito, quod actus liber dicit ex parte sui actus primi, scilicet ex carentia visionis beatae, et premotionis. § 13

Hinc iam est facilis solutio ad argumentum positum nº 810: cuius primum argumento ad primam rationem, et quo maiorem: amor liber Dei, et visio beata sunt exalt. in oppositis nae, haec natura est entitatis promiorem nae requisitis extrinseci, ad amorem liberum, concedo maiorem: id est solum opponunt in quantum amor liber petit ex parte actus primi carentiam visionis, et inde

Ǝcedo minus, q. visio tam tum se het expeacty 2i; n vero expeacty i. et dy=
guo co ey: eg stat opime, q. dua, bz int se metaice opposite, possint ??ungi
simul in eodem subto, ea rae, qua opponunt, no coaz; ea rae, qua n opponunt
Ǝcedo coaz.

§ 14 Soly opponunt amor liber, et visio beata, inquantu amor liber pe=
hit expeacty i carentias visiony, n vero alit. Unde si visio ponit, tanty ex=
peacty 2i, nulla remanet oppo, quid ey miny, q possint simul ?poni. ?
ad miny prationes ?cello ante, dyguo co ey: ey possunt simul poni amor
liber, et visio Dei ea rae, qua int se opponunt, no coaz; alia rae, ?cedo coam.
Sbz vero plusq naraz, et entates ?maxie opponunt independent ab actu 2o, ? 2o soly
q dependent ab ysarz naraz atq. adeo sive altera sit prior, sive n, semper
manet illo opositionz; atq inde semper manet, ?tiamq esse dignarat in mo
1o; et coent in illis ppo ?ali.

§ 15 Ad 2as enyq antq prationes postam n° § 11,
ad solvenda ea q adducta, Xa quas dyguo mares, premotio physica e exalit in ?
ly cum actu libero creato, ut se tenens expeacty ?i ad acty liberz ?ledo mayez,
alit no marez. Premotio n e int ?polz cum actu libero creato, quatenus entas acty est
premotiony, int se heant aliquaz opositiones ?ea aut metaicas, quatz het pia igny
et ?ahgni; sed quatenus acty liber, ut talz petit exalit expeacty ti carentias pre=
motiony, quas ipsa premotio dabit, et immediate tollit; unde n possunt simul ?po=
ni ea rae, qua opponunt, sed diversa rae, Xa quas n opponunt. Deinde della
mine dyguo coey: ey ?e exalit indipoley possunt simul ?poni ea rae, qua o=
ponunt, no coaz; alia rae, Xo quas n opponunt, ?cedo coaz: ?stat ex dicty
dyto sillys, quo prat mi, n e ?ha nos, qui n namy posse simul ?poni actus
liberz, et premotiones, quando premotio n se heat expeacty ti; sed tantu ex
pe acty 2i; nam premotio tantu oponit ?ly actu libero, ut tali inquantu acty
liber ut taly exalit affert carentias premotiony expeacty ti. Unde si premo
tio ponit expeactus 2i, n expeacty ti nulla remanet oppo. Ad 3as prationes
eodem positu, illo duplici solutione respondes, int dyguo marez: ? affecto e
desiderium ejus de vera ?? affecty indipoley in eodem subto, stante possessione ex
pe actu ti ad desiderium, ?cedo marez, stante posse expeacty 2i, no manen
et ?cello mine, dyguo coey: ey ?e exalit indipoley possunt simul ?poni,

ea rae, quae opponunt, non eam aliter, dicto eam: desiderium petit expectativi carentiam possessionis. Unde deficiente possessione expectativi, sit defectus expectativi, ut accidit in hypothesi, ab ad versariis facta, nulla rae opponuntur inter se in eodem simul subiecto, desiderium, et possessio eiusdem rei: solum enim requirit desiderium absentiam rei desideratae expectativi: unde ad reliqua tantum solutionem §18

Si haec non placeat, elige aliam ex rationibus quam dicto maiorem, et non minorem; ad probationem negamus maiorem: nam et supponit falsum, et implicat in terminis; quod implicat id, ex quo infertur impossibile; sed ex promissione illa Dei, et ex executione illius infertur impossibile ergo promissio illa Dei et illius executio implicant in minori probatio: ex promissione illa Dei infertur, quod res eadem in eodem instanti esset, et esset praeterita, et non esset praeterita: ergo ex promissione illa Dei, et executione illius infertur impossibile: consequentia est evidens: quod infertur, rem eandem esse praesentem, siquidem dat possessionem illius: et supponi non esse praesentem, siquidem dat desiderium illius in eodem instanti: ergo etc. alia sup sedeo rationes, quae reliquis in his coincidunt, et ex iisdem principiis facile diluuntur.

Q. V.

De unione substantiali 3° compositi naturalis
principio. Quid sit unio ex
istentialis et ab existentiali distinguitur.

Multiplicem posse supra unionem, nemo ignorat, quam vulgo positiones §19
breviter percurrant, ut ad substantialem deveniamus alia dicitur unio intentionalis, talis cognitio, qua obiectum cognitum unitur intus; hoc tamen dicitur impropriae: alia dicitur unio affectiva, sicut amor, quo voluntas dicitur uniri rei amatae; alia dicitur unio aggregationis, sicut, quae plures entitates ad unum extrinsece ad aliud totum componendum, sicut multi homines, aut multi lapides ad unum acervum lapidum constituendum aggregant. Omnes hae uniones sunt impropriae, neque de illis quidquam disputamus, sicut neque de unione intensiva ex mixtione, qua plures gradus qualitatis eiusdem penetrant inter se unitum in eadem parte subiecti ad faciendam intensionem qualitatis in supremo, neque de unione continuationis, qua talis dicitur quod punctum unit immediate cum alio occupat duo cum alio. Hic punctum non unitur cum alio non puncto ad componendas dimensiones; totum sustentator de volvit ad unionem intrationis, quae diximus principia compositi naturalis illa sunt, quam materia, et forma inter se unitae componunt pro constituendo =

Subsistentiali compositi.

Ex his vnius existentia dubitari non potest primo dicendum esse status existentiae vnionis informationis, qua materia et forma vniuntur, ad componendum compositum naturale. Probatur quia de facto existit totum substantiale per se; ergo per illud de facto vniuntur; ergo vnio informationis illarum existit. Ante propter informatio et ceteris compositis substantialibus existentibus: Confirmatur; quia non totum substantiale per se, vel compositum carent, quando per substantiale non vniuntur. Substantia negant intellectum. Probatur 2º eadem veritas, manet forma corporis, substantialem non compositum substantiale; ergo praeter materiam, et formam, se requirunt aliquid aliud ad compositum substantiale. Ante suadetur euenit, mortis hominis, in qua manet materia eadem corporis, et eadem forma, et non omnis non manet compositum substantiale. — Confirmatur; materia ligni, et forma ignis possunt existere realiter, quin constituant compositum substantiale; ergo vt materia et forma constituant aliquod totum substantiale per se requirunt aliquid aliud, praeter materiam, et formam, et hoc dicimus quod non est aliud nisi vnio informationis, ...

§ 22 vi Dubitatis, an vnio informationis, qua materia et forma substantialis inter se coniungunt, pro constitutione compositi substantialis per se sit substantialis, vel accidentalis. Res enim modo vnionis esse substantiam. Probatur; quia quod per se pertinet ad constitutionem totius substantialis est substantia; sed vnio informationis compositi substantialis per se pertinet ad constitutionem totius substantialis; ergo est substantia. Certa est maior; quia totum substantiale tale est a partibus per se pertinentibus ad illud, atque adeo substantia est, quae per se pertinet ad constitutionem totius substantialis. Minor vero talem constat ex pluribus superiori 82. Vbi vnionem substantialem informationis esse principium, ut et per se exaltes compositi naturalis docuimus. Et suadetur maior; quia formaliter, et immediate = desente vnione informationis desit compositum substantiale: ergo per se pertinet ad constitutionem totius substantialis. Ante est euerso; quod formaliter, et immediate desente vnione informationis, desistit compositio, atque adeo desistit compositum.

§ 22 vi Sed non possumus hinc non arripere occasionem confirmandae, qui inter agendum de principiis compositi naturalis constituent nostram vnionem principium proprie talis compositi naturalis, et tum de vnione informationis dixerunt substantialem appellant, esse per se exaltes vere, et proprie tales compositi naturalis; quos si in loco vellis arguere ... non esse esse per se exaltes vere, et proprie tales, et esse principium vere et proprie tale compositi naturalis. Contra quas doctrinas sic arguo: impossibile est esse per se exaltes compositi naturalis, et non esse eadem ratione principium illius. Sed vnio informationis est vere et proprie per se exaltes compositi naturalis: ergo est principium vere et proprie illius. Probatur maior: esse per se exaltes exaltes compositi naturalis est formaliter principium naturale per intrinsece

explica: sed dixi intrinsece explicata e[st] relatione esse prius principium productionis: est
impossibile esse per exactionem productionis, et non esse eadem ratione principium illius. e contra
verum ma[gis] q[uia] esse per exactionem productionis e[st] esse distinctionibus parcialem productionem
nis. minor probo: quatenus ad venio ex solutionem: ea ratione sit productionis
nam ex vi re, qualiter e[st] per exactionem productionis, sed e vera, et prius sed ut
ut q[uia] per exactionem productionis: est productionalis sit ex vi re, tanquam ex per exactionem
ut q[uia] atque adeo tanquam ex principio intrinsico, ut q[uia].

Unio angustus dependerat solvendus, q[uod] hic proponam, et dissolvam. Unio in ratione non distinctionis § 23
diversus principium ad extra, actualis principiantibus: est unio absolute non principium productionis. Arguitur: intellectus ad extra, ut actualis principiantibus intelligitur productionis adequate distinctionibus, et principiatus; sed intellectus ad extra ut actualis principiantibus intelligit unionem distinctionem diversus principium ad et extra, ut actualis principiantibus. — Probat: ad [illegible] probatur principium includit formalis unionem, et solvit formam: est unio ratione sui non e[st] principium productionis. Probat: q[uia] simul cum alio facit unum principium non e[st] principium ratione sui: ideo ergo ad [illegible] probatur principium in actu 2o includit formalis unionem, unio facit unum principium cum ad [illegible]: est unio ratione sui non e[st] principium productionis, atque adeo nec potest esse per subtilitates.

Ideo dicendum: unio in ratione non distinctionis diversus adequate principium ad [illegible], et forma actualis principiantibus, dico maior, distinctionis inadequate, nomine. § 24
Sed actualis principians ut talis dicit distinctionem unionem et consent. salte duplex principium unite unio, nec dicitur quod, nec e[st] diversa adequate ad actualis principiante, ut talis. Sed tamen inadequate, sicut pars neque e[st] diversa, neque dicta adequate a toto, sed inadequate a toto, hoc tamen stat cum eo, q[uod] unio sit absolute, et adequate ratione sui principium, q[uia] ad ut actualis principians e[st] collectio duplicis principii, scilicet et unionis. ad probationem antecedentis, distinctionem maiorem, minorem et consequens distinctio in probatione, nomine, et dico; ad probationem distinctione ante, nomine consequens, ad probationem distinctione maiorem, q[uia] simul cum alio facit unum tantum principium in actu 2o principiandi non e[st] principium ratione sui, nomine maiorem: q[uia] simul cum alio facit unum tantum principium in actu 1o, dico maiorem: verum e[st], non esse principium ratione sui, id e[st] ex quo formaliter principium in actu 1o. falsus tamen non esse principium ratione sui, id e[st] ex quo sit principium in actu 2o proximum 2o: unio est enim absolute principium, q[uia] ex illa et ex forma sit unum principium 2o non 1o.

Venio ad difficultatem, hic praecipuam, sitne unio sit entitas realis dicta ad extra et forma, non 2. Nat. [illegible] ci[?] Thomas [illegible] § 25
[illegible] sectione, disputatione 4, sectione 2, ad 10 admittit tamen unionem ad et forma dicta [illegible], quando forma e[st] spiritualis ibidem sectione 3 n[o] 22 nat absolute unionem [illegible]

distam. Ex Gradenigus disputatione praevia, ad disputationes de incarnatione Dubio 2o quos aliqui ..... imitantur. eius sateris se ..... tomis te qui frequentissime, et importune modos quosdam possunt vacillantes dant pro rerum distinctione; modo antiquitus ..... exalt..... ..... quos jacerit in vetustiori ..... Castello, et disputatione citatis, sectione 2a, anno 1o. pro Sa-

afrante dari ..... et ..... unus distinctas realiter ab ipsis. extra stat Suarez in metaphysica disputatione 15 sectione 6, Arriaga 1o suorum disputatione 4 sectione 1a, Hurtadus disputatione 19 sectione 1a, Oviedo 1o suorum disputatione 14 sectione 4 anno 1o apud quos plures alios pro eadem sententia poteris videre: haec sententia communissima, et vera est.

§26 Pro qua assero unionem esse entitatem realiter distinctam ab extremis, scilicet anima, et forma. probo 1o conclusionem: illa distinguuntur realiter inter se, quorum alterum potest existere realiter sine altero. sed possunt extrema existere realiter sine unione: ergo extrema et unio distinguuntur realiter inter se. Maior constat ..... metaphysicus, pro distinctione reali: minor probatur. in morte hominis, manent eadem extrema non unita inter se: sed extrema non unita inter se si existunt realiter sine unione: ergo extrema possunt existere realiter sine unione: ergo extrema, et unio distinguuntur realiter inter se. Confirmatur: nec repugnat existere materiam et formam eius, quin sint unitae inter se: ergo quod uniantur inter se est quid realiter distinctum ab ipsis. Antecedens satis constat ex hactenus dictis, et consequentia probatur: sine positione aut destructione alicuius entitatis dari nequit, quod sint unita quae antea erant non unita: ergo quod uniantur inter se est quid realiter distinctum ab ipsis. Antecedens probatur: sine positione aut destructione alicuius entitatis nequit aliquid transire a contrario in contradictorium: sed quod extrema modo non sint unita, et deinde sint unita, est quod transeant a contrario in contradictorium: ergo sine positione, aut destructione alicuius entitatis &c.

§27 Invenio plura

Vr excogitata ab auctoribus pro istius argumenti solutione, quae postea impugnabo. interim tamen, contra eos identificantes unionem cum extremis probo 2o conclusionem. saepe existit materia et forma, et non existit utriusque unio: ergo unio materiae et formae distinguitur realiter ab illis. antecedens liquet in hoc, quando moritur. Consequentia probatur: si unio non distingueretur realiter ab anima, et forma identificaretur realiter cum illis. Sed si identificaretur realiter cum illis impossibile esset dari materiam, et formam et non esse unitas inter se: ergo unio materiae et formae distinguitur realiter, animae et formae. minor probatur: impossibile est dari realiter materiam et formam, et non dari quidquid cum ipsis identificatur realiter. sed si unio identificaretur realiter cum materia et forma, identificaretur cum ipsis esse unitas inter se: ergo si unio identificaretur realiter cum materia et forma, impossibile esset dari materiam et formam, et non esse unitas inter se. maior evidens, et minor ostenditur: quod materiam et formam esse unitas inter se est habere unionem inter se: sed si unio identificaretur cum materia et forma identificaretur cum illis habere unionem inter se: ergo si unio identificaretur realiter cum materia et forma, identificaretur cum ipsis esse unitas inter se.

Caput II

Aliorum Sas Impugno, Nostramq. Amplius Dfro

Aliqui explani bg. qui narant, Vnez esse entitates dystas realit. ab extra, docent, q. ad Dpij nane, seu ad dpositum Sub Cele, requirit approximaho, seu indystan- §28
talocaty, et penetraho extrorum inse; n. tamen aliu enty, quod sit Vnio. Dpug-
qnas Sam apeuo 1o. Si Vnio n. eriet enty dysta realit. ab extry, actio genera-
tiba hoy n. heret tum produchy dce p. iplay; Sed impoty e actio n. hery tuum pro-
ductum dce p. iplay: ey Vnio e enty dysta realit. ab extry. Mi e euery; q. actio
productiba dependet exalit n. soty ab alia Causa; Sed etiay ab eo, ad cuiy productionem
ponit. Mayor probo: n. danat in illoe, nihil, et Ser. eo p. Sactio generatiba
hoy n. heret tum productiy dce p. iplay: ey Ser. Minor ostendo: nez Sro neque
m. producit p. accey generatibas in hoe: Sed p. accey cribay; acquinde actio gene-
ratiba hoy n. heret tuum productiy dce p. iplay.

§29 Dicey, p. accey generatibam hoy produci Vbicaey eandy re. at Se, Vt Salit indystans, et penetrata Cy m., acquinde heret tuum actio generatiba hoy, quin talytuy sit Vnio re. Cy. Sed contra e, q. ipsuy actionis generatibe hoy debet esse intrinseca, et exaly hoi; Sed Vbicaho eadem re. et Se n. e exaly hoi: ey adhuc manet Sine ho actio genera-
tiba hoy. e euery Ma; q. hoc absolute generaty, n. aute Secundy quid; pro-
inde q. quayilly generata debet esse illi exaty, et intrinsica. Min. probo:
etiay n. intelecta eady Vbicae re. et Se, poe intelegi Sray esse indystantem
et penetratay Cy m.; Sed p. Vos, ideo Vbicao eady re. et Se e exaly hoy, Vt
Salit indystans, et penetrata Cy m.: ey Vbicao eady re. et Se n. e exaly hoi.
Mayor probo: destructa Vbicae Se penetrata Cy m. poe Deus Servare
miraculose Sray penetratay Cy m., et indystanty ab ipsa; Sed destructa
Vbicae Se, n. intelegeret Vbicao eady re. et Se, siquidy Sra nullay Sa-
ret Vbicaey: ey n. intelecta eady Vbicae re. et Se, poe intelegi Sray esse
indystantey et penetratay Cy m.: ey intelegeret ho Sra Vbicae eadem
re. et Se; atq. adeo Vbicao eady re. et Se n. e exaly hoi.

§30 Dicey itery, q.
itm. uy le, et Sraleuuny le n. sint Suy accy generatibe, q. creant-
a Deo, nil omiye Suy accy generibe hoy m. quo Vt G... et Sra pro-
Vt in m. Sed Hoc effugiuy facile Sactae peccludit, et concludit.

ma pro ut cum ha et ha, pro ut in m^a non habent aliquid reale dynum am^a et ha pr hoz. Sed m^a et ha non ll aequaliter generibus: ergo adhuc non assignatur huj acci generibus hoz. Illa e doctr^a et solutio pz adverte, m^a e enez q m^a et ha hoz terminant accy cni vez ab deo provenientes; et tuo ostendo q q non e hoz et reale, nec duz accy generibus: ergo sinhoc non ll reale ponit ppug manias et haz non assignatur huj acci generibus hoz. Dicitur 2° q^a m^a pro ut lz ha et ha pro ut in m^a e aliquid dignum am^a et ha hoz, tn dz si e aliquid dignum hec intentz: Aliquid q aliquod dyz tuz Dungunt int se ad faciendy Quoli tu sublicate q e habit, Unez ee dy tas reatu ab extra. si n e aliquid a m^a et ha dy tuz: ergo acci generibus hoz non assignat huj.

Arguo 2°, Dica eandem

§ 31 VI faz. Stat optime manias et has esse sibi intime presentes, indistantes et penetratas et adhuc non resultaret Dpositus: ex ipsis: ergo ad Dpositus ex m^a et ha requirit praet unionem et praet penetrationes requirit se aliquid aliud: et hoc e, unio, indiationy utriusq. Min probo: penetrat Deus miraculose duos hoes, int se, ut bene pot facere: tunc: ana unius esset penetrata et intime praesens me alterius; sed non ideo resultaret Dpositus ex ana unius et ma alterius: ergo stat optime manias et has esse sibi intime praesentes et penetratas et adhuc non resultaret Dpositus ex ipsis. minor probo: ex q ana unius anez et altera ana penetrata si resultaret aliq Dpositus accentalez. Sed tam penetrata et intime praesens esse t graha unius anez cum altera ana quez ana unius hoz cum m^a alterius hoz: ergo ll ana unius esset penetrata et intime praesens me alterius non ideo resultaret Dpositus ex ana unius et ma alterius.

§ 32 VI Quo ysq arguit solutione ret 1° ex penetratione duorum hoiz non sequi induatio anas unius indiare manias alterius: q^a hec praesupponit indiatam ab altera ana, q e impedimenty ut informet illaz, sed Dica: ergo anas indiare manias aliquid aliud e, quaz penetratio et praesentia intima ane cum m^a. Probo hanc loz: ana unius hoz esset penetrata et intime praesens me alterius; sed p uoz adhuc non indiaret manias: ergo &c. Dicitur 2° q^a una ha in m^a non e impedimentum ut altera ha uniat cum eadm m^a, informet illaz; sed ana unius hoz esset unita cum m^a alterius: ergo q altera ana esset unita cum eadm ma non e impedimentuz ut altera informet eaz eandz manias. Igt ma ex dicty anoby de simultanea et miraculosa dunitione plurium formarum in eadm m^a: et in hyz p rat: q^a ha indiare manias non e aliud, quaz

Quia esse Venitus mea Capaci: eius Vnata ma m. n impedimentum, Vt si altera sta Vniat cum eadem m. Vnitus illam. Ad eveniet Stat. Demaad Vensamus, quod ana Vnius esset penetrata, et intime praesens mat alterius quae esset Vnius in ipsiusque sa.

§ 33

Respondeo 1º ana Vnius hoc non esse Vnitus cum m. alterius, quod Vt sit Vnita requiritur, quod non solum penetrata sit, et intime praesens mat, sed etiam quod connotet carentiam alterius ane penetrantis et intime praesentis eidem mat. Sed contra: eius ex penetratione miraculose duplicis hominis Vtraque ana separaret, et dissolvunt Vtrumque compositum. Pro Vestram loquor: ana esse Vnitas, et non separatus a m. per Vos est esse penetratam cum m., et connotare carentiam alterius penetratae cum eadem m. Sed ex penetratione duplicis hominis neutra ana hoc haberet: eius Vtraque ana separaret. Minus ostendo: ex penetratione duplicis hominis Vtraque ana esset penetrata, et intime praesens Vtrique mat: ergo neutra ana connotaret carentiam alterius ane penetratae, et intime praesentis eidem mat; atque adeo neutra haberet esse penetratam cum m., et connotare carentiam alterius penetratae cum eadem m.: ergo Vtraque ana esset separata, et compositum Vtrumque dissolveret.

§ 34

Alii, ne in hanc solutionis angustias alligentur, ad Deum confugiunt, et separationem nolunt, dicuntque Vniones consistere in entitate creata ab extra dicta, sed in extra sibi intime praesentibus, et in actu Divinae Voluntatis, quo Vult Deus talia extrema esse Vnita, Vnde licet sit penetrata, et praesens intime sit mat, si tamen deficit eius modi Volitio divina, haud erit Vnita cum m. Sed hoc adhuc inequit in Validus angustias de suo actu generandi hominis, cum non assignent talis actus, requirens actus Divini Voluntatis per se esse suus actus generativi, cum ingenerabilis sit, et improducibilis, Vt pote cum Deo realiter identificatus. Stat etiam, contra, quod hic non esset absolute creatus, sed partim increatus, et Divinus; siquidem constare per se ex divino, et increato sit Vnio.

§ 35

Proinde alii dicunt, actus Divinae Voluntatis afferri de connotato, Vnionis, quae adequate consistere in ipsis extremis sibi intime praesentibus, et penetratis; requiri tamen Deus habere actus Voluntatis, quo Vellet ea extrema Vniri. Vnde penetratis duobus hominibus ana Vnius non Vniret m. alterius.

Si non daret actus divinae voluntatis, quo Deus vellet animas unius unire materiae
alterius: Sed ex hac doctrina ~~ipsa~~ argumentor contra ipsas: eius unio sup[er] m[ateriam]
m[ateriae] est ... et adaequate materia et forma inter se penetratae: eius pe-
netratis inter se duobus horibus, ana unius uniret eius materiam alterius, si non daret =
actus divinae voluntatis volentis, materias et formas unire inter se. ... si non
daret talis actus divinae voluntatis, darent omnia ... ut materia et forma essent unitae
inter se; sed impossibile est dari omnia ... ut materia et forma uniant, et nihilominus
non esse unitas inter se. ergo penetratis duobus ... inter se unica unius uniret materia
alterius, si non daret actus divinae voluntatis etc. ... Si quidem daret
forma penetrata, et intime praesens materiae, quae in sua ... omnia ...
... ut materia et forma uniant inter se.

§ 36 Mitto plura alia contra hanc sententiam; neque
etiam dicas interni existentia ... quando ... ; quod si sit intime
penetrata cum materia ... actualiter ... et tales: et nihilominus
si deficiat actus divinae voluntatis non ... ; atque adeo non ... quando ...
... nec dicas interni angelus non posse scire solus unionis naturae cognoscens
intuitive ... aut ... ; nam sine ... naturae nequit videre actus divinae
voluntatis, qui cum Deo identificatur, quem actum dum non videat, non potest cognoscere
formas esse unitas materiae, et ... nequit cognoscere esse hominem aut esse equum,
nisi viribus supernaturalibus, quod peregrinum est et inauditum in philosophia.

§ 37 Nec dicas in-
terni eque posse defendi, ignes esse calidos, parietes esse albos et
aeres esse lucidos solus ex actu divinae voluntatis volentis has denominationes;
nam sicut sufficit, ut denominet, materias unitas ... et formas ..., sic etiam
sufficiet, ut parietes denominet albos, aeres lucidos et ignes calidos,
de quo nunquam ab adversariis redditur sufficiens disparitas. ... per-
mittam Deus ... Deus non posse scire, voluntates ... pene-
trent, et non uniant, quod ... adversarii. Caeterum ex ipsorum doctrina ...
... nam voluntas volens penetrari, est volens uniri; quod voluntas

§ 38 volens uniri non aliud vult, nisi, quod penetrent.

Aliter meditantur alii ... suas
pronunciationes, quas nos ad ... : docent, ... afferre ...
... materiam et formam inter se penetratas ... ad formam: quare
... sequuntur, tollit recursus ad actus divinae voluntatis non ... , ut assignet ...

accid generi de hoc. Sic docet P. Grandinus, ubi supra num. § 25 sed obstare: ex hoc est totum p accens et n fle. pro uso coaps totum resultare ex accentual est totum p accens; sed hoc esset totum resultare ex accentuali: ergo esset totum p accens. Major et colligent, q totum est id, qd est alius partibus at que adeo a p accentuali totum dicit est p accens. Minor ex [illegible] constat, nam dicimus per accentus; ubi plus, q libet compositum afferret [illegible] per [illegible] et [illegible] accentuali dicimus per: ergo [illegible] et l.o. q [illegible] in caelo se [illegible] per compositum ex m. et [illegible] dicimus per accidens: ergo compositum n afferre [illegible] dicimus per accidens. Atq. [illegible] l.o ex eo, q n negat poni [illegible] m. [illegible] sine calore. 2.o ex eo, q n negat poni [illegible] in materia sine carentia [illegible] m. quas carentia est [illegible] dicimus per accidens.

§ 39 Insupra 21

alij dicunt, unionem n dicere realiter ab extremis, sed potius [illegible] identitatem realem, esse tamen [illegible] dicitur ab extremis, ut esse quandam [illegible] ab extremis [illegible] dicitur tam. [illegible] [illegible] aliquando, et aliquando latere I, quas [illegible] alias sunt difficultates evincunt, [illegible] se manifestat. 1.o q hec [illegible] videtur acutanimis et subtilis, quas vix capit intellectus, quomodo ex illis capiet m. I, et [illegible] 2.o q est nimius spiritualis, et [illegible]; atq. adeo incapax [illegible] anorum in [illegible] 3.o q sine fundato [illegible] ad [illegible] [illegible], quas ad quas difficultates superandas videtur. 4. q [illegible] modo apparentes modo latentes, quales [illegible] hec unio, [illegible] potius [illegible], quas [illegible] videntur.

§ 40 211

contra tamen sic impugno [illegible] ad multa [illegible] totum [illegible] accid generi de hoc; [illegible] est accid genere de [illegible] ergo [illegible] est [illegible]. [illegible], q [illegible] et [illegible] modi est n posse esse realiter sine [illegible], quas [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]: ad multa [illegible] identitate realiter unio [illegible] m. et [illegible]: ergo totum [illegible] accid generis de hoc. [illegible]: sola unio est [illegible] accid generis de hoc; sed unio identificata realiter [illegible] m. et [illegible] nequit esse [illegible] accid generis de hoc: ergo ad multa [illegible] totum [illegible] accid generis de hoc. [illegible] [illegible] ostendit; unio identificata realiter [illegible] m. et [illegible] est realiter m. et [illegible]; sed m. et [illegible] n possunt esse [illegible] accid generis: ergo unio identificata realiter [illegible] m. et [illegible] nequit esse [illegible] accid generis de hoc.

Impugno 2.o m. et [illegible]

541 possunt existeneant quan[do] manent ... a non possent existere realiter quan[do]
nu. Vnirent int[er] se, si Vnio esset dualitas, e destitata realiter ab ext[remi]s et forma: ergo
Vnio nequit esse dualitas, e destitata realiter ab m[ateri]a et forma. Maior iam fuit
supra declarata exemplo a morte hoys desumto: Minor prob[atur]: nequeunt
non esse Vnita realiter extrema, quorum Vnio existit realiter; sed si Vnio esset
dualitas e destitata realiter ab m[ateri]a et forma, existeret realiter Vnio existente
te m[ateri]a et forma: ergo non possent existere realiter m[ateri]a et forma quin Vnirent
int[er] se, si Vnio esset dualitas e destitata realiter ab ipsis. Confirmat[ur]: si Vnio
esset dualitas e destitata realiter ab m[ateri]a et forma, destrueretur, quando non
destruitur. Sed impossibile est destrui, quando non destruitur: ergo impossibile est Vnionem
esse dualitatem e destitatam realiter ab m[ateri]a et forma. Maior prob[atur]: quando
corpus hominis destruitur, non destruitur m[ateri]a et forma. Sed tamen Vnio, si dist[inguitur]
non destruitur m[ateri]a et forma, non destruitur Vnio: ergo destrueretur quando non
destruitur: pt mi, ex eo q[uod] non destructa m[ateri]a et forma impossibile est destrui
q[uae] realiter e dist[inguitur] ab ipsis.

Caput 3um.

542 — Duabus alias Sas Impugno Singulares

Non dubito, nisi q[uod] haec exercitatio ... pluresq[ue] ... longiores et prolixiores videbuntur, cum his ad impugnandas collegerim Sas fere omnes, quae pronendo Vnionem ab extremis distinctam ferunt: Sed ita scientiam nostram indicavi, ut valeamus ... Vnionem ab extremis distinctam, ... maneret opinio nostra ... Vnionis tanquam ... principiis ... de duas alias, quae hae sunt Sas. Ca. Vnionis nobis ... proponentur et impugnanda. 1a igitur est, quam docuit ... sup[ra] n. 525: docens in compositio, cuius forma est spiritualis, ut anima rationalis dari Vnionem, quae est entitas realiter distincta ab m[ateri]a et forma: in compositis vero, quorum forma est materialis, ut in equo, non dari tales Vniones; nam ut realiter Vnita m[ateri]a sufficit ... actio dependentiae ab m[ateri]a, ...s forma producitur.

543 ... Contra quam Sam argumentor 1o. idem
dd. est realiter compositum int[er] se esse, ac in reliquis ... non
esset realiter idem, si Vnio forma materialis ... educta: ergo ...
Vnio formae materialis distincta est ab actione eductiva illius. Maior ... quis enim
... dixit, ignes productos ... in instante esse diversos realiter a se durante

in instante vel in illo probo: diversa esset exalt a actio eductiva formae v.g. in 1º instante ab actione eductiva eiusdem formae pro reliquis instantibus: ergo si possitiones essent exalt idem in 1º, ac in reliquis, sui durationis instantibus. antecedens patet, quia actio eductiva formae ignis in 1º instante provenit tum a Deo tum ab agente creato, quibus quin exalt actio connectitur: actio vero in ceteris instantibus eductiva, et conservativa eiusdem formae provenit a solo Deo, nequit provenire ab agente creato: ergo inde actio eductiva formae in 1º instante esset diversa exalt ab actione eductiva eiusdem formae pro ceteris instantibus. Consequentia probo: si possitiones manerent exalt idem, quando constitutivis illius variat exalt, sed diversa esset exalt actio eductiva formae in 1º instante ab actione eductiva pro ceteris instantibus variarent exalt constitutiva possitionis: ergo possitiones non manerent exalt idem in 1º, ac in ceteris sui durationis instantibus. Ubi facile ostenditur, quod actio eductiva transeat a constitutivis possitionis siquidem unio; proindeque si variaret exalt in 1º, et ceteris instantibus variarent exalt constitutiva possitionis atque adeo possitiones non essent exalt idem in 1º, ac in ceteris sui durationis instantibus. § 44

Explico, et confirmo praesentem rationem. Sicut in re unione receptiva unius tantum formae differret exalt a in 1ª receptiva unionis, qualis in prato generico utraque conveniret in re: et sicut unio in ea cum anima equi differret exalt ab unione in ea cum materia lapidis, licet conveniant in ratione sub alterna unionis eodem modo actio eductiva formae proveniens a solo Deo differt exalt ab actione eductiva eiusdem formae proveniente non solum a Deo, sed etiam ab agente creato: cuius doctrinae ratio est, quia communissima illa, quod cuilibet modo e exalt dependentia a subiecto, a quo re ipsa dependent, et excludunt exalt dependentiam ab illo, a quo re ipsa non dependent. Cum ergo possitiones ignis v.g. quando 1º producitur includat constitutivam unionem existentem in actione proveniente a Deo, et ab agente naturali, et quando conservatur in ceteris instantibus non includat nisi actionem, sed alteram a solo Deo provenientem exalt, quae diversa atque inde, quod in ceteris instantibus habet constitutiva aliqua diversa exalt, quae in 1º instante non habebat: propterea quia constitutivis in 1º instante exalt diversis a constitutivis pro ceteris instantibus. § 45

Arguo 2º. Actio eductiva formae ideo est unio illius cum materia, quia ratione actionis forma dependet a materia, et petit esse in illa; sed hoc non sufficit ut actio eductiva formae sit unio illius cum materia: ergo non. Maior innititur auctoritate probationis. Minorem probo: ipsa forma manans ratione sui et dependet a materia, et petit esse in illa; sed adhuc ipsa forma non est unio sui cum materia: ergo hoc non sufficit ut actio eductiva formae sit unio illius cum materia. Maior supponitur et in defendit ab ipso spiritu; cum auctoritate apparitate evenerit.

546 Cᵒ. Unes sup accentales educte nil speciabit(?) dicendum, si enim actio eductiva formae materialis substantialis non est unio, ergo sit actio eductiva eodem modo, in actione eductiva formae accentalis non sufficeret esse eductivam, ut sit unio. Respondeo de eo alijs rationibus, quas Hurtadus pro nostra doctrina, quia illas judico inefficaces. Probat enim 1º a paritate unionis angelicalis; quae paritas non est bona, cum diversa omnino sit actio productiva angelicalis a prima eductiva formae materialis. Probat 2º quia actio generativa omnis terminatur ad unionem, ad se autem non terminatur. Unde ipsa non est unio. Sed neque haec ratio urget, cum possit valde probabiliter in sententia contraria dici, actionem generativam terminari ad formam materialem, non vero ad unionem. Probat 3º ex eo quod unio sit vinculum duorum, actio vero eductiva non est vinculum duorum, sed via ad vinculum duorum. Sed [illegible] posse actionem esse vinculum duorum, nec repetenda esse propterea, viam ad vinculum duorum.

547 Sa 2ª est, quaedam ingeniosa excogitatio [illegible], quorum meminit [illegible] ton, disputatione 14 [illegible] sectione 3ª. Foret haec sententia, animas rationales egere unione duplici, ut se et animam, ut uniantur illi, caeteras vero formas tam accentales, quam substantiales, non egere unione, quia quaelibet talis unitur subjecto ratione sui, ut exactive regnet esse in alio subjecto; atque adeo albedo, quae est in pariete exigit esse in illo, aut in pariete, tanquam in subjecto, sicut lapides, quae est in monte A, regnat exactive ponere in monte B; idem quod dicunt de omnibus formis praeter animas rationales. Unde si dicas animas rationales penetrarent, una non denotaret a gratia alterius; quia gratia afficeretur exactive illi animae, cui inest, ita quod in nulla alia possit esse, neque illam denotaret sicut si duo lapides penetrarent sua utrique non uniret in alterius quia talis afixa est quilibet suae neque, ut regnet esse in alia tanquam in subjecto. Cum haec

548 Haec opinio singularissima sit, sit inquantum infirmabilis, quia in anima eadem albedo, et alijs ponit exactive alligarem uni determinato subjecto, et incapacem ad quod sit aliud [illegible] exactive, quia haec fundamentis efficax; sed cum non haberet, ut testatur citatus [illegible] videtur non posse sustinere oppositam [illegible] communem [illegible] [illegible] quippe est asserere, lapidem non posse poni in altare A, sicut quam posuimus in altare B. Venit 1º, non esse difficile [illegible] possibilitatem illorum, quae numquam vidimus; cum autem numquam viderimus formam unicam subjecti poni in alio subjecto, sit inde nullus esse in convincendo, impossibile esse formam unicam subjecti poni in alio subjecto [illegible] diverso. Sed contra est, quia numquam vidimus, duas formas substantiales esse simul in eodem subjecto sive contrarias, sive ejusdem speciei: neque vidimus corpus in duplici loco adaequato, ut [illegible] scriptores, neque vidimus materiam carentem omni forma; et tamen haec omnia non repugnare defendunt ijdem authores: ergo quia numquam vidimus poni in uno subjecto formam, quae erat in alio, non est fundatum ad

= asserendus formas materiales essentialiter alligatas suo subjecto, et regnare ex- alterius esse in alio.

Resp. 2o quod sicut ratio non distonat unionem habere hanc alligationem et dependentiam essentialem, et forma non tenetur distonare eandem alligationem et dependentiam essentialem a determinato subjecto ponere in aliis v.g. in albedine, calore, forma. Sed dico: quod hanc dependentiam et essentialem alligationem habent modi, ex natura sua modi. formae vero absolute eam non habent ex suo conceptu, atque adeo eius non distonat rationi; distonat vero ... ut potest conchi sine fundato, tantum et ab experientia petito. Praeterea eadem identitate posset dici, quod licet subjectum alligare exacte unionem formae. deinde non videntes quod idem subjectum recipiat successive plures formas, licet quae necesse alligatam exacte unionem. Sed contra rogo: unde constat manere eius subjectum, sed non dependeri a Deo, ad ... substitui illi rebus quod contrarius est magis consentaneum rationi luminis: ~~...~~ idem eius recentiores et ego contra formas essentialiter dependentes formas materiales a subjecto determinato. §49

Quid et Quotuplex sit

equo sufficit ...

et ...

~~idem eius recentiores et ego contra formas essentialiter dependentes formas materiales a subjecto determinato.~~ §50

Contra hanc sententiam dicta sufficerent. Sed ne videatur efficaciam aliquam rationem contrariam adesse, sic arguitur 1o: ratio hanc sententiam ex natura dependet, et alligat formam materialem ratione sui, sicut unio dependet et alligat extrema. Sed formae materiales non indigent hac ratione. ergo praedicta sententia non subsistit. Minor probatur: forma materialis v.g. equi, aut quantitatis dependet ab ... et miraculose possit existere sine illa ... posset existere miraculose sine materia, si dependeret ab illa, sicut unio ab extremis: ergo formae materiales non dependent ab ... sicut unio ab extremis. Constat consequentia et minor: quod unio nec ... nec de potentia Dei absoluta potest sine extremis existere, quod ... e ... modalitas ... quae modi dicuntur. Maior probatur: forma materialis v.g. equi, aut equinitatis dependet et alligat materiam, sicut formae materiales accidentales v.g. calor, albedo etc. Sed formae accidentales possunt existere miraculose sine materia. ergo forma materialis equi, aut equinitatis dependet ab ... ut miraculose possit existere sine illa. Minor constat ex ... sacrato.

argumentum 2um ... anaequi est

551 stra maniatj . Sed ana equi non est depens et alligata ex natura meq: ergo stra maniatj non est dependens, et alligata mag ex natura: Cons. a. e Bona prob nay ... minj prob: ana equi ad quirit premutuum ... no bypes, mq, quibj unit, et aliaj mq anteq ... dependit; sed eo ... ana equi non e depens, et alligata mq ex natura: ergo ... me nani ... nutri ad eny et aumentis ... adquirendo ... quaj ana ... unit ... dependant; manet tamen eadj anima; loco nec e exahit depens et alligato ... excluden alteraj, neq ... alteri ... dependit: atque adeo sustinere non poc ... opinio, quae in hac dependentia et alligatione ... maniatj ad materiaj ex natura, sed ad ex naturaj subsistente Dat.

Caput 4um
ab argutorum solutione Ultimam ... se Comfrationem Desumimus:

552 Pro ... nantbj, vnq neatit absolute, et ... dyta ... nostra ... arguit 2º ex ... Deo ... et ... mediate et ... nexu aliquo, tunc sic: si praeter ma... maj et ... daret ... entaj, quae esset unio ... ergo m... ex ... non ... vni... mediate. Sed ... et ... unirent immediate; ergo praeter maniaj et ... non dat entaj ... quae sit unio . ... mediante ... quae ... mediante ... non ... immediate: ergo ... maniaj et ... daret ... entaj, quae esset unio, ... non ... immediate. ... unio ... principij ... sed ... principij ... immediate ... maniaj et ... media ipsa ... daret ... entaj, quae esset unio ... non ... immediate ... quod ... alicuj ... unit ... ana ... sicut unit gratia ... tantj mediate ... sed adeo unit tantj mediate ... ana naly e principij ... mediaj ... gratiaj, et maniaj ... ergo ...

553 Pro nos non ... dicemus ... maniaj et ... non ... immediate atque adeo non ... nexus obstantem mediatio ... nos dicimus: ... unio quippe non obstat ... immediate ... namque ... unit ... et ... non obstat ... ut immediate ... unio, quae ... unitendi obstat ... ut immediate unitat ... hinc no maneq ... ad ...

m. et sua uniuntur mediante alio, quod obstaret immediationi, non maris, quod non obstaret immediationi, secundo maris: et dysgnominis: sed quod uniunt alio mediante, quod obstaret immediationi, non uniunt immediate, secundo minoris, quod non obstaret immediationi, non minoris, et loquis: quod m. et sua uniunt mediante une, quae non obstat immediationi; quod non habilis uniendi e. ad ..., secunda maxe, non minus; ad ..., secundo maris, et non minus: : non propter quantitatem auerit uniret tantum mate, quod m. e quod ana... non e non habilis uniendi illud immate. quod m. nautem quod ana... e principius quod unio verolt sit principium, nil omnis e non habilis uniendi immediate unius extremi quod alio; itaque non obstat, ut immate uniant.

§ 4.

Arguit 2o. Unio dysto realis aliqua et sua minuit maxime absolutum Dei Dominium, sed imposibile Creatura minuens absolutum Dei Dominium: ergo impossibilis e unio dysto realis ab extremis. ma probat: Creatura illa minuit maxime absolutum Dei Dominium, quas nec producere, nec servare posset Deus indagent a productione aut servatione aliarum Creaturarum; sed talis e unio ab extremis dysta realis; ergo ... Sic arguit 2x Quadinguis ... nostras ... Comatus ... Sed hoc argumentum in hoc peccat, quod entitates modales dystinuit, quod non facile ... adeut quadinguis; quod probat esse impolles actus visionis; sequitur implicat dari actus visionis sine obto ad quod terminatur; proinde nequit Deus ... producere sine productione aut servatione obti ad quod terminatur: probat ... sic impoles esse omnes Creaturas absolutam, quod nequit Deus illas producere sine productione alterius quantitatis sit ... Propterea probat, ut nil probet: proinde non maris; ad ... non maior; quod non minuit absolutum Dei dominium producendo res ea ..., qua ...

§ 5.

Sed rexlatus ex Ioanne a Santo toma. Si unio superaddita extremis resultaret aliquod totum modale; non vero aliquod totum absolutum et per se. ergo non datur talis unio modalis dystinta in entitate ab extremis dysta. Arguit hic probe suadent: ex unione tantum generatione resultat totum generatum: ergo ex unione modali resultaret totum modale. — Probat: si entis 3o requireretur, ut unirent m. et sua inter se, alio insuper entis requireretur, ut 3o super addito uniret, et sic in infinitum: ergo ut m. et sua uniant inter se non requiritur 3o entis super additum, neque et sic: hoc argumentum e ... ... ut ostendo: per te unio sua quod m. ... in actu et passione sua

sed actio et passio sunt entia modalia: ergo unio nequit consistere in entitate modali: =
ergo totum resultans ab extremis est totum modale etiam absolutum.

556 Indicatione [illegible] ad=
probationem illatio ante[cedentis] in eo [illegible] dependentiam ergo quod esse totum modale est probatio
modificare alterum saltem extremum adequate dictum, et quod non accidit toti resultanti
ex materia forma et unione, ac proinde non resultat totum modale: esse vero generationem esse
probatio est dependere in productione ab actione generativa. Generatio ex productione
unius parte generantibus, totum dependeat ab actione generativa, unde est totum esse
et dici generatum: — ad confirmationem nego assumptum quod ut uniat materiam et formam, ideo re=
quirit tertiam entitatem, quae sit modo talis uniendo quod neque materia neque forma est modo talis uni=
endi. ipsa vero unio est modo talis uniendi: atque adeo ipsa non indiget alia unione
qua ipsa per se ipsam uniat et uniatur extrema. Sicut ad productionem unius actionis non requirit
actionem aliam; quod actio est modo talis producendi in solum [illegible]. Sicut [illegible]

arguit
557 3°. Unio requirit dicta ab extremis est accidentalis; sed [illegible] composito subsistente regnat =
unio accidentalis: ergo in composito subsistenti restat unio. probatur minor et etiam quod aliud com=
positum subsistente non esset per se. sed totum per accidens maior probatur: quia non propter se. sed propter
aliud intendit natura est entitas accidentalis: sed unio non intendit propter se, sed propter
totum propter compositum: ergo est accidentalis. — Confirmatur ex formula productionis materialis, si
si forma producatur per actionem generativam et dependens a subiecto, eo ipso fiat et immediate
forma est unita subiecto: ergo non requirit unio ab actione dicta ad compositum resultans ex
materia et forma materiali. Antecedens probatur: durante actione generativa tenet afficit forma
subiecto, ut nec miraculose possit ab illo dimoveri. hoc ipso fiat et immediate forma
est unita subiecto. ergo [illegible].

Respondendo maiorem ad probationem illatam nego maiorem
558 quod unio intendit propter compositum. sed intendi propter compositum est intendi propter se: ergo
intendit propter se. Minor ostenditur: compositum est [illegible] substantiale per ipsam unionem. sed intendi
propter compositum est intendi propter id, quod compositum est substantiale: ergo intendi propter compo=
situm est intendi propter se. deinde, ea ratione, intendit unio propter compositum qua intendit
forma subsistens absoluta propter compositum. sed quod forma subsistens intendat propter compositum et ratione qua
intendit non tollit esse subsistentem: ergo unio intendi eadem ratione propter compositum non tollit
esse subsistens. — ad confirmationem nego assumptum ad probationem illatam nego maiorem
ratione; quod durante actione generativa non posse formam dimoveri a subiecto propterea
est esse dependentem a subiecto eius [illegible] propter actionem dependentem ab eodem
subiecto, in illo quo receptam, et indirecto: non tamen est esse unitam, quod diversum
quid est, petit unionem ab se actione dictam ut contra formulas [illegible] an° 542. =
arguit 4°. posita unione divina =
559 qua vellit absolute Deus uniri inter se materiam et formam, eo ipso fiat et in=

immediate manet sua alligata neq; sed sua alligata neq; e Unita neq: ex posita praecise Volitione diuina, qua Deus Voluit absolute Uniri Verbum humanae naturae, et suas manet ex ipso sua Unita neq; atque non requirit Unio. mo quaest. sua manet posita tali Volitione diuina determinata huic neq; et indifferens ad alias; sed hoc sibi habet sua manere alligatam neq; ex posita Volitione diuina ... quaest: sua Unita neq; habet e sua alligata neq; ex sua alligata neq; e Unita neq. Quo maxime manet sua alligata neq; non manens alligata affectione, ... idem sua non alligata neq; ... necessaria intrinseca ... e tamen alligata affectione ... dat Voluntas alligandi illas: ... requirit ad Unionem, et ... quae stare non potest, et immediate ... separari ... ex ipsa Volitione ... Unio, ut probauimus an.° § 34: ipsa Vero ... quae talis Volitio ... Unio: et haec est ... § 60

Caput. Vuz
Explicatur exacte Unionis Unius

Hactenus pro suadenda existentia Unionis ... adaequate ab utroque extremo ... Unionem laborauimus: nunc Vero ... Unionis ... explicandam ... Unio in communi est modus ... necessarius duo extrema ... constituendum aliquod totum. Venit Unio intrinseca et ... et Hypostatica, quae ... est modus ... necessarius duo extrema, ut resultet aliquod totum. Sed modo non disputamus de Unione ... latitudine, et ... sed solum de Unione ... pertinet ad ... naturae ... doctrina ... ad Unionem ... de Volitione ... qua ... Unio: est modus ... ad constituendum ... Ex qua ... nos ... definire Unionem ... in Uniuersum: ... Unio, qua ... Unit ... et non omnis ... ad constituendum ... Sed solum definimus Unionem ... inquantum constituit ... § 61

Sed pro intelligentia ... Unionis explicanda ... singula ... Verba. dixi modus, i.e. entitas exacte et intrinsece affixa alteri ... explicat ... 1.° meta. ... sect. 1.° ... disp. ... 3. Unio ... est ... entitas exacte et immediate ... ex ... quo ... et quo ... ad constituendum ... Et proinde ... exigere ...

sine illo ad quod est unus illo e. quia unus ex sua ratione actuale exercitium quo potentia ponit in actu. ergo nec potest ponit poe esse sine extremo ad quod e unus. Distat tamen quod impossibile e, potentia reduci ad actum etiam ponit actus etc. Sed actus etc. distinctus ad quod unus e exercitium, et unus: ergo nec potest ponit poe esse sine extremo, ad quod e unus.

§ 62 … Hinc e quod unio etc. sit unus quod e exercitium subiecti, et forma dependens et attractus exeunt
utrumque extremo, sit unus et forma; quia unus e …
pro altera doctrina, quam iam alibi tradidimus. Sit unus, et quamlibet aliam
entitates modales esse imperfectissimas in suo genere; quia quo magis entitas
dependet ab alia eo magis imperfecta e: sed unus magis dependet ab
alia entitate, quam alia quaelibet entitas: ergo unus e entitas imperfectissima
in suo genere. Caeterum minor; quia post unus nulla alia entitas habet
sive dependentias aut affixiones exactas alteri. Maior probatur; tum
quia quo entitas e magis independens, e magis perfecta, ut cernitur in Deo: ergo
quo e magis dependens ab alia, e magis imperfecta: tum etiam quia dependentia e prout imperfectionis: ergo ubi maior e dependentia, maior e imperfectio. proindeque etc. unus dependeat plus quam quaelibet alia entitas e in
suo genere entitas imperfectissimus.

§ 63 … Et super dixi: necessario inter se poam
et actum. quia unio e vinculum et quasi nodus, quo inter se compelant, et constituunt extrema sit subiectum et forma ad constituendum compositum. Vocibus illis poam
et actum, denotavi, subiectum, quod e poa in genere respectivo, ut de materia dicebamus, et formam, quae e actum in eodem genere. Dixi praeterea,
ad constituendum compositum per se. quia … loquimur de unione substantiali …
… ut adnimadvertimus n° 560, atque vocibus istis denotemus subiectum et formam unienda inter se ad componendum totum seu compositum substantiale
et per se prout distinguitur a toto, seu a composito accidentali, quod constituitur ab aliquo accidentali. Hinc e, quod licet totum substantiale et per se nec sit
nec appellatur totum modale, ut … Joannes a Sancto Thoma … numerus
n° 5… ; nihilominus e partis modale. Ratio e: quia … pars
… quae sint exacte et in ordine ad compositum … Sed unio e
pars exacte compositio, e quod modalis in ordine ad compositum: ergo compositum
per se e … modale: maior caeterum; quia compositum … quam …
… Tamen distat et … supra … primus.

§ 64 … Dubita …

Vtrum Vnio possit creari? Dubitationem hanc movit Vngh. lib. pr. fractum per accens generationem, seu eductionem: quaerit q. depost, an creari possit, seu produci per accens crebam. Negat Suarez, et Barquez, quibus accedunt non pauca apud Oton. disput. 13 lect. 3 n. 40. Affirmat Hurtadus et alii dicti apud eum, de quibus ipse subscribit. Hic accedo, doceoq. Vnionem posse creari. Ratio ejus dubii est; quod nulla est repugnantia in creatione Vnionis, sed nando non est possibilitas, Vbi nulla apparet repugnantia: ergo Bene potest Vnio creari. ⟶ Obstat: ideo repugnaret Vnionem creari, quia Vnio creata posset existere realiter sine extremis; quod est impossibile. Sed adhuc non posset existere sine extremis: ergo potest creari: In maiori fundat tota ejus Vnionis dependentia: minor probatur: Vnionem non posse existere sine extremis: omni… t existentia Vnionis extra; sed si producat per accescribas, manet eadem Vnio extra: ergo si Vnio crearetur, non posset existere sine extremis: atq. adeo nec, Vnde repugnet actio creativa Vnionis. $65

Quod facilius capies si advertas in Vnione duplicem dependentiam, quam habet a suis extremis: alia est essentialis et exigitiva, Vi cuius tantum est affixa extremis, Vt omnino sit impossibile, quod existat sine illis: alia est, ratione eductionis, qua de facto producitur, sicut producitur materiam. Vnde quando Vnio produceretur per accescribas, non haberet hanc lationem connexione, et dependentiam ad extremum. haberet tamen talem connexionem et dependentiam, quae principaliter est; siquidem suam exam retineret. Ex qua doctrina colliges compositum substantiale posse, quoad omnes suas partes creari; nam materia prima creatur, creatur etiam anima rationalis: et ceterae formae substantiales absolutae, Vg. forma equi, forma ligni, &c possunt creari; et praeterea Vnio non repugnat quod creetur: ergo potest compositum substantiale, Vt se totum creari. $66

Dubitabis 2°. Vtrum possit Vnio connecteri cum subiecto duplicem formas distinctas, et diversas adaequate inter se, Vg. Vnio nectens cum materia simul formas equi, et formas ligni, aut duas formas animae? Nec possunt esse tales Vniones: nulla enim involvit dictam repugnantiam. Dimitto Vg. 3°. Vtrum Vnio substantialis mediatorum sit integralis D. S. 3. clt. ? Neo Probabile. Ratio est; quia deficiente parte aliqua integrali corporis, adhuc Vnio animae cum corpore non destruitur. Sed destrueretur si non esset integralis: dubium ergo est dubibilis integralitatis. Nec dubitare potest, quod deficeret pars substantiae, quae exigit exaltationem Vnionis ad existendum realiter. Nec convenit, quod non destruitur Vnio animae cum corpore, quando illis amputentur manus et nares

alit ho moneret statis, q n attingere, docet experientia. Dices: tunc substitui a Deo alias unes. Sed contra e: sine necessitate n̄e recurrendum ad Deum; sed nulla e necessitas ponendi une. reatis indiuis: ergo sine necessitate recurris ad Deum, q n debet necessitas recurrendi ad Deum constat exeo q pro pe separatio nullus efficax fundatus afferat. Nec 2o n negari ne unes int. reati indiuis in supposito substati, cuius ro e, n repugnantia.

§ 67 vr Dicta. Prob. 4o: unio posset tolli per alienas unes. Nec 2o, q facta separatione int extrema quorum unio n̄e ro fieri unienda per unio unini per alienas unes, imo de facto ita fit. Ro e: q de facto humanitas integra Christi Domini unit Verbo Divino per unes hypostaticas: ergo unio per unini per alienas unes, facta separatione int extrema quorum unio n̄e ro fieri unienda. Probo cons: humanitas Christi integre et adequate sumpta afferet distincte unes, quae unio n̄ e ro fieri uniendi humanitatis cum Verbo Divino. Sed humanitas Christi integre et adequate sumpta unit per unes hypostaticas cum Verbo Divino: ergo unio per unini per alienas unes, facta separatione int extrema quorum unio n̄e ro fieri unienda. Nec 2o, unes posse unini per alias unes etiam facta separatione int eae extrema, int quae unio e ro fieri uniendi, id e, unio quae dat int manerias unes extremas rales e ro fieri uniendi extrema; nitomur iudicio, esse posse, q hec eatus unio hyelde extremis per alias unes uniat, cuius ro e, inhoc nullam esse repugnantiam.

§ 68 vr Nec Metennet omnium phorum rationes pro separatione, dum nae efficaces n exhibent: nam q unio sit ro fieri uniendi se stare per cum aliena une sui ad extra: ergo n̄e impossibile unem unini per alienas unes eius extremis inquorum e ro fieri uniendi. Ars probo: unes esse rale fieri uniendi se e q seipsas nanio uniat. Sed q seipsas nanio uniat, stare per e, etiam si per alienas unes uniat: ergo q unio sit ro fieri uniendi stare per e cum aliena une sui ad extra. Min. probo: q per alienas unes uniat n tollit unini per seipsas: ergo q seipsas nanio uniat stare per e, etiam si per alienas unes uniat.

§ 69 vr Dico 7o: q effectus producat per causas adequatas n tollit posse produci simul per alias causas adequatas: ergo q unio per alienas unes uniat n tollit unini nanio per seipsas. Probat 2o: q realiter sufert per unicas unes n tollit probo

123

Supernaturalis unionis per duplicem, aut triplicem unionem distinctae substantiae: ergo quia unio sexus sive uniat, ut tollit posse patientem unionem unius. Nihil enim repugnat nec cuique: quod exacte illis illa sit eam relinquit: Ergo unio uniat patientem unionem, adversa illa proximè maneat exactè, et esse naturale actualis unionem substantiae exactè, et uniendi se illis, quare repugnabit eius modi unio unionis.

§ 70

Tandem dubitatur, an unio hominis unius differat exactè ab unione alterius hominis. Resolutio 1°: unio hominis unio non differt specie subalterna ab unione alterius hominis. Probatur; quia unio non secundum speciem subalternam est unius substantialis, neque per substantiale, et actus substantiales spirituales ad determinandum terminum generale. Ab his dependens repugnat adaequate inolvitur et requiritur unionibus hominum: ergo unio unius hominis non differt ab unione alterius in speciebus subalternis. Resolutio 2o: unio cuiuslibet hominis differt exactè ab unione alterius in suis differentiis infimis; id est, in suis specialibus unionibus, et dependentiis a determinata forma, et materia. Probatur; quia quae differunt plusquam numericè differunt exactè; sed unio cuiuslibet hominis differt ab unione alterius plusquam numericè: ergo differt exactè. Est evidens; quia nulla alia est differentia, quam numerica, et exacta. Minor probatur: unio unius hominis repugnat exactè esse unionem alterius hominis; sed unio differens tantum numericè ab unione alterius hominis non repugnat exactè esse unionem illius: ergo unio unius hominis differt plusquam numericè ab unione alterius. Minor probatur; quia possibile est destructa unione quam modo habet pro uno, poni aliam a Deo numericè tantum distinctam etc.

§ 71

Sed dices: ergo quilibet homo differt exactè in exactis specificis a ceteris hominibus. Probatur consequentia: quilibet homo dicitur habere suas exactas specificas unionem substantialem indeterminatam: ergo in exactis specificis differt exactè a ceteris. Et confirmatur; quia unio cuiuslibet est exactè diversa ab unione aliorum ceterorum nominatorum; at praeterea hominis ratio ante non. Et quoniam praeterea illis: unio cuiuslibet est exactè diversa ab unionibus ceterorum in speciebus infimis concedo; in speciebus subalternis nego. Unio negatur exactè tenuis tenet ad potestatem, ut pars exacta illius in suis differentiis infimis, sed tantum in suis differentiis subalternis; ut iam ante diximus in differentia adaequata et inadaequata, determinata de distinctione substantiae ut talis.

§ 72

Caput VI

Cotuplex Unio detur in composito substantiali:

Contra communem philosophorum ex Huitado Dysput. 5a Sectione 3a ad hanc duas Unitates in quolibet composito alteram, qua materia unitur formae, et alteram qua forma unitur materiae: Sed paucis qui Hurtadum in hoc sequuntur: contra eum ... praeliavero in metaphysica disputatione 3 Sectione 3 n. 13 unam tantum unionem esse in quolibet composito unanimiter fuerunt. Ne quaestio de nomine, pariter in te quaestio unius: Sed de tota unione ex partibus integrantibus resultante. Solet hic difficultas adiri, ubicumque ... Sed unius materialitatis dignatur ... actuatione et informatione, a materia ... Dicit materialitatio unio necessaria materiae ad formam: et dicit informatio unio necessaria formae ad materiam. Sed pro facilitori captu eorum quae postea dicenda sunt observandum unionem posse dici materializationem in duplici sensu: 1o dicit materiatio, et informatio quatenus materiae ad formam, et formae ad materiam. 2o dicit materialitatio quatenus se ipsa unit ad materiam, et informatio quatenus ad formam unit.

Sit 1a nostra Conclusio

573 vide — Sit 1a. Una tantum unio est in quocumque composito, et in quocumque parte substantiali: Una tantum unione posita inter materiam et formam intelligitur compositum adaequate constitutum: ergo una tantum unio datur in composito. Antecedens probo, una tantum unione posita inter materiam et formam ponitur unitas: ergo una tantum unione posita inter materiam, et formam intelligitur compositum adaequate constitutum. Probo consequentiam: quando ponitur materia unita formae, ponitur forma unita materiae, Sed posita materia unita formae, ad ... non intelligitur compositum adaequate constitutum: ergo una tantum unione posita inter materiam et formam intelligitur compositum adaequate constitutum. Certa est maior, quia unio est nexus necessarius duo extrema inter se, nequit intelligi nectere ... quin nectat ... ; probatur minor, quia compositum adaequate constitutum, requirit quam materiam et formam et utrumque unio. Et haec impossibile est poni materiam unitam formae, et formam materiae, quin intelligatur compositum adaequate constitutum: Sed impossibile est non poni materiam unitam formae et formam materiae, posita unione una inter utramque: ergo impossibile est ... non poni compositum una tantum unione posita inter materiam et formam; proinde una tantum unio est in quocumque composito: nec ... expresse

574 vide — Hurtado, quia 2. Si unica unio sufficeret ad uniendam materiam et formam, nihil omnino requiret altera unio receptiva in materia, ut haec recipiat formam, et altera recepta in forma, ut haec informet materiam; nam forma indiget materia, addita ... recepta in materia necessario ... in se unione: quod requirit forma ... unionem: Unde non intellecta utraque unione non intelligeretur compositum perfecte constitutum. Sed posita unica unione, intelligitur forma recepta in materia per unionem ... : Sed posita forma in ...

recepta p vnē informationē intelligit compositum ex forte distinctum: ergo unica tantum vnē
posita inter materiam et formam ponit compositum ex forte distinctum. Illa e x.a solutionem
exhibitam. Minor probatur: compositum ex forte distinctum e in receptionem formae et formae
informationem materiae; sed posita forma recepta in materia p vnē informationem ponit in
receptionem formae et forma informare materiam: ergo posita receptione in mᵒ p vnem
informationem &c.a Illi e nihil euertere, q ne aliud formam informare materiam quam
materiam esse habitam actualem et recipere formam p vnem informationem.

575 vr

Dicitur 2.o p vos forma informat ex forte materiam, quando recipit vnem suam ad materiam. Sed posita vnica vne recepta in materia, potest forma illam etiam recipere: ergo posita vnica vne inter materiam et formam potest forma informare ex forte materiam; atque adeo resultaret compositum ex forte distinctum. Probatur minor: sicut unio recepta in materia sit corporea, potest recipi in forma spirituali: ergo forma potest recipere eandem vnem receptam in materia. Antecedens probatur: vnem corpoream recipi in forma spirituali e entitatem corpoream intrinsece vnire cum forma spirituali; sed entitatem corpoream intrinsece vniri cum forma spirituali non repugnat: ergo sicut unio recepta in materia sit corporea, potest inter omnes recipi in forma spirituali. Illi e euertere in composito humano, in quo materia corporea intrinsece vnitur cum anima rationali spirituali. Dicitur absolute ex parte: anima rationalis completur et perficitur a materia: ergo potest complexi etiam et perfici per vnem corpoream. Constat autem, q potest in complete componentes omnes per se inuicem compleri et perficiuntur. Contra probatur: q vos ideo indige requirunt vnem spiritualem, quia corporea, ut ex illa perficiatur forma spiritualis: ergo ut perficiatur materia, requirit in materia spiritualem, neque requirit vnem spiritualem.

576 vr

Sit 2.o Dilutio materialisatio nec distinctione rationis distinguitur a spiritualisatione, neque quantitas materialisatio, id est actualis unio materiae cum forma, et spiritualisatio, id est atque unio formae cum materia. Dicitur Dilutio: ea non distinguuntur distinctione rationis, quae habent formaliter eandem extremam; sed materialisatio et informatio in sensu nostrae Dilutionis habent formaliter eandem extremam: ergo materialisatio et informatio in sensu nostrae Dilutionis non distinguuntur inter se distinctione rationis. Maior et conclusio constat. Minor probatur: materialisationis extrema e formaliter unio materiae cum forma; spiritualisationis e unio formae cum materia; sed vtrumque e formaliter unio materiae cum forma atque unio formae cum materia: ergo materialisatio et spiritualisatio habent formaliter eandem extremam. Illi e euertere, q formaliter idem e materiam vniri formae, ac formam vniri materiae: nam formam materiam vniri formae consistit ex hoc, q forma vniat materiae. — Dicitur idem e formaliter significatur

ipsq pp nq: ysq pp nrj ysq pp nq: in a recipit signa atq ysq sua recipit qm
m^o. Sed signatus tq e materiao, et signatus secunda e suataxao: ex materiao et sualaho, nec dy ho ne nay int se dygunt. N video quid na
nri posset in hoc sllo, in quo nra conclusio infert^r euent.

577 Hy statutys co-
diss tendo. Iciliare Autores qui nobyscum contendentes contra prop. sententiam
pro una tant^m una ad mittenda in Dzolito, docent maltatione dy gui-
shatur a suatacoe et e contra: q^d ut allequar. Sit 3° noi ma solutio: Ite
pps mateony dygunt suatur alone pertationy in una, inquant^m materaco
idez e xiunes seyplas unires m^o, et sualazio idez e aciunes seyplas unine
sig dea. pro ro loc tules: unio inquant^m e materazio, refert ad diuinsy cono-
tatio ac inquant^m e suatacio, insensu proximo explato; sed ea dygunt m^o
sed e dy ho ne nay que referunt ad diuis conotata: ex materazio et sualazio
dygunt int se dy ho ne nay. mi et co distant: maj pro ro: unio inquant^m
e materazio refert^r prelle ad maxias et inquant^m e sualaho refert^r prelle ad
sua, sed sua et m^o diu cono tata de(n)to: ex unio inquant^m materaho refert^r
ad diuersy conotatys ac inquant^m sualaho. Pro ro maj; unio inquant^m
materaho explat ita, unio unit m^e, et inquant^m sualaho sic explat, unio unit
sua; eo ipso inquant^m materaho refert^r prelle ad maxias et inquant^m sualaho
refert^r prelle ad sua: ex Sic.

578 Ipso adue et hereo eidem rai: pregdicte pp nes
diss n sequilentes; sed reperiz illi n sed iidem suatur int se, qui n explant suatur p
pp nes equilentes: ex reperiz explicat p pregdictys pp nes n sequilent gidez int se;
atqui pp^o altera explat materaliony, et altera sualahony: ex reperiz ma-
lahony et sualicoy dygunt suatur int se x^o sensu ysq solutio. Ita ruptunto
et coaligant; quorum autz sllimiz suadeo: reperiz qui n explant suatur
p pp nes equilentes referunt eo ipso ad diuisa conotata: ex reperiz illi n sed
suatur iidem int se qui n explant p pp nes equilentes. pro ro anj: ideo pp nes
n sequilentes; q^a aliquid explat altera q altera n explat. sed illez pp nes
referunt suis signatys ad diuersa conotata, quariz altera explat aliquid
q altera n explat: ex reperiz, qui n explant suatur p pp nes equilentes,
referunt eo ipso ad diuersa conotata: ex dygunt int se dy ho ne nay;
atq adeo materaho et sualaho insensu nostra solutio dygunt int se dy ho ne
nay.

Dices: predictas propositiones, scilicet Unio unit, neque Unio unit, esse aequipollentes. Contra: Disparitas: aliquid explicat formaliter altera, quod altera formaliter non explicat. Sed non sunt aequipollentes propositiones illae, quarum altera explicat formaliter aliquid quod altera formaliter non explicat: ergo non sunt aequipollentes. Consequentia constat: et maior probatur: altera explicat praecise unionem et materiam, et altera unionem et formam praecise; sed materia et forma non sunt idem, imo realiter et exaliter distinguuntur: ergo aliquid explicat formaliter altera, quod altera formaliter non explicat. Probatur maior: nemo explicat nisi quod praecise sufficit, et requiritur ad suam veritatem: sed intellecta praecise materia et unione, altera est vera, et intellecta praecise forma, et unione altera etiam est vera: ergo altera explicat praecise, etc. — 128

§ 80

Disparitas 2o: illae propositiones non explicant ex parte subiecti unionem informationis: ergo aliquid explicat formaliter altera, quod altera non explicat formaliter, atque adeo non sunt aequipollentes. Consequentia constat ex ea Ventarum legitima, qua Doctores nostri antiqui assumunt ad intelligendam eorum qualitatem. Antecedens probatur 1o ex illud celeberrimum philosophorum Axioma, talia sunt subiecta, qualia permittuntur a praedicatis; sed praedicata illarum propositionum non permittunt, ut per se Unio informationis formaliter tales: ergo etc. 2o praedicatae propositiones non plus explicant ex parte subiecti, et praedicati, quam quod ad veritatem illarum requiritur. Sed ad illarum veritatem non requiritur explicare ex parte subiecti unionem informationis, ut tales: ergo non explicant ex parte subiecti unionem informationis, ut talem, atque adeo unio formaliter in quantum se explicat unit, neque distinguitur realiter ab explicato, ut in quantum se unit, etc.

§ 81

Declaratur utrum eorum doctrina: Verum est, quod haec propositio: Unio unit, neque loquitur de unione informationis inter materiam et formam, praedicta tamen propositio non explicat unionem informationis neque ex parte praedicati, neque ex parte subiecti: non ex parte praedicati, quia unio sic praecise et formaliter unitiva est materiae, non est unio informationis: ergo praedicta propositio ex parte praedicati non explicat unionem informationis. Antecedens est evidens, quia unio informationis in esse talis dicit habitudinem non solum unitive se est materiae, verum etiam est formae, et inhaerenter unitive formae est materiae, atque adeo unio sic praecise et formaliter unitiva se est materiae non est unio informationis, sed praecisive se habet, praescindens scilicet a completa nec ex ea adaequate unione informationis. Consequentia vero constat, quia praedicta propositio praecise explicat ex parte praedicati, unionem seipsam unitivam est materiae; quod non est natura et ex natura adaequata unionis informationis

Praeterea

§ 82

ea neque ex parte subiecti explicat unionem informationis formaliter in esse talis adaequate, ratione quod unio ut explicat formaliter ex parte subiecti, pro esse unio informationis informationis =

:ej [illegible] illas, ponens non explicat unio informationis expeditur. Ans probatur: unio ut explicat praecise expeditur, praecise est unio unita, aut unibilis cum materia. Sed unio unita, aut unibilis cum materia non est praecise unio informationis: ergo unio, ut explicat praecise expeditur, potest non esse unio informationis. Minor est evidens, quia potest esse unio hypostatica, aut informationis, aut unio substantiae naturae creatae. Stat ergo falsitas in unione dignitatis naturae nostrae receptivae materiae et spiritualitatis receptivae in [illegible] nostrae [illegible] [illegible] quo [illegible] extremo loquimur, qui nam [illegible] Hurtadus duplicem unionem [illegible] distinguunt [illegible] receptivae materiae ab informationis receptivae.

Caput VII

583 Praesentes Conclusiones ab adversariis defendimus.

Contra [illegible] arguit 1º P. Hurtadus: natura est duplex relatio, ut prius alterius et posterius alterius inter se praedicatur mutuo referuntur: ergo ut materia et spiritus inter se requirunt duplicem unionem. Probatur: quia unio materiae cum [illegible] et [illegible] cum materia est species relationis praedicatorum inter naturam et [illegible]. Ans probatur: natura est altitudo prius et altitudo posterius, ut prius alterius et posterius inter se praedicatur referuntur. Sed altitudo prius et altitudo posterius est duplex relatio: ergo natura est duplex relatio, ut prius alterius et posterius alterius inter se praedicatur mutuo referuntur. Probatur: quia in hoc unio, in quantum materia est [illegible], et in quantum est [illegible] [illegible]: ergo [illegible] in hoc datur duplex unio realiter distincta inter se.

584 Respondendo arguit ad probationes, [illegible] nomine unio ponitur relatio adaequata praedicatorum inter prius alterius et posterius alterius, ponitur utraque altitudo, itaque utraque altitudo [illegible] unam relationem, sive unam naturae [illegible] relationis, ut nos in toga [illegible] agendo de relatione a n. 652. Dicebamus ad probationem, non ans; quia in hoc est unica tantum unio [illegible], quae [illegible] est materia, et [illegible] [illegible] sub utraque consideratione est [illegible]; quia unio [illegible] potest esse non [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] potest [illegible], et [illegible]. Sicut materia [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] est.

585 Arguit 2º duplex carentia unionis correspondet duplici unioni. Sed de [illegible] [illegible] [illegible] ponit duplex carentia unionis: ergo correspondet duplici unioni in [illegible] [illegible], atque adeo [illegible] [illegible] erit duas uniones. Minor probatur: de [illegible] [illegible] ponitur carentia unionis in materia et carentia unionis informationis. Sed carentia unionis in materia et carentia unionis [illegible] est duplex carentia: ergo de [illegible] [illegible] [illegible] ponit duplex carentia unionis. Nego 1º omissa [illegible] [illegible] minorem ad probationem [illegible] [illegible] minorem. Nego; quia carentia unionis in materia

et Carentia Vnij infra destituunt Vnam Carentiam: imo Vnica ratio ex Carentia Vnius denominat maximam Carentem Vne, et finalem Carentem Vne - itaque intellecta praecise Vnica Vnius ratione denominet ex parte finalem Careri Vne et simul maximam Careri Vne. Nego 2um dando maiorem; quod duplex Carentia Vnius possit Versari circa Vnam tantum Vnem: itaque ut maximam det Carentia Vnius et infra det altera Carentia Vnius. Vtraque Carentia potest esse rei eiusdem Vnius, Vnde duplex Carentia non correspondet rationi duplici Vnis.

§ 86

Arguit 3o pro duplici Vnij in composito nec multiplicatio entitatis sine fundato: ex dat in composito duplex Vnio - ergo probatur: duplex Vnio in composito id praestat faceret, quod facit naturalis Vnio indivisa: ergo non est multiplicatio entitatis sine fundato. Confirmatur: quia non est multiplicatio entitatis sine fundato, quando nulla manet otiosa in natura: ergo sic non est. Ad probationem; Concesso antecedenti nego consequentiam; ad probationem nego antecedens: et ratio est [illegible] non esset otiosa in natura; et nihilominus pro illis est multiplicatio entitatis sine fundato - neque otiosa esset duplex forma ignis in eadem materia; quod utraque ageret, et produceret calorem et alios ignes; nihilominus pro duplici forma ignis simul in eadem materia est multiplicatio entitatis sine fundato, unde ergo desumitur ratio ut sit multiplicatio entitatis sine fundato, pro producendo duplici Vnij in composito, quod Vnica tantum entitas Vnio potest facere, et sufficienter et adequate omne id ad quod duplex adstruitur. § 87

Iudico tamen posse esse Vnem in composito substantiali aliud duplex, scilicet Vt constantem duplici semiVne, quarum pars altera respiciat tantum materiam, et pars altera formam; itaque neutra pars divisive sumpta sit Vnio materiae cum forma, et formae cum materia, sed ex utraque coalescat Vnio sufficiens et adequata. Vnde pars illa Vnij respiciens materiam tantum est Vnio inchoata materiae cum forma, quatenus petit exalteram semiVnem respicientem formam, ut Vniat materiam cum forma: Eodem modo pars illa Vnij respiciens formam est Vnio inchoata formae cum materia, quatenus exalteram semiVnem ad Vniendam formam cum materia. quaelibet tamen semiVnio erit Vnio adequata in ordine ad Vniendum se cum materia vel cum forma: inadequata vero et inchoata in ordine ad Vniendam formam cum materia et materiam cum forma. Cuius Vnij possibilitas non [illegible], nisi non repugnantia illius: ex qua Vnem posse non parum [illegible], et huius accedit doctrina vero [illegible] supra numero 577.

Contra [illegible] conclusionem § 88

quam deduximus supra numero 576. arguit 4o Vnio Vt est informatio dicit Vnem respectivam in forma, et ut est materiatio dicit Vnem respectivam in materia, et non in forma: ergo Vnio ut informatio est conceptus formaliter distinctus ab Vne ut materiatio est; atque adeo conceptus materiationis distinguitur formaliter a conceptu informationis in Vne. Confirmatur: Vnio equivalet formaliter duplici entitati, quarum altera esset materiatio, et altera esset informatio tantum: ergo in Vne potest distingui formaliter duplex conceptus, quorum alter sit materiatio et alter informatio tantum. Confirmatur probatur: quia equivalentia Vnius entitatis duplici alteri diversi est fundamentum diversorum-

distinctionem, sequidem esset distinctio ad diversam notam; ergo ... solutionem ... argumentum quo ea die ... in fine ... qua ratione nam arg.: quod unio ut est informatio dicit ... sed etiam ... et ut est materialis dicit ... sed etiam informans; sequi ... unio, ut materialis est unio informationis et ... et ... ut est informatio. Unio autem informationis dicit ex natura sua ... in utroque extremo, ut ... sequente docebimus. Ad ... probationem ... sensu non arg.

e enim impossibile unio quae sit materialis tantum, et altera tantum informatio. Quod ... exemplo, quod sit unio ... et unio ... quippe ... unione materia ... atque ... et ...

78 Arguitur 2°. posse materialis

realiter distincta ab informatione: ergo ... impossibile duae uniones, quarum altera sit materialis tantum, et altera tantum informatio. Consequentia ... in unione distinguitur realiter ... materialis ab informatione ... Antecedens probatur: posse ... realiter ... unio ... et ... realiter ... in hoc casu materialis distinguitur realiter ab informatione: ergo posse materialis realiter distincta ab informatione. Minor probatur: in hoc casu materialis esset ipsa ... et informatio esset ipsa ... Sed ... distinguitur realiter ... ergo ... non arg.: ... probationem omitto majorem, et nominare, ad probationem ... quod ... esset ... et ... esset ... ad ... unio distincta ab ipsis requireretur ad ipsarum unionem ac ... materialis, et informatio ... in ... Sed in tali unione ... quod si ad ... identificent unionem ... quod in ... impossibile ... tamen ... materialis non posse esse materiam; sed etiam ... et informationem non posse esse ... Sed etiam materiam; quod tunc utraque esset ... adequata unione materia ... et ...

79 Arguitur 3°. Unio ... ut possit denominare materiam informatam et ... ut possit denominare ... informantem. Sed unio, ut possit denominare materiam informatam est materialis, et ut possit denominare ... informantem est informatio: ergo ... sine informatione et ... Probatur ... quod unio ut possit denominare materiam informatam est materialis, et non informatio. ... non ... ad ... ac ... ad ... ergo non ... unio ... ac unio ... Antecedens probatur: diversa denominatio ... ex ... quia ... ergo non ... ad ... ac ... ad ...

80 ... et ... non ... quod materialis possit esse informatio, et informatio possit esse materialis

q̃ malaho, dicit Vnẽ me; Cyhra, et inhaho dicit Vnẽ he; Cym. Sed idẽ e statũ Vnio me; Cyhra, et Vnio he; Cym.: ergo malaho prede e ehaz inhaho, et inhaho prede e ehaz malaho; neq; enim dicerũt nisi penes nomina — ad Strubic ne; noay; ad prahonẽ; Vello ante gro coaz hoe; q̃ ea diuersa denaho — ñ provenit ab eq̃ mentitate Vẽ; sed a diuersis Vocaibg, quas adquirit, et quas dependit Vratone; Si petit Hypaty denominat necessaria Conduba et accede ny ad Hypahẽ ab Vocaibg proximẽ Conducẽ quag dependit, Vt taliby, et proximioribg Hypah, quas adquirit.

Sha Holtey 3a 3 gostey n 833 Secarguipoe — 533

quando Dicipit statũ Vnio, Vt se Vniery me, Dicipit eo ipso statũ Vt se Vniery he; ergo malaho ñ dygust statũ ab inhahone ehaz indenhi 3g. Solutẽ. Conc. Vhat et ary prat: quando Dicipit Vnio statũ, Vt se Vniery me Dicipit statũ Vnio inhahony; Sed quando Dicipit Vnio inhahony Dicipit ñ toly, Vt se Vniery me, sed ehaz Vt se Vniery he: ergo quando Dicipit statũ Vnio, Vt se Vniery me, Dicipit eo ipso statũ Vnio, Vt se Vniery he. — Vhat: inhaz pp re Vnio inhahony Vnit me explat Vnes se ipsos Vnire ñ soly me, sed ehaz he: ergo eo ipso, q̃ statũ Dicipiat Vnio Vt se Vniery me, Dicipit statũ, Vt se Vniery he. Ary prat, in predicta ppne cognoscit clare expe lubi Vnio inhahony: ergo explat, Vnire se ñ soly me, sed ehaz he. Coaprat: ideo ñ explaret, Vnire se ñ soly me, sed ehaz he, q̃ expeprah — vel ñ explaret. Sed eo ipso q̃ expe lubri Cognatt clare esse Vnẽ inhahony Cognosct expe prah Vnire se ñ soly me, sed ehaz he: ergo Seq. M. prat: eo q̃ expe lubri Cognosct clare Vnio inhahony Cognoscit ehaz clare expe prah Vnio inhahony, Sed quando Cognoscit clare Vnio inhahony Cognoscit clare Vnire se soly me, sed ehaz he: ergo eo ipso q̃ expe lubri Cognoscit clare Vnio inhahony Cognoscit expe prah Vnire se ñ soly me, sed ehaz he. 593

nit=

omnẽ libere Capiat nostra datio facile dilunt arguhs. non urit ary, ad prahonẽ nomane; sed potg Dicipit statũ aliqua tanty p secho, et statg Vnij inhahone, Sed Vnire se me; ñ autg Dicipit secundẽ oia sua prata et statutes at q̃ adeo ñ Dicipit statũ Vnio inhahony Vt manabt attingat: Vhat p hanc Cognovatez ñ explat statũ anat, Vt attingat anat manabt: ad Vrahony Dicedo ary, et no coaz; quo Vy tota argut refert. quando altering golle in Vra dig quo statũ malacoaz ab inhahone, inquanty malazo o —

e idq actus, se Vnire merè n intelligit ex q̃ meo probat Vnio informationis, eius adequatum distinctiones Vnius informationis — — — —
Vnius informationis, sed tantum eius inadequatas eius modi Vnius distinctiones, hinc
est n Vere explicat relatio ad terminus; sed distinctiones proprietas Vnionis informationis. Sed debet explicari questam — — ; sed debet explicari questam Vnio Vnit materiam et Relatio questas Vnio Vnit formam. Vnio informationis inchoata Vnit materiam et Vnio informationis inchoata Vnit formam.

Caput VIII
Vnionis informationis Assignatur Subiectum.

594 Demonstrandum n erat de subiecto recipiente, et sustentante Vnionem informationis, cum par sit ratio, ut Vnius atque alterius ex duobus sit subiectum illius. nil omnes sed nostra quas satis inchoateng dictis insinuavimus, diximus, hic especialiter propter distinctionem quae super hac difficultate movent auctores: quorum unus Dr Barquez tomo 1° in 3am partem disputatione 19 n° 23 asserit Vnionem recipi in sola forma, n autem in materia; cui se favet etiam ex parte Pr Suarez dum asserit in metaphysica disputatione 13 sectione 3 n° 13 Vnionem recipi in sola forma, quando forma e corporea; et multi alij e contra docent Vnionem recipi in materia, n autem in forma; ita pater Rub Dius 1° Physicorum 4 n° 69, pater Oviedus Metaphysica 4 Physicorum puncto 3, n° 3, quibus accedit pater Aton disputatione 14 sectione 7 n° 2. Ad quos omnes stat communis sententia Philosophorum Vnionem eque recipi in utroque atque in duo, ita quod materia et forma sint Vnius subiectum adequatum Vnius: quas sententia communiter afficiunt. ex eis e quibus pater Arriaga disputatione 4 Physicorum sectione 4, sub sectione 4° a n° 218.

595 Sit 1a nostra conclusio: Vnio recipit in utroque extremo, sic in materia et in forma tanquam in subiecto adequato. Vnde hic ratio probatur e par ratio est ut Vnio recipiatur in uno, atque in altero extremo: ergo recipit in utroque. Antecedens probatur: ... utrumque extremum e sic in ... dictum ... sicut et complet sic ab ... altero mediatione e quod eque apta ... ad recipiendam Vnionem: ergo par ratio est, ut Vnio recipiat in uno; atque in altero extremo. Antecedens evidens; atque adeo n e ... altero recipiat extremo, quinimmo ... cur potius in uno, quam in ... Vnio recepta in utroque extremo n esset in recipit in utroque — declarat: ... duplici subiecto adequato: ergo n e ... cur potius in uno tantum, quam in utroque.

recipiat? an̄ʒ priat? utrumq. extrem̄ constituit subiectum adequatum unionis: ergo non erit in duplici subiecto adequato. anʒ apparitie priat 2.° in unione terminationis, cuius adequatum subiectum e utrumq. extremum, q. terminatur benedicit[?] unit se. 2.° qui actio productiva operationis vitalis, quæ recipit tanquam in subiecto adequato, tum in ipsa operatione, tum in ipsa potentia productiva, et immanenter operante: ergo eodem modo utrumq. extremum unitum constituit subiectum adequatum unionis inchoationis in quo recipiat unio.

§ 96

Probat 2.°, quando duplex causa sufficiens æque aptata ad productionem alicuius effectus, provenit effectus ab utraque, tanquam a causa adequata: ergo quando duplex extremum capax unionis æque aptatur ad unionem utrumq. recipit illam tanquam subiectum adequatum. Conseq. probo: ideo effectus provenit a duplici causa sufficiente, et sufficienter aptata, q. non e cur potius ab una, quam ab altera proveniat, sed non e cur potius in uno, quam in altero extremo recipiat unio: ergo in utroque recipit. Dices, in posito humo dari rationem ut unio recipiatur in uno, scilicet iam esse spiritualem, et inde quod cetera opposita deberent parita. Contra e. q. q. unio non recipit in utroque extremo, non fundatur pro reliquis unionibus ut probo: non e fundatum unam non recipi, ut reliquæ non recipiant, quando non datur eadem ratio impedientis receptionem reliquarum. Sed non datur eadem ratio impedientis receptiones reliquarum unionum: ergo. Probatur mi. q. probatur ratio impedientis receptiones unionis humanæ in utroque extremo e q. sit spiritualis, reliquæ vero forte sint materiales et corporeæ. Contra e 2.°, q. ethæ amara[?] recipit unionem corpoream, probatur q. et dicitur dicere illam, in quo repugnantia non e, ut ostendebamus supra num.° 95.

§ 97

Ad 1.° eius de solutis e. unio inchoationis unit intime cum utroque extremo ipsa unito: ergo recipit in utroque. Probo conseq. forma unita inchoative subiecto capaci illius recipit in illo tanquam in subiecto. Sed unio inchoationis e forma unita inchoative cum utroque extremo capace illius: ergo unio inchoationis recipit in utroque tanquam in subiecto. ma. e. nihil fieri eius q. non aliud e. entitatem recipi in alio tanquam in subiecto, nisi eius formam uniri inchoative subiecto capaci illius. Minorem suppono, q. unio e forma: numquam, cum sit inchoationis unit inchoative; ea enim ratione unit, qua e unio. q. autem utrumq. extremum sit capax illius supponit.

§ 98

Sit 2.° conclusio. Sit 2.° conclusio. Sit 2.° conclusio.

Vnio producit per actionem dependentem ab vtroque extremo. accipitur de vtrumque extremum esse subjectum sustentationis suae vnionis. Probatur consequentia: vnio informationis cuiuscunque compositi producit per actionem suam connaturalem de vita. sed actio de vita vnionis informationis cuiuscunque compositi est actio eductiva dependens ab vtroque extremo: ergo per huiusmodi actionem producitur vnio informationis. consequentia dependet ab vtroque extremo tanquam a subiecto sustentationis. Ut minor quod effectus quilibet producitur naturaliter per actionem ipsi connaturalem de vita: minor vero probatur: vnio informationis dependet exaltè ab vtroque extremo ratione sui: ergo actio de vita vnionis informationis connaturalis est actio eductiva dependens ab vtroque extremo. consequentia probatur: ideo accidentis compositio est connaturalis de vita actio eductiva dependens a subiecto accidentis, quod ipsum accidens ratione sui dependet a suo subiecto: sed vnio informationis dependet exaltè ab vtroque extremo: ergo de vita est illi connaturalis actio eductiva dependens ab vtroque extremo: ergo per huiusmodi actionem producitur vnio informationis, quando naturaliter producitur: atque adeo vtrumque extremum esse subjectum sustentans vnionem informationis.

Confirmatur

7 39 / VII 2º. ideo forma equi producit connaturaliter per actionem eductivam dependentem a materia quia ipsa forma ratione sui dependet a materia, et cum illa connectitur. sed vnio informationis dependet ab vtroque extremo, et cum vtroque exaltè connectitur: ergo vnio informationis producit connaturaliter per actionem eductivam dependentem ab vtroque extremo. probatur, ergo vtrumque extremum esse subjectum sustentans vnionem. Utraque constat illatio: et minor ex natura rei et essentiae. maior probatur: ideo anima rationalis non producitur connaturaliter per actionem eductivam, et dependentem a materia, quia ipsa existit independens a materia 2º: ergo ideo forma equi producit connaturaliter per actionem dependentem a materia, quia ipsa forma ratione sui dependet et connectitur cum materia. Antecedens in omni scholâ communissimum est.

600 / VI Confirmatur 2º: vnio producit per actionem eductivam dependentem ab aliquo extremorum iuxta adversarios: ergo producit dependenter ab vtroque extremo. consequentia probatur: non est ratio cur potius dependeat ab vno, quam dependeat ab altero producatur vnio: ergo si dependet ab vno extremo producitur dependenter ab vtroque producitur. Probatur antecedens: quod sicut non repugnat vnionem ratione sui dependere ab vtroque extremo, et in vtroque recipi, sic nulla ostenditur repugnantia in eo quod producatur per actionem eductivam ab vtroque extremo dependentem: ergo non est ratio, cur vnio dependeat potius ab vno, quam ab altero extremo producatur. proinde que producitur per actionem dependentem ab vtroque extremo. Consequentia vtrumque esse subjectum sustentans vnionem informationis.

Caput Decimum

Inimica soluit argumenta

Argumentum. Ut docta tas scholas. Sumitur ex pre Suarez in metaphysica disp. parte 3a. Secc. n° 3. Virtus tota agentis naturalis producentis suas materiales ordinatur ex natura sua ad producendas suas substantiales, eo ipso producit uniones in sola sua: ergo in sola sua recipit unio subtiliter informationis. Probatur: sua e indifferens ut uniatur materiae: ergo unio informationis in sola sua recipitur. Comprobatur: quo medio unione determinatur indifferentia suae ut uniatur formae: ergo si e indifferens in se sola recipit unionem. Respondeo negando maiorem; quia tota agentis naturalis virtus ordinatur non solum ad producendas suas, sed etiam ad uniendas intrinsece suas materias et materias suas, et ponit tam materiam quam suam recipiente unionem. Si maiore ex principiis principia patris Suarez, dic quod ut tota agentis efficacia ordinetur ad producendas suas nisi omnis actio producta a sua recipit non solum in sua, sed etiam in subiecto suo: unde eo pacto recipienda e unio non solum in sua, sed etiam in materia. Ad quas dictas omissa maiore negando eam. Ad informationem omissa antecedens consequens, ad probationem omissa etiam antecedens, et nego consequentiam; quia nunquam ex parte recipit unionem non summimus ab ipsorum indifferentia. Sed ex aliis principiis, quas dedimus a n° 997. 604

Argumentum 2um. Ad materiam pertinens spectat recipere unionem ad formam ergo solum non recipere sua recipit unionem. Probatur 1°: dispositiones ad unionem requiruntur in sola materia: ergo unio in sola materia recipitur. Probatur consequentia, quia ibi tantum recipit sua ubi dispositiones ad ipsas requiruntur. Probatur 2°: actio generativa suae recipitur solum in materia: ergo unio solum in materia recipitur consequenter; quia non e potior ratio ut actio recipiatur in sola materia, secus de ratione unionis. Respondeo distincto antecedente negando consequentiam; quia ut ad materiam pertinens spectet recipere non ideo excludit suam a recipiendo. Aliter actus vitales non reciperent in anima. Dicendum ergo e ad materiam spectare pertinens recipere quod recipit suas et unionem; sua vero tantum recipit unionem. Ad 1am probationem, nego suppositum: unio enim non petit dispositiones. Illas enim dispositiones, quae praecedunt in materia ante unionem non sunt dispositiones ad unionem, sed ad suam. Aliter, omisso antecedente nego consequentiam; quia ut unio petat dispositiones in materia non tamen petit in sua, ut recipiatur in ipsis. Sicut sua requirit in se dispositiones ut uniatur formae. Ad 2am probationem nego antecedens; neque enim e cur suae generationem negemus esse subiectum suae actionis quae denique ibi id actione eadem deducamus. 603

Argumentum 3um. Si unio reperit in utroque extremo, reperiat in materia mediate, et in materia simul. Hoc clarius

requirat: ergo requirat vnes reqi int rerq extrem et cum illa int materiam et in ty vnio reperet immate in m[o], et sit in forma: rursus vnio reperet in m[o] mediante forma: ergo reperet mediate in m[o]. Resp. prat: reperet in m[o] q[o] in m[o] recipit forma reru[m] reptam vnem: ergo reperet in m[o] mediante forma — Dico prat: vnio corporea requirit recipi in forma spiritali: sed vnio hoc e corporea et forma e spiritalis: ergo saltem in hoc n recipit vnio int[e]r rerq extremo. Ad 2a prat: q[o] id q recipit et id q recipit debent proportionari int[e]r se: ergo Resp.

604 N 1 Respondendo maiorem ad probationem minoris: q[o] vt reperet in m[o] mediante forma, necessariy erat q reperet in forma et n reperet etiam in m[o]: ly ergo reperat etiam rae sun in m[o] sit q n reperat mediante forma in m[o]: ad aliy probationes minoris propter raes dictas. Ad probationes minoris: ad probationem dq minorem: debent proportionari int[e]r se coad multiplicationes, concedo maiorem, coad aliam probationem minorem: id e, id q recipit, et id q recipit debent essentialy reg complete, et perfectibile, et in hoc debent int[e]r se proportionari invicem, nego e rarius q int[e]r se proportionentur: alit nego anima, aty spiritaly poller recipi in m[o] corporea, neq ay intelly et voluntas inanimatis: ly hec sit subtialy, illi vero hitacientaly.

605 N 11 Arguitur 4[o]. impole e, q vnio recipiat in forma: ergo vnio recipi vnica int[e]r rerq extrem. Ang prat: impole e q vnio simul remat et recipiat in eius de extr. Sed si reperet in forma, reperet, et reperet simul in eiusde extre: ergo impole e q vnio recipiat in forma. Min prat, et in ty reperet in forma: rursus esset rae causality qua m reperet forma: sed rae formaly recipienda formae petit, it quo formae: ergo vnio reperet formas. Resp. ad huius probationes dq minores: impole e q vnio simul recipiat, et recipiat in eiusde extre in eodem genere, concedo maiorem, in diverso genere, nego maiorem, et dq minorem: sed si reperet in forma reperet, et reperet simul in eius de extre in diverso genere, concedo minorem, in eodem genere, nego minorem. Ad aliam probationem, stella vel prat. prelia, dq conc: ergo vnio reperet formas vt quo, concedo con vt a nobis. Descriptio e docta forma eius et m[o] requirunt prius esse illustris vt q. rui vnius vnio vero recipit formas vt quo, ide n recipit formas prius esse e rae formaly, qua forma recipit prius in m[o] vnde rui eius de extre recipi, et recipit in diverso tamen genere q ad hunc ne.

Arguitur 5º. Unio, e(st) in actu formali, ut modus requirat formam, sed si requireret in utroque extremo, non esset modus, cum potius forma requireret in modo, quam modus in forma: ergo unio non requirit in utroque extremo. — Confirmatur: extrema uniunt(ur) ex(em)plo unione, sicut ipsa extrema uniunt(ur) unitate: sed forma non unit(ur) nisi requirendo materiam: ergo non unit(ur) cum unione nisi requirendo unionem. Resp(ondeo) concesso maiore, negando minorem, quia unio est actus, ut modus debet exercere ergo formam et aliam materiam, et similiter ut formalis exerceat, ergo materiam: unde est modus formalis et exercere alia, ut in ipsa requirenda sit forma, in forma vero, ita sit requirendo modum. Sit, quod unio sit actus formalis ut modus requirat formam et forma requirat modum, non autem extrema. Ad confirmationem, concessa maiore, dist(inguo) unio esset subiectum formae; (re)quiritur cum forma unit(ur) materiae ut subiectum illius: proinde quod unio unit(ur) illis extremis tanquam exercitium, et non actus, quo forma unit(ur) materiae illam, et modus unit(ur) requirens plane: forma vero, et modus uniunt(ur) unione requirente unionem ut adaequatum subiectum illius. 606

Arguitur 6º. Deceptio unionis non requiri in utroque extremo: ergo unio non requirit in utroque extremo. Patet a(rgumento) in unione Hypostatica, quae non requirit in utroque extremo. — Confirmatur: nequit unio requiri in duplici subiecto. Sed requireret in duplici subiecto, si requireret in utroque extremo: ergo nequit unio requiri in utroque extremo. Maior certa a parte cuiuscunque alterius formae, neutra enim potest requiri simul in duplici subiecto. Nego ante(cedens), nam concessa quod sit de conceptu unionis unionis non sit requiri in utroque extremo, nihilominus de conceptu unionis in ratione est requiri in utroque extremo, tanquam in subiecto adaequato: sicut enim est de conceptu unionis ultimo unionis non sit esse rationem formalem, qua forma sive actus suus inficit potentiam et subiectum suum, ut patet in unione Hypostatica: et nihilominus de conceptu unionis in ratione est esse rationem formalem, qua forma inficit subiectum sive potentiam, sic est de conceptu unionis ultimo unionis non sit requiri in utroque extremo, tamen est de conceptu unionis in ratione, quod in utroque extremo requiratur. Ad confirmationem, dist(inguo) maiorem: nequit unio requiri in duplici subiecto adaequato, concedo maiorem; in adaequato, nego maiorem et minorem. Utrunque extremum componit unionis subiectum adaequatum unionis in ratione. Quodlibet enim est subiectum inadaequatum illius. 607

Disputatio Quaestio 3ª

De toto composito substantiali

De singulis compositis partibus ex quibus seu principiis intrinsecis fuse tractemus disputationibus. Nunc vero de toto composito nunc sermo est, seu subsistentia composito celebrem in dicendis disputationibus in qua praeter praecipuas difficultates, hic adeo vertitur solutio in nullo, et parvi momenti dubia, quae inter agendis de praedicabili scholastici multo praeter in terminis et celebres, de ultimo nunc compositi, duas hisce tenuia, quas hone difficultates aeque ac qualibet magis expediam: quas in metaphysicas parvi ..., qui ... remittant; sed nollo auditores vestros tandem ultimum difficultates ... nunc

Quaestio I

Contra Schoticam totalitatem

Caput unicum

Melior sententia de Institutione reali totius a partibus contra Schoticum defenditur.

Ego Ex duabus partibus substantialibus de quibus tractemus disputationibus resultat totum substantiale, ipse sive compositum substantiale ut nemo dubitat: verum tamen gravis difficultas quam excitavit Schotus in 3um sententiarum distinctione 2a quaestione 2a, et octavo metaphysicae quaestione 4a, ubi vult totum substantiale ex partibus distinctis, nempe, ex materia forma et unione coalescere distinctum realiter a partibus, ex quibus fit, et resultat 2. Certum tamen videtur esse totum distinctum aliquo modo a partibus dictis, id est a qualibet parte. Hoc est evidens: quod totum est aliquid quod non est qualibet pars; sed quod est aliquid, quod realiter distinguitur realiter ab illo: ergo totum distinguitur a suis partibus, id est a qualibet parte. Certum etiam est totum distingui realiter a suis partibus si nomine partium intelligant partes per se absolutas; non vero modales. Hoc, quod totum est aliquid realiter, quod non est realiter partes tantum absolutae; sequitur totum esse distinctum praeter partes absolutas etiam partes modales: ergo totum est realiter aliquid, quod non est realiter partes tantum absolutae.

Ego
Non Distat igitur certus sensus quaestionis esse, utrum totum substantiale, et ipse resultans ex materia forma et unione quod vere distinguatur realiter ab omnibus suis partibus ex quibus collective, et simul sumptis ... ut fecerat Scotus docuit Schotus ubi supra, quem consimilant Schotistae: haec sententia potest duplicem sensum: 1o potest intelligi, ita quod totum compositum distat realiter et adaequate, et quasi adaequatam totalitatem distincta realiter a materia forma et unione collectione, et simul sumptis; in quo sensu totum distinguitur realiter, et adaequate a materia forma et unione simul sumptis, et ex hanc explicatione adhaeret Schoto P. ... ... Aristoteles ... an ubi ... Hanc fuisse Schoti mentem ... esse ... Suarez in metaphysica disputatione 37 ... intelligi potest 2o haec sententia ita quod compositum distat realiter non solum, ... materia, forma, et unione, sed includit quandam aliud, quod sit totalitas, dicatque ... quae ... in quo sensu compositum substantiale sive totum distinguitur realiter inadaequate a materia forma et utraque unione collectione. Sed Schotus, hac postrema ratione intelligendus adhaeret P. ...

Tomo 1° in 3 am par. disput. 19 Cap. 2° n° 28, et ex antiquis Hen- ricus q. 6 libro 2° quest. 4.

Nostra sol. e. compositum constituit praecise per materiam, formam et unionem utriusque collective; atque adeo non distinguitur realiter a materia, forma et unione collective sumptis. Melius autem nos per haec hunc solum, quos plena manu probat Echalar lib. 1° Phys. disput. 4 Cap. 1° n° 3. Pro 1° parte ostendit. e: posita praecise materia, forma et actuali unione utriusque ponitur compositum substantiale. Sed posita praecise materia, forma et actuali unione utriusque non ponitur aliquid realiter distinctum a materia, forma et unione utriusque: ergo compositum substantiale constituitur praecise per materiam, formam et unionem utriusque collective. Consequentia non distinguitur ab istis collective sumptis. Istat illatio, probo 1° ex maiori: posita praecise materia forma et actuali unione utriusque, ponitur aliquod totum constans partibus substantialibus inter se invicem ordinatis ad componendum; sed totum constans partibus substantialibus inter se invicem ordinatis ad componendum e compositum substantiale: ergo posita praecise materia forma et actuali unione utriusque, ponitur compositum substantiale. 612

Hanc rationem, quam in re fatigabiles [illegible], 2do 1°: posita praecise materia forma et actuali unione utriusque ponitur collectio ex materia forma et utriusque unione: sed collectio eius modi e totum, seu compositum substantiale: ergo posita praecise materia forma et unione utriusque ponitur compositum substantiale: et in nullo alio distincto a materia forma et unione collective sumptis constituit compositum substantiale. Minor ostendo 1°, quod neque e totum per accidens, quod probo: totum per accidens e collectio partium, quarum altera saltem est accidentalis, et non ordinatur ad constituendum et componendum cum altera; sed nulla collectione nulla pars datur accidentalis, neque pars non ordinata ad componendum cum altera: ergo illa collectione non e totum per accidens. 2° quod illa collectio neque e totum aggregationis, ut probo: totum aggregationis excludit unionem substantialem intrinsecam partium inter se; sed illa collectio non excludit, immo constituit per unionem intrinsecam partium inter se: ergo non e totum aggregationis: ergo e totum substantiale per se. Hoc enim e eiusdem adhaerentes partes enumerare. 613

2do 2°. Homo [illegible] sumptus non e aliquid realiter distinctum a materia, et forma, ut unitis inter se; sed homo e compositum, seu totum substantiale: ergo totum substantiale non distinguitur realiter a materia et forma et unione, sive ut unitis inter se. Major patet ex Symbolo Divi Athanasii, ubi dicit, Sicut anima rationalis et caro unus e homo: Istat igitur ex eiusmodi Symbolo de cuius veritate dubitare non licet Christiano, hoc est, enunciat, quam carnem idem materia, et anima rationalem

nis de unitate. Illi illi tam lexta e, quam q ho sit ho. Probatur 2° praeterminis plurimis divi pli, et augustini autoritatibus, quas invenies apud citatos auth alarz ubi supra an° suo &, una tantum altera Aris autoritate: sic enim loquitur phis 4° fisicorum textu 23: non enim est pars pars totius: ergo Xº phis, totum non e aliquid praeter partes: ergo totum non e aliquid realiter distinctum a partibus. praeterea 1° 2° de anima textu 7° inquit: non oportet quaerere si unum est anima, et corpus, sicut neque ceram, et figuram; ac si diceret non e quaerendum, sed supponendum simplex, sive totum substantiale idem esse, atque compositum, et unum q unitum; sicut figura, talem [illegible] non e aliud, quam cera, in figuram disposita.

614 Probatur 2° conclusio. entitas illa, seu totalitas, quam indicaria illa e totum, et realiter compositum distinguitur realiter a collectione suarum partium, vel e pars distincta a toto, vel pars distincta a toto compositi, vel e totum compositum. Sed quocumque ex his modis sit e impossibile quod illa distat totum compositum: ergo impossibile e, quod totum compositum distat in totalitate realiter distincta a collectione suarum partium. Con et maior patet, neque potest aliter esse totalitas, aut id in quo esset totum distincta. Minor simpliciter ostenditur per partes; propterea quod quaranda e per partes. 1° enim pars minoris statuit esse impossibile, quod pars distincta a toto collectione partium sit totum compositum, quam sic probo. entitas distincta a collectione partium non e collectio partium. Sed quod non e collectio partium, non e compositum: ergo impossibile e, quod entitas distincta a collectione partium sit totum compositum. Minor faci le ostenditur: quod non e collectio partium, non includit essentialiter compositionem; sed quod non includit essentialiter compositionem, non e compositum. ergo quod non e collectio partium, non e compositum. Illa e quia compositio dicit essentialiter partes componentes; atque adeo, quod non e collectio partium, non includit essentialiter compositionem. Constat etiam minor, quia sicut non e homo, quod non includit humanitatem, neque vivens, quod non includit vitalitatem; sic neque e compositum, quod non includit compositionem.

615 Pars 2° minoris allegati esse impossibile quod totalitas, seu entitas in qua distat totum compositum sit pars compositi: quod sic ostendo: impossibile e totalitatem, quae sit pars totius; sed pars compositi e pars totius: ergo impossibile e totalitatem compositi esse partem compositi. Maior probatur: totalitas quae e pars totius non e totalitas. Sed totalitas non totalitas e impossibilis: ergo impossibilis e totalitas, quae sit pars totius. Probo maiorem: totalitas quae e pars totius e pars et neque totius: sed pars et neque totius non e totalitas: ergo [illegible]. Pars 3° enim & minoris ponit ut impossibile totalitatem per quam totum distinguitur a composito, esse ipsum compositum; quod probo: hoc uno sillo: id per quod totum seu compositum substantiale identificatur seu ipsi, negat esse id per quod distinguitur ab ipso. Sed ipsum compositum e id per quod ipsi identificatur, seu ipso: ergo negat esse id, per quod totum seu compositum distinguatur ab ipso; atque adeo e impossibile, quod compositum sit totalitas per quam totum distinguitur a composito. propterea quod e impossibile quod totum distat in aliquo distincto a composito seu a collectione partium.

La dubitat y an Dpolity distinguat realiter ab unione ... partium. Resp. negative. Prob. q impossibile e Dcipi realiter Dpolity quin concipiantur realiter per oes collectiones: hoc e ndistinguitur realiter Dpolity a collectione partium: ergo Dpolity n distinguitur realiter seu ab unione vel a collectione partium. maior prob: impossibile e Dcipi realiter Dpolity quin Dcipiat illa extra, sed illa extra sunt per oes collectiones: ergo impossibile e Dcipi realiter Dpolity, quin Dcipiantur realiter per oes collectiones. Hic silla, maxime exdictis e evers; sequamenes illos pp Vocant unda Bius posterior e, quas satis probavimus, cuius ... facile ... per oes colly. Ssubsty ... et Vbiq Vnio 616

Sed hec e exa Dpolit: ergo exa Dpolit sunt per oes collectiones. minor ostendit. subsistentia, et Vbiq Vnio e substy Dponere ... , et ... substy: sed substy Dponere ... et ... substo e exa Dpolit: ergo substy ... et Vnio Vbiq e exa Dpolit; atq adeo nequit Dcipi Dpolity, quin collectio partium Dcipiat. 617

Dtraria arguta Dissolvit &c.

Arguit 1o pro schotis. totum aggregationis n e totum per se: sed esset totum per se, si Dpolity substantiale Dsisteret in collectione partium: ergo totum per se n Dsistit in collectione partium. Maior probat; q si totum per se Dsisteret in collectione partium nil aliud esset, quas plures per inter se Duncte; sed hoc id e totum aggregationis. ergo totum aggregationis esset totum per se. Dfirmat 2o totum Dpolity e dus actus generandi; sed collectio partium n e dus actus generandi: ergo collectio partium n e totum Dpolity. — Dfirmat 2o: in morte hos manent oes per collectiones sed n manet Dpolity per se: ergo Dpolity per se n e collectio partium. prob. cons: nam impossibile e, n manere Dpolity, extra illis manentibus. 618

Resp. Dcessa maiore et negando minorem; ad probationem distinguo maiorem: si totum per se Dsisteret in collectione partium, nil aliud esset quas plures per inter se Duncte vnione substantiali informationis, Dcedo maiorem; Duncte aliter inter se, nego maiorem. id e Dpolity substantiale, et per se e collectio ... partium ... substantia, et Vnionis informationis Vnientis ... substo. totum Vero aggregationis, neq includit tales Vnes Vnius per Gratio, neq perstatim ... Vnalit substy aut ... , Vt fit in acervo lapidum. ad 1am Dfirmationem distinguo maiorem: totum Dpolity e denatibe dus actus generandi, Dcedo maiorem: e realiter dus actus generandi, nego maiorem; et distinguo eadem distinctione, nego, et Dcedo minorem. totum Dpolity dicit generari, n q singulae illae per generentur. sed q aliquae aut aliquae illas per generantur. Dcendo totum Dpolity denatibe generat n Vero realiter. ad 2am Dfirmationem, nego maiorem; q vr—

monte hoy, n manet vnio subsealis mutationis quae e partex etiam Ipoti. sibi collectionis, quae e tota ex a Ipositis =:

619 Arguit 2°. nullus e daris: distinctionis realis signis int. aliquas quas veritatis. Nec sunt duplex pratis Iuo nium; sd de toto Ipoto, et de pibus veritatis prata Idronia: ergo totis Ipotis et partes distinguntur realiter int se. Ant prat: de toto Iposito veritat esse Ipotis et vnum p se; de pibus autem veritat n esse Ipotis, et n esse vnum p se; sd haec ss= praeter prata Idronia: ergo &c. Iiella maior de quo minus: sd de toto Ipoto: et de pibus collectiue sunt veritat prata Idronia, nominis de pibus diuisibe sunt Icedo minus. Ipotis et pas collectiue sunt sl praeter ides; quinde q de Ipoto veritat, debet de pibus collectiue sunt veritat; vnde sicde Ipoto veritat esse vnum p se, id ipsis debent de pibus collectiue sunt veritati; secus vero de pibus diuisiue; q partes diuisiue sl singulares pes, ides pars quaelibet, quae neque e Ipotis neq vnum p se.

620 Arguit 3°. praeter materias sua, et vnes alia entis Ipostituit Ipositis; ergo satis inadequate distinguit realit Ipotis a collone, quae facet vnum. Conc. Ipsat: et ant prat: q materia sua et vnio, sine sub sistentia ne Ipotis p se: ergo praeter materias &c. neo ant, et probationes illus, q intelectus praelle materia sua et vnione intelligit Ipositis subsistente et p se. ergo nulla entis praeter materias sua, et vnes Ipostituit Ipotis subsistente. ant probat 2°; q veritis Ivinis assumit Ipositionis subsistente et p se; et n nitomg n assumit subsistentiam: ergo &c. 2°. q intelectus praelle= materia sua et ne subsistentiali intelligit Ipotis. sd n accentale, seu q accens ergo subsistente, et p se, lgt mi; q nullas includit pes accentales; sd potius b es pes subsistentiales int se mutuo ordinatas ad Iponendis. Resp. ego 2°, omissio ante, et co ente; quae doctrina nostra n ad versat; nos quippe modo n excluimus de ro partis Istituentis Ipotis. sd tantis detendimus in collone illarum quae quae sunt Istiteriere exatt Ipotis subsistente; q idem inuni hoc argutis. ~~argui~~

621 arguit 4 ab autorite ar[istotelis] sequentis docentis, lapides et ligna n esse totis domus neque vis pia esse ser: ergo &c. ar[istoteles] distinguit realit totis a pibus. omisso ante, no con q enim arist docet, n oponit nostra doctrina, imo illas Ifirmat; nam verum e lapides et ligna n esse totis domus, nam praeter ligna et lapides, nara etiam e eorum Ipositio; sic etiam neq e totis Ipositis materia, et sua, sd etiam sua, et materia Ipositio, sbi vnio, et sicut ex ligni et lapidibus et eorum Ipositione resultat tota domus;

itaq nil ab ipsis distinctus sit Domus; sicuti ex mo tra et une resultat totus compositus tantum, ut nil ab ipsis diversus sit compositus. eo ipso q facto intelligi dice, q vis Socia non sint sex; ternarius quippe et ternarius nunquam debite non faciunt sex; attamen inter se unuant vne simul capace, ut mentali sit sex et hoc manifeste q intenditur hic; 622

Hec profecto Sententia sic existimamus argutis q q pluribus potest, pro efficax appellari: sic ergo instituit: Causa adequata alicuius effectus distinguitur realiter ab illo: sed collectio omnium partium idem, nec sic et vnius e causa intrinseca adequata compositi: ergo collectio omnium partium distinguitur realiter a toto composito: atque adeo compositus e realiter aliquid, q non e realiter collectio omnium partium. Maiorem ponit: probat q min: collectio omnium partium dat esse adequatum composito in genere causae intrinsecae, itaq praeter ipsas nil aliud causet compositum: sed q dat esse adequatum composito in genere causae intrinsecae ita, q praeter ipsum nil aliud causet compositum e causa intrinseca adequata compositi: ergo collectio omnium partium e causa intrinseca adequata compositi. 623

Probat: totum inclusum distinguitur realiter a toto includente; sed totum inclusum e collectio omnium partium, et totum includens e totum compositum: ergo collectio partium distinguitur realiter a toto composito. Ma e euidens; certissima quippe e inter omnes realitas distinctio includentis ab incluso. Min vero quoad 2am partem sit q totum includens sit totum compositum, haec est de certitudine; probat tamen quoad 1am partem; partem quoque sit esse totum inclusum: ergo collectio omnium partium e totum inclusum. Ioa probat: ideo vapor... non e totum inclusum q praeter quamlibet partem alia etiam includitur in toto composito; sed praeter omnes partes collectio nec nil aliud includitur in toto composito: ergo collectio omnium partium e totum inclusum in toto composito; atq adeo totus compositus distinguitur realiter a collectione omnium partium. 624

Sententia fa-cilis hoc argumentum plurimos, quorum ingenia in plures ... aliquo modo meminisse n ... duplici tamen ingenio ... pro ... nam et ... facilius ostendam. 1o aliqui dicunt, procedere argumentum ... fundato falso sit omnes causas debere distingui ab effectu; nam causa intrinseca debet in suis partibus effectum, prindeq admittunt, omnes partes compositi esse causam intrinsecam adequatam compositi sine aliqua distinctione ab illo composito omnimoda identitate. Haec tamen solutio sustineri n potest 1o. Causa adequata intrinseca

Ipoh nec fratr dyguent abeffe - se - ad Ipoto; sic o4 causa debet rac-
tr fratr dyguasseffectu: ey Causa intrinca Ipoh debet dy gui realt
ab illo - mi prot: quaels - Causa ex rae taly pent esse prior rg nana -
quaseffectu: ey salte Ratur debet dygui abeffectu. Coa lat. Etq ny prob:
ideo paten. Liberna - ie prior nara illo, q ie causa illy: ey q, q obs lau
sa ex rae taly pent esse prior rg nana quaseffectu.

625 Et Ratuig impugnat my
NN Utterendi, q voluntaiug e, nec het fundaty, vt ostendo: nam in ty nitu hu
rai: Causa intrinca inadequata Ipoh idg sfat inadequate Ipoto: ey Cau-
sa intrinca adequata idg stat adequate Ipoto; acquinde nq pent imo ex-
cludit dy tone, realg abeffectu. Aetts ante, no coa; imo illy hypo sity;
e enim prius desubto impotit Iplexo; ey sit impoty Causa intrinca adequata
Ipoti; nam e inpoty Causa, quq nq dygnat realt abeffectu - nitt eha hu
rai: idg e Causa intrinca Ipoh at q. Iltitbey Ipoh: sd dat Ilhtbey Ipoh a-
dequaty sine atqua dy tone realt a Ipoto: ey dat Causa intrinca Ipoh =
sine illa dy tone a Ipoto. Iretta maxe, nomitq; q sicut e impate, Cau-
saty nq dygui realt a Causante, sic impote e q Iltitbey nq dygnat realt a
Iltitmente deg.

626 Primbe aly se ad alias solutiones Ivertunt; et in ty defen-
LL dunt, Ipoty esse oes pes, et nit aliud, integer Causa debere dygui realt
abeffectu, et denig dari Causa intrincas adequatas Ipoh - difficily =
Certe e hec doctra, quas vt defendam, dicunt Causas intrincas adequatas
Ipoh esse illas, quq tatt Causat intrince Ipoty, vt preter ipsas nit aliud Cau-
set Ipoty. sd oes pes distiue, Collectiue sic causant Ipoty, vt preter ipsas nit =
aliud Causet Ipoty: ey oes pes distiue, Collectiue e causa intrinca adequata
Ipoh - preterea pes oes, distiue collectiue, ita Causant intrince, et adequate
Ipoty, vt dyguant realt a Ipoto: ey stat optime Causa intrinca adequata
Ipoh dyta realt a Ipoto; et q Ipoty nq sit aliud, quanto totalitas partium
Collectio - . Et hi quanty errent a vente facile ostendo

627 Arguo igit Ibra
NL Hunc dicendi muy; subty de quo verifat q sit Causa intrinca Ipoh nq e subty
de quo verifat q sit adequata; sd vt det Causa intrinca adequata Ipoh debet
de eode subto verifari q sit Causa intrinca, et q sit adequata Ipoh: ey nq
dat Causa intrinca adequata Ipoh - ellerz e mi, et coa; marg pro vo:

subtum de quo verificatur, quod sit causa intrinseca compositi. Suppositum: partes distributive. Probatur: de quo verificatur, quod sit adaequata. Partes collective, sed partes distributive non sunt realiter partes collective: ergo etc. Minor patet ex eo quod partes distributive distinguantur realiter a partibus collective, sicut pars a toto, et inclusum ab includente.

Obiicitur: id de quo verificatur, quod sit adaequata, non est causa intrinseca compositi: ergo non datur causa intrinseca adaequata compositi. 628
Antecedens probatur: id de quo verificatur, quod sit adaequata, sunt partes collective. Sed partes collective non sunt causa intrinseca adaequata compositi: ergo id de quo verificatur, quod sit adaequata, non est causa intrinseca compositi. Minor evenit, quia partes collective sunt ipsummet compositum, quod a se ipso non distinguitur, ac proinde non est causa intrinseca compositi. — Obiicitur 2o: non aliter convenit partibus adaequatio, partibus collective, nisi quatenus sunt exacte adaequatae compositi. Sed exacte adaequatae compositi, ut tales non sunt causa intrinseca adaequata compositi: ergo subiecto cui convenit esse adaequatas, non convenit esse causas intrinsecas compositi; atque adeo non datur causa intrinseca adaequata compositi. 629

Hinc respondeo ad utrumque ex iis fundatis positis n.o 626 Ilellamare, nando minus: quod de partibus collective non verificatur, quod causent, et de partibus distributive non verificatur, quod ita causent, ut praeter ipsas nihil aliud causet. Unde dico, de quo verificatur, quod causet, tantum verificatur ita causare, ut praeter ipsum aliud extra causet intrinsece compositum. Ad quod ulterius additur, dico argumentum esse verum fallaciam tamen locus: quod argumentum solus verificatur inquantum causare et distinguuntur de partibus distributive, non autem de partibus collective: quibus nec causare nec distingui a composito convenit, neque illis aliter convenit esse aliquid adaequatum ex quo compositum oritur inquantum convenit esse exacte adaequatum compositi. Mitto solutiones alias, quas tamen aliqui exhibent angusto posito n.o 622, quod non multum distant ab his quas impugnavimus. 630

Ex nostra ergo his quas sequentur caput exponimus recte ad angustum n.o cito positum Ilellamare, nando minus ad communem praehensionem non meream quod collectio omnium partium non causat, sicut quod idem est non datur esse compositum; nam illa collectio est ipsum compositum, quod huic ipsi non datur esse; at compositionem non supponitur, maximum nam philosophi loquendo non datur totum inclusum, sed praeter quod non includat aliud; deinde nostram minorem quod collectio partium est totum compositum, licet quod est totum includens; ac proinde nequit esse totum inclusum, cum nequeat idem esse simul includens, et inclusum sub eodem ... et sub eadem ratione ... praehensionem

Oe l'bante, no cra ad partonz istq. Nessamam, no minz et ip lig Su
positz; suppositz erat Collectio nz omz partz includi in toto Ipoto: ip lancantez
ssº e falla; q pqt Collectio nz omz partz, dat etz parz quibt, quz inclu-
dit in toto Ipoto.

Caput 3um

Itra Causam intrinsicam, et adequatam Ipoti

631 Ex impendicibz Dextra satye Ila nostra. Vº causaz intrinsecaz adequataz
Ipoti, sed luvat eanz hz atq firmare; quiz tamen ad vento, sd, q i am-
anº 627 prati, sit vt det causa adequata intrinsica Ipoti nanz e, q
Decadz entale neat Venitez esse Causaz intrinsicaz, et esse adequataz Ipoti,
alit quippe n adlignavit, Causa intrinsica adequata Ipoti, sicut ut Ve-
rites de alqua entale esse hoez, nanz e, Veritari de cadz esse anat,
et esse rate; henz de alqua entale Venitat anat, et de altera rate, n
Venitat existere hoez. ad Vento 2º Causaz adequataz esse illaz quz
sufficienz e ponendi se sola effectz: sic Deg in creatione angeli e Causa
adequata, q sola e sufficienz producere, et re ipsa producit ange-
lz. e contravero Causa in adequata e illa, quz se sola, ni se sufficienz
producere effectz, vg ignz, qui se solo n sufficit producere ignez nisi Deo
simul concurrente. ad vento 3º. Causaz intrinsicaz n causare Ipotz p ali-
quaz accez, sicut causa extrinsica efficienz producit suz effectz p accez;
sed causare illud exhibendo se p vnez alteri causaz; vnde causa in-
trinsica e parz intrinsica, et Istaniz dicz causati sive pitz.

632 Ex hiz alleco
esse impotez causaz intrinsicaz adequataz Ipoti: et proVo. Causa intrinsica
Ipoti rati, et ex suo stati concepta regnat esse causaz intrinsicaz ade-
quataz Ipoti: ez impotz e Causa intrinsica adequata Ipoti. arz proVo: Ca-
usa intrinsica Ipoti ex suo stati concepta e parz Ipotz; sed parz Ipoti reg-
nat ex suo stati concepta esse causaz intrinsicaz adequataz Ipoti: ez Causa
intrinsica Ipoti ex suo concepta stati regnat esse causaz intrinsicaz adequa-
taz Ipoti. sqt mi; q parz Ipoti ex suo concepta stati regnat esse, quid quod
componit sibz Ipotz; atq adeo regnat esse Causaz intrinsicaz adequataz Ipoti.
Maior proVo: Causa intrinsica Ipoti ex suo concepta stati componit Ipotz;
sed q componit Ipotz ex suo stati concepta parz Ipoti; ez Causa intrinsica
Ipoti ex suo concepta stati e parz Ipoti. Maior Veritz inde constat q exa=

causæ intrinsecæ dare esse composito, et componendo illud. Assumptum deinde suadetur, quia quod componit compositum non est ipsum compositum; imo enim sit ipsum causat et componit: ergo quod componit compositum est extra statum distinctum partis compositi. Consequentia, quia repugnat causa intrinseca adequata compositi. 633

Confirmatur hanc rationem. Id quod causat intrinsece compositum, et non excludit aliud a causando, non est causa intrinseca adequata compositi; sed impossibile est aliquid causare intrinsece compositum et excludere aliud a causando: ergo impossibilis est causa intrinseca adequata compositi. Maior est per se nota, quia id quod causat intrinsece, et non excludit aliud a causando admittit concausam intrinsecam; unde non est causa adequata intrinseca. Minor probatur: quod causat intrinsece compositum non est ipsum compositum; sed quod causat compositum, et non est ipsum compositum, impossibile est excludere aliud a causando: ergo impossibile est aliquid causare intrinsece compositum, et excludere aliud a causando. Prima: quia compositum est effectus causatus. Consequentia quia quod causat compositum non est ipsum compositum. Minor ostenditur: quod causat intrinsece compositum et non ipsum compositum impossibile est non emergere compositum; sed impossibile est per compositionem excludere aliud a causando: ergo — id quod causat compositum et ipsum compositum impossibile est excludere aliud a causando. ergo impossibile est aliquid causare intrinsece compositum et excludere aliud a causando, atque adeo est impossibilis causa intrinseca adequata compositi. ~~Unde colligo repugnare huius adequatus~~

Unde colligo repugnare huius adequatum distinctionis includentis ab incluso tanto adequatis pro adequatione exclusionis. Probatur: quidquid includit est pars totius includentis; sed pars totius includentis repugnat esse huius adequatus distinctionis includentis ab incluso: ergo repugnat huius adequatus distinctionis includentis ab incluso. Consequentia maior quia quidquid includit nequit esse totum includens; aliter idem posset esse inclusum et includens in eodem. Minor probatur per se: huius adequatus distinctionis includentis ab incluso est quod per ipsum nihil aliud distinguatur tanquam inclusum ab eodem ~~distinguente~~ includente; sed quae sit pars totius includentis repugnat esse hac ratione huius distinctionis includentis ab incluso: ergo pars totius includentis repugnat [illegible]. Consequentia quia pars totius repugnat esse potius quam pars totius, quia inde nequit non dari pars alia quae [illegible] tanquam includentia at ab includente, propterea quod pars quaelibet totius repugnat totum includi in toto. Ut igitur ipsius non includatur alia: repugnat igitur huius adequatus distinctionis includentis ab incluso. 634

Dices ex [illegible] pro causa intrinseca adequata compositi [illegible]. 635

per omnes partes disiunctive sic causant totum, ut nil de ipsis causet totum: sed hoc est esse causas intrinsecas et adequatas totius: ergo per omnes totius sunt causa intrinseca adequata totius. Neo distinguendo maiorem: per omnes totius disiunctive ita causant totum, ut nil de ipsis disiunctive sumptis causet totum, nego maiorem; nam quaelibet pars causans totum e [illegible] disiunctive sumptis: ut nil de ipsis collective sumptis causet totum, subdistinguo maiorem: ut nil de ipsis adequate ab ipsis collective sumptis causet totum, concedo maiorem; ut nil de ipsis inadequate ab ipsis collective sumptis causet totum, nego maiorem. Ideo nil, quod distinguitur adequate a collectione omnium partium causat totum: ceterum aliquid distinguitur inadequate a collectione omnium partium causat intrinsece totum; quia pars quae est collectionis distinguitur inadequate a tota collectione, seu ab omnibus partibus collective sumptis.

636 Dices 2°. per omnes partes disiunctive ita causant totum, ut excludunt a causando totum quod non est pars totius: sed quod ita causat est causa intrinseca adequata totius: ergo per omnes disiunctive sunt causa intrinseca adequata totius. Maior patet: quia per omnes disiunctive causant totum et ita causant, ut quod non est pars totius nequeat sic causare totum: ergo [illegible]. Nego maiorem; nam licet per disiunctive excludant a causando omne id quod non est pars totius, nil omnino non excludunt a causando per disiunctive. explico. Sic per totius disiunctive et quaelibet pars totius quaeque causat totum, ut licet excludat a causando, quod non est pars totius, nil omnino non excludit a causando aliquas partes; licet quod non ita causat, ut praeter ipsas nil aliud causet; sed quod ita non causat non est causa intrinseca adequata totius: ergo per omnes disiunctive ita causant intrinsece totum ut sint causae intrinsecae et adequata totius.

637 Dices 3°. praeter omnes causas intrinsecas non datur alia intrinseca: ergo omnes causae intrinsecae sunt causa intrinseca adequata. Consequentia patet: illa est causa intrinseca adequata, quae causat intrinsece, et praeter quam nulla alia datur causa intrinseca: sed praeter omnes causas intrinsecas non datur alia et omnes causae intrinsecae causant: ergo omnes causae intrinsecae sunt causa intrinseca adequata. Dicitur 1°. omnes causae parciales causant intrinsece totum, et quod non est causa intrinseca parcialis non causat intrinsece totum: ergo omnes causae intrinsecae parciales sunt causa intrinseca adequata totius. Consequentia patet: quia id solum requiritur ad causam intrinsecam adequatam, ut quod omnes causent intrinsece, et quod non causet intrinsece quod non est causa parcialis ergo [illegible]. Dicitur 2°. ex duabus causis extrinsecis inadequatis resultat causa extrinseca adequata: ergo ex duabus aut pluribus causis intrinsecis inadequatis resultat causa intrinseca adequata. Consequentia patet: ideo ex duabus causis extrinsecis resultat causa adequata, quia resultat causa dans

totius huius esse effectivi. Sed ex dictis causis inadequatis intrinsecis resultat causa-
dans totius huius esse effectivi, sc. compositum: ergo &c. 738

Resp. concesso ante. quoad inte-
grum, et non datur alia adequate distincta ab omnibus et necessariis: ad causam probationem distinguo
maiorem: sed praeter omnes causas intrinsecas non datur alia, et omnes divisive causae
intrinsecae causant, concedo minorem; et omnes collective causant, nego minorem et consequentiam: quod licet praeter omnes
non detur alia distincta adequate ab omnibus, partibus omnes collective non sunt causa intrinseca, seu non cau-
sant intrinsece compositum; quod omnes collective sunt ipsum compositum quod se ipsum non causat: sed tamen cau-
sa intrinseca omnis divisive, sed quaelibet, in quo sensu non sunt omnes causa adequata; quod quae-
libet est causa inadequata intrinseca, non autem adequata. Ad has probationes distinguo antecedens:
omnes causae partiales collective causant intrinsece compositum &c., nego antecedens: omnes causae partiales divi-
sive, concedo antecedens, et nego consequentiam. Ad causam probationem, nego antecedens: quod ut omnes sint causa ade-
quata requiritur quod omnes collective causent, quod non verificatur; sed tantum quod omnes divisive cau-
sent: atqui omnes divisive non sunt causa adequata: ergo non sufficit quod omnes causent, sed
requiritur omnes collective causare. Ad hanc probationem distinguo antecedens, nego consequentiam; ad causam
probationem, concedo maiorem, et nego minorem; quod ex dictis causis intrinsecis inadequatis coa-
lescit effectus, sc. compositum; concedo quod non resultat causa; nam causa et effectus debent
distingui realiter. 739

Dices 4. Compositum est adequate causatum intrinsece: ergo habet causam in-
trinsecam adequatam. Confirmatur: ea ratione causat effectum quae causa: sed compositum
est adequate causatum intrinsece: ergo habet causam adequatam intrinsecam. — Praeterea
causa inadequata constituitur per relationem ad causam adequatam in hoc genere; sed
datur causa intrinseca inadequata compositi: ergo constituitur per relationem ad causam
intrinsecam adequatam compositi; atque adeo datur causa intrinseca adequata compositi.
Concedo antecedens, et nego consequentiam; ad probationem, nego maiorem: quod amultis causis inadequatis non
constituentibus unam adequatam potest provenire effectus adequate causatus; sicut
provenit a multis quibus non autem a multis totis, neque ab aliquo toto. — Ad probatio-
nem nego maiorem; quod causa inadequata, ut sumitur, constituitur per relationem ad
causam inadequatam, quae etiam causet eundem effectum; sicut pars non dicit rela-
tionem ad totum in ordine ad causandum totum, sed ad partes constitutivas eiusdem totius. 740

Dices
5. partes omnes collective divisive causant compositum et excludunt causalitatem
eo quod quae aptitudo ordinis adequate distinguitur ... a hoc, quod partes omnes divisive collective

sint causa intrinseca adequata compositi: ergo datur causa intrinseca adequata compositi. Confirmatur: ideo non datur causa intrinseca adequata compositi, quia subiectum de quo enunciatur esse causam, non est de quo enunciatur esse adequatum; sed de eodem subiecto enunciatur utrumque: ergo datur causa intrinseca adequata compositi. Explicatur: quando de quibus divisive enunciatur esse causas, et de quibus collective esse adequatas. Sed partes collective et quas divisive non distinguuntur realiter: ergo de eodem subiecto &c. Neo nando maiorem; quia licet verum sit, partes divisive causare compositum; falsum tamen est partes etiam collective causare compositum; propterea que est falsa propositio quae asserit utrumque. — Ad confirmationem, concedo maiorem, et nego minorem, ad cuius probationem, distinguo maiorem: nomine partes divisive est partium quaelibet, et partes collective est integra collectio partium. Sed integra collectio partium distinguitur realiter a qualibet parte, et est distincta: ergo non distinguuntur realiter partes divisive, et partes collective.

Caput 4um
Difficultas Duplex Dirimitur

641 Inter agendum de forma substantiali disputant plures an compositum resultans ex duplici forma substantiali adequata miraculose posita simul in eadem materia. Caeterum alii eandem difficultatem huc remittunt, quibus cum nos imponimus, dubitamus an unum, an plura composita resultarent quando miraculose ponerentur in eadem materia duae simul formae substantiales? Nostra conclusio est, quando duae aut plures formae substantiales adequatae ponerentur miraculose simul in eadem materia, non unum, sed plura composita substantialia resultarent. Sic docet communior sententia cum Patre Hurtado ... disputatione, et paucis aliis illum imitantibus. Unum hic animadverte, licet materia cum pluribus formis sibi unitis est unum per accidens, non quia habet formas aliquas accidentales, sed quia includit formas quae non ordinantur ad complementum totius per se cum altera per se coniunctam; sed totum cuius pars aliqua non ordinatur ad complementum totius per se cum altera parte, cuiusdam totum est totum per accidens: ergo materia cum duplici forma substantiali adequata esset totum per accidens. Minor est certa, quia duo substantialia adequata non ordinantur ex natura sua ad componendum cum altera tertium, sed solum cum materia et ...

642 Sententia igitur nostra est quod implicatur talis materia ex duplici forma substantiali adequata dari duplex compositum substantiale et per se. Probatur ... et loquamur de materia habente simul formas ignis et formas ligni: quando posita una compositum deficere et alia manere datur duplex compositum; sed quando dantur in eadem materia duae formae substantiales, posita una compositum manere et alterum deficere: ergo hinc datur duplex compositum ...

essent: duo enim sunt composita, quorum alterum destruabilis manente altero mixto producto: deficiente scilicet ligni, et manente scilicet igni in eadem materia destruit compositum ligni et manet compositum igni: sed quando in eadem materia coniungerentur forma ligni et forma igni, posset deficere forma ligni, et manere forma igni: ergo quando dantur in eadem materia duae formae substantiales, possunt unum compositum manere et alterum deficere. Maior probatur: et minor, quia manerent composita igni manente forma igni in materia, essent; quia non est aliud compositum igni, quam materia forma igni et utriusque unio. Quod autem deficeret compositum ligni probatur: quia tunc deficit compositum ligni quando forma ligni separatur a materia; sed deficiente forma ligni ex materia separaretur forma ligni ex materia: ergo etc.

Quod autem una eadem que sit materia harum formarum, tamen non obstat compositorum pluralitati, quia sic ostendo. Ligni modo existere distinctum compositum ab igne postea existente; sed eadem est modo materia ligni et postea materia igni: ergo quod materia sit eadem non obstat, ut composita sint distincta: proinde quia ipsorum pluralitati non obstat. Maior est evidens: quia composita quae non existunt simul, sunt distincta realiter. Probatur: ea quia sunt duo quando successive existunt, sunt duo, quando simul existunt; sed quando forma ligni et forma igni existunt successive in materia sunt duo composita: ergo quando simul existunt in materia, sunt duo composita atque adeo si in eadem materia coniungantur simul duae vel plures formae substantiales, adequate resultant totidem composita substantialia. Probatur 2°: ex pluribus formis accidentalibus in eodem subiecto resultant plura composita accidentalia: ergo ex pluribus formis substantialibus in eadem materia resultant plura composita substantialia. Patet antecedens: quia quot formae accidentales ponuntur in eodem subiecto, tot concreta denominativa resultant: atque adeo tot resultant composita accidentalia. Consequentia autem a paritate est evidens.

Colliges 1°: plura illa composita distingui inter se distinctione reali tantum inadequata. Ratio est: quia illa composita habent aliquid sui, quod distinguitur realiter inter se, et habent aliquid suum, non distinguitur realiter inter se; sed ea distinguuntur distinctione reali inadequata, quae se habent inter se: ergo praedicta composita distinguerent inter se distinctione reali inadequata. Patet minor: ex eo quod eadem esset materia utriusque atque alterius compositi; forma vero utriusque esset distincta realiter a forma alterius. Colliges 2°, quod quando forma igni et forma ligni coniungerentur simul in eadem materia, vera esset haec propositio, lignum est igneum: nam aequivalet huic, subiectum formae ligni est subiectum formae igni. Sed haec est vera: ergo

erat tamen ex Roe, q tantum erat indistinctus subst. se cum ipso n. autem planus; falsa tamen est haec propositio: Signum est. q erat indistinctus n. solum subst. secum ipso, sed etiam, planus distinctus inter se; Sed propositio ita enarrata est falsa: ergo et Cons. Pt maior, q illa propositio equivalet huic m. et tangentem, et subst. q Unio, e m. proprium et subst. Unio, quae propositio evenit e falsa.

645 vii D. 9. Collectio resultans ex duplici subst. et una m. erit aliquid unum compositum: ergo simpliciter erit unum compositum. Ant. probatur: q collectio illa e indivisibilis in plura, quae sunt ipsa collectio: ergo erit aliquid unum compositum. — Dabatur: q acervus lapidum per solam aggregationem lapidum e aliquid unum: ergo a fortiori erit aliquid unum, Quintus ex duplici subst. unita eidem m. Sed hoc ambiguum non n. impugnat: q n. namque quintum ex m. et duplici subst. unita eidem m. esse aliquam collectionem per compositionem, Sed dicimus generaliter collectionem includi duplex compositum inadequatum distinctum inter se, sicut quando dicimus acervum lapidum esse unum aggregatum, etiam dicimus esse plura composita subst. per se, nam quilibet lapis e compositum substantiale per se.

646 vi Quinta disputatio: collectio resultans ex duplici subst. et una m. erit aliquid unum compositum n. divisibile in plura composita, non autem divisibile in plura composita, Dico autem ad probationem dicto ante, sub eadem disputatione, non et dicto loco; Consequentia e dicta cum sensu e, q illa collectio e quoddam compositum, ceterum tale non, ut queat dividi in plura composita, quae inde sunt. — ad probationem dicto ante, disputatio concerns: ergo a fortiori erit aliquid unum divisibile in plura composita, Quintus ex duplici subst. unito eidem m., dicto loco: erit aliquid unum indivisibile in plura composita, non loco. Dicitur distinctione ex proxime dictis.

647 vii Dices 2. ex m. et duplici subst. unita sibi resultaret collectio cum per se lateque mediate unirentur inter se: ergo resultaret unum compositum. Con. probatur: Unio mediata, quae datur inter materiam capitis et pedis, sufficiens ad constituendum unum compositum, Sed unirentur mediate inter se duae subst. quando huius sunt uniuntur eidem m.: ergo ex subst. que sunt unito eidem m. resultaret unum compositum: probatur m. q duae illae subst. unirentur immediate eidem m. dicto ante, disputatio concerns: ergo resultaret unum compositum divisibile in plura composita dicto, indivisibile in plura composita, non loco. Dixi etiam resultare quoddam compositum per accidens ex m. et duplici subst.; hoc tamen e divisibile in duo composita substantialia per se, proinde q resultant duo composita; ad loc. probationem dicitur, mediata Unio mediata, quae datur inter materiam capitis et pedis, sufficiens ad constituendum unum

suppositum integrale redeo maneat substantiale et per se non maneat suppositum integrale e quod dat terminus eorum per extraneum. Convenit quod constituit suppositum unitorum immaterialium unitas quae est alia tum entia per unitorum materialium alterum eorum; ceterum suppositum substantiale constituit per se unum per cum actu et cum actus seu forma in hat pro sive substantium quod nihil per immaterialium unitas in habitationem contingere in per se.

648

Dicitur 3°. Christus Dominus est unum suppositum. Ad Summum suppositum per dividunt immateriale unitate: ergo ut resultet unum tantum suppositum, natura non est unito immateriale parti unitate. Minor inde evenit, quod natura Divina Christi Domini non unit immateriale cum natura humana partem. Ita vero aliqui ex Symbolo Divi Athanasii sic tantum: Sicut anima rationalis et caro unus est homo, ita Deus et homo unus est Christus. Sed anima rationalis et caro est unus tantum homo: ergo Christus Dominus etc. 2°. Ad quod maneat: Christus Dominus est unus suppositum, sit unus tantum per se, non maneat unus suppositum; sit unus resultans ex modo et forma, redeo maneat. In Christo Domino solum reperitur unus suppositum in quantum suppositum est idem actus ex modo et forma resultans; nam solum in humanitate constat ex modo et forma; duplex tamen totum per se reperitur: nam ut Deus est totum per se, et ut homo est totum per se. Est tamen etiam unus tantum per se subsistens, nempe in quantum est una persona quae unit unica per donationem sublimat naturam Divinam et humanam. Inxerit Divi Attanasii sic Deus accipiendus est personaliter, et sic homo exaltatur ut sensus illius doctoris sit quod ex personalitate Verbi et natura humana resultat unus Christus.

2a

Difficultas est an sit duplex modo reperiret quod unica tantum forma substantiale resultaret unum, vel duplex suppositum substantiale? Hac resultare duplex suppositum substantiale inadequate dictum. Hanc partem 2am resolutionis supposita veritate res propositionis est esse; nam ea duo supposita secundum aliquid ex aliter constituerent et secundum aliquid ex aliter sui distinguerent realiter. Tale est inadequate dicta quae secundum aliquid ex aliter sui constituerent, et secundum aliquid ex alterius distinguerent realiter: ergo supposito quod duo resultarent supposita, essent tota inadequate dicta.

Probo ergo hac resolutionis per sit, quod duo supposita resultarent: ea sunt duo quorum alterum potest deficere, manente altero; sed posita eius forma inducta modo posset deficere unum suppositum manente altero suppositum: ergo essent duo supposita, quae ex unione eiusdem sunt distincti mo

reBultanent: Minor ostendo, posita eadem hac vi gratiae indigentia immanenet gratia, quam deinde una ex his maneret deficeret. At hoc, quod maneret unus potentia, et alter eius potentia deficeret: ergo posita eadem hac indigentia maneret, posset deficere unus potentia manente altero potentia. Ita maneret potentia ex modo, et fides gratiae: unde ergo modo, caritas gratiae electa, et caritas gratiae: potentia deficit deficiente quod habet unita mea: sed deficiente una, excitus maneret deficeret, quod habet unitam mea: ergo &c.

Quaestio 2a

De Subsistentia Ultimo naturae Complemento

Caput 1um

Resolvit difficultas circa naturam Subsistentiae

691 Haec est celebris, et gravissima illa difficultas, quae a metaphysicis agitur de inveniendo pro stabiliendo an nativis quid, vel potius positivi aliquid, sit subsistentia, sed quid essentia sit ultimus complementum, et perfectio sua subsistentia naturae complete: nam subsistentia est subsistentia complexa mere naturalis naturae naturae. Dubitatur, an subsistentia increata sit distincta realiter a natura. Hoc enim supponitur, dum est, sit pertinet opinio delirando: hoc quod si subsistentia non distinguenda realiter a natura creata, idem realiter esset persona, ac natura, quod incarnationis equo nias ait Verbum Divinum assumeret naturam, etiam assumpsisset personam humanam existerent quod in Christo duae personae divina, et humana: quod fidei, et rationis decretis dissonat. Supposito ergo, quod subsistentia sit distincta realiter a natura, sententia questio, an sit aliquid entitas positiva distincta a natura, ideo superaddita. An aliud nativo aliquo eodem pacto muniendo naturae.

692 Duplex est sententia contraria. Dicitur 1a est quam ex dicto tomo docet Suarez in Metaphysica disputatione 34, sectione 2o n.o 20, Vasquez tomo 1o in 3am partem, disputatione 31, cap. 6, Hurtado in metaphysica disputatione 11, sectione 3, Arriaga in metaphysica disputatione 4o sectione 11 n.o 20, Oviedo etiam in metaphysica controversia 6a, puncto 2o, n.o 6, Scholastici 2o metaphysicae disputatione 6, cap. 3, a n.o 29 et loci alii plurimi, ipse Conimbricenses disputatione 8 metaphysicae, sectione 3 a n.o 1o. qui omnes affirmant subsistentiam esse entitatem positivam, realiter distinctam a natura, ipsique superadditam. 2a sententia est Thomistarum scholasticorum quorum, quas ex nostratibus aliqui amplectuntur, docentque subsisten-

tentia consistere in duplici natione, proinde quod suppositum alteri supra naturam duplicem rationem, alteram aptitudinariam dependentiae ab alio supposito, quae ratio est ac exigentia naturae non dependendi ab alio tanquam a supposito, et alteram actualis dependentiae ab alio tanquam a supposito, idem ratione unius cum altero supposito. Sic ex [illegible] ... quaestione ... explicat illius mentem ... supra sect. ..., n° 9. plures tamen alii, qui ... placuit et in hanc ... incitant, dicunt, subsistentiam consistere tantum in 2ª ratione. 653

1ª Se[ctio] ...

subsistito, X quam sit nostra sententia absoluta ... et ... : subsistentia est entitas positiva non autem negativa; atque adeo non innatio. Sed impositio subsistentiae ... pro hac ... sententia ... rationis subsistentia ... naturae ... complementum ... naturae; ... complementum ... naturae ex sua natura ... est entitas positiva: ergo subsistentia est entitas positiva. = Probatur minor: quod non est entitas positiva, et realis, nihil est absolute, sed quod absolute nihil est, non est complementum ... naturae: ergo complementum ... naturae ex sua natura ... est entitas positiva. Maior probatur: quod non est positiva, et realis vere, et ... non est aliquid, sed quod vere et ... non est aliquid absolute nihil est: ergo quod non est entitas positiva, et realis = absolute nihil est. Minor est evidens; quia quod est vere et ... aliquid est absolute ens, quod autem est absolute ens est entitas positiva et realis. 654

Obiicitur 1°: ergo subsistentia non positiva suppositum creatum non exit totus per se: ergo subsistentia creata est entitas positiva. Antecedens probatur: ex natura, et subsistentia non positiva fit totus per accidens: ergo cum subsistentia non positiva suppositum creatum non exit totus per se. Probatur antecedens: ex natura, et non substantia ... fit totus per accidens; sed subsistentia non positiva non est substantia: ergo ex natura et subsistentia non positiva fit totus per accidens. Probatur maior: quia totus per se est substantia completa, et ... completa, et ... substantiae ... completae. Confirmatur: quod non est totus per se, quod ex natura et non substantia ... ; exit quod proinde totus per accidens. Obiicitur 2°: = subsistentia divina est ... entitas positiva: ergo etiam subsistentia creata. Consequentia probatur: subsistentia divina est fundata ad ... subsistentiam creatam, propter similitudinem, quam habent natura divina et humana, inquantum completae ... : ergo si subsistentia divina est entitas positiva, etiam et subsistentia creata. 655

Probatur 2° eadem conclusio specialiter

Obiicitur ... si subsistentia consisteret in natione unius alteri suppositi essent negatoriae

nugatoriæ dictionis et parum desit Thia Nestorius: ergo subsistentia non distinguitur ratione natione. Ant. probo: Thia Nestorius statuit esse in Christo Verbum divinum non assumptione personæ humanæ. Sed tantum naturæ; sed si subsistentia distineret in natione Verbi alterius supposito nugatoria essent eius modi statuto et defnes: ergo &c. Minor probo: Verbum de Verbi dictionis esset ratione naturæ humanæ unita Verbo Divino non habere carentiam unius Verbo Divino; si-cut etiam esse: Unita naturæ humanæ Verbo Divino non quod manet naturæ unius naturæ humanæ quam Verbo Divino. Sed defnes esse nugatoriæ sit: ergo si sub-sistentia distineret in natione unius alterius supposito essent nugatoriæ dictio-nis defnes. Maior est evidens: quoniam Verbum dictionis est, quod natura humana man-sit sine propria subsistentia quod habeat esse manere sine natione unius alterius su-posito; manere autem sine natione unius alterius supposito est habere manere unitatis alterius supposito: ergo si subsistentia distineret in natione unius alterius su-posito; &c. Min. etiam facile ostenditur; quoniam nugatorium est dicere quod manere unitatis est manere sine unius natione. Nam est dicere idem per idem.

656 nn Thia scholasticorum: Quod quod est subsistentia debet esse habere quid diversum a natura; sed natio dependentiæ aptitudinalis a supposito non est quid a natura diversum: ergo ratio natione non distinguitur subsistentia. Min. probo: eius dicti natio est ineptitudo naturæ ad unionem cum alteri supposito; sed hæc ineptitudo non est diversa a natura: ergo eius dicti natio non est quid a natura diversum. Minor ostendo: quod natura ipsa ratione sui repugnat unionis cum alteri supposito eo ipso hæc ineptitudo non est diversa a natura: ergo hæc ineptitudo &c. probo min. repugnare unioni cum alteri supposito est habere ineptitudinem ad unionem cum alteri supposito. Sed natura ratione sui et non propter aliquid ab ipsa diversum repugnat unioni cum alteri supposito: ergo eo ipso quod natura ratione sui repugnet unioni cum alteri supposito hæc ineptitudo non est diversa a natura.

657 nn Resolutio eandem probo 3º Thia ex ponen-tis subsistentiam in natione unius alterius supposito. Rationem alterius supposito vel significat aliquam potentiam vel aliquid naturalem. Sed quod potentiam: ergo subsistentia erit negatio suppositi potentia: ergo tam subsistentia alterius quam alterius suppositi erit entitas potentia: quando quidem non est potentia ad unionem quam ad alteram. Dicitur esse nationes unius cum supposito Divino a quo non est partes ad suppositum creatum: Thia eius in hoc maxime partes ab unio ad alteram, ut ostendimus nº 654

Confirmatur 2°: ex subsistere esse rationem unionis cum supposito Divino: ex utraque quia ratio unionis cum supposito Divino dat subsistentiam: ex accidentia sine subiecto quae pertinent Eucharistiae habent subsistentiam: atque adeo subsistentia non est species cuiuspiam substantiae, neque ex genere suo est substantia.

Si tamen per Patrem 658
supposito significet aliquam rationem: ex subsistit id quod non subsistit. probo consequentiam, subsistere essentialiter habere rationem unionis cum alieno supposito: sed plura quae non subsistunt habent rationes unionis cum alieno supposito: ex subsistit quod non subsistit. Probo minorem: plura quae non subsistunt non sunt unita imo neque possunt uniri cum alieno supposito: ex plura quae non subsistunt habent rationes unionis cum alieno supposito. Argumentum probo: ideo essent unita, et possent uniri cum alieno supposito, quatenus possent uniri cum subsistentia illorum; sed impossibile est uniri cum subsistentia [illegible] ex Ex. Minorem probo: impossibile est enim realiter uniri cum ratione: ex si subsistentia est ratio, impossibile est uniri cum subsistentia: ex accidentia eucharistica subsistunt quae neque unita sunt, neque uniri possunt cum alieno supposito; siquidem essentia rationes quae cum ratione uniri non possunt. Hoc argumentum magni pendit ab [illegible] disputatione ultima metaphysica sectione 2° numero 19.

Pro meliori intelligentia praesentis difficultatis dubitabis 1°. Utrum subsistentia sit modus vel res, seu entitas absoluta 2. Neque esse rem distinctam specialem ubi supra, numero 16. Favet tamen huic resolutioni Arriaga in metaphysica disputatione 4, sectione 12, numero 23. Ratione opinioni: quod subsistentia extra rationem status non est modus: ex non est modus, ergo est entitas absoluta. Argumentum [illegible]: quod subsistentia Divina non est modus, sed res; Confirmatur quod de ratione status subsistentiae non est esse modum. Consequentiam probo: subsistentia praesupponit esse defacto id, quod exigit esse extra rationem status: ex defacto non est modus. Argumentum vide suadetur: quod nulla est ratio, ut defacto sit aliud, quam quod est extra rationem status. 659

Dubitabis 2°. 660
Utrum natura possit esse sine sua subsistentia? Negat Pr. Suarez in metaphysica disputatione 4, sectione 6, ut omnes sententia affirmativa mihi placet quod nullus intelligitur statu rerum natura, quae ratione vel auctoritate possit ostendi. 2° quod in 1° primo est existere sine substantiali, vel sine substantia sit complementum negativum: ergo et natura sine subsistentia. Dubitabis 3°. Utrum possit natura terminari subsistentia aliena creata, vide subsistentia alterius naturae

Creatę = Obstantes tota q̃ ... q̃ in hoc nulla e̅ implicatio neq. e̅xȳ regnat de rae subsistentię termĩnare naras aliᷤ nos, neq. ex rae nare
regnat terminare p subsistentiã alieᷤ nos; Vt colligit ex incarnatiõ iij mysterio Vbi aliena subsistentia terminat alieᷤ nas naras, et alię na ra termĩnat aliena subsistentia: ergo &c.

661 Dubitatis 4. an subsistentia requĩ
vii ratr ad operationes nare. Resp. Subsistentia n̄ requirit tanquã p̄rin̄cipiũ immatũ operationis nare. Pro e; q̃ nara, q huma e̅ Vnitas adequata ad suas operationes: ergo subsistentia n̄ e̅ naria ad has operationes Vt principiũ immatũ illarũ. Ass. prat. q̃ si nara huma esset Vnitas tantũ inadequata, et subsistentia esset Vnitas inadequata, ergo subsistentia esset nara; atq. ipsa nara: ergo nara q huma e̅ Vnitas adequata ad suas operationes. ass. prat. Subsistentia ergo esset prin̄cipiũ operationis nare; atq. ipsa nara huma; sed hec ideo e̅ nara huma; q̃ e̅ principiũ suarũ operationũ: ergo si nara huma esset Vnitas tantũ inadequata &c. Resp. 2o. Subsistentia requiri narij ad operationes nare tanquã conditiones aut nara tale requisitus. Pro e; q̃ quid q̃ requirit ad statũ conarẽ nare operantis, requirit tanquã conditio naria ad operationes nare; sed subsistentia requirit ad statũ nare = nare operantis, siquidẽ e̅ nare complementũ illius: ergo subsistentia requirit narij tanquã conditio naria ad operationes nare.

662 Resp. 3o. Subsistentia
vii n̄ requirit exactẽ ad operationes nare. Pro e; q̃ desente subsistentia adhuc pot nara ponere suas operationes; sed illud n̄ requirit exactẽ ad operationes nare sine quo nara pot ponere suas operationes: ergo subsistentia n̄ requirit exactẽ ad operationes nare. Maior prob. desente subsistentia, pot Deus sustentare miraculose naram; sed nara miraculose sustentata a Deo, pot ponere suas operationes, siquidẽ e̅ adequata Vnitas ad illas: ergo desente subsistentia pot adhuc nara ponere suas operationes. Dubitatis 5o, in quo sensu intelligendus sit q̃ comuniter dicit, actiones esse suppositorum, a quo loquendi modo Videtur subsistentia dicitur operationes suppositi. Resp. hunc loquendi modũ intelligendũ esse in sensu denominatio. Vt operationes dicuntur supposito inducti, quia ab anima pe illius tantũ proveniunt, sicut toti supposito dicuntur operationes sunt, et sunt operationes manifestę.

663 Denique Dubitatis, quenam sit causa subsistentię? Resp. 1o =

totius suppositi resultantis ex natura et subsistentia esse causam finalem subsistentiae. Probatur; quia subsistentia intenditur a natura propter assequendum totum suppositum. Nego 2o. ipsam naturam esse causam efficientem suae subsistentiae inquantum producit illam per emanationem. Probatur; quia subsistentia est passio principalis naturae; sed quaelibet substantia est causa efficiens suarum passionum per emanationem: ergo ipsa natura est causa efficiens subsistentiae, inquantum illam per emanationem producit. Nego 3o. ipsam naturam esse causam materialem subsistentiae: Probatur; quia dependet a natura tanquam a subiecto producta subsistentia. Dicimus nos docuisse in solvendo argumento contra nostram opinionem de distinctione subsistentiae a natura non esse subiectum subsistentiae. Nego nos docuisse non esse subiectum receptionis, quod etiam modo dicimus; non tamen dixisse non esse subiectum sustentationis. Ratio est: quia esse subiectum sustentationis in suo adaequato conceptu includit unionem: nego includere unionem vel inhaesionem, vel tanquam quid sui; proinde natura habet cum subsistentia unionem non inhaesionis, sed sui generis.

Caput 2um

Contrariae opinionis fundata convelluntur.

Fundamentum 1um. Verbum Divinum assumpsit quidquid est ex parte speciei hominis; sed non assumpsisset quidquid ex parte est speciei hominis, si subsistentia esset entitas positiva: ergo subsistentia non est entitas positiva. Maior colligitur ex doctrina Conciliorum et Patrum. Minor probatur: quia subsistentia positiva est ex parte speciei hominis. Sed Verbum Divinum non assumpsit subsistentiam hominis: ergo non assumpsisset quidquid ex parte est speciei hominis. Resp. 1o. distinguo maiorem: Verbum assumpsit quidquid est ex parte speciei hominis pertinens ad naturam, concedo maiorem; pertinens ad personam extra naturam, nego maiorem. Verbum Divinum non assumpsit quidquid est ex parte personae humanae, quia non assumpsit personalitatem, aut subsistentiam humanam; assumpsit tamen quidquid est ex parte naturae humanae in esse naturae, cum non sit ex parte eius subsistentia: et hoc est quod Concilia et Patres intendunt. 664

Fundamentum 2um. Si subsistentia naturae humanae esset entitas positiva, quando natura non haberet illam esset in statu violento; sed quod natura sit in statu violento sine sua subsistentia dicendum non est: ergo neque quod subsistentia sit entitas positiva. Maior probatur; quia careret natura complemento suo quod petit connaturaliter. Minor probatur, quia dicendum non est quod natura humana unita Verbo divino sit in statu violento: ergo dicendum non est quod natura sit in statu violento sine sua subsistentia. Sed contra, adversarii non aliud vertunt 2um argumentum, stare contrariis; nam si subsistentia sit negativa, est complementum naturae 665

quo privari nima... mo per Vnes ... Verbo Divino. Verumtamen, non manent ad operationes, ad quas ordinantur: Carebit natura, complemento suo, quod petit exigitive: Et habet alind perfectum, Verbo; et si habet alind, neque perfectum neque imperfectum, non operatur natura humana unita Verbo Divino, si habet suam naturalem subsistentiam: habet tamen aliam perfectionem, scilicet subsistentiam Verbi Divini; atque adeo non est in statu violento: caret tamen sua naturali subsistentia; habet.

666 Fundatur 3um. Ideo subsistentia creata est entis positiva, quia est complementum, et perfectio substantiae naturae: sed non est complementum et perfectio substantiae naturae; ergo non est entis positiva. Minor probatur: Subsistentia creata non est substantia naturae: sed quae non est substantia naturae, non est complementum et perfectio substantiae naturae: ergo. Consequentia probatur: non est complementum, aut perfectio substantiae naturae, quod non complet, et perficit essentiam naturae, sed quod non est substantia naturae non complet, neque perficit substantiam naturae: ergo quod non est substantia naturae non est complementum et perfectio substantiae naturae. Declamant nominales: ad operationes declamant nominales et similiter ad istas operationes manifestas, et non naturae. Non est, quod non esset complementum et perfectiones substantiae naturae aliquis sit, quia esset quia ingenere re infra hoc illas complectitur et perficitur per vnes informationes, sunt substantialiter complet et perficit substantiae naturae: quod debet naturae, quod petit tanquam suum, ad suum statum naturae; quo pacto complementum non est substantia; hac ratione subsistentia est complementum naturae; non autem quod sit in subsistentia Divina, quae complementum est naturae, et non omnis non est substantia naturae substantiae.

667 Fundatur 4um. Subsistentia creata est illa ratio formalis, qua natura humana, ita intra suas lineas sistitur, ut neque unitur, neque sit nata uniri Verbo creata substantia, sed hoc totum habet natura per collectionem principiorum naturae, et natura non vnitur alteri substantiae: ergo subsistentia creata non est entis positiva; sed naturae. Minor probatur: Quod natura vnitur creata alteri substantiae habet natura humana non esse vnita creata substantia, sed per se ipsam habet, quod non sit nata uniri creata substantia: ergo hoc totum habet per collectionem principiorum naturae et minor probatur: natura humana per se ipsam est completa: sed natura completa non est nata uniri creata substantia: ergo natura humana per se ipsam habet, quod non sit nata uniri creata substantia, minor probatur, quia ideo differunt substantia completa et incompleta, quod haec sit nata uniri alteri substantiae; secus vero illa, hoc autem per ... exclusive ... et de effectus formales subsistentiae naturalis.

668 Nihilominus attendentes ideo de quo contendimus: Subsistentia creata est illa ratio formalis adaequate dicta a natura, qua natura humana ita intra suas lineas sistitur, ut neque vnitur, neque sit nata uniri, creata substantia, omittimus: subsistentia creata est ... ratio formalis inadaequate tantum distincta a natura, qua natura

natura humana sit personata et dignior mixti; sed tunc totus habet naturam ipsam complete naturae et natio unius, tanquam id quod adequate dicitur accidens mixti dicitur inadequate dicendo mixtus, et nocivus. Omitto quod natura completa et natio unius cum alia substantia sit non finalis, quia natura neque est unita neque est nata uniri cum alia substantia. Sed tamen effectus partialiter provenit a natura. Unde non provenit adequate a substantia; quia ipsa natura non est distinctus substantiae; deberet autem totus iste effectus provenire a substantia quin natura nec partialiter proveniret. Unde ut substantia consisteret in illa natione sola natio debebat esse non finalis propter quam natura neque esset unita neque nata uniri cum alia substantia. 669

quod secundum veritatem distendat naturam esse distinctivum substantiae intendit quimerum; 1° quia in Deo darentur darentur quatuor substantiae; quod probo: Natura Divina est expresse dicitur non esse unitas alterius substantiae, nec posse nata uniri illi unioni; sed propter hoc sufficit ad rationem substantiae: ergo natura Divina per se esse sic esset substantia: in super haberet tres substantias personales: ergo haberet quatuor substantias; quia tres personales et alia in super natura sunt quatuor. 2° quia iam substantia non esset complementum naturae; patet quia in quantum dicitur natura non est complementum naturae neque enim natura est complementum sui: praeterea in quantum dicitur praesse nationem non est substantia; quia praesta natio sic haec dicendi minus non est substantia; sed quod non est substantia non est complementum naturae: ergo substantia non esset complementum naturae. 3°: de natione ista personae, dicit aliquid spectat de linea substantiae, et aliquid spectat de linea speciei; sed si natura constituenda substantia non diceretur de linea speciei: ergo natura non est principaliter distinctiva substantiae. Minor probatur: siquid afferret de linea speciei maxime naturam; sed natura distinctiva substantiae non est de linea speciei: ergo etc. Item quia substantia non est de linea speciei, sed de linea substantiae, in denominatione personae. 670

fundatur in personae substantia completa et individua, sed quod substantia sit completa, et individua distincti adequate in natura completa et natione sua unius ad aliam substantiam: ergo substantia distinguitur in natione unius naturae completae ad aliam substantiam. Minor probatur: quod substantia completa sit individua sicut requiritur ad personam non est, quod illa substantia sit singularis: ergo quod substantia completa sit individua, sicut requiritur pro persona, est quod illa substantia habeat nationem unius ad aliam substantiam. Ad hoc tamen, quia Verbum Divinum assumpsit naturam

completa et singularem; et non tamen in assumptione personae, quae hac divina constat. Verbo maxime, quam expresse docet D. Aldrete disputatione 33, sectione 2a, n. 10; meo tamen sensu quo in hac explicatione, nomine, non est quod stat natura completa individua, id est singularis sine ratione unionis ad alteram substantiam, qualis est natura humana unita Verbo Divino. Dices: individua non sumitur pro natura singulari, sed pro natura completa, sicut requiritur ex se ad personam. Solutio: Dicta est quod stat persona sine ratione unionis ad alteram substantiam. Ex de ratione personae non est ratio unionis ad alteram substantiam. Ergo, quia persona Verbi Divini non habet rationem unionis ad alteram substantiam, proinde definitio individua in alio sensu explicanda est ut teneat veritatem. Sic ergo explicanda illa mens, quam ex mente Severini Boetii desumpsit, quae est: persona est substantia ita in suo genere completa ut nullo alio indigeat ad unionem sui obtinendam.

671 Fundatur 6us: ideo maxime admittenda esset subsistentia positiva distincta a natura completa, quia aliter explicari recte non posset in carne mysterium; sed sine subsistentia positiva posset recte explicari; ergo admittenda non est. Probatur minor: Celeberrimi Patres defendentes doctrinam Romanam explicabant recte mysterium Incarnationis, sed explicabant illud independenter a subsistentia positiva, imo absolute; ergo sine subsistentia positiva posset recte explicari mysterium Incarnationis. 2a probatur: Mysterium Incarnationis in eo consistit, quod Verbum Divinum sit ita unitum humanitati, ut in Christo non permanserit persona humana. Sed quod in Christo, posita ablatione humanitatis cum Verbo Divino, non permanserit persona humana, explicatur evidenter sine subsistentia creata positiva; ergo sine illa explicatur recte mysterium. Maior videtur plana. Minor probatur: posita unione humanitatis cum Verbo Divino, evenit non manere rationem unionis humanitatis eius ad Verbum Divinum; sed non manente eius dicta ratione, non manet persona humana, quae per tales rationes obtineret; ergo etc.

672 Respondeo concessa maiore, et negando minorem, ad probationes concessa maiore distinguo minorem: sed illud explicabant independenter a subsistentia positiva vel negativa, idem quasi, minorem non explicabant sub ista positiva, aut ista negativa, concedo minorem; vel independenter ipsa a subsistentia positiva vel negativa, nomine, nego. Verum est quod Patres et Doctores non dicunt hic, quod subsistentia positiva, aut subsistentia non altera; nec tamen ipsa explicabant mysterium Incarnationis per subsistentias creatas positivas, quia explicabant illud ratione modi. Attamen explicarent per subsistentias naturales creatas, illud nugatorie explicarent, ut constat ex n. 655. Ad probationes, concessa maiore, nego minorem; quia non explicatur persona sine subsistentia.

est non est subsistentia, nisi sit positiva. Distinguo minorem: explicat eventum alligatorie
omitto minorem: eventum rationis, nego minorem; Itaque dicta exoneranda.

Ad instantiam ideo autem 673
nulla subsistentia creata negativa explicatur negatione quia ratio sit non permansit.
Potentia humana; quia explicatio huius veritatis equivalenter huic propositioni: posita unione hic hu-
manitatis cum Verbo Divino, non permansit negativa unionis humanitatis cum Verbo Divino; sed sic alli-
gatoria est. Haec explicatio etiam nugatoria explicaret eandem veritatem mediante subsistentia pro-
babile: quia in praedicta explicatio non est nugatoria, nugatoria etiam est subsistentia posi-
tiva. Minor quatenus supposito quod subsistentia creata consistat in solo modo positivo in incompatibilitate
cum subsistentia Divina: tunc sic: explicatio eiusdem veritatis mediante subsistentia positiva equi-
valet huic propositioni: posita unione hic humanitatis cum Verbo Divino, non permansit vel huma-
te entitas incompatibilis cum Verbo Divino. At haec explicatio eque nugatoria ac priora
est: ergo si nugatoria est praedicta explicatio etiam est nugatoria haec posterior; ac
proinde, si subsistentia negativa consonat doctrinae Conciliorum et Patrum, subsistentia positiva
non consonat.

Ingeniosa sententia est haec instantia. Pro cuius solutione nota explicationes 674
illas esse nugatorias, quae explicant idem per idem; talis est priori illa explicatio Conciliorum facta
mediante abstractionem: non est quia idem sit humanitatem esse unitam Verbo, ac non habere
rationem unionis ad Verbum: ac proinde idem est dicere humanitas cuius manet
sine subsistentia, ac dicere, sit unita Verbo, et ideo: totum quod explicat idem per idem
mediante abstractionem quando dicitur, posita unione hic humanitatis ad Verbum, non permansit subsi-
stentia humanitatis; nam est idem ac dicere, posita unione humanitatis ad Verbum, posita
sit unio humanitatis ad Verbum; idem quippe est facta tolli negationem unionis humanitatis ad
Verbum, ac poni unionem humanitatis ad Verbum: ergo haec explicatio est nugatoria. Tamen non est
nugatoria explicatio, quae explicat effectum per causam; nam est explicatio, quae mediante principia per
effectum hac: talis est explicatio, qua mediante subsistentia positiva explicant Conciliorum et Scri-
ptura; quod idem est dicere, posita unione humanitatis ad Verbum non permansit subsistentia
creata, ac dicere subsistentia creata ablata sit seu non permansit, quia hu-
manitas sit unita cum subsistentia Divina; quod idem est ac dicere subsistentia Divina
unita humanitati est causa, ut non permaneret subsistentia creata: quae ablatio cum sit
non ab ipsa facta; at etiam necesse dicto a subsistentia Divina unita humanitati fit, eum
est, quod nisi sit explicatio eiusdem per idem, sed effectus dicti per causam dictam. 675

Itaque ex his solutio ad instantiam

postea n.º 673 Cum mare lecto, et nomine; maxima quippe est disparitas et dissimilitudo inter utranque explicationem. altera quippe explicat ideas ideae, et altera per causas explicat effectus dimensus redit ad causam. at in nostra praelatione res duo, sub terminis creatoris et divinae sanctis nascit esse in dispositione eius de mare; et hinc ille mare nomine; quod ipso illo dicit, postea esse effectus quos posita causa, et effectus neque sequitur esse positione causae. qui loquendi mos non est nutonii; quantoque est honore phil. Heinij: erat quippe nullum

suillen
applati
hg Do
tati
p. Dm

6.76
NV

nasio
tiones
Sub
q. pr
p.
natio
loq
ad Su
amare

382|74

Señor mio, Yo creia, que

petizion, mas considerando las

continuam.te dexaré de cansar

qualq.ra p.te hallaré lo que qu

valde, o de grazia, sino es que me

ne de pagar la nulta queza que

done. Dios g.de a V. m.d

677
Hoc

nana quanta erat, sua sit terra esse entis positiva et ag quam tentus Dominus in nana humana planta esset: ex adiunditet illa; sed hoc dico non expugnat quippe Dulionis decretis et fides: ex neque quod substantia sit entis positiva. sed quid reret adversarius et reddas argutiones, quas a sibi hic exho: etiam Sulius Tridentinus, sessione 13, canone 2.º decerunt inter ages dus de augustissimo eucharistiae sacramento, destrui substantiam panis manentibus speciebus seu accidentibus panis; sed aduertere vires panis

Cestiq acentis imanere quæ huo e acere neq manere Vbicae neq duræ partiy: cæ 1 it Bene defini Valiq Quod sine gratia Fidei de hemento et minea Ora nequit intelligendi e Veliq Deus acentis aq in ita narto ad ly rem has hic partiy. Hoc Deus rebunt ad Verlariy: q intenti prudenti ac pho hic aucprendi e Deliy: ide ego teo ad Verdo Pamajcem intelligentia lit ere Deo a Deu ...

naenj= me.

a Vmd no le molestara con mi

mi molestias que a Vmd se le hazen fra: 678

a Vmds; porque por mi dinero, en

...iliere. Y io no pedirá a Vmd nada de

esperarse 15, o veinte días; pues yo no

Vmd tiene con mi Patron. Vmds per- 679

Capia

quas sapientia.

... Si tamen e subsistentia

... Totis q. subsistens exemqui nara e

Sit subsistentia narae Vnatis et vnlentibus dici quia subsistentia, totis q subsistens extati nara et illius subsistentia dici subsistens. Noto 3º in Deo dari tres Hypostases; q huius ste Hypostasis Vsurpatur eam ad signandam personalitatem: Luego in Deo dent tres personalitates, et q in Deo dent tres Hypostases: Dubitabat ante olim an predictis huius signaret naturas personalitatis tantum; tempore q. merito dubitabat an De Deo tres Hypostases admitti possent

Hy notatis accedo ad Difficultates huidatis celebres: sit quæ- 680

positus n.° 673 cum maxime recto, et nominis; maxima quippe est disparitas
et dissimilitudo inter utramque explicationem. altera quippe explicat idem per idem, et
altera per causam explicat effectum dimensionem ad causam. at inter praelationes
duo, subsistentiae creatae et divinae, tantum narrat esse unde partes in eius de narrat;
et hinc [illegible] nominis; quod [illegible] illo dicit, positus esse effectus, quod
posita causa, et effectus [illegible] sequitur esse positione causae; qui loquendi modus
non est nutorius; quandoquidem est bonus philosophus: erat quippe, nullum
fuisse impeditus ut poneret effectus, posita causa, et causas fuisse sufficienter
applicatas, ut reponeret effectus. quae explicatio donat mentem auctoris, et [illegible]
haec ratio nestorianus, [illegible] divinus verbis sanctis fuisse per unionem veram et realem humanitati; non autem per unionem affectivam et influentem, ut tolleret subsistentia creata, et
per divinas subsisteret humanae cap; ut docuere efficiebant nestoriani.

676 Fundatur sexto in
[illegible] unionem, in actio est communicari et unum [illegible]: eius non esse per unionem [illegible]
nationis et communicationis [illegible]: eius non [illegible] quae per unionem non [illegible] nationis et communicationis [illegible]: eius e natura existens in re; atque haec est [illegible]
subsistere: eius in natione [illegible] stat tota [illegible] subsistentia. [illegible]
quod [illegible] natura divina [illegible] subsistentes: quod [illegible]
per unionem [illegible]: [illegible] subsistentia; quod [illegible]
nationis [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] de quo: eius e natura subsistentes in se in se subsistens, non
[illegible] in se in communicata alteri [illegible]: hoc tamen [illegible]
ad subsistentiam; aut natura ipsa divina [illegible] subsisteret, et eodem modo
[illegible] subsistentiis.

677 Fundatur 8.° in [illegible] ex Sancto Damasceno
[illegible] Cap. 6.° [illegible] verbum divinum assumpsisset [illegible] quae in humano
natura plantaverat; sed si subsistentia esset ens [illegible] quam
verbum divinum in natura humana plantasset: eius assumpsisset illam. sed hoc dicendum
non est; [illegible] decretis et fidei: eius neque quod subsistentia sit
entitas [illegible]. sed quid [illegible] argumentationes, quas [illegible]
[illegible]: [illegible] sermone 23, cap. 2.° de eo [illegible]
de augustissimo eucharistiae sacramento, de [illegible]
[illegible] accidentibus panis; sed [illegible] panis

in statu accidentis permanere quia tunc esset neque manere ubicae neq duratio partium: ergo ut bene definit. Dictum Quod sit ita quatenus de firmamento et in natura: nequit intelligendum esse illud Dei accidentibus quae non ita naturae adhaerent sicut partium. Hoc etiam reduit ad veritatem quod videntur persuadere ac philosophi aut prendendum ex dictis: idem ego reo ad veritatem Damascenum intelligendam sit esse Deo quod Deus plantaverat in natura humana quod pertineret ad naturam non autem de eo quod plantaverat pertinens ad personam cuius explicationem naturae ex nostris solis gratia honestius dedimus.

Caput 3um

Reiiciuntur aliquae opes circa effectum formalem subsistentiae 678

Ingnota fuit inter gentiles philosophos subsistentia cuius nam tamen post celeberrima et notissima exaltatissima Trinitatis et Incarnationis vel Divini mysteria: vulgatissima cum certe est huius rei notitia iudicis ad philosophias. Id praesentis ad plenas theologias et gravissimas difficultates superanda. Duo continet quaestio hoc: quas inveniam unum; aliud est an subsistentia sit entitas positiva vel naturalis. De quo statens et aliud qualis sit effectus formalis illius. In quo difficile modo versantur. Ad quod claritatem Noto aliqua: tam quod nomine naturae completae in praesenti intelligenda venit natura realis cui nil deest pro suo complemento in esse naturae. 679

Noto 2o quod subsistentia naturae rationalis dicitur personalitas, atque inde totum resultans ex natura rationali et personalitate dicitur persona, quam sapientissimus Boetius sic definit: Persona est rationalis naturae individua substantia. Si tamen est subsistentia naturae sensitivae et realis dicitur hypostaticitas: totum quod resultat ex eiusdem natura et subsistentia dicitur hypostasis. Denique si sit subsistentia naturae realis et insensibilis dicitur quaevis subsistentia, totum quod resultat ex tali natura et illius subsistentia dicitur subsistens. Noto 3o in Deo dari tres Hypostases: quod tunc iste Hypostasis usurpatur etiam ad significandas personalitates: circa in Deo dantur tres personalitates, sicut quod in Deo dantur tres Hypostases: Dubitabat autem olim an praedictis dicitur significat naturas et personalitates tantum. Cum quidem dubitabat an de Deo tres Hypostases asseri possent 680

His notatis accedo ad difficultates, sub statu celebres, sit quaeque

nam sit effectus formalis subsistentiae creatae, quia nam sit effectus ille principalis quem subsistentia causat formaliter in natura creata subsistentia, et plurimis sectantibus sequentur authores, neque enim est facile illis assignare quam propriae, independentia scilicet a supposito, quamvis nulla mihi placet. 1º est 2º quod dicit effectum formalem subsistentiae constitutum in eo, quod reddat naturam, quam afficit, independentem a subiecto sustentationis: ita paterfamilias in Metaphysica disputatione 34 sectione 4º, cui pluribus adhaeret Eschalar Suarez in Metaphysica disputatione 5, capite 2º. Sed contra est: eius angelus, Deus, sua quidem natura est subsistentia. Probo hanc consequentiam: angelus, Deus sua quidem natura est independens a subiecto sustentationis; sed illud est subsistentia, quod ut huius natura est independens a subiecto sustentationis: ergo angelus, Deus sua quidem natura est subsistentia. Ergo minor: quod angelus, Deus sua quidem natura concreatur, ut quidem est independens a subiecto sustentationis.

Contra 2o

681 Maior 2º quae sunt natura quidem est independens a subiecto sustentationis, et quae sunt natura quidem non includit formaliter subsistentiam: ergo effectus formalis subsistentiae non est reddere naturam independentem a subiecto sustentationis. Contra 3º totus compositus substantiale, et suae partes per creationem non est complete: ergo effectus formalis subsistentiae non est independentia a subiecto sustentationis. Consequentia probo: totus compositus substantiale creatus non includit formaliter subsistentiam, sed totus compositus substantiale creatus est independens a subiecto sustentationis, ergo independentia a subiecto sustentationis non est effectus subsistentiae. Ergo minor: quod neque includit subiectum sustentationis neque sustentatur ab altero subiecto. Contra est denique: ergo actio creativa est subsistentia. Probo sequelam: illud est subsistentia quod ut huius natura est independens a subiecto sustentationis; sed natura per suam actionem, qua creatur, est independens a subiecto sustentationis: ergo etc.

682 2º Dico: docet effectum formalem subsistentiae consistere in eo, quod reddat naturam subsistentem in se. pro hac sententia paterfamilias apud Alfonsum disputatione octava Metaphysicae, sectione 4, nº 3º. Sed contra: nam subsistere in se, vel est non posse communicari alteri naturae, vel non posse communicari alteri supposito; sed neutrum est effectus formalis subsistentiae: ergo non est effectus formalis subsistentiae reddere naturam subsistentem in se. duplicem partem probo. Antecedens: 1º est, non esse effectum formalem subsistentiae naturam non posse communicari alteri naturae, quia sic probo: natura quae per completa est sua est incommunicabilis alteri naturae: ergo natura est incommunicabilis alteri naturae: non est effectus formalis subsistentiae. Antecedens probo: –

ideo natura sibi subsistentias esset incommunicabilis alteri naturae, quia talis ella uniret non posset sibi trahere unum ipsa; sed natura quaelibet rationalis habet non posse sibi trahere unum ipsa se, cum altera natura, sicut illa uniat: ergo natura quaelibet completo rationalis est incommunicabilis alteri naturae.

Probatur aliter idem intentum. pone duas naturas singulares separatas 683
alteram ignis et alteram aquae: tunc sic altera natura rationalis est incommunica
bilis alteri: ergo independenter a subsistentia stat, quod natura sit incommunicabilis alteri,
atque adeo naturas esse incommunicabiles alteri, non est effectus formalis subsistentiae. antecedens
probatur: eatenus eiusdem naturae possent uniri sive communicari, quatenus in igne
reperiret simul suas partes ignis, et calor aquae igne, et contra in aqua invenit
suas partes reperiret etiam sua ignis; sed ipsa natura ignis et natura aquae, quoad com-
municari repugnant per se ipsas: ergo altera natura rationalis est incommunicabilis
alteri. confirmatur: non est impossibile in alia providentia naturam aliquam completa ra-
tionali praestare repugnantiam uniri et communicari cum altera natura: ergo incommunicabilitas cum
altera natura non est effectus formalis subsistentiae.

2a pars, quam supra n° 682 in mire ti- 684
tulo intendebamus erat, non esse effectus formales subsistentiae reddere naturas in
communicabiles alteri supposito, quas sic probatur: non est effectus formalis subsistentiae, quod sta-
re possit sine subsistentia. sed sine subsistentia stare potest, quod natura sit in communi
cabilis alteri supposito: ergo non est effectus formalis subsistentiae, quod natura sit incommunicabilis
alteri supposito; tamen consequentia, sumitur minor probatur: naturam esse incapax ut uniat
alteri supposito, non est impossibile. sed naturam esse incapax ut uniat alteri supposito, sine
subsistentia est incommunicabilis alteri supposito: ergo sine subsistentia stare potest, quod na-
tura sit incommunicabilis alteri supposito. Unionem nullam exhibent repugnantias ad re-
lationes et praeterea apparet probabilissime ... ; in 1a capax unus sive et
incapax relationis non est impossibile: ergo naturam esse incapax ut uniat alteri sup-
posito non est impossibile.

Probatur 2o non esse effectus formales subsistentiae reddere naturas incommunicabiles 685
alteri supposito ... repugnat naturas habentes suas proprias habere simul alteras subsisten-
tias, eo ipso natura subsistens posse communicari alteri supposito: ergo non est effectus formalis
subsistentiae reddere naturas incommunicabiles alteri supposito. probatur maior: non est contra
rationem naturae subsistentis per unam subsistentiam, quod habeat simul alias subsistentias: ergo non
repugnat naturam habentem suas proprias habere simul alteras subsistentias. antecedens probatur =

natura Divina subsistens per subsistentiam Patris est natura, quae ex parte subsistens, Sed natura Divina, ita subsistens non requirit subsistere per alteram subsistentiam: ergo non est de ratione naturae subsistentis &c. Pt minor; quia natura Divina subsistit etiam per subsistentiam Verbi, et Spiritus Sancti: ex quia natura deducitur non convenienda conditio, sed non requirere natura Creata petente pro suo statu naturali subsistere duplici subsistentia adequata adequate quantum ad in subsistente.

3.º Sequitur quam etiam reflectit, et impugnat contra de

686 parte illa, et dicere nunquam potest affirmat, effectus formalis subsistentiae esse reddere naturam ita per se existentem, ut non sit in alio, tanquam in supposito, quod constituat. Probatur suo probo 1.º quia natura Divina habet id esse, et independenter a subsistentia: ergo non est effectus formalis subsistentiae reddere naturam, ita existentem per se, ut non existat in alio, tanquam in supposito quod constituat. Atque est evidens, quia natura Divina nullum potest constituere suppositum: neque enim per se existeret aut subsistentia, aut unio in illo. Idem argumentum probat in Angelo, qui naturaliter natura, ita existit in se, ut in nullo supposito possit existere constituens illud; neque enim per se existet aut subsistentia aut unio, cum non sit ens incompletum. 2.º quia subsistentia, per quam anima rationalis unita meretur subsistit simul cum unione. Sed anima rationalis unita non ita existit, ut sit in alio, tanquam in supposito, quod constituit: ergo de ratione subsistentiae non est reddere naturam ita existentem in se, ut non existat in alio, tanquam in supposito, quod constituit.

4.ª Dicit esse incommunicabilem effectus forma-

687 lis subsistentiae esse reddere naturam incommunicatam alteri ut supposito: idem est quam naturam subsistentem fieri a subsistentia incommunicabilem alteri naturae subsistenti, ut talis. Sed haec sententia habet contra se impugnationes positas nuper n.º 685 contra eam praeteream: non est impossibile natura unius tantum capax subsistentiae: ergo non est effectus formalis subsistentiae reddere naturam incommunicatam alteri supposito: pt consequentia, quia si natura tantum unius subsistentiae est capax, habet naturaliter, ut non possit communicari alteri supposito; proinde id non est effectus formalis subsistentiae: et antecedens suadetur supra a n.º 684. Contra est 3.º: natura Divina ex se est incommunicabilis alteri supposito: ergo independenter a subsistentia habet natura Divina non posse communicari alteri ut supposito, ac proinde non est effectus formalis subsistentiae naturam non posse communicari alteri ut supposito. Antecedens probo: natura Divina ex se non potest subsistere nisi per subsistentias suas proportionatas. Sed subsistentia creata non est proportionata naturae Divinae ex defectu dignitatis ejus illa: ergo natura

(1) una exte e incommunicabiliz alteri supposito.

688 Pr Oton dispute 8, metaphe, secc 8ª nº 4, docet, effectus formalis subsistentiae consistere in eo quod sit term., et complem. ultimum naturae; in qua explicatione secutus e Arriagam, qui postquam aliorum sas reiecit dispute 4 metaphe, secc 8, sub secc 3ª, inquit ignotus huic esse effectus formalis subsistentiae; proindeque solus posse assignari subsistentias esse complementum substantiale naturae. Sed ut haec solutio nullam statuant operam nit omnes dicendum e 1º contra Arriagam praevalet posse assignari effectus formales subsistentiae, quod dum ita haeri potest, debet assignari, sicut in ceteris, ut opinionem videamus onere succumbere. Dicendum e 2º contra Oton, se non explicasse effectus formales subsistentiae, ac proinde in deciderem reliquisse difficultatem; quia non dubitamus subsistentiae esse term. ultimum et complementum naturae, sed dubitamus ulterius quid sit, et in quo formalis consistat, quod subsistentia compleat, et terminet ultimo naturam.

689 Agendum proinde e contra nos, ratione suas sic explicantes: Ille effectus formalis subsistentiae esse reddere naturam incapacem componendi suae cum aliud per se. Nec placet haec explicatio; quia stat optime naturam non esse incapax esse aliud per se suae componendi: ergo non e effectus formalis subsistentiae reddere naturam incapacem componendi suae cum aliud per se. Ans probo: eadem natura esset capax componendi suae cum aliud per se, quatenus existe esset capax unio cum altero supposito, ut tali; sed non repugnat naturam, non sui incapax huius modi unionis: ergo stat optime naturam &. Dices, tales naturas fore incapaces componendi suae cum aliud per se, ex duplici titulo, ut existe, et ex subsistentia. Contra solutio: 1º quia illa incapacitas iam non est effectus specialis subsistentiae pro ut differentis a subsistentia: 2º ergo eius modi natura non indiget subsistentia: probo hanc conseq: natura indiget subsistentia pro pter effectus formales illius; sed sine subsistentia haberet eius modi natura eundem effectus formales: ergo non indigeret subsistentia.

690 Item impugno eandem sam. Potest e natura exigens ad suum statum connaturalem duas subsistentias; sed natura exigens ad suum statum connaturalem duas subsistentias non redditur per subsistentias incapax constituendi suae cum aliud per se: ergo de ratione subsistentiae non e reddere naturas incapaces constituendi suae cum aliud per se. In mare nulla ostendit implicatio.

mine probo: natura exigens suam subsistentiam ad sui statum complem-
tum est sine subsistentia, quia eo ipso est absque natura; sed natura praecisa
sine subsistentia, quia est absque natura, est capax existendi sine ens
aliud per se: ergo &c. Praeterea per subsistentiam potest reddi natura ca-
pax, quae incapax erat aliud per se existendi: ergo non est de ratione
subsistentiae reddere naturam incapacem existendi per hoc ens aliud per se.
Antecedens est manifestum; quia per subsistentiam potest natura existere vi sua per se, sicut per bonam
ex duplici natura unitate supposita, ut liquet ex mysterio Incarnationis: ergo &c.

691 vi Denique Dominus Hur-
tadus in Metaphysica disputatione 11. sectione 6. distinguit effectum formalem subsistentiae in eo quod
compleat naturam in ratione principii operandi. Cui opinioni non acquiesco 1°. quia stat
optime subsistentia non complens naturam in ratione principii operandi: ergo effectus formalis
subsistentiae non est complere naturam in ratione principii operandi. Antecedens probo: Omni-
potentia Divina etiam stat distincta a subsistentiis et completa in ratione principii ope-
randi; sed omnipotentia Divina, ut stat distincta a subsistentiis non includit sub-
sistentiam: ergo stat optime subsistentia non complens naturam in ratione principii ope-
randi. 2° natura ignis etiam divisa a sua subsistentia est stat completa in
ratione principii operandi: ergo sine subsistentia intelligitur stare natura com-
pleta in ratione principii operandi; atque adeo non est effectus formalis subsistentiae
complere naturam in ratione principii operandi. Antecedens est mihi sileritum, et satis con-
stabit ex quaestione 1a libri proxime sequentis. 3° plura quae non sunt sub-
sistentia complent etiam naturam in ratione principii operandi: ergo est subsistentia,
quod non est subsistentia. Consequentia est evidens, et antecedens suadetur ex eo, quod plura accidentia
distinctiva actus sui principium operandi; consequenter complent naturam in ratione princi-
pii operandi; nec tamen illa accidentia sunt subsistentia.

Caput 4um

692 VII Sam meam propono et explo-

sas omnes quae communiter pro explicando effectu formali subsistentiae creatae afferri
sunt in probationes, restat, ut quanta licuerit claritate, nostram
proponamus. Pro cuius intelligentia habendum est ante oculos, nos non
aliunde cognovisse subsistentiam, nisi ex mysteriis Fidei scilicet Trinitatis, et
Incarnationis: Unde quando neque Fides, neque nos convincat, aliud concedendum
esse subsistentiae creatae, nisi quod ex mysteriis Fidei concedere cogimur; quinde

que illi effectus formales debemus dare subsistentiae in esse tali, quas habet
subsistentia Divina in esse subsistentiae. Noto 2º quod quando requirimus
in effectus formales subsistentiae, loquimur de illo effectu formali subsisten-
tiae, pro ut distincta ab subsistentia; ac proinde de illo effectu, qui solus
praestari potest a subsistentia, et formaliter, et latius virtualiter tali. 693

Sit nostra Conclusio. effectus
formales subsistentiae sunt duo, quod formaliter reddat naturas completas capacem
inquantum se tenet ex parte ipsius naturae, componendi unum per se cum altera
natura. Singularis haec explicatio multis in se odiis fortasse patebit, quae
non me terret, dum veritatem attigisse iudico. Et quidem perspicua est nostra ex-
plicatio, cuius sensus est, quod effectus formalis cuiusvis subsistentiae est, quod per subsistentiam seu
bene fundatur illius natura sit capax componere unum per se cum altera natura (
intelligentia Philosophia natura completa) proinde animadvertite, quod si duae naturae
completae non subsistentes unirentur inter se ut natura humana et equina non
facerent unum per se, sed manerent duo per se, quae antea erant, et fa-
cerent unum per accidens. 694

At vero natura completa habens suam subsistentiam habet quantum ex parte
ipsius requiritur ad componendum unum per se cum altera natura completa. quod sic he-
2º natura unitur cum subsistentia illius natura resultat unum per se scilicet
una persona ex duplici natura in unitate suppositi. Sicut ex una natura
humana cum subsistentia Verbi Divini resultat unum per se scilicet una persona con-
stans natura Divina et humana in unitate suppositi completa: proinde si cum
subsistentia Angeli uniretur etiam natura humana resultaret unum per se scilicet
una persona ex natura angelica et humana in unitate suppositi. Unde col-
ligitur, quod si unum per se non intelligitur unius naturae per se, sed unius per se naturae
quae non repugnat esse unum per se, ut duplicis naturae ut manifestum fuit
in Christo Domino. Per si naturas completas excludimus naturas incompletas 695
quia haec non est capax subsistentiae rationis suae totius.

Per Capacem inquantum se tenet ex parte ipsius
naturae, intelligimus quod attentis viribus, quas natura completa debet habere ut obtine-
at unum per se cum altera natura ... perfecte non deficiat naturae subsis-
tentia ad tale unum per se componendum. Dixi etiam quod subsistentia reddit
naturas capaces, non quod illis superaddat potentiam, aut perfectionem aliquam,

intrinsecam per identitatem, [...] quaz sit capax [...] ni. [...] per se cum alia natura: sed quando natura [...] subsistentiaz mea linea in qua [...] unum per se cum altera natura, cum se [...] ita q. [...] subsistentiaz [...] ex [...] natura [...] natura [...] unum [...] alteram naturam, quatenus [...] infinite suppositi [...] quod ideo [...] videat [...] praestare naturam causa efficiens; sed tamen [...] in vero [...] ut natura [...] erat ad [...] subsistentiae: [...] quatenus subsistentia quidquam producat: sed quatenus [...] natura [...] ut unum per se [...] cum altera natura infinite suppositi.

696
VII Nec [...] pro hac [...] illis [...] quibus [...] impugnabimus [...] praesente: intendit enim a sufficiente parte enumerare [...] effectus [...] subsistentiae illius quem nos assignamus: [...] cum natura non posset sine [...], et [...] illius esse specialem [...] subsistentiae. praeterea subsistentia divina [...] et [...] subsistentia: sed effectus [...] subsistentiae divinae [...] ille, quem nos assignamus: ergo [...] et [...] effectus [...] existentiae [...]. [...] subsistentia divina [...] tanquam effectus [...] illius, quem nos assignamus; sed nullus alius [...] subsistentiae specialis divinae, [...] unum per se [...] cum subsistentia [...] aliquem alium effectum specialem [...] subsistentiae; sed iste effectus non est [...] subsistentiae [...], ut [...] ex [...] praesente: ergo &c.

697
VII Nec proficies quidquam [...] esse effectum [...] subsistentiae reddere naturam incommunicabilem alteri supposito ad [...] unum per se, quod [...] nuper citato dicebamus, non [...] subsistentiae capax. [...] non [...] incommunicabilis alteri supposito, [...] communicatio cum illo [...] esse [...] cum illius subsistentia: quod esse incommunicabilem alteri supposito non [...] effectus [...], ita specialis subsistentiae, ut dari nequeat sine subsistentia; praeterea non [...] natura subsistens incommunicabilis alteri supposito: quod non est effectus [...] subsistentiae reddere naturam incommunicabilem alteri supposito, [...] nulla ostendit implicatio, neque enim repugnat, quod natura subsistens sua subsistentia substat [...] subsistentia alterius suppositi, [...] natura ista subsistens [...] alteri supposito: quod non repugnat natura subsistens incommunicabilis alteri supposito, quod [...] illius naturae [...] aliqua [...] duas subsistentias [...]

non est in plato, sicut quodlibet ex illis personis, et illarum aliqua coalesceret ex duplici natura in unitate suppositi.

Probo ulterius meam conclusionem: ille est effectus formalis subsistentiae, qui specialiter convenit ab omni subsistentia, et praeterquam nullus alius specialiter convenit ab omni subsistentia: sed talis est ille quem nos assignamus: ergo est effectus formalis subsistentiae. Maior evidens, quia effectus non convenientes specialiter ab omni subsistentia, ideo ita est, vel quia possunt convenire ab altero, quam ab hac subsistentia, et hac ratione tamen non est effectus formalis subsistentiae: vel est, quia possunt non convenire ab aliqua subsistentia, qua etiam ratione non est effectus formalis subsistentiae, siquidem hac positione non resultat ratio convincendi quod est effectus formalis subsistentiae, qui specialiter convenit ab omni subsistentia, et praeter quem nullus alius specialiter convenit ab omni subsistentia. Minor probatur: et imprimis nullae duae naturae completae, quae inter se convenirent absque subsistentia facerent. Hoc

Vide. Unitas cum quo sequitur

facerent unum per se, quin facerent unum per accidens, et duo per se. ergo si a subsistentia provenit, quod natura completa possit constituere unum per se cum altera natura completa, provenit exactissime a subsistentia. Probatur minor: per eius dicti effectum provenire ab omni subsistentia: eius dicti effectus provenit a subsistentia divina: ergo et ab omni subsistentia. Probatur consequentia: a subsistentia divina provenit quia subsistentia est, sed omnis subsistentia est subsistentia, ergo etc. Denique quod nullus alius effectus proveniat specialiter ab omni subsistentia constat ex reliquarum sententiarum impugnatione. 699

Dicat aliquis eius dicti effectum provenire a subsistentia divina, non quia praecise sit subsistentia; sed quia subsistentia divina est. Haec solutio est voluntaria, et sine fundamento, contra quam sic arguitur: subsistentia divina non esset formalis subsistentia, si non proveniret ab ipsa praedictus effectus formalis, nullus alius proveniret necessarius: ergo ideo praedictus provenit, quia subsistentia est. Probatur antecedens: si non proveniret a subsistentia

Divina praedicto effectu formali nullo alio proveniret, repugnaret pro-
venire a natura, ut tali. Sed subsistentia, quia nullo effectu formali
proveniret, repugnaret provenire a natura ut tali, non est subsistentia: ergo subsis-
tentia Divina non esset formaliter subsistentia. Et minor est evidens; nam vere
completio naturae inesse talis producta quae natura habere ab ipsa et
independenter a subsistentia, ut docuit Pater Hurtado supra dicebamus.
Deinde ex naturae existentes in se per naturam habere ab ipsa, ut docuit
Pater Bar... supra probavimus, quod idem intelligendum de ceteris effectibus
subsistentiae, quos saepe praesente impugnabimus. Alii naturam non possent;
nam ex ea subsistentia est diversa ab ex a natura; atque adeo possit
ab illa provenire effectus formalis, repugnaret provenire a natura: ergo
subsistentia, a qua non proveniret effectus formalis, repugnaret provenire
a natura, non esset subsistentia: ergo subsistentia Divina non esset subsisten-
tia si praedicto noster effectus formalis non proveniret ab ipsa; perinde quam
ideo quod subsistentia est, provenit ab ipsa praedictus effectus formalis.

ex quia Doctrina colligitur

Nullam esse posse subsistentiam, quae non possit terminare duplicem salt-
em naturam: atque adeo subsistentia tali alligata et dicata uni
naturae, ut non possit uniri simul cum altera natura completa, est impossibilis.
Probatur de summi ex nostri praesentis doctrina, ex qua sequitur subsistentiam habere
ex suo conceptu formali, posse uniri simul cum duplici natura completa: ergo im-
possibilis est subsistentia, quae non possit uniri simul cum duplici natura completa,
quod significat: ex illis naturis subsistentibus per unicam subsistentiam, alteram
non sistere in se ... . Sed effectus formalis subsistentiae est reddere
naturam existentem in se. ergo &c. Nominares quod ut per subsistentiam Divinam
substat natura Divina, nisi omnis natura Divina sit in se, et eodem modo
natura humana subsistens per eandem subsistentiam Divinam. Praeterea omi-
tto majorem et minorem: quod effectus formalis subsistentiae non est naturam sistere
in se; sed ille quem nos supra assignavimus.

Colliges 2o: naturas incompletas non habere
subsistentiam, sed solas naturas completas habere illam; unde sua subsistentia si-
ve spiritualis sive corporea non habet subsistentiam praeter naturam suam. Nota est
quod natura incompleta non indiget subsistentia: ergo illa non habet. Consequentia constat

q. n. het q superfluit et suppleat id quo n indiget. Arg. probat q. substentia ad id deserviat, ut natura substituat unius q se ly natura. Sd ad hoc natura incompleta n indiget substentia. erg. &c. pt mi. q tralis modo et unde substituit unus q se n intelecta substentia. Coliges 3o. eandem naturam posse substentare simul p duplices substentias, sive pricias ut diuinas, sive altenas alienas, et pricias altenas, licet rei ro n erta nisi n regnantia. Dices substentias esse ultimum naturae complementum, st tamen natura haberet duas substentias ramnensha foret ultimus complementus. Sd dicendum ro usque, substentias esse ultimus naturae complementus, inquantum id, p q ultimo complet natura e substentia, n ante e ultimus, inquantum de genere substentie n potest habere nisi unicam tantum. et hec pro substentia et secundo libro dicto sufficiant.

LIBER SECUNDUS PHICORUM

DE CAUSIS EXTRINCIS CORIS NARIS.

DYSPUTATIO 1a

DE CAUSA IN COMUNI

Dissexuimus fusse libro superiore de causis intrinciis corporis naturalis, quarum notitia, et multis melius cognoscendis sedula exercitatio, n dubito, quin vestrum plurimum conferet ingenium pro gravissimis quibusque tum e phia, tum e teologia difficultatibus facili et eleganti studio superandis. Sd ecce 2o, narum q hic librum ingredimur. 102

in quo de causis extrinsecis eorundem corporum disserendis nobis est laborandum: hic est, quo vestra appello ingenia; hic, ubi acriter illa est ardentissimam litterarum aviditatem instaurata vellis, qua vos iam olim pro sapientia comparanda stimulari intuebar. Scientia, qui nuper praecessit liber iucundissima equidem ac utilissima vos doctos legere secundavit. Certe qui modo vos excipit iucundiorem, uberiorem que fructum spopondit: quoniam beneficio neque in ea, quae nos maneat philosophia, neque in sacris theologiae penetralibus, quid quarantium quid que impeditum aut insuperabile terrebit: operi ergo incumbite, et labores pro viribus agrediamur.

Q.° 1.ª

De natura, et arte, et Casu

Caput unum

Quid sit Natura

703 Manuducimur a tractato rerum de causis progressi naturae artis et casus quippe cum omnia, quae distinguntur, sint, tam natura, ab arte, tam a casu, et demum causis eorum, quae distinguntur, modo nobis disserendum sit. Opere pretium hac dum natura artis et casus notionem aliquam permittere. Vocabulum natura plures habet significationes, ex quibus illae quae acceptionem separandam determinant, ac quibus in praesenti disputandum est. Utcumque ergo aliquando sumitur natura pro Deo, tamquam rerum omnium causa: aliquando pro ipso mundo idest pro collectione rerum omnium existentium in mundo. Unde dicitur aliquid existere in rerum natura, quod eparum rerum omnium rerum existentium in mundo: aliquando pro rei essentia sic dicimus esse naturam rei id, quod est eius essentia: aliquando pro activitate causarum operantium secundum communes providentiae leges: Alia plura hic enumeremus in quibus plures naturae significationes voluerit, adeat Clarissimus theologus Ioannes Martinez Ripalde tomo 1.°, de ente supernaturali, Disputatione 1.ª

Nos vero cum Aristotele explicamus naturam in eo sensu, in quo hic accipienda est: natura est principium motus et quietis eius, in quo est, primo et per se et non per accidens. Hanc Aristotelis explicationem naturae plerique admittunt, et pauciores quaerunt multumque laborant pro explicatione alia. Sed in re parum momenti est, et ideo non est ab Aristotele; cuius explicationem amplectimur. Ut ergo aliquid sit natura rigorose talis, debet esse principium, per se primo, quae in [illegible] sunt operationes motus et quietis. Motus est quadruplex: alius est a non ente ad ens, substantialis et dicitur generatio: alius est a minori ad maiorem quantitatem, et dicitur augmentatio, alius est a privatione qualitatis ad qualitatem, et dicitur alteratio: alius est a loco in locum, et dicitur motus localis: et ergo principium cuiuscumque ex his motibus est sufficiens ad rationem naturae. Quies autem est duplex: alia est positiva, et negativa alia. Quies negativa est carentia motus; haec tamen ut talis non est sufficiens ad rationem naturae. Quies vero positiva est conservatio termini ad quem tendit per motum et haec est physica quies et in ordine ad quam dicitur natura. 105

Praeterea requiritur ad rationem naturae quod tale principium motus et quietis, sit principium motus et quietis eius in quo est ea ratione, qua forma est in potentia; non autem sufficit ad rationem naturae, quod sit principium motus et quietis alterius, in quo non est, quamvis causa producens formam in alieno subiecto dicatur natura, neque est natura, hoc [illegible] causam [illegible], aut [illegible] lapides, neque angelus movens caelum orbes, quia licet hi omnes sint causa motus, non omnis non sit causa motus eius, in quo est, sed potius eius in quo non est. Denique principium quod est natura debet esse primo et per se, et non per accidens in eo, cuius est principium motus et quietis; ideo debet esse pars ex qua illius, quod ideo, quod est ratione rei est in ipsa primo et per se et non per accidens. atque adeo accidentia quaecumque concomitantia potentiae non sunt natura in illis, ubi [illegible] vero, non requiritur ad rationem naturae esse principium motus et quietis. Sed satis est esse principium vel motus vel quietis, pro eo vel illa et accipiendo disiunctive; cuius [illegible] aliquando contingat, vel in statu [illegible]. 106

Ex hac explicatione videris [illegible] substantialis esse naturam: quia est principium motus sive et quietis eius, in quo est: ergo natura [illegible] constat quod est principium tum motus localis, tum augmentationis et alterationis per quos movetur corpus. Quaeritur dubitabis circa [illegible] an sit natura

405 2. Neo Thomistae naturam esse naturam: quae est principium huius motus localis,
huius sensationis eius in quo est primo, et per se: ergo est natura. quae autem his spirituali-
bus non oblatat rationem naturae. Cum nostri tamen fundato, probe dubitari, an
anima rationalis sit natura in quantum producit operationes spirituales immanentes
in ipsa, ut intellectiones aut volitiones? affirmative vero cum similia in
proemio ad libros de physicis. quod sit operatio spiritualis, ut intellectio, quae
probatur. Probatur solum in anima, non omnis totum compositum movet intrinsece: quod a parte ex-
aliqua movet intrinsece, totum movet intrinsece: sicut a parte destructa, totum de-
struitur: ergo etiam haec ratio anima rationalis est natura.

407 Sed quid dicendum de anima rationali in statu
§ III separationis? 2. Dico, animas rationales in statu separationis non esse naturas; probatur:
quia non est natura, quae non est principium motus et quietis eius, in quo est: ergo anima rationalis in
statu separationis non est natura. Consequentia probatur: quia anima rationalis in statu separationis in nullo est;
sed quod in nullo est non est principium motus et quietis eius in quo est, ut est evidens: ergo
anima rationalis in statu separationis non est natura. Dices, animas rationales in statu separationis
esse in se ipsa; sed in se ipsa est principium motus et quietis: ergo est natura in tali statu.
Respondeo negando quod anima rationalis in statu separationis non est in se ipsa, sed in se ipsa non est,
in eo, cum quo identificatur, sed est idem ipsius. ex qua doctrina longius, neque Angelus
neque Deus esse vere et proprie naturas; quia Deus, et Angelus in nullo sunt. Sed quod in
nullo est, non est natura: ergo ... neque corporis, ut tale esse vere et
proprie naturam; ratio est eadem.

408 Rogabis, an Materia prima sit natura. Respondeo affirmative. Probatur: quia materia prima
producit suas passiones, per quarum productionem movet intrinsece totum compositum. Sed
materia prima est in composito: ergo est principium motus eius, in quo est primo et per se: atque adeo est na-
tura: major probatur: quia materia prima producit suas ubicationes. Sed per ubicationes materiae totum compositum
ubicatur: ergo materia prima producit suas passiones per quarum productionem movet intrinse-
ce totum compositum. Deinde materia prima potest producere suas quantitates, per quas totum compositum
ducitur quantum; sed materia prima est in composito: ergo materia prima est principium motus eius in quo
est. Probatur consequentia: quia per productionem quantitatis in composito movet compositum ad quantitatem. Idem
etiam suadetur probatur auctoritate Philosophi apud librum 7 Metaphysicae cap. 4, sic loquitur:
Natura ex quo primo inexistente generatur id quod gignitur. Sed materia prima est id ex quo
primo inexistente, seu ex quo praesupposito generatur id quod gignitur: ergo materia prima est
natura.

409

Sed pro perfecta huius rei intelligentia rogabis, quid sit violentum? Aristoteles 3° Ethicorum cap. 1° illud esse violentum, cuius principium est foris, nil conferente eo, cui vis illata. Explicatio haec ut iacet aliquam habet difficultatem: petit enim quod principium inferens violentiam forinsecum sit, seu sit extrinsecum illi, cui infert violentiam; hoc tamen non est necessarium, quia saepe corpus movetur ab anima motu violento. Sed anima non est foris, aut extrinseca corpori: ergo non est violentum cuius principium est foris. Altera inde habetur, quia saepe corpus grave movetur ab anima motu progressivo, qui est motus violentus corpori. Petit praeterea quod passum nil conferat ad violentiam sibi illatam: sed ex hoc eodem capite difficultatem habet definitio: quia nil confert passum, ut ab agente extrinseco uniatur illi aut vere est, nil conferat vere, non est violenta passio: ergo non sufficit ad rem violentam, quod illius principium foris sit, et quod passum nil conferat. 09 10

Proinde existimo Aristotelem ibi non definisse aut explicasse violentum in communi, sed aliquam speciem violenti: explicans tamen doctrinam hanc pro violento explicationem ... Violentum est, quod contingit rei ipsa reluctante. Dixi contingit: quia quod violentum est, omnino per accidens advenit rei patienti violentiam. Dixi rei, quia quae mere non infert violentiam: Dixi ipsa reluctante; quia res quaelibet resistit, et repugnat cuicumque sibi vim inferenti. Non tamen dixi, quod principium violentum sit intrinsecum, vel extrinsecum: quia utroque modo potest esse, et ab utroque principio potest provenire violentia proprietatis. Unde aqua, quando calefit patitur violentiam: quia contingit illi calor, cui aqua ipsa reluctatur: patitur etiam violentiam corpus grave, quando sursum movetur. 11

Ex qua doctrina infero, quod naturale, seu naturam, prout opponitur violento esse id, ad quod res inclinat ut sibi debitum: sic ubicatio in loco inferiori est naturalis corpori gravi: ipsi quippe debetur et ad adillam inclinat: sic etiam frigiditas est naturalis aquae, ad quam ut sibi debitam inclinat, et quam primum potest semel amissam restaurat; conformiter ad hanc doctrinam dicendum est dari medium inter violentum et naturale, prout opposita illi: quia illud est medium inter violentum et naturale cui nec res reluctatur, neque ad illud inclinat. Sed datur id circa quod res ita se habet, aqua enim neque inclinat, neque reluctatur dulcedini, quam saepe habet: ergo datur medium inter violentum et naturale: ut opposita illi. 12

Quaeritur hic an Deus possit inferre violentiam.

Creaturæ. Ñeo assumpte: q. inaⁿ vᵒ sine sua e violenta, et suas ad= praesentias, et varias medias mea e violenta, et cognis applat, n. dicuntur e violenta; sed hæc, et plura alia roe Deus facere: ergo Deus poe inferre violentias Creaturæ: sicut poe Deus Lapides extra Centrum ponere aquas calefacere. Vnde colliges duplici principio posse inferri violentias sub effectibus: poe enim Deus facere, q. Causa efficiens naturalis sufficienter aplata n. producat: praeterea maniali, q. poe facere manias extra sine illa, et independenti: q. poe dendare suas maniales, tum extra subiectum intra subiectum ad praesentias et varias.

13 Dices sit Deus posset facere praedictos effectus, nihilominus n. infert violentias: ergo n. poe violentias inferre Creaturis. Arg. probat: q. creaturæ n. reluctant iis effectibus a solo Deo provenientibus: ergo n. infert violentias. Probat ant.: q. creaturæ habent propensiones ad obediendum Deo circa quoscunque effectus: ergo &. nego ant.: ad cuius probationem, nego ant., et ad probationes nandum e ant., aliud e q. creatura habeat capacitatem ad obediendum Deo circa praedictos et similes effectus, et aliud, q. habeant inclinationem circa effectus praedictos. tum e verum: tum Deo vero e falsum. q. nulla creatura habet propensiones ad id, q. e contra suas naturas, et exigentias, sive a Deo sive ab alia Causa proveniat, imo illi intrinsece repugnat.

Caput 2um

De Arte, et Casu

14 In proemialibus ad logicam significa De Arte plura praedicabimus a n.º 20. et ex ibi dictis aliqua hic iterum dicemus, pro Artis notitia pro ut ad naturam pertinentis: si ergo audiustamus: Ars e habitus cum vera ratione recta factibilium: testor Comi Briceñes 2º theoriæ Cape 1º, quaestione 5ª: De hic de arte habituali disserebat Aris, nos vero de Arte actuali loquimur quam generice loquendo nomine Artis intelligimus: in quo sensu dico = Ars e recta ratio factibilium: dimuit in hanc explanationem. Venientibus q. si recta ratio intelligit dictamen rationis, seu regulas praescribentes practice quo modo efficiendum sit opus. Per si factibilium, intelligo opera externa, ad quæ efficienda ars dirigit. neq. enim ars, ut talis respicit pro objecto opus internum: sed potius externum.

15 Opus artificiale includit aliud de mat.

et de statua alia. De mali includit materia lapidea, et aere 16
q ab ante dysponit in hanc, vel illas figuras; pro statui vero includit dyspo
ez ipsas artificiales: v.g. statua Caesaris facta ex aere auro, includit de
mater ipsum aurum; ~~[struck]~~ De statui aute illas auri dyspoez ut invenietur, ad
q necessario facta e. includit hic difficultas, in quo consistat forma arti-
ficialis? Resp. suas operis artificioli, consistere in determinata partium dystantia
int se, et carentia aliarum partium. Probo: q statua Caesaris v.g. habet suas
artificiales consistit in eo q sit dysposita ... nullas artis; sed q sit dysposita
... nullas artis consistit in determinata partium dystantia et carentia aliarum: ergo sta
artificialis in predicta dystantia et carentia consistit. Ubi ostendit q statua
Caesaris sit dysposita ... nullas artis consistit in eo q habeat illas figuras, quas
ex directione artis habet; sed q habeat illas figuras consistit in illa determinata dystantia
quas partes habent int se, et q separatae n habent: ergo &c. 16

Unde colligo, suas operis artifi-
cioli n consistere in ubicationibus partium. Probo: q ubicationes partium, vel ubicatio
qua totus opus artificiale correspondet loco extrinseco, vel sunt ubicationes singula-
res partium; sed n ... ubicationes partium sunt forma operis artificialis: ergo
ubicationes partium n e forma operis artificioli. Maior duas complectit partes, quarum prima
probatur: n mutatur forma operis artificioli, quoties movetur locatur opus artifi-
cioli; sed quoties movetur locatur opus artificiolum, mutatur illa ubicatio: ergo
n e forma operis ubicatio, qua totus opus correspondet loco extrinseco. Probo se-
cundas minoris illius partes: Manere potest totus opus artificioli efficientibus eisdem ubi-
cationibus: ergo predictae ubicationes n sunt forma operis artificiosi: ans probatur: potest Deus
miraculose conservare partes cum sua determinata dystantia, et carentia aliarum par-
tium sine partium ubicationibus. Sed stat opus artificiolum, posita determinata partium
dystantia et carentia aliarum partium: ergo manere potest totus opus artificio-
lum &c. Ita e certa; q ubicationes sunt entitates dystinctae a partibus, quibus quoque
partes n conectuntur exacte. 17

Qua doctrina supposita: nota differentiae ab ante 1°, q artis solum
habet esse directionem ad opus efficiendum, natura vero efficit et producit suum opus.
2° ars ex natura sua e directio sed veronatura. 3° natura semper
e principium intrinsecum illi, in quo naturales suas operationes producit, ars vero
e ista semper e principium extrinsecum illi in quo suas operationes producit. 4°

q natura e subiectum: ars vero accidens sive ens, ars sit habitus sive actus semper e ens accidentale. Inde intendit natura esse perfectionem artis: hinc propter numquam instituatur: hinc etiam q natura producit physica: ars vero solum directive: hinc denique q natura non imitatur artem: ars vero imitatur naturam, ex quo perfectionem e, quo perfectius naturam imitatur, ex quo tandem inferri etiam naturam esse perfectiorem arte. Verum communiter dicatur artem perficere naturam, sed omnino non perficit illam perfectioni substantiali, sed accidentali.

18 Hinc ad casum progredimur. Casus dicitur a Aristotele eventus inopinatus, seu praeter intentionem contingens. Sic innuit Aristoteles textu 57. Unde fit q casus est eventus praeter intentionem contingens: accipitur causa casus, et principium eventus inopinati. Sic in exemplo repentina mors illius, qui sanus esse videbatur: in quo mors ipsa est casus: causa vero mortis est causa casus. Sed rogabis in quo differat fortuna a casu? Ut rem probo, fortunam, ut Aristoteles describit: fortuna est rerum contingentium subiecto rationali operanti libertatem eventus: per subiecto rationali operanti denotat, fortunam solum reperiri in subiectis rationalibus. Unde casus dicitur respectu fortunae, q haec minus late patet quam casus: casus enim his rationalibus, tum etiam irrationalibus potest contingere, fortuna vero solum rationalibus.

19 Denique quid sit fatum, sciendum est, ne quis forte antiquorum errores superstitiose sequatur. Credebant antiqui fatum imperium et leges rerum adeo esse, ut ipsis repugnare Numini non liceret arbitrio. Sed apage, ut nos dicamus deus hic involvamur tenebris, quapropter si fatum accipiatur pro parte catholice veri nominis est ipsa Divina providentia, quae creaturas omnes tenet, et suaviter disponit singulisque bona et mala distribuit, q si explicationes fati desideras accipe quam sapientissimus homo Severinus Boetius tradidit libro 7° De Consolatione Philosophiae, fatum est inhaerens rebus mobilibus dispositio, per quas Divina providentia suis quaeque nectit ordinibus. Et haec sufficiant pro quaestione proemiali ad libros Physicorum.

Quaestio 2

De Causa in Communi.

Caput 1um

Definitur, et dividitur Causa.

20 Docemur a dictis et quibus, esse principium productivum rei esse causam illius, q patet Aeternus est principium productivum Verbi Divini, nec tamen ideo est causa

Divini Verbi: sed solus principius generis duplicis, existente, ut tanquam a causa ex multis philosophis causarum genere, sive ad modum facile definire omnibus causis communem disponere. Nos ergo, ut causam desti[n]amus, ad naturam veritatis non posse assignari rationem communem, et univocam, omnibus causis quae alia sunt causae physicae et reales, et aliae causae rationales, inter quas non datur communem univocam naturae causae. Animadverto 2º, causam rationalem, non esse absolute causam sed solum metaphysice et impropriae sicut dyphonias non est absolute dypho sed solum metaphorice et impropria.)21

His notatis et praesuppositis definitionis sicut causa explanatur quae necessario sit spirituale, ut patet 5º, scilicet ante 1º, sit definitio causae in communi est principium dans existentiam rei per se et simpliciter finitae. Exemplo: quia causa est principium, id est virtus, quae dat existentiam. Debet tamen, ut sit causa, habere existentiam rei per se et simpliciter finitae, quando res quae non habet perfectionem simpliciter infinitam; unde causa solum potest esse talis in creaturis, nulla enim creatura est, quae sit perfectionis simpliciter infinitae. Unde distat pater aeternus non esse causam Verbi Divini, licet sit principium illius, quod licet det esse Verbo Divino per aeternam generationem, non tamen necessarium erat Verbum Divinum esse perfectionis simpliciter finitae ut pater aeternus esset causa illius; cum ergo sit perfectionis simpliciter infinitae, inde est quod illius causa non sit.)22

Distat genere et differentia definitionis nostrae quod sit principium, est genus conveniens aliis a definito: siquidem pater aeternus est verum principium Verbi Divini, et pater et Verbum sunt verum principium Spiritus Sancti; nec tamen pater causa Verbi, nec pater et Verbum nec Spiritus Sancti sit causa. Et reliqua definitionis verba explicant differentiam causae a non causa. Primo enim quod est causa vel non dat existentiam rei sicut chimaera non dat aliquam rei existentiam, vel non dat existentiam rei per se et simpliciter finitae, ut necessarium est ad rationem causae in esse talis, et ut sufficienter conveniat a principio in esse praecisse talis. Praeterea nulla est causa physica et realis cui nostra definitio causae non conveniat: quod convenit causae efficienti ut patet in quantum productio alterius agens cui dat existentiam, et quae est perfectionis finitae convenientia causis materiali et formali; causa quippe materialis et formalis dant existentiam composito, quod est perfectionis finitae.)23

Patet Seneca libro 4º suorum tractatuum, capitulo 30 introducere conatur conditiones sine qua non essent verae et propriae causas: =

Hic dy currendi mu necedit ad muni ghorey Stendu, sine fundato = gratis; propterea que delenit communit a xxbq, et nobis displicet 1°: q° conditio causae supponit virtutem causativam; sed q° supponit virtutem causativam non est causa: ergo conditio non est causa. Maelenta; ideo enim non supponeret q° ipsa conditio esset virtus causativa. Hic ostendit; q° q° supponit virtutem causativam, est quid diversum a virtute causativa; sed q° est diversum a virtute causativa non est causa: ergo Cl. 2°: conditio sine qua non saepe non est aliquid reale; sed q° non est quid reale non est causa: ergo conditio sine qua non non est causa. Major patet: q° applicatio causae ad passum est conditio sine qua non ad producendum; sed applicatio extrinseca saepe non est aliquid reale: q° patet e carentia impedimentorum et spatii medii etc: ergo conditio sine qua non etc.

24 Praemissa definitione causae in communi ad illius divisiones descendamus. Dividitur communiter causa in quinque species, scilicet in causam materialem, formalem, efficientem, finalem et exemplarem. Haec tamen divisio non est bona; quia membra aliqua dividentia absolute non conveniunt toti diviso, scilicet causa exemplaris, et finalis: bona tamen est, in quantum tres priores species complectuntur; de causa materiali, et formali satis disputatum est. De causa vero efficiente specialis accedit disputatio. Dividitur 2° in causam per se, et causam per accidens: causa per se est illa, cujus virtus ex natura sua ordinatur ad effectum, v.g. ignis in calorem, aut alterius ignis: causa per accidens est, cujus virtus non est ex natura sua ordinata ad effectum, v.g. accidens elevatum ad producendam substantiam. Dividitur 3° in causam physicam et moralem: causa physica est, quae per realem influxum producit effectum: sicut sol producit calorem: causa moralis est cui non influenti, sed computatur prudenter effectus: v.g. qui alteri suadet furtum est causa moralis; quia licet per se non producit physice furtum: tamen consilio incitat alium ad furtum. Alia est causa mixta ex utraque physica scilicet, et morali; v.g. homo ponens actiones peccaminosas vel meritorias, dicitur causa moralis peccati vel meriti; quia libere operatur, et etiam causa physica; quia influit physice in eas die actus.

25 Dividitur 4° in causam adequatam, et inadequatam: causa adequata est quae se sola dat existentiam effectui: causa inadequata est, quae dat existentiam effectui, sed non se sola, v.g. Deus et creatura: haec est causa inadequata; q° dat esse effectui non se sola, sed concurrente simul cum ipsa Deo; Deus autem est causa adequata; quia produ

producat selecto plures effectus. Dividitur 5° in causas intrinsecas et extrinsecas: causa intrinseca est, quae dat esse effectui ingrediendo illum: sicut forma est causa intrinseca compositi. Causa vero extrinseca est, quae dat esse effectui non ingrediendo illum; sicut ignis est materia alterius ignis. Denique dividitur in causas mediatas et immediatas: causa immediata est, quae per suas virtutes dat esse reale effectui. Causa vero mediata est, quae non per suas virtutes, sed per virtutes alterius a se producti dat esse reale effectui: v.g. ignis A producat ignem B, et ignis B producat ignem C; tunc ignis A dicitur causa mediata respectu ignis C.

Caput 2um

De constitutione in actu 1° et in actu 2° 26

Vnde duplicem statum posse causam considerari, nempe in actu 1° et in actu 2°: scilicet quando reipsa operatur, et quando reipsa non operatur, potest tamen operari. Sed cum sit eadem entitas, quae modo in actu 1°, modo in actu 2° consideratur, inter dicentes per quid constituatur causa in actu 1°, et per quid constituatur in actu 2°. Ante resolutiones noto, causam in actu 1° aliam esse in actu 1° proximo, et aliam in actu 1° remoto: causa in actu 1° proximo est, quae habet omnia requisita ad operandum, et tamen non operatur. Causa in actu 1° remoto est causa, quae neque operatur neque habet omnia requisita ad operandum: v.g. ignis sufficienter applicatus materiae combustibili est causa in actu 1° proximo, si tamen non sit sufficienter applicatus est in actu 1° remoto. Noto 2°. aliud esse actum 1um physicum causae, et aliud actum 1um logicum: actus 1us physicus causae est ipsa virtus realis causae, quatenus est existens potens producere effectum; actus 1us logicus causae est ea- 27
rum virtus et potentia ad effectum.

His suppositis, dico 1°: Causa in actu 2° constituitur per actionem intrinsecam virtutis et per actionem. Probatur: Causa in actu 2° est causa producens. Sed causa producens constituitur per virtutem causae et per actionem: ergo causa in actu 2° constituitur per virtutem causae et per actionem. Minor probatur: Causa producens dicit constitutive rationem habilem producendi et virtutem producentem: sed ratio habilis producendi et virtus producens est virtus causae et actio: ergo causa producens constituitur per virtutem causae et per actionem. Maior est certa; quia si praecise deficiat ratio habilis producendi non existit causa producens; sed causa tantum, quatenus est existens potens producere, dicitur

St deficiat virtus: eo ipso non manet causa —— : ergo causa producens dicitur constitui per virtutem producentem, et actionem actualem producendi.

Dico 2º: causa in actu 2º constituitur

28 etiam per effectum: exsistentem per virtutem causae et per actionem. Antecedens probatur: causa in actu 1º constituitur per actum 1um; sed effectus constituit actum 2um: ergo causa in actu 2º constituitur etiam per effectum. Minor probatur: ablato effectu deficit causa in actu 2º: ergo effectus constituit actum 2um. Nego antecedens, ad probationem concedo maiorem, et nego minorem; ad probationem distinguo antecedens: ablato effectu deficit causa in actu 2º = vera constitutione, nego antecedens; vera connexione, concedo antecedens. Ablato effectu deficit necessario actio, probabiliter, quia tunc exsistit causalitas, loquendo de actu 2º causae; non vero quia constituit per effectum; atque adeo deficit actus 2us non vera constitutione; quia intellecta praesentia et exsistentia causae, et actione, intelligitur causa extra actum 2um; loquendo quod intelligitur in actu 2º.

Dico 2º: causa

29 in actu 1º physico constituitur praecise per virtutem intrinsecam causae et per carentiam actionis. Probo conclusionem: per id praecise constituitur causa in actu 1º physico, quod est actus 1us physicus causae; sed sola virtus intrinseca causae et carentia actionis est actus 1us physicus causae: ergo causa in actu 1º physico constituitur praecise per virtutem intrinsecam causae, et per carentiam actionis. Minor probatur: intellecta sola virtute causae et carentia actionis intelligitur virtus exsistens causativa non reducta ad actum 2um. Sed actus 1us physicus causae est virtus causativa non reducta ad actum 2um: ergo sola virtus intrinseca causae, et carentia actionis est actus 1us physicus causae. Illa est communis, et nostra explicatio physica.

Dico 3º: causa

30 in actu 1º logico constituitur per virtutem causae, et possibilitatem actionis et effectus. Probatur: ratio causae in actu 1º logico est ratio actus 1i logici causae; sed ratio actus 1i logici causae est virtus causae, et possibilitas actionis et effectus: ergo ratio causae in actu 1º logico est virtus causae, et possibilitas actionis et effectus. Minor probatur: ratio actus 1i logici causae est causa, et totus actus 2us causae pro statu possibilitatis; sed causa, et totus actus 2us pro statu possibilitatis est virtus causae, et possibilitas effectus et actionis: ergo ratio actus 1i logici causae est virtus causae, et possibilitas actionis et effectus. Minor constat et locum: nostra est explicatio actus 1i logici causae. Item causa in actu 2º non constituitur per effectum, nisi omnis actus 2us logicus constituitur per possibilitatem effectus, quia pro actu 1º logico intelliguntur praeter virtutem causae, reliqua constituta a actus 2i pro statu possibilitatis.

Dico 4. Causa in actu primo proximo seu causa proxime potens producere constituitur per actum suum logicum, et per omnes dispositiones necessarias ad causandum. Probatur: quia causa in actu primo proximo est causa nullum habens impedimentum; sed causa nullum habens impedimentum constituitur per actum suum logicum, et per omnes dispositiones necessarias; ergo causa in actu primo proximo constituitur per actum suum logicum et per omnes dispositiones necessarias ad causandum. Maior est certa. Minor est evidens: quia sive deficeret virtus causae, sive potentia activa effectus, causa habet impedimentum ad causandum; solet dicere habet impedimentum si dispositio aliqua necessaria deficiat: ergo causa nullum habens impedimentum constituitur per actum suum logicum causae, et per dispositiones necessarias ad causandum. 31 32

Dices: contra has solutiones: actio existens constituit actum secundum causae: ergo actio potens constituit actum suum causae. Consequentia probatur: sicut quando realiter existens constituit actum secundum, quando est potens constituit actum suum; sed actio, quando existit, constituit actum secundum causae: ergo constituit actum suum causae, quando est praecise potens. Nego antecedens, distinguo consequens; ergo actio potens constituit actum suum physicum causae, concedo; constituit actum suum logicum, nego consequentiam. Ad probationem, sub eadem distinctione, nego etiam consequentiam maiorem, et concedo minorem, consequens eodem pacto distinguo. Ut constituatur actus suus physicus causae sufficiens est ut constitutionem ipsa virtus causae, et ratio actionis. Siquidem hic intellectus intelligit virtutem potentem dare esse effectui. Non tamen ipsa non tribuens quod est praesupposit actus suus physicus causae; ceterum actus suus logicus constituitur per accessiones, quod est ipsa virtus causae et politiones omnis actus secundi. 33

Dubitatur, an causa in actu primo sit vere et proprie causa? Resolutio affirmativa, quia sive sit causa in actu primo proximo, sive sit in actu primo remoto, est virtus productiva effectus; sed virtus productiva effectus est vere et proprie causa: ergo causa in actu primo est vere et proprie causa. Constat minor ex terminis; maior ostenditur: causa in actu primo proximo est virtus expedita ad causandum, et causa in actu primo remoto est virtus impedita ad causandum; sed virtus expedita et virtus impedita ad causandum est productiva effectus; ergo causa in actu primo proximo et in actu primo remoto est virtus productiva effectus. Constat minor: quia sive sit virtus expedita, sive impedita, nihilominus est simpliciter virtus causativa: ergo virtus expedita et impedita est productiva effectus.

Caput 3um

Caput 3um

34 De prioritate Causae ad effectum

Recensuimus in nostra Dia plura prioritatis genera. Modo autem hic duplex tantum prioritas explananda est, illa namque et originis quam notavi, ultima est ad plures in philosophia et teologia difficultates superandas. Aristoteles 5° metaphysicae, cap. 11, ait: alterum, quod causa quovis modo ut alterum sit prius natura non vulgare dicitur. Sed certe philosophus dictum non explicat prioritatem naturae in omnibus. Sed loquitur de prioritatibus aliquibus naturae; non enim ignorare poterat quem minime posse esse sine effectu et nihilominus effectus non esse priorem natura ad ... praeterea nec ignorare poterat esse aliquo modo causam ut alterum sit, et tamen ... non est prior natura effectu: ergo non de ratione prioritatis naturae esse quovis modo causam ut alterum sit, neque de ratione posterioritatis non posse sine priori natura.

35 Proinde censeo, prioritatem naturae consistere in eo, quod prius prius aliquid det existentiam realem alicui entitati cum qua non connectit metaphysice. Explicationem istam indico esse ... mentem Suarez in metaphysica disputatione 26 sectione 2° ... quam illud principium est prius natura ad aliquem quod dat illi existentiam realem, et cum illo non connectit metaphysice. Unde ignis producens calorem est prior natura quam calor, quia dat illi existentiam realem et non connectit cum illo metaphysice, aut exactive, ut sic connectatur: hac enim ratione optime intelligitur Patrem eternum non esse natura priorem Verbo Divino, quamvis sit principium eius, quia connectit exactive cum illo.

Dubitatur modo utrum actio constituat causam natura priorem, an constituat prioritatem naturae. Recto affirmative, et ratio, quia non intellecta actione intelligitur potestas virtutis causae, sed causa per suam virtutem non est formaliter natura prior effectu: ergo causam esse priorem effectu constituitur etiam per actionem. Minor ostenditur: quia per virtutem dari potest in effectu ad producendum suam causam ac in causa ad producendum suum effectum, et nihilominus effectus qua talis non est natura prior quam causa: ergo causa per suam

potest

potentiae virtutem non est formaliter natura prior effectu; at vero virtus causae et actio quia producit constituit causam in esse prioris natura ad effectum, quod virtus

Causę et actio, e no illa status qua intelligit Causa Vt principium dans ex-
ystentiam realem entati, cum quia non conecht metaphoe- hoc supposit et
requirit ad constituendam Causam priorem natura suo effectu: ergo &c- 37.
· Dices
aliquis Causa e natura prior, quam actio: ergo prioritas naturę, quam hęt Causa
non constituit per actionem · consequentia probat; q. requirit Causa constitui in esse natura prior
per id q e posterius quam Causa; sed si Causa e natura prior actione, actio e
posterior quam Causa: ergo prioritas naturę non pot constitui per actionem- probat:
Vt Causa sit natura prior, quam actio non requirit aliam actionem: ergo Vt Causa
sit natura prior effectu non requirit exactam actionem- ac proinde sine actione
intelligitur adequate constituta prioritas naturę · Nego ante. no cum ad
probationem no maiorem; q. per id q e posterius reddit Causa simpliciter ex
ystentiam realem entati, cum quia non conecht metaphoe; ac proinde reddit
natura prior tali entati: constitutio urget ad verentiam, q. Vt Causa
producat actionem non requirit aliam actionem: ergo Vt producat effectum non requirit
actionem esse est enim absurdum. propterea Concedo ante no cum. Ro e-
q. cum tota prioritas naturę sit in tribuendo esse posteriori natura. ipsa
q. actio sit no status, quo tribuendi illud esse, inde e, q. Vt Causa
sit natura prior actione non sit necessaria alia actio secus tamen Vt sit natura
prior effectu.   38

dividunt aliqui prioritatem naturę in prioritatem ex quo et priori
tatem in quo, pro quorum theoriis explicatione multi multum laborant. admi
tto divisiones et illam sic explico. prioritas in quo e illa, quam hęt Causa
quę cum se nec physice nec metaphysice conecht cum effectu: sic voluntas hęt
prioritatem naturę in quo ad sui actus liberi, siquidem cum illo nec metaphysice,
nec physice conecht. Prioritas ex quo e illa, quam hęt Causa, quę cum
se physice conecht cum effectu: sic ignis hęt prioritatem naturę ex quo ad
Calorem, q. hęt cum se physicam conexionem cum calore.   39

Explicata iam priori
tate naturę, explicanda e prioritas originis. Igitur prioritas originis con-
sistit in ea rat. status rat. cuius una entitas adequate dat esse alteri.
Concedo q. illud e prius origine, quam aliud, q. ille dat esse illud vero
e origine posterius, q. tale esse reale accipit. sic Pater Eternus e

e origine prior filio, q dat esse filio; Pater et filius sunt origine priores Spiritu Sancto, q dant esse Spiritui Santo. dat etiam in creatis prioritas originis. quid quid enim dat esse reale alteri, habet prioritatem originis ad illud.

40 Sed rogas quid signet iis terminis in illo priori naturae, in illo posteriori naturae, quibus in disputandis frequenter utuntur solitus re..., q instans illud reale, in quo causa et effectus existunt, dividitur ratione nostra in duo instantia, quorum unum respondet causae et non effectui, et aliud respondet effectui, et non causae: instans illud rationis correspondens causae dicitur illud prius naturae; illud vero instans rationis, q correspondet effectui, dicitur illud posterius naturae: unde effectus consideratus pro hoc instanti sibi correspondente dicitur effectus in illo posteriori naturae: causa vero considerata in duo instante rationis dicitur causa in illo priori naturae. similiter dicendum est de prioritate originis. ratio est; q in 1.º instante rationis tantum attingit praecise causa aut principium; in 2.º vero tantum principiatum, aut causatum attingit.

41 Ex hac doctrina

Statuo 1.º pro natura causae melius cognoscenda: causa in actu 2.º, ut sic, non est natura prior effectu; sed solum est origine prior. duo hic intendimus, causam modo dicto consideratam, non esse natura priorem effectu; et ratio est; q causa in actu 2.º ut sic connectitur metaphysice cum effectu: ergo non est natura prior effectu. consequentia constat et antecedens probo: causa in actu 2.º, ut sic includit constitutive actionem; sed actio connectitur metaphysice cum effectu: ergo causa in actu 2.º ut sic connectitur metaphysice cum effectu. 2.um q intendimus est, causam in actu 2.º ut sic esse origine priorem effectu: et ratio est; q causa in actu 2.º ut sic dat esse reale alteri entitati; sed hoc est esse simpliciter priorem origine suo effectu: ergo causa in actu 2.º, ut sic est origine prior effectu.

42 Statuo 2.º causa in actu 1.º considerata, id est virtus ipsa intrinseca causae, est quae dicitur natura prior effectu; cum ergo ipsa virtus intrinseca causae sit actus primus causae in genere suo, inde est quod actus primus causae sit natura prior effectu. tamen non est ratione sui totius.

tamen ne rae sui solu prior effu, ut dicebam n. 680. Identam rae accus, tanqua rae frali, viciniis probabit recipit effu. itaq prioras: neq n conveniat toti collectioni ut frali tali c et accus. Sd solu c cuius bravi dixte, q rectebat. No istq scilicet e; q ca in actu i, seu actus tu quidat e realite effu, et cum illo n conectit metaphice. Hoc suficit, et requit ut sit rara prior effu: q ca in actu, seu actus tu c e rara prior effu: q ca in actu, seu actus tus c. Co a illat, et ma ab explis spotis. n° 619. et ab eod etiam n° ostat etiam mi. §.

143 Nil omnq contra hanc doctrina poe opponi: xo nostra explatione prioritunarq inferri alig posse ee prius et posterius nara ac eiusd. Sd implicat alig ee prius et posterius ac effecto eiusd: q prioritas narq n consistit in eo, q una entitas det exa reale alteri entitati. Co a illat; illa gratia ca proceris effu poe produci, l conservari ab ipso effu: eo ipso ca e prior et posterior n ac eiusd: q xo nostra explaoe. Illi grat. q in quantum ca esset prior et in quantum effu conservatur foret posterior: q esset prior et posterior ac eiusdem. diliquo mare: infert alig posse ee prius et posterius ac eiusd; q eamdem realit rae frale, no mare. Ordinem realit rae frale, q do mare. Et sub eadem dicere, no et q do mire, et ita no. Ideo ca est rara prior effu, tum rae sui virtu, tum rae sui accus, q quam dat ee reale effui. Si tamen conservaret a suo effu esset posterior illo, ceteris in rae eiusd accus. Sd rae accus diversis, sc illius, quo ab effu proveniret. Unde esset prior nara et posterior ac eiusd rae tamen accus, seu, seu rae frali realit diversis, in quo absurdu ne, sicut enim posse non esset, hoc ee equum, quo e rae fre realit diversis, sic neq absurdu e ea prius et posterius rae fre, l accus realit. §.

Deniq rogabis an in aliis, praet quas in Cis reperiat prioritas nara? Ro affirmative. Indico m. prioritem nara partici pani abuijorbi, que ex pte actus tic requirunt ad effu: coenti q. dispoes oes necesse ex pte actus tic et priores nara ac effu (nocti); si tamen dispo aliqua, l alig, q nisi dispo se tenens ex pte c, ut l se het unio ex pte mq, vg. ad candu, q potu conectat metaphice cu effu, n particiqabit prioritem nq; Sd solu prioritem ordiginis. Dices: q carentia effu e etiam nara prior effu. Prat Co a q car effu requit ex pte actus tic ad effu; Sd quidquid requit ex pte actus tic causae

ad effum e novum priorem effu: qo d. No coa; q̄ lt n det lax effg dat prioras: rig vnca in effg: ad prationg no manq. q̄ lt ex pte actg ti lg n inteligat = effg ni long n dat lax. effg. q̄ n inteligi effu ex p te actg ti lg e presibe n dari effu: effg ante presibe n dari n e dari lanentia effg. Sed tantum e effu n inteligi fnalit ex ḡ te actg ti lg.

Disp. 2ª De Causa effenti in comuni.

Premissa lg in comi notid entu e ad singulas lanu species exanandas. Sed intri de la effenti et de omis que ad illuq in comi spectant e disserendum qd precipuu lib. illg opg et labae. Multa hic latori, qua pant, stiloab aliquibg diu putamur, et plura importune miscent: nos tamen inutilia tacebimg et stilum ultra solitos nobis fnos distrahi n patemur.

Cap. 1ª

De Essa, Divisionibg. et extª ad oper andum Cause effentis.

Cap. 1um

Quid sit Ca efficiens et Quotuplex.

Dedimg iam defne lg in comi, ex qua n e dificile essa lg effentis apta defne exponere: Ca igitur la efficiens e principium dans phice ee rei pfectioni simplit infite, quam n constituit. Vg la efficiens e la ignis e la efficiens caloris, q̄ in primis dat illi phice ee; preterea calor e perfectio nis simplicit fite, et demiq. n constituit calorem, quem producit; dixi phice, ut la efficiens disguat a la finali, et ex plani, qie n phice. Sed intentionalit dant ee rei: q̄ aute ca efficiens debeat dare ee rei pfectionis simplit fite, ut sit vere, et paiete constat an° 663. Dixi demig quam n constituit; q̄ ineo ditent la efficiens a la ~~finali et instituto~~ mariali, et fnali; q̄ malis, et fnalis dant ee rei; ede ste opoto, constituendo illud; secundo ero la efficiens.

Ca efficiens divit 1°, in lam taz et lam 2az. Ca 1ª e la a se; ide, que cat et a nullo cat. talis e Deus, qui la omnium est; a nullo tamen cat; la 2ª e la ab alio; ide, que cat, et causal

tali

talis e causa, v.g. calor, qui dat calorem, et caus. et abgne, tabaho calore, t. à Deo, a quo causae, tanquam a 1a causa dependent. Divid. 2o in causam vnale, et partilare: Causa vnalis e, quae poest producere omnes effectus: v.g. Deus; causa vero partilaris e, quae paucos effectus poest producere, v.g. ignis. Duo hic obba, tum causam partilarem esse verae, et propriae causae tales; tum sit nunquam tantum effectus sit productiba, vt paratibe ad alia poentia producere magis numerum effectum. Cum Quaerunt ext. causae efficientes creatas rigorose loquendo, esse causas partilares et solum Deum esse causam unalem, quod nulla causa creata poest producere tot effectus, quot poest Deus: unde quaecumque sit causa comparatibe ad Deum e partilaris. §

3o in causam subordatam, et non subordatam: Causa subordata e, quae indiget alia causa superioris naturae, a qua adiuvetur ad producendum, v.g. quaelibet causa creata, nulla enim causa producit, nisi adiuvet a Deo; an autem possibilis sit causa aliqua poens ex-effient producere effectum, sine Deo adiuvante, aut sul concurrente, difficultas e infra ex professo disputanda. Causa non subordata, e quae non eget alia causa adiuvante ad producendum effectum: v.g. Deus, qui se solo poe producere quidquid producibile e. Divid. 4o in causam vniuocam, et equiuocam: causa vniuoca e, quae producit effectum eiusdem speciei cum causa: sit in exemplum ignis in quantum producens alium ignem, aut causa polis, quae solum potest producere effectum eiusdem speciei: e contra vero causa equiuoca, illa sit, quae producit effectum speciei diuersae ab ipsa causa, v.g. sol, qui producit calorem, et in terrae visceribus generat metalla speciei omnino diversae, tum inter se, tum a sole ipso. §.

Divid. 5o in causam remotam et proximam: Haec e quae habet quidquid requiritur ad operandum, v.g. voluntas in caeteris expedita, cum obiectum suferit, et proponitur ut bonum, vel ut malum. Remota vero e, cui deest aliquid requisitum ad operandum, v.g. ignis non applicatus passo e causa remota; quia deest aliquid illi naturaliter necessarium ad operandum, sit applicatio. Vbi orba, causam remotam esse simpliciter causam, potentia habere virtutem extensam sufficientem ad effectum; atque adeo non e causa remota entitas, quae non operat quia virtutem ad operandum non habet, quod notari debet contra nullos improprie loquentes. dum entitatem sine virtute producendi causam remotam appellant. Divid. 6o, in causam principalem, et instrumentalem. Sed de his agendum postea, tuncque explicatione illarum clarius. Divid. 7o in causas productibas, conseruatibas, et reproductibas. Causa productiba e, quae producit rem nunquam antea existentem, v.g. ignis in producere alterius ignis. Conseruatiba e

ex professo

est, quae producit rem, quae iam antea extitit, v.g. Deus Lazarum, vel quae hodie ignem heri productum. Ratio dubitandi est, quia producit rem, quae antea extitit et destructa fuit, talis est causa, quae hodie produceret eundem numero ignem, qui heri extitit, et extinctus fuit. Sed de his causis iterum infra sermo incidet. §. Dividitur

8°. In totalem, et partialem. Causa totalis, quae dicitur etiam adaequata est illa, quae sola causat effectum, v.g. Deus est causa totalis et adaequata Angeli, et animae rationalis quia Deus se solo causat, et producit Animam rationalem, et Angelum. Causa partialis, quae et inadaequata nuncupatur, est illa, quae non se sola, sed simul cum altera causat effectum; talis est quaelibet causa creata existit, quae modo existunt, semper enim cum illis necessarium est, Deum concurrere ad quemcumque effectum producendum. Sed observa hic; aliam dici causam totalem in actu 1°, et aliam in actu 2°. Causa totalis in actu 1° est illa, quae quantum est ex se potest se sola producere effectum: sic Deus modo est causa totalis in actu 1° mundi, plurium possibilium, quae non creavit adhuc; totalis vero in actu 2° est quae re ipsa se sola producit effectum. Observa etiam, non inferri ex eo quod sit causa totalis in actu 1° esse causam totalem in actu 2°; infra tamen est ~~totalem~~ in actu 1° ~~si~~ si sit totalis in actu 2°. §.

Dividitur 9. In causam liberam, et naturalem. Causa libera est illa, quae positis omnibus requisitis ad operandum potest operari et non operari: id est positis omnibus requisitis potest eligere operationem, aut suspendere operationem: talis est nostra voluntas, quae positis omnibus requisitis ad amandum potest amare, potest etiam suspendere amorem, seu non amare; causa necessaria est illa quae positis omnibus requisitis ad operandum non potest non operari: talis est visus, qui positis omnibus requisitis ad cognoscendum, nequit non cognoscere. Denique Dividitur causa in transeuntem et immanentem. Causa immanens est quae intra se ipsam producit effectum suum: v.g. Anima rationalis, quae suas operationes vitales, scilicet cognoscendi et amandi producit intra se ipsam. Causa transiens, est quae extra se producit suum effectum; v.g. ignis producens calorem in ligno &c. §.

§. Caput 2um. §

Utrum Causa possit operari quando non existit?

Pudet certe rem istam in Dubium vertere. Sed cogimur illam nos tractare ob damnatam hac super re Doctoris Thomae veritatem, istam narantes. Docent hi, causam posse operari in eo instanti, in quo causa non existit, dummodo in instanti immate

antea extiterit. Hanc Thomistarum sententiam impugnat Pater Suarez in Metaphysica. Disp. 14. sectione 3. et licet Suarez non sit Deus, et meritò, qui enim tantum decipiat, ut absque extincto lumine aut alane mortuo mordeni timeat? Timent Thomistae, quae timore prudentissimum et non alium afferre potuit, nisi quidam Frater cognomento Cabezudo. Ad intelligentiam explicationis noto quaest. non esse de causa finali. Certum quippe est hanc posse causare, quin extat realiter, non tamen, quin intentionaliter existat; neque est quaest. de causa materiali, et formali; de his quippe cum conveniunt nobiscum Thomistae asserentes non posse causare, nisi quando existunt realiter: proinde tota difficultas ad causas efficientes devoluta.

Nostra conclusio est. Causa efficiens non potest causare quando non existit realiter atque adeo, ut causa efficiens sit, necessaria est illi existentia realis. Probatur conclusio primò: quia nihil non potest efficienter causare; sed quando causa efficiens non existit realiter, nihil est: ergo quia non existit realiter non potest causare. Probatur maior et minor; quia quando non habet existentiam realem non est aliquid; sed quod non est aliquid, nihil: ergo quando causa efficiens non existit realiter nihil est. Maior probatur secundò: quia nihil non est virtus efficienter operativa; sed quod non est virtus efficienter operativa, non potest causare efficienter: ergo quod nihil, etc. Ostenditur Maior: quia nihil non est ens; sed quod non est ens non est virtus efficienter operativa: ergo quod nihil, non est virtus efficienter operativa. — Confirmatur. Causa efficiens non potest causare, quando non potest exercere illius causalitatem; sed quando causa efficiens non existit non potest exercere illius causalitatem: ergo quando causa efficiens non existit, non potest causare. Maior est evidens ex terminis; et Minor probatur quia causalitas est nexus, tum inter effectum, tum etiam inter suam causam; sed non potest exercere modum sine eo, cuius cuius est modus: ergo etc.

Probatur 2° conclusio.
Causa efficiens, quae nunquam extitit, non potest causare: ergo causa efficiens, quae immediate antea extitit non potest causare, quando non existit. Consequentia Antecedens. Putant Thomistae: probatur consequentia: causa, quae immediate antea extitit, est, quae est nihil, quando non existit, ac causa, quae nunquam extitit; sed ideo non potest causare causa, quae nunquam extitit; quia nihil est: ergo causa quae immediate antea extitit, non potest causare, quando non existit. Huic syllogismo est demonstrationibus, quidquid reclamet Cabezudo. — Confirmatur ex proloquio inter Thomistas frequentissimo, scilicet, nemo dat quod non habet; sed in eo instanti in quo causa efficiens non existit non habet existentiam: ergo causa efficiens non dat existentiam effectui quando non existit; sed producere est causare effectum et dare illi existentiam: ergo causa efficiens non potest causare effectum quando non existit realiter. — Confirmatur 2° ex alio Thomistico Axiomate, scilicet, esse est propter operari. nimirum operatio sequitur existentiam: ergo ubi,

: q ubi ne extentia, nugnat operatio: q lla effhiens n poe operari, et causare effectum. qdo n exit realit.

Sd dicunt Thoste 1°: qdo ignis pducit igne, n requirit, q ignis productus, et pducens sint in eode loco: q nec requirit. q sint in eo tempore: q n requirit, q ignis pducens extat, qdo dat extentia igni pducto. Reximus argutius, quo prat, hoez, qui ex hac vita decedit ingratia a deo posset peccare: q in instanti immato post morte, posset optime ponere peccatum; atq. adeo decedens ingratia n esset ossis certudo aeternae salutis in Hac prudentia. Illog ante, ne coa; disparis e evens. q cum dista loca stat optime extentia le; ex loent virtus, et actibitas illius intra sphaeram, l illa distam poeni operari; at si n extat, n exit virtus operatiba, coent q. la n le, aut n e la. Vere operari n poe. Nota, Hac eadem rane te impugnari ipsos Thostas: q ignis pducens n petit, q ignis pductus sit in loco sibi immato, qdo pducit: q ut la effhiens pducat, qdo n extit, n petit, q sit in instanti 1° et immato post sua extentia; sd poterit pducere in instantibus aliis distantioribus q Tostae nant. §

Dicunt 2°. viverus mutat, qdo morit; sd mutatio ista e operatio: q la la operat, qdo n extit. Et coa; q viverus n exit, qdo morit. Mirum Tostanum acumen. Illamare, nomine mutatio q ppe. ista solum e mutari de ee ad n ee qui mutatio n e operao; a destructio, aut desitio vi venti. Dicunt 3°. ens n extens poe ee la intrinseca: q la effhiens poe ee la qdo n exit. Ans prat: collectio entatum extentium et n extentium sistitur p entates n extentes, tanqua p las intrinsecas sui: q &c. Dist. quo ans: entas n extens poe ee la intrinseca rei entatis extentis realit. ne ans; extentis tanti obiective, dico ans: igit entas n extens n poe ee la intrinseca coll. extentis rr. poe tn. ee la intrinseca collis extentis obiective. qppe. ea tantum ratae poe qui b entatas la re intrinsece, qua exit. §§.

Dicunt 4. externa absolutionis cant phice gratia; sd verba absolutionis n exunt rr. qdo cant gra: q la effhiens rr n poe effhiens causare. coa stat; ista suadet efficaciter. verba absolutionis cant gra, in illo instanti, in quo verum ultimum p. fert; sd in illo insti verba ~~cant~~ absolutionis n exunt rr: q cant gra, qdo n exunt rr. Ista everse; q. gra n confert, usque dum tota absolutionis forma plata sit. et mi; q verba absolutionis n exunt sul; sd subscribe. N. Duto, enim q efficax argutum istud e istra plei ex nostratibus, qui dicunt, verba absolutionis cane phice gram, quorum sententiam nunquam satis intelexit.

quorum sas numquam satis intellexi; proinde cum plerisque melioris notae A.A. quos refert et imitatur Ilustrissimus Tonint agendum de Sacramentis, in 3a parte, disp. 3. sect. 3. non mangquo totum infregit angustum. §.

Q.o 2.ao

De Relatione, et Connexione causae efficientis in actu 1o. Ad effectus possibiles.

§. Caput 1um. §.

Causa efficiens in actu 1o dicit Transcendentalem Relationem. §. Ad effectus possibiles: §.

Monet ipse quaestionis titulus, nihil hic de causa materiali et formali disputari; quoniam causa materialis, et formalis non dignoscuntur ... adaequate a suo effectu; sed, quod causa materialis et formalis non dicant relationem realem ad suum effectum. Tota proinde devolvitur difficultas ad causas efficientes, de quibus dubitamus: an dicant relationem realem ad effectus, quos possunt producere. Ad quaestionis intelligentiam, noto 1o quaestionem esse de actu 1o causae efficientis. Illum quod afficit in recto ipsa actum 1um per se causae efficientis; id est de sola entitate, et intellectum se sumpta; atque adeo nihil curatur de requisitis, et dispositionibus concomitantibus eiusdem actum 1um causae. Noto 2. id quod iam in nostra logica monuimus ani. 5788 an. 5.8.8. = Relationem esse illam naturam formalem, qua unum ita se habet ad aliud, ut nequeat adaequate cognosci, quin intelligatur in ordine ad illud: Sic cognitio Petri refertur ad Petrum; nequit enim adaequate cognosci, quin cognoscatur in ordine ad Petrum. §.

Noto 3o. Causam efficientem in actu 1o non respicere possibilem, ut possibilem; id est causa efficiens non respicit effectum possibilem, ut det illi esse possibile; Ratio est; quia causa efficiens non dat suo effectui esse possibile. ipse enim effectus independenter a sua causa est possibilis: ergo causa efficiens non respicit effectum possibilem, ut possibilem; sive, ut det illi esse possibile. Probatur consequentia; quia solum respicit suum effectum possibilem ea ratione, qua est virtus ad illum. Sed non est virtus ut det effectui possibili esse possibile: ergo non respicit effectum possibilem, ut det illi esse possibile. Proinde, quod si causa efficiens respicit suos effectus possibiles, non respicit illos reduplicative, ut possibiles; sed specificative possibiles; id est, capaces existentiae accipiendi existentiam realem a sua causa. Ratio est; quia causa efficiens ea ratione ea ratione respiceret suos effectus possibiles; qua est virtus ad illos, id est = virtus ad illos specificative possibiles: ergo respicit illos specificative possibiles. Mi ostenditur: e.

e virtus ad illos ea ratione, qua ipsi possunt poni a parte rei. Sed ea ratione qua ipsi possunt poni a parte rei sunt possibiles: ergo est virtus ad illos possibiles. Effectus ergo possibiles, est effectus, ut poterit accipere a sua causa extentionem realem; effectus vero reducibiles est effectus, ut potens accipere a sua causa suam intrinsecam possibilitatem, aut non repugnantiam ad existendum, sub qua consideratione respici numquam potest. Sed sub ta.

§. Sit Nr.

Dico: causa efficiens in actu primo dicit ~~relationem~~ realem rationem ad suos effectus possibiles. Ita communiter docent RR. Recentiores Hurtado et Arriaga disp. 3. ~~Tabula 2. an. 34.~~ Philosophicorum sect. 1a. an. 12. 1a. Spinula Sent. sup. Suffraganteque disp. 5. Philosophiarum sect. 8a. Tabula 20. an. 34. Probo conclusionem. Causa efficiens in actu primo dicit ex sua ratione formali virtutem ex se productivam suorum effectuum possibilium; sed virtus ex se productiva effectuum possibilium est relatio realis ad effectus possibiles: ergo causa efficiens in actu primo dicit relationem realem ad suos effectus possibiles. Consequentia est bona, et maior est evidens; quia esse causam efficientem est formaliter esse ex se operativam suorum effectuum, atque adeo dicit virtutem ex se productivam suorum effectuum possibilium. Minorem ostendo: virtus ex se productiva effectuum possibilium talis est in se, ut nequeat adaequate concipi, et explicari, nisi explicet, et concipiat in ordine ad effectus quos potest producere; sed hoc est formaliter esse relationem realem ad effectus possibiles: ergo virtus ex se productiva effectuum possibilium est relatio realis ad effectus possibiles. §.

Confirmatur 1o. diverso modo se habet causa ad effectus, quos potest quantum est ex se producere, ac ad effectus, quos non potest quantum est ex se producere; sed haec diversitas stat in relatione reali ad eos, quos potest producere: ergo causa efficiens in actu primo habet realem relationem ad suos effectus possibiles. De maiori non potest dubitari; quia ad effectus, quos potest ex se producere, habet virtutem productivam, quam non habet ad effectus, quos non potest quantum est ex se producere: ergo diversimode se habet ad unum, ac ad alterum. Minor probatur, suadet: haec diversitas stat in virtute ex se productiva effectuum, quos potest producere; sed haec virtus est relatio ad effectus, quos potest producere: ergo haec diversitas stat in relatione reali &. Patet minor, quia impossibile est concipi adaequate hanc virtutem nisi in ordine ad id, ad quod eius virtus est, ad effectus possibiles. Confirmatur 2o. cognitio Patris dicit relationem realem ad Filium: ergo causa efficiens in actu primo dicit relationem realem ad suos effectus possibiles. Consequentiam probo; ideo cognitio Patris dicit relationem realem ad Filium, quia nequit adaequate concipi, nisi in ordine ad Filium; sed causa efficiens in actu primo nequit adaequate concipi, nisi in ordine ad suos effectus possibiles: ergo ad illos dicit relationem.

6

§. Arguit tamen contra hanc doctrinam: causa efficiens in actu 1°, dicit relationem realem ad effectum possibilem, ut possibilem, vel ut existentem. Sed non dicit relationem realem ad effectum possibilem, ut possibilem, neque ut existentem: ergo causa efficiens in actu 1° non dicit relationem realem ad suos effectus possibiles. Minor 1ª pars probatur: causa efficiens ea ratione dicit realem relationem ad effectum possibilem, quatenus est virtus productiva illius, at non est virtus productiva effectus possibilis, ut possibilis, id est non dat illi esse intrinsece possibile: ergo non dicit relationem ad effectum possibilem, ut possibilem. Minor quoque 2ª pars probatur: quia quando causa est in actu 1° non existit effectus; sed quando effectus non existit non potest attingi ab illa, ut existens: ergo &c. Ecce argumentum, quo existimat Scotus nostram totam propositionem destruere. Indico tamen contra hanc Authorem eodem quo ipse contra nos, quod sic ostendo: Si causa efficiens in actu 1° non habet relationem ad effectum possibilem, nihilominus habet per se virtutem, virtutem effectivam illius: tunc sic; neque habet virtutem effectivam effectus possibilis, ut possibilis, neque ut existentis: ergo non habet virtutem effectivam illius. Antecedens probatur quia non habet virtutem, quae det effectui possibili esse intrinsece possibile, neque habet virtutem, ut det effectui possibili esse ut existentem, dum est per se in actu 1°: ergo &c. §.

Deinde in contra retorquendo maneo, neque enim dicit relationem ad effectum possibilem, ut possibilem, neque ut existentem; sed ad effectum possibilem specificative talem, ut dicebamus ante 2°. Sed quia doctrina, quae continet in manu est quivocum habet explanandae, ut nulla relinquat solutionis formido: sicut enim intelligit adversarius per illum possibilem, ut possibilem, quod causa non dicat relationem ad effectum possibilem, ut det illi esse intrinsece possibile: sic per illum existentem, ut existentem, potest intelligi, quod non dicat relationem ad effectum possibilem, ut det illi existentiam; et si contra hunc sensum loquatur, est vera propositio illa argumenti, quod causa dicit relationem ad effectum possibilem, ut det illi existentiam, licet quod in hoc sensu dicit relationem ad effectum possibilem, ut existentem: ergo tamen reduplicatio re duplicatio, ut existens, ergo non de loquendo signat actualem existentiam realem, manendo est ma-, quando adversarius non loquitur clarius. Deinde ista tamen parte minoris distinguenda est particula: non dicit relationem ad effectum possibilem, ut existentem; id est habentem actualem realem existentiam, concedo minorem; ut existentem; id est, ut det illi actualem existentiam, nego minorem; et stat dictio ex supradictis.

§. §. Arguitur 2°. Si a nobis explicari non posset virtus causae efficientis in actu 1°, nisi in ordine ad effectum possibilem; posset tamen potest ab Angelo, vel a Deo explicari: ergo virtus causae non est relatio ad effectum possibilem. → Confirmatur: contra Angelus est aequaliter relatio ba-

al subalnara, sed ca effectu polis nisi subalnara: q ca et effus sunt relativa
inter se. Nã arg: q sunt cardinalitate explari n poe neq. ab Angelo, neque
a Deo, nisi in ordine ad ratiocinia, et sensiones; q ex se e ordo realis ad utrum a
operativa genus. Sic habet, neque ca effiery in actu 1° explari poe, neque ab
Angelo, neque a Deo, nisi in ordine ad effuy pole; q de e ex se ordo realis ad
effuy. — Ad confirmationem, Reo 1° nando maiorem. Cuj ipse Ares Docent =
oppositum, Cape. 7. de Praemiis. Reo 2° omissa maiore, nando minorem; q effus
polis in statu polistatis e simul natura cuj ca, quequi in statu exeq n sit natura
simul cuj ca, proinde nihil e, q obest, ut cat dicat ordinem realem ad suos effus po-
les.

Arguit 3°. Virtus lex n e ablute productiva effus: q n e relatio realis ad
effus. Ans pbr: Virtus lex e productiva effus tantum conditionate, sicut si effus
sit polis: q n e ablute productiva effuy. Confirmat: intus n dicit relationem ad obiectum
cognoscibile: q neq. ca ad effuy pole. Nã ans. q ca e ablute productiva effuy
, neq. enim habet virtutem productivam ad effuy n polem; sed solum ad effuy ablute polem;
ac proinde n conditionate, sed ablute e virtus productiva effus polis. cognit
eodem pacto e relativa. Ubi nota, nos sumus parare tum ablute simpliciter prout
opponit conditionate, n autem prout aequivaler proxime. Et enim ca n sit in actu
proximo ad operandum, dicit relationem realem ad effuy polem. — Ad confirmationem, Reo
omisso ante, et nando conseq; Ro disparitatem e, q cuj Virtus lex fundet in
sua virtute productiva effus; intus aute n sit virtus productiva sui obti, n infert ex
n rela relatio intus ad obtum, n relatio lex ad effuy. Reo 2°. nando arg,
indico quippe intellectum habere relationem realem ad suum obtum cognoscibile a se in distinctum, cum
nequeat aequate explari, nisi in ordine ad obtum cognoscibile. ¶

Caput. 8um.

Declarat amplius propriis nostra sententia.

Ut plena sit notitia Relationis realis cae existentis in actu 1° ad suos effus poles, satis-
faciendum e dubitationibus aliquot ex intima gravi difficultate intelligentia ortis. :
Dubitat 2do: an Relatio cae ad suos effus poles sit ad illos omnes in communi et pro-
miscue, an ad singulos et in particulari, contra Portas, ee R Rosy. nullos
plures explaris designales, Reo, cam respicere realiter suos effus poles singulos
et in particulari. Roe: q relatio ca ad effus poles, e virtus cae ad effus poles-

ꝗ univꝰ tęq ad effus poles singulos, et in particulari: ꝗ cā respicit suos effus poles singulos et in particulari; mi prat: ea ratione ꝗ unitꝰ eq e ad effus poles, qua e pductiba ipsorum. Sd e pductiba ipsorum in comuni, et singulorum, et in particulari: ꝗ unitꝰ eq e ad effus singulos, et in particulari. Mi e euery; neq enim effus in comuni redere comuni, et abstracta effus poles ꝗ. ducibus e; talit unile posset exere a pte rei, ꝗ impole e ostendimus in nostra loga an. 4. c. 1. §.

Dutat 2º An cā respiciat exam, et essiam effus poles? Dicunt aliqui, cam respere exam, non aute essiam; nos tamen dicimus, cam respere utramq. sit exam et essiam. Roe; ꝗ cā respicit, ad cuius pductiba; ꝗ e pductiba utriusq: ꝗ respicit utramq. Ma e certa et constant. Mi prat: ꝗ e pductiba phuc totius effus; ꝗ totꝰ effus e exa, et essia: ꝗ e pductiba utriusq. sc, essię, et exę. — Prat: da adversarios: cā e pductiba exę effus: ꝗ e pductiba essię effus. Ans desumit ex Doctrina Ptratia, cons probo: exa effus e realit essia effus; ꝗ cā e pductiba exę effus: ꝗ e pductiba essię effus, atq. adeo cā effiens materialio, respicit realit exam et essiam effus poly. Nota tn. cam n respicere essiam actale, neq. actale exam, sed essiam et exam pole. nam in tantum respit, inquantum e virtus ad ponendum extra cās e e in actu 2º effus, qui e in pura pura politate. §.

Dices: si cā e et pductiba essię e et pductiba politatis effus. Sd n e pductiba politatis effus: ꝗ neq e pductiba essię effus; atque adeo n e relatiba ad essiam. Mapt; ꝗ n e aliud essia effus, nisi sua politas. Mi pbat: ꝗ politas effus e repugnantia intrinseca effus: ꝗ cā n e pductiba politatis effus. Et coa, ꝗ etiam redita impoli omi virte pductiba ad Hrio manenet n repugnantia intrinseca effus va calory. Distinguo maę: si cā e et pductiba essię, e et pductiba politatis specifibe talis effus, cdo mare; rectaphibe talis, no mare; et sub eadem distone, no, et cdo mi ne: ratio la n pducit, seu n facit politate e e politate; ꝗ faceret si pduceret politate reduplibe talis: facit tn. cā, ꝗ essia, seu politas intrinseca effus heat reale exam, et hoc e pducere politate specificatibe. Unde constat ad minꝰ prationem, cuius ante cdo, distinguendum e coens distone pxime data. §.

Dutat 3º

An sit polis cā effiens sine ru reali ad suos effus poles? Reo ee impole cam effientem sine ru reali ad suos effus poles; Roe; ꝗ impolis e cā effiens

virtute ad effectus possibiles; sed virtute causativa ad effectus ~~possibiles~~ possibiles est virtus realis ad effectus possibiles: quod impossibile est causa efficiens sine virtute reali ad suos effectus possibiles. Illa est evidens: quod causa sine virtute ad effectus non esset productiva illorum. atque adeo non haberet essentiam, quod supponitur quod esset causa impossibilis. Minor ex hactenus dictis patet; quod virtute causativa ad effectus est illa pro qualis per quam causa nequit adaequate concipi, et explicari, nisi in ordine ad effectus possibiles: cum quod sit impossibilis causa sine virtute ad effectus possibiles, est impossibilis causa sine virtute reali ad eosdem. §.

Dubitatur 4. An possint ratione nostra praescindi formaliter in causa tot relationes ad effectus, quot sunt effectus, quos potest producere? Respondeo affirmative. Ratio: quod tot virtutes productivae possunt praescindi formaliter in causa, quot sunt effectus possibiles, quos potest producere: quod tot relationes possunt ~~praescindi~~ formaliter distingui in causa, quot sunt effectus possibiles, quos potest producere. Antecedens liquet: quod quot sunt effectus possibiles, quos potest producere, tot sunt termini, seu connotata, ad quae potest referri, et comparari, cum sint in re virtute causativa; sed tot possunt praescindi formaliter in causa virtutes productivae, quot sunt connotata, ad quae cum sint in re potest comparari; atque adeo tot virtutes productivae possunt praescindi formaliter in causa, quot sunt effectus possibiles, quos potest producere; unde etiam consequentia liquet: quod cum relatio causativa ad effectus non sit aliud, quam virtus causativa ad effectus, sit evidens, tot esse formaliter relationes in causa, quot sunt effectus possibiles, quos potest producere. §.

Caput 3um.

Causa efficiens in actu primo connectitur essentialiter cum possibilitate effectus

Gravis, et acri studio controversa inter Recentiores praecipue difficultas, in qua perdubitamus, an causa efficiens in actu primo habeat essentialem connexionem cum suis effectibus possibilibus, seu cum possibilitate intrinseca effectuum suorum. Quod dicimus aliis verbis idem est interrogare: an causa efficiens in actu primo ita petat suos effectus esse possibiles, ut si impossibiles fierent deficeret eo pro sua connexione virtute causativa? Duae huic sententiae sunt, altera affirmat, et negat altera. Nobis cum affirmante loquendum est; sed noto prius, non sermonem esse de connexione physica, quam disputavimus; id est de illa, qua neque unum dari valet sine alio. potest tamen supponi: qualis est connexio, quam habet modus cum forma substantiali; loquimur tantum de connexione metaphysica, id est illa, ~~quae neque~~ vi cuius, ita unum connectitur cum alio, ut nec de potentia Dei absoluta possit dari sine illo, qualis est connexio, quam habet unio cum extremis, et actio cum effectu. §.

Noto 2o. connexionem metaphysicam esse habitudinem unius ad aliud, in cuius nec supernaturali potentia exerci

sine illo, et deq. n e connexio ubi ne habitudo. Unde lt ho n posset exere ax. Si
lapis fieret impolis nilominus n connecht ho cum lape, cum nulla dicat habitudinem ad lapem
quo autem tunc n posset exere non ideo quod connecte ex impolitate lapidis et ex defectu
productibus et dicentibus hoie, quae tolleret lapidis impolitas vera connexionem. Noto 3.o connec-
xionem ex suo dcptu formali, et generico n dicere imp. fecnem: Roe quod una persona Divina =
connecht exsalit cum altera, et salte una personalitas Divina connecht exalit cum alia personalite
Divina, quibus oes imp fectio rugnat: quo connex unius cum alio n dicit imp fecnem ex suo dcptu
formali. Noto 4. Duplex ee genus connexionis, alia, quae oritur ex tenuitate, aut densi li-
te rei, quae connecht, talis connexio, quae het unio cum extus, et actio cum effu; quae
oritur ex unionis densitate, et ex tenuitate actus indigentis extus, ee effu, tanquam
substantibo ipitus. Alia e 2a. quae oritur ex unitate, et activitate rei, quae conecht, talis,
quae dat incus au suorum effuum polium. 1a arguit imp fecnem; secus 2a. quia unitas ac-
tiba ex suo dcptu formali n dicit imp fecnem; unde, ut cum claritate procedamus appe-
llavimus hanc 2am connexionem à priori; 1am autem à posteriori. §.

Sit nra dc.o Caeffiens
inactu 1o, connecht exsalit cum suis effibus polibus, seu cum intrinseca politate suorum effuum.
Sic docet P. Arrg. disp. 7. sect. 4. et Pr. Rgalda tomo 1o de ente supnali disp.
32. sect. 2a. Ut illa limitet tantum ad cas creatas 2a. Pro omiendo opioni illus Su-
fraganté in Metaphica, disputa 10. puncto 4. ntram in affirbus dictus 1o. pbo: Ca e-
ffiens inactu 1o n eet Caeffiens inactu 1o si effus n eent intrince poles: quo Caeffiens in
actu 1o connecht metaphice cum politate suorum effuum. Cstat Coa: et arg pbo: si effus
n eent intre poles n prae continerent in unitate Cae. et Caeffiens inactu 1o. n etalis ra-
effuum, qui in prae quitate n prae continent: quo Caeffiens inactu 1o n eet talis, si effus n eent =
intrince poles. Mi e certa, et maior pbo: effus intre im poles n prae continent in unitate Cae:
quo si effus n eent intre poles n prae continerent in unitate Cae. ca lgt. q si effus n eent intre
poles eent impoles intre, atque adeo n prae continerent in unitate Cae. Ant pbo. effus intre
poles impoles nulli unit causibus conuent; et effus, qui nulli unit causibus conuent Ca.
n prae continent in unitate Cae: quo effus intrinse impoles &. pbo. Maior: effus intre impoles Ru-
gnant produci ab aliqua Ca. et effus rugnantes produci ab aliqua Ca nulli unit causibus
conuent: quo effus intrinse impoles nulli unit causibus conuent: quo in nulla Ca prae continet,
atque adeo rexilloum, nulla Ca effiens inactu e Caeffiens inactu 1o. §.

Confirmatur impolis
Ca cuius effus intre rugnat dependere ab ipsa a priori: quo impolis e Ca effiens inactu
1o.

Cuius effectus sint intra impoles; coenti q. ca efficiens in actu 1º petit esse talis, suos effectus esse intra impoles. Ptcoa; qa effus intra impoles rugnant dexe ab aliqua Ca apriori. Anygbo. impolis e Ca cuius effus rugnant, ee effus illius: et effus intra rugnarij dexe aca apriori e effus rugnarij ee effus Cq: qº impolis e Ca cuius effus rugnant de q dexe ab ipsa à priori. Distat Coa, et mior, q impole e ee effus et n de q dexe a ruaca apriori. Pbo. maior: impolis e Ca, cuius effus ss oino extra sphera totiq activitatis Cq, et q rugnat ee effus Cq e extra sphera totiq activitatis Cq: gº Q. — Distat 2º. Ideo aqua n e Ca efficiens in actu 1º Caloris, qa Calor e extra sphera totiq activitatis aque: qº Ca efficiens in actu 1º n e talis rei effus, qui ss extra sphera totiq activitatis Cq; atqui effus intra impoles ss extra spheram Cuiusvis Cq efficientis in actu 1º: gº nullorum Ca efficiens in actu, n e ca efficiens in actu 1º: g impolis e Ca efficiens in actu 1º; nisi effus sit intra polis. §.

Pbo. 2clusio, Ca efficiens in actu 1º petit, effus ee, sicut res pciunt ab ipsa: et à Cà respiunt, ut poles: gº petit ee poles: g 2necht ay ipsorum politate. Ora distant 2ngt maior, qua pbo. Ca efficiens in actu 1º petit effus ee capaces tandi illiq relaoe: gº petit ee sicut res piunt ab ipsa. Pbo. coa: Relao Cq e ipsa Virtus Cq: et effus, qui n ss sicut res piunt à Cà n ss capaces tandi virtutis Cq: g eo ipso, q Ca petat effus ee capaces tandi relaoe, petit ee, sicut res piunt ab ipsa. Diuq pbo. Ideo effus n eent sicut res piunt a cà; q eent intra impoles; Ita sd effus intra impoles n ss capaces tandi virtutis Cq: gº effus, qui n ll, sicut res piunt a Ca tt. Dices satis ee, ut res piant a virtute Cq, q si fierent poles possent pduci a talia; et ita e. ergo igni modo respit frigiditate, et reliquos effus sibi rugnantes: Pbo hanc coam: si frigiditas, et reliqui effus rugnantes igni fierent Calor, possent pduci ab igne; et hoc sufficit pro nos, ut ca respiat aliquos effus: gº igni modo respit frigiditatem, et reliquos effus sibi rugnantes. §.

Opro pngente rong. impolis eet virtus Cq, si n 2necteret cum effuq politate: q 2necht cum effuq politate. Ans pbo. Si virtus Cq n 2necteret cum politate effuum, ad Hunc rugnante effu posset, quantu e ex se dare illi ee physicum, et reale: et impolis e virtus poeris quantu e ex se dare ee physicum, et reale effui intra rugnanti: gº impolis eet virtus cq si n 2necteret cum effuum politate. Coa distat: Illa 2tinet adversariorum doctrina, et Illius pbo. Virtus poeris, quantu e ex se dare ee physicum et reale effui intra rugnanti, poe, quantu e ex se ponere apte rei aliquid ee sui, et n ee: gº impolis e virtus poeris, quantu e ex se dare esse physicum, et reale effui intra rugnanti. Capti Hor; q quimera e posse dare exa reale quimere. §.

Dices; q repugnante intrinsece effectu, ca poterit producere illum sub conditione, q haberet possibili, n autem sub statu possibilitatis, et intrinsece repugnantis. Contra est: q causa habet virtutem ad id q possibile sub conditione possibili. pt. Haec consequentia; q causa solutionis habet virtutem ad id, q ex impossibili haberet possibili: ergo q est conditio impossibilis. Infero deinde: q Deus habet simpliciter virtutem ad producendum alium Deum. Probo consequentiam: Deus alter productus a Deo esset possibilis sub conditione impossibili, sed causa non habet causa simpliciter virtutem ad id q possibile sub conditione impossibili: q Deus habet simpliciter virtutem ad producendum alium Deum. Contra est 2°: q Deus habet simpliciter virtutem ad producendum nationem Dei sui. Consequentia probo. Causa habet virtutem simpliciter ad id, q est possibile sub conditione impossibili. sed sub conditione impossibili est possibilis, et productum natio Dei: q Deus habet simpliciter virtutem ad producendam nationem sui. Contra est 3°. n habet causa efficiens virtutem ad id, ad q n habet relationem; sed n habet relationem ad effectum intrinsece impossibilem: q neque virtutem ad illum. Maior constat: q relatio est virtutis, quae ad effectum est idem formaliter. Minor probatur: causa solum habet relationem ad id, q sub conditione possibili est intrinsece possibile: q n habet relationem ad effectum intrinsece impossibilem. Patet antecedens; q n habet relationem ad id, sine quo potest adaequate concipi, et explicari. §.

Si denique rogabis, an connexio essentialis sit formaliter relatio, et an relatio essentialis, sit formaliter connexio? Respondeo. connexio essentialis causae cum possibilitate effectuum est formaliter relatio causae ad possibilitatem effectuum. Ratio est; q id q connectitur cum alio neque potest concipi adaequate, quin cognoscatur mundo ad illud: q connexio essentialis cum alio est formaliter reflexio ad illud: q connexio est formaliter relatio unius ad aliud. 2°. q connexio causae efficientis cum possibilitate effectuum est virtutis causae ad tales effectus; sed virtutis causae ad tales effectus, est formaliter relatio causae ad effectus: q connexio causae efficientis ad effectus possibiles est formaliter relatio ad illos. 3°. q connexio essentialis unius cum alio est structuralis habitudo unius ad aliud, sed habitudo unius ad aliud est formaliter relatio unius ad aliud: q connexio unius cum alio est formaliter relatio unius ad aliud. Igitur Maior. q connexio est formaliter dependentia unius cum alio. Sicut etiam Minor; q habitudo unius ad aliud est nulla formaliter, quam unius se habet ad aliud, q est formaliter reflexio ad illud. atque adeo ~~nulla formaliter~~ connexio causae efficientis in actu primo ad effectus possibiles est formaliter relatio realis causae ad eosdem. §.

Respondeo 2°. relatio causae efficientis in actu 1° ad effectus possibiles est formaliter connexio causae efficientis in actu primo cum effectibus possibilibus. Ratio est; q relatio causae efficientis in actu primo ad effectus possibiles est virtutis causae efficientis in actu primo ad effectus possibiles; ~~sed~~ virtutis causae efficientis in actu primo est connexio illius cum effectibus possibilibus: q relatio causae efficientis in actu primo ad effectus possibiles est formaliter connexio eiusdem cum effectibus possibilibus. Consequentia constat, et ex hactenus dictis utraque propositio manifesta infertur. Dices cognitio habet relationem ad obiectum, nec tamen connectitur cum illo, ut est intrinsece: q similiter causa ex realitate ad effectus possibiles.

n̄ Connectit cum illis. Dist. ante, no cog. Dei parag. e; q. cognitio, seu negatio intentionalis obti exnone talis solum petit, id q. negat, esse suis cognitionis; cum ergo sive maneat, sive n̄ maneat in esse, sicut negat a cognitione; maneat tn. in esse sui et obli.; inde fit, q. n̄ petat obtus esse, sicut negat ab ipsa. atamen. Ca efficiens in actu 1.o petit et ejus relationes suis suae relationis manere, sicut recipit ab ipsa; sicq. debet effectus ex se Connexionem cum effientem productibus, et virtualiter qui continet in illa. §.

Reo 3.o Relatio ex suo transcendentali, et unali conceptu Relationis ad aliquid n̄ e sit Connexio cum illo. Pro e; q. stat optime Relatio, quae n̄ sit Connexio cum suo Relatio: q. Relatio ex suo transcendentali conceptu relationis ad aliquid n̄ e Connexio cum illo. ant. prob.; q. cognitio negationis nationis Dei habet suam relationem ad nationem Dei; nec tn. Connectit ~~illam~~ cum natione Dei. imo è contra. connectit essentialiter cum contradictorio nationis Dei, sit cum Deo: q. stat optime relatio realis ~~aliis~~ unius ad aliud absq. Connexione cum illo. ~~q~~. 2.o: Cognitio negationis Coexistentiae simultaneae ~~duorum~~ unius et n̄ unius sint, habet relationem realem ad eorum coexist.; nec tn. Connectit cum illa: q. stat optime Relatio realis unius ad aliud absq. Connexione cum illo. 3.o actus voluntatis, quo vellet quis ~~Deus~~ se ~~Deus~~ esse Deum, aut parem Deo, habet relationem realem ad illius Deitatem, aut aequalitatem cum Deo; neq. ideo Connectit cum illius Deitate, aut aequalitate cum Deo. Q.E.D.

§

Caput 4um.

ab Argumentorum Solutione Doctrina Nostra comprobatur.

1.a Connexionem Cae effientis in actu 1.o cum politate suorum effectuum agglomerant plura P.P.s. et 1.o arguunt: nis Ca ad effectum n̄ e connexa cum illo: q. Ca ut praesse talis n̄ habet connexionem cum effectu. ant. prob.: si nis Ca ad effectum esset Connexio cum illo Ca connecteret essentialiter cum exa effectus: q. nis Ca ad effectum n̄ e connexio cum illo. Maj. prob.: si nis Ca esset Connexio esset Connexio cum illo termino, quem respicit; d. terminus, quem respicit, e exa effectus: q. si nis Ca esset Connexio, esset Connexio cum exa effectus. — Confirmatur: stat Connexio sit essentialiter nis unius ad aliud, nihilominus n̄ e connexio unius cum alio: q. stat Ca respiciat effectum polem, nihilominus n̄ connectit essentialiter cum illis.

Reo, negando ant., ut constat ex n.o 723. ad probationem, distinguo maj.: si nis Ca ad effectum esset Connexio cum illo, Ca connecteret essentialiter cum ~~exa~~ exa effectus actualiter posita, nego maj.: cum exa effectus ut se n̄ repugnante, concedo maj.: et distinguo min. d. Ca ~~sub~~ ut praesse talis n̄ connectit cum exa effectus actualiter posita, concedo min., cum exa effectus ut se n̄ repugnante, nego min., et conseq. Ca efficiens in actu 1.o n̄ connectit essentialiter cum exa actuali effectus, d. solum cum exa poli effectus; hoc e cum eo, q. exa effectus sit in re polis, seu

intre poni xx. Ad 2 phationem, dico ante, no coa; q. lt nt extua nore fali nisi 2-
nexio unius cum alio: nilomq. relao realis cum effientis inactu ad effus pole, e 2nex.
essalis cum effientis inactu cum effibus polibus. §.

Arguunt 1.º Ca poe exere, quamvis p totam
eternitate n exat effus: g.º poe exere quamvis effus sit impolis: g.º n 2necht cum politate
effus. 1.ª Coa pbr: tam nile effus n exere, quam effus impolis: g. Ca poes exere
quamvis effus n exat, poe exere, quamvis effus sit impolis. 2 Ar: Ca poe exere quamvis
effus sit extunce impolis: g. quamvis effus sit intre impolis poe exere. Ante pbr:
q. lt Deus decernat Calorem A. nunquam pduci ab igne B. ad hunc exterius B.
et tn. Calor A. exit impolis extre. Coa 1.º pbr. q. sicut Ca poe exere sine po-
litate extunca effus, ita sine intrinca politate effus, poe exere: g. Ca poe
exere, quamvis effus sit intre impolis; atq. adeo n 2necht cum effus possibilitate. §.

§. Reo 2-
cesso ante, nando Coa: ad phationem, 2do ans, et no coa: no e manifesta. q. alt
effus p tota eternitate n exat sit tn. e intre polis pre 2tinet inuirtute; ac proinde nile
licet Ca n poerit tunc exere, et ee Ca effientis inactu simplicitr talis; at v.º si effus eet
intre impolis n pre 2tineret inuirtute cum n det in Ca virtus vera, et realis virtus ad po-
nendum xx. impole; atq. adeo n maneret Ca, cum ca n ht aliud xx. quam sua virtus
ad causandum. — Ad 2 phationem, 2do ans, et no coa: ad phationem, no ans, q.º effus
sine politate extunca manet polis intre; loent q. pre 2tentus realis inuirtute Cae,
Coteris sine politate intrinca manet impolis inuirtute; loent q. n pre 2tentus in
Ca, et n e Ca, quae n pre 2tinet effus: g. n manet Ca, qdo effus e intrince impolis

§. arguunt
3.º Ca effiens n poe 2nech cum eo q n e: d politas intrinca effus n e: g. n 2necht cum
illa. Ma pt. q. qdo Ca effiens e inactu n exit xx. politas intrinca effus: g. hec
ne. — 2 mat, q. nulla dat no pbam eiusdi 2nexionem cum politate effus: g. n dat talis
2nexio. No manq. q. politas intrinca effus n e, et n exit xx. et nilomq. 2necht
cum illa Ca effiens inactu et ne ab ipsa difficultate summamus exphu, Deus 2necht
cum Carentia alterius Dei: nec tn. Carentia alterius Dei ht exam realem: q.º
ut det 2nexio, necessarium n e q. ctus 2nexionis sit xx. 2.º 2 phationem stant ea tra,
quibus nostra dilueos pnabimus. proinde q. no ans. §§.

Arguunt 4. Oipoa Diva n 2-
necht cum politate Crarum: g.º Ca effiens inactu n 2necht cum politate suorum

suorum effectuum. Ans probr: Si Divina omnipotentia connecteret cum possibilitate creaturarum dependeret ab illa; atqui est imperfectio omnipotentiae dependere a possibilitate creaturarum: ergo omnipotentia Divina non connectitur cum possibilitate creaturarum. Confirmatur: perfectior esset omnipotentia non connexa, quam connexa cum possibilitate creaturarum: ergo omnipotentia non connectitur cum possibilitate creaturarum. Patet consequentia; quia omnipotentia Divina est omnium perfectissima. Ans probr: perfectior esset omnipotentia prorsus independens, quam dependens: ergo perfectior esset &c. Respondeo negando antecedens, ad probationem distinguo maiorem dependeret a posteriori, nego maiorem, dependeret a priori ab illa, concedo maiorem: et subdistinguo minorem, nego, et concedo minorem. Non est imperfectio dependentia, seu connexio a priori: quia est ipsa virtus productiva extrinsece non dicens imperfectionem formaliter; dependentia tamen a posteriori est imperfectio; quia fundatur formaliter vel in debilitate rei, vel in passiva producibilitate, quae formaliter est imperfectio. Hinc ad confirmationem, nego antecedens, et ad probationem nego consequentiam antecedentis; quia omnipotentia sine virtute productiva esset imperfectissima, siquidem esset chimerica: esset autem sine virtute productiva si non esset connexa, et dependens a priori a possibilitate creaturarum. §

Arguunt 5°. Potest dari causa efficiens in actu primo quin detur intrinseca possibilitas effectus: ergo causa efficiens in actu primo non connectitur cum intrinseca possibilitate effectus. Patet consequentia; quia ea non connectuntur inter se, quorum alterum potest dari sine altero. Confirmatur: causa efficiens in actu primo non connectitur cum eo, quod non respicit, atqui non respicit possibilitatem effectus: ergo non connectitur cum illa. Minor probr: Causa solum respicit, quod est producibile per ipsam, atqui possibilitas intrinseca effectus non est producibilis per ipsam, atqui solum exsistentia: ergo &c. Distinguo antecedens potest dari causa efficiens in actu primo quin detur intrinseca possibilitas effectus, idest, quin effectus fit possibilis, nego antecedens: quin detur, idest, quin exsistat actu, concedo antecedens. Possibilitas effectus est ipsa entitas effectus, cum qua actu exsistente, ut tali non connectitur causa atque cum illa, inquantum non dicit repugnantiam ad exsistendum actu. Ad confirmationem distinguo maiorem, nego minorem. Ad probationem concedo maiorem, et nego minorem; quia possibilitas effectus est ipsa essentia effectus non repugnans intrinsece, quae est sicut actu exsistentia eiusdem effectus non repugnans intrinsece.

§ Arguunt 6°. Si chimaera fieret modo possibilis eadem omnipotentia invariata posset producere illam: ergo modo habet virtutem exsistentiae productivam chimaerae: atque adeo non connectitur cum possibilitate effectus. Ans probatur: Si Chimaera fieret modo possibilis non repugnaret intrinsece, atqui omnipotentia Divina potest producere quidquid non repugnat intrinsece: ergo &c. Confirmatur: reddito impossibili uno tantum, hoc ex omnibus possibilibus maneret eadem omnipotentia, quae modo datur productiva reliquorum: ergo non connectitur omnipotentia cum possibilitate effectus. Patet antecedens; quia incredibile est, reddendam esse impossibilem, aut destruendam Dei omnipotentiam propter unum tantum creaturam

Dt. anr. q incredibile e reddenda ee, aut destruenda Dei Oi potentia propt unius tantu Creature impossibilitate. Ad ane, ad probatione, remitto maiore, et disquo mine: poe pducere quidquid n repugnat intrinsece ex supositione poli, Dco, emine ex supositione impoli, no mine. Alit posset etia Deus pducere sua natione, et aliu Deu, que ex supositione impoli sil poli. — Ad cfirmatione, no ane; q Oi poa que nil do dat, prtendit aliquid, q tunc n pretenderet: q n erat eant: ad cfirmatione dico, id n ee incredibile ex supo impoli, secus v ex supoe poli. at tan impole e intrinsece, redditi impole creature, que e polis intrinsece que q destruat impoli aut destruat Oi poa

§.

Disputatio 3ª

De cà 2ª efficiente secunda

Plurimi DD., qui prius de Ca effiente, sit Deo disputent, quam de Cis 2is effientibus; d. existimo Cu aliis, humaniore mente, dummodo lonore uinculi detinet, facilius p cogne Creatury ad Creatoris cogne ascendere. Ca ppt indicare opportunius tone; si pri q de Cis Creatis, seu de Creatis causalibus disputarem, ut p parata earu notitia mente nostra ad cogne et disputa om Dei ... elevaret. Dicendu q no bii prius e quidq de Cis effientibus.

~~...~~

~~...~~

~~...~~

~~institutiones~~

Instituto

Q.° 1.ª

De la efficien.te productiva Substantiæ et Accenti.

Caput 1.m

Notand. Cq. prialis et virtualis mate. et im-
mate. permittit.

§.

~~Inquirimus. Cam Creatq. effient. productiva.~~

In duplici genere Desfin oes trati. oes quinq.
pedes, et subsciat accens. sin inquirimi
mq. Cam Creatq. efficient. productiva
Subsciaq. et accentq. Theq. neq. qua
sit difficultq. inq. qua n.e-
ment, hac etiaq. super
dificultate à d.mi-
phoruq. lemita
recedunt, ut
latey totaq.
mancq. quæ-
tiong vide-
vong. Nor
y vet venq.
Vdaq. eliga-
mq. permitt-
tendiq. duxi-
mq. notaq.
car.

Cq.

.§. §.

el Blanco deste quaderno se hiço por per-
derse el original en la classe o por no auer-
neçado el ani.mo & ptes. de Rosario
que les mande q.do entrar el pellejo
de vino por la quenta del Rei.n

~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

1685

noticia causæ principalis et instrumentalis, mediatæ et immediatæ. Dubium est: ut magis
ex parte de voce dicendi pro explananda causa principali, ut diversa ab instrumentali.
Pro magis claritate Noto 1º non esse eadem causam instrumentalem et instrumentum. Probo quia
quia causa instrumentalis est pure causa: sed instrumentum non est pure causa: ergo non eadem
causa instrumentalis et instrumentum. Demaxime non dicitur aliud divisio causæ in
principalem et instrumentalem in propria esse, et metaphorica. Ult. Igitur; quia dispositiones ad
introductionem formæ sunt instrumentum causæ efficientis in quantum dispositiones; sed in quantum
dispositiones sunt non possunt esse pure causa: ergo etc. §

Noto 2º causam instrumentalem esse ex natura sua improporcionatam ad effectum, id est insufficientem. Probo: quia causa
ex natura sua petens concursum alterius causæ ad operandum est ex natura sua
insufficiens ad effectum. Sed causa instrumentalis ex natura sua petit ad operandum
dum concursum alterius causæ: ergo ex natura sua est insufficiens ad effectum. Igitur
mi; quia causa instrumentalis quatenus talis dicitur propter subordinationem causæ
principalis simul operantis. Noto 3º non sufficere ad rationem causæ instrumentalis
quod sit insufficiens ad effectum; sed requiritur quod non sint per se petita ab effectu:
Probo: quia neque lumen gloriæ, neque intellectus creatus est causa instrumentalis ad videndum
Deum. et tamen intellectus creatus est insufficiens, et lumen gloriæ est
etiam insufficiens ad videndum Deum: ergo ut causa sit instrumentalis non sufficit
quod sit insufficiens ad effectum. Unde infertur, nec sufficere ad rationem causæ
instrumentalis esse insufficientem ad effectum superioris ordinis, cum visio beata
sit effectus superioris ordinis an intellectus creati, nec tamen ideo intellectus creatus
est causa instrumentalis visionis beatæ. §

His notatis, sic definio 1º causam instrumentalem:
est causa non petita per se ab effectu ad quem concurrit, elevata ab aliena superioris ordinis. Causa principalis est causa petita per se ab effectu ad
quem concurrit elevans alienam inferioris ordinis. Unde colliges, hanc definitionem causæ principalis esse dispositam relatione ad causam instrumentalem; nam
causa principalis generice loquendo est causa petita per se ab effectu. Ut ignis
ad producendum alium ignem, vel calorem. Item enim dispositive petat solum
est ut sit causa principalis. Contra definitionem nostram explicationem sic stabit,
dicit ergo causa instrumentalis non petita per se ab effectu. Causa altera principalis
petita per se ab effectu. quia causa instrumentalis est causa per accidens effectus

et quae non requirunt ab effectu: — Sequitur sine illa aeque bene actum illa poneret effectum, nulla quippe in effectu specialitas petens naturam talis causae: e contra vero causa principalis, sine illa quippe non poneret effectum, nam specialis specialitas effectus illam naturam requirit: sit in exemplum substantia ignis, quae ad producendum ignem elevaret calorem; calor est causa instrumentalis, ignis vero principalis, quia ignis est causa petita ad producendum ignem, et elevat calorem ad talem productionem; calor autem non elevat, tum non est causa petita per se ab effectu superioris ordinis.

§ Dixeram quod luxurat elevata ab altera superioris ordinis: id est causa instrumentalis debet proportionata naturam per potentiam causae principalis ad effectum nobiliorem, quia sua natura perfectione sit supra causam instrumentalem, sicut est ignis supra calorem; e contra vero causa principalis elevatur ad suum effectum, et est majoris vel saltem aequalis perfectionis cum illo: ex qua doctrina infertur quod si a Deo applicaret angelum ad producendum lapidem, non ideo angelus esset causa instrumentalis lapidis. Quia causa instrumentalis dicit specialem elevationem, non autem est elevatio ad effectum qui est infra; sed qui est supra causam instrumentalem; cum enim lapis [illegible] suam perfectionem sit infra perfectionem angeli, inde fit quod ad lapidem producendum non elevaret angelum. Sed extraheret, aut deprimeret ad effectum extra naturam sphaeram suae virtutis effectricis. §

Infertur 2° causam principalem debere esse superioris ordinis, id est superioris perfectionis in effectu producto: sed causae instrumentali sufficit enim quod sit aequalis perfectionis cum effectu producto. Infertur 3° causam principalem debere influere per se: impossibile enim est elevare aliquam causam instrumentalem, nisi influendo simul cum illa in effectum. Infertur 4°. Non propterea quod habitus naturales non sint causa principalis, sed instrumentalis ad actum; e contra vero habitus supernaturales sint causa principalis ad actum supernaturalem. Sit quod sine habitu naturali aeque bene poneret habitum naturalem ac cum illo. Consequenter non est causa petita ab effectu: praeterea elevat a potentia productiva, ut ab initio quia superioris ordinis est; atque adeo habitus naturalis est causa instrumentalis, habitus vero supernaturalis sed causa naturalis ad actum supernaturalem, tenent quod petita ab effectu ad quem non elevantur a causa superioris ordinis. Infertur denique [illegible]

n esse causam instrumentalem ad visionem Dei; q inter instrumentum et causam perfecta et naturam non potest reperiri. § 80° d—

Nostrae explicationis nostrae alia ratio est, nihil q numeratis causis omnibus instrumentalibus nulla est; cui nos dicimus n̄ convenit sicut nulla e causa principalis, cui def.° pro causa principali tradita n̄ convenit, nil omnino valet mea ratio: causa per se effectus n̄ e causa instrumentalis: ergo e causa principalis. Arg. Suadet: causa continet totam rationem causae principalis n̄ e causa instrumentalis: ergo causa per se n̄ e causa instrumentalis. Loquendo e q causa principalis e causa per se effectus: De ant. dubitari n̄ potest; hinc sic: ergo causa instrumentalis n̄ e causa per se; sed causa per accidens effectus: atqui causa per accidens e causa per se n̄ perfecta ab effectu: ergo causa instrumentalis e illa, quae n̄ per se perfecta ab effectu: ergo causa principalis e, quae e per se perfecta ab effectu. progredior: causa per se n̄ perfecta ab effectu n̄ e sufficiens ad producendum effectum, nisi extrahat, vel elevet, ad effectum producendum a causa superioris ordinis. sed causa instrumentalis n̄ extrahit, sed elevat ad producendum: ergo causa instrumentalis elevat a causa superioris ordinis ad effectum: ergo causa instrumentalis e causa n̄ perfecta per se ab effectu ad quem concurrit elevata ab altera superioris ordinis: ergo e contra causa principalis e causa quae perfecta ab effectu ad quem concurrit elevans alteram inferioris ordinis. §

Sed deveniamus ad causam materialem et immaterialem, quarum explicationem dedimus supra et iterum hic pono: causa immaterialis e illa, quae per suas vires dat esse effectui. causa vero materialis e, quae n̄ per suas, sed per alterius vires producit per simplicem dat esse effectui. unde dubitandum, q pro dignitate disputat Sr. Oviedo lib. 2° Physicorum, controversia 7°, punct. 5°, an causa materialis sit vere et proprie causa. Sit in exemplum: Sol producit calorem in lapide. deinde calor lapidis producit calorem alium in manu. Dubitatur, an sol sit vere et proprie causa caloris in manu producti. Loquitur q. an bona sit divisio causae efficientis in immaterialem et materialem. Si enim causa materialis n̄ e vera causa exit mala divisio; bona tamen exit, si sit vere et proprie causa. Oviedus ubi supra docet, aliquam esse causam materialem, quae vere et proprie sit causae. §

Cum communi Sr. iudico, causam materialem n̄ esse proprie causam.

Causaz. Pbo: q ne pprie causa illa sine qua, aut alia equivalente poe existere effectus: Sed sine causa mata, aut alia equivalente poe existere effectus: ergo causa mata n e pprie causa. Pbo ceuery, q ne causa, que n dat esse rei. Sed illa causa sine qua, aut alia equivalente poe existere effectus n dat esse effectui, probo minorem: etiaz si causa immata redderet inde per alia causa aduc eodem pacto, poneret effectus: ergo sine causa mata, aut alia equivalente poe existere effectus. Pbt ary, q aduc maneret tota virtus adequate productiva effectus. Pbat: ne causa effectus illa, a qua effectus rae sui n dependet; sed effectus n dependet rae sui a causa mata: ergo haec n e pprie causa. Pbat mi; q effectus dependet a causa mata preste propter suaz causaz immataz. Pbat 2o; q eodem pacto poret dici esse causa priaz effectus de id, a quo causa imma dependet ad producendum, sit, portaez, acrez, dlentibaz, et dispoies naxit ipsi debitas.

Sed videamus, q opponit Verdey. Si calor n produceret in lapide a sole, t a Deo n produceret atten calor in manu: ergo calor productus in manu peti, ut producat, q calor, a quo productus e, fuerit productus a sole, t ab alia causa equivalente: ergo calor productus in manu vere et prie dependet a sole: ergo causa mata e prie causa. Distinguo ary: si calor n produceret in lapide a sole, t a Deo, n produceret alter calor in manu ex indigentia caloris in manu producti, nego ary; ex indigentia cause, a quo calor iste productus, concedo ary: ide calor in manu productus n produceret, nisi ipsa sit a sole, t ab alia causa equivalente n produceret calor in lapide; hoc tamen sit ita, n q calor productus in manu egeat sole aut alia causa producente caloreaz in lapide. Sed q calor lapidis, ut producat calorez in manu indiget sua causa producente et conservante: sicut, ut oculus videat lucez, necessum e lucez esse productaz et conservataz: visio tamen lucis n dependet a causa producente et conservante lucez, ut visio lucis dari nequeat sine causa lucis: hoc tamen n sit ex indigentia visionis, sed ex lucis indigentia.)

604 Alia explanationes cause principalis, et instrumentalis poe opponi. Contra nostras explanationes, causae causae principalis et instrumentalis dat de facto effectus ad cuius productionez nulla causa principalis concurrit. Sed repugnat effectus sine causa illius principali ergo n vene explicat a nobis causa principalis et

vrsionis: Probatur: ad visionem Beatam nulla causa principalis concurrit praeter lumen gloriae: quia ut sit causa principalis debet concurrere elevans vitaliter: sed ad visionem Beatam nulla causa vitalis concurrit, siquidem nulla concurrit quae non sit per se petita ab effectu: ergo ad visionem Beatam nulla causa principalis concurrit, non manens ad probationem disquisitionis: ad visionem Beatam nulla causa principalis concurrit; prout est causa principalis est causa per se petita ab effectu, non... prout est causa elevans alias vitales concurrentes. aliud est causa principalis, cum quae per se petit ex natura status, et aliud, ut concurrens simul cum vitali; in 1º sensu stat causa principalis dummodo sit causa per se petita ab effectu, et hac natura dat causam principalem visionis Beatae; in 2º vero sensu non concurrit ad visionem Beatam causa principalis. Sed quid inde?

Caput 2um

Substantia est Causa efficiens productiva substantiae

Celebris est contraria opinio asserentium, substantiam non esse causam immaterialiter productivam substantiae: sed accidentia nomine substantiae producere substantiam, ut ignis non producit alium ignem, quantum applicat pabulum, sed accidentia ignis applicata producunt ignem in pabulo. Cui forte cogitationi adhaerere videntur ex nostris pater Barquez in tertia parte disputatione 186, et pater Fonseca 5º Metaphysicae, capite 2º, quaestione 6, sectione 3ª; contraria autem stat communis et verior doctrina, substantiam esse causam realem productivam immaterialiter alterius substantiae. Sic Xº Mendez scholastici fuerunt scholastici et cum illis reliqui; ... nostri auctores, quorum plures habes apud Arriaga, lib. 2º Physicorum, disputatione 25, sectione 1ª, nº 9º, quibus ipse subscribit. forte

Nostra assertio est: substantia est causa realis immaterialiter productiva alterius substantiae. 1º probatur auctoritate Aristotelis sic loquentis: sicut materia est pati et movens ita est forma est agere et movere: sed forma est substantia: ergo primum est substantiae agere et movere. Probatur 2º a ratione scholastica: causa creata adaequate productiva substantiae existit: sed accidens non est causa adaequate productiva substantiae: ergo substantia est causa adaequate productiva substantiae. Minor probatur: accidens est ex natura sua imperfectior substantia: sed entis imperfectior nequit esse causa adaequata perfectioris: ergo accidens non est causa adaequate productiva substantiae. Remanet non dubitantibus

Forte; imo potius dicunt, acceres, acceres essentiales adeo macras, ut vix sit ens. Probo minorem: ens, quod non continet, vel eminenter, vel formaliter aliud, nequit esse causa adequata illius; sed ens imperfectior, neque eminenter, nec formaliter continet perfectionem: ergo nequit esse causa illius adequata.

tota ejus
Sollis doctrina evertitur. Lqt major, quia effectus accipit totam suam perfectionem a sua causa adequata. Ut ergo causa adequata det effectui totam suam perfectionem, debet habere virtutem perfectioni hujus modi proportionatam, quod est continere, vel eminenter, vel formaliter effectus. Illi ostendit, quod ut causa precontineat eminenter effectus, debet esse perfectior effectu. Causa enim precontinere eminenter effectus est habere non solum virtutem proportionatam, sed insuper esse perfectiorem effectu: proinde Deus dicitur precontinere eminenter creaturas, quia habet virtutem ad illas proportionatam, et est creaturis omnibus infinite perfectior. Praeterea, ut causa precontineat formaliter effectus, debet esse equalis, saltem perfectionis: debet quippe habere virtutem proportionatam, et continentem totam perfectionem realem effectus: atque adeo est impossibile, entitatem imperfectiorem precontinere eminenter, aut formaliter perfectionem.

Hoc fundato, rem totam solla, non dubito; sed quia forte ad-rendum aglomerant plura, proponam aliqua, potius ut eorum solutiones non ignoretis, quam quod digna iudicent, ut in iis impugnandis immoremur. Rent 1°, acceres, ut calores, quando operant nomine proprio, esse insufficientem ad producendam substantiam; ceterum quando operant nomine substantie esse sufficientes ad producendam substantiam; sicut Prorex non est sufficiens sua auctoritate ad regendam provinciam; sufficiens tamen est auctoritate Regis. Sed fratres iste non vident, nullam esse paritatem a rebus moralibus ad phisicas: quid enim refert, quod pro Regi, propter regis voluntatem ex diplomate cognitam, se subdant populi, ut causa efficiens sibi subdat effectus, ad quos virtutem non habet.

Sed ab-
ipsomet exemplo sic impugno solutionem 1°. non potest Prorex facere nomine regis id, quod rex per se ipsum non potest facere; sed per vos substantia ignis, ut non potest producere substantiam: ergo neque acceres nomine substantie potest producere substantiam. Valet: Rex potest per se ipsum facere id, quod illius nomine facit Prorex. Sed acceres nomine substantie producit substantiam:

ergo substantia per se ipsam potest producere substantiam. Impugno 2o, non potest accidens facere nomine substantiae, quod substantia non potest per se ipsam facere; sed per vos non potest substantia per se ipsam producere substantiam: ergo neque accidens nomine substantiae potest producere substantiam. Maiorem ostendo: ideo nequit accidens producere substantiam nomine substantiae non existentis, quod substantia non existens non potest producere substantiam: ergo accidens non potest facere nomine substantiae quod substantia non potest per se ipsam facere. Impugno 3o: accidens operans nomine substantiae vel fit substantia, vel manet accidens: si quidem substantia: ergo fit quid monstrum, quod tam quid monstrum est accidens substantia, quam homo equus. praeterea: ergo iam substantia est, quae producit substantiam. Si manet accidens: ergo nequit esse causa substantiae.

Dicent 2o: accidens operans nomine substantiae posset producere substantiam, quia accipit a substantia virtutem aliquam derivatam in ipsum, cuius virtute accidens redditur potens producere substantiam. Animadverte, sophisticum ingenium vocibus sine substantia contentum: roga, quid sit haec virtus derivata, per quam accidens ex in capace fit capax producendi substantiam, nam, vel est accidens, vel substantia: si sit accidens, redditur nostrum argumentum, quod manet insolutum, si sit substantia: ergo causa immediate productiva substantiae non solum est accidens; sed etiam substantia: ergo substantia est immediate productiva substantiae. Arguo 2o: non aliter derivat, seu immittit hanc virtutem substantia in accidens, nisi producendo talem virtutem in accidenti: tunc sic: haec virtus derivata in accidens, vel est substantia, vel accidens: si sit substantia: ergo iam substantia quae derivat in accidens producitur a substantia. Si tamen sit accidens, contra est [illegible] doctrinam, [illegible] est impossibile, accidens produci a substantia: ergo ea virtus derivata non est accidens.

Dicent 3o: accidens v.g. calorem non sufficere ratione sui ad producendam substantiam, sufficere tamen in quantum est virtus, quia in quantum est virtus ignis dimanat ab igne tanquam virtus illius; cum iungit quae igni: coniunctione physicali aut virtuali, vel radicatur in igne, ex qua radicatione aut coniunctione physicali, vel virtuali evadit calor [illegible] [illegible], et ad perfectionem activitatis a substantia multum accedit, proindeque evadit sufficiens ad producendam substantiam. Hinc in textu solutionem istam exquisitam esse, ut argumentorum vim eludendi locum relinquat.

Sed quicquid sit solutionis huius, sic contra arguo: qualitas accidens quae procederet a substantia, et radicaretur in illa tanquam virtus illius, haberet rationem virtutis, quae non sit accidens, ut ostenditur contra Pontium: ergo et sua solutio. Probo ergo minorem: si talis virtus non sit accidens: ergo est substantia: ergo eam substantia est productiva substantiae. Et aliter: haec virtus, quam habet accidens, ut radicatur in substantia est virtus proveniens a substantia: ergo si haec virtus est substantia, substantia producit substantiam, patet consequentia; quia aliud aliquid provenit ab alio, si tamen ea virtus, quam habet accidens non sit substantia: ergo est accidens: ergo non maxime accedit ad substantiam; siquidem vos dicitis, plurimum interesse distare substantiam et accidens, quam rem et nihil. Infero aliter: ergo accidens in quantum est virtus substantiae non habet virtutem aliam nisi accidentis: ergo adhuc manet insufficiens ad producendam substantiam. =

Aliae solutiones contrariae videri possunt apud Pontium, ubi supra an. 5, et apud Echalaz, 2º Physicorum, disputatione 7 capite 3º, an. 24.

8 13 Sec.

Probatur nostra prima conclusio: ideo intellectus non potest se solo videre Deum, quia visio Dei sua perfectione aliqua superat intellectum creatum; sed substantia est perfectior, quam accidens: ergo accidens non est causa adaequate productiva substantiae: ergo substantia est causa immediate productiva substantiae. Consequentia patet maior, quia ideo intellectus creatus nequit se solo videre Deum, quia visio Dei est supernaturalis; sed quae superat est perfectior intellectu creato: ergo [illegible].:

Probatur 2º: accidens imperfectius nequit esse causa adaequata accidentis perfectioris: ergo nequit esse adaequata substantiae. Docet antecedens Aristoteles, et probatur consequentia: ideo accidens imperfectius nequit esse causa perfectioris, quia superatur ab illo; sed magis superatur accidens a substantia: ergo nequit accidens esse causa adaequata substantiae.

Probatur 2º conclusio, substantia est causa principalis substantiae. Sed causa principalis rei, est causa immediate productiva rei: ergo substantia est causa immediate productiva substantiae. Maiorem probo: causa principalis est vere et proprie causa. Sed quod non producit rem non est vere et proprie causa rei: ergo causa principalis rei, est causa productiva illius. Minorem probo: quod non producit rem de qua sumitur est causa materialis. Sed causa materialis non est vere et proprie causa, ut supra dicebamus: ergo quod non producit rem non est vere et proprie causa rei. Probatur: non est contrarium substantiae esse immediate productivam substantiae: ergo substantia est immediate productiva substantiae. Consequentia patet contra Pontium; qui virtutes producendi substantiam —

tanquam Dispositionem rae delegant a substantia. Sed Deus est substantia: ergo non
debet esse substantiae esse immediate productivam substantiae. Si de substantia du
bitent tostes, aliqui dubitabunt an Deus sit Deus, an Deus de solo pro
ducat animas rales, produxerit Angelos, et universa in principio creaverit. 8 V°

Pro in
tegra difficultatis virtutis resolutione, praemmendaendum quaestio, utrum singula
alia, ubi substantia de facto producat se sola substantiam; an autem cum substan
tia concurrat etiam accidens ad producendam substantiam tanquam causa instrumentalis et
elevata. Cum Pater Suarez disputatione antea disputata metaphysicae, seu e contra
reo, accidens producere de facto substantiam, elevatum tanquam causam instrumentalem
a substantia; atque adeo de facto substantia et accidens, tanquam una causa ade-
quata producunt substantiam. Ut quando ignis producit ignem, non solus concurrit
efficienter ad tales productiones substantia ignis, sed etiam calor elevatus ab igne
producente. Hoc de posse posse contingere, pauci dubitant, plures to
men negant, ita fieri de facto.

Sed resolutionem nostram probo: accidens habet vir
tutes inchoatas elevabiles ad producendam substantiam: ergo de facto elevatur ad pro-
ducendam substantiam, atque adeo concurrit efficienter simul cum substantia ad pro-
ducendam substantiam. Haec ultima illatio est legitima: et consequentia mihi patet, quia
causa naturalis, quam vis solum habeant inchoatas virtutes non possunt non operari, si
accedat causa a qua sufficienter adiuvetur, et conaretur proportionetur ad
effectum: tunc etiam, quia si habeant tales virtutes, ideo habent ut sint causa ins
trumentalis ad producendam substantiam, quando a causa sufficiente elevent et propo
tionent ad substantiae productiones, probo antecedens: creatura quaelibet potest eleva-
ri a Deo, si habeat virtutes productivas aliquas ad producendum quodlibet, alias
impossibilis esset talis elevatio. Sed creatura quaelibet non haberet virtutes inchoatam
et elevabilem ad quodlibet: ergo creatura quaelibet habet eius di virtutes: ergo ac-
cidens habet virtutes inchoatas, et elevabiles ad producendam substantiam. Haec
consequentia constant in mea doctrina, cui licet non pauci negent sequi Patrem
Barquez plures tamen amplectuntur sequi Suarez, et Ripalda.

Unteriis
tamen probo manes: perfectio Dei Dominium in creaturis, si habeant
virtutes aliquas, posse elevare illas et illis uti ad producendum quodlibet quas

[372]

n posse illas elevare et vti illis. Sed ita e re ipsa: id ex quo perfectio e-
vadit Dei Dominium: ergo de facto potest Deus elevare quamlibet Creatu-
ram ad producendum quodlibet: ergo quaelibet Creatura est elevabilis a Deo
ad producendum quodlibet. ma ostendit: perfectior est Dominium Dei posse
elevare Creaturas et illis vti ad aliqua: ergo ma perfectio erit posse elevare
creaturas et illis vti ad plura: ergo perfectius est Dei Dominium, si posset e-
levare Creaturas, et illis vti ad producendum quodlibet, quam si non posset. illatio-
nem distant. quia eo perfectior evadit res, quo plus eiusdem perfectionis addit.
Dico, hoc bene stare si quodlibet esset elevare ad producendum quodlibet.
nec tamen hanc solutionem bene stare, si praeter id regnare videtur.
2º Dico id non implicare, quia in propositione plurium rerum cum aliis non obstat:
virtualiter incoatae, et elevabili ad illa producenda. magna quippe est im-
proportio, quam habet aqua cum gratia sanctificante, et nihilominus in Baptismate
elevatur a Deo ad producendam physice gratiam sanctificantem.

Caput 3

Pro distantiis rationibus diluendis

848 Contra conclusionem positam capite praesente arguunt 1º fortiter ex textu septimo de
generatione textu 5º, ubi ait, nihil esse aptum agere, nisi quod habet distantiam; sed
substantia non habet distantiam, sed tantum accidens: ergo substantia non est apta ad agere
agendum; atque adeo non habet virtutem proximam substantiae. — Probatur ex eodem philosopho,
Cap. 4 De Sensu et Sensibili loquente, ignem non agere, in quantum ignem, sed in-
quantum calidum: ergo calor est virtus, qua ignis agit: ergo substantia ignis non pro-
ducit, sed solum accidens. Respondeo nominem, substantia quippe habet distantiam, sicut alteram
substantiam ut dicebamus in agendo de oppositione quantum substantiarum: praeterea
tenera accidens, quod est dispositio alterius ad distantiam et etiam distantiam substantiae, ut ibidem
dicebamus. — ad distantiationem dico, si in quantum denotare conditionem
sine qua non, non autem virtutem, et rationem formalem agendi.

Argument 2º principium
essendi non est principium operandi. sed principium essendi est substantia:
ergo non est principium operandi. Illa probatur: ergo solum accidens est princi-
pium operandi. Nominarem, ad probationem, Melisante, nominarem; quia

esse, et operari distinguuntur inter se: ergo principium essendi non est principium operandi: ergo solum accidens est principium operandi. Respondeo: ad probationem nego, stello ante, non consequentiam; quia licet esse, et operari distinguantur inter se, nihilominus principium utriusque est eadem realitas, sicut licet odium, et amor distinguantur inter se, idem tamen est utriusque principium, scilicet voluntas: neque enim intellectus est principium tum apprehensionis, tum iudicii; licet iudicium, et apprehensio inter se distinguantur, et dic — — —

— Hic tibi Rhetorices vir liber explat oes ~ Paris esta Virtus coenti:
— tesauros inquam quos reperire labor

l. sic, se ipsum suo argumento vincere. quia per vos principium essendi non est principium operandi; sed accidens est principium essendi secundum quid sicut substantia est principium essendi secundum quid: ergo accidens non est principium operandi: ergo neque substantia neque accidens operantur..

Argumentum 3.º Cum in perfectione accidentis stat optime esse productivum substantiae: ergo quamvis accidens sit imperfectius substantia, non obstat ut producat substantiam. antecedens probatur: actio qua substantia produceret substantiam esset accidens, et nihilominus produceret substantiam: ergo. — Confirmatur: potentia et actus debent in eodem genere; sed actus est accidens: ergo potentia est accidens. ergo potentia productiva substantiae est accidens; siquidem actus scilicet actio est accidens. nego antecedens, ad probationem distinguo maiorem distinguo minorem, et nihilominus produceret ut quo substantiam, concedo minorem, ut quod, nego minorem. id est actio solum producit ut quo: scilicet est exercitium, et applicatio causae ad agendum; non autem est causa, et potentia agendi, quae debeat praecontinere effectum; causa vero, et potentia agendi debet praecontinere effectum, et perfectionem resultantem; siquidem est, quae re ipsa absolute dat esse reale effectui: proinde nulla est paritas ab actione, quae non est causa, ad potentiam quae causa est, et quae debet effectum praecontinere. ad confirmationem, nego maiorem; aliter, quando materia recipit accidens, esset accidens, et quando Deus operatur, esset accidens: Denique si effectus est actus causae, quomodo substantia potest esse effectus accidentis; cum potentia, et actus debeant esse in eodem genere?

Argumentum 4.º Solus Deus potest operari sine instrumento: ergo substantia creata non potest se sola sine accidente tanquam instrumento operari. — Confirmatur. omnis potentia specificatur ab actu; sed non

poe substia specificanr alio actu: ergo: ergo substia n het actus, atque adeo n operat. min. pbt; q actus subsie e accens. Sed substia n specificat ab accente: ergo &c. Resp. ad arg. q accens ad producendum accens nullo vit instrumento, e q causa principalis illius: ergo n solus Deus e, qui poe sine instrum operari. Unde tantum infert accentia esse instrua substie; id e dispoes ad producendam substiam, n aute vitate producti vam substie; dispoes enim ad producendam illam dicunt instrua ad producendam illam. Ad confirmatione distinguo maiorem: ois poa specificat intrinsece ab actu nego maiorem; specificat extrinsece omitto maiorem: specificatibus intrinsecis, et propriis rei identificat realiter cum ipsa; actus aute n identificat cum poa; proinde n e specificatibus intrinsecis. Poterit tamen appellari specificibus extrinsecis, id e, cono tatis, in onde adq poa refferri: q n debet esse eiusdem generis cum re specificata; ut expresse docet Divus Thomas in l. sua distinctione 2a, quaestione nta, articulo 2o, adlus docens n oportet, q in eodem genere ponant poa et actus, praecipue de poris actibus. Videant re toste, scilicet illius divi Thome manifeste Thaine.

Arguunt 3o. aliquando producit substia a solis accentibus: ergo accentia ex se heat vitatem ad producendam substiam. Antecedens prbat 1o, aliquando ex collisione lignorum generat ignis, aut ex collisione lapidis; sed ea lignorum lapidum q. collisio e accens: ergo &c. 2o. calor ferri candentis accendit ignem, si ma capax applicet: ergo ab accente producit aliquando substia. 3o Lux et calor solis, quando p crystalus transmitunt producunt ignes, sicut ex corruptione corporis aliqua viventia generant: ergo ab accentibus substia producit. Resp. arg., ad cuius 1am prbationem, nego maiorem; q ignis ille generat a ligno, et a lapidibus praesente ipsorum collisione, tanquam dispoe ad productionem ignis. Ad 2am prbationem nego arg.; q ignis ille producit ab igne, qui e in poris ferri candentis. Ad 3am prbationem, nego arg., q substia solis e, que producit ignem, et viventia illa generant a Deo, autore nature, ad exigentiam dispositionis, que iam sunt posite in ma.

Sed instabis. effugium prbationis esse in effectibus naturalibus ad Deum recurrere, dum supetunt causae naturales; sed sunt causae nares potentes producere eiusdem viventia: ergo n e recurrendum ad Deum. Min. pbt; q accentia sunt causae sufficientes, ut producentes,

ducent talia Viuentia. Nec accentia non sufficere producendis eius dictis Viuen-
tibus: quia substantialia sunt eius dicta Viuentia: accentia vero non sufficiunt se solis
ad producendam substantiam. Prinde ipso tenus valde est ad Deum recurre-
re tanquam ad causam universalem nam supplenter effectus causae creatae, idem
in mundo Deus facit, quod in exercitu imperator; ea quippe ad quae miles non
sufficit, Imperator exequitur; quod eleganter ad Alexandrum lib. De mundo, cap. 6°.
Dicebat Aristoteles: quod in navi gubernator, in curru Auriga, in choro praeceptor,
in civitate lex, in exercitu imperator, hoc in mundo Deus. adde argutus
istud ferire tantum recurrentes ad Deum pro conservanda substantia, quando
abest accidens potens illam conservare.

Arguunt Denique. tunc solum causa causat quando
est in actu: sed substantia est in actu per accidens: ergo operatur per accidens: atque adeo non per se
sed medio accidente operatur. — Confirmatur: substantia non ordinatur ad operationem
ergo substantia non operatur: antecedens probatur: substantia non ordinatur ad id, quod est imperfectius
ipsa; sed operatio est imperfectior substantia: ergo substantia non ordinatur ad opera-
tionem: ergo non producit. Nihilominus manent quantum tenent, distinguo minorem: sed substantia
est in actu per accidens, id est contingenter existit et operatur, nego minorem: per accidens id est
operatur medio accidente, nego minorem. Certe contingens est, quod substantia creata existat
et operetur; quando tamen operatur per suam virtutem operatur immediate. — ad confirma-
tionem, distinguo antecedens: substantia non ordinatur ultimo ad operationem, concedo antecedens, non ultimo
nego antecedens: et ad probationem eodem modo distinguenda est maior; quod operatio sit
actio non est ad quod ultimo ordinatur substantia; quia quamvis ordinatur tamen non ultimo
ad operationes tanquam ad medium, quo suum ultimum finem assequatur.

Cap. IV.

De Causa Creata productiva accidentis.

Dicta totius adhuc agendum est. in praesenti inquirimus, quaenam sit causa
creata productiva accidentis? Aliqui docent, solum accidens esse causam productivam
accidentis, minime vero substantiam. Communiter vero Scotistae tenent, substantiam
esse productivam accidentis sequentes doctorem subtilem, in 2, dist. 37, quem fere
omnes nostri auctores imitantur; sed inter omnes pro ipsa illustranda eminet Suarez
in Metaphysica, disputatione 18, sect. 3, n° 3°. ad difficultates vitandas, notandum

accens posse produci tum in proprio quam in alieno, seu extraneo subiecto; in subiecto proprio produceret, quando subiectum v.g. aqua in se ipsa produceret frigiditatem, aut aliud accens: produceret autem in alieno quando subiectum v.g. ignis produceret calorem aut siccitatem in ligno, vel in manu sibi applicata; noto etiam accens non posse producere aliud accens eiusdem speciei in se ipso: neque enim calor potest in se ipso producere calorem neque in subiecto, cui unitur: alias unum tantum gradum caloris productum in ligno, se solo posset facere in ligno intensionem caloris, ut toto

Dico:

1º. accens de solo potest producere accens. in hac doctrina conveniunt nobiscum tostiores, et probatur facile; quia aqua calefacta producit calorem in manu. sed subiectum aquae non est expeditiva caloris: ergo calor inhaerens aquae est qui producit calorem. 2º. ignis non est in ferro tantum calefacto. sed ferrum calefactum producit calorem: ergo ergo calor ferri producit calorem. consequens probatur quia in ferro tantum calefacto non est alia substantia praeter substantiam ferri; sed haec non est expeditiva productiva caloris: ergo si ferrum calefactum producit calorem, calor inhaerens ferro est qui producit calorem: ergo accens de solo potest producere accens. Nota accens esse causam principalem introductionis accentis; quia est causa per se petita ab effectu, requiritque propter, vel accens vel subiectum tanquam causa adaequata ad producendum accens.

Dico 2º.

827 subiectum est productiva accentis in proprio subiecto. est contra patres Soncinas, hanc pene omnes tantum tostiores; sed defendit a Suarez, ubi supra et cum aliis plurimis a Hurtado, disputatione 3, sectione 1, Arriaga sect. 1, an. 23, et ab Oviedo controversia 3 dictorum punct. 3º nº 1º. et probatur efficaciter: aqua calida remoto igne suam frigiditatem restaurat: sed nullum est accens, a quo frigiditas producatur: ergo a subiecto aqua producitur: ergo subiectum est productiva accentis in proprio subiecto. idem est formale argumentum in ferro quod suam frigiditatem amittit, applicato igne; si tamen ignis amoveat, in suam se frigiditatem restituit. et confirmatur: quia anima producit in se suos actus immanentes nempe intellectionem, volitionem et alios actus, qui accentales sunt: ergo substantia producit accens in se.

828 Sed audiamus tostiores recentes, praeiactis experientiis frigiditatem produci in aqua et in ferro remoto igne, a qualitate occulta, et latente in visceribus subiecti, mira solutio, quia nam illas qualitates revellatur

tosty? nisi ipsi sortalle iam de occulti iudicant, Sed vbi ly Hurtado loquar, ignoto Deo actus exigunt vbi se ab angelis tueant. actae ista solutionez sic e: occulta ista qualitas gratis dngit: erg non existit. ant prob. ideo adstruit occultaistaqualitas, qd substia exte non posset producere accrz; sed substia poe producere accrz: erg predicta qualitas gratis singit. Mir prob: Deus e p fectissima substia; sed Deus poe producere accrz: erg substia poe producere accrz. praeterea extrae creaturae non regnat producere accrz. siquidez xo suas stas accrz producit accrz, quin obstet q accrz sit creatura: erg extrae creaturez non regnat posse producere accrz. si dicas regnare extrae substiae create ; ctra e; q ideo regnaret extrae substie create, l q non deleret substiaz creataz posse producere accrz, l q n esset sufficienty p fectionz ad producendum accrz. si primus ctra e; q Deus deceret producere accrz: erg multo magis deceret substiaz creataz. Si 2us ctra eius e; q accrz e sufficienty p fectionz ad producendum accrz. sed substia e p fectior accnte: erg substia e p fectionz sufficienty ad producendum accrz.

Dices 829

tamen ctra, qui dat fram dat coaz ad fraz: erg agens producerz fraz substiales producit accntia fre substialis. erg ipso fto non producit sua accentia. ctra prob: prius inducit calor in lignaz quaz introducat fraz ignis: erg substia ignis non producit in se sua accentia, supponit enim illas iam productas: erg non het virtez producendi suis accentibus, ctstat hic loqz, q non dat virtus quae frustra e. reo omisso toto enti metate, et nando eaz coaz, q sit causa producerz fraz producatetiam accentia fre, nil omis postea fra conservat sua accentia, quia conservatio e vera productio, et si spoleret illis restauraret illaz p suaz virtez, sicut aqua recuperat suaz frigiditatez, quaz ignis ab illa exat, ary ctrationis e verus falsa tamen coaz, q sit fra ignis n to producat sua accentia illa tamen conservat.

Dices 2o, accencia eucharistica 830 si calefiant iterum restaurant suaz frigiditatez. sed ipsa accncia non producunt frigiditatez: erg aliqd accrz occultus producit eaz frigiditatez: erg accrz occultus producit frigiditatez in aqua, et in ferro, quando amoto igne suus tempera

temperantur restaurant. Reo, Della mare, nando mire et omittamire nando coar; quando nulla Causa Creata appanet prohibit recurrendum e ad Deum: proinde Deus producit im Eucharistia frigiditatem quam amittexat. Vt magis lelet misterium ne forte aliqua expe possent mortales sensibus illud capere. Sic ret et Bene Pater Diton, dispute 5a, sectionem, secretum, anno 8. Reodem vnde, ipsa accentia procere in se eam frigiditatem quam antea habant, quia aderat substantia, quo collecto illa accentium eo producibat temperamentis quo sub tali colectione accentium magis appeterent manit substancia panis et vini antea destructa.

831 Dico 3o Substantia potest procere accentia in alieno subiecto. Vg. substantia aquae potest procere frigiditatem et substantia ignis potest procere calorem im manu aplata. Sic docet expresse pater Hurtado, et Arriaga, dispute 11 sectionem, secunda 2a, no 17. Probatur 1o concluzem: Substantia ignis het exse virtutem producibam illius caloris; quae exsistit in alieno subiecto: quo si suficient applicet poterit procere et conservare calorem in alieno subiecto. Cot ar quo idem calor si non existeret in alieno subiecto posset produci a substantia ignis in se ipsa, boent het net in alieno subiecto posset produci a substantia ignis. Ceatero ostendit quoties Catet virtutem suficientem ex se productibam illius causa contendit quoties habet virtutem sufficientem ad effectum potest illum procere aut conservare si suficient applicet subiecto capaci talis effectus, sed substantia het virtutem sufientes producibam calonis existentis in alieno subiecto: quo aplata suficient alieno subiecto capaci poterit in illo eumdem calorem procere quo substantia potest procere accentia in alieno subiecto.

832 Probatur 2o concluzem. Calor in alieno subiecto productus non exigit marem virtutem quam calor productus in subiecto proprio; sed calor potest produci a substantia ignis in proprio subiecto: quo ab eadem poterit produci in alieno subiecto. Ma mihi constat, tum quo calor productus in alieno subiecto e ille quem substantia potest procere in proprio subiecto, tum quo subiectum alienum e sufient applatum substancia, vt in illo producat calorem, sigui de e sufient applatum accentis inherentis, et penetrato sueadem substancia. — Probat contra vatas, ostensa accens, inquantum motum a substancia producit substancias: quo substancia producit acceris in alieno subiecto. Coas probo: non alit substancias mouet, aut premouet accens ad procendas substancias, nisi quatenus substantia ponat acceris aliquam in accente procente; sed acceris procerus e subiectum alienum a substantia: quo substantia producit acceris in alieno subiecto. Probat Ma; quo impolse e mouere aliud aut premouere ad operandum, nisi ponendo aut producendo aliquid in illo.

Dices ex Iton, si substantia sola posset producere calorem in extraneo subiecto, ne causa exdaret calor operativus, seu productivus caloris: quod sola substantia non potest producere accens in alieno subiecto. — Probatur. Substantia sola sine illa accens potest producere aliam substantiam et sine illa accens potest producere accentia: quod tantum dant substantiae accentia productiva. Nego, quod dat igni calor, ut passio physica illius, calor autem est ex se operativus caloris, est enim calorem dicit qualitatem virtutem productivam caloris: atque adeo completo, quod igni det calor, debet dari calor operativus et physice productivus caloris. ad probationem, Nego antecedens, nam quod calorem dat igni, ut producat simul cum igne vel substantiam vel accens; sed dat, quod passio physica illius, et illi conarit debita, cuius sine calore nequeat existere naturaliter, propterea indiget calore non ad operandum, sed ad conarit existendum. 833

Dico 2º. si substantia sola esset productiva accens in alieno subiecto, aqua calida frigefaceret manum; sed oppositum constat evidenter ab experientia: quod substantia se sola non potest producere accens in extraneo subiecto. Maior probatur: quod aqua calida retinet suam substantiam quae cum se est productiva accens. ~~No mo~~ in alieno subiecto, Nomarem. 834

quod substantia sit se sola productiva frigiditatis in extraneo subiecto, nihilominus quando est calida non potest producere frigiditatem extra se, quod est impedita per calorem; causa autem impedita non potest producere id, ad quod est impedita, quae autem in se ipsa producat frigiditatem etiam, quando habet calorem nihil probat, quia prius intendit se ipsam in huius status conarius restituere, quam extraneum operari: undeque usque dum se in suas frigiditates restituat est impedita ad operandum in alieno subiecto.

Dico 4º. quando sunt simul substantia et accens utrumque producit accens in alieno subiecto; itaque ex igne et calore, ut resultet causa adaequata productiva caloris in extraneo subiecto. Probatur. Probatur deluo, quando duae causae naturales sufficientes, et expeditae applicantur sufficienter, producunt actualiter eundem effectum; sed substantia ignis, et calor sunt causae naturales sufficientes ad producendum calorem; atque sufficienter applicatae extraneo subiecto: ergo utraque producit accens, scilicet calorem in alieno subiecto. Consequentia constat: de minori dubitari nequit; quod calor ex se est causa sufficiens ad producendum calorem; sicut etiam substantia ignis: quod autem applicent sufficienter supponitur. 835

Pro Arriaga habet, substantiam impediri per praesentiam accens, ne producat accens in alieno subiecto, quando 836

simul subiecta et acciens: subiecta et acciens. Sed ita est, quod duae causae naturales sufficientes, ut duo ignes, ut applicantur eidem ligno, utraque concurrit, concurrunt et producunt — et producunt eundem ignem, quin una impediat alteram: ergo quando subiecta et acciens simul applicantur eidem subiecto, tam subiecta, quam acciens producunt acciens in illo eodem ex aequo; ... ideo quando duo ignes simul applicantur eidem ligno, uterque ignis producit ignem; quia quilibet est causa naturalis sufficienter applicata, et sufficiens ad producendum ignem. Sed quando subiecta et acciens simul applicantur eidem subiecto, tam subiecta, quam acciens est causa naturalis sufficiens et sufficienter applicata: ergo tam subiecta, quam acciens producunt acciens in alieno subiecto, quando simul et sufficienter eidem subiecto applicantur.

Sed arguitur contra: aqua non producit in manu maiorem frigiditatem, quam in se habet; sed maiorem frigiditatem produceret si posset subiecta producere acciens in alieno subiecto, simul cum acciente: ergo non potest subiecta producere acciens in alieno subiecto. Minor probatur: si aqua habeat quatuor tantum gradus frigiditatis illi producunt totidem gradus frigiditatis in manu, et insuper aqua producet saltem alios quatuor, quos existimo potest producere: ergo maiorem frigiditatem etc. Nego maiorem, nominem, ad probationem, nego antecedens; quia si aqua supponatur habere quatuor tantum gradus frigiditatis, cum petat habere octo, erit impedita aliis accientibus contrariis, et excellentibus quatuor, qui desunt gradus frigiditatis; quando autem est impedita accientibus contrariis ita ut in se non habeat, nisi quatuor gradus frigiditatis, eisdem a toto non impeditur, ut in extraneo subiecto non ponatur, nisi quatuor gradus frigiditatis.

Arguitur 2º. Si subiecta simul cum acciente produceret acciens in alieno subiecto, duplicem produceret calorem in alieno subiecto subiecta ignis et calor, quam solus calor; sed non duplicem producit: ergo subiecta non producit acciens in alieno subiecto, simul cum acciente. Maior probatur: quia duo ignes simul applicati, duplicem producunt ignem, quam unus tantum: ergo subiecta simul, et acciens duplicem producerent calorem, quam calor tantum. Omitto maiorem, et nominem; saepe enim producit calorem subiecta ignis, simul, et calor duplicem, quam calor tantum; sicut duo ignes duplicem producunt ignem, quam unus tantum. Ratio est; quia ignis simul, et calor, maiorem occupant

sphaeram, seu spatium, aerem, vt q. longius agentia distantia, quae possent retardare activitatem caloris; cum ergo quanto minus est impedimentum, eo sicius operetur causa, inde fit, q sicius operetur calor ignis simul, et calor, quam calor tantum, et sicius duo ignes producant ignem, quam unus; q tunc duo ignes, tunc ignis, et calor removent longius, quaecunque agentia distantia, quae possent retardare activitatem unius ignis, aut unius caloris tantum.

Caput Vm

Totius quaestionis Doctrina amplius illustratur

Ex dictis tota quaestio dubitari potest 1°, an accidens, vel substantia sit causa instrumentalis ad productionem accidentis, quando substantia simul, et accidens producunt accidens. Dicendum est, neque substantiam, neque accidens esse causam instrumentalem ad productionem accidentis. Ratio est, quia causa per se petita ab effectu non est causa instrumentalis; sed sic est substantia, et accidens sunt causa petita ab accidente ad suam productionem: ergo neque substantia, neque accidens sunt causa instrumentalis accidentis. Constat illa ex nostra doctrina pro causis instrumentalibus, et principali. Minor est evidens, quia accidens petit produci, vel a substantia, vel ab accidente, ut ab utroque. — Confirmatur, quia non datur causa instrumentalis, ubi non datur causa elevata; sed neque substantia elevatur ab accidente, neque accidens a substantia ad producendum accidens: ergo neque accidens nec substantia est causa instrumentalis in productione accidentis, quando substantia simul, et accidens producunt accidens. Patet minor, quia elatio non fit, nisi in illis causis, quae ex se non est proportionata ad effectum; sed substantia est ex se proportionata, sicut etiam accidens ad producendum accidens: ergo etc. 840

Dubitabis 2°. an substantia et accidens sint causae inter se subordinatae ad productionem accidentis, quando simul producunt accidens, et ad productionem substantiae, quando simul producunt substantiam. Ut rem notam, causas subordinari inter se ad producendum esse simul conjungi ad producendum eundem effectum, an autem sit aliquid aliud praeterea hoc modo videbimus. Noto 2°, aliam esse subordinationem per se et, aliam subordinationem per accidens, subordinatio per se causae fit, quando causa

producit simul cum subiectiva ex indigencia illius. Subordinatio per accidens est, quando causa producit simul cum alia; sed non ex indigencia illius. §

Ex his facile resolvitur dubium. 1° quando subiectiva, et accidens simul producunt accidens subordinant inter se per accidens; non vero per se. Probatur: quia coniungunt inter se ad producendum simul eundem effectum, quin accidens indigeat subiectiva, neque subiectiva accidente ad talem productionem: sed hoc est subordinari inter se solum per accidens: ergo ad productionem accidentis ordinant inter se per accidens subiectiva et accidens; non vero per se. Dico 2°, ad productionem subiectivae, subiectiva non subordinat accidenti per se; sed per accidens, quia simul cum illo producit subiectivam, nec tamen indiget illo ad producendam subiectivam. Dico 3°, accidens subordinari per se subiectivae ad producendam subiectivam, quia accidens quando simul cum subiectiva producit subiectivam, coniungit cum illa ex indigencia illius ad producendam subiectivam: ergo tunc accidens subordinat per se subiectivae. §

Sed hinc oritur difficultas sit ex quo principio cognoscendum sit, aliquas causas esse subordinatas alteri per se, aut per accidens ad productionem alicuius effectus? quod idem est, ac rogare, unde cognoscendum sit causas extra esse adequatas aut inadequatas in aliquo effectu? Dico cum Pre Hurtado, 1° Physicorum, disputatione 9, sectione 2, quoties in causa sint tot perfectiones, et probata, vel formaliter vel eminenter, quot sunt in effectu, toties causa est causa adequata; e vero causa inadequata, quoties in causa non sunt, vel formaliter, vel eminenter, tot perfectiones et probata, quot sunt in effectu: atque adeo indicium ad cognoscendum causas non esse subordinatam per se, sed tantum per accidens, vel causas esse adequatas esto, quod in causa dentur tot perfectiones, et qualitates, vel formaliter, vel eminenter, quot sunt in effectu: signum vero sit ad cognoscendam causas inadequatas, seu subordinatas alteri per se, quod in causa non sint neque formaliter, neque eminenter tot qualitates, et perfectiones, quot sunt in effectu. Inde ignis est causa adequata alterius ignis: quia nulla est qualitas, et perfectio in igne producto, quae non sit formaliter in igne producente: Deus est causa adequata angeli; quia qualitas nulla est in angelo quae non sit eminenter in Deo. Intus creatura est causa inadequata visionis Dei: quia perfectio aliqua quae est in visione sit supernaturalitas, quae non est in intellectu, proindeque creatura

intus

inter causas se subordinata ad producendam Dei visionem. §

Dubitabis 3º quomodo convincatur, quod substantia elevet accidens ad producendam substantiam. Resp. substantia elevat accidens, concurrendo simul cum illo. Probatur, quia substantia elevat accidens proporcionando illud ad effectum superioris ordinis: sed concurrendo simul cum illo, proporcionat illud ad effectum superioris ordinis: ergo substantia elevat accidens ad procendam substantiam, concurrendo simul cum illo. Minor probatur, quia intelecto praecise, quod substantia concurrat simul cum accidente inteligitur, quod proporcionet illud ad effectum superiorem: ergo concurrendo simul cum illo proporcionat illud ad effectum superioris ordinis. Antecedens probatur: inter proporcionat habitum ad cognitionem aliquam concurrendo simul cum illo: ergo intelecto praecise, quod substantia concurrat simul cum accidente ad procendam substantiam inteligitur, quod proporcionet illud ad effectum superiorem. — Confirmatur: intelecto praecise, quod homo concurrat simul cum alio ad elevandum pondus, inteligitur, quod illo proporcionet hominem ad elandum pondus: ergo intelecto, quod substantia concurrat simul cum accidente, inteligitur, quod proporcionet illud ad producendam substantiam: ergo substantia elevat accidens ad procendam substantiam, concurrendo simul cum illo: ergo causa principalis elevat instrumentalem concurrendo simul cum illa. §

Hinc constat, quod hoc totum non esse necessarium, ut causa principalis elevet instrumentalem, et ut quaelibet alia causa proporcionet alteram ad effectum superiorem, quod causa proporcionata et elevata accipiat intrinsece virtutem, et qualitatem aliquam sibi derivatam a causa principali elevante, et proporcionante. Nil enim probat, quod in contrarium opponitur: Sed, causa instrumentalis est ex se improporcionata ad effectum: ergo debet proporcionari a causa principali; tamen sic non potest proporcionari, nisi recipiat virtutem aliquam a causa principali: ergo ut elevet causa instrumentalis debet recipere virtutem aliquam a causa principali. Antecedens probatur: si non recipiat virtutem a causa principali, eque improporcionata manebit, atque antea: ergo nisi recipiat virtutem aliquam a causa principali, non potest proporcionari ad effectum: ergo ut causa instrumentalis elevet ad aliquem effectum, debet recipere intrinsece virtutem sibi a causa principali derivatam. §

Sed contra, quia non videtur

quod licet Causa instrumentalis accipiat intrinsece qualitatem a causa principali, manet adhuc eadem virtus causae instrumentalis immutata; atque adeo manebit adhuc insufficiens: nec videntur, quod licet ea qualitas proportionet causas instrumentales, quae in ea recipitur, ipsa tamen qualitas in se nihil recipit, et nihilominus ipsorum se proportionat per concursum causae instrumentalis. proinde concedo, tum enthimema et ad illud, nego antecedens: ad cuius probationem, distinguo antecedens: si non recipiat virtutem a causa principali, aeque improportionata manebit intrinsece, atque antea, concedo antecedens, aeque improportionata manebit extrinsece, nego antecedens. Causa instrumentalis semper manet intrinsece improportionata ad effectum, quod ex natura sua est insufficiens, et improportionata: cum ergo non mutet suam naturam, non potest non esse intrinsece improportionata, proportionat tamen extrinsece per concursum causae principalis simul concurrentis, sicut homo insufficiens ad elevandum pondus fit sufficiens, et proportionatur extrinsece per concursum alterius simul concurrentis ad eiusdem ponderis elevationem.

Nihilominus indico non implicare causam aliquam insufficientem, et improportionatam ad effectum, reddi proportionatam, per virtutem aliquam intrinsece immissam ab alia. Hoc patet in intellectu creato, qui est ex se insufficiens ad videndum Deum: et tamen de facto fit sufficiens, et proportionatur per qualitatem supernaturalem in ipso receptam, scilicet per lumen gloriae. idem contingit in voluntate creata, quae insufficiens est ex se ad amorem Dei supernaturalem, et tamen per habitum supernaturalem caritatis reddit sufficiens, et proportionatur ad amorem Dei supernaturalem. tamen non repugnat Deum extrinsece per concursum suum supernaturalem supplere defectum luminis gloriae in intellectu et habitus caritatis in voluntate, ut intellectus sine lumine Deum videret, et voluntas sine habitu Deum supernaturaliter amaret

Quaestio 2a

De causalitate effectiva sui et mutua

Cap. 1

Quaestioni praeluditur

Pro faciliori huius quaestionis et aliarum, quae nos manent captu, docemus modo, per quos valeamus actiones seu effectiones esse illas, quae dicuntur Dei

Supernani, et ipsi indebito producit effectum. Debet quicunque causa creatae, saltem exigentibus generalem concursum Dei ad suos effectus producendos; quando vero tales effectus sunt, et concursus iste generalis non sufficiat, sed requirat in concursu causae Xti. supernaturalis indebitum, tunc potentia quae cum hoc concursu operat est potentia activa obedientialis. Proinde sic definitur potentia activa obedientialis: est potentia activa quae cum concursu supernaturali sibi indebito operatur, ut aqua Baptismatis producere gratiam sanctificantem mana est potentia obedientialis, quia ad producendum istum effectum non sufficit sua virtus activa, et concursus generalis Dei, sed naturaliter exigit concursum supernaturalem ipsi aquae Xto. supernaturalem indebitum.

Hinc oritur difficultas, sit an quaelibet causa creata habeat potentiam obedientialem ad producendum quodlibet producibile distinctum ab ipsa, id quod idem est ac rogare, an quaelibet causa creata sit elevabilis a Deo ad producendum quodlibet producibile intelligere creaturam. Pro difficultate ista superanda multum laboravit Oviedo controversia 3 sectione punctum 7 § 10. Pro negativa partem defendit sequitur Ferez Vazquez, plures quae alios, quos citat numero 20. Affirmativam partem docet Pater Suarez, tomo 1°, in 3am partem, disputatione 3a, sectione 5a. P. Hurtado, et Arriaga, disputatione 4, sectione 4, quibus accedit Echalaz, 2° de coelo, disputatione 18, capite 2°, articulo 14. Pro resolutione noto 1°, non dubitari an causa quaelibet creata possit elevari a Deo ad producendum quodlibet quocunque modo; nam certum est lapidem non posse producere vitaliter intellectionem; sed elevari possit ad producendam physice intellectionem. Noto 2°, quod ab omnibus mihi videtur admittendum, difficultatem non esse, an creatura quaelibet possit elevari a Deo ad producendum quodlibet; sed an quaelibet causa creata possit elevari a Deo ad producendum quodlibet. Ratio est, quia non est impossibile creaturam quae nullam habeat virtutem productivam, sed hoc non est elevatam ad producendum: ergo &c. ut manet nulla repugnantia. Ratio est, quia creatura elevabilis ad producendum debet habere virtutem aliquam productivam. Siquidem debet habere virtutem inchoatam ad illum effectum, ad quem elevatur. Noto 3°, intellectum et voluntatem creatam elevari a Deo ad producendam visionem Dei et amorem Dei supernaturalem: adjuvantur quippe eidem potentiae a causa supernaturali, et sic effectus supernaturales producunt.

Nostra Resolutio est, quaelibet causam

Creatam esse elevabilem — ad producendum quodlibet disjunctum ab ipsa; atque adeo habet potentiam activam obedientialem elevabilem ad quodlibet. pro hac

authoritates * conclusione suadenda, mille supersunt Divi Augustini, et divi thomae *; hic tamen praeter mittimus probo conclusionem ratione. Dominium Dei in causas creatas est perfectissimum: ergo potest illa elevare ad producendum quodlibet. ergo sunt elevabiles a Deo ad producendum quodlibet. haec consequentia constat, neque enim possent elevari, si non essent elevabiles: consequentia probo: Dominium perfectissimum est illud, quo perfectius aliud non est. sed dominium Dei in causas creatas est perfectissimum: ergo potest illas elevare ad producendum quodlibet. probo consequentiam: Dominium, quo posset Deus elevare causas creatas ad producendum quodlibet esset longe perfectius, quam Dominium quo non posset illas elevare ad producendum quodlibet. sed dominium Dei in causas creatas est perfectissimum: ergo illud est, quo potest Deus elevare illas ad producendum quodlibet: ergo quaelibet causa creata est elevabilis a Deo ad producendum quodlibet.

Dices certum esse, quod dominium Dei in causas creatas commendaret maxime perfectionem ipsius, si posset illas elevare ad producendum quodlibet, quia ipsae forent elevabiles, et haberent virtutem incoatam. secus vero si tales virtutem non habeant, ut reipsa non habent. sed contra est: causae creatae habent eiusdem virtutem incoatam ad producendum quodlibet: ergo sunt elevabiles a Deo ad producendum quodlibet. antecedens probo: quod possibile est, et magis commendat Dei Dominium, habent de facto causae creatae. sed possibile est causas creatas habere virtutem elevabilem ad producendum quodlibet, et magis hac ratione commendat Dominium Divinum in causas creatas: ergo causae creatae habent eiusdem virtutem incoatam, et elevabilem ad producendum quodlibet. Pars 2a minoris liquet, quia perfectius Dei Dominium est potentia universalis creaturarum ad quodlibet, quam in potentia universali hoc pacto creaturarum. 1a vero pars minoris evidens, dum adversarii non ostendunt repugnantiam.

Probo conclusionem 2o: quaelibet causa creata habet aliquam virtutem productivam: ergo quaelibet habet virtutem elevabilem ad producendum quodlibet. consequentia probo: virtus productiva est saltem virtus incoata ad quodlibet. sed quaelibet causa creata habet virtutem productivam: ergo habet virtutem incoatam, seu obedientialem ad quodlibet. Maiorem probo: Nullus est effectus, in quo non sit perfectio aliqua

producibilis quaelibet virtute: sed hoc est falsum; quod virtus productiva sit virtus saltem incoata ad quodlibet: ergo virtus productiva est saltem virtus incoata ad quodlibet. Probatur maior: quia nullus est effectus qui non sit ens: sed nulla est virtus productiva, quae non sit productiva entis: ergo etc. Minorem vero probo: in eo differunt virtus incoata a virtute adequata productiva, quod virtus adequata sic se habet ad effectum, ut nulla sit in effectu finalitas, quae non possit produci a causa adequata; virtus vero incoata sic se habet ad effectum, ut tantum requirat aliquam finalitatem posse effectum produci ab illa: ergo quod nullus sit effectus, in quo non sit aliqua perfectio producibilis a quaelibet virtute, est finalis quod virtus sit virtus saltem incoata ad procendum quodlibet: ergo quaelibet causa creata habet virtutem elevabilem a Deo ad procendum quodlibet.

Dices cum aliquibus RR.bus: quod non est impossibile causam creatam habere potentiam elevabilem ad aliquos tantum effectus, non autem ad omnes, seu ad quemcumque effectum, in quo nulla est repugnantia quod fundatur illud efficax Dri. Arraga. Solvitur tamen facile ex 2a parte nostrae conclusionis, quod eo ipso quod habeat aliquam virtutem productivam, nullus est effectus, in quo non detur perfectio aliqua producibilis a tali virtute, cum nullus sit effectus, qui non sit ens, et nulla sit possibilis virtus productiva, quae non sit productiva entis, atque adeo nulla causa creata non habet virtutem incoatam ad quodlibet producibile procendum. Probatur, quo perfectior est causa principalis, eo perfectiores effectus potest producere instrumentalis elevata: ergo quaelibet causa creata potest elevari a Deo ad procendum quodlibet. Antecedens liquet; quia calor v.g. solo potest producere tantum calorem, si tamen adiuvet igne, potest producere substantiam ignis, sol tamen a sole generat aurum, et reliqua metalla, si tamen elevet a seminibus generat plantas, et plura viventia. Consequentia apparet, et mihi efficax, quod sicuti improportionata virtus accidentis proportionatur a virtute substantiae ad perfectum substantialem procendum, quia est aliquomodo productiva, eodem pacto virtus quaelibet creata productiva improportionata ad quodlibet producibile potest a Deo proportionari, elevarique ad quodlibet procendum.

Probatur, Deo anaxalis habet potentiam elevabilem a procendam visionem Dei, sed non magis proportionata est anaxalis cum visione supernaturali Dei, quam quaelibet causa creata cum quolibet alio producibili: ergo quaelibet causa creata

het elevalem potentiam ad producendum quodlibet. Hinc ratio non procedit ex-
tra Barquez, in intellectu creato dari virtutem quam visio supernaturalis ex-
peculiari finalitate petit, sit ex vitalitate. Ad 3um est, quod hoc non
tollit, improportionem inter ad visionem supernaturalem, etiam secundum illam
finalitatem vitalitatis: ergo solutio est nulla. Ant. probo: finalitas vitalitatis
est realiter finalitas supernaturalitatis; sed inter creaturam est realiter improportionata
ad supernaturalitatem: ergo et ad vitalitatem. Prinde, si dicendum est sufficien-
re proportionem, quam inter het cum vitalitate actuum supernaturalium ut dicatur
habere virtutem inchoatam ad visionem supernaturalem Dei, eodem modo dicendum
est quamlibet causam habere virtutem inchoatam ad quemlibet effectum: cum habeat vir-
tutem ad finalitatem entis, quam in effectibus.

Arguitur ergo 1o contra praesentem
doctrinam non omnis causa creata petit elevari ad producendum quodlibet: ergo non
potest elevari ad producendum quodlibet: ergo non het virtutem obedientialem, et elevalem ad quod-
libet producendum. Sed quamvis parum vigeat argumentum istud colligit ex eo, quod ac-
cidentia non petant existere sine subiecto, et praeter causas creatas, et nihilominus pot-
sunt existere praeter causas creatas et sine subiecto, ut re ipsa contingit in Eu-
charistia: ergo licet non omnis causa creata petat elevari ad producendum quodlibet potest
nihilominus elevari. Hinc dissolvantur, nota quod nulla enim causa creata petit
operari modo indebito naturae; proindeque si habeat virtutem inchoatam adaequa-
tae effectus, quem potest producere si supernaturaliter iuvetur a Deo, nihilominus
non petit elevari aut adiuvari a Deo, cum non petat operari modo indebito
et supernaturali. Si tamen elatio fieret sine miraculo, et ac causa naturali
non dimittit quin peteret elevari et adiuvari a tali causa.

Arguitur 2o. huma-
nitas Christi non habuit potentiam obedientialem, et elevalem ad patranda miracula;
ergo non omnis causa creata het potentiam obedientialem ad producendum quodlibet. Ant. probatur,
quod humanitas Christi non patravit miracula: ergo non habuit potentiam eleva-
lem ad illa patranda. Ant. videtur deserere ab ecclesiae Patribus, qui
miracula tribuunt Christo qui vitae operavero omnia, ut ambulare
loqui pati humanitati tribuunt: atque adeo humanitas Christi miracula
non patravit. Consequentia vero probatur: quod si humanitas Christi haberet potentiam
elevalem ad patranda miracula, procul dubio illam Deus elevaret.

ad miracula patranda, illi enim Deus attulit, quod ad adillius honorem potuit conducere: ergo si re ipsa non patrabit miracula non habuit re ipsa potentiam elevatam ad illa patranda.

Neque vero ad primum probationem nostram ad authoritatem Patrum dico eos non docere humanitatem Christi Domini, ut concursu cum persona Divina elevatam ad ipsa ad patranda miracula; sed solum docere concursum personam Divinam, tanquam causam principalem, cui debent ea quaeque mirabilia imputari; naturam vero humanam concurrisse, tanquam causam instrumentalem et proportionatam ad ea opera a persona Divina: ac proinde non imputant illi praesertim miracula.

Arguitur 3º. Deus non potest facere, ut lapis, aut brutum intelligat: ergo neque potest facere, quod causa quaelibet producat quodlibet. — Probatur 1º. si aqua haberet ignis virtutem ad producendam frigiditatem deberet illi concursus ad producendam frigiditatem: ergo illam natura produceret. Confirmatur: quia causa producit naturaliter id ad cuius productionem Dei concursus debetur: ergo etc. Probatur 2º. quia elevari potest auris ad videndum et oculus ad audiendum, sed hoc est impossibile: ergo etc. quod causa quaelibet sit elevabilis ad producendum quodlibet. Concedo antecedens et nego consequentiam; quia quod lapis, aut brutum intelligat non solum est, quod producant intellectionem, sed quod habeant capacitatem, ut ab ipsa denominentur, proinde non potest Deus facere, quod intelligant; cum non possit Deus ponere rem sine constitutivo illius: potest tamen facere, quod producant efficienter intellectionem, quia habent virtutem incoatam ad illam. Ad primam probationem, nego antecedens; quia virtus ignis ad producendam frigiditatem est virtus obedientialis non potens producere frigiditatem, nisi cum concursu saltem quoad modum supernaturali, qui nulli causae naturaliter debetur. Ad 2am probationem, nego maiorem; quia auri ad videndum, et oculo ad audiendum deest intrinseca capacitas, quae exigitur necessaria ad effectum formalem videndi et audiendi.

Cap. II

Utrum causa possit elevari ad producendam se ipsam

Magnus Suarez, tomo 3º, in 3ª parte, disputatione 50, sectione 4, docuit, non esse impossibile, quod res eadem se ipsam producat. Sed pro difficultatis decisione proponendum est suum difficultatis, qui sic est: Utrum causa aliqua efficiens creata ex-

existentiam realiter parcere alterius causae: ——— possit se producere aut conservare per realem actionem. Certum quippe est, non posse producere se, nisi supponat existentiam vi alicujus actionis, et adeo, ab alia causa creata provenientis; prius enim est saltem ratione existere realiter quam operari. Suppono etiam non posse verum repugnare quod causa aliqua creata efficiens seipsam efficienter producat; quoniam munus naturale operandi est producere effectum distinctum ab ipsa causa; atque adeo si qua causa seipsam produceret, hoc munus ille destrueret, et in hoc sensu exsistit difficultas. Suppono insuper causam finalem posse seipsam causare suo modo intentionaliter: ratio est quia causa finalis movet ut ipsa fiat; sed hoc est causare seipsam intentionaliter: ergo causa finalis potest causare seipsam intentionaliter. Illa liquet, quia sanitas movet, ut aegrotus ponat media, quibus sanitatem assequatur.

Assero igitur: nulla causa efficiens potest seipsam producere. Doctrina haec est communior inter recentiores, et magis consentanea naturae causarum, et expresse docetur a Cardinali de Lugo, thomo de Eucharistia disputatione 7, sectione 2, n. 24, et a Patre Oviedo sequente Patrem Hurtado, disputatione 9, physica, sectione 13, quibus accedit Spinola disputatione 9, physica, sectione 8. Pro hac conclusione suadenda afferri solent auctoritates aliquot Sanctorum Patrum; sed certe non multum premunt ad veritatem, cum possint explicari facillime, vel de processione Verbi, vel de processione Spiritus Sancti; alii probant eandem conclusionem ex eo, quod individuum produceret distinctum perfectiorum exemplarium processione ad intra. Sed argumentum istud est inefficax, et facile tamen est oblaturum mille solutionibus, quas adversarii excogitarunt; proinde illis supersedeo.

Probatur conclusio 1a ratione physica et efficaci. Causa quaelibet efficiens ex ratione causae est natura prior effectu; sed nulla entitas potest esse natura prior seipsa: ergo nulla causa efficiens potest seipsam causare. Illa est certa, quia prioritas naturae est quidem ratio causae, et prae requisitus ex parte actus primi ad causandum. Minor probatur: entitas natura prior altera potest intelligi existere, quin intelligatur existere altera, cujus est prior; sed impossibile est entitatem aliquam intelligi existentem, quin intelligatur existere ipsa entitas: ergo entitas nulla potest esse natura prior seipsa. Demum dubitandum est, quod entitas natura prior altera potest intelligi existere in aliquo instanti rationis, in quo non intelligitur existere, ad

xu cuius e prior: hoc enim dicit [illegible] prioritas naturae l originis. Mo[illegible]tendit: q entitatem intelligi existentem, quin intelligatur existens ipsa, e intelligi existentem et non intelligi existentem simul, q est implicatorium e et impossibile: ergo impossibile e entitatem aliquam intelligi existentem, [illegible] Vnit hoc) quin intelligatur existens ipsa: ergo impossibile e intelligi formaliter Causam, quin ipsa intelligatur: ergo impossibile e, esse naturae priorem seipsa; atq adeo, Causam Causare seipsam.

Hanc Vnam naturam

Iudico efficacem pro hac conclusione, q adversarij non ignorant; proinde in illa solvenda diligenter laborant. Sed non satisfaciunt. 1º enim solutio sic: qd quando Causa produceret seipsam non esset prior seipsa, quoad suum esse. Sed solum quoad suum esse, ideo q. non esset prior seipsa inquantum existente per suam actionem. Sed esset prior seipsa, inquantum existentem per suam actionem. Sed contra solutionem instaurat praesens argumentum: q Causa existens per suam actionem e formaliter illa, quae existit per suam actionem: ergo in illo priori, in quo intelligitur Causa existens per suam actionem intelligitur illa quae existit per suam actionem. Comprobatur q e impossibile intelligi Causam, et non intelligi, q est formaliter ipsa: sed Causa existens per suam actionem e ipsa, quae existit per suam: ergo in illo priori in quo intelligitur Causa existens per suam actionem intelligitur illa, quae existit per suam: ergo etiam hac ratione non potest Causa esse naturae prior seipsa; atq adeo non potest seipsam producere.

2º solutio e: Causa producens seipsam e prior seipsa non [illegible], sed reduplicative, id e prout terminante suam actionem: haec tamen solutio e nugatoria; q eadem ac dicere Causam non esse priorem effectu, sed solum esse priorem actione. Unde sic arguo: q non potest esse naturae, l origine prius alio non potest producere illud. Sed nulla Causa Creata potest esse naturae, l origine prior ipsa: ergo nulla Causa creata potest seipsam producere. Minorem probo: Nulla Causa Creata potest esse prior seipsa, nisi prout terminante actionem suam ad se; sed non posset esse priorem seipsa, nisi prout terminante actionem, e non posse esse priorem seipsa: ergo nulla Causa Creata potest esse naturae, l origine prior seipsa. Minorem probo. non posse esse priorem seipsa, nisi prout terminante actionem, e posse esse priorem tantum sua actione: Sed posse esse priorem tantum sua actione e non posse esse

prior seipsa: ergo non potest esse prior se ipsa nisi prius terminaret ~~terminante~~ actionem eam potest esse prior seipsa. Ita Ustat; quod reduplicatio cadit solum supra actionem, et non e converso; quod causa ipsa distinguitur realiter ab actione; convenit quod nunquam veritatem quod causa possit esse prior se ipsa.

Probo 2o Achilles. Si causa creata posset seipsam producere per suam actionem posset conservare seipsam naturaliter. Sed hoc vero est impossibile, quod seipsam conservet naturaliter: ergo est impossibile quod seipsam producat per suam actionem. Probo Maiorem; ideo causa non posset conservare seipsam naturaliter quod cum conservetur ab alia causa, superfluum est quod seipsam conservet, propterea que non potest naturaliter seipsam conservare. Sed naturaliter potest deficere alia causa a qua conservatur: ergo naturaliter potest seipsam conservare. Nihilominus nego posse quod deficiente causa a qua conservaretur conservanda erat a Deo; ac proinde semper esset superfluum quod seipsam conservare. Sed ista est ex doctrina, quam adversarii ipsi fortius inculcant: non est recurrendum ad Deum, quando datur causa creata sufficiens conservativa. Sed in nostro casu datur: ergo non est recurrendum ad Deum, tanquam ad causam conservativam. Patet Minor quod ipsa causa creata est sufficiens ad seipsam conservandam, supposito quod possit seipsam producere.

Respondetur posse negari 2o esse sufficientem ad conservandam seipsam, si elevaretur a Deo, convenit quod ad seipsam conservandam miraculose, non vero naturaliter. Sed ista est quod conservatio sui, ideo non esset naturalis, sed miraculosa, quod superflueret, stante conservatione alterius causae; sed deficiente altera causa naturaliter non staret conservatio alterius causae: ergo non superflueret conservatio sui: ergo non esset miraculosa: ergo naturaliter posset causa creata seipsam conservare. Et si naturaliter non posset seipsam conservare aut 2o producere: ergo neque supernaturaliter posset id contingere. Sed = [?] aliquis, id implicare, quod supponeret causa existens in aliquo instanti sine actione conservativa sui. Sed ista est quod magis implicat supponere causam in aliquo instanti sine seipsa, quam sine actione conservativa; sed tamen fieri posse in nostra doctrina: ergo et hoc.

Observandum hic diligenter, sic ratio quare causam creatam nunquam posse seipsam pro-

ducere, id e, neq. posse se producere in 1° vesti sue existentie, neq. posse se producere aut servare in reliquis sue existentie instantibus. q° tam rigorosa causa e, que servat, acque 1° producit. rationes autem nostre prationem probant, esse impossibilem causam, que sit prima causa sui; consequenter q. esse impossibilem causam procedentem se ipsam, sive in 1°, sive in reliquis sue durationis vestibus; consequenter q. cum hac tota latitudine concludent nostram intelectam volo, propter aliquos aliquos, qui causalitatem sui in 1° vesti esse impossibilem - possibilem tamen in ceteris, esse defendunt.

Supersedeo rationibus aliis, quas aliqui hic ponunt ad agglomerant. q° existimo esse inefficaces: urget enim parum, causam debere dicere relationem realem ad effectum: sed nil habet realem relationem ad seipsum: ergo nil potest esse causa effectiva sui ipsius; q° dicunt adversarii, causam debere dicere relationem ad effectum distinctum; non vero ad effectum indistinctum, que solucio nulla ratione premi potest. neq. urget, q° si causa seipsam produceret esset alius, q. tantum Deus potest convenire: que, nro facile etiam ex thomistica doctrina solvunt, eam sit causam esse a se potentie non autem naturae: esse a se potentie e se ipsam producere, esse autem a se naturae e non produci ab alia: cum negat causalitatem, non vero totam. nam illa causa produceret, seipsam supponeret productam ab alia causa. neq. probant quicquam, qui probant ex eo q° causa illa coexisteret existentialiter cum effectu. prout actualiter existente, consequenter q. non esset prior natura effectu; atq. adeo non esset causa.

Sed potest argui 1° contra nostram sententiam. actio potest identificari cum suo producto: ergo et causa; consequenter q. poterit se ipsam producere. consequentia probatur. q° actio e etiam prior saltem origine suo effectu: sicut causa e natura prior, et nihilominus potest actio identificari cum suo producto: ergo etiam causa, omitto argumentum, q. in nostra sententia esse falsum, ut patet ex dictis contra rationes substantiales; quidquid enim ibi diximus de una etiam de alia, et quolibet alio alio modo intelligunt propter rationem paritatem: et nocam, ad prationem, dupliciter: actio e etiam prior origine suo effectu ex respectu finali actionis, nominandum, ex respectu essentiali aliquarum actionum, concedo maiorem; id e; actio, ex ratione finali actionis non petit esse ulla ratione priorem effectu; consequentia q. ex hac

Cape n[on] regnat id[em] instans cu[m] hoc procto. Causa tamen, aut principium het ex sua rat[ion]e [ins]tali prioritate nang[ue] et origin[e] sui effect[us], que prioritas stare n[on] p[otes]t, si principium aut Causa seipsam producat.

Arguit p[otes]t 2° actio producit p[er] seipsam: ergo Causa aliqua p[otes]t producere seipsam. Confirmat[ur]: invenien[dum], q[uo]d n[on] sequit[ur] ex eo, q[uo]d actio producat[ur] p[er] seipsam, n[on] sequit[ur] ex eo q[uo]d Causa producat seipsam: ergo si actio producit[ur] p[er] seipsam Causa p[otes]t producere seipsam. Ad rogandi st ad[ver]tendum, quare si tam facile e[st] Causam producere seipsam, ac actionem produci p[er] seipsam, de facto n[on] producit Causa seipsam, sicut actio de facto producit[ur] p[er] seipsam? Profecto n[on] e[st] ex defectu virtutis, aut ex sufficientitate orir[i] n[on] po[tes]t, q[uo]d seipsam n[on] producat Causam ut supra ostendimus. Igit[ur], nedo[?] ant[ecedens], et no co[nsequentia]: ad cuius p[ro]bationem no[t]and[um]: q[uo]d ex eo, q[uo]d actio producat[ur] p[er] seipsam n[on] sequit[ur], esse, et simul n[on] esse priorem seipsa, cum actio n[on] constituat[ur] ~~ex~~ rat[ion]e talis p[er] prioritate[m] aliquam; ceterum ex eo q[uo]d Causa seipsam producere, infert esse, et n[on] esse priorem seipsa: esse priorem q[uo]d e[st] causa, aut principium sui, n[on] esse priorem; q[uo]d e[st] impossibile intelligi sine seipsa.

Dubitant hic aliqui [circ]a genus causae intrinsecae, an aliquid possit esse Causa intrinseca sui? Sed ex dictis a nobis pro ca[usa] intrinseca adequate composit[a] colligit[ur], implicare Causam intrinsecam sui, cum semper debeat Causa distingui a causato; n[on] aut[em] distinguit[ur] a se. Praeterea Ca[usa] intrinseca ex sua rat[ion]e formali e[st] pars causati, seu pars effectus; sed nihil e[st], q[uo]d sit pars sui: ergo nihil e[st], q[uo]d sit Ca[usa] intrinseca sui. Imo impossibile e[st] aliquid esse partem sui; q[uo]d esse partem, ex alit[er] e[st] ad alterius. Praeterea neq[ue] Ca[usa] materialis p[otes]t causare se in suo genere; si enim seipsam reciperet esset [for]ma sui; consequent[er] q[uo]d materia esset totum compositum; nec p[otes]t esse id, dependent[er] a quo tanquam a subiecto ipsa producat[ur], cum n[on] sit m[ateri]a. Sed [for]ma id, q[uo]d dependent[er] ab aliquo, tanquam a subiecto producit[ur]. Denique neq[ue] [for]ma p[otes]t seipsam in suo genere causare, alit[er] seipsam complere p[er]fice posset, consequent[er] q[uo]d ~~p[er]fice~~ posset esse totum compositum, id q[uo]d ex alit[er] e[st] pars compositi.

Cap. 3.

De mutua Causalitate effectiba

Monet titulus difficultatem de causalitate mutua [circ]a Causas materiales et finales n[on] repetitur. Certum quippe e[st], has Causas n[on] posse se mutuo

mutuo

causare eodem modo, quo haec causant prius; quia causa materialis et formalis causant componendo; sed causa materialis non constituit, aut componit formalem, neque formalis materialem: ergo causa materialis et formalis non se mutuo causant eodem modo quo prius causant. in alio enim sensu potest admitti mutua causalitas inter causam materialem et formalem, scilicet inquantum productio formae dependet ab materia, ut causa, ut forma dicatur causa materialis formae, et inquantum conservatio materiae dependet a productione formae, causa formalis materiae; licet quae hac ratione mutuo se causant causa materialis et formalis; minus tamen esse causandi est improprium, et improprie appellantur causae dum hac consideratione causa materialis et formalis.

Neque vero habet difficultas circa mutuam causalitatem inter causas diversi generis; certum quippe debet esse causas efficientes et finales posse causare se mutuo; quia causa finalis deambulationis potest esse sanitas, et ipsa deambulatio potest esse causa efficiens sanitatis: ergo in diverso genere possunt duae causae causare se mutuo; quam doctrina constat ex philosopho 1° physicorum, capite 3°, textu 3°. Sunt inquit, praeterea quae mutuo sibi causae, ut exercitatio causa bonae valetudinis, et haec causa exercitationis: at non eodem modo sed haec ut finis illud ut principium motus. Propterea tota residet difficultas in causis efficientibus de quibus dubitat, an duae causae efficientes possint se mutuo causare? Vg an sit possibile, quod ex duobus ignibus quorum unus producat effectum 2us simul producat effectum a 2° 1ta, et 1us = 2us, et 2us 1um effectum producat 2um.

Notandum est, quaestionem procedere de causis efficientibus se mutuo causantibus in eodem genere; non autem in diversis: mutuam enim causalitatem effectibus in diversis generibus posse nasci contingere, non est dubium; quia ignis, qui in genere A producitur ab altero igne, potest optime conservare in genere B ignem, a quo productus est, dummodo supponat conservatum ab altera 3a causa. notandum etiam est, hanc mutuam causalitatem, non uno tantum modo posse considerari considerari; 1° si causa utraque supponat 1° producta partialiter adequatam ab altera causa. 2° si saltem altera supponat producta partialiter adequatam ab alia causa. 3° sit utraque, vel altera supponat producta partialiter adequatam ab altera causa, nil omnino in eodem genere, in quo se mutuo

producunt aut dependant de fuat actio 3ae causae. Ceterum haec ultima consideratio agatur sit, et evenit inplatonica.

8) 1 Sit 1a Conclusio nostra. impossibile mutua causalitas inter duas causas efficientes, si neutra supponatur 1o producta per 3am aliam causam; idem regnat duos ignes se mutuo efficienter causare si ipsorum saltem alter non supponatur 1o productus, vel a Deo, vel ab alia causa efficiente. Omnium est, et expresse docet ab Arriaga, disputatione 7a physicorum, sectione 8, et ab Oviedo, controversia 7a physicorum, puncto 8. Probatur conclusio: regnat causas non existentes producere aliquid; sed ex duabus causis efficientibus, quarum neutra supponatur producta ab altera 3a causa, neutra existit realiter: ergo impossibile est, se mutuo producere. Maior supra tradidimus, probatio tertia. Minor ostenditur. quia causa efficiens creata, quae non producitur ab altera non existit realiter. Sed si ex duabus causis efficientibus neutra supponatur producta ab altera 3a causa, neutra producitur ab alia causa: ergo neutra existit realiter. Minor evenit; quia si neutra supponitur producta neutra habet existentiam realem; sed nil producitur a causa non habente existentiam realem: ergo si ex duabus causis efficientibus, neutra supponatur producta ab altera 3a causa, neutra producitur ab altera. Consequentia quia neque a deo fieri potest, eiusdem causas se mutuo producere.

8) 9 Dices. impossibile est, non existere utramque causam, si utraque se mutuo producat: ergo si neutra supponatur producta ab altera causa poterunt duae causae efficientes se mutuo causare. — Confirmatur: quamvis causa finalis non existat potest causare suas causas efficientes: ergo quamvis causa efficiens non existat potest causare suam causam efficientem: ergo quamvis duae causae efficientes non supponantur productae, vel saltem illarum altera ab alia 3a causa, nihilominus poterunt se mutuo producere. Concedo antecedens, et nego consequentiam; quia sicut est impossibile non existere utramque causam producentem se mutuo, sic est impossibile existere utramque, vel alteram, si neutra supponatur producta ab alia causa. — Ad confirmationem, concedo antecedens, et nego consequentiam; quia causa finalis causat tantum intentionaliter; consequenter quia non requirit existentiam realem cum sufficiat intentionalem. Ceterum causa efficiens non causat intentionaliter, sed physice, ac proinde sine reali existentia non potest causare.

Sit 2a Conclusio. im=

posse mutua causalitas effectiva, quando utraque causa supponitur adaequate producta a Deo, sed tantum illam, qua altera supponitur producta a Deo, et ab alia causa creata. Habent communiter schola Pater Caspar et cum Hurtado, et Arriaga Pater Oviedo, controversia 2a physicorum, puncto 8, numero 3. Favet etiam nobis Doctor in quantum ait, in sententia procedere eos, qui dicunt, negrasse causas procreare seipsas, et postea docent, esse possibilem mutuam causalitatem in genere efficiendo: Videatur hic auctor disputatione 1a physicorum, sectione 2a per totam. 876

Probo 1o conclusionem: impossibilis est causalitas effectiva sui: ergo impossibilis est causalitas effectiva mutua. Probo consequentiam ideo est impossibilis causalitas effectiva sui, quia causa effectiva sui posset intelligi formaliter sine seipsa. Sed admissa mutua causalitate effectiva posset utraque causa intelligi formaliter sine seipsa: ergo impossibilis est mutua causalitas effectiva. Probo minorem: admissa mutua causalitate effectiva causa utraque esset causa mediata sui; sed causa mediata potest intelligi formaliter sine suo effectu mediato: ergo posset utraque causa intelligi formaliter sine seipsa. Maior constat: quia utraque causa esset causa immediata suae causae immediatae. Minor ostenditur: ideo causa immediata potest intelligi formaliter sine suo effectu immediato, quia dum in eo signo correspondet causa atque effectus; sed effectus mediatus correspondet distantiori signo naturae ac causae suae mediatae, quam effectus immediatus suae causae immediatae: ergo causa immediata &c. 877

Explico argumentum, quod procedit in hypotesi, quod duae causae, v.g. duo ignes sint sufficienter, et adaequate producti a Deo, sed alter unius ipsorum sit sufficienter, et adaequate productus a Deo in quo casu contendit contraria opinio posset ignem A procreare ignem B. et posse ignem B simul producere ignem A: quam doctrinam esse repugnantem, ostenditur efficaciter praesenti argumento. Cuius vis in eo consistit, quod ignis A esset causa mediata sui, cum esset causa immediata suae causae immediatae. et ignis B esset causa mediata sui, cum esset causa immediata suae causae immediatae: unde uterque posset intelligi formaliter sine seipso utrumque ignem, quod est implicatorium formaliter. 878

Urgeo adhuc praesens argumentum. Pro nostra conclusione quidquid se habet ex parte actus 1i ad effectum est natura prius effectu; sed admissa mutua causalitate effectiva utraque causa

se het ex pe actus ti ad seipsam tanquam ad effectum: ergo utraque e
naria prior seipsa. Cons. patet, et min. quia utraque causa e principium pro-
ductivum suae causae. Sed principium productivum se het ex pe actus ti ad effec-
tum causae: ergo ad mittendo mutua causalitate effectiva utraque causa se het ex-
pe actus ti ad seipsam tanquam ad effectum. Maior autem probatur quia quidquid
se het ex pe actus ti ad effectum e in eo signo rationis in quo e actus tus
ad effectum; sed quidquid e in eo signo rationis in quo e actus tus, e naria prior
effectu: ergo quidquid se het ex pe actus ti ad effectum e naria prior
effectu. Min. probatur quia actus tus causae e prior quam intelligitur in signo
priori ad effectum; atque adeo quidquid in eo signo intelligitur e prius effectu:
quod autem ea prioritas sit naria patet ex eo, quod quidquid pertinet ad actum tus
causae participat eandem prioritatem causae.

(8)) Nec satis facit ad quod nulli recentiores
causam non nariam ad effectum non esse naria priorem effectu mato: ergo cum enim
utraque causa supponatur adequate producta a Deo, sit neutram esse na-
riam ad producendam alteram; conveniunt quod neutram esse priorem effectu ma-
to sit seipsa. Sed contra e: si causa non sit naria ad effectum immatum,
nihilominus e naria prior effectu immato: ergo si non sit naria ad
effectum matum e naria prior effectu mato. Ant. suadet mille exem-
plis, quorum praecipuum desumitur a causa virtuali quae non e naria ad
effectum, et nihilominus e naria prior effectu: sicut etiam quando duae causae
adequate concurrunt ad eundem effectum, altera non e naria, et tamen
e naria prior effectu. Cons. vero probatur: si non sit naria ad effectum
immatum, nihilominus se het ex pe actus ti ad effectum matum: ergo adhuc
e naria prior effectu mato. Ant. suadetur: si non sit naria ad effec-
tum immatum adhuc sufficienter producit illum; sed quod sufficienter producit effec-
tum se het ex pe actus ti ad effectum, sicut se haberent duae causae adequate
ne sui effectum: ergo si causa non sit naria ad effectum immatum, se
het ex pe actus ti ad effectum matum: proindeque si mutuam causalita-
tem semel admittam utraque causa se habebit ex pe actus ti ante seipsam.

(8??) Ratione theo-
logica probatur 2o. deducens. quia si debet ~~licet~~ si Spiritus Sanctus non procederet
a Patre; sed solum a Filio nihilominus non distingueretur a Patre cuius ratio

xoe apud plerosq. Teologos, ut testat Cabrera, tractatu phicorum disput. 22 cap. 12, q Pater esset prin[cipium] matum Spiritus Sancti: tunc sic: ideo Pater Eternus disqueret ab Spiritu Sancto, q principium esset matum illius. Sed admissa mutua causalitate effectiva quelibet causa esset principium matum sui: g quelibet disqueret a se ipsa. Totum illud e cenorum atqui impossibile e rem disqui a se ipsa: g impossibilis e mutua causalitas effectiva. Nec dicas tum Pater Eternum disquendum ab Spiritu Santo q licet non procederet illum, haberet tamen virtutem ad illud procedendum; q sufficit ad distinctionem realem: Id tramitte, nam communiter int Teologos Thomistas fere supponit q si Pater Eternus haberet virtutem procendi Spiritum Sanctum disqueret ab illo, licet illum non procederet. Dubitat q. An si neq. procederet, neq. haberet virtutem procendi Spiritum Sanctum, disqueret ab illo? quam difficulter aliqui authores resolvunt propter istam rationem, plerique autem melior pars Teologorum. § 880

Sed melior pro nostra doctrina ratione ineffectiva fundatorum partis adversae. Cuius ratio e: non regnat mutua causalitas effectiva int duas causas effectivas si utraque supponat aequaliter procreata, vel a Deo, vel ab altera causa sufficiente: g possibile e, duas causas effectivas se mutuo causare, saltem supernaturaliter et per elevationem. Ratio e: Si duae effectivae se mutuo procreant, neutra supponit ante se alteram, dummodo ipso procreant aequaliter a Deo: g neutra esset naturaliter prior, nec sui ipsius: g possibilis e mutua causalitas effectiva. Ans probat: neutra supponit, nisi causam aequatam et naturalem ad sui productionem, sed Deus vel altera causa e causa naturalis, et aequata: g Conseq. Ratio e: causa mutua mata non e vere et proprie causa sui effectus mati: g non e vere, et proprie causa prior matera sui effectus mati: g non e impossibilis causa mata sui. § 881

Haec non urgent: g tum debilis exhibuendo nostrae conclusionis fundatum. Ad rationem, nego maius ans, ad cuius probationem, nego maiorem; ratio e: q quelibet supponit actum tum physicum ad sui productionem. Sed altera causa non e naturalis ad sui productionem et constituit actum tum physicum: g quelibet supponit ante suam productionem causam causam praeter Deum, aut praeter causam naturalem. Consequens maior, q probatio quia quelibet effectus supponit actum tum physicum ad illum, sive sit naturalis, sive non, quia dicit, sive non ad effectum. Hic ostendit q causa aqua mutuo producit alteram, se habet effective ex parte actus ti ad illam procedendam, 882

Id la, aqua mutuo procit n̄ e nāra ad Sui proct̄onem: q. Q. Ad 3um. Ido arg, et no coa. Roe. qr quod quid se het ex pte actus ti ad proct̄onem effus quamuis n̄ sit uirtus procti ba e nāra prior effu, ut levnit in dei porby que n̄ ll uirtus procti ba effus: cum ergo la mata se heat ex pte actus ti ad effum sit, q. sit nāra prior effu. l dic, cam matam ee priorem nāe l. ueffus: an autem Hec prioritas dicenda sit nāre, l n̄ parum refferet pre senti difficulti. §

§

Q.o 3.o

De duplici la effenti aquata ad eundem effum.

Capt. 1um

N. possunt nānt: possunt tamen supernaati due le effentes aquate in actu 2o concurrere ad eundem effum.

§ §

Pro questionis itaq decisione recollenda s. que diximus de la aquata et inaquata: la igit aquata effiens e, que se sola dat effui ee: proinde la effiens in actu 1o aquata, e illa, que actaliter ponit effum abiqu indigentia alterius le, ut Deus in proctione Angeli. De lu effentibus ergo in hoc sensu procedit questio, an s. t due le effentes aquate in actu 2o possint procere simul eundem effum: ut an duo ignes impendentes suam oem uirtutem procti bam ignis possint simul concurrere ad procendum alterum ignem l. Ubi supponendum e questionem n̄ ee de lis aquatis exclusiue, ide excludentibus ex alio concursum alterius le ad simul operandum; nutorium enim ee de huius lis questionem instituere, nam idem esset, ac rogare utrum contingere posset ra q impole e. §

§. Supponendum est 2o: posse naturaliter concurrere ad eundem effum duas las efficientes adequatas in actu 1o: Roe. q. due cause effentes inadeqte in actu 2o possunt concurrere sul. nānt ad eundem effum: sed due cause efficientes inadeqte in actu 2o pos- sunt adeqte in actu 1o: g.o possunt concurrere ad eum-

ergo possunt concurrere naturaliter ad eundem effectum duae causae efficientes adaequatae in actu 1o. Minor constat in duobus ignibus simul applicatis ad eundem ignem producendum, quorum quilibet est causa adaequata in actu 2o; ut enim eundem concursum attemperat, et quilibet concurrit in actu 1o, ut causa adaequata: et ab eodem exemplo constat minor, quia quilibet ex illis habet virtutem adaequatam ad producendum de se solo alterum ignem. Supponendum est 3o, dari naturaliter plures causas efficientes adaequatas in actu 1o aliquorum effectuum. Nam quia si ignis B producitur ab igne A, tanquam a causa adaequata, est etiam causa adaequata in actu 1o quicumque alter ignis existens: a quo bene existentibus posse causari adaequate: ergo &c. Proinde tota est difficultas, an duae causae adaequatae in actu 2o possint producere simul eundem numero effectum. §

Sit 1a conclusio. Duae causae efficientes adaequatae in actu 2o non possunt naturaliter concurrere simul ad eundem effectum. Conclusio probatur: id non potest esse naturaliter, quod superfluit ad finem intentum a natura; sed ad finem intentum a natura superfluit, quod duae causae efficientes adaequatae in actu 2o concurrant simul ad eundem effectum: ergo duae causae efficientes adaequatae in actu 2o non possunt naturaliter concurrere simul ad eundem effectum. Minor ostenditur: quia natura intendit productionem unius effectus; sed ad unius effectus productionem superfluit, quod concurrant duae causae efficientes adaequatae in actu 2o: ergo ad finem intentum a natura superfluit, quod duae causae efficientes &c. Patet minor ex eo, quod una tantum causa efficiens adaequata in actu 2o sufficit ad ponendum effectum: ergo superfluit, quod concurrant duae: ergo id contingere naturaliter non potest. §

Dices, hanc rationem esse inefficacem 1o, quia non superfluunt in natura duo oculi in homine, cum sufficeret unus ad finem intentum a natura, scilicet ad videndum obiectum: 2o, quia non superfluunt duae aures ad audiendum, cum sufficeret una: ergo licet una causa efficiens adaequata sufficiat ad producendum unum effectum, nihilominus non inde superfluat, quod duae concurrant. 3o, quia causa naturalis sufficienter applicata agit, quantum potest agere: ergo si duae causae naturales applicentur eodem passo, quaelibet aget, quantum potest agere; sed quaelibet est causa adaequata: ergo quaelibet aget, ut causa adaequata in actu 2o. §

Nego assumptum: =

rdtas et las prationem, dico ex mente Pris Lirre, n sup fluere duos oculos, neq. Duas aures, siquidem requirunt ad naturalem ornatum Corp. sine illis enim Corpus esset mutilum et Coent turpe; proinde n superfluunt Duo actus Visionis et Duo audiciones: q poa Vida, et auriba ss poe natre, tota. deVent procere Visiones, et auditones, q sunt organa p que exercent. Dico ad 3um, argesse Verum, si enim di Causa n essent impeditæ; falsum tamen si impeditæ sint: qua aute simul aplant, et Concurrunt impedit quelt p simultaneitatem alterius, Vt generet quantum poe in actu 2o.

Dices iterum; n e superfluum in natura, q n e ociosum; sed illæ Causæ n essent ociosæ: ergo n essent superfluæ: lat mi; q ille Causæ operarent, quantum possent: ergo n essent ociosæ. Hoc argutum nobis obiicit Xor, qui alibi impugnat sham Oponeitatem ex superfluitate illius in natura: exquo nisi falor evenit arguit in loc: n e superfluum in natura, q n e ociosum; sed sha Oponeitatis n e ociosa: ergo n e superflua. Mi lat; q agerent, quantum poe agere, sit producere suum effectum totale. Proinde dicendum e superfluitatem rei in natura n desumi exeo q ociosa sit; sed exeo q natura n sit. Nos igit maneamus, l simaluerus illam duasque, n e superfluum in natura, q n e ociosum ex indigencia naturæ, Vt n sit ociosum, sedo maneas; sine indigentia naturæ, Vt n sit ociosum, no mares: ociosum e in natura, q sit, quin a natura intendat, et quin natura indigeat illo, quan sit agat, et operet.

Sit 2o Ocl. poter superarit, duas las efficientes adetas in actu 2o Concurrere simul ad eundem no effectum Vg pote e duos ignes ita simul procere in actu 2o alterum ignem, Vt quilibet sufficiens esset in actu 2o ad talem procionem. Hæc Ocl. e Otra Schotum et Pres Barqueremo: 1o in 3um pes, dispute 29, Cape 2o: tamene Comunissima ex Pre Suarez in Metaphica, dispute 26, Secce 4, no 7; ro Ocluss e n regnantia in eo, q duæ Cæ efficientes adetæ in actu 2o Concurrat simul ad eundem effectum: ergo hoc poe Otingere supranarit. 2o poe prani aparite: q duæ shæ subsistentes possunt informare simul eandem materiam: ergo et duæ Causæ efficientes adetæ in actu 2o possunt Concurrere simul ad eundem effectum.

Hæ Auctoritas Sti Maantes

e difficultas pro statuendo, possent ne per unicam actionem, an necessarium esset
per duas actiones adaequatas, et inter se distinctas concurrere duae causae efficientes adaequatae
in actu 2o ad eundem effectum? Dico, et sit 3a concl. cum Pre Suarez d. 27.
supra: Ut duae causae efficientes adaequatae in actu 2o concurrant simul ad eundem
effectum, necessarium omnino est, quod concurrant per duas actiones adaequatas, distinctas realiter
inter se. Probatur conclusio: Si duae causae efficientes concurrerent per eandem actionem
ad eundem effectum, neutra esset causa adaequata in actu 2o: ergo ut sint duae
causae adaequatae efficientes in actu 2o respectu eiusdem effectus, necessarium est, quod concurrant
per duas actiones adaequatas realiter inter se distinctas. Antecedens probatur: nam causa adaequata in
actu 2o est illa, cuius actio 2a non petit exigitive aliam; sed si duae causae efficien-
tes concurrerent simul ad eundem effectum per eandem actionem, actio 2a cuiuslibet peteret
exigitive aliam causam: ergo neutra esset adaequata. Constat consequentia, minor probatur: quia actio 2a
cuiuslibet esset actio, quae si indivisibilis esset peteret exigitive aliam causam: nam
quaelibet actio petit exigitive causam cuius est actio. Maior probatur: nam causa
inadaequata in actu 2o est illa, quae non potest ponere suum actum 2um, nisi ponat simul
ab alia causa; sed causa illa, cuius actio 2a petit exigitive aliam causam, non potest ponere
suum actum 2um, nisi ponat simul ab alia causa: ergo non est causa adaequata &c.

Urgeo

Hoc arguitur: ideo duae causae efficientes concurrentes simul ad eundem effectum
per eandem actionem possent esse causae adaequatae in actu 2o, quia per illam actionem impende-
rent totas suas virtutes; sed hoc non sufficit, ut sint causae adaequatae in actu 2o:
ergo illae causae non essent adaequatae in actu 2o, atque adeo nam est duplex actio,
ut duae causae efficientes sint adaequatae in actu 2o. Ita est fundatum pro adver-
so: probatur minor: quia impenderent totas suas virtutes est quod exercerent totam
suam virtutem; sed hoc non sufficit, ut sint causae adaequatae in actu 2o: ergo neque
quod impenderent totas suas virtutes. Maior probatur: duae causae efficientes inadaequatae
in actu 2o, et adaequatae in actu 2o concurrentes simul ad eundem effectum exercent
totas suas virtutes in actu 2o: ergo, quod exerceant totas suas virtutes in actu 2o, non
sufficit ut sint adaequatae in actu 2o. Antecedens ostenditur, Dico, quod virtus causae est
indivisibilis realiter; propterea quia exercet adaequate, exercet totam: ergo
exercent totas suas virtutes duae causae efficientes inadaequatae concurrentes simul
ad eundem effectum: ergo non sufficit, ut causa efficiens sit adaequata in actu 2o,
quod exerceat totas suas virtutes; sed necessarium est, quod illa exerceat per actum suam-

adequatus aut Causæ, seu Causæ.

Hinc oritur alia instantia contra adversarios, ideo duæ Causæ efficientes possent esse adequatæ in actu 2° per eandem realiter actionem, quia talis actio esset duplo major virtutis. Sed non esset duplo majoris virtutis: ergo non essent adequatæ in actu 2°. Probo minorem: ideo illa actio esset duplo majoris virtutis, quia respiceret duas causas exercentes media illa totas suas virtutes. Sed hoc non sufficit, ut actio illa sit duplo majoris virtutis: ergo &c. Minorem ostendo: quia actio duplicis causæ inadequatæ respiceret etiam duas causas exercentes media illa totas suas virtutes, ut nunc præsente dicebamus, et nihilominus illa actio non esset virtutis duplo majoris: ergo non sufficit, ut actio sit duplo majoris virtutis, quod respiciat duas causas exercentes media illa totas suas virtutes. Sed dubitatur, quid significet in his, actio duplo majoris virtutis? Resp. significari actionem, quam duæ Causæ efficientes exercent in actu 2° totam suam virtutem comparative ad aliam actionem per quam non exercent totas suas virtutes: sic explicant adversarii. Hæc tamen 2ª actio æquivoca, ut ex proxime dictis constat.

Cap. 2us

Argumenta contraria solvuntur

Contra nostram conclusionem opponitur 1°. impossibile est eundem effectum dependere simul et non dependere a duplici Causa. Sed si duæ Causæ efficientes adequatæ in actu 2° possent concurrere simul ad eundem effectum, effectus idem dependeret simul, et non dependeret a duplici causa: ergo impossibile est duas causas efficientes adequatas in actu 2° concurrere simul ad eundem effectum. Minor probatur: effectus non dependeret a duplici Causa, quia sine illarum altera posset optime existere: insuper dependeret, quia procederet ab utraque. Sed effectus eo ipso quod ab aliqua causa producatur, dependet ab illa: ergo si procederet a duplici Causa dependeret, et non dependeret ab utraque. Confirmatur: actio ponitur ex indigentia effectus: ergo non potest poni duplex actio adequata circa eundem effectum. Conseq. probatur: ideo ponitur actio, quia effectus indiget illa ad existendum. Sed posita una actione non indiget altera ad existendum: ergo non potest poni duplex actio adequata circa eundem effectum, atque adeo neque duplex causa adequata in actu 2° potest concurrere simul ad eundem effectum.

Hoc argumentum et sua confirmatio patitur re-

fonsiones in duplici fa[?] infrante, in iclusive eand. maneg. q. m. 1a de-pendexet simul, et n dependexet a duplici fa: erg. impole e duas: duas subsicales poni simul in eadg. m. Pstat ary aparite: n deper-deret: q. Vna da sufficit ne ts: dependexet q. reipsa infraxet ab Vtraq: silit ex indigencia neg ponit fa subsicaly, sd n indiget duplici fa: erg neg. sup narit, posunt due fa poni simul in eadg ma-rgit imfra, sledo maxe, et nomixe, ad cuyus pratione ng dico, q. si p si de-pendexet intelegit, q. effectg proveniret ab Vtraq. Ca, effectg depen-dere absolute ab Vtraq. Ca. qua ab Vtraq simul Pcurrente procederet. Si tamen p si dependexet intelligat, effectg indigere Vtraq. Ca, dices dy e, n dependere ab Vtraq. sd ab illarg alterabus Pjunctione. ad Pfirmatione ng dy quo ary: acto ponit ex indigencia effectg narit proct. Pledo, in inclusione proct, No ary. ide, quan effectg narit procit p= Vnaz tantg procit ac, qua indiget, Vt producat, quando vero inclusive procit p duas aues adetas, altera n ponit ex indigentia effectg; q. sive illa poe effectg exystere narit.

Oppont 2o. regnant due Ce effentes adete in actu 2o xu eiysdy aue; erg silit regnant xu eiysd effectg. Co aprat. eque e effectg Cause effectg procto media aue, quaz ipsa actio: erg si reg-nant due Cause adete in actu 2o xu eiysdy ary, parit regnant xu eiysde effectg. Pcesso ant, no coaz; et ad pratione, no coa. Noe; q. actio, que proveniret a duplici Causa, sic esset actg cuy Vnig Cause, Vt peteret exalit alteraz Caz; sd Causa cuyus actg cg petit exalit alraz ne Ca=adeta in actu 2o: erg xu eiysd aue n ponunt dari due Ce adequate in actu 2o. ponunt tamen dari xu eiysd effectg; q. ide effectg salit proveniret a duplici Causa, Vt n peteret exalit provenire ab Vtraq: cy poset proci, et Pservari, etiay deficiente altera.

Oppont 3o. eand Ca, esse et simul n esse adetaz xu eiysd effectg e impole; sd si due Cause effentes, et adete in actu 2o, posent ad eiysd effectg simul Pcurrere, ead Ca esset et simul n esset adeta xu eiysd effectg: erg due Cause effentes, et adete in actu 2o xu eiysd effectg regnat. Mi prat: in tu Vtraq esset adeta, Vt supponit: insuper, ut Causa sit adeta, narius e, Vt pret ipsas nulla

alia producat effectum: ergo si duae causae adaequatae concurrerent simul ad eundem effectum; causa causa esset, et simul non esset adaequata. Concedo maiorem; ad probationem, distinguo antecedens: ut causa sit adaequata adaequatione sufficientiae, naturale est, ut praeter ipsam nulla alia producat effectum, nego antecedens: ut sit adaequata adaequatione exclusionis, concedo antecedens. quando duae causae adaequatae concurrerent simul ad eundem effectum, quaelibet esset adaequata adaequatione sufficientiae; id est quaelibet ita concurreret, ut se sola sine alterius concursu posset producere adaequatum effectum, non tamen excluderet aliam producentem eodem modo eundem effectum; neutra tamen esset adaequata adaequatione exclusiva, id est neutra ita produceret effectum, ut excluderet aliam a productione eiusdem effectus.

Opponitur

4. Concurrentibus ad eundem effectum duabus causis efficientibus adaequatis altera produceret totum effectum: ergo altera nihil produceret: ergo produceret et non produceret, quod est impossibile; atque adeo impossibile est, duas causas efficientes adaequatas in actu 2o concurrere simul ad eundem effectum. — Probatur: si effectus productus ab una causa adaequata, produceretur simul ab altera adaequata, haec actum ageret, quod est impossibile: ergo etc. quod duae causae efficientes adaequatae concurrant simul ad eundem effectum. Concedo antecedens, et nego consequentiam; quia totus effectus produceretur ab una, et simul totus produceretur ab altera concurrente simul utraque per adaequatum influxum. ad probationem, nego antecedens; quia si utraque simul concurreret, neutra actum ageret, sed potius utraque produceret 1o totum effectum. sed productum per unam causam adaequatam producere sola totum effectum, et nunquam possit realiter sequenti accedere aliam causam, quae hanc causam possit producere adaequate eundem effectum, concurrente etiam 1o causa adaequata quae conservare est producere; tuncque conservaret ille effectus a duplici causa adaequata; neque enim est impossibile, actum agere, siquidem conservare est actum agere; sed autem quem dixi esse impossibilem conservatum rei 2.

Obiicitur 3o contra solutionem

arguitur 1o illa causa est totalis et adaequata in actu 2o, quae praestat, et impendit in actu 2o totam illam virtutem, quae in actu 1o sufficiens erat ad producendum effectum; sed quaelibet illarum causarum impendit in actu 2o per unicam actionem totam illam virtutem, quae in actu 1o erat sufficiens ad producendum effectum: ergo quaelibet esset adaequata in actu 2o, et utraque per eandem actionem concurreret. Maior probatur: illa causa, quae impendit in actu 2o, totam illam virtutem, quae in actu 1o erat

sufficiens ad effectum; distinguo antecedens causa inadequata in actu 1º: ergo causa non maior; illa enim fiet causa inadequata in actu 2º, et adequata in actu 2º, ac proinde non erant peractiones maiores. Nec est facile: ponamus duos ignes naturaliter producere simul alium ignem, in quo casu videamus ignis simul concursus attemperat, et quilibet est causa inadequata in actu 2º, adequata vero in actu 1º: tunc sic: quilibet ex his ignibus impendit in actu 2º totas illas virtutes, quae in actu 1º erant sufficiens ad producendum 3um ignem, sed tamen est causa adequata in actu 2º: ergo non sufficit ad causam adequatam in actu 2º, quod impendat in actu 2º totas illas virtutes, quae in actu 1º erant sufficiens ad effectum. Minor suadetur: quia quilibet ignis impendit suas virtutes: ergo impendit totas. Consequentia constat cum quod virtutes ignis sunt realiter indivisibiles.

Arguitur 2º. Causa efficiens, quae exercet in actu 2º virtutes sufficientes ad effectum est causa efficiens adequata in actu 2º. Sed duplex causa efficiens potest exercere in actu 2º virtutes sufficientes ad effectum per actiones realiter indivisibiles: ergo duplex causa efficiens adequata in actu 2º potest concurrere ad eundem effectum per actiones realiter indivisibiles. Distinguo maiorem: causa efficiens, quae exercet in actu 2º virtutes sufficientes in actu 1º ad effectum, est causa efficiens adequata in actu 2º, nego maiorem: quae exercet in actu 2º virtutes sufficientes in actu 2º ad effectum, est causa adequata in actu 2º, concedo maiorem. Et distinguo minorem: sed duplex causa efficiens potest exercere in actu 2º virtutes sufficientes in actu 1º ad effectum per actiones realiter indivisibiles, concedo minorem: virtutes sufficientes in actu 2º per actiones realiter indivisibiles, nego minorem, et consequentiam. Non sufficit, ut causa efficiens sit adequata in actu 2º, quod in actu 2º exerceat virtutes sufficientes ex se ad effectum, sed necesse est, quod illas exerceat per actionem suam adequatam, ita ut per actionem adequatam nulla sit alia causa, ut talis; aliter non differrent inter se causa efficiens adequata in actu 2º, et causa efficiens inadequata in actu 2º; quod autem causae exercerent totas suas virtutes in actu 2º per actiones realiter indivisibiles, solum probat, quod exercerent virtutes sufficientes in actu 1º, non vero sufficientes in actu 2º, cum deberet concursus actuum esse.

Quaestio 4

De possibilitate Causae Creatae Creantis

§

Q.o 4

§ De possibilitate Causæ Creatæ Creantis §

Caput 1um

Q.o 1 ni: Possit Causa Creata posse Creare 1?

§

Creatio, est modus procendi longe perfectior, quam generatio: hæc enim ex suo conceptu formali alligatur et affigit suum generatum subiecto; illa vero non ita. Certum, creaturas posse procedere per generationem, imo de facto ita procedere causas omnes creatas: modo tamen insurgit quæstio, an creatura possit creare? fundatur difficultas, quod modus iste procendi adeo sit perfectus, ut videatur soli Deo convenire: quod idem suadere succurrunt plurima scripturæ testimonia, non nulli existimant; sed aliunde adhuc nulla efficax ostenditur ratio propter quam creaturis denegenda sit virtus aliqua ad creandum. Instituitur proinde gravis Q.o an sit possibilis causa creata potens creare? in qua duo venti proposita difficultas: 1.o an causa quælibet creata habeat virtutem obedientialem in creatam ad creandum? 2.o an sit possibilis aliqua causa creata, quæ sine elevatione, sed solum cum concursu generali Dei possit creare, licet quæ creatio sit sine miraculo. §

Q.o 2 ni · · Duæ sunt sententiæ, affirmativa altera, et altera negativa. Pro negativa cum S. Thoma stat Pater Fonseca, et Pater Granadus. Pro affirmativa stat Pater Hurtado, et Arriago, quibus expresse nempe, quoad creaturas potest adhærere Oviedo. Duo hic notanda sunt; et primum sit de facto nullas esse causas creatas potentes naturaliter creare, id est, cum instantia et elevatione absolute ad creandum: Hoc suppositum colligo ex omni sanctorum patrum doctrina, quorum dicitur allego Augustinum verba: nec Boni, nec mali Angeli possunt esse Creatores: ideoque sic definitur vulgus ecclesiasticus textus Cap. 1.o Unus est altissimus Creator omnium. Aliud, quod noto, sit Creationem ex suo conceptu formali esse actionem, cuius effectus non petit esse intra subiectum, quod intelligi nam est e medio sui, quo ut agendum de conceptu eductionis diceebamus. §

Sit 1.a Conclusio.

quælibet causa creata habet virtutem obedientialem, et elevabilem ad creandum, atque adeo quæ

quæcunque Ca Creata si elevet ad Deo poe Creare. Pro sto est, quia quæ quando Ca Creata het Virtutem elevatam ad procendum quodlibet procibile: sed plura sunt procibilia solum per Creationem: ergo quæcunque Ca Creata het Virtutem elevatam ad procendum per Creationem. Maior constat ex nostra sola quam satis confirmavimus supra. Minor ostendit in numero 2o, quod solum per creationem procibilis, sicut etiam Angelus plures quam aliquem entitatem completam et simplicem, poterit quæ procibiles non sunt per generationem, sed solum per creationem. Confirmatur et adducit quod sequatur Ca Creata het potentiam elevatam ad procendum quodlibet, het eo ipso potentiam elevatam ad illud procendum eadem quæ est procibile. Sed plura sunt procibilia solum per creationem: ergo quæcunque Ca Creata het Virtutem elevatam ad procendum per creationem; Consequens quod ad creandum. §

Pro 2o est. Ideo quæcunque Ca Creata non heret elevatam Virtutem ad Creandum, quia requirit perfectionem infinitam. Sed non est necessaria perfectio infinita: ergo quæcunque Ca Creata het Virtutem elevabilem ad creandum: ergo quæcunque poe creare. Maior inculcat sæpe ab adversariis prælectis: Minor probatur: ad creandum solum est necessarium quod suppleat defectum subiecti seu causæ materialis. Sed ut suppleat defectum subiecti non est necessaria perfectio infinita: ergo perfectio infinita non est necessaria ad Creandum. Sequitur Maior, quia Creatio solum est productio rei independenter a subiecto. Minorem ostendo: Ut suppleat defectum perfectionis finitæ non est necessaria perfectio infinita. Sed subiectum aut Ca materialis est perfectio finita: ergo ut illius defectum suppleat non est necessaria perfectio infinita. Confirmatur. Si sit necessaria perfectio infinita ad Creandum, adhuc Ca Creata poe elevari ad Creandum: ergo quod necessaria sit ad creandum perfectio infinita, non obstat quominus quælibet Ca Creata possit elevari ad Creandum. Sequitur quod si ad productionem substantiæ requirat saltem equalitatem, nihilominus alterius poe elevari ad procendam substantiam: ergo sicut &c.. §

Sit 2o Conclusio. Ex natura rei solius est Ca creata nata creabilis, id est, nata poe Creare et sibi sit connaturale debitum concursus Dei ad creandum. Ante probationem animadverto, sed ex natura rei consulto esse positum, ut ad denotandum quod attenta in omni Ca natura et principiis intrinsecis solius est Ca creata nata creabilis, in quo sic defendo solutionem; non autem attentis principiis extrinsecis, id est extrinseca

autoritate plura enim SS. testimonia, quibus contra hanc conclusionem pro Sanctis Patribus erudite pugnat, et in hac sua posse doceri hanc opinionem non dubito, neque prohibitam esse in octaba congregatione generali nostrae Societatis, in qua sancitum est, ne professores Magistri possibilitatem creaturae potentis naturaliter creare doceant. Quin est statuo ex autoritate extrinseca esse impossibilem creaturam naturaliter creativam, tamen ex natura rei seu ex principiis intrinsecis non repugnare. Pro qua sententia stant ii autores, quos pro sententia afirmanda dedimus. §

Probatur 1° conclusio: causa creata naturaliter creativa nullam afert realem implicationem: ergo possibilis est. Antecedens suadebit argumentorum solutione. Probatur 2°: causa creata ex sua natura realiter non pugnat cum conceptu virtutis naturaliter creativae: ergo possibilis est causa creata naturaliter creativa. Antecedens probatur: virtus naturaliter creativa non est realiter perfectionis simpliciter infinitae: ergo causa creata ex sua natura realiter non pugnat cum conceptu virtutis naturaliter creativae. Consequentia constat, eo enim est contrarie oppositum, quod virtutem naturaliter creativam dicat perfectionem simpliciter infinitam, quae pugnat cum conceptibus creaturae. Probatur antecedens: virtus naturaliter creativa terminatur ad effectum simpliciter finitum; sed virtus terminata ad effectum simpliciter finitum non est realiter perfectionis infinitae: ergo virtus naturaliter creativa non est realiter perfectionis simpliciter infinitae. Maior patet, quia quaelibet creatura est perfectionis simpliciter finitae; est autem creatura effectus quilibet, ad quem terminatur virtus creativa. Minor ostenditur ex eo, quod necessaria adaequatio effectus virtutis illius, quam est perfectio effectivi; atque adeo virtutem, quae ad effectum finitum terminatur, non est realiter perfectionis simpliciter infinitae. — Confirmatur. §

§ Confirmatur: ideo nulla causa creata posset naturaliter creare, quia distantiam infinitam superat per creationem; sed non superat infinitam distantiam: ergo possibilis est causa creata naturaliter creativa. Minorem probo: tanta est distantia, quae superatur per creationem, quantum res creata distat a nihilo; sed non distat infinite a nihilo: ergo non superat distantiam infinitam. Minorem probo: tantum distat res creata a nihilo, quanta est realis perfectio rei creatae; sed realis perfectio rei creatae non est infinita: ergo res creata non distat infinite a nihilo. Et evenit illa, quod tantum distat res creata a nihilo, quanta est ratio realis distandi; sed perfectio realis rei est ratio realis distandi a nihilo. atque adeo

tantum distat, quanta est realis perfectio illius. de Altere non est dubitandum, nam Creatura quaelibet est perfectio non simpliciter simplex.

Cap. 3

Pro argumentorum solutione

Opponunt 1.º Plura Sanctorum Patrum testimonia, quibus plane videtur impossibilis causa creata sine elatione aut cum elevatione Creantis. dicunt enim, solius Dei esse Creare: ergo nulla causa creata potest Creare. Solvitur Sanctorum Patrum testimonia intelligenda esse de virtute creativa independente ad operandum a concursu, et voluntate alterius causae, in quo sensu nos etiam dicimus esse omnino impossibilem Creaturam potentem creare; quaelibet enim creatura creans dependeret a Deo concurrente, et volente concurrere cum ipsa ad creandum. Sed pro intelligentia cuiuscumque testimonii, quod ex Sanctis Patribus pro contraria sententia afferatur, noto Sanctos Patres saepe dicere de perfectionibus aliquibus, reperiri in solo Deo, quamvis in aliquibus etiam creaturis reperiantur, quorum sensus est, eas perfectiones in solo Deo reperiri, eo modo perfectissimo, quo in creaturis reperiri non possunt; in Deo enim quaecumque perfectio est a se; in Creatura autem est a Deo.

Opponitur 2.º impossibilis est Creatura, quae operetur vitaliter, et ad intra passum non receptum in ipsa creatura: ergo impossibilis est creatura, quae operetur ad extra passum non receptum in alio subiecto; ac proinde non est possibilis Creatura, quae producat independenter a subiecto. Consequentia, quia neque quae sit creativa. Consequentia probatur. quia creatura non potest operari ad extra perfectius, quam ad intra: ergo si ad intra nullo potest operari, nisi passum receptum in ipsa, neque ad extra poterit, nisi passum in alio subiecto receptum. — Probatur. Productio ad intra recepit necessario in subiecto, non quia est immanens, sed quia est creata: ergo ex ratione productionis creatae creaturis est, esse dependentem ab aliquo subiecto: ergo de ratione productionis creatae est non esse Creativam; atque adeo repugnat causa creata posse creare. Ergo probatur: quia productiones Dei ad intra sunt immanentes, et tamen non recipiuntur in Deo tamquam in subiecto. ergo actio immanens creata recipit in subiecto, quia creata est;

Resp. =

Dcedendo ans; q ea e exa operay immanenty, nempe ee acceptay in ipso subto operanti; e aute inpoty Craxa, procery rem, quin pro cat exas rei; et no coaq; q actio seu operao ad extra n e immaneny. Sd transfert, quae extra recepta dicit ee extra laz operantez, n aute dictq repiat in subto aliquo, depent aquo suuz effectuz producat. Vt cernit in actione creua Angeli, et anq raly, que in nullo subto repit, sd soluz in ipsy effectibq procit. ad coe prationez, noans, Cuyus fallitas pluribq dstat exemply, ignis enim ad extra producit ignez; et ad intra soluz procit sua auentia: perfectiq ergo ad extra, quaz ad intra operat. — ad dprationez, noans, q operabo immaneny Crata naria repit in subto n prelle: q Crata, sd q immaneny e, et Crata. Vnde dstat parity pratione nil dvinci. §

§ Opponit 3o: Ca Crata poery Craxe, l esset dporea, l spiritaly, neutro modo poe Craxe: ergo n e poly Ca Crata poery Craxe. Mi coad laz pez prat: si esset Corea n posset operari, nisi depent a mo: eo ipso qi posset Craxe: ergo &c. Prat Mo: q mus operandi sequit muz essendi; sd creara Corea n poe ee nisi depent a mo: ergo n poe operari, nisi depent a mo. Meadez coad laz pez prat: q si esset spiritaly soluz posset operari p cognez et volitionez: sd p hoc actus n poe craxe: ergo si ea Ca crata esset spiritaly, n posset Craxe. Hoc argutuz opponit a Toty, et exiply ppbq facile quiuquaz cognoscet.

§ Ned dlessamare nando mire, sive enim sit dporea, sive spitaly poe procere p crationez. Prende ad tez mixq prationez, nomare ad prationez dico, ans ee verus, quatenq illq sus sit, q operacio Ce sequit existenciaz Ce. falsuz tamen sit quoqunq alio sn ad pre lexz institutuz oportuno. Nota Hoc argutuz ee dpra Toty 1o. q p vos accens procit de solo subtiaz. Sd subtia n sequet muz essendi accenty: ergo operatio l mus operandi n sequit mus essendi. 2o q ee Dei e dinuz, et infite p fectuz, et ase; sd effectq quo venery a Deo,

et mey procendi n ita e, siquidez e Craza: ergo mey operandi n sequit muz essendi. ad 2az prationez, nomarez q exeo q Craza sit spuutaly n infert operaturaz solus p cognez et volitionez; operaret quide n solus p intellectionez et volitionez; sd p accesalias alios effectus, sicut in Angelo penitus spirituali, qui n solus cognez et volonez; sd plurez alios effectus ad extra producit. §

Opponit 4o. Naxia e virtus infinita ad Creandus, sd hec regnat Creare: ergo regnat Ca Creata poery Creare. Ma prat: dysta infinita superanda in productione alicuyus effectus n poe superari, nisi p virtutes infinitas: sd in Creatione rei superat dysta infinita: ergo naxia e virtus infinita ad Creandus. Mi prat: in Creatione rei extrahit res de n ee ad ee, sive a vno in aliud extremus: sd dysta, que dat int ee et n ee, e infinita, aut summa: ergo in Creatione rei superat dysta infinita. Cprat: ad suplendus defectus Ce Maly e naxia virtus infinita: sd in Creatione rei suplet defectus Ce maly: ergo ad Creationez rei e naxia virtus infinita: atqui n e poly Ca Creata hery infinitaz virtez: ergo n e poly Ca Creata poery procere p Creationez. Ma prat: ad suplendus defectus Ce maly, naxia e virtus effectiba suplery defectus Ce omnino diuerse: sd ad hoc e naxia virtus infinita: ergo ad suplendus defectus Ce maly e naxia virtus infinita. §

Resp, nandomarez: ad prationez, Nessamare, nomirez. ad prationez vero, mare Nesso, nomirez: neq eny dat infinita aut summa dysta int extremus et extremus, int ee et n ee; aliud quippe e, q det summa oppo int duo extrema, et aliud, q det summa aut infinita dysta ab vno ad aliud: tuz e verus, 2uz autez e falsus: q tanto e dysta vnius ab altero extremo, quanto e p fectio, in qua vnum excedit, l excedit ab altero. — ad 3am prationez, nomarez, ad prationez, mare Nessa, nomirez: q Ca omnino diuersa, cuius defectus suplet n e infinite p fectionis, neq debet ee p fectionis infinite Ca suplery tales defectus. Proe: q p ptuz suplet defectus sui: sd Ca cuyus defectus suplet in creatione e finita: ergo poe suplexi p-

virtutes sitas: ergo ad supplendum defectum subiecti, sed causa malus non est narrata virtus [illegible] proindeque neque ad creandum.

Opponitur 5º. Huius creationis est effectus universalissimus. Sed effectus universalissimus petit causam universalissimam: ergo effectus creationis petit causam universalissimam. Maior patet, quia huius creationis terminus est effectus universalissimus. Tunc sic: solus Deus est causa universalissima: ergo solus Deus potest procedere per creationem: ergo nulla est posita causa creata potens creare. Sed quid intendunt ingeniosi isti fortasse per hunc effectum universalissimum certo scio, si totaliter intelligo, sed quidquid sit de eo, in maiori illa non dum non se explicant aliter, quia enim ultra quam via [illegible] procedit effectus universalissimum, cum neque universalis possit realiter procedi. Universale quippe ut tale non potest existere nec per se esse, insuper quilibet effectus est ens et tamen ens singulare, non tamen ens universale, et multo minus universalissimum. Praeterea si effectus creatus esset universalissimus, quia est ens, etiam effectus generatus esset universalissimus, cum sit ens.

Opponitur 6º. Aliquod genus causandi conceditur esse Deo, quod in solo Deo reperiri possit, sed non potest esse aliud quam creatio: ergo soli Deo convenit procedere per creationem: ergo nulla causa creata potest creare. Maior patet, quia causam perfectissimam decet genus aliquod operandi sibi speciale: minor suadetur, quia nullum est procedendi genus eque perfectum ac creatio: ergo etc. Respondeo concessa maiore, negando minorem, ad cuius probationem respondeo quod productiones quibus Deus procedit ad intra non sunt creationes: productio enim verbi divini est generatio, et productio Spiritus Sancti est spiratio, quae genera procedendi cum omnes suas perfectiones, cum quas Deo conveniunt in nulla causa creata reperiuntur, conveniuntque soli Deo, atque adeo stante positione creaturae creantis Deo conceditur aliquod operandi genus quod soli Deo convenit. Respondeo 2º, distinguendo maiorem, aliquod genus causandi concedendum est Deo quod perfectissimum ex publica [illegible] in solo Deo reperiri possit, nego maiorem, quod perfectissimum in solo Deo reperiri possit, concedo maiorem. Deo convenit operari modo perfectissimo, quo nulla causa creata potest operari, sit independenter ab alia causa, et hoc est quod perfectioni divinae debetur. Non vero, ita procedere per actiones [illegible] ut nulla causa creata possit operari per similes actiones,

Hoc enim non arguit imperfectionem in Deo, sed imperfectionem in creatura.

Questio 5a

De causa prima productiva, conservativa et reproductiva

Caput 1um

Explicatur terminorum declarat.

Harum causarum notitiam dedimus dispositione 1a causa essentiali, et exhibui dictum causa 1o productiva esse, quae dat esse rei nunquam antea existenti, sic sole causa 1o productiva lucis existentis hodie. Causa conservativa est, quae dat esse rei immediate antea existenti, idest, quae retinet in rerum natura effectum, qui immediate antea extabat: sic Deus est causa conservativa Angelorum. Causa reproductiva est, quae dat esse rei, quae antea exstitit, et desiit: talis esset causa, quae modo procreaet Bucephalum, ex quibus colliges, quod si quis effectus procederet ab eterno causa illius non esset 1o productiva, quia non daret esse effectui nunquam antea existenti, cum pro nullo instanti verum esset, quod effectus non extitisset neque esset causa reproductiva, cum effectus nunquam ab existendo cessaret; esset tamen conservativa, quia daret esse effectui immediate ante antea existenti. Colliges 2o. Huiusmodi causas esse vere, et proprie causas, quia vere et proprie dant esse rei perfectionem simpliciter sive.

Sed dubitabis: an denominatio causae 1o productivae conservativae, et reproductivae sit intrinseca, et extrinseca seu realis huiusdi causis, an autem accidentalis et extrinseca. Videtur esse extrinsecam, et accidentalem. Ratio: quia quod causa sit 1o productiva est, quod effectus producitur nunquam extitit; quod sit conservativa est, quod effectus immediate antea extitit: et quod sit reproductiva, quod effectus antea existens periit, et iterum producatur; sed haec omnia sunt quid extrinsecum, et accidentale ipsis causis: ergo denominatio praedictarum causarum est extrinseca, et accidentalis. Minor patet per se: quia quid prorsus extra causam est, effectum extitisse antea, aut non extitisse, aut periisse post suam extentiam; proinde huiusmodi causae secundum se et quoad intrinsecum non differunt; differunt tamen secundum totam denominationem.

Quod autem praedictae causae differant realiter secundum totam denominationem, probatur facile; quia tota denominatio causae conservantis aliquid dicit realiter, quod non dicit denominatio causae 1o producentis: ergo causa conservativa et 1o productiva

uis totam denationem, differunt exaliter. Arg. prat. denatio Ce Servantis dicit exalit effectus immediate antea extitisse, q. n dicit, imo excludit denatio Ce procentis 1°: ergo tota denatio &c. insuper denatio Ce reprocentis aliquid dicit exalit, q. n dicit denatio Ce Servantis et 1° procentis: ergo Ca reproctiba differt exalit a 1° proctiba et Servantiba pro totas suas denationes. Arg. prat. q. denatio Ce reprocentis dicit exalit effectus antea extitisse et periisse et iterum procii sed Ca 1° procens, et Ca Servans, ut talis, hoc n dicit, sed potius excludit: ergo denatio Ce &c.

Dubitabis 2°. Quaenam sit Ca efficiens servatiba effectus, qui 10 procii sed a Ca Creata, Concurrente simul Deo? Resp. quando adest Ca Creata efficiens ad servandum effectum, ipsa servat effectum. Proe: q. 1a proctio tribuit Ce Creatae, quando adest Ca creata efficiens sufficiens ad effectum: ergo servatio effectus debet tribui Ce Creatae, quando adest sufficiens ad servandum effectum. Cons. probo: ideo 1a proctio tribuit Ce Creatae, quando adest Ca Creata sufficiens, q. eiusdem Cae sufficiens ad tales proctiones: ergo quando adest Ca Creata sufficiens ad servandum effectum debet ipsi tribui servatio effectus: ergo quando adest Ca Creata sufficiens, ea est, quae servat effectum in rerum natura.

Quod si nulla Ca creata adsit, a qua possit effectus servari, tunc solus Deus est Ca servatiba effectus talis. Proe: q. quando effectus aliquis 10 procii, quin adsit Ca Creata sufficiens, procii a solo Deo: ergo quando servatur, quin adsit Ca Creata sufficiens, servatur a solo Deo. Ergo hoc ut sentitur, q. quando exsistit effectus, illius tamen Ca Creata n exsistit, hoc Deus, ut Ca illius ex munere Ce Universalis: ex eadem ergo ratione hoc Deus ut Ca servans effectum, quando effectus exsistit, Ca tamen Creata, et servatiba illius n exsistit. Dubitabis 3°: an sint aliqui effectus, quos Deus se solo n possit servare? Resp. affirmative; Proe: q. actiones, quibus Ce Creatae Cant, repugnant exalit servari, nisi Concurrentibus suis Cis. Sed eius di actiones sunt aliqui effectus: ergo aliqui sunt effectus, quos Deus se solo n poe servare. Mi. prat. q. tales actiones sunt exalit exercitium illarum Carum, a quibus 1° procedunt: ergo repugnant exalit servari, nisi Concurrentibus suis Cis. Cons. prat; eo ratione quia sunt exercitium suarum Carum, quan-

tem medii illi ad effectum concurrunt &c. Sed ea ratione qua Deus exercitium suarum Causarum, regnant ex aliis concurrere sine his vis: et regnant ex aliis concurrere nisi concurrentibus his vis.

Idem docent aliqui de habitibus viciosis, qui peccatum generant; existimant enim non decere Deum esse Causam concurrendo tollatem habitum vitiosi. Sed certe non dedecet Deum conservare solo habitum vitiosum post quam defecerunt actus a quibus talis habitus productus est: quia talis habitus non est peccatum, neque intrinsece necessitat ad peccatum, neque est quid morale malum. Proinde non dedecet, quod a Deo conservetur. Et licet habitus facilitet et inclinet ad peccatum, non infert, non decere Deum conservare illam: quia natura ipsa humana ex se propendet, et inclinat ad peccatum.

Caput 2um

Utrum sit necessaria maior Virtus ad producendum, quam ad conservandum et e contra?

Post doctrinam traditam Capite praecedente solet disputari an sit necessaria maior Virtus ad producendum, quam ad conservandum, vel e contra. Solum dubitamus in praesenti, an necessaria sit maior Virtus ad producendum quam ad conservandum, aut e contra, vel equalis Virtus sufficiat ad utrumque. Pauci sunt, qui dicant, requiri maiorem Virtutem ad unum, quam ad aliud. Plerique pro sola contraria sentiunt indifferenter. Cum hic loquendum non sit: Sed sub aliqua distinctione. Proinde noto, aliquam Virtutem &c posse requiri ad effectum, vel per se vel per accidens; per se requiritur, quando est necessaria ad effectum propter perfectionem realem et ex aliis complexis effectus. Requiritur tamen per accidens quando propter auferendum aliquid extrinsecum effectui, vel propter quid sit producendum necessaria est Virtus aliqua ad productionem alicuius effectus.

Hoc notato, nostra conclusio sit, equalis Virtus per se sufficiet et ad conservandum, atque ad producendum effectum, et e contra. Propterea non requiritur maior Virtus ad unum, quam ad alterum per se loquendo. 2o conclusio sit: per accidens aliquando requirit maior Virtus ad conservandum, quam ad producendum et aliquando maior e contra. Doctrina utriusque conclusionis traditur a Patre Suarez in Metaphysica, disputatione 21, sectione 2a, et ab Arriaga

dispute, et fecerit, seu e 6. Probo tamen solutionem, idem est realiter, et intrinsece effectus conservatus, ac effectus primo productus; sed ad effectum intrinsece eundem eadem virtus per se sufficit: ergo eadem virtus, quae per se sufficit ad primum procendum, sufficit per se ad conservandum effectum. Maior supponit, et minorem probo: manente eodem intrinsece effectu, manet eadem perfectio, et productibilitas intrinseca illius; sed tum ita manentibus, eadem virtus per se sufficit ad effectum: ergo ad effectum intrinsece eundem eadem virtus sufficit: ergo ad effectum conservandum eadem virtus per se sufficit, quae sufficiens est ad primo procendum. Minor evenit: quia tota virtus requiratur propter perfectiones, et productibilitates intrinsecas effectus: ergo manente eadem perfectione, et productibilitate intrinseca effectus: eadem virtus per se sufficit ad effectum.

Probo solutionem

solutionem, aliquando ad conservandum effectum, enarrandum resistere agenti contrario, cui resistendum non fuit initio productione effectus: sicut etiam aliquando ad primo procendum effectum superandum est agens contrarium, quod superandum non est in conservatione eiusdem effectus; sed hoc est, quod aliquando requiratur per accidens maior virtus ad conservandum, quam ad primo procendum, et e contra: ergo per accidens maior virtus requiritur aliquando ad conservandum, quam ad primo procendum. et aliquando maior ad primo procendum, quam ad conservandum effectum; Maior constat totam per se constat. quia aliquando ad conservandum ignem resistendum est aeri humido, cui resistendum non fuit initio ignis productione neque alteri contrario illi. nec non constat altera parte; quia aliquando ad primo procendum effectum, v.g. flamma ligni, superanda sunt qualitates contrariae, quae sunt in paleo ut contingit in combustione ligni viridis, quae qualitates non sunt superanda in conservatione eiusdem effectus. Minor facile probatur: quia maior virtus requiritur ad conservandum effectum resistendo agenti contrario, quam non resistendo, et ad primo procendum effectum superando contrarias qualitates, quam non superando: ergo maior virtus &c.

Opponitur tamen: magis defatigat

gat agens in diuturna productione quam in productione non diuturna; sed productio diuturna est conservatio effectus: ergo magis defatigat agens in conservatione effectus, quam initio illius productione; atqui ideo magis defatigat, quia maiorem impendit virtutem: ergo ad conservandum effectum requiritur maior virtus quam ad primo procendum. Maior constat ex experientia; magis enim defatigatur homo, qui per semi horam elevavit pondus in secundo quadrante, quam initio. Nego

tum sellum et non minorem substantiam. Probatur: quia videmus defatigat; quia impen-
dat maiorem virtutem. Sed quo maiori temporis spatio eandem virtutem impendit,
quo maiori tempore eum magis intendat in hoc qualitas impulsiva qua
ponderis aggravat vires, magis defatigat a maiori virtute, contraria virtuti
elevativae, seu sustentativae ponderis.

Opponit 2o. Deus, quando conservat
calores in aqua minorem virtutem impendit, ac quando ignis producit tales calores;
ergo maior virtus est necessaria ad primo producendum, quam ad conservandum. Antecedens probatur:
quando ignis producit calores in aqua non potest aqua restaurare suas frigi-
ditates, quanto tempore ignis conservat calores; sed quando Deus conservat
tales calores, potest aqua restaurare suas frigiditates, siquidem restaurat
illas: ergo minorem virtutem impendit Deus conservans, ac ignis producens calorem
in aqua. Negatur antecedens. Ad probationem concessa maiore, et minore, nego consequentiam et proba-
tionem illius. Probatur: quia quod non producat frigiditatem quando ignis producit et conservat
suos calores in aqua, oritur ex eo quod actio, qua ignis producit calores, petit ex natura
sua, ne producat naturaliter frigiditatem sibi oppositam: actio vero, qua Deus solo
[illegible] tales calores conservat, id non petit, est enim indifferens; ut proinde tantum a
[illegible] causa proveniret, proinde paulatim desit calor ad exigentiam aquae com-
petentis naturaliter se in suas frigiditates restituere.

Superest hic, ut de causa re-
productiva agamus. Sed cum dictum iam sit libro primo theologorum reproductiones
non solum posse contingere supernaturaliter, sed etiam naturaliter, imo et de facto
aliquando contingere solum hic, dicendum est de reproductione naturaliter contin-
gente id, quod conservatione dictum est, scilicet ad reproducendum non necessariam esse ple-
nam virtutem, quam ad primo producendum; sed pariter necessariam sit aliquando ple-
nam virtutem ad reproducendum, quam ad conservandum, scilicet primo producendum effe-
ctum ex se et ita. Probatur eadem, qua duas conclusiones probavimus; est enim idem
in simile effectus, qui reproducit, ac qui primo producit, scilicet conservat: proinde
non necessaria plena virtus ad reproducendum, quam ad primo producendum, scilicet
conservandum effectum. Potest tamen aliquando contingere, quod in reproductione supe-
randum sit agens contrarium, quod non superandum in conservatione, aut primo productione

Tum q. natura exit ma— ma virtus ad reprocendum quam ad procedendum, et servandum: hoc tamen requirit maiorem virtutem per accidens, non vero per se.

Quod si dicas 1º, reproductionem esse contra leges, vel saltem praeter leges naturae, quia neque productio neque conservatio effectus; ergo maiorem requirit virtutem reproductio quam conservatio et productio effectus. R. Etiam facilius est reproductio quam conservatio, aut productio: sol producit hodie eandem lucem ac heri, sed non producit: ergo difficilior est reproductio quam productio, aut conservatio: ergo maior virtus per se requiritur ad reproductionem quam ad productionem et conservationem; non autem ita arguitur; imo non reproductio est aliquando contra leges naturae, ut dicebamus supra ad lucem, nomine: Non est quod lux et calor qui producit a sole, non sit alius a sole producitur: perpetuam a luce et calore qui petunt non easdem luces et calores reproducere, sed alias luces et calores. Quia omnes causae naturales intendunt suas species propagare: proindeque petit calor et lux solis luces alias et alios calores quotidie procedere: unde fit quod ex speciali natura non potest sol suas luces et calores reproducere naturaliter.

Quaestio 6ª

De Causis Mali et Mali ——

Caput ij

De effectu mali et ratione causae Mali et Mali.

Vidimus iam effectus causae efficientis, et mirum candidi ————, videamus modo effectus causae mali et mali, et mirum candidi, ut hinc inter utriusque generis causas distinctionem colligamus. duplex recentiores effectus causae mali et mali, alium dicunt luxus, et alium largius: dicas in hoc capite de ratione, dicturus postea de ratione. Sed aliqua prius notanda sunt: Luz sit causas mali esse illas quae constituunt corporis primus substantiae quidam ante sit esse substantia, diximus libro 1º: Secundum, causas mali esse illas quae constituunt corporis primus fugam: quid ante sit ipsa, ut fatis constat ex supra dictis. Luz sit causalitas primus causa causae esse rationes illas mali, sunt exercitus, medio quo causa mali suo exercet suas virtutes.

Dico 1º totum corpus esse effectus causae mali et mali:

communis, et Hec dico. Unum si excipias Comedum illi refragantem, communis
est philosophorum. punct. 1.º ar. 8. Sed probatur facile: causae materiales, et formales
causant vere, et proprie compositum: ergo compositum est effectus causae materialis, et
formalis. Antecedens probatur: causae materiales, et formales dant esse vere, et proprie compositum;
sed compositum est per se extrinsecus simpliciter [illegible]: ergo vere, et proprie causant compositum.
Maior probatur: causae materiales, et formales ea ratione dant esse compositum, qua constituunt
compositum; sed vere et proprie constituunt compositum: ergo vere, et proprie dant esse compositum.
Constat maior, quia causae materiales, et formales causant compositum componendo
illud: et minor est evidens, quia illa vere, et proprie constituunt compositum, quia sunt
et immediate partes componentes compositum; atque adeo causae materiales, et formales vere,
et proprie causant compositum. ∫.

Dico 2.º Totum compositum est effectus formalis tantum causae
materialis, et formalis. Probatur: Unum illud est effectus formalis tantum causae ad quod effi-
ciendum causae 1.º et per se ordinantur; sed causae materiales, et formales 1.º et per se or-
dinant ad efficiendum compositum: ergo compositum est effectus formalis tantum causae materialis, et
formalis. Maior probatur: materia prima et forma sunt causae materiales et formales; sed materia prima et
forma ordinant 1.º et per se ad efficiendum compositum: ergo causae materiales, et formales 1.º et
per se ordinant ad efficiendum compositum. Ostenditur minor: materia prima et forma sunt
partes incompletae inter se subordinatae ad componendum media unione in [illegible]
[illegible]: ergo ordinant 1.º et per se ad efficiendum compositum. ∫

Hinc oritur una ex dif-
ferentiis causae efficientis a materiali, et formali, quia causae materiales et formales ordinant ex
suo conceptu formali ad totum compositum efficiendum; sed causa efficiens non ordinat ex
suo conceptu formali ad totum compositum efficiendum: ergo ex hoc capite differunt inter
se eiusdem causae. Minor probatur: quia stat optime causa efficiens incapax
efficiendi compositum: ergo causa efficiens non ordinat ex suo conceptu formali ad effici-
endum compositum. Antecedens suadetur in causa efficienti possibili producibili tantum en-
titatem simplicem completam in qua nulla est repugnantia [illegible] in nostra sententia
[illegible] de possibilitate causae creatae naturaliter creantis; ea entitas simplex completa
non est compositum: ergo stat optime causa efficiens incapax efficiendi compositum. ∫.

Dico 3.º: causae
materiales et formales causant compositum constituendo physice illud. Hoc facilius
est: quia causae materiales, et formales ea ratione causant compositum, qua sunt partes

partes componentes physice illud; at qua sunt partes componentes physice illud constituunt illud physice: ergo causa materialis, et formalis causant compositum constituendo illud physice. Dico 4.º Causalitas causæ materialis, et formalis est unio informationis inter utramque. Probatur: conclusio. Causalitas cuiuslibet causæ est illa ratio formalis, media qua causa quælibet causat suum effectum; at unio informationis inter causam materialem, et formalem est ratio illa formalis, media qua causa materialis, et formalis causat suum effectum: ergo unio informationis est causalitas causæ materialis, et formalis. Hinc etiam differt causa efficiens, ut talis, a causa materiali, et formali: quia causa efficiens, ut talis non causat per unionem suam cum altera causa; at per actionem est distincta. Causa materialis, et formalis non per actionem; at per unionem inter se causant. §.

Caput Ꝝ.

Præcedentes conclusiones adversarii solutionem confirmant ex omnibus compositis physicorum. Puncto 1.º ferre non potuit, causam materialem et formalem esse veras et proprias causas, proindeque contra præcedentes conclusiones aglomerat multa: Primo sic: materialis causa nequit esse causa intrinseca sui, neque unionis, neque formæ: quia nullum includitur in composito: ergo neque est causa ipsius compositi. Constat hæc ultima collatio, quia ut sit vera et propria causa compositi debet esse causa alicuius inclusi in composito: ergo si nullum inclusum in composito est causa non est vera et propria causa compositi. Integrum examinemus antecedentem; at causalitatis rationem ad cuius probabilitatem non erat, quia ut sit causa intrinseca compositi, solum debet esse pars constituens physice compositum, ut antea constituat physice compositum non debet esse, imo debet non esse causa intrinseca alterius partis componentis etiam intrinsece ipsius compositi. §.

Secundo sic: non aliud præstat forma in composito, quam esse formam unionis informationis. At esse formam unionis informationis non est esse causam: quia forma vere et proprie non est causa; ergo formalis non est vera et propria causa compositi. Respondeo materiam quoque præstare esse formam unionis præstat esse formam, seu informare materiam, quia non explicat quod sit forma unionis informationis; cum etiam materia sit forma unionis informationis, nec tamen informat alteram partem. Deinde nos etiam mirum quod esse formam unionis informationis, non potest non esse tamen materiam, et formam actualiter componentem; at materia et forma actualiter componentem est causa intrinseca compositi: ergo &. Proinde si maluerimus poterimus omittere maiorem, et negare minorem. Ratio solutionis est, quia id, quod sufficit, ut aliquid sit pars essentialis compositi sufficit, ut sit causa intrinseca compositi. §.

Tertio sic: Si causæ materiales, et formales essent

Suppositis his, Causa maleis ~~mae~~ et fratres esent, et genuela, non esset, et
frie causa fratris, et fratres maris ingenere causae intrins, quod neque mater est causa fratris, neque
fratres maris: quoniam causae male, et fratres non sunt, et se genere causae. Ostenditur probatur: mater est
causa illius causa quod exercet suam causalitatem, et similiter fratres: sed mater exercet suam
causalitatem causa fratris et fratres causa maris: quoniam mater est esse, et genuela fratris causa.
Similiter probatur, quod unio est causalitas maris, et fratris: sed mater exercet unionem causa fratris
et fratres causa maris: quoniam causa. Nomaris ad huius probandum disquo maris: mater est
causa illius causa quod exercet suam causalitatem tribuendo illi esse quando maris causa,
quod exercent suam causalitatem non tribuendo illi esse, nomaris, et disquo maris:
sed mater exercet suam causalitatem causa fratris, et fratres causa maris tribuendo illis
esse, nomaris, non tribuendo illis esse quando maris: non est causa alterius illa quae
media sua causalitate non tribuit alteri esse; cum quoniam, neque mater tribuit esse
fratris, neque fratres maris media sua. Sit inde, quod neque mater sit causa fratris, neque fratres
maris; sed solum sunt causa suppositi, nam soli supposito esse tribuunt. =====

Augsit: non
causalitas causae maris, et fratris, quae non est fratres causalitati constituendi
supposita, sed unio non est non fratris constituendi totalis supposita: quoniam non est causalitas
causae maris, et fratris. Ostenditur probatur: respectus maris secundum ipsa, et fratris secundum ipsa
est causalitas causae maris et fratris: sed unio non est respectus; quoniam unio non est non fratris
constituendi totalis suppositi. Maior probatur: causalitas causae maris, et fratris est pro illa,
qua haec causa respectant cum supposito, sed respectus maris secundum ipsa, et fratris se-
cundum ipsa est pro fratris, qua respectant cum supposito: quoniam identitas maris secundum
ipsa, et fratris secundum ipsa est causalitas causae maris, et fratris. =====

Reo illa maris, nan-
do maris, ad probandum, nomaris, et ad probandum, disquo maris: causalitas causae
fratris et maris est pro illa fratris quae haec causae respectant cum supposito, sed
quoniam respectus maris causae cum supposito dicit in recto, nomaris, cum quoniam dicit in
obliquo quando maris, et similiter, disquo maris, et non esse. Causa maris et fratres
respectant cum supposito dicit in recto ipsa causa, nempe maris, et fratris; in obliquo
sed causalitate, idem unione. Haec causalitas est pro fratris, quo causae maris,
et fratres respectant cum supposito, sit, ut sint partes, et constitutiva quoddam suppositi:
seu, ut respectus, quas mater secundum ipsam habet, et fratres habet secundum ipsa sit
pars essentialis suppositi: non vero, ut mater secundum ipsa respiceret, et similiter fratres: sed

Sed, ut refertas, quaz haec ipsi habent sit ex alii refertas opposito. =

Sed sit Causitas Causat alia, in eo genere, in quo est Causa, et unio non Causat aliam, et formam in eo genere, in quo est Causa: quod unio non est Causitas Causa materialis et formalis. Constat maior in Causa efficienti, cuius Causitas est actio, quam Causa efficiens elicit. Alii Concessimus; quod unio non causat aliam, et formam tanquam a Causis intrinsecis. Et licet causae in genere Causae intrinsecae:

No maior: licet enim vera sit de Causitate Causae efficientis, falsa tamen est de Causitate Causae intrinsecae, quae undeque absolute falsa est. Ratio est: quia Causa efficiens dat esse effectui non intrinsecus, aut componendo illum physice: et tamen dat illi esse extrinsece media sua Causalitate, quae est quae convenit physice a Causa, atque effectui ipse: quae ita fieri necessarium est, aliter actio non esset actio. Causa vero intrinseca dat componendo physice effectum, ut autem physice componat effectum non est necessarium, quod componat, aut det esse Causalitati intrinsecae, et licet, quod uniat, media illa, et quod illa sit Ratio formalis uniendi inter se Causas intrinsecas. =

Caput Quintum.

De effectu formali Secundario Causae materialis et formalis =

Praeter effectum formalem primarium habent etiam suum effectum formalem secundarium, Causa materialis et formalis. Hunc inquirimus, et illius Causitate, effectus secundarius est ille, ad quem non tollit per se, sed quem accessorie et secundario ordinat Causa, sicut quod effectus primarius Causae materialis et formalis sit compositum ex iis effectus secundarius reliqua, quae fiunt ab ipsis Causis, ad naturalem compositi compositionem, unde effectus secundarius materiae est forma generanda, et educenda: quod ob autem sit forma generari, et educi ex materia late docuimus supra. Libet et ibi dictis Longit, Causa materialis differre a Causa efficienti ex modo Causandi suum effectum secundarium: Causa enim efficiens influit physice in quemcunque sui effectum, seu primarium seu secundarium. Materialis vero non influit physice in suum effectum secundarium. =

Unde nobis solum Restat dicendum de effectu secundario Causae formalis, sive formae, cuius effectus secundarius est expulsio formae antiquae a materia, ubi ostendimus et primo, itaque expulsionem non esse exitio deceptum formali destructionis formae antiquae. Et licet destructio non unionis. Ratio est: quod formam expelli a subiecto prius est desinere a subiecto, et destructam praeesse; unde forma desinit subiectum: quod expulsio formae a subiecto exitio deceptum

finalis solum e destructio unionis, n[on] v[er]o formae. Probandum e[st] 2o. introductio formae novae n[on] e[st] formaliter expulsio formae antiquae ani[m]ae. Ratio e[st], q[uia] expulsio formae antiquae ani[m]ae e[st] formaliter cessatio a b actione conservativa formae intra materiam; et introductio formae novae in materia n[on] e[st] formaliter cessatio a b actione conservativa formae alterius intra materiam: ergo introductio formae novae n[on] e[st] formaliter expulsio formae antiquae.

Probandum

3o, formam novam dum est praesens desiderata n[on] expellere formam antiquam ani[m]ae. Ratio e[st], q[uia] si forma nova conservet miraculose extra materiam, n[on] pugnat cum forma antiqua, et ea ratione qua n[on] pugnat n[on] expellit illam: ergo forma nova de se desiderata n[on] expellit antiquam. Certa m[aior]. [Minor] q[uia] tota pugna formarum e[st], ne utraque sub heat subiectum receptionis. Unde forma nova quatenus unita pugnat cum antiqua, et illam expellit naturaliter; q[uia] petit naturaliter, ne forma altera sit unita eidem subiecto. Probandum e 4o. formam novam nulla actione ponere, qua destruenda forma antiqua. Ratio e[st], q[uia] nulla e[st] actio, quae n[on] sit, vel productiva, vel conservativa, vel reproductiva, et nullam ex his ponit: ergo nullam ponit. Sequitur [mi]nor, q[uia] forma nova solum intendit destruere aut expellere formam antiquam: et nulla forma destruit per actionem productivam illius, aut conservativam, aut reproductivam: ergo etc.

Pro quo sit 1a d[ifficultas]. Causa finalis seu forma causat suum effectum secundarium quatenus movet Deum, ut cesset a conservatione formae antiquae in m[ateri]a. Ratio e[st] q[uia] causa finalis ea ratione causat, qua ponit suum effectum. Et ponit suum secundarium, quatenus movet Deum, ut cesset a conservatione formae antiquae: ergo causa finalis causat suum effectum secundarium, quatenus movet Deum, ut cesset a conservatione formae antiquae. [Mi]nor ostenditur. Suus effectus secundarius e[st], quod forma antiqua n[on] sit intra materiam, et cessante Deo a conservatione formae antiquae ani[m]ae, forma antiqua n[on] e[st] intra materiam: ergo causa finalis ponit suum effectum secundarium, quatenus Deum movet, ut cesset a conservatione formae antiquae intra materiam.

Dices 2m d[ifficultas]. Quicumque probatione indiget probatione. Forma d[ispositiva]? quando introducitur in m[ateri]a, in qua e[st] altera forma d[ispositiva], expellit illam naturaliter, quando n[on] praestat ponendo actionem aliquam ex se immediate destructivam formae d[ispositivae]; et solum movens Deum, ut cesset a conservatione illius, quatenus enim forma petit naturaliter absentiam formae d[ispositivae]

a subito, in quo ipsa est. Deus autem, ut unibilis Author annuit exigentiis naturalibus rerum: Haec exigentia movet gratia Deum ne patiatur formas separatas esse sub eadem materia; et annuit Deus exigentiis naturalibus talis formae cessando a conservatione alterius formae in eadem materia. Hinc colligo, formam esse causam moralem sui effectus formalis. Probatur: quia non causat influxu aliquo physico, aut cessando physico ab aliquo influxu, sed solum movendo, et quasi alliciendo Deum, ut cesset a conservatione alterius formae.

Sit 2a Nostra Conclusio: Causalitas, quam causa formalis ponit suum effectum formalem est suspensio actus conservationis formae disparatae intra materiam. Probatur: quia causalitas ad aliquem effectum est illa actio formalis, qua causa ponit suum effectum; sed suspensio actus conservationis formae disparatae est actio formalis, qua forma nova ponit suum effectum formalem: ergo suspensio ejusdem actus est causalitas, qua causa formalis ponit suum effectum formalem. Minor ostenditur: effectus formalis formae novae est non existentia formae disparatae intra materiam; sed actio formalis ad non existentiam formae disparatae intra materiam est suspensio actus conservationis formae disparatae in materia: ergo suspensio ejusdem actus est actio formalis, qua forma nova ponit suum effectum formalem, ac proinde talis suspensio actus conservationis est causalitas causae formalis ad suum effectum formalem.

Ex dictis colliges 1o Deum non posse impedire effectum formalem causae materialis et formalis, si causa utraque et utriusque unio ponatur; implicat enim formam non poni depositam, posita utraque causa et utriusque unione, et depositum effectum formalem utriusque causae: ergo non potest Deus impedire effectum formalem causae materialis et formalis, positis utraque et utriusque unione. Colliges 2o posse Deum impedire effectum formalem causae materialis et formalis: quia potest facere, ne forma corporea producat de potentia materiae, sed de potentia illam creare; deinde quia potest Deus sanare formam novam, quam antiquam conservare sub eadem materia, ut late docuimus libro 1o. Colliges 3o posse Deum supplere defectum causae formalis, ad effectum formalem causandum. Probatur: quia sine introductione novae formae, potest Deus cessare a conservatione formae antiquae: ergo ad effectum formalem causae formalis, potest Deus supplere defectum causae formalis. Colliges tandem optime posse stare formam sine effectu formali: quia potest forma poni in materia, in qua non sit altera forma expellenda.

Disputatio 4a

De causa efficienti increata, id est Deo.

Disputatio 4a

De Causa efficienti increata, scilicet Deo 349

Postquam de causa efficienti creata disseruimus, venimus quasi per gradus ad causam efficientem increatam, et iam causam non modo examinamus, neque operationes, aut modum, quo ipse solus operatur: proinde disputatio est de Dei concursu cum causis; tum ad illarum operationes. Plura hic discutienda, sed duo praecipue statuenda sunt: primum Deum concurrere cum omnibus causis creatis ad suas operationes omnes. 2um Deum non praemovere causas 2as ad operandum praedeterminatione Physica. =

Quaestio 1a

De Concursu causae increatae cum causis creatis.

Caput primum.

Deus concurrit immediate cum omnibus causis 2is ad omnes illarum operationes. 350

Supposita existentia Dei, sententiam statuimus modo, Deum concurrere cum omnibus causis 2is, seu creatis ad omnes illarum operationes. Quod nam sit concurrere cum alia ad illius operationes, est influere simul cum illa in effectus eorum, vel simul cum illa producere eorum effectus: Hac ratione defendimus, Deum concurrere cum causis creatis ad omnes illarum effectus. Haec sententia est communissima inter Auctores fere omnes, quorum Cathalogum praetermitto. Unum tamen pro multis non praetermittam Magnum Suarez in Metaphysica disp. 22. sect. 1a, et lib. 1o de Auxiliis Dei, cap. 4. no 2o. Contra Durandum negantibus parti sapiente in 2um, distinctione 1a, quaestione 5, et distinctione 37. quaestione 1a, cui accedit Nicolaus Bone, lib. 1o Theologiae, cap. 3o quorum sententiam erudite illustravit frater Ludovicus Adola, singulari lib., que ~~tradens~~ inscripsit de hac re.

351 Sententia nostra probatur 1o ab auctoritate, et praeter alias illustre est illud Isaiae testimonium, cap. 26: Domine omnia opera nostra operatus es; illud etiam Pauli ad Corinthios: qui operatur omnia in omnibus. Unde apud Joannem cap. 5. sic inquit ipse Christus. Pater meus usque modo operatur, et ego operor: Tunc sic, Sacer Textus intelligendus est strictione ~~modo~~ sensu, nisi ratio evidens suadeat oppositum, sed non datur ratio evidens, ut non intelligantur praedicta Sacri Textus testimonia in suo strictiori sensu: ergo in iis in-

Hos inteligenda ss., atqui Stiu Strictor e, q Deus oia opera immate
operet, sed ad oia cocurrat: g° Deus immatè operat, et concurrit ad
oes effus, et operaoes causaȝ 2aȝ.

352 Mi supposita ostendit 1°. q nulla ca
dari pt prie talis in effus, que n operatur immatè. Causa eni mata
n e pprie causa: g° praedicta Testimonia in Stiu Strictoris signant
Deum operari, et concurrere immatè ad oes operaoes creaȝ. 2°. sua
det Autoritate divi Augustini, modo praedicto intelligentis praefata
Joannis Verba, Thomo 3°. lib. 5°. de Genesi, cape. 2°. ubi ait,
Deum n magna solum, et praecipua in rebus operari, verum etiam ista
Terrena, et infima; qui plura voluerit Testimonia, pro eadem veri-
tate, tum ex sacra pagina, tum ex Sanctis Pribus adeat Praedictos,
2° phicorum, disp. 2°. S. sectio. 1a.

353 Pbo 2°. a rae: nulla e creara, que
n depdeat pprie a Deo. Sed si Deus n concurreret immatè ad oes effus
creaȝ, aliqua creara n depderet pprie a Deo: g° Deus concurrit im-
matè ad oes creaȝ operaoes. Mi. e certa; alit creara n eet creara
cum n indigeret pprie creatore ad exendum. Mior pbo: effus ad-
quem Deus n concurreret immatè n depderet pprie a Deo: g° aliqua
creara n depderet pprie a Deo. Pbo ans: eiusdi effus depderet a
Deo so. mate; Sed depdentia mata n e ppria: g° effus adquem Deus
n concurreret immatè n depderet pprie a Deo. Ma eviden: q eius
di effus so. depderet a Deo mediante sua ca. Mior pbo: depdentia me-
diata n e ex indigentia rei depdentis; Sed depdentia, que n e ex indi-
gentia rei depdentis n e ppria: g° depdentia mata n e ppria depde-
tia. Cst Ma; q° depdentia mata solum e ex indigentia rei alterius rx
dicit. Mi suadet: depdentia, que n ex indigentia rei depdentis e a Ppo
sine quo res poe rave sua nasit exere; huiusdi aute depdentia ppria
n e: g°

354 Pbo 3°. eamdem conclusionem: Bonum Dei in crearas e pfectissimum
Sed ut sit pfectissimum debet Deus concurrere immate ad illas pducendu: g°
Deus concurrit immate ad oes crearas pducendas. Mior pbo: quanto
magis subiecta sit creara Deo, tanto pfectius e Bonum Dei in illa; Sed

Et magis subiecta erit Deo creatura, ad quam producendam Deus immediate concurrat, quam si non concurrat immediate: ergo ut bonum Dei &c. Min. probatur: quo 60
creatura, est magis dependens a Deo, eo est magis subiecta Deo; Et magis dependens
est a Deo creatura, ad quam producendam Deus concurrat immediate, quam si non con-
currat ~~immediate~~: ergo magis subiecta erit Deo creatura, ad quam producendam
Deus concurrat immediate, quam si non concurreret immediate; Constat Ma.; quia in eo, in
quo creatura dependet a Deo, nimirum illi subiicitur. Min. probatur: quia creatura, ad
quam producendam Deus concurrat immediate dependet immediate a Deo, et illa
ad quam producendam non concurrat immediate dependet tantum mediate a Deo; 955
Et dependere immediate est magis dependere, quam dependere tantum mediate: ergo &c.

Hos rationes
sententiam evincimus dubitarem, nisi P. Aug. dixisset, disp. 12. physicorum
posse illis satis fieri, si dicatur, creaturas omnes de pendere immediate a voluntate
Dei volente, aut permittente illarum productionem; itaque deficiente eius divo-
luntate effectus non producerent; quia causa creata potest ad operandum talem
voluntatem sine qua non. Sed contra est: quia effectus potest non dependere ab illa. ans. probatur:
ideo requirit virtus ex parte causae ad producendum effectus, ut sit determina-
tibus ultimum ad productionem effectus: Et non potest esse determinatibus ultimum
ad productionem effectus: quia voluntas non est per se narra ex parte causae ad pro du-
ctionem effectus: Ma. docet ab Aug., quo dicit, eam solam voluntatem
esse ultimam, conditionem sine qua non. Min. probatur: solo voluntas Divina potest
determinare ad productionem effectus, ratione mediorum, quibus utitur: quia ipsa
ex se non potest esse determinatibus: Ans. probatur: voluntas Divina, etiam efficax
non esset determinatibus possibilis, nisi uteretur medium, quibus utitur: quia solum
potest determinari ad productionem effectus ratione mediorum, quibus utitur. 956

Quaeres 2º: si
effectus aliqui possent dependere a Deo tantum ratione istius voluntatis, Deus
non esset causa omnipotens: quia nullus effectus posset determinari a Deo solo ratione istius
voluntatis: quia nimirum Dei concursus est immediatus ad omnes effectus creaturarum.
probo Ant.: non posset Deus producere actiones istorum effectuum, ea ratione
qua requiruntur, ut sit causa omnipotens: quia non esset sic Q. Ans. probatur: non posset
producere actiones istorum effectuum per se ipsas, Et ad summum per alias ac-
tiones, Et hoc est non posse producere actiones istorum effectuum ea ratione, qua requiruntur

ut,

ut sit perfectio omnipotentiae: ergo si posset Deus producere actiones utroque effectu. Conclusio. Est evidentissima, quia quaecunque actio repugnat creatione produci per se ipsam ab alia causa, sive per illam a qua producta est. Ad minorem probatur: esse omnipotentem est posse producere omne producibile, omni modo non dicente imperfectionem. Sed producere actiones per se ipsas in creaturas Angelicas, et Angelus realis, quas non produceret hoc pacto, Dominus ut producendi diceret imperfectionem. Ergo.

357 Sed dices 2º. Deus operatur medijs causis 2is: ergo non operatur immediate. Conclusio, ut Deus sit perfectior Creaturis, sufficit quod illarum causas producat, et debet: ergo necessarium non est concurrere immediate ad illas producendas cum ipsarum causis. 3º. Si Deus concurreret simul cum causis 2is ad illarum effectus, esset causa inadaequata, at Deus non potest esse causa inadaequata: ergo non concurrit simul cum causis 2is ad illarum operationes. Minor probatur: quia causa inadaequata est causa imperfecta: ergo Deus non potest esse causa inadaequata. 4º. Deus non concurrit cum mali causa ad recipiendum, neque cum fiali ad infirmandum, neque cum offensiente ad offendendum. 5º. ignis producens est aequalis perfectionis cum igne producto: ergo se solo potest illum producere: ergo non est necessarius Dei concursus cum causis 2is ad illarum operationes.

358 Respondeo ad tertium. Nando conclusionem, ratio est, quod Deus operetur medijs causis 2is. est, quod illas usat ad aliquas operationes, non autem, quod simul cum illis non ponat tales operationes. Ad 2um, nego antecedens, quod ut Deus sit causa Creaturarum, necessarium est, quod sit verae, et ponit causas illarum, si autem producat tantum causas illarum non esset vera causa, quia esset causa tantum mediata. Ad 3um, distinguo maiorem, nego minorem, ad cuius probationem, distinguo antecedens, causa inadaequata quando est ex defectu virtutis est imperfecta, concedo antecedens, quando non est ex defectu virtutis, nego antecedens, causa inadaequata tunc est imperfecta, quando non habet virtutem ut sit causa adaequata, quare non est Deus causa inadaequata, quando non est ex defectu virtutis, sed ut causa alia; et hoc pacto Deus causa inadaequata est. Ad 4um, distinguo antecedens, nego consequentiam, quia si Deus concurreret cum mali, et fiali esset subiectum et forma, quod creatio repugnat, si quidem repugnat esse entitatem physicam incompletam ut Deus concurreret cum causis 2is offendendo, nulla arguit imperfectionem. Ad 5um, distinguo antecedens, et nego consequentiam; Ratio est: quia ex parte effectus et dependentia causata, cui debet correre ex parte causae virtus productiva, quam cum non habeat causa creata, sit aequalis sit perfectionis, sit inde non sit sufficiens causa creata se sola ad producendum aliquem effectum.

359 Caput 2um.

Caput 2um.

De Necessitate, et actione, qua Deus cum causis 2dis concurrit. 359

Pro maiori adhuc Divini concursus explicatione dirimendae sunt duae, quae supersunt difficultates, 1a est, an concursus Dei cum causis 2dis sit metaphysice necessarius ita, ut impossibile sit causam aliquam creatam producere aliquem effectum sine physico et immediato Dei concursu ad illum. P. Hurt. inclinat vehementer in opinionem docentem non esse metaphysice necessarium concursum Dei ad operationes causarum 2darum. Deo posse causas 2das sine Dei concursu operari. Videatur citatus Hurt. disp. 1a physicorum an. 68. : idque insinuat Arrig. disp. 1a physicorum, sect. 4a, quem nullus postea Recentiores imitati sunt. Communis tamen sententia habet ut impossibile, causam 2dam, quae se sola sine Dei concursu producat aliquem effectum: sic communiter defendit a fere reliquis nostris autoribus. 360

Nostra conclusio est: Dei concursus cum causis 2dis, ita est metaphysice necessarius ad omnes operationes causarum 2darum, ut impossibile sit causam aliquam 2dam producere aliquem effectum sine physico, et immediato Dei concursu ad illum. Fundamenta quibus duas conclusiones capitis praecedentis probavimus suadent efficaciter istam: quin desideretur quicquam sufficiens pro hac conclusione firmanda. Nihilominus aliunde probo conclusionem: Deus est causa omnino perfectissima. Sed causa omnino perfectissima est essentialiter necessaria ad omnes effectus: ergo concursus est necessarius ad omnes effectus metaphysice causae creatae; atque adeo est impossibile, causam aliquam creatam producere aliquem effectum sine physico, et immediato Dei concursu. Probo minorem: causa omnino perfectissima non esset talis, si non esset necessaria essentialiter ad omnes effectus: ergo causa omnino perfectissima est essentialiter necessaria ad omnes effectus. Probo antecedens: perfectior esset, quae essentialiter necessaria foret ad omnes effectus: ergo quae non esset essentialiter necessaria ad omnes non esset omnino perfectissima. Antecedens probo: causa essentialiter necessaria ad omnes effectus addit perfectionem supra perfectionem causae essentialiter non necessariae ad omnes effectus: ergo causa essentialiter necessaria ad omnes effectus, esset perfectior, quam causa non necessaria essentialiter ad omnes effectus. Antecedens suadetur: esse causam essentialiter necessariam ad omnes effectus est perfectio causae possibilis, nullam dicens ex suo conceptu formali imperfectionem: ergo causa essentialiter necessaria ad omnes effectus addit perfectionem supra perfectionem causae non necessariae ad omnes effectus. 361

2a difficultas erat, an Deus concurrat cum causis 2dis per eamdem numero actionem, qua 2da operatur, an vero per actionem numero distinctam ab illa, qua causa 2da operatur. Sit nostra conclusio

Sit 2.ª conclusio N.ª Deus concurrit naturaliter cum creaturis per eamdem actionem, qua creatura operatur. Sic docet Pater Suarez in metaphysica, disp. 22. sectione 3.ª, et cum pluribus aliis Pater Oviedo, controversia 1.ª, physica, punct. 1.º Fundatur hac, et praecedente conclusione, praecedente familiariter pluribus esse solet, quod actio illa, qua operaretur creatura, esset improducibilis a Deo; quia nullo alio pacto posset produci per aliam actionem, neque enim est possibilis actio actionis: ergo illa actio esset improducibilis a Deo.

963 Sed existimo non implicare actionem produci a Deo per aliam actionem; atque ex hoc capite non probari, Deum non concurrere cum 2.ª causa per actionem realiter distinctam ab illa, qua causa 2.ª operatur, nec probari necessitas concursus Dei in actionibus operationibus creaturarum. Et probatur: non repugnat existentiam accidentis produci per aliam actionem: ergo non repugnat actionem produci per aliam actionem. Antecedens probatur: ideo quod existentia rei non destruitur formaliter non repugnat esse talis rei; atqui non destruitur formaliter existentia actionis, si producatur per aliam actionem: ergo non repugnat existentia actionis produci per aliam actionem. Probatur minor: existentia actionis est esse tantum formaliter producendi effectum, et producendi se, sed manet non formaliter producendi effectum, et producendi se, si producatur per aliam actionem: ergo non destruitur formaliter existentia actionis si producatur per aliam actionem. Probatur minor: quod producatur per aliam actionem, solum est, quod producat actionem, quae non indiget ad sui productionem, et manet non formaliter producendi effectum esse, si producat actionem, quae non indiget ad sui productionem: ergo manet non formaliter producendi effectum, et sic etc.

964 Probatur. Unio potest uniri per alteram unionem: ergo et actio potest produci per alteram actionem. Antecedens mihi certum est, cum adhuc tota existentia unionis, si per alteram unionem uniretur, quia quod per alteram unionem uniatur non repugnat formaliter cum eo, quod existentia per se ipsam uniatur, uniatque sua extrema, sed dicant adversarii implicationem aliam praeter suam conclusionem. Consequentia vero a paritate est evidens; quia sicut actio est ratio formalis agendi, unio est non formalis uniendi: ergo si adhuc potest unio uniri per alteram unionem: actio potest produci per alteram actionem.

965 Propterea probo conclusionem: per eamdem actionem, qua operatur creatura potest Deus concur-

Propterea pbo [probo] conclusionem: per eamdem actionem, qua Creatura operatur, potest Deus concurrere cum illa: ergo concurrit naturaliter cum illa per eamdem realiter actionem. In antecedente nulla est implicatio: sicut enim effectus idem: v.g. eadem forma ignis potest provenire a duplici causa; sic eadem actio potest provenire a duplici causa; propterea quae per eamdem actionem, qua operatur creatura potest Deus concurrere cum illa. Consequentia vero probatur: si enim concurreret Deus per eamdem indivisibilem actionem cum Creatura sine necessitate multiplicarent entitates: sed non est multiplicandae entitates sine necessitate: ergo per eamdem indivisibilem actionem concurrit Deus naturaliter cum Creatura. Maior ostenditur: ponerent duas actiones ubi sufficiebat una: ergo sine necessitate multiplicarent entitates: atque adeo concurrit Deus cum causis secundis per eamdem indivisibilem actionem. 366

Confirmatur: ideo Deus non concurreret per eamdem indivisibilem actionem cum Creatura, quia eadem actio esset simul, et non esset immanens; sed esset simul, et non esset immanens, ea ratione, qua non pugnat: ergo Deus per eamdem indivisibilem actionem concurrit cum Creatura. Maior est doctrina, quam fundunt adversarii; dicunt enim, actionem, qua intellectus, v.g. producit suam intellectionem esse immanentem respectu intellectus: Caeterum respectu Dei esse transeuntem; consequenter quae eadem actio esset simul, et non esset immanens. Minor probatur: esset immanens, et non esset respectu dimensionum formaliter extrinsecarum, sed esse simul, et non esse immanentem respectu dimensionum extrinsecarum non pugnat: ergo esset simul, et non esset immanens, ea ratione, qua non pugnat. Maior liquet, quia esset immanens respectu intellectus, et non esset immanens respectu Dei. Minor autem dubitari non potest, quia oppositio, et repugnantia nulla est, nisi quando est circa idem subiectum, aut extrinsecum. 367

Confirmatur 2°: etiam si Deus per distinctam actionem concurreret effectus idem esset, et non esset immanens: ergo quod eadem actio esset simul et non esset immanens, non obstat, ut per eamdem indivisibilem actionem, Deus

Deus cum Creaturis concurrat. Pro ans: eadem intellectio producta per Deum quae actione est immanens respectu intellectus creati, et transiens respectu Dei: quo idem effectus est simul, et non esset immanens: quo si hoc non obstat, tibi idem effectus proveniat simul a creatura, et Deo, neque obstat, ut ab eisdem eadem actio proveniat: quo nulla est causa, cur Deus non concurrat naturaliter cum creatura per eamdem indivisibilem actionem.

968 Pro integra Doctrinae intelligentia duo sunt occulis diligenter habenda. Primum sit, posse contingere supernaturaliter, quod Deus concurrat cum causa 2a per distinctam actionem ab illa, qua causa 2a operatur. Ratio est, quia in hoc nulla ostenditur repugnantia: quo potest supernaturaliter contingere. Ans pt, si qua esset repugnantia maxime, quod actio, qua operatur Creatura esset improducibilis a Deo. Sed non est improducibilis a Deo: quo nulla est repugnantia. Illa inculcat saepe a nobis partis adversae: Minor pbr: quia actio, qua operaretur Creatura et proveniret a Creatura, et simul a Deo, et altera actio, qua Deus concurrit solum a Deo proveniret: quo actio, qua operaretur Creatura non est improducibilis a Deo: quo nulla est repugnantia in concursu Dei cum Creatura, per actionem distinctam ab ea, qua operaretur Creatura.

969 Quaeritur non solum naturaliter, imo, nec supernaturaliter, posse contingere, quod Creatura operetur per actionem distinctam realiter ab illa, qua Deus concurrit, quando actio, qua Creatura operatur non proveniat immediate a Deo; Pro resolutione est, quia illa actio non esset producibilis a Deo per se ipsam. Sed impossibile actionem non esse producibilem a Deo per se ipsam: quo est impossibile, quod Creatura operetur per actionem realiter distinctam ab illa, qua Deus concurrit, si actio, qua operatur Creatura non proveniat immediate a Deo. Illa est evidens: quia actio quaelibet repugnat essentialiter produci per se ipsam, ab alia ea praeter illam a qua semel producitur. Min pbr: si qua esset actio non producibilis a Deo, per se ipsam non esset Deus omnipotens: quo est impossibile actionem non esse producibilem a Deo per se ipsam. Ans pbr: esse omnipotentem est non solum posse

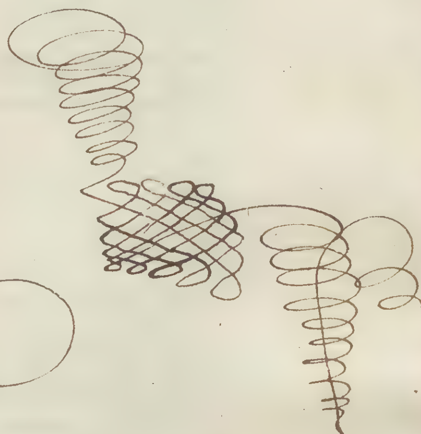
Et hoc sufficit cum consequenti etc.

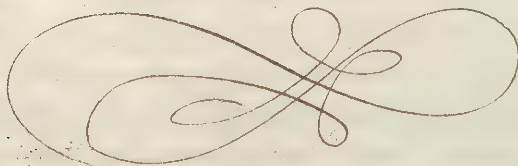
Nil deest

Franciscus de Tapia

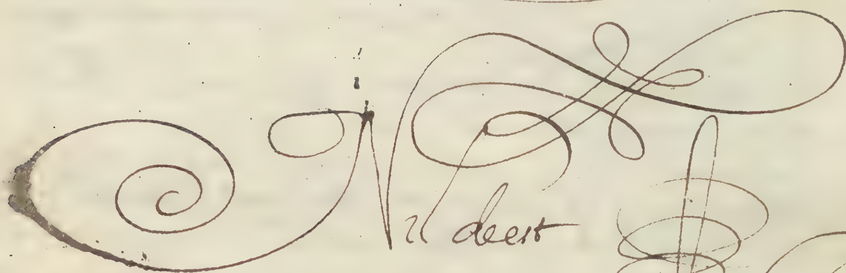
Nil deest

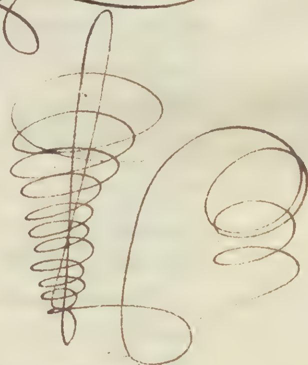
Nil deest

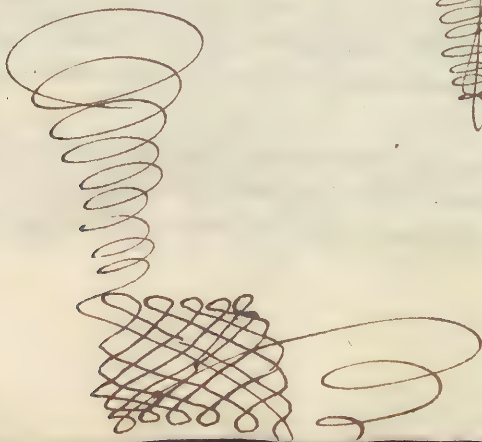

p se ipsam. Ans prat: ee oipoentez e n solum posse procere ee pde. Sd etiam oi modo pfecto, quo pnalle e; Sd si qua esset actio n procibiliy a Deo n p se ipsam; Deus n posset procere aliquid oi modo pfecto, quo procile e: ergo Deus n esset fnalit oipoens: lqt Ma: q ee oipoentez includit fnalit omnes pfectiones de linea procendi. Dstat mi: q actez proci p se ipsaz e mus pfectus procendi actez; quo pacto illa actio n esset procibiliy a Deo.

Cap. 4us

Contraria argumenta diluunt. 371

Arguit 1o: ne solii Creatura hery Virtez sufficientez; Sd hec posset se sola sine Dei Dssu procere effuz; ergo pole e, proci aliquez effuz sine Dei Dssu: ergo Dssy Dei n e Metaphice naruy ad oe effuy. Ma prat: Virtus sufficiens ad effuz e infta: ergo ne possolii Creatura hery Virtez sufficientez ad effectuz. Ans prat: quanta e pfectio effus tanta, et n maior Virtus requirit ad illuz. Sd pfectio effus n e infta. Xo manez, ad argus prationez, no ans; q Virtus realit sufficiens ad effuz includit oipoaz: ad prationez, nomanez; q ad quezlbt effuz realit e naria expe Causę oipoa Diuina, que mae, quaz pfectio effus: quia tenus effus dicit realit immataz dependaz a Creatore. Cui dependitę effus Connet expe Causę oipoa, et Virtus Diuina longe mays pfectionis, quaz effus.

Arguuntur 2o: Creatura se sola et sine Dei Dssu procens effuz, esset pfectionis fte: ergo poly e Creatura se sola et sine Dei Dssu procens effuz. ans prat: Creatura se sola procens effuz, deret a Deo in essendo, quanuis in operando n deret. Hoc sufficit, Vt sit pfectionis fte: q Creatura se sola procens effuz esset pfectionis fte. Dgno ans: Creatura se sola et sine Dei Dssu procens effuz esset pfectionis fte tantus: no ans: pfectionis fte et simul infte, Nedo ans, et no Coaz. Creatura se sola et sine Dei Dssu procens, heret Virtem ftam, q supponit ee Creaturam; insuper heret Virtez inftam, siquide heret oipoaz: Hoc; q heret illaz Virtez, aquia tantuz deret effus, n peterey n dere immate a Deo.

Sd instas. Xe impoly effus n peterey dere phice, et immate a Deo: q n oi effus petit dere immate a Deo: ergo poly e Ca Creata poens se sola procere effuz. Ans prat: n e impoly effus n peterey dere a solo Deo, imo peterey exalit

n̄ dere ab solo Deo: q̄ n̄ e impossibile effectus n̄ potentis dere physice, et immediate ab Deo. Arg. pt. in arte, qua Deus et creatura simul operantur, quae petit exaltationem dere n̄ solus a Deo, sed etiam a creatura. Confirmatur: q̄ sicut n̄ repugnat effectus n̄ potentis a solo Deo dere, n̄ repugnat effectus a Deo n̄ dependens. Nego ant., ad cuius probationem dico ante, nego cons., ad cuius probationem nego ant. Ratio: q̄ effectus n̄ potentis ab solo Deo dependere, dependeret a creatura ab Deo, et n̄ derogaret quidquam omnipotentiae Divinae, neque inferret suam causam creatam esse simul totalem, et in totalem pro eodem effectu; Ceterum effectus a Deo n̄ dependens esset et n̄ esset creatura, derogaret plurimum omnipotentiae Divinae, et Deus n̄ esset causa omnium pro totalis, inferret, quae omnia sunt impossibilia.

Arguitur

3°. Causa creata potest producere infinitos effectus n̄ e impossibile: q̄ e possibile causa creata potest se sola producere aliquem effectum. Nego ante. nulla e difficultas. neque enim repugnat ignis potens producere infinitos calores. Confirmatur: q̄ n̄ e magis difficile causam creatam producere se sola aliquem effectum, quam producere infinitos effectus, concurrente Deo: q̄ si possibile e causam creatam posse producere infinitos effectus, etiam e possibile causam creatam posse se sola producere aliquem effectum. Nego ant., et nego cons., ad cuius probationem, nego ant.; q̄ causa creata se sola produceret aliquem effectum e producere absque Dei auxilio effectum petentem exaltationem Dei auxilio, q̄ e impossibile: e ponere actionem improducibilem a Deo pro se ipsa, q̄ etiam repugnat: e ponere effectum aliquem Deus n̄ sit causa naturalis, sed pro acterius, atque adeo derogantes plurimum omnipotentiae Divinae, q̄ e impossibile ex quibus omnibus nullum repugnat in virtute productiva infinitorum effectuum concurrente Deo: q̄ magna difficultas e creaturam aliquam producere effectum se sola, quam producere effectus infinitos.

Arguitur 4°.

Dummodo Deus n̄ transferat in creaturam suum Donum excellentiae, potest transferre adequatum Donum physicum: q̄ potest transferre in creaturam Donum adequatum productionum, atque adeo potest creatura producere aliquem effectum sine immediato Dei auxilio. Arg. probatur: Deus retinens suum Donum excellentiae transferret in creaturam Donum physicum adaequatum: q̄ potest transferre Donum physicum adaequatum; Confirmatur: Deus ideo n̄ potest transferre Donum physicum adaequatum, q̄ minueret Donum excellentiae: sed eo ipso, q̄ n̄ minuat per translationem Donii physici magnitudinem n̄ minuit per translationem Donii physici adaequati: q̄ Deus potest transferre in creaturam Donum physicum adaequatum.

Nego ant., ad probationem cedo

ary et no coaz: adequatio neq illa maxe, no minq. Hoc e. q Deo ne exale Donuz phicuz aquatuz, sd inaquatuz in Lxaraz. q vt intelligaz, nota, Donuz phicuz n ee aliud, quaz illud, q fundat actaly procio xei; luzengo Deo n sit exaly et naxia procto aquata Lxaxe, neq. e exale et naxiuz Donuz phicuz aquatuz in Lxaxas: e tamen exaly et naxia Deo in aquata procto Lxaxe; atq. adeo e exale, et naxiuz Deo Donuz phicuz et inaquatuz. q autez Deo n sit exaly et naxia procto aquata, vnde suadez, q Deo solus e exaly, et naxia illa procto vi cuyus Lxaxa Dependeat immate a Deo, Deus q. sit La exalit naxia ad oes effus. Sd ad hoc su fit procto in aquata Lxaxe, et n requirit aquata illius procto. ery &.

Dicat aliquis: Deus esset La magis naxia, magis q. Dexet effus a Deo, sit esset exaly et naxia Deo procto aquata effus. Lcent q. Deus esset La magis pfecta. Sd Deo dexet id q magis auget illus pfectiones: g Deo e exaly procto aquata effus. Rñ neq. inaquata procto effus e exaly, et naxia Deo, no maxez; q n esset Deus La magis naxia neq. effus magis dexet ab illo, luz procto inaquataz sit La exalit naxia effus q. exalit dependeat ab illo: sd quid longe diuersuz e, solus Deus esset La, et a solo Deo dexet effus.

Arguit 3o.

n poe Deus Lurrexe ad effus p aucez q aquaz n sit La aquata effus: sd si Lurrexet p eand aucez suo operat Lanatura n exit La aquata effus: g n poe Deus Lurrexe p eand realit aucez, qua Lxaxa operatur. operat. Sd prat. si Deus n esset Causa aqua effus. aliquid esset in effu, a Deus n procexet. Hoc impleat. nil deficit. este Blanco se hico a 29 de Abril de 1683 q fue poz fatar de fuexon 3o.

g n poe Deus Lurrexe ad effus p aucez q aquaz n sit La aquata effus. dyquo maxez: n poe Deus Lurrexe ad effus p aucez, q quaz n sit La adequata effus adequatione Le, no maxez. aquatione effus, Lledo maxez: et sub eadez dystiñone, Lledo et no minez. deinde ad maxy prat, dyquo maxez: si Deus n esset La aqua effus, aquatione effus aliquid esset in effu, q Deus n procexet, Lledo maxez; si Deus n esset La aquata effus, aquatione Le, no maxez.

Resptio: ee Laz aquataz aquatione Le e procexe

effus sine illustratione, sic Deus producit Angelum, quin deus e la aequato Angeli aequatione et effus: ee tamen causa aequata aequatione tantum effus e produce integrum effus; cum illustratio tamen alterius: sic quando Deus producit Animam equi Vg. in illustratio causata, tota anima equi procedit a Deo, et tota a ca causata; ita tamen, quod nec Deus solus, nec sola causata illam producit. Sed operante Deo, et ca causata producit tota Anima equi quae aequabit totalitate effus. quod tota producit a quabit. non vero totalitate causa; quod ita producit aequabit, ut etiam petat procedat ab alia ca, et ex ipsa procedat ab alia. At ergo e imperfectio in Deo illuminare tanquam causa inaequata in aequatione causa. esset tamen imperfectio illuminare tanquam causa inaequata in aequatione effus.

Arguet insuper: si Deus illumineret per eandem acces, eadem actio esset et non esset vitalis. Sed hoc repugnat: ergo et quod per eandem acces illuminat Deus cum ca causata. Maior probat: actio, qua Deus illumineret ad intellectionem cum intu causato non esset vitalis ex Dei, et esset vitalis ex intus causati: ergo eadem actio esset et non esset vitalis. — Confirmat: quod Due acces facerent, quod una faceret: ergo non superfluunt duae acces quarum alteram causa operet et praeterea Deus illuminat. Ars confirmat, Maior quod duae acces equivalerent unum quando Deus et causa operarent. Respondeo maiorem: eadem actio esset, et non esset vitalis sub eisdem diversis, nego maiorem, sub diversis, concedo maiorem: quare ac acces ee et non ee vitales, non implicat. — ad confirmationem, omnino esto ante recordam quod si duae acces et entales facerent, quod una et illi equivalerent: ergo et una faceret, quod facerent illae duae: quod Due superfluunt.

Caput 4um

Duplex alia difficultas proponitur

Praeter mittendam e difficultas duplex, quae de facile evertit totam praesentem doctrinam. 1a e, qua movet Durandus ad negandum simultaneum concursum Dei cum causis. Si Deus illumineret simul cum causis ad illarum operam illumineret ad peccatum cum voluntate: Sed e impossibile, Deum illuminare ad peccatum: ergo et illuminare cum causis ad illarum operam. Minor probat, peccaret Deus, si cum voluntate illumineret ad peccatum: Sed e impossibile Deum peccare: ergo et illuminare cum voluntate ad peccatum. probat maior: Si Pater sciens illumineret cum filio ad homicidium sub cognitione malitiae operis, ad quod illuxit, peccaret Pater

Sed si Deus concurreret cum volunte ad peccatum, concurreret ad peccatum libere sub cognitione malitiae ad quam concurrit: ergo Deus peccaret, si cum volunte concurreret ad peccatum.

Ad solutionem Noto, non sufficere ad peccandum producere physice peccatum: probatur quia homo, qui dormiens habet odium proximi non peccat, et nihilominus producit physice peccatum: sicut etiam producit physice peccatum habitus vitiosus, vel consuetudo iurandi, nec tamen habitus vitiosus peccat: Deinde noto, non sufficere ad peccandum producere physice peccatum, sub cognitione malitiae, quam in se habet peccatum. Probatur quia qui pro... coactus, et invitus sine libertate voluntatis poneret actum cognoscens esse intrinsece peccaminosum non peccaret: ergo ad peccandum non sufficit ponere actum peccaminosum sub cognitione illius malitiae. Noto praeterea: ad peccandum sufficere voluntatem permissivam liberam nec requiri approbativam. Probatur quia pater permittens filio vitiose vivere, licet non approbet actum illius, nihilominus peccat: atque adeo sufficiens est ad peccandum voluntas permissiva nec requiritur approbativa.

Noto insuper non peccare illum, qui non est causa moralis peccati; sed rogas quid requiritur ut aliquis sit causa moralis peccati? Respondeo esse necessarium, quod concurrat libere ad peccatum, et sub dictamine conscientiae, et rectae rationis prohibentis sibi tale opus, seu intimantis sibi non licere concurrere ad tale opus: unde si deficiat, quod causa concurrat ad peccatum libere, non peccat, vel si deficiat, quod concurrat sub dictamine conscientiae prohibentis, non peccat. Peccat tamen, si adsit utrumque; quia utrumque sufficit, et requiritur, et quod sit debile non sufficit. Unde ideo peccat qui furatur, quia furatur libere et sub dictamine conscientiae intimantis illi non licere committere furtum. Rogas iterum, quare non peccat, nisi qui est causa moralis peccati? Respondeo quia non sufficit esse causam physicam ut constat ex 1a notatione, atque adeo solum peccat moralis causa peccati: Unde quod peccatum est, quod pertinet ad genus morum, solum quia peccandum morale est absolute peccatum; proindeque solum peccat, qui est causa moralis peccati.

Noto denique Deum non concurrere cum creaturis sub dictamine prohibente sibi talem concursum, et intimante sibi non licere concurrere cum creatura ad peccatum: sed potius concurrit sub dictamine sibi intimante licere sibi concursum cum creaturis ad omnes illarum operationes; immo intimante debere ita concurrere

Supposita Gratiae exequentia. Hoc q Deus e Ca 1a et Vniualis. Sed ex-
trae talis tenet Iurrere ad oes operaes Gratiae: q Deus Iurrit sub
dictamine se teneri, et Coent sibi licere, Iurrere ad oes Gratiae
operaes, atque ad peccatum. Mi prat; ex rae Cc Vniualis tenet se ac-
commodare nare, et exigentiis Causae narum. Sed Cc narae petunt Deum
Iurrere cum illis ad oes suos effus: q ex rae Cc Vniualis, tenet Deus
Iurrere ad oes operaes Gratiae; Coent q tenet Iurrere ad peccatum;
atqui Deus Cognoscit id, ad q tenet: q Iurrit ad peccatum sub cogne se
teneri Iurrere ad peccatum; ac prin de sub cogne sibi licere eiusdem
Ilsum.

Ex hac doctrina facile delent argumtum Durandi supra positum, Ileo
igit marem et no minem, ad Cuiusprationem no marem: ad prio ... tionem illius
dignoo marem: si Prius libere Iurrat Cum Stio ad homicidium sub co-
gne maliciae operis ad q Iurrit, et sub dictamine sibi prohente
tale homicidium, peccaret Prius, Iledo marem; sine tali dictamine
l Cum opposito no marem: et dignominem. Sed si Deus Iurreret Cum
Volunte ad peccatum Iurreret ad peccatum libere sub cogne maliciae
ad quam Iurrit et sub dictame sibi tale opus prohente, no minem. Et
sub dictame sibi tale opus n prohente. Sed potius intimante Illum
ad tale opus, Iledo minem. n peccat, ni si qui opus pecca minosillum
ponit sub dictame sibi prohente tale opus, sub quo n Iurrit Deus ad
peccatum; sed potius sub dictame Ilrario.

Eadem solutione facile enex-
vant aliqt instantiae, quibus adhuc reclamant aliqui Durandistae. Duas
in explum proponam: Ho ex paratum ad Iurrendum Cum alio ad bonum,
l ad malum opus peccaret propt indifferentiam Voluntariam ad peccatum;
Sed Deus Vt Iurrat Cum Gratia, paratum se exhibet libere ad Iurren-
dum Cum Gratia ad Bonum, l ad malum opus. q peccaret Deus, sicutn Gratis
Iurreret ad peccatum. Praeterea: Deus se solo nequit ponere peccatum: q
neque simul Cum Gratia. Coa Stat, q eque malum e peccatum, sive a Deo,
et Gratia, sive a solo Deo ponat. ad Ium dignoo marem peccaret pro-
t indifram Voluntariam ad peccatum praeilse, no marem. prot indifram Vo-
luntariam ad peccatum sub dictame prohente eiusdem indifram ad peccatum,

Itedo manerat Deus paratus se exhibet ad concurrendum cum creatura ad pecca-
tum; sed non subdictans id sibi proveniente; sed potius intimante ad id se te-
nere ad cum, illo ante, non coaz. Nec quia Deus solus praeponeret actum
peccaminosum sub dictamine id sibi licere, et ad ad id teneri, quando
ut causa universalis concurrit simul cum creatura, quia tenet illius inferre, quidquid
ad suae libertatis, et virtutis naturae exercitium est naturae: quando vero Deus se so-
lo poneret actus peccaminosos, nullus ut causa universalis, sed ut causa particularis pone-
ret, tunc ipse peccaret.

Neque huic nostrae doctrinae refragatur Tridentinum, quod
Dola videt, sessione 6ª, canone 6. Damnare eos, qui dicunt Deum ope-
rari mala opera, sicut bona; tunc hic. Sed Deus operatur bona opera concur-
rendo physice ad illa: ergo ad mala opera non concurrit physice. Sed certe
melius potuit Dola ostendere argumentum: quod stat optime Deum concurrere
physice ad bona, et ad mala opera et quod non eodem modo ad mala, atque bo-
na opera concurrat: concurrit quidem Deus ad bona opera volunte approbante,
imo et alliciente creaturam, ad bona opera: ad mala vero concurrit tum
volunte tantum permissiva, tum alia volunte auxiliante talia opera
et quasi retrahente ut recipsa, per sua auxilia retrahit creaturam ab
illis. atque adeo cum concursu physico Dei ad bona, et mala opera, stat
optime Deum diverso modo concurrere ad mala, atque bona opera.
et haec est mens Tridentini.

Quod erat de difficultatibus, quas obicit Dola. Cuius
species haec. Necesse est poni actum amoris posito concursu Dei ad actum amo-
ris: ergo voluntas creata non poneret libere actum amoris, si Deus concurra-
ret cum illa: ergo saltem cum causis liberis non concurrit physice Deus. Antecedens probatur:
quia concursus Dei infert realiter actum amoris: ergo posito tali concursu, necessarium est poni a-
ctum amoris. Consequentia argumenti: quia quaelibet actio realiter connectit cum effectu. Sed concursus Dei
est actio, et actus amoris est effectus illius: ergo etc. Pro utriusque argumenti solutione
plura hic miscent a pluribus, quae mihi videntur importuna. Argumentum
hoc ut in ipsius probibus quicumque poterit intueri non loquitur de concursu Dei in
actu primo id est, de praeparatione omnipotentiae ad concurrendum cum creatura, quando ipsae
operaturae sint, sed loquitur de concursu Dei in actu secundo id est, de actione illa,
qua Deus simul cum creatura producit effectum; quae actio est realiter eadem, atque

8

actio, qua creatura operatur, ut constat ex dictis.

Hic animadvertendum est duo. Primum etiamsi Deus non concurreret cum causis, adhuc voluntatem creatam non operari libere circa actus praeceptos angeli, quia eadem servata sufficientia dictis: necesse est ponere actum amoris, posita actione voluntatis ad actum amoris; quod voluntas creata non poneret libere actum amoris, si cum illa Deus ad operandum non concurreret. Antecedens probatur: actio voluntatis creatae ad actum amoris habet necessitatem exigit cum actu amoris. Sit ideo necesse est ponere actum amoris posito Dei concursu, quia concursus iste exigit connexionem cum actu amoris: quod posita actione voluntatis creatae ad actum amoris necesse est ponere actum amoris. Si ergo actio, qua voluntas sola operaretur non impediret illius libertatem, quod poneret ex determinatione liberae voluntatis, ita quod in manu sui consilii esset ponere et suspendere, tamen actio neque impedit illius libertatem concursus Dei cum sit eo quod posito in manu sui consilii, quod talis concursus ponatur: ac proinde si qua necessitatem inferret voluntati concursus Dei, esset necessitas consequentiae non antecedentis.

Quod est, quod concursus, quo habitus concurrit, non laedit libertatem: quod habitus determinatur libere a voluntate, et quasi trahitur a voluntate ad operandum: ex quo fit, quod cum habitus non determinat voluntatem, sed potius a voluntate determinetur, ita quod sit in potestate voluntatis, quod habitus concurrat, vel non concurrat, concursus iste habitus non laedat libertatem. Idem proportionaliter dicendum est de concursu Dei, qui est omnino in potestate voluntatis, quod ponatur vel non ponatur; trahitur quippe Deus a voluntate ad operandum, operatur quia et concurrit quia operatur creatura: proinde vera est haec propositio: ideo Deus concurrit, quia determinatur a creatura, ista tamen est falsa: ideo creatura operatur, quia determinatur a Deo concurrente.

Dicendum ergo est concursum Dei cum voluntate creata non laedere libertatem. Ratio est, quia ponere concursum Dei est penes arbitrium voluntatis. Sed id, quod est penes arbitrium voluntatis non laedit libertatem: quod concursus Dei non laedit libertatem voluntatis creatae. Constat maior, et minor est evidens, quia non laedit libertatem id, per quod exerceatur libertas. Sed id, quod est penes arbitrium voluntatis est per quod exercetur libertas: quod etc. Sed autem posito concursu non posset creatura non operari, est creaturae necessitas consequentiae: quod concursus ad operandum necessitate consequente, non vero antecedente, sicut concursus habitus, et sic nulla prorsus adest necessitas ad operandum, ex eo quod operetur, operetur. Hinc-

ad argutum. Dole, dyquo arv: naturæ necessitate ante, poni actum amoris po-
sito illu Dei ad actum amoris, no arg: naturæ necessitate loente, Nedo arg: ad
antus grationes, Nedo ante, sub eas dystione, no, et Nado loas.

Cap. 5 ij.

De illu Dei in actu 1°, et in actu 2°.

Plurimæ explationes quibus ab autoribus Societatis declarat illus Dei in actu 1°
quibus referendis supersedeo, quæ videri possunt apud Pnez Iston Disput. 28
Sicorum, secc. 5ᵗᵃ. Nos vero sic explamus illus Dei in actu 1°: est potentia Divina
et actus divinæ voluntatis, quo Deus preparatus est suam omnipotentiam ad concurrendum
cum Creaturis ad quascumque operationes et effectus naturales Creaturarum. Manet ergo hac ratione
potentia Dei indiferens, et indeterminata esse ad hunc vel alium effectum, ut determi-
net a la Creatura ad unum potius quam ad aliud. Sunde illus Dei in actu 1°, est ex-
se indeterminatus et indiferens ad hunc, vel ad illum actum ad operandum, vel ad non
operandum: si ergo quo operat, et concurrit operat, quæ determinat altera.

Censeo
cum pluribus non recte ab aliis explari hanc voluntatem, qua illus in actu 1°
consistit: neque enim est facile, illam explare ea ratione, qua Deo non videat
indigna. Et quidem praxe nunquam potui, preter missis aliis minus con-
venientibus explanando prædictum Divinæ voluntatis actum per quem illus in actu 1°
consistit, sic: Volo concurrere cum Creaturis quando Creaturæ operentur. Qui actus
videtur mihi indignus Deo. Perinde enim est ac si diceret: Volo concurrere
cum Creaturis, quando ponat meum illum. Sed actus iste est indignus Deo quia et tum
consistat bona, et mihi quia talis actus est nugatorius ut per se patet. Ma vero ostendit:
operatio Creaturæ est ipse illus Dei. Sed per tuum actum vult Deus concurrere
cum Creaturis, quando ipsæ operentur: ergo vult concurrere, quando ponat
suum illum: ergo hic actus, idest, atque ergo.

Melius videtur mihi explari prædic-
tum voluntatis actum, per actum per quem illam exemplo: subordinatio meam
omnipotentiam Creaturis, ut cum ipsis co operet, secundum vim quamque naturæ, dum ali-
quid non decreuero. Ecce voluntas, qua Deus manet obstrictus Creaturis ad
concurrendum cum illis in omnibus operationibus illarum, nisi decreuerit opositum.
Subordinat ergo Deus non usquequaque decretum suam omnipotentiam Creaturis, ut semper la. la
adiuvet ad omnipotentia ad operandum secundum suam naturam: ita tamen, ut non semper

sit penes potestatem causae creatae operari numquam, quia praeparat ad operandum concursum Dei, quod satis declaratur a voce illa subordinatio, quia etiam voluntate manet Deus indifferens, et indeterminatus ad quoscumque causarum effectus; quia causis subordinat cum illis ad operandum determinandus et ab illis ad operandum. Hoc tamen erit ex vi naturae cuiusque; Proinde cum igne producit ignem, cum sole lucem, et sic de ceteris causis, quia a singulis determinatur ad peculiarem singularium effectus cum subordinata sit omnibus omnipotentia.

Nihilominus ita Deus se obstringit ad cooperandum cum causis ex ipsarum naturam, ut semper liber maneat ad non concurrendum cum illis ex ipsarum naturam, quia se obligat ad concurrendum, dum non decreverit aliud; cum tamen sit in potestate Dei decernere aliud, unde fit, quod semper liber maneat ad non concurrendum, et ad impediendum hoc pacto: potentia ergo Deus decernere non concurrere cum causis ex ipsarum naturam, vel quia decernat concurrere cum illis supra ipsarum naturam, ut exemplo concurrit cum aqua Baptismatis ad producendam gratiam sanctificantem, vel quia decernat nullo pacto concurrere, ut fecit in igne Babilonico, cum quo non concurrit Deus, ne pueros in fornace decretos comburerent: insuper quia usque actu non laedit voluntatis creatae libertatem, quia per illum non intendit Deus efficaciter operationem creaturae; sed solum suam omnipotentiam expeditam esse ad operandum cum creaturis, neque omnipotentia applicata, et cooperans laedit libertatem, ut satis declaravimus supra. § 2.

Sed contra nostram explicationem potest opponi idem argumentum, quod nos supra effingebamus contra aliorum explicationem. Ista namque explicatio equivalet huic: subordinatio meae omnipotentiae cum causis, ut operetur quando operentur ipsae ex ipsarum naturam. Sed haec explicatio est nugatoria: quia etiam non explicatio ad utrumque haec membra probat: quia idem est, quia omnipotentia cooperetur cum causis, ac quod operetur, quando causae secundae operentur: quod ...... Nego maiorem et probationem illius. Non enim equivalet nisi huic: subordinatio meae omnipotentiae cum causis ut causae secundae simul et omnipotentia operentur ex naturam causae secundae, dum aliud non decrevero. Omne enim quod interdit Deus est, quod sua omnipotentia simul, et creaturae producant operationes, quotquot hae fuerint, ad quas creatura concurrat; non autem quod sua omnipotentia operetur quando operatur.

Opponit etiam 1° Quia non decet Deum, ita exponere suam omnipotentiam in potestate creaturae: quia non ita Deus subordinat suam omnipotentiam cum 2a. Ans. probat: quia Deum, ita exponere suam omnipotentiam in potestate creaturae est subiectio omnipotentiae creaturis, quae subiectio non decet Deum: quia &c. 2°. Voluntas, qua Deus subordinat suam omnipotentiam cum 2a est inefficax: quia non sufficit, ut Deus concurrat. Cons. probat: quia ad ponendam operationem externam necessaria est voluntas efficax: ergo &c. ad 1um nego ans. et probationem illius. Ratio: quia nulla est subiectio, quam omnino libere agit: Deus ergo omnino libere se accommodat cum 2is ad illarum operationes, ita ut penes ipsius arbitrium sit dare, vel non dare suum concursum ad operationes creaturae: non ergo subiicit Deus suam omnipotentiam; sed illam accommodat, et subordinat, id est, non rapit creaturam, sed trahit a creatura ad operandum. ad 2um, nego ans. quia Deus efficaciter vult subordinare suam omnipotentiam creaturis quod sufficit, ut semper operetur cum creaturis operationes externas, semperque ad illas a creaturis determinetur.

Haec dicta sunt de concursu in actu 1°, concursus vero in actu 2°, paucis nobis restat dicendum cum etiam praemisserimus plura ad illum spectantia. Igitur concursus in actu 2° est actio illa, qua Deus simul cum causa 2a operatur. Ut actio illa, qua Deus concurrens cum igne producit calorem aut ignem est concursus Dei in actu 2°: de hac actione diximus iam esse realiter eandem cum actione, qua causa 2a operatur, ac proinde actio illa, qua Deus et creatura operantur effectum, est concursus Dei in actu 2°, sicut concursus, quo homo concurrit cum voluntate, ut ait cum instinctu in actu 2° est illa actio, qua homines simul et voluntas, vel intus operantur. Si tamen fingatur, quod Deus concurrat per actionem distinctam realiter ab illa, qua creatura operatur, talis actio, qua Deus concurrit, erit concursus Dei, nec non actio, quantum operaretur creatura; siquidem per utramque operatur Deus. 228

Aliqui dixere concursum Dei in actu 2° esse realiter priorem actione causae 2ae: ceterum hoc est impossibile quia Deus concurrit cum causa 2a per eandem actionem, qua causa 2a operatur. Ratio: quia haec actio esset realiter prior seipsa: quod est impossibile: et, quia concursus Dei esset realiter prior actione creaturae; sed concursus Dei est realiter ipsa actio creaturae: quia haec actio esset realiter prior seipsa, existeretque realiter ante seipsam. 2° quia causa creata libera semper operatur necessario. Ratio: quia antequam operetur ipsa poneret aliquid existens connexum cum sua actione et rapiens existentiam ipsam ad operandum: quia operaretur necessario: ans. probat: quia concursus ille Dei, quem poneret realiter ante actionem

Cranę conectit exalit cū operae cranę; ita q illo posito sit impole n sequi operaę cranę: q ℭ.

999 Qd si Deꝫ illuminat p acceꝫ dytaꝫ realit ab acce cranę actō cranę erit prior n prio rite nanę. sd origine ru illius Dei. roe; q determinatoeꝫ et dyspoo ultima, sit Deꝫ illuminat e q crara ponat suaꝫ acceꝫ: i dez enꝫ illumit Deꝫ, q cra ra ponit suaꝫ acceꝫ: q illuꝫ, seu actō cranę se het expaꝫ mempe Dei ad ponendꝫ Dei illuꝫ: q actō cranę e prior illu Dei; atqui ita e prior, ut conectat exalit cū illu Dei: q e prius origine ru illuꝫ Dei. q autē conectat exalit cū illu Dei, inde stat. q e actō inaquata; quę bt autē inaquata actō conectit exalit cū altera acce inaquata.

§ Qō 2o §

De Determinatione cę cō ad individuum. §

§ Cap. 1ū §

§ Deꝫ Determinat Caꝫ 2aꝫ cō ad individuum. §

1000 Inquaquꝫ specie effectuum producibilum a Ca 2a ss possia individua indita omnino silia: Vꝫ. possęs st infiti ignes silꝫ omnino producibileꝫ ab igne A; infiti calores omnino sileꝫ producibileꝫ ab eodꝫ igne. Hinc insurgit quęꝫ cur ignis, Vꝫ. pducat nunc hunc potiꝫ caloꝫ, quaꝫ aliꝫ omnino sile: quę peteres nunc pducere. Argutꝫ in primyę, caꝫ, tam naruꝫ, quaꝫ libraꝫ. e determinare ad specię effꝫ; q ignis suffient applatꝫ extra ..., et ... ad pducendꝫ caloꝫ in ligno: et silit se determinat potiꝫ ad amandꝫ, quaꝫ ad odio hendꝫ obꝫ sibi sufficient propositꝫ, cū hoc tn discrine, q ca naria, positꝫ oibꝫ requisitꝫ n posit n operari; sed vō ca libra, quę positi oibꝫ requisitꝫ ad amandꝫ, poē ad hunc namare obꝫ amabile suffient propositꝫ, et poē etiaꝫ illud amare, siquidꝫ ad utrumque se determinare suo arbitrio relinquit. An autꝫ ipsa ca libra, et ca naria etiaꝫ se determinet ad hoc individuꝫ potiꝫ quaꝫ ad aliud omnino sile, et tota difficultꝫ in prnti dirimenda.

Pro qd Ce lentꝫ deuet ee 1o. triplicꝫ ee determinationꝫ cuiꝫq. cę: alia determinatio, quo ad specię, alia quo ad individuꝫ et deniq. alia quo ad exercitꝫ determinatio; quo ad specię fundat, qdo ca determinat ad operandꝫ, potiꝫ in tali tame specię, quaꝫ intra aliaꝫ Vꝫ. qdo voluntaꝫ determinat ad operandꝫ potiꝫ intra specię amoris, quaꝫ intra specieꝫ odii: determinatio quod individuꝫ, fundat, qdo determinat ca ad pducendꝫ hunc potiꝫ individuꝫ qua alio, vꝫ qdo ignis determinat ad pducendꝫ caloꝫ A, potiꝫ quaꝫ caloꝫ B.

De-

determinatio quoad exercitium tum dat, quando ea determinat potius ad operandum, quam ad non operandum. Certum sit 3.º, quamquam causam operantem, seu in actu 2.º habere triplicem hanc determinationem; quia determinata est quoad speciem cum intra speciem determinatam operetur: habet determinationem quoad individuum; quia determinata est ad illud individuum, quod re ipsa ponit: habet determinationem quoad exercitium, cum sit determinata potius ad operandum quam ad non operandum.

Dum sic habetur, alia docet, causas, tam liberas quam necessarias determinare se quoad individuum ex circumstantiis quibus hic, et nunc operantur: Sic Pater Bazquez tomo 1.º in 3.am partem, disputatione 74, capite 8.º; docet alia sententia, causas necessarias et liberas determinari a Deo quoad individuum; ipsae enim non possunt se determinare. Sic Eximius Suarez disputatione 5 Metaphysica, sectione 3.º, n.º 34, cum quo omnes nostri Authores adhaerent. Sed ante resolutionem scire vos velim dupliciter posse causam determinari quoad individuum, scilicet positive, vel negative: determinat positive impellit ad hoc, et illud individuum ponendum: determinat negative, quando impedit, ad ponenda alia individua praeter unum, tamen ad ponendum hoc non impellit; sed hoc debet ponere, et non aliud, si operetur. §

Sit 1.º dictum: Causa libera creata non potest se determinare quoad individuum. Probo deducendum: Causa libera creata non potest se determinare ad id, quod non cognoscit, sed causa libera creata non cognoscit individuum: ergo non potest se determinare quoad individuum. Consequentia constat, et maior est certa; quia causam liberam se determinare ad aliquid est illud eligere prae alio; ad electionem autem unius prae alio necessaria est cognitio utriusque. Minor probatur: cognoscere individuum est cognoscere rationem illam specialem, qua individuum est tale individuum; sed causa libera creata non ita cognoscit individuum: ergo non cognoscit individuum.

Quod sic probatur ex Aristotele dicente individuorum non dari scientiam: ergo causa libera creata non cognoscit individuum. Et quidem certum est, causam liberam creatam cognoscere esse individuum actum illum, quem modo ponit distinctum ab alio et ab alterno, quem postea posset ponere et quem cognoscit esse individuum; non tamen cognoscit rationem illam specialem, qua hic actus est individuum, et ille est individuum: proinde non cognoscit individuationem actus; atque adeo non cognoscit, quod necessarium erat, ut se ad hunc potius actum, quam ad alium similem in specie determinaret.

1006 § Sit 2o. Iclusio. Ca naria n poe determinare se coad individuu. Provo Iclez: Ca naria expedita, et suficient applata n poe se determinare ad id, ad q e indifferens; Sd e indiferens ad individuu: q n poe se determinare coad individuu. Ma e evens: q Ca naria expedita, et suficient aplata e ex se determinata nario ad id, ad q poe se determinare, ut ostat ex dispa quedat int Caz liberaz et nariaz. Mi vero prat: q Ca naria, ut igny, neq ex se, neque ex rae circunstanciaru, et dyponz conectit suz proccione, hic et nunc igny A potig, quaz igny B: q e indiferens ad individuu. Arg otendit: q igny rae sui et circunstanciaru solum conectit suz proccione igny, n autez huiy, l illig: q quilt ex iis, quo poe procere petit eandz virtez, et dyposez eandz: q neq ex se, neq rae circunstanciaru et dyponz conectit suz proccione hic et nunc igny A, potig, quaz igny Be; atq adeo e indiferens ad individuu. §

1007 Sit 3o Icl. Deg determinat coad individuu tan Cas nariaz, quaz liberz. Ro Iclusy e: q Ce Crate, sive libere, sive narie n possunt determinare se coad individuu: q determinant a Deo. Arg ostat ex duplici pcedente Iclue. Coz provo: quoties Ce Crate n possunt aliquez effuz, ad quez ipse n possunt, se determinare, determinant a Deo. Sd Ce libere, sive narie Crate n possunt se determinare ad individuu: q determinant a deo. Ma ostat, q Deg, ut Ca vniualy tenet suplere in Cis Crate ut operent, q e nariu p se ad operalz, nec tamen Ce Crate possunt illud adhinere. Coatera e manifesta: q a nulla Ca Crata poe determinari ad individuy altera Ca Crata, cuz sit eaque ignota oibg individuatio. Preterea si Angelg habeat cognez individuorz n poe determinare ceteraz Cas Cratas ad individuy narit, subquo sllu procedit Quz: q sine speciali providentia Dei n poe Angelg id prestare, cuz ad id ordinatg n sit in presenti providentia. §

1008 Sit 4o Icl. Deg determinat natibe n potibe Cas ces 2as coad individuy. Prat Icl: Deg determinat Cas 2as ad individuy; sd n determinat potibe: q natibe; coa ostat aparituz enumerae. Marez hactenq pramiq: provo eg minez: si Deg determinaret Cas 2as potibe ad individuy necessitaret Cas lirar; sd n necessitat: q n determinat potibe. pro vo marez: determinare potibe Cas ad operandu e impellere Cas ad operandu;

Sd impelere ad operandum e necessitare ad operandum: q Deus necessitaret Ca: libras, q dicendum n e, alit enerveret Deus libertatem Ca libras. Determinatq Deus Ca natibe ad individuum, quanq Cognoscerq individua oia, quq poe ponere q Voluntas ad amandum Deum, n Vult proquere illi illum ad ceteraque individua amoris prqtendum, ad q qreparat illum, et illud et n aliud ponat Voluntas quae deter net hi forte determinet ad operandum: q e valet determinare natibe n potidem

§ Cap. Ium §

Objectionum argumentum dat si et.

Opponit 1o. Cra se determinat Coad Speciem: q coad individuum. Coa prat: individuum n distat realit ab Specie, Sd Cra se determinat Coad Speciem: q coad individuum. — Ipsat 2o. Deus determinat Cram ad individuum: q ad Speciem. Coa prat. q individuum et Species n distant realit: q &c. — Ipsat 2o: Si Deus determinaret ad individuum, fuxti Deo imputaret Imperio furti: q n determinat Deus ad individuum. Arg prat; q Deus esset Ca. Cur potius furtum poneret, quam n poneret; Sd illi personae imputat furtum, quae e Ca, Vt ponat potius furtum quam n furtum: erg &c. §

Deo Velo ante, dicquendo Coers: q Coad individuum Sub rae Specifica oium, Velo Coam; Sub rae individuali Cuiyubt, noCoam. Id e, Co se Determinat ad Speciem q eligit potius amorem, quam odium n tamen se determinat ad individuum; q n eligit hunc potius actum, quam alium: Sd a Deo fit, q iste atq prae alio ponat. Vnde ~~ten~~ determinatio Coad Speciem tribuit Cram, deter natio Vero ad individuum Deo imputat. Ad Com probationem, Dico, individuum n distare aquate, Sd inaquate ab Specie. Ad 2am probationem, dicquo arg: Deus determinat Cram ad individuum, sum Vleptum individui prout se, Vleo arg; sum Vleptum Specificum pro arg, et Coam. Ab ipsa Cra Oritur determinatio potius ad Calorem procedendum, quam frigitatem, amorem quam odium: q ante, amorite, Vt iste Calor prae alio ponat, oritur a Deo, prout nante illum ad alios atq praeter istum. Ad 2am probationem, Dicendum e, nec imputari Deo Imperationem furti, nec Deum ee Cam Cur potius furtum, quam n furtum ponet; q tantum determinat natibe ad individuum, q absolute n e determinare: §

Instari

hic poe n alia rae se determinat Cra ad speciem nisi ponendo individuum, Sd ad individuum ponendum determinat a Deo. q ad Speciem determinat a Deo:

Tuaz pat: q n alia nae se determinat Craza phice ad speciez, nisi operando intra speciez. sd n alia nae operat intra speciez nisi ponendo indiuiduu; q n alia nae Craza se determinat ad speciez, nisi ponendo indiuidu. No manez, ad quatione no manez. alit eodez modo se determinaret ad speciez La libra, et La naeza. Laeniz libra se determinat eligendo vnaz speciez prae alia. La vero naeza determinata e; q n poe n operari intra illaz speciez quaz n eligit, sed ex naeza sua tenet illaz ponere. Lent q. determinari ad speciez aliud addit supra operari intra speciez, q fundat in ipsa naeza operantis. q ante q hunc actuz, l q aliuz operet intra hanc speciez determinat a Deo natiue.

Opponit 2o ex Pre Barquez. Si Craza sit hic et nunc indeterminata ad plures effs quaz vnuz poerit procedere hic et nunc effs infitos; hoc impliat: q hic et nunc e determinata ad vnuz n effuz. Illz pat: q esset vintis simpliciter infta, q e impole. — D pat e xeo determ n manet illesa libertas, si Lo ad indiuiduu Deus illaz determinet: q n determinat Deus Lo ad indiuiduu. Arg pat: q libertas Craze n solu stat in eo, q se determinet libre ad speciez. sd etiaz in eo q se determinet ad hunc actum prae alio omnino simili: et c. ad arguiz dique manez: poerit procedere hic et nunc effs infitos simul, no manez infitos sub disjunctione, conceo manez; et sq hic et nunc poe procedere quezbet ex infitis effibg n aute infitos simul. Proinde requit q det determinatio ad vnuz ex infitis. ad quatione eiusde autoris, no arg et quatione illiq; n eniz e libertas, vt ponat vnuz ac q prae alio sine cogne vnig et alterig, atq vt vnu prae alio eligat.

Opponit 3o.

tan La libra quaz naeza determinant se. eo modo ad indiuiduuz: q n determinant a Deo. Arg pat: tan La libra, quaz naeza nullaz hent determinationez ad indiuiduu ex pe actg ti: q se determinat eo modo. — D pat 1o. Quia La se determinat ad exercitiuz per ipsuz exercitiuz: q se determinat ad indiuiduuz per ipsuz indiuiduuz: q n determinat a Deo. — D pat 2o: lt n cognat indiuiduu, poe adhuc Craz se determinare ad indiuiduuz: q naeza n e, q determinet a Deo. Arg pat: q homo rudis lt n cognat malitiaz specificantz furti q committit, adhuc determinat se ad furtuz: q lt n cognat indiuiduuz poe adhuc determinare ad indiuiduuz.

§ Neg. nando arg. ad tertiam rationem, nego arg. q. tam libera, quam naturalia sunt ex se actu sui determinationem naturalibus ad individuum eo modo, quo supra diximus. Ad tertiam confirmationem illatio ante, nego conseq. q. Deus se determinat ad exercitium cognoscendo et objectum et species, per quas se determinat ad exercitium: caeterum cum non cognoscat individuum non potest se determinare ad individuum; nulla enim causa naturalis et libera se determinat ad id, quod penitus non cognoscit. — ad tertiam nego arg. ad probationem illius dico quod arg.: homo rudis, qui non cognoscit maliciam specificam, cum species infimam furti, adhuc se determinat furtum, illatio arg.: maliciam specificam furti, tam in specie infima, quam subalterna, nego arg. Si enim homo rudis, aut non rudis nullo pacto cognosceret furtum non se determinaret ad illud. Si tamen cognosceret cum species subalternas id est quod est furtum, non autem cum alias differentias, per quas contrahat, determinat ad illud ea ratione, qua cognoscit illud. nullaque alia malicia est illi imputabilis moraliter praeter illas, quas cognoscit. §

Q.° 3.°

§ De physica praemotione refutanda. §

Cap. 1.um

Huius Questionis et operis Controversias praeponuntur.

Ventum est aliquando ad gravissimas illas, aeque ac celeberrimas difficultates de praemotione physica, quae tandem praestantissima, quaeque ingenia, et Dominicano, et Jesuitico catholica labore nobili defatigavit. Oppositum sibi habet Inextricabilis Societatis Schola, illius Dei concursus, quem hactenus declaravimus esse sufficientes, ut causae operentur libere, nil aliud requiri, ut causa secunda, quaecumque sit operetur. Contendit e contra Schola Domini cana praeditus illius non esse sufficientem ut causae operentur. Deindeque docent, fere omnes illius Autores, post Magistrum Banez, Deum immittere causis secundis, quandam qualitatem indivinctam, qua movent, et determinant ad operandum: quam qualitatem aliqui ex ipsis dicunt esse emotivam in vitalibus; alii dicunt esse emontuam in causis non vitalibus. Vitalem vero, in causis vitalibus: quae qualitas, quam immittit causae ad operandum antequam operetur, et ut moveat ad operationem, sortita est nomen praemotionis, seu praedeterminationis physicae. § §

Haec praemotio physica efficax adeo est, ut quamvis habeat ne fidem habet praemotionis praes, ut si causae immittat, inevitabilis est operatio, seu praemotio physica non potest iungi cum ratione operationis=

het

quippe illam sequitur inevitabilis operatio. Insuper adeo e natura ad operationem, ut sine illa non possit creatura operari: Praeterea Deus liberrime immittit illam creaturis, omnino independenter ab illarum arbitrio, in quarum potestate nec est hujusmodi praemotionem illis immittere, aut immissam excutere; sed omnino penes Deum est illam dare, et illam auferre. haec e natura praemotionis physicae, quam natura non possunt tortis, nisi maiorum suarum deserant vestigia.

Quam sit hanc praemotionem sibi illi existenciam et necessitatem afferant pro Religione Dominicana, sed illam pro religione res fuerunt tenacis. Domesticis nostris auctoribus accedunt extra totam clarissimi quam plures alii toto orbe litterario non doctores tum e sera religionis religiosis familiis tum efflorentissimis Academiis, quod eruditissime ostendit Pater Blas Leonardus, parte 3ª Inomis, responsionum, sectione 1ª. imo non pauci ex Dominicanis sapientissimi viri, quos inter frater Joannes Gonçales Albelda, qui pro praemotione physica tuenda Romam vocatus, praemotionem physicam deseruit, et impravit literis peregrinationem questionum disputatione 48, sectione 5ª. frater Dominicus Soto libro 1º De natura et gracia cap. 16. frater Petrus de Soto, tractatu de sacramento penitenciae, lectione 16. pluresque alii, quos omnes externos si prius recognovisset frater Joannes a Sancto Toma nunquam pronunciasset, quod paucos esse extra Autores Societatis qui praedeterminationem non admittant.

Primus, qui praemotionem physicam evulgavit, illiusque autor hic fuit Dominicus Bañez, qui tenebat egre, quam plures ne fragarentur suae praemotioni: aiebat enim eos, qui opponebant, se non capere, quomodo cum libertate creata componeretur actus efficax praemotionis physicae. debuisse sentire credere quod aiunt se non posse intelligere: Credimus Catholici Misterium Trinitatis, et tamen non intelligamus. Et certe non vere sonant haec Bañez verba volentis nos captivare intellectum praemotioni, et legi, de qua sapientissimus Cardinalis Belarminus lib. 1º De gracia, et libero arbitrio, cap. 12 dixit: Haec opinio videtur mihi aut esse omnino eadem cum errore Calvini et Lutheranorum, aut parum ab illo distare.

Eadem tempestate, qua doctrina illustratur de praemotione

introducere in Scholas suis Autor nitebatur acerrime refragante ille-
e nostra Societate Pater Ludouicus de Molina vir doctrina et ingenio clarus,
in Concordia divinae gratiae cum libero arbitrio, quem deinde exteri omnes, tum-
Italiae, tum Germaniae imitati sunt. Contendebant acriter Dominicanae doctrinae
Societatis infectam esse pravis Pelagii dogmatibus; sed non impune, mira quippe
eruditione et doctrina Jesuitae crudele hoc repellebant telum; et inde quan-
to quisque valebat ingenio contendebant a Patribus Dominicanis detestabile cal-
umniarum suscitare, et in Hispania praetendit involvi.

Quotidie novae
propterea ad sacrum fidei deferebant tribunal, neque illis tam viribus videbat
posse incendium restingui, quod ipso disputationis ardore patiebat, docente
tanta lite dirimendae sibi provinciam arripuit Summus Ecclesiae Pontifex, ne
id Ecclesiae Dei inferret ex privatis discordiis nasceret. Igitur Pontifice
iubente Romam convenerunt pro sua quisque causa, et ope ferenda doctissimi
utriusque factionis Theologi, ut hauritis coram Pontifice conventibus, toto ab illo vero
disputatio. Certatum propterea utrinque e totis studiis viribus, toto ingenii-
ffluxi, coram duobus Summis Ecclesiae Pontificibus Clemente 8, et Paulo 5to =
hauritis quoque pluribus iisque ardentissimis congressibus compertum est neutram esse
errore aliquo esse infectam, probabilem utramque esse: quapropter factioni utrique
datum est suam operam et illam defendere, et docere publice; sine censura
tamen, et iniuriis partis adversae.

Cap. Quartum

Praemotio Physica est inutilis Causis naturalibus.

Ordior impugnare praemotionem physicam causis naturalibus, quam naturam scitis jam talem
esse, ut sint ex se determinatae ad operandum, positis requisitis omnibus. Et probo
1o argumentum, praemotionem physicam esse inutilem causis naturalibus. Causa naturalis habet omnia
requisita ad operandum sine praemotione: ergo praemotio est inutilis causis naturalibus.
Argumentum probo. Causa naturalis habens sufficientem applicationem et influxum physicum Dei sine
praemotione habet omnia requisita ad operandum: ergo causa naturalis sine praemotione habet
omnia requisita ad operandum. Probo argumentum: ideo causa naturalis modo dicto non haberet
omnia requisita ad operandum, quod indigeret praemotione, tanquam determinativo
ad operandum. Sed non indiget praemotione, tanquam determinativo ad ope-
randum: ergo habet omnia requisita ad operandum. Constat locum, illa est Thomistarum doctrina,

et Maior colligitur ex natura causae naturalis.

Probo consequens. Praemotio physica est causa naturalis media, qua Deus concurrit cum causis secundis ad illarum operationem. Sed repugnat Deum concurrere media praemotione cum causis liberis: ergo repugnat praemotio causis naturalibus. Minor probatur: eatenus concurrit Deus media praemotione cum causis naturalibus, quatenus praemotio et causa naturalis producunt effectum sine altero Dei concursu. Sed repugnat praemotionem et causam naturalem producere effectum sine altero Dei concursu: ergo repugnat Deum media praemotione concurrere cum causis naturalibus. Minorem ostendo: quia actio, qua praemotio et causa naturalis operantur esset independens per se ipsam a Deo. Sed repugnat actio per se ipsam independens a Deo: ergo repugnat praemotionem et causam naturalem producere effectum sine altero Dei concursu. Maior evidens; quia quaecumque actio repugnat ex alio produci ab alia causa per se ipsam, nisi ab illa, a qua semel per se ipsam producitur.

Quod si quis autem dicat praemotionem non operari cum causa 2a, sed solum applicare illam ad operandum. Deum autem concurrere suo concursu physico cum quacumque causa sive naturali, sive libera. Contra est: quia praemotio est omnino superflua. Probo consequens, quia causa naturalis est ex se determinata ad operandum. Si sufficit applicet, tollo quod applicet causam naturalem ad operandum non est natura praemotionis physicae. Dices: quia causa naturalis ex natura sua est indifferens ad operandum et non operandum eo pacto ac causa libera. Contra probo: si ideo causa naturalis ita est ex natura sua, ut indigeat determinari a praemotione ad operandum: quia ex natura sua est indifferens, sicut causa libera. Contra probo: ideo natura est praemotio causae liberae: quia causa libera ex sua natura est indifferens. Sed eo ipso, quod causa naturalis ita sit, ut indigeat determinari a praemotione, est indifferens ad operandum: quia causa naturalis ex natura sua est indifferens, sicut causa libera, teste Maiore: quia indifferens est id, quod indiget determinari.

Sed opponat aliquis creaturas non esse subiectas et subordinatas Deo, nisi dependeant praemotione a Deo ad operandum: quia aliter non posset subiici creaturae: ergo Deum esse naturam cum naturalis praemotio. Antecedens patet, quia per illius, potius subordinatur Deus creaturis, quam ipsae Deo. Contra est: etiam deficiente praemotione, nequit creatura operari, nisi volente Deo: ergo etiam deficiente praemotione creatura esset subiecta Deo. Hinc, notarem, ad illius probationem dico, Deum subordinari creaturis et creaturas Deo; indirecto, tamen genere: creaturae in quantum naturae in-

subiectionis

indigent Deo ad operandum; Deo autem inquantum causa 1ª tum determinans cooperandi cum causis 2is determinato ad illum. §

Dicat 2º. Licet natura sit ex se determinata quoad speciem, nihilominus non est determinata quoad individuum: ergo indiget determinatione quoad individuum; atqui praemotio determinat quoad individuum: ergo etiam causa natura indiget praemotione. Sed destruere: etiam deficiente praemotione determinat causa natura ad individuum; quia etiam deficiente praemotione denegat Deus suum concursum ad ceterae ceterae individua praeter unum. Hinc ad argumentum, Nego ante, distinguo conseq. quod indiget determinatione, quoad individuum nativae determinante, Nego, quoad determinante potentiae, nego conseq: Per eundem distinguo; Unde distinguo minorem: Sed praemotio determinat potentiae quoad individuum, Nego minorem, determinat nativae, nominor et conseq.

Cap. 3um

Praemotio physica impedit libertatem causis 2is.

Quod est validissimum impugnationis caput ipsa praemotionem desumitur ex illius in compatibilitate cum libertate creaturae; Quod sic probo. Voluntas creata cum praemotione ad amorem non est causa libera amoris; Sed praemotio impedit, quod voluntas creata sit causa libera amoris: ergo praemotio impedit libertatem causis 2is. Probo maiorem: causa libera amoris est, quae positis omnibus requisitis ad amorem potest suspendere amorem. Sed praemotio est requisitum ad amorem sub qua voluntas non potest suspendere amorem: ergo voluntas cum praemotione non est causa libera amoris. Ista est defensio, et causa line; Minor quoad tam per defenditur tamquam doctrina a torstis: quoad tamen probatur, sit, quod voluntas sub praemotione non possit suspendere amorem probatur: non potest voluntas suspendere operationem, ad quam habet praemotionem: ergo voluntas etiam cum praemotione ad amorem non potest suspendere amorem: ergo sub praemotione non manet causa libera.

Urgeo aliter. Ut voluntas sit causa libera amoris debet habere potentiam proximam ad suspendendum amorem; Sed voluntas cum praemotione non habet potentiam proximam ad suspendendum amorem; ergo voluntas cum praemotione non est causa libera amoris. Maior constat in definitione, et line. Minorem evidenter ostendo: voluntas cum praemotione non habet potentiam proximam ad impossibile; Sed voluntatem cum praemotione suspendere amorem, est impossibile: ergo voluntas cum praemotione non habet potentiam proximam ad suspendendum amorem. Minor est quia ostenditur—

Tomistarum aliqui Clarius proponunt eandem demonstrationem: non ponit voluntas amare libere, nisi ponat potentiam libere non amare; sed sub premotione ad amorem non ponit potentiam libere non amare: ergo sub premotione non ponit amare libere. Maior est explanatio libere. Minor suadetur: voluntas sub premotione non ponit potentiam libere id, quod est impossibile voluntati; sed voluntatem non amare sub premotione ad amandum est impossibile voluntati: ergo voluntas sub premotione ad amorem non ponit potentiam libere amare.

Profficacius hac interrogatione: si Deus vellet impedire libertatem voluntatis in productione alicuius amoris, quomodo id assequeretur? Certe mihi et aliis Bonarum phrasium non aptior mihi occurrit, nisi quando poneret in voluntate principium quoddam, quod exaliter conexum cum operatione, et cuius positio neque deret a voluntate neque remotio illius; sed tale habet ipse premotio physica: ergo premotio physica impedit libertatem. Constat Minor ex explanatione premotionis.

Ex eodem inventatis capite impugno physicam predeterminationem: coeras antis nariis non est liberum, sed naruum; sed operatio voluntatis sub premotione est coeras antis nariis: ergo non est libera, sed naria: ergo voluntas sub premotione non operatur libere. Maior est documenta Bonus Dialecticus est notissima, quod ex nario non nisi narium. Minor probatur. Premotio est arinarium ad operationem voluntatis: ergo operatio voluntatis sub premotione est coeras antisnariis. Ars probatur: quia premotio non immittitur a Deo voluntati dependenter a libertate voluntatis; sed ponitur ante omnem determinationem illius, infertque infallibiliter operationem voluntatis: ergo premotio est arinarium ad operationem voluntatis: propterea operatio voluntatis sub premotione evadit naria.

Aliter facilius instaurando argumentum: cum non est liberum ars, non est liberum coeras; sed voluntatis non est liberum ars operationis: ergo neque est liberum coeras, sit operatio. Constat causa et Minor. Maior ostenditur: cum ars non est liberum, est narium; sed cum ars est narium, coeras non est liberum: ergo cum non est liberum ars, non est liberum coeras. Probo minorem: si coeras esset liberum, ars narium haberet coeras distinguens; sed est impossibile ars narium habere coeras distinguens: ergo cum ars est narium, coeras non est liberum. Maior est evidens, quia est idem coeras esse liberum, atque esse distinguens. Minor constat ex principio Dialectico: ex nario non nisi narium.

Probat efficacius experientia. Cum unum contrariorum est impossibile, alterum est narium. Sed posita

in Volunte premoe ad amorez e impole Volunt: Vtrorum amory: q e narug amor. Ma e Metaphicus principium. Mi e Da Tortica prat: pota in Volunte premoe ad amorez e impole Voluntez n ponere amorez: siquidez premotio ad amorez exalit conectit luz eo. Sd n ponere amorez e Vtrorum amory: q poto in Volunte premoe ad amorez e impole Volunt Vtrorum amory: atq adeo amor erit narug et n liber.

Sd q Torta dicunt Voluntez posse ablute suspendere lire operaez, stante infalibilitate operay, quaz het premotio, Vrgeo Vim rationum, quas hactenus proposui. l poe Voluntas suspendere lire operaez, quando n het premonez, l quando het premonez. Sd neutro modo poe suspendere lire operaez: q Voluntas n poe ablute suspendere line operaez. Prouo tam per minory: qu Voluntas n het premonez e narug q suspendat operaez: q n poe ablute suspendere lire operaez, quando het premonez. Prouo arg: quando Voluntas n het premonez n het requisitus exalit narug ad operaez: sd qu n het requisitus exalit narug ad operaez, e narug q suspendat operaez: q qu Voluntas n het premonez e narug q suspendat operaez. Ma e pp Tortico, et Mi electo, Vera Loa Vero infert.

Prouo tam pem, e exalit narug, q Voluntas ponat operaez, qu het premonez: q Voluntas ablute n poe suspendere lire operaez, qu het premonez. Prouo arg: e exalit impole, q Voluntas n ponat operaez, qu het premonez: q e exalit narug, q Voluntas ponat operaez, qu het premonez. Bona e Loa; q quanta e impolitas Vnig Vtroris, tanta e alterig necessitas. Arg prouo: e exalit impole, q Voluntas qua het premonez n ponat id, Cuinque Metaphice conectit premotio. Sd p vos premoo conectit metaphice luz eo, q Voluntas ponat operaez: q e exalit impole, q Voluntas n ponat operaez, quando het premonez. Cat Ma; q premoo, et quequng alia entas regnat exalit e sine altera luz quo metaphice conectit: et Mi docmatico erit Tortay.

Cap 4.um

Otra Tortarum solutiones.

Pro eris fundatus, q semper Victrici manu Otra Tortay certauit Societas adeo efficax Villus e nostris adVersarijs, Vt in plurimas dissoluendi Vias ducti sint:

singuly requirit concurram. Iae q pr.moe sine dubio inferat in falibilit operaez, nil omn n ledit libertatez si obtu proponat volunti p in dicium inditerens, seu proponat obtu inditerent, itaq. Voluntas q pr.moe manet lira ad amandum Deum quamvis amor propon. p iudicium inditerens id e, n ita proponit Deus et illum amor vt rapiat post se voluntatez; sd potius indiferent absolute relinquat. Hec solutio e Magistri Banez, quam arripiunt fortius q praedua pr.moe fuenda.

Contra quam arguitur 1o: stare poe iudicium inditerens ad amorez impedita omnino libertate ad amorez liberu. Sd impedita omnino libertate ad amorez liberu ponit nequit amor liber: q vt amor. Deus sit liber n sufficit iudicium inditerens. Probo maior: pole e ponim voluntate concursum praevium necessitary omnino libertatez ad amorez sub iudicio indiferenti; sd posito tali concursu impedita e omnino libertas ad amorez liberu: q stare poe iudicium inditerens ad amorez impedito omnino libertate ad amorez liberu. Arguitur 2o: posita pr.moe sub iudicio inditerenti, adhuc e absolute inevitabilis operatio; sd ea ratione qua e inevitabilis n e lira: q etiam posita pr.mone sub iudicio inditerenti operatio n e lira. Constat maior; q iudicium inditerens n mutat naturam pr.motionis inferentis exalit operaez, ant ad contrariu libertaty. Minor ostendit, ea ratione qua operatio e inevitabilis e natura; sd ea ratione qua e natura n e lira: q ea ratione qua e inevitabilis n e lira; ac proinde sub iudicio indiferenti tollit a pr.moe libertas.

Explicatur exemplo statim re clarissimo. Pona hoiez sine ipsius cognitione et consensu vinculis constringi qui statim ac videt et per quam se vinculis teneri advertat, het iudicium inditerens de ambulandi. Nec tamen het libertatez ad ambulandum; sd potius necessitatez n de ambulandi; atq adeo iudicium inditerens parum confert ad libertatez si voluntas aliunde aut tenet aut impelit ad operandum. Confirmat: volunti sub pr.mone et iudicio inditerenti ad amorez e impolis n amor: q voluntas sub pr.mone et iudicio inditerenti ad amorez n e lira ad amorez: probo cons: q nulla poa e lira ad extremum cuius contrarium e illi impole: q voluntas sub pr.moe &c.

2o Solutio e: voluntatem in sensu composito pr.monis n posse n operari; posse tamen in sensu diviso, q satis e vt voluntas sit lira; sicut pr.mus currens e liber ad currendum; q in sensu diviso

Cursus poe n currere ——— sic in sensu composito sedere, et illi cursus n possit currere. alius e sensus compositus aris, et alius coeris, illius libertatis: sensus compositus aris e qui antecedens ad oes libertatis illius conjungit voluntatis compositus principium aliquod infallibilis connexionis operationis: coeris e qui ex ipso libertatis exercitio nascitur qualis e, qui ad verum hanc affert in exemplo sedere currentis, sensus compositus aris imponit necessitatem antecedentem, ac proinde ledit libertatem; sensus vero compositus coeris tantum imponit, necessitatem consequentem, quae n ledit libertatem.

Hinc arguo 1°: sensus compositus inferens infallibilit operationem et aris omnem illius libertatis, tollit libertatem: sed sensus compositus praemotionis cum voluntate infert infallibilit operationem, et antecedit illius libertatis: ergo sensus compositus voluntatis et praemotionis tollit libertatem. Prob. Mo. quia sensus aliquis compositus voluntatis, et principii inferentis infallibilit operationem ledit libertatem; sed n ledit libertatem sensus compositus coeris: ergo ledit libertatem sensus compositus aris et inferens infallibilit operationem. Mi coadtaxpez tenet a Toris et parsza in ipsorum doctrina dtinet; quia ante praemotionem nulla supponit illius libertatis; & dicant Toris quomodo poe distingere sensus compositus aris omnino illius libertatis, nisi erat quo fit sensus compositus voluntatis et praemotionis in eorum sa. 2° arguo: ad hanc solutionem voluntas n necessitat ad amandum Deum per visionem, aut per qualitatem aliquam qua Deus necessitet voluntatem ad amandum Deum: ergo ut voluntas n necessitet, satis e, per vos, quia in sensu diviso principii necessitantis maneat voluntas n necessitata; sed in sensu diviso visionis Dei, aut alterius principii necessitantis manet voluntas n necessitata: ergo &c.

3° solutio e, operationem n ee liberam, sed naturalem in quantum provenit a praemotione, quae e ca naturalis. Ceterum in quantum provenit a voluntate ee liberam; quia voluntas e ca intrinsece libera. Ex qua doctrina infero absurda dillimam coas; ergo impole e voluntatem necessitari ad amorem Dei per principium aliquod naturale, sicut per visionem Dei, aut per aliquam aliam qualitatem naturaliter cogentem voluntatem ad operandum. Probo coas: ideo operatio proveniens a voluntate sub praemotione e libera, n ratione praemotionis, sed ratione voluntatis, quia voluntas e ex se pota libera: sed eadem voluntas sub visione Dei, aut qualitate alia naturaliter cogente voluntatem ad operandum e ex se pota libera: ergo e impole voluntatem necessitari ad amorem per aliquod principium naturale.

4° solutio e, ad quam recurrunt plures, praemotionem

n se habere ex pe actus primi, neq ex pe actus 2i, sed mediat int actum pum et 2um et hac rone dicunt n impedire libertatem. Hanc tamen solutionem, sic impugno: Premotio ista int media, l determinat ad operaem, l n? Si 2um, e contra Thomistas: qa et contra eosdem e solutio sua. Maiorem sic probo: si enim ea Premotio int media n determinat ad operaem: qa n e Premotio, siquidem natura illius e predeterminare ad operaem: insuper: qa Thomistae ad stituunt Premotionem physica previo cum: ideo e natura Premotionis quatenus requirit, vt determinet caus 2as ad operandum: qa si ad hunc finem n determinit Thomistae adstituunt.

Dicendum est e Thomistas eam int mediam premonem detrahere ad operaem: tunc sic: quidquid requirit ad operaem ante ipsam operaem se habet ex pe actus 2i; sed justa eos ea Premotio requirit ad operaem ante ipsam operaem: qa se habet ex pe actus 2i. Probo maiorem: quidquid requirit ad operaem ante ipsam operaem requirit ex pe cae n dum operantis; sed ca n dum operans e actus pus ad operaem: qa quidquid requirit ad operaem ante ipsam operaem se habet ex pe actus: qa Premotio vestra int media se habet ex pe actus 2i: atqui Premotio determinans ex pe actus 2i ad operaem, impedit libertatem vsus: qa vestra int media Premotio laedit libertatem.

Propterea alij dicunt, Premonem n laedere libertatem, qa conectit cum operae libera, eta se habet p modum confortantis voluntatem ad operaem. Haec solutio habet plurima contra se: inter Hypochmatem et Galerium, neq enim invenietur, se ullum pnoto tam efficacem lenitibus, et confortationibus aliquando proponi sic: Deinde, Dico ee impole conecti cum operae libera id, qd exalit impedit operaem liberam: sed Premotio exalit impedit operaem liberam, vt satis haitenus pbavimus: qa Ille. n multum ab hoc dicendi modo, dicessit Caramuel, qui contendit inanit Iesuitas et Thomistas hac in re solum de voce dissidere. Sed quanta cum falsitate istud asseruerit, constat ex dictis in tota hac quaestione.

Denique nent alij, voluntem sub Premone operaturam ee infalit. Ceterum posse n operari. qa Premotio dat ad operandum n autem ad posse operari. Sed contra e 1o: ideo n tribuit voluntati Premotio ad posse operari, qa ex se habet posse operari independent a Premone. Sed independent a Premone n habet posse operari: qa Premotio tribuit Ille. Probo minorem: voluntem operari independent a Premone e impole; sed

Voluntas nullo pacto het posse impote: q Voluntas independent a pre. moe n het posse operari: q deferi Volunti ad posse operi. Q. d. Ls Pre motion det posse, sed ad operari, nil omn Volunti sub pre mone e impotens suspensio operationis; sd ea rae, qua e impots suspensio operas n e lira operatio: q Volunti sub pre moe n e lira operao: loent q Pre motio adhuc Collata ad operari ledit libertate.

Cap. Suj.

Roborat ab absurdis Pre mons Impugnatio

Vltimus deniq. impugnaoi Caput d. phica predetermationes desumit ab absurdis: Pus sit, admissa Pre moe phica ho n e Ca morals peccati, atq. adeo n peccat: expli gratia. loquamur de furto, q Prus Omisit: n e Camorals peccati in cuius potestate n e vitare peccatus; d in potestate Pri, n e vitare peccatus furti: q Prus n e Camorals furti, quis lis libertate ad n peccandus peccat; d la in cuius potestate n e vitare peccatus, n het libertate ad n peccandus: q n e la moralis peccati, in cuius potestate n e vitare peccatus. P.

Prus sit, nullus hoc facere posse opera, quq n facit. q facile pba: nullus ho pot facere opera, ad quq n het pre moes; d nullus het pre moes ad opera quq n facit: q nullus poe facere opera, quq n facit. Ex illus e rectius ex quo Consectarium quq q. infecunt, sit hoc, n posse audire sacrus, qdo illud culpabilit n audit die festo; n posse deferi, qdo tenet ad defessiones, et illas sine omittit: q si hec ora n facit n het pre moes ad illa. d q Vos e impote q ho n faciat id ad q pre moes n het: q e impote, q ho faciat ea opera, quq n facit. P.

Infert insuper, Deum n posse punire Creaturas pt Hec opera, que tenent facere, et n fecerunt. Pro e. q Deus n poe punire Creaturas pt id, q in potestate Creaturae n e: d n fecisse opera, quq tenebant facere, n e in potestate Creaturae: q n poe Deus punire Creaturas, q hec opera n fecerunt; mi Constat; q ad opera, que n fecerunt, n habuerunt pre moes, d opera, ad quq n habuerunt pre mones n e in potestate Creaturae. Q q e. Prus e: Deus n minus e Ca peccati, quam meriti. ~~Ani eeuers~~, q aute proxima ista pp deducat ex Pre motoribus sic: pb. eadq efficacia, qua Deus trahit creaturas ad meritus, trahit ad peccatus: q n e minus peccati, quam meriti. Ani eeuers; q tam efficax e pre moo, quq pre mouet ad pecca

ad peccatum, ac quae praemovet ad meritum, siquidem utraque est eiusdem virtutis illatibe. Ob hoc causam; ideo Deus est causa meriti, quia praemovet efficaciter ad meritum, et praemovet efficaciter ad peccatum: ergo Deus non est [illegible]. Sic quod Deus eque [illegible] est causa peccati, quam meriti, quia Christus pariter damnabit Iudam. §.

— Nil deest —

§

Quod Tertio rem resolvitur est, sit Deus praedeterminari ad male peccati, non vero ad formale peccati; ac proinde Deus non determinat ad peccatum cum peccatum ideo sit, quod formale peccatum est, non autem quia est peccatum male. Ex nostris principiis hic istam illam procedo: peccatum cuius male et formale est actio peccosa et dictamen conscientiae prohibentis eiusdem actum. Sed Deus praemovet ad utrumque; ergo Deus praemovet non solum ad male, sed ad formale peccati. Ostendit Minor: in primis Deus praemovet ad actum peccosam, quae est male peccati: in super dictamen conscientiae est effectus, quem producit creatura; sed nullum effectum producit creatura, nisi Deus praemoveat ad illum, a Deo: ergo Deus praemovet ad utrumque; siquidem tam ad actum peccosam, quam ad dictamen conscientiae prohibentis praemovet.

§

· Capt 6um ·

Diluit argumenta praemotorum —.

argumentum 1um. Praemotio physica non tollit libertatem: ergo Deus praemovet causas. Antecedens probat: Praemotio physica non mutat intrinsece voluntatem creatam. Sed voluntas creata est intrinsece libera: ergo praemotio physica non tollit libertatem. Hoc argumentum est sicut istud: Visio beata non mutat intrinsece voluntatem; sed voluntas est intrinsece libera: ergo visio beata non tollit libertatem; proinde non amare, ad quationem omissivam maxime, et minime dignosco: ergo praemotio non tollit libertatem in actu primo seu existentem, Dedo causam, non tollit libertatem in actu 2o, seu accidentalem, nego causam; idem est praemotio physica impedit exercitium, seu actum 2um voluntatis esse liberum; non autem quod ipsa voluntas sit ex se potentia libera, cuius actus 2us esset liber, si absque praemotione poneret. §.

Argumentum 2um.

Creatura non est causa 1a sui effectus; sed si non praemoveret ad effectum esset causa 1a sui effectus: ergo causa creata praemoveret ad suos effectus. Minor probat: causa 1a est, quae determinat a se quin determinet ab altera causa. Sed si creatura non praemoveret ad effectum determinaret ad illum, quin ab alia causa determinaret: ergo creatura esset causa 1a sui effectus. — Diluat 1o —

Deus non solum tribuit causis 2is potentiam ad operandum, sed etiam ipsam operationem, sed non aliter tribuit operationem, nisi praemovendo ad illam: ergo Deus praemovet causas 2as ad operandum. — Probatur 2°. Causa non est primum movens, sed esset tum movens si non praemoveretur a Deo ad operandum: ergo praemovetur a Deo ad operandum. Minor probatur, quia id, quod se movet, quin moveatur est tum movens: ergo etc.

Ad 1um, distinguo maiorem: quod causa 1a absolute talis solum est illa quae causat omne effectum et a nulla alia causatur: ad probationem illius nomine maiorem, quia non stat non dari talem, etc. transeat, ideoque non praemoveat ad effectum, sed ideo quod sit causa simpliciter naturaliter ad effectum: ergo producat omnes, et a nulla causa producatur. Ad 2am confirmationem, omissa maiore, nego minorem: Deus quippe tribuit causis 2is operationem concurrendo cum illis ad quam determinat Deus alias causas; nulla enim causa dicitur tribuere operationem alteri, quae ita est natura ad concurrendum cum illa, ut sine ipsa non poneret operationem. — Ad 2am confirmationem, missa maiore, nego minorem ad cuius probationem nego antecedens: idem enim est esse primum movens ac esse causam 1am, et consequenter quandoque requirit, ut sit causa 1a, requirit, ut sit tum movens; bene quod propter eandem rationem qua non est causa 1a, non est primum movens.

Arguitur 3um. Quia si Deus non praedeterminet causas naturales, nulla omnino est ratio, quod determinet causas liberas: ergo praedeterminat voluntatem. Antecedens probatur: principium indifferens, ut indifferens nequit se determinare, sed causa libera est principium indifferens, ut indifferens: ergo nequit se determinare: ergo ratio est, quod Deus illam determinet atque a Deo est natura physica praemotio ad operationem causae liberae. — Confirmatur: nulla causa potest esse simul determinata et indifferens, sed si causa libera se ipsam determinaret esset simul ipsa determinata et indifferens: ergo nulla causa libera potest se ipsam determinare: ergo ratio est determinari per physicam praedeterminationem. Hoc argumentum probat, Deum etiam indigere praemotione physica ad suos actus liberos; quod est argumentum quod ostendi potest.

Ad argumentum, nego antecedens: ad probationem, nego maiorem quae tantum abest a veritate, ut potius indifferens sit causa in talibus, ideo consistat, quod voluntas indifferens ad duo extra possit se determinare potius ad unum quam ad aliud: et ideo, quod voluntas actualiter determinet se ad unum potius extremum quam ad aliud, consistit exercitium libertatis. — Ad confirmationem, distinguo maiorem: nulla causa potest esse determinata et indifferens eodem modo concedo maiorem, diverso modo nego maiorem: voluntas est ex aliis, et ex natura

sua indiferens, determinat tamen, ut sua operatio, que determinate aventalis, non per suam rationem, sed per aliquid additum illa ratio; ac proinde voluntas sed indiferens, et determinata non eodem modo, aut per eandem rationem formalem, sed diverso modo, et per diversam rationem formalem. Idem dicendum est Tostij qui dicunt, voluntatem divinam esse indiferentem; et tamen determinatam per premotionem: quia voluntas eadem esset indiferens, et determinata. §

Argumentum 4um:

Causa 2a non producit effectum, nisi ponatur in actu. Sed non potest poni in actu, nisi habeat premotionem: ergo causa 2a non potest operari, nisi habeat premotionem. Minor probatur: causa 2a constituitur in actu per premotionem: ergo non potest poni in actu nisi habeat premotionem. Nessa maior, nomine, ad cujus probationem, nego antecedens. quia per premotionem, constituitur in potentia completa, cum ora requisita, ad operandum; nam premotio est requisitum ex parte actus primi ad operandum; sed requisitum ex parte actus primi non constituit causam in actu. Sed in potentia completa ad operandum: ergo premotio non constituit causam in actu, sed in potentia. Imo licet loquamur de premotione illa ut media, quam non recepimus, adhuc haec non constituit causam 2am in actu, cum sit ante ipsum actum preparatio quaedam intermedia ad actum 2um. §

Argumentum 5um. Maior actualitas habet actio, et effectus quam causa 2a sine premotione: ergo causa 2a sine premotione non potest producere actionem et effectum. Antecedens probatur: actualitas est, quod quia actio, et effectus habent, et nil potentialitatis habent. Sed causa 2a habet multum potentialitatis: ergo maior actualitas est. Consequentia probatur: nemo dat quod non habet; sed 2a sine premotione, neque habet determinationem, neque ultimam actualitatem effectus: ergo causa 2a sine premotione non potest producere effectum. Confirmatur 2o, causa existens in potentia non potest dare effectum ultimam actualitatem; sed causa 2a sine premotione existit in potentia: ergo nequit dare effectui ultimam actualitatem; atque adeo non potest illum producere. §

Ad 5um distinguendo

antecedens: maior actualitas habet formaliter actio, et effectus, quam causa 2a sine premotione, concedo antecedens; maior actualitas habet virtualiter actio, et effectus quam causa 2a sine premotione, nego antecedens. Idem actualitas exercitii est formaliter in actione, non autem est formaliter in causa, et tamen virtualiter in causa: proinde virtualiter non est. Nam actualitas causae 2ae, quam actualitas actionis et effectus, et tamen non formaliter; Ceterum ut

Vt Ca. 2a. sit Ca. sufficiens, sine praemotione actualitas aux. et effus satis superque est, q. actualitas aux. et effus sit virtualiter in Ca., non autem requirit, q. sit formaliter.

Ad tam confirmationem, illa maior distinguo minorem: Sed Ca. 2a. sine praemotione, neque habet formaliter determinationem, neque ultimam actualitatem effus, concedo minorem; neque habet virtualiter nomine; formaliter non est in illa actualitas ultima ad effum — actualitas ultima effus; id est totus effus realis, et tamen virtualiter; q. est virtus sufficiens ad totam actualitatem effus. Ad 2am confirmationem nego maiorem; q. existens Ca. in potentia est Ca. vera, et per ipsam talis actualitas existens, non tamen Ca. actualitas. Ca. autem existens actualis potest optime dare effui ultimam actualitatem, siquidem continet illam virtualiter.

§ Arguitur

3um: Deus est Ca. illius determinationis, qua se Voluntas determinat: ergo Deus determinat Voluntatem, atque adeo praemovet, seu praedeterminat illam. Conseqüentia probatur: q. non est aliud, q. Deus determinet Voluntatem, nisi q. det in Voluntate determinationem, qua se Voluntas determinat: sed Deus dat determinationem illam, qua se Voluntas determinat: ergo Deus determinat Voluntatem. — Confirmatur: Deus est Ca. aux. creaturae non solum inquantum provenientis a Deo; sed etiam inquantum provenientis a creatura; sed non aliter potest Deus esse Causa aux. illius, inquantum provenientis a creatura nisi q. praemovet ad illam: ergo Deus concurrit cum Ca. 2a. praemovendo illam ad suam operationem. Distinguo antecedens: Deus est Ca. determinans illius determinationis, qua se Voluntas determinat, nego antecedens: est Ca. determinato, concedo antecedens: determinatio, qua se determinat Ca. 2a. est sua actio, cuius Ca. est Deus, inquantum concurrit ad illam determinatam a creatura; non autem in quantum determinat creaturam ad illam. Ad confirmationem illa maior, nominem; Deus enim est Ca. illius aux. non solum in quantum provenientis a Deo, sed etiam a creatura; q. Deus est Ca. narrans cuiuscunque aux. provenientis a creatura ac proinde non est Ca. illius aux.; q. praedeterminet ad illam; sed, q. simpliciter narrans est ad omnem actionem creaturae. §

Disputatio 5a

De Ca. intentionali libera

Non solum Cas physicas, sed etiam Cas intentionales concurrentes ad suos effus intentionales Aus physicorum liber complectitur. Absolvimus quantum disputari solet de Cis physicis, et realiter producentibus suos effus: ex quarum Doctrina progredimur

ad Cas univ[ersa]les speciales q. Decillis disputemus in hoc tractatu

Q° 3a

De Ca finali.

Caput 1um.

Explicatur exa, et divisione Ca finalis

Ultima ordine, sed dignitate non ultima accedit quaestio celeberrima de Ca finali, cuius modo existentia et speciem examinamus. Arist. 2° Metaphysicae cap. 2° sic definit Cam finalem: Finis est cuius gratia aliquid fit, quam definitionem omnes Scholasticorum amplectuntur, et nos accipimus eodem sensu. Existimo cum meliori ... agmine, ... cuius gratia significare ..., ac per ... cuius assequutionem, sic proinde definio Cam finalem: est illud quod movet ob eiusdem sui assequutionem. Causa finalis exit illam, quae allicit, et movet ad illam assequendam, quae movet ad media investigandam utilia ad assequutionem illius, ac proinde quae movet, ut fiat aliquid ex intentione assequendi illam, sic sanitas est Ca finalis, quae ... movet aegrotum ad ipsam procurandam, et assequendam, et applicanda media, quae ad ipsius assequutionem utilia videantur. §.

Sed statim suscitatur quaestio, ... seu in quo consistat virtus motiva Cae finalis? Nostra conclusio est: virtus causativa Cae finalis est bonitas ipsius Cae, atque adeo in hac bonitate consistit ... totaliter virtus motiva Cae finalis: probo Cons.: virtus causativa Cae finalis est id quod movet ... ad assequutionem illius, sed bonitas Cae finalis movet voluntatem ad assequutionem Cae finalis: ergo virtus causativa Cae finalis est ~~virtus~~ bonitas ipsius Cae. Maior patet: etenim est virtus cuiusque Cae, quae ... rationem Cae ... Cae dicere rationem Cae finalis est movere voluntatem ad assequutionem illius: ergo virtus Caus. Cae finalis est id, quod movet voluntatem ad assequutionem illius. Minor ... probatur: id movet voluntatem ad illius assequutionem, quod intendit voluntas assequi per media, quae applicantur, sed intendit assequi bonitatem Cae finalis per media, quae applicantur: ergo bonitas Cae finalis movet voluntatem ad assequutionem Cae finalis. §

§ Sed dices: saepe quis intendit obiectum impossibile tamquam Cam finalem, sed obiectum impossibile nullam habet bonitatem: ergo bonitas finis Cae finalis non est ad illius assequutionem ... virtus motiva. Distinguo maiorem ... sed obiectum impossibile nullam habet bonitatem realem, concedo; apparentem, nego minorem. Ideo ab obiecto impossibili ... habet aliquam bonitatem, quae ... ipsa sit vera, et ... bonitas habet tamen ... apparentem, et ... cognitam, quam ... apprehendit, ... dicatur esse bonitas ... bonitas apparens est sufficiens ad rationem Cae finalis. Modo ... bonitas Cae finalis non movere ... quia ... cognita ... apparet ... et si non sit bonitas realis, ...

bonitas

poe ... ppri, ut bonitas ... g° &. §

Sd ... cognitio sanitatis dirigit ad eius amorem dirigente e movente: g° cognitio sanitatis movet, atqui sanitas e ca[us]a fi[na]lis: g° cognitio ca[us]ae finalis movet ad amorem illius. 2° prob[atu]r ... finales movent ad ... delir: g° cognitio ca[us]ae finalis movet ad illius amorem. Ad ... duplex ... cognitio sanitatis dirigit ut quo ad eius amorem, 2do ... dirigit ut q[uo] ad eius amorem, ... est cognitio e illa ... seu ... ad ... duplex ... maxe: cognitio sanitatis dirigit ut quo; ad eius amorem, 2do ... dirigit ut q[uo], ... ad eius amorem. Sit cognitio e illa ... finalis seu exercitium, medio quo sanitas excitat amorem sui in aegroto; sicut actio e exercitium medio quo ignis producit ... calorem ad ..., sub eadem distinctione 2 ... et no ..., ut ... ex dictis in nostra loga.

§. Deveniamus modo ad Divisionem Ca[usa]e finalis, que dividit 1° in finem cui et finem qui; finis qui e obiectum illud cuius assequutio intendit: ut sanitas, quam aegrotus intendit. finis cui e subiectum cui ... causa finalem volumus: ut qua qui vult sanitatem aegroto, aegrotus e finis cui. his aliae species finis adiungunt scilicet finis quo e q[uae] illa ... finalis media qua ... sibi proponitur assequitur: ut visio Dei. Dubitat hic: an finis cui sit proprie finis? Sd. Dicendum e nobis, finem cui n[on] esse proprie finem, sed solum finem qui. R[ati]o e; q° solum e proprie finis, q[ui] movet ad sui assequutionem: sd solum finis qui movet ad sui assequutionem. N[on] vero finis cui: g° solum finis qui e proprie finis, n[on] vero finis cui.

Dubitat 2°. Utrum finis quo sit proprie finis? R[ati]o affirmative; q° finis quo movet obiective ad sui assequutionem: g° e proprie finis. Ant[ecedens] probo; q° assequutio Beatitudinis proposita voluntati movet voluntatem ad illam assequendam; sd assequutio Beatitudinis e finis quo: g° &. R[ati]o iterum: finis quo e improprie finis ille cuius e exercitium; nempe q° causa e finis quo, e finis ille cuius e exercitium, sicut actio e ca[us]a illa cuius e actio. sd actio e improprie ca[us]a illa cuius e actio: g° et finis quo: e improprie finis ille cuius e exercitium; ac proinde ... diversam rationem, et proprie, et improprie finis. §

Divid[it] 2°. In finem ultimum et n[on] ultimum: finis ultimus e; ad quem assequendum caetera ordinant. Exp.

Ipse vero ad nullum assequendum ordat: Vg Beatudo, ad cuyus assequtionem ordant cetera; ipsa vero ad nullius finis assequtionem ordat. Finis non ultimus ad cuius assequtionem ordant aliqua, ipse vero ad alium finem assequendum ordat: Vg ad vivendum iuxte ordant plura, vivere vero iuxte transacta ordat ad assequtionem Beatudinis.

Cap. 2um

§ De effectibus cae finalis §

claxite

facilius dificultes presentes cius vexite, quas claxite diximus; quae enim nascunt ex motione cae finalis, ut videramus, constabit exempli gracia ponamus egrotum, cui proponit sanitas assequila, primus habet affectum inefficacem, seu complacenciam in ipsa sanite: 2º deside[r]ium efficax assequendae sanitatis: 3º mente inquirit media utilia ad sanitatis assequtionem: 4º eligit ea media, que vident utiliora. 5º exequit media. 6º finem assequit, vg sanitatem; 7º deniq. habet complacentiam in assequtione finis, id complacet in sanite assequta. §

Sit 1a Jclº: consultatio, seu exploratio mediorum, electio, et exequtio ipsorum sunt effus cae flis: pbo conclusionem: illud est effus cae flis, ad quod movet, ut talis. Atqui ca flis, ut talis movet ad exequtionem, consultationem, et electionem mediorum: ergo haec omnia sunt effus cae finalis. Conc. Mai, et mi; quia id, ad quod movet ca flis ut talis conducit ad assequendam cam flem, et insuper, nil aliud est esse effum cae flis, nisi esse ad quod finalis ca, ut talis movet. Mi pbr: Ca flis ut movet ad id, quod immediate conducit ad sui assequonem; at consultatio &. conducit ad sui assequtionem cae finalis: ergo ad haec omnia movet. Pbat Ma, quia quod movet ad sui exequonem; movet eo ipso ad omnia id, quod narium est ad sui assequonem, sicut, qui intendit consequi aliquid intendit eo ipso, quod narium est ad ictam assequonem. §

Sit 2a Jcº Gaudium de fine cam asequto non est effus cae flis ut talis: pbr. fale Jcº Ca flis ut talis non exercet xoem cae flis circa predictum gaudium, atqui non est effus cae flis illud in cuius talis ca non exercet xaem cae flis: ergo &. Conc. Mai, et Mi, quia nil est effus, in quo ca talis non exercet xaem cae flis seu non se exercet ut cam; pbo quoniam ca finalis non se exercet, ut cam finalem circa predictum gaudium: ergo Ca flis &. pbo ans; Ca flis solum exercet se, ut cam finalem, quando movet ad sui assequonem: ergo ~~Ca flis non se~~

~~exercet, ut causa finalis, quae praedictum gaudium~~, et solum quando movet ad gaudium de possessione sui non movet, ad sui assequutionem: ergo etc. Minor constat, quia res possessa non movet ad sui assequendam possessionem. §

Dicat aliquis: gaudium resultans ex possessione causae finalis habet, quod desiderata, et optata fuerat: ergo gaudium de fine iam possesso oritur ex intentione causae finalis. Sed quod oritur ex intentione causae finalis est effectus illius: ergo gaudium de fine possesso est effectus causae finalis. Non ars, quia nemo hactenus vidimus gaudentem de re, quam assequutus est, quia illam optabisset, quamvis illi vehementer inhiasset, sed potius gaudentem, quia assequutus est illam, optat quis verbi gratia Magistratum: assequutus Magistratum, gaudet de sua assequutione, non tamen de desiderio, quod habuit, et eius omnino quod accersit, quod optata fuerit causa finalis in ordine in ordine ad excitandum gaudium quod excitat illius possessio. §

Sit 3a. Conclusio: Tertius amor finis quicunque ille sit, sive complacentiae simplex sive de rei efficax finis, quo assequitur est effectus causae finalis. Probatur deductione: omne id ad quod movet causa finalis ut talis est illius effectus; sed ad tertium finis amorem, quicunque ille sit movet causa etc. ergo tertius amor etc. Probatur minor, ad illum amorem movet causa finalis, ut talis, qui per se ordinat ad assequutionem causae finalis. Sed tertius ille amor ordinat ad assequutionem causae finalis: ergo. Minor probatur; ex tertio illo amore nascitur consultatio electio, et exequutio mediorum; sed amor, a quo haec nascuntur per se ordinat ad assequutionem causae finalis: ergo. Minor efficaciter suadetur: amor ex quo haec nascuntur est per se narius ad assequutionem causae finalis, et quod est per se narius ad assequutionem causae finalis per se ordinat etc. ergo etc. § 1076

Potest opponi ex Patre Barquez: amor, qui non fit ex amore ipsius finis, non est effectus etc. Sed primus amor finis non fit ex amore finis: ergo amor, qui non fit ex amore ipsius finis non est effectus causae finalis. Probatur Maior: quia amor, qui non fit ex amore finis est amor amor respectu cuius causa finalis solum est motivum formale; sed amor respectu cuius causa finalis solum est motivum formale non est effectus causae finalis: ergo amor, qui non fit ex amore ipsius finis est amor respectu cuius causa finalis solum est motivum formale

· Non mag propter rationes nostras conclusiv; primus enim finis amor sive efficax, sive inefficax e effectiv Causa finalis, nec tamen habetur ex amore finis: ad probationem, mo maior, q amor finis, ut assequibilis intendit in finem, q bonum in se precise sit, et etiam q e assequibilis, q tolit, lis motibus finale; ethicus finem iniuatio in Causa finalis respectu huius amoris. §

Ceperunt Matrez formosa Cornua Tauri
me ..., et Cedit ille pudendus amor. –

§. §.

§. Hinc dubitat.

Hic dubitat 1º an effectus Causæ finalis debeat exaliri a Causa finali? id e electio medij ad assequendus finem debeat exalit a la finali et ab intentione assequendi illam. 2. neg natibe, non e; q eadem electio alicuius medij qua modo fit ex intentione assequendi finem, pote fieri postea sine intentione assequendi eiusdem finem sit pote fieri et non propter assequendum hunc finem: q effectus Causæ finalis non debet exalit a la finali. Ostat ans; q qui modo amat gladium ex intentione occidendi inimicum pote postea amare eundem gladium, q in se Bonus e.

2º Dubitat: an Vtilitas medij ad finem sit aquate intrinseca medio? 2. negandum e natibe. non e; q utilitas medij ad finem e proportio medij cum fine; sed proportio medij cum fine non e aquate intrinseca medio: q Vtilitas medij ad finem non e aquate intrinseca medio. Mi e eviden, q proportio medij cum fine dicit ... proportionem finis cum Medio. sed proportio finis cum medio non e aquate intrinseca medio: q proportio medij cum fine non e aquate intrinseca medio.

Dubitat 3º: an Bruta operent propter finem? 2. ... net ... dispute ..., ... quez non pauci ... imitant, quorum fundatum ab experientia ... Videmus quippe ... exigentem lutum, paleasq. ad nidum ... ciendum; neq ob alias Causas eligit, nisi, ut nidum efficiat: q propter finem operat ... dicendum e, Bruta non operari propter finem ... ne; non e, q operari propter finem, ... diximus; sed in Brute,

e impoly diuisiq: q° e operari propt finem. Illa prat: operari propt finem vere et prie includit 2 Ibbe hunc actum, illi equiuallentem, intendo allequi hunc finem, sed medium istud e vtile ad allequendum istum finem, hoc e, medium e eligendum: q operari propt finem prie afferit 2 Ibbe diuisum.

Ad-
naen Putandi dicendum e, nec operari simpatia, seu naturae ipsius pondere propendere in id, q e ipsis Bonum, et ad hu iferent Venuaem: sicut lapis propendere in Centrum et ignem in spheram superiorem, nec tamen lapis operat propt finem, qu descendit in Centrum sicut neq ignis qu sursum ascendit: eod pacto Bruta propendent simpatia nali ad id, q e ipsis Bonum, et eadem simpatia afferunt ad oia ea exequenda, que conducunt ad allequtionem illius, q e Bonum ipsi sic fit Girundinem fra-brricare sibi nidum, q Bonum illi e, assumere q paleas et lutum, et stru-endo nido; n autem q cognat, nidum sibi e e Bonum, lutum q et paleas ce vtiles ad nidi structuram: sed q propendet nat ad Bonum suum, et ad ea q requit ad allequtionem sui Boni.

Cap. 3um

De Causalitate Cae finalis.

In Assignanda Causalitate Cae finalis diuisi sunt Autores, n vacat eorum sentias meminisse et sigillatim expugnare. Proinde assero 1°, neq sola cognitio finis e Causalitas Cae finalis, neq sola actio Cae efficientis e Causalitas Cae finalis. Probo 1am partem: n e Causalitas Cae id, q ex sua nae finali n constituit Cam in actu 1°. sed cognitio Cae finalis se sola n constituit Cam finalem in actu 2°: q cognitio Cae finalis &c. Maior e euidens, q Causalitas e ex sua nae finali determinatiua, virtus, Ca, que erat in actu 1°, reducit ad actum 2um. Minorem probo: n si Ca finalis moueat ad sui assequtionem n e in actu 2°. sed stat optime cognitio Cae finalis, quin moueat ad sui assequtionem: q cognitio Cae finalis n constituit illam in actu 2°. Mi suadet: q stat optime sanitatem proponi & cognosci, & cognem illius, quin ne ipsa moueat ad illius assequtionem: & q facilius credit, stat optime vindictam proponi alicui & cognem, quin ne ipsa moueat ad vindictam: q &c.

Probo 2am partem: stat optime actio Cae efficientis sine eo, q Ca finalis causet illam; sed n e Causalitas alicuius Cae illa,

p quas talis ca n caт: q. sola actio cę effentys ne caulitas cę finalis: Probo maior. Actio productiva Dean Bulaj ex intione allequendi sanitatem poe poni sine tali intione, atq. adeo quin sanitas tanquas ca finalis moveat. Sed actio, quę ponit quin ca finalis moveat e actio p quas ca finalis n cat: q. stat optime actio cę effentys sine eo, q. ca finalis cet p illas: q. sola actio cę effentys n e caulitas cę finalis. Mi certissima e q. ca finalis n alit cat, nisi movendo, ac proinde actio, quę ponit, quin ca finalis moveat e actio p quas ca finalis n cat. §

Assero 2o: Caulitas adequata cę finalis consistit in cogne cę finalis, et in actione cę effentys ordinata ad assequtionem finis. Probo; ea e caulitas adequata cę finalis, qua, ut talis assequit suum effectum actualiter. Sed media cogne sua, et acte cę effentis ordinata ad assequtionem finis, ca finalis ut talis assequitur suum effectum: q. caulitas adequata cę finalis &c. Probo minor. medio illo cę finalis ut talis assequit suum effectum, medio quo movet ad ponendum, et re ipsa ponit effectum ex motione cę finalis. Sed media cogne movet, et media acte ponit effectum ex motione cę finalis: q. media cogne et acte ordinata ad assequtionem finis ca finalis ut talis actualiter assequit suum effectum. Mi e evidens; q. cognitio boni assequibilis movet ad bonitys assequtionem, et media acte ordinat ad eandem assequtionem, per quam movet assequit effectum ex motione cę finalis. §

Nam conclusionem intelige de quocunq. effectu ex re rei prodiente, qualis ipsas cas finales, qualis e tus illeamon, qualis etias e ipsa finis assequtio. Circa electionem mediorum, caulitas consistit in eadem cogne finis in acte electiva, quę e actio cę effentys et insuper in cogne utilitatis mediorum, et in desiderio, seu amore efficace finis. Probo; q. ea e caulitas cę finalis in orde ad electionem mediorum, p quas re ipsa eligunt media ex motione cę finalis. Sed predicta collectio e id p q. re ipsa eligunt media ex motione cę finalis: q. caulitas adequata cę finalis circa electionem mediorum consistit in predicta collectione.

Qo 2a

§ De ca exemplari ——— §

Cap. 1um

§ Pro explanda ca explari. §

§. ad genq le intonalis spectat la exemplaris, quaz explandeq hic ci pring quaz q. declaravit Arist lib. 1º Metaphice, cap. 6, textu 3º. Hoc pacto: e id in quod unispiciens Artifex operat: eund q. sensu sic explat Divus Thomas 1ª pe questione 15, e id, q sibi proponit agens ad imitandum: ex quibs ex plationibg, sic definio, cap exemplaris, e illud obtus, q Artifex intendit imitari, que defº designat alteri quaz Divus Thomas tradidit, hic verus: e ea forma quaz effus imitat ex intentione Artificis. La q explaris e obtus, quang pro po situs p cognez dirigit poaz operantes, ut effus imitet illud. Dixi Artifex ... ut denotem debere ee instructum nulli alicuius artis, quicumque ex dire ctione q explaris operat: quinde denotamus p voces illas p sonaz quam bt ex directione explaris operantes. §

La explaris, seu exemplar aliud dicit obtibus, et aliud formale: exemplar obtibus e res ipsa, quaz Artifex in tendit imitari: vg si Pictor intendat in imagine repraesentare Divum Petrum, Divus Petrus realiter obtibus exemplar. Exemplar formale e res eadem, quaz artifex intendit imitari, n' quidem secus, sed prout e in cognitione, seu prout repraesentat p cognez: vg Cesar, prout repraesentatus p cognez e exemplar formale, qm Pictor habet sibi rae repraesentat Cesarem, ut Cesaris faciat imaginem. Dubitabis hic, an p defines ... explaris definiat explar obtibus, l formale, l utrumque. 2. Haec dubitatio supponit falsum, silt, dirigi int se explar obtibum, et formale. Dicendum tamen e, definivi exemplar obtibus et formale. q obtibus et formale eum q istud dicit in recto, ac idem, q autem dicit in obliquo exemplar formale, silt cognez, n' ee exemplar; sed exercitium et causitas explaris. ...

Dubitatio an exemplar solum det ad effus artificiales? Resp: in creatis solum dat, seu solum Reperit exemplar ad effus artificiales, n' vero ad nares; nos; q exemplar solum Reperit ad illos effus ad, quos dirigit. Sed in creatis solum dirigit ad effus arti ficiales n' vero ad nares: q in creatis solum dat explar ad effus artificiales; n' va ro ad nares. Constat ... q ... nulla explaris dirigit ad procendum ... Secunt, neq ulla alia ... naris aliquo dirigit explara ad dictos effus nares procen dos: dirigit tamen Artifex ad sua opera artificialia ... facienda, ut ab ipsa constat experientia. Deus tamen explaria habet, silt ideas, quibus dirigit ad productionem rerum omnium.

Cap. 2us

§ De Virtute et Causalitate Causae exemplaris §

P. Suarez Docet non in cognitione, sed in obiecto proposito consistere Virtutem causae exemplaris. haec est communissima sententia, pro cuius intelligentia moneo, quod sicut Virtus causalitatis finis consistit in illo obiecto, quod moveat ad sui assequutionem, sic Virtus causalitatis causae exemplaris debet consistere in obiecto illo, quod dirigit ad ipsum imitandum: Sicut enim causa finalis causat movendo ad sui assequutionem, sic causa exemplaris causat dirigendo ad sui imitationem. §

Nota bene: in exemplari obiectivo consistit tota Virtus causae exemplaris. Probatur facile: Virtus causae exemplaris est id, quod est causa exemplaris; sed exemplar obiectivum est causa exemplaris: ergo Virtus causae exemplaris est exemplar obiectivum. Probo minorem: causa exemplaris est illud, quod Artifex intendit imitari. Sed exemplar obiectivum est illud, quod artifex intendit: ergo exemplar obiectivum est causa exemplaris. Maior est evidens: Minor eiusdem sillogismi probatur; quia Artifex non intendit imitari suam cognitionem; sed potius obiectum mediante cognitione propositum: ergo etc. §

Ex hac doctrina duo colliges: Primum exemplar obiectivum esse aliquando statuam, vel picturam; quando saepe pictor intendit imitari statuam, vel picturam: non vero obiectum repraesentatum per statuam aut picturam, ac proinde dirigitur intentionaliter ad statuam aut picturam: Si tamen intendat imitari ipsum obiectum, ut quando Caesarem, Caesar erit exemplar dirigens intentionaliter Artificem. Secundum causam exemplarem non esse absolute causam; quia est causa intentionalis non vero physica; idem non causat tribuendo esse rei per se, sed solum movendo intentionaliter, vel causa altera, quae movet, provocat nempe; sed quod non causat tribuendo esse rei non est vere et proprie causa: ergo causa exemplaris etc. §

Circa effectum causae exemplaris, ut talis nihil superest dicendum. dicimus tamen, necessarium esse, ut aliquid sit effectus exemplaris fieri ex intentione imitandi causam exemplarem. Circa causalitatem causae exemplaris dubitari potest, quaenam sit. Respondeo Causalitatem adaequatam causae exemplaris consistere in cognitione causae exemplaris ex intentione imitandi illam, et in actione artificis, qua ponitur effectus. Probatur: quia illud est causalitas causae exemplaris medio quo exemplaris causa ponit effectum. Sed media praedicta collectione causa exemplaris ponit effectum: ergo praedicta collectio etc. Minor probatur: Medio illo ponit causa exemplaris effectum, medio quo ponitur effectus ex intentione imitandi causam exemplarem. Sed media praedicta collectione ponitur effectus: ergo media collectione causa exemplaris ponit effectum. etc.

§ Haec pro causis tibi tractatione dicta sufficiant.

§ Liber 3.us Physicorum. §

§ De Infinito §

Accesit Tempus tandem, quo pro sudore laborum quie[tem] et Iulerem Vtilitati que Vestrae, ac Vobis quidem polliceor me nunquam; aut laborem deflexeram quem profectui Vestro Vtilius fore Iudicabero; nec Vestrum in Studiis ardori diffidam; quin potius Credenem eo perventurum profectum, Vt Discipulorum insolens fama mea Preceptoris solenni pareat in posteros nomen; Sed ne assuetis insueto Vos facere Videar, eandem Methodum prosequar, quam alumine habuis[ti] physi[c]ae. Et quidem animus est Brevitate, cum claritate, quae semper mihi loxdi fuit; ad potero unicum foedus iungere; faxit Deus, vt Votis reat eventus et fidem quam vobis obstringo persolvam.

§ Disputatio 1.a §

De Infinito in Communi.

§

Absolutis De Causis disputationibus Iucundis quidem, ac arte prolixis: Series ipsa ad prolixionem Vt pote infinitam disputem perduxit. Sitimus iam in spatio infinito. Sed animus exit, Specia prope infinitum Breve tempus reducere, ne infinitum temporis infinita durae, solum disputare Videamur; et quidem ut physi solum Videatur, fum Conceptus infinitum examinare; nos latius infinitum, meditantes de infinito agemus, prout à Corpore et Spirituali abstrahente; nec Studiosos aliqua physice narine fragemur. §

Q.o 1.a

§ Natura explicat Infiniti §

Caput 1.um

§ Definit et dividit infinitum. §

Ares Hoc libro 3.o, Cape 7.o: Infinitum appellat, Cuius aliquid semper est accipere extra: ide Cuius per adeo intrabiles ss. quanto Subcibe numerata, alia semper reddita numerata: et ita est ad nullam in Bernes extraquam aliquod invenire quod Sasti declarant verius illa, Cuius aliquid semper est extra. Hoc est Cuius aliqua pars semper Restat numerando, quin aliquando nu- 179 alias

aliquando numeratione fita, perveniri possit ad partem sui aliquam, extra quam alia non sit Assignabilis.

100 Aliqui non infimae notae auctores, infinitum ita definiunt: quod non habet finem, seu terminum, sive quod caret fine: quae definitio non recta visa est: tum propter punctum indivisibile, quod non habet finem, nec tamen infinitum est. quod autem indivisibile finem non habeat, ex eo probatur, quod finis, terminus sit extensionis, cuius incapax est punctum indivisibile: tum etiam, quod finis terminus est correlativus, ne fferat enim ad punctum, cuius etiam expertis est indivisibile. tum denique, quod praedicta definitio magis obscura est quam Aristotelica, cum idem prorsus sit, esse infinitum ac terminum, seu finem non habere. Haec impugnatio praefatae definitionis, pro qua nec ingratitudinis nota in ea uti videar, indicium non feram. Hac enim olim edoctus fui, dum philosophiae operam dabam.

101 Este Blanco hice por dormirme mucho por la mañana comenzando el tercero libro de los phisicos, y de la N. minge quam Aristotelica cum idem prorsus sit esse infinitum, ac finem seu terminum non habere. Haec impugnatio praefatae definitionis, pro qua nec ingratitudinis nota luxe in uti videar indicium non feram. Hac enim olim edoctus fui dum philosophiae operam dabam. Nil omnino clarius

nil omnino clarius: defendendum censeo infinitum, si dicas infinitum esse, quod finite et successive numerando exhauriri non potest. Haec mea videri clarior, et conformior est Aristotelis definitioni. Quod enim finita et successiva numeratione exhauriri non potest, semper habet aliquid extra, sive semper habet aliquid accipiendum, quae erat mens philosophi. Nec obstat, quod infinitum finiri possit, si illud dividas in duas medietates numerando totam et totam: hoc enim casu totum est vocibus illis finite numerando nec minus est quod infinitum finiat infinite numerando: duas autem infiniti medietates infinitas. N. V. postea dicemus. non obstat 2º, quod unica numeratione finiri possit, Hoc enim praecavet terminus ille successive, quod plura dicit, in quibus verset numeratio: quapropter non est vera ratio infiniti si dicas, Hoc infinitum omnes illius partes simul, et semel numerando.

102 Infinitum multiplex esse, nemo philosophorum ignorat: Tum est infinitum imperfectione id est, cuius perfectiones adeo interminales sunt, ut successive numerando eius terminum attingi non possit: sed claritatis gratia hoc ab aliquibus subdividitur.

solent in infinitum simpliciter, et secundum quid: simpliciter infinitum illud est, quod habet infinitam perfectionem nulla admixta imperfectione, qualis est solus Deus. Secundum quid infinitum est, quod infinitas habet perfectiones aliquibus tamen admixtas imperfectionibus, quale est infinitum perfectionum creatae. §

103

Secundum infinitum est in numero, seu multitudine, ad nempe, quod infinitis constat unitatibus: Vg cogitationes Beatorum per totam aeternitatem duraturae sunt in numero infinitae, quoniam quaelibet subinde numerata semper est alia, et alia in infinitum numerando: similiter infiniti gradus gratiae sanctificantis essent infinitum in numero, quia quolibet assignato, maneret alius et alius, sine fine numerando: 3um est infinitum in intensione: Vg infiniti gradus caloris in eadem parte subiecti: 4um est infinitum extensionis, seu quantitatis continuae: ut virga infinite extensa: quod infinitum tot patitur divisiones, quot sunt dimensionis species, proindeque aliud est versus longitudinem, versus latitudinem alterum, et 3um versus profunditatem. Et tandem aliud potest versus omnes partes dimensionis. tandem aliud est infinitum in duratione, quod librum octavum, ut proprium locum agnoscit. §

104

Infinitum dividitur in infinitum categorematicum, sive in actu, et et syncategorematicum sive in potentia. Infinitum categorematicum est quod actualiter habet omnes suas partes, quibus componitur: tale esset infinitum hominum sive Angelorum, si Deus illos procrearet, ut potest. syncategorematicum est, quod actualiter finitum est, potest tamen in infinitum augeri per maiorem, et maiorem additionem: talis est numerus hominum, et angelorum de facto existentium, qui quidem numerus finitus est, potest tamen augeri sine fine per ulteriores, et ulteriores productiones hominum et Angelorum. §

105

Sed pro clariori infiniti intelligentia notabis infinitum non debere esse undequaque infinitum: Hoc est infinitum non eo ipso, quod tale sit debet esse sub omni ratione, seu versus omnes partes sui infinitum. Explorares clarior fiet: Duratio Angeli rationalis a suo creatione initio per totam aeternitatem non est infinita, si fiat numeratio a Die hodierno ad diem creationis, quia subinde numerando talis duratio finietur: est tamen infinita versus aeternitatem, in qua duratura est, quoniam illorum subscribe numerando, nunquam exhaurietur duratio. §

106

Sed rogas an unum infinitum sit maius alio? respondendum est, quod inviolato hominum, Vg maius videtur esse manuum infinitum, et hoc maius capillorum infinitum. Respondeo unum infinitum non esse maius alio formaliter. esse tamen materialiter maius: quoniam omnia sub una ratione formali seu extra comprehenduntur, aliqua tamen habent plus materiae, ut ita dicam,

seu plures res, quaz aliud, Vt cernit in exemplo supra posito. Nihilominus non desunt qui absolute negent, posse vnum infinitum esse maius, vel minus altero, dicunt enim: Hos terminos maius minus, equale et inequale, esse proprietates numeri, qui est plurium multitudo finita. Sed melior mihi videtur prima ad dubitationem responsio, propter convenientias, quibus probat excessum vnius, pre alio infinito. §

§ Cap. 2um. §

1037 Principia aliqua tradit.

Pro Infiniti natura melius explanda aliqua hic à Recentioribus ex Arte tradindi dunt principia. Primum: finitum per additionem finiti non potest fieri infinitum. Sive finitum additum finito non facit infinitum, quod alii sic exponunt: ex duplici parte finita nequit consurgere infinitum. Ratio quia finitum per additionem finiti manet finitum: ergo non fit infinitum. Coaptatur et amplius probat: quia finitum post additionem alterius partis finite finiri potest: sicut enim ante additionem finiri poterat: sic etiam post, quia pars addita, tam finita est, quam pars finita antea: ergo totum ex vtraque illa parte finita finiri potest, sicut quaelibet illius pars, quibus componitur. exemplum esto lignum vlnare finitum, quod si alteri vlnari etiam addat, quis non videt, hoc 2um lignum, tam finitum esse, quam erat quaelibet illud componens. §

1038 2um principium est infinitum esse infinities infinitum. Ratio est facilis ex 1o principio: quia infinitum habet duas medietates vel finitas vel infinitas, si 2um: ergo ex duplici parte finita fieret infinitum quod negat ex praedicto principio: si 2um: Redit idem argumentum de quabet medietate infinita, de qua etiam fieri potest idem dilemma: Vsque in Infinitum. Confirmatur: quia infinitum horum non solum continet vnitates infinitas; sed etiam vinarios infinitos ternarios, et millenarios, nam si binarii infiniti non forent, iam infinitum finite et successive numerando exhauriri posset quod est contra rationem infiniti. idem argumentum instaurat de Ternariis et millenariis: ergo infinitum non est semel infinitum; sed infinities infinitum. §

1039 Vnus fuit Pater Faciolus, apud quem male audit hoc principium: sic enim contra arguit 1o: quia sequeretur quod Deus non posset destruere vnum tantum infinitum, quod contra omnibus probam videtur. 2o: quia in infinito horum dat etiam infinitum oculorum, quae dare duplo maius est, quam horum infinitum; ergo infinitum oculorum erit vix infinitum: horum autem erit semel infinitum, atque adeo infinitum non est infinities infinitum. 3o: quia decem vnitates non sunt Binarii: ergo infinite vnitates non sunt infiniti Binarii. Haec sunt argumenta, quibus hic autor adductus 2um nostrum principium, aversum esse

nare.

nare. §

Neo tamen ad 1um, veram esse sequelam, sicut verum est quod Deus non potest destruere hoc aequum: quod talis ratio non est: si enim infinitum non est unum tantum infinitum seu semel infinitum, quid mirum quod Deus non possit destruere illud? probat autem vir auctor, quod infinitum sit unum tantum, seu semel infinitum, et tunc sequela quae tunc falsa esset, si concederet absurda foret. Ad 2um, nego antecedens argumentum: quod infinitum oculorum erit vis tantum infinitum, non solum erit vis infinities infinitum; concedo solum: itaque tanquam, quam oculorum infinitum est infinities infinitum: si autem velles aliquod discrimen assignare, dic horum infinitum esset semel infinities oculorum autem infinitum esse vis infinities infinitum. Hocque propter excessum in naulo unius supra alterum. malis tamen, ut supra dixi. Ad 3um nego, nullam esse paritatem a finito ad infinitum: aliqui sicut ex finito ex finito resultant duae medietates finitae aequantes totum finitum; sic etiam ex infinito resultarent duae metates finitae aequantes infinitum, atque adeo ex duplici parte finita resultaret infinitum, quod negat vir auctor. §

Secundum principium est: Infinito addi potest vel detrahi pars aliqua finita aut infinita: principium hoc evidens est autem: quod ut diximus, infinitum est infinities infinitum: quod quodlibet parte illi addita, vel ab eo detracta, manet infinitum, seu non esset infinities infinitum: sed semel tantum infinitum. probatur etiam ab exemplo: procreat Deus infinitum Angelorum, nunc enim tolli potest Deus alios Angelos finitos et infinitos superaddere, et superadditos ab eis possit auferre, ab ea tollere detrahere, ut est evidens. §

Q.° 2.°

§ An sit contrarium infiniti quod finis intrinsecus claudat? §

Caput 1um §

§ Illa, quam amplectimur probatur. §

Dimensis illis auctores pro tuenda affirmativa vel negativa illa: praesentium recentiores quos vidi. alii quaestionem instituunt de finis intrinsecis, alii de terminis potentiis alii tandem sine hac distinctione per affirmativam vel negativam defendunt. Communiter tamen est hanc quaestionem de infinito extensione, seu de extensione infinita examinare. Nobis autem melius visum fuit de quolibet infinito eam instituere, tum quod eadem est ratio, quae probat, vel improbat infinitum finis clausum: tum etiam quia ita strictius titulo quaesiti praefixo remus. §

Duplex in hac quaestione extreme oposita sententia: 1a est Patris Arriaga quidem 3o de coelo, dispute 13, an. 4. asserit non repugnare infinitum spatium clausum. Quem sequitur ex Schola hic Disputatione 3, sectione 1a an. 7. Quorum imitati sunt, quas plures et ingeniosissimi auctores in manu scripti. 2a et communis sanat infinitum clausum terminis. Pro hac sententia vide Perez Lincre, lib. 5o, tractatu 4o, Cap. 7o, quam etiam amplectuntur fere omnes auctores, uno vel altero dempto. §

Cum hac sententia 2a. nobis loquendum est, et probandum impossibile esse infinitum clausum terminis sive intrinsecis, sive extrinsecis, sive potius — Probatur 1o. quia de ratione plane infiniti est, cuius aliquid semper est extra: ergo implicat infinitum clausum terminis. Antecedens certum et consequentia probatur: infinitum clausum terminis, non est cuius aliquid semper est extra, sed implicat, quod infinitum tale non sit: ergo implicat etc. Maior probatur: Nam Minor vera est, et consequentia infertur: quia deveniendo ad terminos, quibus clauditur, iam non est aliquid extra: alioquin non essent termini. Sed infinitum semper habet aliquid extra: ergo si infinitum terminis clauderetur non esset cuius aliquid semper est extra, quod implicat, consequenter quia infinitum clausum terminis implicabit. §

Dicent Adversarii, infinitum clausum terminis esse quidem finitum versus extremitates, quibus clauditur; at vero esse infinitum versus medium, infinitum autem non debet esse infinitum versus omnes suas partes, ut supra notabimus. Sit exemplum: Provocat Deus Deum per infinitum spatium, ita quod inter me et Deum intercedat infinitum tempus: Dicunt, spatium hoc esse finitum versus extremitates, scilicet, versus me, et Deum: at esse infinitum, quatenus a me et Deo recedit et accedit versus medium. Item Dicunt: Virga infinite extensa, cuius termini essent A, et B. esset finita versus A et B; at vero infinita versus medium. §

Sed contra est 1o. quia spatium illud (idem dicito de virga) subscribere terminum posse: quod non est infinitum: consequentia est legitima, probatur antecedens: terminum illius spatii, vel Deus per tangi posse subscribere. Sed spatium cuius terminus per tangi posse subscribere finitum posse: ergo etc. Minor namque non potest, et consequentia infertur: probatur ergo Maior: quia si terminus illius spatii per tangi non posset subscribere, non esset terminus: Deus enim dicit, quod terminat, si enim subscribere ille per tangi non posset, illud spatium terminum non haberet, vel terminus illius non esset terminus, quod implicat. §

Modo sic, sed terminus dimensionis per tangi non posse quin illius medietas attingat: ergo medietas illius spatii etiam per tangi posse, et consequenter tale spatium non erit infinitum versus medium, quae erat solutio adversariorum. Minor supponitur probatur. quia ut terminus dimensionis per tangat, necesse est, ut omnes antes partes attingant, ut

Ut videre e in virga ulteriori cuius ultimum punctum, qui tunc e illius spatij pungi non poe, quin medietas illius virgae attingat. Sed una ex partibus illius spatij medietas e: ergo tunc illius spatij pungi non poe, quin illius medietas attingat; atque adeo tale spatium non e infinitum versus medium. §

Contra e 2°. Dividat Deus unam virgam finis clausam et sumo medietatem unam narrandam et hic arguo et incipio a puncto praecisionis: Medietas haec tota pcurri poe successive: ergo virga non praecisa finita non erat versus medium. probatur: medietas haec pcurri poe a puncto praecisionis versus terminum A; sed tota medietas N perdurente sub puncto praecisionis et puncto A: ergo tota medietas pcurri poe successive. Minor et consequentia constant. probatur Maior: quia punctum praecisionis e principium illius medietatis, ac proinde ab illo incipi poe narratio: quae autem narratio fiat versus terminum A non narrant adversarij: ergo etc. Unde etiam infertur, medietatem istam ee finitam: idemque sic de altera; consequenter ex duplici parte finita fieret infinitum, quod e contra primum. §

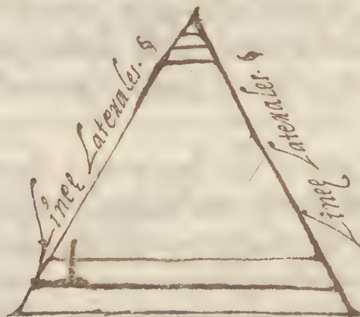
Solet 3° probari Nro. consequentia argumento hoc. Procreat Deus infinitos lapides extensos clausos inter terminos A, et B. tunc hic arguitur: haec extensio esset finita, et infinita: ergo repugnat. Probatur antecedens Coad 1am pem. Coad 2am enim e consequentia oppositae illae: non oes lapides illius extensio non distant infinite a puncto A: primus enim, 2us et 3us finite distant: ergo post oes lapides finite distantes, sequitur unus infinite distans a puncto A: ergo per praecisam additionem unius lapidis finita extensio finita fit infinita. Et haec ultima consequentia: quia lapis ille qui incipit infinite distare finitae; hoc autem implicat, quia iam finitum additum finito faceret infinitum, quod e contra principium. §

§ Sed hoc non nimis nititur fundato ad probandam conclusionem. poe enim idem argumentum retorqueri in quo est infinito tamen non concluso. et quidem duratio infinita a parte post incipiens a die hodierno, hoc argumento probatur ee finita et infinita: infinita, ut supponitur, finita autem; quia non oia momenta talis durationis distant infinite a die hodierno, sit proximiora: ergo post momenta oia finite distantia, sequitur aliud infinite distans a die hodierno: ergo per praecisam additionem unius momenti duratio finita fit infinita. fateor quidem, me nunquam hoc argumento probaturum conclusionem, licet usque disparitatem inveniam adversarijs reddendam, si forte petitam. §

Propterea melius probatur consequentia argumento facto in eodem colle lapidum clausa terminis A et B. Penultimus lapis huius collis distat infinite a to

Si enim infinite indistaret, nec — nec ultimum distaret infinite: quod etiam lapis immediate ante, qui est ante penultimum infinite distat, et idem fit argumentum de quocumque alio per lapidem retrorsum numerando versus tertium lapidem: quod etiam lapidem proximum, [illegible] primum, vg. 2um, 3um infinite distant a tertio, quod est implatorum: atque adeo implatorum esset infinitum clausum terminis, quod tale absurdum paret.

Sed iam ad efficacissimum omnium argumentum deveniamus portentosissimum s[ic] Pyramidis, quod ita efformatur. Procedat [illegible]: Duas lineas infinite distantes a puncto A, ex quo oriuntur, deinde ducatur aliarum linearum ab extremitate unius ad alterius extremitatem: quod facilius in subiecta imagine perspicies: Centrum.

Tunc sic argutor: ultima linea huius Pyramidis, quæ Vasis dicitur esset infinita, et simul finita, quod implat: quod etiam implat pyramis: et consequenter infinitum clausum terminis. Antecedens probatur [illegible] pars: quod ea linea habet eam distantiam, quam habent lineæ Laterales, quibus clauditur; hæ autem sunt infinitæ: infinite enim distant a centro A, ut supponit argumentum: ergo ultima linea, quæ Vasis dicitur est infinita.

Quod autem sit etiam finita probatur, quod non omnes lineæ ductæ à Costa in Costam sunt infinitæ, ut patet in illis, quæ immediate sunt centro: quod post omnes finite distantes sequitur alia, quæ infinite distet a centro, atque adeo dabitur aliqua omnium finitarum maxima: da, hanc esse penultimam, seu immediatam Vasi: quod ultima seu Vasis non esset infinita. Probo hanc [illegible]: ultima hæc linea excedit penultimam excessu finito, sive aliquot puncta: quod non est infinita: alioquin per additionem finiti fieret infinitum. Hoc argumentum adeo insolubile visum est Patri Arriaga, ut fassus sit, se non invenisse solutionem; sed minori tenacitatem

prius

prius indicij; quippe si fiteris argumento Huius efficaciam, praeclaram nondeserit, ne alioqui mentem desserere videatur. §

Sed audiamus ingeniosum Authorem, cui facile videtur respondere argumento, dicendo nullam esse lineam finitam post quam immediate sequatur alia infinita, dicere quod sit omnium finitarum Maxima, et non erit, et quod ita per augmentum finitum fieret infinitum, quod implicat. Sed quis non laudet ingenij Huius subtilitatem mirandam qua praevidet, et praevenit absurdum locorum ex sua doctrina legitime illatum. §

§ Cap. Quintum §

§ Solvit argumenta. §

Primum sit. quod subscribe numerando non potest exhauriri infinitum. Sed quod subscribe numerando non potest exhauriri, potest claudi terminis intrinsecis: quod Et. Consequentia infertur ex maiore definitione infiniti. Probatur minor: virga infinite extensa ab oriente in Occidente, posita est. Sed Haec virga haberet aliquam partem quae subscribe numerando non posset exhauriri: quod quod subscribe exhauriri non potest claudi potest suis intrinsecis. Probatur Minor: Haec virga continet suam medietatem quae subscribe numerando exhauriri non potest: quod est infinita: medietas enim infiniti, infinita est, ut diximus. Hoc argumentum supponit, quod probare debebat. Quod enim sit num talis virga infinita sit, quod non probatur. Sed potius supponit ex qua suppositione bene infertur medietatem esse infinitam, stando principijs. Alio infra, Illorum mani nando minorem ad Huius probationem: non etiam minor; cuius probationis minor etiam est falsa: casu dato partem: agitando non supposito ut terminos oppositos, quod sit talis virga infinita sit: nam est infinita vel infinita est etiam est finita ac proinde implicatoria. Unde non sequitur medietatem esse infinitam, inqua propter ea tota ruit erat argumentum. §

Secundum sit: post infinita ea momenta Eternitatis a mundo condito potest Deus alium condere mundum: Sed inter utrumque mundum intercederet infinita duratio temporis clausa terminis, sit = Duobus momentis alterum Creationis Huius mundi et alterum Creationis alterius: quod non repugnat infinitum clausum terminis. Consequentia infertur: minor est certa: probatur: quod maior, nam sicut Deus post infinita momenta Eternitatis condidit Hunc mundum, Cur non poterit alium condere post infinita alia momenta a mundo condito? — Tertium probatur: producat Deus Lineam infinitam a puncto A versus Orientem, ita quod post infinita puncta aliam transversalem lineam producat per medium illius, quae figuram Crucis efficeret. Linea Haec infinita continet terminos duos, scilicet puncto B, et illo puncto, quo linea recta praecindit, ut Crucem efficeret: quod Et. §

Hoc argumento,

et illius demonstratione multum fidunt adversarii. Sed illius solutione ego non dissidam. — Reo enim numerando manere, ad probationem dico dupliciter esse fere infinitam: quod subsecibe numerando monta eternitati postquam mundus conditus fuit nunquam exhauriet ea duratio illa infinita, semperque habet aliquid extra, quod est durare infinita: ac proinde tale spatium est infinitum. At vero Deus subsecibe numerando monta infra mundum conditum et condendum, totam illam durationem infinitam potuit percurrere, consequenter exhauriet illum per tingat ultimum montium post quod alter mundus condendus est. Pretera quam quod implicat, quod Deus subsecibe numerando perveniat ad aliquem montium de quo afirmet, iam infinita transierunt usque ad alterum mundum. Ad confirmationem reo, implicare enim dictarum lineam quae alia transversali in forma Crucis intersecanet propter rationem nostram conclusionis et solutionem in toto argumento allatam. §

Cum autem confirmet plurium argumentorum, quae quorum libera alii autoribus reputant in unum conferunt, ut unitas unita crescat. Et quibus eandem vel fere eandem solutionem omnibus exhibendam censeo. 1º procreat Deus infinitos lateres ulnares recto ordine, quos super statuat alios semi ulnares, qui illi omni occupent ulnares subpositos: in hoc casu medietas laterum ulnarium inoccupata relinquet, consequenter quae lateres ulnarii occupati claudent tria, nempe 1º latere occupato, et altero non occupato. 2º procreat Deus infinitos montes lapidum maiores et super singulos singulas formicas, destruat montes et congreget formicas, in hoc evenient inesse infinitum formicarum claudi tria spatio sit a montibus relicto et a formicis non occupato: quod est. 3º procreat Deus infinitos lateres alios, et nigros, unum post alium, destruat albos et comprimat nigros, est contra: tunc enim lateres relicti minus spatium occupabunt, quam tota collectio, consequenter claudent tria spatio sit relicto ad structum: quod est. §

Non me latet, non nullos aliquos predictas hypotheses negare, sed hoc potius est onori succumbere, quam solutionem argumenti prestare. Propterea admissis allatis in argumento suppositis, reo ad tum, lateres ulnares non claudi infra dicos illos, quos assignat argumentum: quoniam subsecibe numerando et incipiendo a 1º nunquam perveniet ad ultimum occupatorum: quod idem accidit lateribus semi ulnaribus. Ad summum probat argumentum, unum horum in toto tum manum esse alio, quod nos non negamus, sub distinctione supra data. Ad 2um idem dicendum est; nam subsecibe numerando formicas nunquam deveniet ad spatium illud a montibus relictum, quod nanum erat, ut spatio illo, claudenent formicae. Ad 3um.

reo

reo duquendo ppne illa tunc laterales velicet minus spacium occupabunt materialiter loquendo non mareo; maerialiter loquendo, scedo mareo. Tamen enim latere, velicet quarum tota collectio non possunt finiri ideo materialiter occupabunt spacium; quod tamen tota collectio plus mae het, ideo materialiter plus occupat spatii. §

Arguit 4° ex Arriaga.
Int hoem et lapidem poles ss infinite species anali, inas sectiones et inas sectiones rei quantum lapis sit tus, et ultima ho sed hee species analum infinite cluderent tus lapidem sicut et hoem: quod non regnat infinitum clausum tui. Ideo, redendo mareo et nando supotum minorem; quod ho, et lapis essent tui illarum specierum non essent tui intrinsici ut fatet Arriga, neq. essent tui extrinsici. quod prat; quod tum extrinsecus e ad quem ultimus extrinsecus pervenit nulla ante illam specierum ad lapidem immediate perveniret. Quales enim alia e polus, ut supponit argutum quod hoem et lapidem nee neq. tum intrinsicum neq. tum extrinsecum.

Capt 3um
Reddit Pyramidale argutum.

adeo fenax extitit pyramidale argutum, ut utrang sas praxe et repraxe simul videat. Vidimus supra, qui utrariq illam impraxet, videamus modo quo pacto nostra eadem pyramide impugnet illa. Et ne fastidio sie id repetam vide supra potam figuram: sic quod arguit. Aliquod puntum lineae lateralis infinite distat a centro: quod linea transversaly ducta ab hoc punto ad alterum alterius lineae transversaly sibi correspondens infinitae: quo polus e extensio infinita clausa tui. Prat hec ultima lo: linea transversaly ducta ab uno ad alterum punctum lineae lateraly het eandem distantiam, quam hent punta lateralia. Sed hec pu distant infinite et claudunt lineam laterale: quo polus e extensio infinita claussa tui. Ed d ante punta lineae lateraly distent infinite int se prat, quod tantum distant int se quantum distant a centro; sdistant infinite a centro ut supponit: quod E. §

Ut hoc argutum solvat, et retorsionem, quae in nos retorqueri possunt aditum recludamus, nota, quod immediate versus aliquam pem tantum infinitum seu non infinitum, unde quaq. seu ex ol pe nulla paris illius distat infinite a toto seu forte versus quam non e infinitum sed finitum. Appono explum: virga infinite extensa ab hac aula versus meridiem nullum puntum quantitatis hujus virgae distat infinite ab aula. Hoc evenit, quod a quoquiq. punto velis eam nu-

nurare verus illam aulam, tum inveniri, extra quem punctum non reperiri videlicet punctum a quo virga mea possit extendi ex hac aula: ac proinde nullum est punctum virgae infinite distans a suo inceptionis; et idem dic de quolibet monte durare incipiente a die crastina verius aeternitatem a parte post; nullum enim istius durationis momentum infinite distabit a die crastino procedendo naturam. §

Quod non eveniret infinito undequaque tali seu ex omni parte: in eo enim et similibus infinitis, quaelibet pars, seu punctum illius infinite distabit, quia quocumque versus fiat numeratio nunquam finem reperiet: exemplum sit virga infinite protensa versus orientem et occidentem sine termino: a quovis enim puncto incipias numerare versus orientem, vel occidentem, nunquam finem reperies; ac proinde quodlibet illius punctum infinite distabit: et idem dic de aeternitate a parte supra, sive a parte ante et a parte post.

§ Dices

Contra: quod distat, ab aliquo distat: quod si punctum quodlibet extensionis versus omnem partem infinite distat infinite ab aliquo termino distat. Confirmatur quia non implicabit, quod punctum aliquod extensionis infinite versus omnem partem infinite distet a termino suae inceptionis. Resp. verum quidem esse, quod distantia est correlativa termini, propterea quod semper aliquid debet distare alicui debet terminus a quo distat: hoc totum verum est loquendo de ente infinito. At vero in propositione nostra in has angustias cogit, compellens nos verba vocum proprie significationem appropriantes infinito, aliquo modo id exprimere: propterea proprie loquendo verum est, nullum punctum extensionis versus aliquam tantum partem infinite distare infinite a termino puncto in extensione autem versus omnem partem infinita, etiam verum est quodlibet punctum distare infinite; at improprie loquendo, propter naturam vocis distantia relativa. §

Poterat quidem verum necesse esset res omnibus destituta autoritate plurimum assentientium dare relationem ad terminum impossibilem, contra quam doctrinam dici poterat quodlibet punctum extensionis infinite versus omnem partem distare infinite a termino impossibili illius quod nonnullum minime videretur: siquidem cognitio alterius Dei refertur ad alterum Deum impossibilem, rationem Cuius explicant, et alio modo, quem non vacat referre, et plures philosophi affirmarunt causas efficientes referri ad suos effectus praedestinatos impossibiles. Secundo respondere potest, punctum illud extensionis infinite versus omnem partem distare infinite comparando illud versus ultimam partem illius orientem, sit et occidentem, in qua solutione aliqua potest consulit relatio. §

Hinc facilius apparet vera

Pyramidis solvendi: ideo nando integrum entimema et subsillataz coaz: ad=
quationes utrusq. sterra maxi, no mixe, et coaz. Ad id, q. ultimo addit, dico,
lq lineq saxale tantu distant int se, quantu a centro. no tamen a centro di-
stare infite, propt rae supra datas. si aute a centro supponit distare infite id
pro lito sit, et nobis in resultu. Admittimq q lineas saxale ee infite extensas
namq tandq infite distare a centro. q neq lin aliquas sui pem, ita distat, neq
lin se totas: nemo enim a se distat: talis q linea minime infite distat a
centro. §

§

Disputatio 2a

De Infito in particulari.

Infiti nara explat, et difficilioribq que ad ipsu spectant difficultibq expedit faci-
lig ad faciliora que restant difficultes examandas deueniamq. faxit Deq, i de
particulari infito tratum praclare auditorum ipsiq expediamq.

Qo 1a

§ De Infito in nuno et intensione. §

§ Captm 1 §

Posse Multitudo catice infita.

Aliqui hic importune sane irretitq sl proemiali quada questione, de infito sin-
catico querendo, t possibiles multudo, ras dici deq quobt alio infito sincatice infitas
quaz lente importuras lidus exdicendy: Si enim hi oes munit alterunt
poles ee multiding catice infitas, a fortiori vidit inferri, poles ee multiding
sincatice infitas, lin ergo prenuam illas restituunt questiones. Sed unquisq in
suo sensu abundat, ut aiebat Hieronimq. § §

Sed q n deferenint Heretici, qui sec-
tatores Wiclefi dixerunt Deum n posse crare anas in infitum. Sed ad lentiq
nunq, ideo locq videt questioni delingi, cui ideo a patribq et nouo 1o ab au-
toritate Cilij Constancienses, cuius sene et ro 15 dannant ex rone, citati Here-
tici: q poe Deq anas in infitu crare. atq adeo sl sincato infite, 2o auto-
rite Diu Iustini, qui quoerite ? n alit prat, Deum crare mundum, q dixille nisi
q unu crabit, sed lin posset poles alios crare, eum sexua acci pe. qui=
plures soles effurere n poe ne unumquidq, et quisq unu poe facere nario
plureq facere idq poe. Unde infert, Deq qui potuit crare, quas crauit, nario
alias crare poe, loent q infite sincatice Monate. 3o tandq a rae, q n

n alit infita Dei poa quat; nihi; q infite N. sui, quos respicit. §

Dicit praeterea difficultas, an sit possibilis multitudo Catica infta, sive an sit pole, q Deus simul producat infitas Creaturas, sive Angelos, sive hoes? Impole ee tale multitudinem afirmarunt multi Thomistae sequuti praesertim Suarez, disputate 30, Metaphisicae, sectione 17, nº 18; e contra Vero tale pole multitudinem ee asseruerunt Pater Fasolus, 1ª parte, questione 7ª articulo 4 Dubitatione 1ª, Barquez Ibidem, Hurtado, quos refert, et sequitur Lince, lib 7 o-pusculorum, tractatu 3º, Capite 4. §

Sit N. Dico.. poe Deus simul producere infinitam Caticae vel multitudinem. Probatur 1º: Deus infitas Creaturas poles sed poe simul producere illas: q poe Deus simul producere infitam multitudinem. Maior n poe: infinitas enim earum Creaturarum possibilium coainferent: probatur: q minulla ex Creaturis possibilibus regnat alteri coexistere. Unde Deus habet Virtutem Suficientem producendi illas: e enim infinita Virtus Dei productiva: q poe Deus illas illas producere. Ans e certum: probat coa: q Deus possit simul producere illas nil aliud e, nisi q ee int se n regnent; et Deus heat Virtutem Suficientem, sed neque ee regnant int se, et Deus het Virtutem Suficientem: q &. §

Probat: q infiniti hoes sunt ens reale: q possunt existere simul. Probat ans: q oes illi hoes hent Verum Conceptum honis. Probat coa: q ens reale poe realiter existere: sed infiniti illi hones sunt ens reale: q possunt existere: Dices: infiniti illi hones n sunt ens reale, ut infiniti sunt, sed ut Unusquisque hono. Sed contra e, q multitudo n tollit a beingra-em entis, pt: q p se Unusquisque Unus e ens reale: q Duo: q Centum, et sic in infinitum: q tota collectio e ens reale, sed implat, q collectio entium realium realis n sit: q illa collectio e ens reale. Probo Hanc coam: q oes hoes dividue componentes illam collectionem sunt ens reale. Sed implat q collectio entium realium realis n sit: q illa collectio e ens reale; Coent q infiniti hoes, ut infiniti, sunt ens reale. §

Dices adhuc, posse aliquas collectiones ee poles, quarum partes possunt simul existere: collectio enim duplicis diei poles e, nec tamen duo illi dies possunt simul existere, idem dicunt de collectione assentionis et dissentionis, quae licet poles sunt, n tamen possunt simul existere: q idem dicendum e de collectione honum infinita, quae licet possunt existere, regnat tamen eorum simultanea existentia. Sed contra e, q manos tae disparitas; duo enim dies n possunt simul ex

exere: q° essentia subsistiva, quia propter exigunt unum exere post aliud et sibi assentiens et disting: q° actus qui distrahunt illos aliquid alium exalit excludit, rae cum op pony regnant exalit simul exere. Quod non accidit in hoc infinito, in quo nullus illius collis negat alterum exere.

Cap. 2um

Solvit argumenta contraria.

Multis conantur ad evertendum argumentum nostrum, desinere in praxe et quidem ut fallo iudicant efficaciter, ne dicant evenire, arguit 1° Arriaga: si exerent infiniti Angeli Deus cognosceret in illa colle Angelos finitos et infinitos: q° cognosceret numerum omnium finitorum maximum. Sed hoc implicat: q° etiam multitudo categorice infinita. Tum ans e evenit, q° Deus cognoscit illam collem. Sequela probatur: 1a loa prat; q° Deus cognosceret, ubi finiti angeli finirent et ubi infiniti incipere... Sed numerus ubi infiniti terminant est omnium finitorum maximus: q° etc. Tam est illa minor suppta prat: q° si Deus addat unum Angelum numero finitorum maximo fiet infinitus. Sed implicat quod finitus numerus fiat infinitus per additionem finiti: q° etc. Illa e certa; q° numerus ... omnium finitorum maximus est infinitus aliqui erant non esset finitorum maximo.

Hoc argumento iudicat Arriaga totam rem conuinci, sed fallit, facilis enim est solutio: Reog°, Deum cognoscere eam collectionem, ubi est, praeterea non attingere numerum omnium finitorum maximum, qui nullus assignatur, tum ... rae in argumento allata, tum etiam, quia si alius finitus numerus restaret illi addendum, sibi non esset omnium finitorum maximus, quo tota vis corruit argumenti. Si enim talis numerus nec est nec esse potest, quid mirum, quod Deus illum non cognoscat: sicut in collectione hominum possibilium maximum non est, quod Deus non cognoscat hoc est quem, vel quod sibi. Hic nunda est 1a loa: ad probationem nanda est maior, ... argumentum ... verum ..., de exerum ... nos. 6.

Praeterea hoc argumentum manifestum fit retorsione in multitudine sincategorice infinita, quam admittit Arriaga. Sic argumentor: in multitudine sincategorice infinita cognoscit Deus finitos et infinitos Angelos: q° cognoscit numerum omnium finitorum maximum, probatur loa: q° Deus cognoscit ubi sistit multitudo finita, et ubi incipit infinita: numerus qui ille qui claudit multitudinem finitam est omnium finitorum maximus et hoc implicat per totam in argumento implicationem assignatam: q° vel implicat multitudo —

Lineatæ inscripta, et Calceæ inscripta non impleat. 6.

Nihil Deest.

Sed vistas. Pret oes nuros fitos ne alig fitg nurando. Sed Hec collectio e nurg oium fitoru maximg: q talis nurg psolus e. Progrediond. Sed in illa collectione dant oes nuri fiti: q pret illos n e alig fitg: q infitg. Probo loaz: q post oes fitos nuros n restat alig, nisi infitg: q Q. reo nando mine: q illa collectio compont ex infitis nurg fitis, pret quos alig n dat nurandg: q in illa oes fiti nuri continent. Vnde illa collectio n e nurg oiu fitoru maximg. potg enu e nurg infitg. Ad ratione penultimg cognate, no supotur, supponitenu, q nuri fitis terminatg alicubi, et unde incipiant infiti, q ridiculu e, et penitg narazinfiti ugno rare.

§. Arguit 2o: ponamg infitos hoes et singulis singulos gladios tribuamg, quos oes deponant. Tunc sic: gladij essent fiti et infiti. Sed Hoc implat: q etiaz id, Vnde sequit. Maior ad ... prim certa e; hoes enu infiti essent, Vent q gladij, qui tot sunt, quot hoes. Loadtaz Vero prim prat: siquibt ho resumeret duos gladios hi finirent manerent quippe medietas ho sine gladijs: q esset fita. Vent q collectio gladioru esset fita et infita. Dono arguto solutione, quaz supert. Dicorgit q gladij finirent tamen p ablatione infitaz gladioru: gladij enu hauxirent p ablatione ab infitis hoibg factaz: q d aute in fitu finiat p ablatione infitaz n opponit infito, alioquin p Vnicaz sui destructione n posset finiri. §

Supponit infiti hoes manerent luz gladij Praeterea, ut arguitur supponi infiti homine manerent luz gladis, q eueniren poe quin gladij sunt infiti: q aute infert e, q maneat binarliu gladioru, q e infitu: quippe medietas, n fiti, que etiaz infitae. Vnde admissa Hypotesi, nanda e maior ad tazprim ad Huiy pratione, de quo arg: siquibt Ho resumeret duos gladios Hi finirent p infitoz ablatione, ncedo arg; Hi finirent p fitaz ablatione, noarg. Tu e Ostraraez infiti, n Vero luz, ut ex se pt.

Arguit 3o: Si Deg proceret in eternite infitos Angelos, Hac lege, q in singulis horis Vnu nunquenq proceret. Hec Angeloru multudo esset fita, q aute sit infita. Hos suponimg: q implat talis multudo. Prat arg, q transactis tot horis, quot erant Angeli procendi, deVniet ad Hora ultima quaz n e aliquis Angelg procendg: fitg q qlunes Il dies et Anni eternites, quaz hora, atque adeo finient hora fitis angelis in illis procendis restante adhuc eternite, Vent q Angeli erunt fiti. No multitudine illaz Angloru ee fitaz q Vnebat arg, et no etiaz loaz. ad antis prationem

disquo ary: transacty tot hory &c, deueniet ad horas ultra quas &c. per infinitas numeraes decedoary, deueniet per numerationes finitas, no ary. itaq. transacty infinity hory inquibg singuly singuli Angeli producerent, fuerent Angeli infiniti; sed hoc non per numeraes finitas, sed per infinitas quae non e contra nature infiniti. Ad summum, q probat argutum e unum infinitum ee maximum alio, q diceming sub distinctione supradata.

§ Arguit.

4. Si exiterent infiniti hoes et hi lapide movendo applarent daret motg instantaneg. sed hic implat: q et id unde sequit. Maior probat: q eo celerig lapis moveret, quo esset virtg motiba maior virte. sed motg celeritate e instantaneg; nullg enim celeritas excogitari pot; q lapis ille moveret instantanee. q d autem motg instaneg repugnet nemo dubitat: q &c. - nomaxe ad probationem, illa maior, no supposita minore, q sit polumotg instaneg. Motg enim ex suo conceptu formali petit duo instantia unum, inquo terminus amove e in termino, a quo et alterum inquo e in termino ad quem: motg enim quantumcumque celerrimg non amittit naturam motg; unde motg illg lapidy, qui profecto esset omnium celerrimg non esset instaneus; q talis motg repugnat, qui ipse non haberet naturam motg. §

Seniora alia pro ponunt a

Tostis: oe creatum in infinitum excrescendo exinstitione Divi Thome, ut falso credunt. - tum; q omni e participatum, qualis esset illa multitudo e finitum: q finita esset illa multitudo. 2o. q oe creatum e sub genere et differentia, quae essent fini infinitum q repugnat. infinitum enim enim non het terminum: q &c. 3o. q omnis multitudo e species numeri; sed omnis species numeri e finita: q illa multitudo erit finita; atq. adeo implat multitudo infinita. 4o. q oe productum a Deo cadit sub certas Dei intentiones, sub qua non caderet multitudo illa, ut pote confusa et indeterminata. §

Seniori bg hu breuiter rendum. Ad 1um

disquo ary: oe ens participatum e finitum in perfectione, dedo ary; e finitum in numero, l extensione, no ary. Itaq. oe ens participatum het in perfectione certos locentios. q. non e infinitum in perfectione; atq. adeo tale infinitum repugnat. non ita ens participatum repugnat, q heat unitatem in infinitum, ut vidimg. Ad 2um neo oe creatum cadere sub genere et differentia, nec tamen obest, q hic tri claudat infinitum alioquin Deg non esset infinitum perfectionis cum heat etiam suum geng aut quasi geng et suas differentias aut quasi differentias. Ad 3um, no minorem: species enim numeri infiniti non e finita, q autem communit dicat, q omnis species numeri sit finita, e; q loquit de nro,

et speciebus illis, quas cognoscimus extentis. Ad 4um dico, multitudinem illam cadere sub certam, et determinatam Dei intentionem; sicut etiam cadit sub claram et certam Dei scientiam. Unde torque argumentum dicendo, quod nec multitudo sincategorematice infinita caderet sub certam Dei intentionem, vel etiam per sectiones divina non caderent sub tales intentiones, quod absurdum est.

§ Cap. 3um §

De infinito intensionis et durationis.

Intensio communiter à philosophis definitur additio gradus ad gradum in eadem parte subiecti. Hoc supposito, sit numerus 1us: possibilis est intensio categorice infinita caloris, hoc est, quod infiniti gradus caloris v.g. vel gratiae sancti-ficantis simul reperiantur in eadem parte subiecti v.g. ignis. Probatur: possibiles sunt infiniti gradus caloris, vel gratiae. Sed hi non repugnant poni in eodem subiecto: ergo talis intensio non repugnat. Maior grata quaestione antecedenti, minorem probo: tales gradus non repugnant, nec inter se, nec in eodem subiecto existere, rursus non repugnant a Deo produci: ergo possunt simul poni in eodem subiecto. atqui hoc posito constituunt intensionem: ergo possibilis est intensio categorice infinita.

§ Confirmatur.

non implicat, quod Deus in anima damnati singulis aeternitatis momentis producat unum gradum caloris, itaque altero producto, alterum conservet; sed hi gradus constituerent intensionem infinitam; non possent enim subinde mutando finiri. Deinde essent in eodem subiecto, scilicet in eadem anima quo non amplius requiritur ad infinitam intensionem: ergo etc. Deinde confirmatur: probabiliter satis assentiente in Christo Domino fuisse gratiam et virtutes infinite intensa. Quam sententiam docte defendit Pater Ripalda, et Arriaga de incarnatione disputatione 32 sectione 3.

Sed opponens 1o si alicui tribueretur infinita gratia non posset ultra mereri, quod non est dicendum: ergo implicat intensio categorice infinita. Respondeo 1o concedendo illum non posse ultra mereri, et consequenter tale infinitum repugnare, hoc tamen non improbandi omnem intensionem infinitam. 2o, respondeo negando antecedens, quod ultra infinitam gratiam possibilis est alia maior, quam posset mereri ille. non enim eo quod aliquid infinitum producatur omnino exhaurit. Nec obstat, quod opponit Hurtado, scilicet omnes intensiones naturales esse finitas, quia omnis intensio est disposita ad aliquam formam, quae nulla petit intensionem infinitam; sed finitam; v.g. ignis intensione octo graduum caloris. Respondeo ergo, talem intensionem non fore naturalem, nec petitam ad productionem naturalem alicuius formae, sed solum ad ostensionem omnipotentiae.

Sed non silentio praetereo mittamus ingeniosam cuiusdam recentioris operam, qui visus est repugnare intensionem sincategorematice infinitam. Ita enim arguit:

Sed daret intensio sincatice insita cuius omnes gradus simul exerent, et simul non exererent. Sed hic involuitur manifesta implicatio: quod Cl. Mayr quo contrarie habet contradictionem eius partes: nec enim distinguitur insitum laticum, a sincatico, quod hoc petit omnes suas partes simul non exerent, contra tamen ... etiam facile probat eadem maior: intensio petit omnes suos gradus simul extentes: quod intensio insita petit insitos gradus simul extentes: Deinde quod sincatica petit eosdem simul non extentes: quod implicat talis intensio. §

Scio tamen, facile dissolui ingeniosum istud argumentum nando maiorem, ad probationem vero quam, distinguo autem: intensio petit omnes suos gradus exalitur constituentes intensionem simul extentes, concedo autem: omnes suos gradus non exalitur constituentes intensionem, simul extentes, nego autem. Distinguo etiam locum: quod intensio insita sincatica petit insitos gradus simul extentes nego contra: quod intensio insita latica, concedo, contra. gradus exalitur constituentes intensionem sunt, qui reddunt subiectum magis quale. Unde si subiectum habeat duos tantum gradus caloris, ... habet intensionem caloris exalitur, caeteri quidem reliqui gradus si plus sint in subiecto non ... ad constitutionem metaphysicam intensiva. Unde constat quod intensio sincatica non petit insitos gradus simul extentes, quod eos non petit, nec quod unio, ut ... nec quod sincatica, ut patet. § §

Quod si dicat adversarius, constare intensionem petere omnes gradus simul exertes, quod insitam, hoc ratione probare poterat, non est insitum sincaticum. ... licet ratione sincatica non petat omnes suas partes simul extentes, petit tamen ratione insiti: insitum enim est, quod ... fieri non ... tamen fieri sincaticum suas partes simul extentes. Rebit ... ista sincaticum fieri non posse, si naturaliter sint non solum partes eius simul extentes sed etiam poles: ... ego ... Quod autem attinet ad ... insitam, extra dubium debet esse certum quippe a Anglis et Anglicanis ... existimatos pro insita exemplis monstrata. Unde nemo talem ... possibilitatem ..., nisi se ... Catholicum neget.

Quaestio

De extensione insita.

Caput tertium

Quas proponit et praeambule legit ...

Supponendum esse posse insita loca extensa, sine insita expansione, ... ut ... insiti lateres, insita ligna: nulla enim in eo apparet implicatio. Hoc ...

Sit inquirimus, an ea bona, quae diximus possibilia, ita a Deo ordinari possint, ut infinitam constituant extensionem, et corpus immensurabile secundum notissimam dimensionem longitudinis, latitudinis et profunditatis. Qua in quaestione in varias semitas abiere doctores. Pars affirmat, cui favent P. Vazquez, Hurtado, Arriaga et Arriaga 2° physicorum, disputatione 23, sectione 4. Pars vero negat, pro qua stat Divus Thomas, cum Bonaventura et Baltasare Tellez, quos sequitur P. Ex Oviedo controversia 14 physicorum, puncto 4. §

Nostra: Dico 1° sit possibilis extensio catervatim infinita. Probatur 1° ad hominem contra plerosque admittentes infinitam multitudinem, negantes vero infinitam magnitudinem, seu extensionem. Eo ipso quod possibilis sit infinita multitudo etiam possibilis est infinita extensio; sed non implicat multitudo: ergo neque extensio. Maior probatur: quia ipsa multitudine infinita, nulla est implicatio in eo quod per illa uniantur inter se, sed ita unita faciunt extensionem infinitam: ergo eo ipso etc. Minor et contra constant. Maior ut probem, suppono eam multitudinem fore laterum, verbi gratia. Tunc sic: nullus illius multitudinis later repugnat alteri uniri, rursus nec omnes repugnant, nec tandem ex parte Dei datur repugnantia; sed haec est causa, unde possit esse implicatio oriri; ergo in illa multitudine infinita nulla est implicatio etc. atque adeo possibilis est extensio catervatim infinita. §

Iuxta facient Bona.

Unat tot illustres si bona cucurbita mentes
plenat quid efficienat, si foret illa mero?

§

Confirmatur. Deus potest producere omnem extensionem possibilem; ergo potest producere extensionem infinitam. Consequentia: quia extensio omnis possibilis est infinita. Probatur antecedens: Deus potest producere quidquid non involvit contradictionem; sed extensio omnis possibilis non involvit contradictionem: ergo potest Deus illam producere, consequenter extensionem infinitam. Minorem probo: quia qualibet extensione finita assignata possibilis est alia maior, et alia: eadem enim est omnium ratio; sed extensio maior et maior sine fine est infinita: ergo etc. — Confirmatur 2° a paritate cuiusque alterius infiniti, praesertim in multitudine, visione, et durare. Sicut enim haec infinita non implicant, ita non implicant

infinitum in extensione. § § §

Sed presto adsum adversarii conantes omnes pariter recedere huius infiniti ab Aliis. dicunt enim, si et nos, qui infinitum clausum tribus superficiebus, incognita in rei admittentes infinitam laterum extensionem. Maior horum autorum cogit amorem, sed eam non video. Ut ex argumentorum solutione constabit quam iam exhibeo. §.

§
Cap. Quintum:
§ argumenta solut. §

tum sit: si possibilis esset extensio laterum infinita clauderet tribus: quod implicat talis extensio. pt cum ex non doctrina supra tradita. probatur argumentum: si duae lineae in tribus pyramidibus protenderent in infinitum a puncto A, posset rursus alia a costa in costam deduci quae transversalis esset; sed haec clauderet tria, sicut puncti linearum lateralium: ergo si possibilis esset extensio laterum infinita clauderet tribus. quia autem haec linea esset infinita pt, quia haberet tantam longitudinem, quantam habent lineae laterales alioquin non constituerent perfectam pyramidem; sed lineae laterales sunt infinitae, ut supponimus: ergo altera linea deducta a costa in costam etiam infinita est. §

Nego ad argumentum, nando argumentum ad orationem nomare. Unde constat ad id quod additur; admisso enim, quod 2.a linea sit equalis longitudinis cum lateralibus implicat deduci transversalem infinitam clausam duabus lateralibus. pt; quia quodcunque punctum lateralium assignatum, ex quo deducenda transversalis, distet a puncto A, sive centro ex quo infertur mensuram lateralium a puncto quolibet assignato versus extremum, distare est. Continget transversalem esse quoque distantem: habet quippe tantam longitudinem, quantam habent lineae laterales. §

Unde nullum nullum est assignabile punctum in lateribus ex quo possit transversalis linea infinita linea in infinita protendi ad alterum latus, quodcunque enim ducatur finita est, sicut est mensura linearum laterum: nunquam enim pervenitur ad punctum quod in lateribus distet infinite a centro, quod necessarium erat ut transversalis ducenda infinita foret. Hinc manifesta est differentia linearum transversalium a lateribus, quod haec quovis puncto assignato restat aliud et aliud; non ita in transversalibus in quibus pervenitur ad punctum extra quod aliud assignabile non est, sicut punctum post tangens, et summitate tangens lateralium; proinde omnes transversales possibiles in pyramide deberent esse finitae.

§. Sed opponet [illegible] quod nos supra, quod tertio capite 2o admissimus pyramidem polo, quo admisso nulla est solutio praesentis argumenti: remanet enim vasis infinita [illegible] clausa, quo etiam gratia [illegible] argumenti. Nego nos supra supposuisse pyramidem perfectam ex mente adversariorum, qua supponere facta procedit argumentum contra illos praeter in plane pyramidem, ut constat ex ibi dictis. Unde argumentum supra factum quaestione et capite citatis destruere tantum clausum . §.

Quintum: Procreat Deus virgam infinite extensam versus orientem et occidentem, deinde quae parte est prope nos, auferat ab illa duos palmos et deinde uniat medietates: modo sic: ut duae medietates reuniantur necesse est relinquere spatium versus oriente et occidente, quod occupabant palmi abscissi. Sed hoc duplex spatium relictum claudit virgam reunitam; ergo [illegible] impleat virga infinite extra, [illegible] claudit [illegible] quod est 2o delusum. Nego admissa hypothesi nando suppositum maxime hoc est, quod regnat quod duae illae medietates moveantur localiter secundum se totas: motus enim localis est amissio [illegible] a quo et acquisitio termini ad quem; autem illae medietates abscissae non possent amittere [illegible] cent, nec possent localiter moveri secundum se totas. Dixi secundum se totas; quod quoad [illegible] punctum et per aliquam finitam possent moveri localiter. Unde procedat [illegible] suppositum hypothesis, sit, quod Deus posset reunire medietates, unam alteri approximando. §

[illegible] sit: procreat Deus a puncto A versus orientem infinitos lapides albos et nigros, unum post aliud, destruat deinde albos et deprimat nigros versus punctum A. modo sic: lapides nigri relinquunt aliquid spatium versus orientem non occupatum, sit spatium antea a lapidibus albis occupatum: ergo extensio ex illis resultans est finita, et infinitos finita quod 2o claudit [illegible] infinita ut supponitur. Retorqueo in [illegible] argumentum: [illegible] enim lapidum collectionem aeternitate, et tot diebus aeternitatis ablatum quot [illegible] lapides albi, [illegible] deinde nigros cum ceteris diebus: nego modo collectio [illegible] est finita aut infinita. Certum quippe est esse infinitam nisi haeresim [illegible]: ergo quoque collectio lapidum habebit. §

Deinde ad ista hypothesi nego argumentum: collectio enim lapidum nigrorum non potest moveri secundum se totam, propter rationem motus quae ratione erat ut relinqueret spatium non occupatum versus oriente; possunt tamen quidem lapides versus moveri, ita tamen ut semper infiniti maneant [illegible] versus oriente, alioquin nec antea essent infiniti, siquidem eodem modo possent nutari et relinquere spatium post se ab-

ab ipsa n occupati, q nec ad versarij admittunt. §

Aij sit: si Deus procat Virgam infinitam versus oriente, posset illam in girum revolvere: sed ita revoluta n occupabit oe spatium possibile: q claudit quis, sit spatium n occupatum ab ipsa: q impossibilis e talis extensio; no manet: n enim posset Deus illam virgam in girum revolvere: tum propter racem motus localis: q n posset illa virga relinquere spatium versus oriente: tum q ut ait Divus Thomas ex Euclide extensioni infinitae repugnat oes figura, q figura sui comprehendit, q repugnat infinito ex rationalia. Omitto alia minus momenti argumenta que ex dictis facile solvi possunt. §

§

Q° 3°

An repugnet creatura oium maxima et alia oium minima?

§ Caput 1 §

aliqua premittit et nostra sententiam proponit.

loquimur Q° de perfectione creaturarum: et sit aliqua possibilis ita perfecta, ut oes alias possibiles excedat in perfectione; sive ita perfecta sit, ut nulla sit possibilis sibi equalis in perfectione, que dicitur oium maxima. Et alia ita imperfecta, ut oes alias in imperfectione excedat, ita q nulla alia sit possibilis, que tantam imperfectionem habeat, que propterea dicetur oium minima. Pro claviori questionis inteligentia noto 1° q simpliciter infinitum in perfectione e solus Deus: infinitum enim simpliciter in perfectione e illud enim, q infinitas habet perfectiones, nulla admixta imperfectione, qualis e solus Deus: q omne enim ens extra Deum, creatura e, que naturaliter habet plures imperfectiones. §

Noto 2° possibiles ee infinitas creaturas, n solum n° sed etiam specie distas. Hec veritas de fide e contra Hermogenem et 2° nonnullos Hereticos sequentes, quos refert et impugnat Belarminus lib. 2° de gratia et libero arbitrio, Capite 16. Et n defuerunt, nescio, quis, qui catolice docuerit n posse Deum producere infinitas species entium sese excedentes in perfectione. Nihilominus communis sententia asserit possibiles ee infinitas creaturas n° et specie distas. Probatur facile: q quacumque creatura assignata nulla e implicatio, ut alia producat: q possibilis e alia: et de hac ratione sit argumentum et sic in infinitum: et sic quacumque specie creaturarum assignata nulla e contradictio ad alteram procedendum: q e possibilis alia et alia: q possibiles sunt infinitae

No. 1. Deest

Nil Deest

[prent.] contradictione. §.

Tota ergo [con]ditio devolvitur [ad] controversiam, an admittendum sit imperfectionem illam quid, quod est illud ens, quod ita habet infinitas perfectiones, ut simul aliquas quae ita habet infinitam perfectionem, ac simul aliquas imperfectiones admittat, quod quidem propterea appellatur infinitum illum quid et separabile ad essentiam: et [...] dicendum est de infinito imperfectionis, quia non propterea debet omnem perfectionem excludere. In hac difficultate adeo arrogans, ne dicam audax extitit acutissimus quidam vir, ut dicat non solum de possibili sed etiam de facto existere chimaeram omnium maximam imperfectione. Et ita probat: possibiles sunt in potentia chimaerae sese excedentes in perfectione, quae superent ab homine: quia homo de facto excedit infinitas illas perfectiones. Sed dato excedat infinitas perfectiones est infinitum imperfectione illum quid: [...]. Et tantum homo, illas omnes excedat probatur: sicut enim homo de facto excedit Brutum, plantas, et lapides, quae gradatim inter se excedunt, quae erit implicatio in aliis infinitis, quae ita excedant ab homine et inter se? §§

Sed profecto de homine non disputatio: nemo enim unquam dubitabit excessum hunc virtualem de quo hic auctor loquitur: nullus enim unquam dubitabit, Angelum excedere omnes species infra se possibiles et sic homines, Brutum et sic de aliis: unde vix ullum erit ens quod similem perfectionem virtualem, et per eminentiam non habeat. Propterea loquitur quaestio de perfectione formali, et quae appareat in ente, de quo instituitur disputatio, inquam. Nostra conclusio sit, impossibilis est chimaera omnium maxima et perfectissima. Ita Divus Thomas et Suarez, disputatione 30 Metaphysicae, sectione 17, et [...] Arriaga oppositam fuente, illam disputatione 13 physicorum, quem sequuntur aliqui ingeniosi auctores, in manu scripti. Probatur 1o nostra conclusio ex non repugnantia. Sed insurgunt adversarii conantes nobis imponere onus assignandi implicationem: dicunt enim, nos impugnare possibilitatem chimaerae omnium perfectissimae, ac proinde adstrictos esse assignare contradictionem. Sed falluntur: nos enim ex eo impugnamus possibilitatem huius, quod admittimus aliquas et alias perfectiones sine fine, quam possibilitatem ipsi negant, et ut negent implicationem debent exhibere. Unde ad ipsos, qui possibilitatem negant, spectat, non vero ad nos, qui infinitas perfectiones et perfectiones defendimus, contradictionem demonstrare. [ ] §

Interim probatur 2o conclusio: quaelibet chimaera infinite distat

a Deo; ac proinde Deus e infinite participabilis a creaturis: ergo quacumque assignata, adhuc Deus e participabilis ab alia: ergo non e possibilis creatura omnium maxima.

Pt Maior: si hec creatura possibilis esset, Deus non esset infinite participabilis à creaturis; sed hoc implicat: ergo et illa creatura. Minor et consequentia distant: probatur maior: quia creatura illa ita participaret de Deo, ut nulla alia posset ultra participare: sed eo ipso Deus non esset infinite participabilis à creaturis: quod enim infinite participatur, semper e ultra participabile: ergo si creatura perfectissima possibilis esset &c. § §

Probatur 2°. creatura illa omnium maxima et perfectissima non esset creatura: ergo e impossibilis. Consequentia legitima e: antecedens probatur: creatura illa adeo de Divina perfectione participaret, ut exhauriret Divinam perfectionem; sed creatura ita participans non esset creatura; impossibilis enim e creatura que totam divinam perfectionem exhauriat, esset enim equalis Deo: ergo &c. Maior probatur: adeo de divina perfectione participaret illa creatura, ut nulla alia posset ultra participare; sed hoc e exhaurire Divinam perfectionem: si enim non exhauriret, poterit alia ultra participare, et consequenter illa non erit omnium maxima, atque adeo talis creatura impossibilis. § § § §

Sed aliter discurrendum e de creatura omnium minima et imperfectissima. Dico enim: possibilis e creatura omnium imperfectissima. Ratio e: quia possibilium potest exhauriri per ablationem finitam: ergo possibilium imperfectionum potest exhauriri: quia perfectio cuiuslibet creature potest exhauriri per ablationem finitam: quia non sunt possibiles imperfectiones et imperfectiones in infinitum. Pt hec ultima consequentia: quia si possibiles essent imperfectiones et imperfectiones, creatura finite perfectionis illas excedens esset infinite perfecta; haberet enim tot perfectiones quot sunt imperfectiones creaturarum quas excedit; sed implicat quod creatura finite perfectionis sit infinite perfecta: ergo &c.

§

§ Cap. 2um §

ad 2um argumentum.

Obiicit 1°, ideo non esset possibilis creatura omnium maxima, quia quaelibet assignata possibilis e alia perfectior; sed non e possibilis alia perfectior: ergo possibilis e creatura omnium maxima. Maior et consequentia constant: probatur Minor: ideo quaelibet assignata esset possibilis alia perfectior, quia quaelibet distat infinite a Deo; sed non ideo quia distat infinite a Deo, e possibilis alia perfectior: ergo &c. Ad argumentum, nominem ad probationem distinguo maiorem: ideo quaelibet assignata esset possibilis alia perfectior, quia distat infinite a Deo solum per excessum perfectionum entitativarum Dei non nego maiorem; per numerum et per excessum plurium creaturarum perfectionum, concedo maiorem. Certum quippe e, tunc, quamlibet destinatam creaturam, tum collectionem omnium distare

infinite a Deo; diverso tamen modo: nam collectio omnium solum distat infinite ex
cessu dimensionis perfectionis, quo Deus quamlibet creaturam excedit; at vero quaelibet determinata
creatura distat infinite a Deo, non solum per hunc entitativum excessum; sed quia inter quam-
libet et Deum sunt gradus alii et alii perfectionis. ¶.

Explicatur hanc distantiam creaturarum a Deo,
paritate desumpta a creaturis de facto existentibus, scilicet unione hypostatica et peccato
mortali. Utrumque distat infinite a Deo. Longius tamen peccatum, quam unio, quia
inter unionem et Deum nulla, vel fere nulla perfectio creata mediat; inter peccatum autem
et Deum tot mediant creaturae, quot sunt creaturae de facto perfectiones et perfectiones inter
peccatum et Deum. Sed qui inductivum infinitum capi potest maxima, et minima distantia? Dixi
nonnulli supra, unum infinitum maius esse alio maius aliud: similiter ergo una distantia infinita
potest esse maior alia distantia infinita. Consequenterque distantia intercedens inter peccatum
et Deum illa est distantia intercedente inter unionem hypostaticam et ipsum Deum. ¶.

Obiicitur
et est validissimum argumentum, et frequenter decantatum ab auctoribus oppositae sententiae. Colle-
ctio creaturarum possibilium est creatura omnium perfectissima quid et simul omnium imperfectissima; sed
creaturarum possibilium collectio possibilis est: ergo possibilis est creatura omnium maxima, et omnium minima.
Maior probatur: et quidem quod illa collectio creatura sit, patet ex eo quod sit quid distinctum a Deo:
quod autem sit omnium perfectissima et simul imperfectissima, probatur excipiendo ab illa
collectione creaturam A, quae sit omnium perfectissima et creaturam B, quae sit omnium imperfectissima
et comparando totam collectionem cum quamlibet alia creatura collectionis, tunc sic arguitur: tota
collectio habet plures perfectiones, quam quaelibet creatura. Unde tota collectio habet plu-
res imperfectiones quam quaelibet creatura: habet enim collectio omnium creaturarum perfectiones
et simul omnium imperfectiones, unde excedit quamlibet creaturam collectionis imperfec-
tione et simul in imperfectione. Quod non repugnare ex eo probant, quod praedicata
perfectissimum et imperfectissimum neque se includunt propterea quia separari po-
ssunt neque se excludunt propterea quia possunt coniungi sicut animal et ratio-
nale. quod non se includunt separantur in angelo et bruto, et quod non se excludunt
coniunguntur in homine.

In hoc argumento duo digna notatu reperio: 1º enim plus
probat quam probare intenderat; probat quippe non solum possibilem esse unam creaturam cum
omnibus possibilibus perfectionibus et aliam omnibus imperfectionibus possibilem esse, quod est quaesitum quae-
stionis; sed etiam probat unam eandemque creaturam omnibus possibilibus perfectionibus et simul

im.

perfectionem, quae plus est, quam quae quaerit. 2º supponit, quod probare debebat: supponit enim in colle omnium creaturarum dari aliam perfectissimam et imperfectissimam aliam, quo supposito frustra argumentum de facultate in reliquis argumentis praedictis.

Ad quartum argumentum, concedo integrum sillogismum. Sed inde quid contra nos? Nos enim defendimus implicare creaturam aliquam singularem et determinatam, quae ita perfecta sit ut alia singularis et determinata aequalis vel maioris perfectionis impossibilis sit ad Deum potentiam, quae affert in probatione maioris, non supponit illud. Libenter enim supponit dari in colle creaturarum aliam perfectissimam et aliam imperfectissimam, quae si eo [illegible] demonstrentur, quaeque implicant, dum non probant possibilitatem illarum.

Obiicit 3º: in colle creaturarum possibilium datur aliqua quae ab alia non excedatur; sed haec est omnium maxima: excederet enim omnes alias, et ipsa a solo Deo excederetur: ergo possibilis est creatura omnium maxima. Maior probatur 1º: quia si quaelibet creatura excederetur ab alia creatura, excessae essent plures et non essent plures excedentibus. Sed hoc implicat: ergo et consequens. Prima pars maioris ostenditur, quia tota excedit et non excedit: 2ª pars probatur: quia post quamlibet excessam datur alia excedens: ergo tot sunt excessae quot excedentes: ergo essent plures et non essent plures creaturae excessae. Eadem maior 2º probatur: quia si quaelibet creatura ab alia excederetur, daretur mutuus excessus: quod implicat. Et confirmatur a paritate mutuae processionis: propterea enim dicunt philosophi et theologi, deveniendum esse ad primam causam, quae immediate producat aliquam creaturam; si enim aliqua a Deo non procederet immediate, necesse erat, quod aliquae se mutuo procederent: ergo ne aliqua creatura a solo Deo excedatur, requireretur mutuus excessus, atque adeo eadem creatura esset perfectior et imperfectior se ipsa, quod implicat.

Fateor difficultatem argumenti; sed de illius solutione non diffido. Nego maiorem ad probationem, nego maiorem, ad utramque probationem. Ad primam, nego maiorem, vel absolute, vel illam claritatis gratia distinguo, post quamlibet excessam datur alia excedens et simul excessa, concedo maiorem; excedens et non simul excessa, nego maiorem. Ita quod in tota colle creaturarum possibilium omnes praeter primam, quae excedit et non excedit, excedunt alias et exceduntur ab aliis; prima autem excessa est quin aliam excedat: v. g. 2ª excedit primam et exceditur a 3ª, et haec excedit 2am et exceditur a sequenti, et sic de aliis. Unde omnes sunt excessae et excedentes praeter primam, quae solum excessa est; atque adeo excessae sunt plures excedentibus.

Ad 2am enim des maiori ratione, vel ita absolute maiorem, vel eam aliquae carent mutuum excessum, tunc enim de nomaiorem, ut diximus, non de maiore. Et non antea dixi nulla creatura excedit eam, aliqua excedit, sed aliam excedit, et ab alia dicta excedit. ad paritatem rationis nego illam esse, quia cum creaturae de facto finitae sint, recte colligitur quod si aliqua a solo Deo immediate non procedat, aliquae debent se mutuo procedere, quia non contingeret, si creaturae essent infinitae, propterea eandemque rationem cum creaturae possibiles infinitae sint non infert, aliquas se mutuo excedere neque aliquam a solo Deo futuram excedendam, quae propterea sit omnium perfectissima.

Sed instas: quod ablata prima creatura erunt pares excedentes et excessae. Probatur quia nunc tota creaturae erat una collectio excessarum, quam excedentium; sed implicat quod maneant aequales hae collectiones: quod Quia subsumpta probatur, quod ablata illa prima creatura adhuc manet altera, quae excedat et non excedat: quia adhuc manent impares. Ad instantiam, nego consequentiam quod hoc ipso quod a collectione auferatur creatura aliqua excessa necesse esse etiam auferri in altera superiore denominationem excedentium: excessum enim et excessum sunt correlativi; altero quae deficiente deficit alter. Unde si a collectione auferatur hoc quod erat creatura excessa ab Angelo, ibi non excedit hoc, et si Angelus maneat creatura prima collectionis erit excessa, et non excedens, consequenter quod collectiones erunt impares, sit una collectio excessarum, quam excedentium.

Obiicit 4: Deus potest producere creaturam perfectissimam quam potest producere, sed haec est omnium maxima: quod possibilis est creatura omnium maxima. Maior est identica: et minor probatur consequentia vero legitima infert. — Confirmatur: Deus cognoscit creaturam perfectiorem hac, et aliam hac perfectiorem, et sic deinceps usque ad creaturam omnium perfectissimam; sed Deus potest producere quod cognoscit et non implicat: quod Quia nomaiorem et suppositum rationis: non enim est identica propositio; sed potius de subiecto non supponente, sicut ista Deus potest producere alterum Deum, quem potest producere: supponit haec et similes propositiones talia entia esse possibilia quod falsum est: cum neque creatura omnium perfectissima possibilis sit; unde est quod non possit a Deo produci. Solvitur ad rationem confirmationem, nego assumptum, quod Deus possit sua cognitione pervenire ad aliquam creaturam omnium perfectissimam. Quaecumque enim a Deo cognita potest ab alia excedi, consequenter quod nulla possibilis, quae ceteras alias excedat, et ab alia non excedat. Sed in futurum iam finiamus.

Liber 4us

§ Physicorum §

De loco et Tempore §

§ Disputatio 1a §

§ De loci Natura §

Ad clariorem iam semitam ventum est, caliginosam initii viam deflectentes quas utilissime et viro philosopho digne decertationes manent, quas inoffenso pede et clariori luce prosequente feliciter percurremus: duabus tantum disputationibus huc spectantia tractabimus: in 1o locum locabimus, in secundo de Tempore, tempori sedemus. §

§ Quaestio 1a

Quid sit locus externus et quid internus quaeritur.

Cap. 1um

Locum externum exponit.

Locum reale, seu externum appellabit Philosophus: extremum terminum immobile corporis continentis: quam explicationem ita clarius eius interpretes reddiderunt. Est ultima superficies corporis continentis immobilis. Quae neque ab omnibus admittitur, displicuit enim Complutensibus, Hurtado, et Arriaga 3o physicorum propter aliquas difficultates his auctoribus insuperabiles et contra experientiam visas. Sed dum commode Anres explanabimus, ne cum eius mentem deseramus. Itaque definitionis particulis expositis, illius rectitudo et nostra fides constabit. §

Itaque locus illud cuius ultima superficies tangit immediate corpus aliud, quod continet dicitur locus corporis contenti. Vg vas aqua plenum est locus aquae, quia aquam continet, sed cum vas plures c-

§ Itaque Locus illud, cuius ultima superficies tangit immediate locum aliud; quod continet, dicitur locus continentis. v.g. vas aquâ plenum est locus aquae, quia aquam continet; sed licet vas plures contineat, superficies illa tantum est formalis locus aquae, quae immediate tangit aquam; hoc quod explicat particula illa, ultima superficies loci. Deinde dicitur continentis; quia excludit rationem loci extrinseci locum contentum, alioquin quod est locum esset in se ipso, tanquam in loco, v.g. lignum, cuius ultima superficies, caeterum ambit, et continet: locus quippe et locatum debent distingui realiter; propterea quod ultima superficies, quae locus debet esse continentis, non contenti. §

Hinc 1°

infertur, locum quod continet aliud non esse locum illius proprie loquendo, sed tantum superficiem illam, quae illud immediate tangit. esse tamen secundum se totum locum denominative tantum ab ultima superficie, quae rigorose locus est. Infertur 2°, posse unum locum habere plura loca denominata. v.g. aqua eo ipso, quod totum respicit habet vas pro loco, quatenus vero respicit aerem, hunc pro loco habet: et similiter turris, quatenus fluvium terrae habet locum illius. Versus latera vero, et cuspidem, aerem locum illius. §

Sed una difficultas est

in hac definitione, illa particula immobilis, quae supradictam superficiem appellat. superficies quidem quae locus debet esse, non physice immobilis. Dixit Arriaga post nimiam, ut solet, aliorum impugnationem dixit particulam illam esse superfluam, vel physice solum immobilitatem terrae desisse. Sed immerito hic autor ab hac recessit cum longe intelligenter exponere posset. Dicitur igitur superficiem continentis esse immobilem, ut locus reduplicative, non vero ut locus est specificative. est autem reduplicative immobilis, quatenus ut locus est dicit extrinsecam suam ubicationem, ratione cuius est immobilis. Nam ubicatio ut postea dicemus est modus formalis, qua locum est in loco, et quamdiu habet locum, non potest moveri. Quod est locum secundum se mobile est, et potest ab illo in alium locum mutari et tunc ratione non est locus; quia autem ratione locus est, dicit praeterea suam ubicationem, ratione cuius immobile est. Hinc est, quod aquae vas sit locus non secundum se sumptum sed quatenus vas est in terra vel in manu. §

Ex dictis infertur 1°, locum esse immobilem

quang affectus e sua immmata ubicae: unde si immate vasis sup ficie desfineret, l eseret immotis aqua mutaret locum, et e d°, ex hoc in illum locum amphora mutata, licet in illa ventum locum n mutare, q relique amphore ubicaes = pret fam mediante ipa aque. Inferes 2° Turrim ter in die mutare locum, saltem inaquatum, quoties diversis aeris qibus circumferet, et vulgus male sublineat, Turrem eiusd Terre perpetuo herente, moveri. Sd vulgum vulgo relinquamus. Inferes 3°, oia loca, que in mundo sst ee in loco extrinco, q alia alia cingunt, et circundent, si excipias Caelum Empireum, q a nullo core dircundat, n enzdat, quidquam extra illud. §

Sd rogas, quomodo verum sit Axioma illud: quidquid e alicubi e [?]. Cum celum empireum nullibi sit, cum n sit in loco: resp poe 1°, pronerum illud phorum intelligi de coribus, que Hoc orbe continent, [illegible] deuet contnere, et ab alio n continens sit Caelum empireum. 2° intelligi poe, ita q oe Corum sit in loco reali, l imaginario, de quo in [illegible]. Inferes tandem: qu Corum movet, locum n producere; Sd ubicat: pt q antequam corum [illegible] illud moveat, locus exsistit. Sec vero ubicao. Unde motus localis e pro pt acquisitione loci extrinci et productione ubicaes. §

Cap. Qum

§ Quid sit ubicao, seu presentia localis? §

Diximus de loco extrinco, dicendum restat de intrinco, qui alius dicitur ubicao, seu presentia realis à phis appellat. Hec e ro illa fualis, p qua Corum e ibi ubi e potius, quam in alio loco: cum ergo quodtuis Corum indeterm sit ut plura loca possit ocupare, id p q determinat, ut potius Hic, quam alibi sit, dicit ubi, seu ubicao: sicut m[a], que ex se indiferens e et ex se de fua ut plures heat fras, q id p q detrat, ut hanc potius, quam aliam heat dicit vnio. Vnio ro fualis, qua Corum e locatum, et n Hilis dicit ubicao, sive ubi locatense. §

§ Inquirit 1° de ubicae, seu presentia reali, utrum locata, et loco distinguat realit, l sit aliquid indistinctum a bilibus reo, cum [illegible]

Suarez et Bazquez, ... Morales, et non nullos Scotistas, Ubicationem realiter distingui a re locata et loco extrinseco. Ac ... omnes modos, distingui realiter ab entitatibus absolutis, quarum sunt exercitium. ... esse realiter, et locus quin ... sit in loco: ergo quod ... sit in loco est aliquid distinctum a ... et loco. ... legitima: ea enim, quae realiter separantur distinguuntur realiter. ... existens separatum et non ... existit realiter, et non ... : ergo ... esse realiter quin sit in loco. ... ... esset in duplici loco ... non esse in aliquo loco, ... :

Dices ... Ubicationem esse non ... et ... sed ... prout in loco, et in locum prout ... Sed ... hoc ... distingui ab altitudine, maria, a ... et sic de ... et de quali denominatione. ... quod ... sit in loco est aliquid distinctum a ... et loco. ... : ... prout in loco distinguitur realiter a ... sumpto. Sed ... prout in loco dicit Ubicationem: ergo ... distinguitur ab Ubicatione. Idem ... de loco, prout ... : ergo ...

Non defuere aliqui ex nostris qui veterum ... antiquatam opem suscitantes, asseruerunt Ubicationem nil aliud esse, quam indistantiam loci et locati. Est autem indistantia natio spatii, vel corporis ... locum et locum. Propterea ... asseruerunt ... esse ... et non ... , ideo esse, quia nullum locum, aut spatium ... et ... plura tamen ... et locatam. atque adeo ... , Ubicationem nec esse accidens aliquod ... additum loco, et locato.

Sed ... quod Haec ... non assignat discrimen inter ... penetrata et ... . indistantiam esse locum penetratum, ac ... penetrato, quam ... se ... tangente. Atqui penetrata ... eodem loco ... : penetrata enim dicuntur, quae ... eodem loco, ... vero quae ... se ... tangentibus: ergo male explicat Ubicationem. ... quod ... locum movet ... actio physica ... sed non locum, neque loci: ergo Ubicationi ... Ma... lenta, quod videmus ... motum progressivum ... agentia ... operari. ... lentam, quod ... motus exerceat ... locum ... movet, et locum ad quem movet. ... : atqui indistantia non est ... : ergo indistantia non ... motus localis, ... Ubicatio.

Praeterea ... et simul impugnat natio distantiae: quando ... aliqua transit de ... in

in Proximum — devet realit dari, aut auferri aliquid ape rei: ruis enim rebq imparatis, n poe eadē entas n here, q antea hebat. Sed q Prius sit locale vbi antea nerat e transire de nge ad ee locale: q aliquid devet proci realit. e enim trasitq a Proximo in Proximum. atqui n procit Prius, neq locq localensis: Duo enim hec antea extebant, neq procit natio distie, seu loxis int recte, q hoc n e procibi: q aliquid distum ab his, q e Vbicao. 6

Hinc facile deducit, Vbicaem ee entatē aliquam potbam distam a loxe, et loco. Vt ex impugnae Propositionis proxime data. Cum enim Vbicao sit terus accii loco motibe, devet ee aliquid potbium: quid q enim procit, devet ee ens potbium natbum enim improcit ee. Sed Hic terus, neq e loco, neq locum locatum: q Vbicao. Q d si dicas, Vbicaem ee approximaem loxis ad locum, quae consistit in natione distie loxis int recte. Q e het instauro arguta supra facta. 6.

Cap. 3um.

Solutis aliquot argutis Dubia aliqua Proponit.

Arguit 1o quidam Nri: potr presse entitate pri loco reali, et in distia Vtrius q. Ponit Prius in loco. Sed in hic n involuit accem alid sup additum: q inteliget Prius in loco potbium sine tali accentu sup addito. Conseq q Vbicao n e aliquod accem potbium sup additum Prio et loco. — Conf: pnos, ut Prius sit Hic pali devent dari Hic pal, Prius, et Vbicao dista. Sed si Deus relictis Prio, et Hic pali, solum auferret Vbicaem adhuc Prius esset Hic palis q Vbicao n e accem alid sup additum Prio, et Hic pali. Huic confutationi multum condit Hic autor, quam longi ratiq prosequit. Sed nobis n Valat illas audire. 6.

Retorqueo in tu argutum. q potis mo 1a, et 2a presse, et in distia Vtriusq ponit 2a in mo: q mam e etiam 2a, l 2am in ma n e aliquid distum a mo, et 2a. Quid q renit sibi resposum heat. In 2a q reo concedendo, mam, et nando minorem. Cum enim Prius sit in loco p motum, p quem aliquis terus procit et in distia improcitū sit, necesse e ee aliquid distum a loxe, et loco: an aute sit accem, l n, postea dicemq. — Confutationem similit retorqueo: Pone Prium in tempore, et q Deus solum auferat Duraem relictis Prio et tempore: quid tunc eveniet. 2. Conseq ut temporalis p hig rabis supotum. quid p ego facio in mine confutationis, sit posse Prium mahere Hic pali

pali; ablata a Deo, Ubicae Hispalensis. §

Arguit 1° idem autor: poe inteligi Sum durari potius Hodie quam Cras sine durae dista, quae sit accens Superadditus: ergo poe exere in Hoc loco potius, quam in alio sine accente Superaddito, quod sit Ubicao. Co- a pt apparite. Ans supponit ex Pre Linze, a pluribus admissum, qui Ubicaem distam Vel ponunt; sed quo ad nos spectat, no ans, quo nunt paritas. Et lecte Vide plures ad Hentes durae in dista. an autem Hi etiam adstant Ubicaem distam, si itae non Vidi. Verum sed qui ita discurrunt ipsi disparitem reddent, ne in coe crime argui Videant, quo nos absoluimur pari modo de Ubicae, et durae censentes. Sed iam dutabis 1°: an Ubicao sit accens? Reo accense: ac- . §.
cens quippe e, quod alteri in Heret, ut extat, qualiter Se het Ubicao: ergo accense. = Reo dinde, ee modale, sive modum 1° Prem Linze o potum dicentem; noe. quia Ubicao negat ee, sine suo subto, quod pruium e suum modalis; ablata enim saltem supnanit, ee poe sine suo subto. Ut pt in Une, et Anaequi, quam 1° nec Su- pnanit poe exere sine sui extus. Sa Vero poe sine m° a Deo Vseruari. Sed autem, ubicao non posit ee sine suo subto pt. quod e no fralis, qua Corum affi- git potius Huic quam alteri loco; stante, Ubicao posset esse sine tali subto non- esset cara pralis, ut e enery: ergo Ubicao e pralis Modalis. §.

Dutabis 2°, in quo Sub- to reperiat Ubicao? Reo cum Pre Arriaga, repi in Core locato. Roe: quia non re- pit neque in spatio imaginario, neque in loco extrinco: ergo in Core. Antis 1a pars prat. quia spatium imaginarium nil e: 2a Suadet, quia quando Sum monet, locus extrinus non monet: ergo ea Ubicao non in loco; sed in Pro repit. Dinde. quia immu- tato loco reali Sum poe moneri, et e contra loco immutato, poe Sum moneri: ergo Ubicao, qua Sum e in loco non in Hoc; sed in Pro repit. Dutabis 3°: an Ubicao sit immobilis? Reo ee immolem: roe; quia Ubicao tollit indiferentiam Corum ad essendum in loco: ergo ipsa indiferens non e: indiferens enim non poe to- llere indiferentiam alterius: ergo Ubicao immolis. §

Dutabis 4°. an aliqua entas posit ee nullibi, sive spolians oi Ubicae? Supono posse Corus ee quin sit in loco extrinco, ut de Supremo Caelo certum e. An autem possit etiam esse aliquod Corum, sine oi prorsus Ubicae, seu loco intrinco pnesens dis- putatio querit. Cui natibe reo, cum Pre Suarez, 1° Omnino affirmati-

Sam tuente. Prat: implat, q aliqua entas alicubi extat sine rae = spali ibi extendi: implat enim effq spalis sine ea, l rae spali. Sd implat q aliqua entas n alicubi extat: quida enim e in nerum natura l e intra l extra celum: q implat, q aliqua entas extat sine rae spali extendi alicubi. Sd Hec ro spalis e ubicao: g implat, q aliqua entas extat sine ubicae. §

Cum q corus l quelibet entas ex se indiferens sit extendi in loco natura e alia entas que talem tendi spam tollat: propterea q adstruit ubicao, que indiferentiam n e, ut tollat indispam, quam quelibet entas het, ut potius intra, quam extra celum sit, propter quam etiam rae adstruit unio eractio, quarum 1a tollet indispam tum me tum spe et la indi spam lz. Dubitabis tandem: an aliqd corus possit simul ee locus et locatum? Reo affirmative loquendo n in eum; Sd de diversorum; ut q Vas aqua plenum e locus aque, ipsum locat in alio loco; n tamen e locus et locatum rn aque; q cum locus sit continens, implat q aliquid simul sit rn eius dem continens, et n sit continens. § §

Q. 2a

an idem corus possit ee in duplici loco aquato?

Cap. 4um

a spatibus Dlarum eligit ut Veriorem.

Supono 1o duplicem ee nemini ignotam presentiam localem: alia e defitiva et pria spiritus, et alia circumscriptiva, et pria corui quanti. Haec dicit ubicao, rae cuius corus extensum, et sensi per extra per corxat toti loco, et singulo eum per convent singulis loci qibus: talis e ubicao mete. Ubicao defitiva illa e, que rae eum totum corum e in toto spatio, et quelibet parti illius inaquati spatij re. Sic mus extendi in loco sup natur e con- Anibus natur vero spiritus. Hinc e q Angelus natur occupare pe totum totam aulam et totus quolibet aule angulum: Hinc etiam e q nullum corus natur poe defitive exere: Supono 2o. posse corum natur hene duo, et plura loca inaquata ut supra dixi: q etiam in entibus spiritualibus cernit: Ana enim rlus, fit het loca inaquata, quot sunt membra corui, imo, q per me. Supono 3o. hic n loqui de locis aquatis continuis. Sd de locis dis- continuatis; q certum e Anam rales natur hene plura loca aquata: e

e enim natura tota in capite tota in pedibus. Supono 4. Repugnantiam unde facto non possit eadem entitas esse in duplici loco aequato esse a relationibus, quae non a tantum ubicatione tenta est, sicut igni calore ut octo. Supono tandem adaequatam de qua inquirimus esse subsistentis, non autem exclusi, ut de hic duobus numeris collectis ibi dicta. §

1.ª Sententia est negativa, quam fuerunt ex Divo Thoma aliis. tertio et ex Nostri Pr Barzquez. tomo 3º in 3am partem disputatione 189. sed longe aliis fundatur ac forti. Alia sententia affirmat, posse idem corpus circumscriptive esse in duplici loco aequato. Ita Scotus, et Scotistae cum nelgquis Societatis Doctoribus quibus accessit Dominicus Soto lib. 4. physicorum quaestione 6. Cui isti etiam nos suffragamur. Probatur 1º ex non repugnantia, quae ex solutione argumentorum constabit. §

2º probatur Catholice, quia idem corpus potest in uno loco poni circumscriptive et in altero definitive: ergo potest idem corpus esse in duplici loco aequato circumscriptive. Probo antecedens non obstante: Christus in Eucharistia ponitur definitive cum tamen in caelo circumscriptive extat. Probo consequentiam: Minus repugnat existere idem corpus in duplici loco aequato circumscriptive quam existere in duplici altero definitive et altero circumscriptive. Sed potest idem corpus existere in duplici loco aequato in altero circumscriptive, et in altero definitive ut Christus in Eucharistia et caelo: ergo &c. Probatur maior: quia minus est contra exigentiam corporis, minus repugnat. Sed minus est contra exigentiam corporis quod idem extat in duplici loco aequato circumscriptive quam in duplici in altero definitive, et in altero circumscriptive: ergo &c. §

Minor ostenditur: nam corpus natura exigit esse extensum. Sed definitive extensum non est extensum: ergo definitive simul et circumscriptive extensum magis repugnat, quam circumscriptive extensum simul in duplici loco aequato. Probatur quod corpus Christi in duplici Hostia consecrata existit definitive in utraque; sed existere in duplici loco definitive, magis est, quam existere circumscriptive: extentia enim eiusdem corporis definitive in duplici loco addit praeter tum modum extendi in duplici loco, cum quo est minus extendi definitive. Itaque corpus non solum exigit natura unum tantum locum sibi aequatum. Sed etiam extensionem suarum partium cui utrique exigentiae si vincitur, debet carere duplex modulum, alterum quo corpus ponatur in duplici loco aequato, et alterum, quo ponatur non extensum sive definitive quae alia accidunt in corpore Christi in bina Hostia consecrata.

Prat 2º a parte. Possunt duo cor[por]a extensa Occupare eundem locum: q[uod] p[otes]t id[em] corp[us] q[uod] si Vilocari in duplici loco equato. Cor[pus] Il[la]t a parte: ar[gumentum] suadet 1º a miraculo in Xti Natiuitate, in qua Claustra Virginis Dei parens p[er]gressus e[st] abs[que] Virginitatis detrimento, ut fides docet. 2º in ejus resurrectione gloriosa Xti D[omi]ni in qua foras egressus, Lapide sepulcri p[er]trabit. 3º Cum discipulis Januis Clausis apparuit, que o[mn]ia p[er]tractione corp[or]is D[omi]ni. Cum Sui Matris Nove Cum lapectlanius [illegible] suadent: q[uod] possunt duo cor[por]a eundem locum occupare: p[er]tractio enim e[st] positio duorum Corp[orum] in eod[em] loco. §

Prat etia[m] a parte: Tum enim d[ivin]a subsistentia in duplici na[tu]ra ut Il[la]t ex misterio Incarnis: tum etiam e[st] 1º q[uod] plures ad necessariorum adstruunt, posse eandem naturam simul habere duplicem subsistentiam: Deinde q[uod] n[on] minus repugnare Videt[ur], q[uod] accidens sine o[mn]i p[r]ono[min]e subiecto extat: exist tamen ut quantitas in eucharistia. Si ergo Hec o[mn]ia possunt divinitus euenire, Cur etiam n[on] poterit id[em] Corpus simul Circumscribe Vilocari in duplici loco aquato 2. l dicant aduersarij [illegible] du[m] pariter

Cap. 2um

Aduersariorum Argumenta ret.

Antequam argum[en]ta 2º princ[i]palem difficultatem militantia audiamus, Visum fuit quorundam andatiam apud Iton Vobis exponere. slt, posse naturalem entitatem aliquam in Iploletam in duplici loco aquato poni. E dita p[rop]t[er]: possunt Duo ignes proxime applicari alter Rome, alter Corde[ubae] Ligni du[m] poni. Sed Hi possunt eandem fra[m] ignis V[e]l tho[r]ig procere: Cum enim determinato Ca[d] individuum Ce[r]tae tribuatur, p[ot]e[st] Hec sum[m]e Illam p[r]epere V[e]l ig[ni]s, ut eam fram p[r]ocat V[e]l tho[r]ig. Et sicut q[ue] eadem fra p[o]t[er]it na[tu]ra[li]t[er] Vilocari. Sed facile ret[orque]tur dis[tin]guendo minore, Sed Hi possunt eam d[ic]tam V[e]l tho[r]ig p[ro]ducere simul et tollere, nominatum, dissibe Illo minore. Itenim Deg deternet quod ad indiuiduum, Cui tamen negat alimde q[uod] fra ignis propter sui situationem in duplici loco producat, ad id sum[m]e Illum Deg n[on] p[r]euenit. §

Arguunt q[ue] 1º Forte: ee Corpus Circumscribe in loco, e[st] ita ee in loco, ut n[on] sit extra illum; Sed si id[em] corpus esset Hispali et Corde, ita esset Corde, ut ee et extra Cordam, slt Hispali: q[uod] si ee et Hispali, et Corde Circumscribe eet, et n[on] esset Corde, q[uod] implicat. — Prat: si corpus id[em] Vilocaret distaret, et n[on] distaret a se: distaret quantum locorum spatia in quibus po-

ponit; n distaret; q. n diguitase; Distaaute dicit distone reale; Sed quia n videat manentia retractone in Eucharistia. 2. Xtg eg existit circumscripte in Coelis: g. n poe existere in Eucharistia. Et; q. existeret, et n existeret in Coelis Circumscribe; q. circumscribe existere in Coelis, e n existere extra illos: g. n poe extra Coelum in Eucharistia existere. Et idem dico de distinctione eius corporis Xti ase. quid quid g. dixerint Forte sibi dicendum presumant. §.

Reo g. in firmanda mareq

corpus eenim ee Circumscribe in loco, seu habere presentiam Circumscriptibilem solum affert vbicationem eta constituente corpus in loco ut sit ibi extensum et habens partes extra partes; n vero affert exclusionem alterius vbicationis, rae cuius in alio loco constituat. ad confirmationem poe concedi cum Pre Suarez. Id corpus distare ase. Sed communiter distantiam exigere distinctionem realem, que cum n detur in corpore vlocato rusui, nec dabit Sub distia sui ase. Et Xa rclamat solutionem nanda e illa confirmationi. §

Arguunt 2o.

Corpus e equale loco Circumscribo. Sed idem corpus n poe ee nec dimensionem equale duplici loco Circumscribo: g. n poe dimensionem locorum in duplici loco aquato. Mae ex ratione presentie Circumscribe. Mi prat: q. utroque ulnare fiat equale duabg ulnis locorum, deueret crescere g alia ulna, tunc n erit idem corpus: g. idem corpus n poe &c. — Confirmat ex Pre Lurze: q. tale corpus vlocatum eet equale et inequale vtrilibet loco: eet equale, q. suponit locum ee aquatum corpori, g sine equalitate corporis stare n poe: n eet equale, q. adequaret vtrumque locum: g. eet inequale cuilibet, alias q. aquat totum, aquaret quamlibet partem, in ea presentiam. §

(Hoc argutum, et illius confirmatio etiam retorquet: g. Xi corpus Xti existens in Coelo Circumscribe e equale loco Coelesti: g. n poe definitive existere in Sacramento. Et loca; q. in aliquo e Circumscribg et definitibg, qua solg Circumscribg: g. vt sit equale vtrique loco deueret crescere corpus, co erit q. n erit idem corpus. Idem dic de equalite confirmationis. In forma g. diguo maiorem: idem corpus n poe ee equale duplici loco exponenti et constituenti Bi alium locum, concedo maiorem. duplici loco n exponenti et constituenti Bi alium locum, nego maiorem. Vlnare qui pre ligni, poe mitiri et commensurari p duplicem ulnam, n facientem Bi aliam vi ulnarem: Bi sive his aut ter poe metiri cum ulnam vnam. Sic corpus extensum Romae et simul londe equalis e duobus illis locis diuin tamen vtis vnt.

§ Ad confirmationem, nego distinguendo antecedens: corpus ubicatum esset aequale et inaequale utrique loco, aequalitate actuali, concedo antecedens; aptitudinali, nego antecedens. Aequalitas actualis est, qua corpus in actu primo occupat totum locum et non maiorem locum quam continet aliquid corpus et praeter illud nullum aliud. Aptitudinalis est, qua corpus aptum est occupare aliquem locum totum et non alium: Haec quae est duplex alia naturalis et alia quae tibi satis notae. Unde est quod corpus illud ubicatum esset aequale utrique loco collective, et cuilibet divisive esset inaequale, inaequalitate actuali, quia actualiter duo illa loca occuparet; at esset aequale cuilibet eorum aequalitate aptitudinali et naturali, quia naturaliter posset unum tantum eorum locorum et non amplius occupare; esset inaequale hoc genere inaequalitatis, et ita confirmatio. §

Arguunt 3° ab absurdo. quia si corpus posset ubicari, sequeretur posse esse in infinitis imo infinitis locis: ergo posset esse ubique ergo illi conveniret immensitas Dei propria, quod quam absurdum sit nemo ignorat. Confirmatur: quia tale corpus ubicatum esset quanti infinite et infinite, quod negatur, et sequitur probatur: finite quidem quantitas esset, quia corpus finitum esset, quod finita quantitate constituitur: infinite quantitas esset quia infinitum locum occuparet, quod absque infinita quantitate evenire non posse: ergo etc. Sed adverte argumentum et confirmationem esse contra corpus Christi in Eucharistia, quod potest poni in infinitis hostiis simul: ergo habebit immensitatem, et quantitatem infinitam. Nego sequelam, quoniam 1° enim ante nando ultimam loquor; quia immensitas Dei habet esse actu et in praecipuata, qualis non esset illius corporis immensitas. Ad confirmationem nego consequens antecedentis: quantitas enim locorum in quibus esset corpus, distinguitur realiter a corpore. Unde licet haec sit infinita non propterea quantitas corporis infinita deberet esse: aliter enim non esset ubicatio. §

Arguunt 4. Locus circumscriptibilis corporis est ille, extra quem nil datur illius corporis: sed si aliquod corpus esset circumscribe in duplici loco, extra talem locum daretur aliquid illius corporis, imo totum corpus esset extra quemlibet locum, scilicet in altero: ergo implicat corpus in duplici loco circumscribe. Maior est certa; quia loci circumscriptibus est terminus extrinsecus corporis; sed terminus extrinsecus est is ultra quem nihil rei possumus vindicare: ergo etc. Ad argumentum distinguo maiorem: locus circumscribe circumscriptibus est ille extra quem nil datur illius corporis, concedo maiorem; sufficienter circumscriptibus, nego maiorem. Et distinguo minorem probationis eodem modo. Itaque locus circumscriptibus alius est exclusivus et hic est, qui ita continet corpus ut excludat alium locum a continendo idem corpus: alius est sufficiens, scilicet, qui totum habet continere

fotum corpus, ita quod totum corpus toti loco, et totus locus toti corpori conveniat, et quin tamen excludat alium locum, qui hoc idem exigit; §

Arguunt 5°. proponendo absurdorum genera: primum si idem corpus posse esse in duplici loco, etiam poterit in duplici tempore esse quod nemo doctorum concedet. 2um: quod etiam posset idem corpus esset vivum aut simul in eodem loco, quod implicat. 3um: quod posset exercitus hoc milites virato componi exercitum et ex uno lapide extrui templum, quae omnia absurda sunt. Respondeo ad primum, disparitatem esse inter tempus et locum, scilicet, quod non possunt simul esse duo tempora, quod tempus ex se successivum est, non ita locus, cum plura simul extant. Ad 2um nego, propter eandem rationem: esse enim vivum aut terram simul in eodem loco sunt denominationes subjectibles; esse enim vivum in loco supponit semel antea fuisse, esse terram supponit semel et vivum fuisse, quae proinde alligatae sunt diversis temporibus. Ad 3um respondeo, nullum fore inconveniens, sicut non fuit in eo, quod ex quinque panibus tot millia saciata fuisse a Christo Domino in deserto, quod ut Maldonatus vult, factum fuit per quinque panum multiplicationem. Ut ne fert ratio. §

Caput 3um

Argutum acumen Patris Basquez redolenti net et totam ~~net~~ quaestionem absolvit.

Pater Basquez, demonstratum cum Sancto Thoma dississe, narrando eiusdem corporis vicaria sibi necessitatis[illegible] lenis ut virum sensitivum decebat, aliam aggressus est viam: longe ~~enim~~ deniam: arguit quod sic: si idem corpus poneretur in duplici loco circumvenibe posset navis moveri in virgo quelo[illegible]lo; sed implicat, quod idem corpus navis in duplici loco moveat? seu duplici motu: quod etiam implicat id, ex quo inferri. Probat Maior: quia si lapis ~~ex~~ in duabus extremitatibus tabulae collocet, et deinde tabula subtrahat, lapis navis in centrum ibit duplici ~~loco~~, ~~duo~~ motum, scilicet duplici extra te tabulae: cum enim lapis sit gravis, ablato impedimento tabulae in terram cadit, neque enim potest in aere sustinere: quod erat demonstrandum. §

Probat: quia lapis idem in duabus extremitatibus tabulae posita, si tabula deorsum hinc deprimat, et illinc sursum elevet, lapis movebit navis motibus contrariis: sed hoc implicat: quod ergo lapis ita ponat. Probat Maior quod re, qua tabula deprimit, lapis movet deorsum, et qua parte erigit, movet lapis sursum. Sed motus sursum et deorsum sunt contrarii: quod erat demonstrandum. Sed minor, hunc accutissimum virum non nesi perisse in corpus Christi, qui simul in alia hostia descendit, et in altera eodem tempore in altum ascendit qui sunt motus contrarii, et narer. et eadem sit ratio tortio in corpore de sibi be in dupli- cibus loco instituto quod erat demonstrandum.

et eadem sit retentio in ore alterius be in duplici loco constituto. §

Sed quanta sit argumenti
huius efficacia satis colligitur ex solutionibus quibus, velut scutis se protegunt ad-
versarii ut tam robustum telum excipiant. Ex iis tamen solutionibus clariores eam
seligam. Quamplures vidi huius argumenti evasiones, potius, quam solutiones a nostris
praestari. Et in primis ea mihi non placet quae asserit, lapidem in hypothesi
moveri naturaliter, non absolute, sed ex suppositione primi miraculi. Nam dico, quamvis sint aliqui
effectus, qui ex suppositione alicuius impedimenti supernaturalis ablati, possunt naturaliter procedere,
ut esset in hoc post suam resurrectionem loqui, ambulare, et reliqua opera naturalia;
at vero caecum videre, et mutum loqui etiam ex suppositione resurrectionis naturaliter implicat, quia
hi effectus sunt ex natura sua supernaturales. Et huius generis sunt motus sursum et deorsum
et duo motus ad duo loca aequata, quae ex natura sua sunt supernaturales. §

Melius cum
Hurtado, et aliis recentioribus, respondeo, lapidem neutro motu iri in hypothesi, propterea
quod sub posita tabula, lapis non ruet in terram duplici motu naturali, sed manebit
sine motu supernaturaliter in aere. Nec obstat gravitas illius inclinans in centrum; quia haec
inclinatio violenta est pro duplici lapidis ubicatione, nec posset uno tantum motu mo-
veri, quia non est potior ratio, ut hinc, quam illinc moveatur: cumque ea gravitas move-
ri non possit duplici motu naturali, manebit in eodem spatio. Propter eandem quae
rationem dico, nullum agens naturale posse, tum naturaliter tabulam movere deprimendo
aliquam extremitatem, itaque lapis sursum et deorsum moveatur: quia hi motus, ut potentes
contrarii non possunt procedere ab agente naturali. Unde ad argumentum, nego maiorem, cuius probationem
nego maiorem. Ad confirmationem, nego maiorem, et ad probationem, nego suppositum, quod tabula possit
naturaliter deprimi, aut elevari. §

Sed pro absolutione quaestionis aliqua restant dubia de-
cidenda: primum, quaenam accidentia comitentur, et quae non comitentur corpus in duplici
loco? Duo sunt genera accidentium: alterum alligatum loco, alterum a loco absolutum.
Primi generis sunt ubicatio, unio et situs: secundi generis sunt calor et frigus, et id genus
alia. Alia sunt accidentia contrarie opposita, qualia sunt amor et odium. Alia contradictorie op-
posita ut assensus et dissensus. Alia privative opposita ut mors et vita, et visus, et
caecitas. De his quaeritur utrum comitentur corpus replicatum, et quaenam illorum
habere possit naturaliter, quaenam divinitus? §

Et in primis certum est, ubicationem et reliqua eiusmodi

eiusd generis n posse comitari idem corpus utrobique: quia ea ex natura sua sunt alligata spatio determinato. Dico ergo 1o accidentia absoluta n comitari corpus utrobique; ac proinde posse Petrum Condae et Granatae ~~Hic esse album et n ibi~~ si propter aliquam naturam. Utrobique esse album, et n ibi. Probatur: si propter aliquam naturam id naturam foret, maxime propter unionem accidentis eidem subiecto: sicut enim est ex adversariorum; sed unio accidentis eidem subiecto n obstat: ergo accidentia absoluta n comitantur corpus utrobique. Probatur min: quia talis unio n facit, quod hae propositiones, Petrus habet albedinem Condae, Petrus n habet albedinem Granatae sint contradictoriae. Sed si unio obstaret, esset propter oppositionem illarum propositionum: ergo quod autem illae propositiones n sint contradictoriae, manifeste convincitur, quia habent diversa obiecta: prima enim affirmat Petrum albedinem, et unionem utriusque et Condae; secunda autem affirmat eundem Petrum albedinem, unionem utriusque et Granatae: quae diversa obiecta; ergo quae nullam habent oppositionem: sicut illae: Petrus movetur in aula: Petrus n movetur in foro. §

§ Dico 2o: idem corpus replicatum n posse naturaliter habere qualitates oppositas, posse tamen supernaturaliter illas habere. Ut frigus et calorem in summo gradu. Ratio; quia qualitates pugnant, quoad idem subiectum; sed idem est subiectum, ut videtur: ergo eamdem servant repugnantiam naturalem. Itaque eae qualitates quae naturaliter sunt oppositae n possunt existere simul in eodem subiecto, seu eidem corpori inhaerere existenti naturaliter in uno tantum loco, eamdem etiam oppositionem habent, etiam si corpus aliud locum obtineat; quia earum oppositio n est quoad spatium, sed quoad subiectum. Praeterea, posita replicatione corporis replicati n augetur per multiplicitatem loci: ergo manet eadem ac antea; ergo et eadem oppositio naturalis qualitatum. Unde possunt supernaturaliter Deus in tali casu, quae erat ratio pariter asserendi, quod talis oppositio vinci posse supernaturaliter. §

Hic advertas velim: corpus in duplici loco existens habere naturaliter in utroque loco accidentia, quae ut passiones comitantur illud, ut summus calor in igne; ratio; quia res ubicumque sit connectit naturaliter suis cum passionibus propriis; itaut sine miraculo illis spoliari n possit, nec possit agens naturale id praestare: ergo corpus in duplici loco existens retinet in utroque accidentia, quae ut passiones comitantur illud. Nequidquam procedunt hi, qui dicunt, sufficere entitatem habere in aliquo spatio suas passiones naturales duci ex exemplo Angeli naturalis, qui naturaliter habet intellectionem in loco, n tamen in pede. Sed extra rem loquuntur, quia loquuntur solum de Angelis loco in adaequato existit per se; nos autem loquimur de loco adaequato.

Dico 3o: accidentia quae opponuntur utrobique aut probabi-

ut albedo et dulcedo; mors et vita non possunt eidem corpori utraque comitari, nec

Vinculis

repugnant. Respondeo: quod talis oppositio non est invincibilis a Deo de potentia absoluta, quia talis oppositio et
repugnantia est ex aliis. Unde inferes, non posse Christum vivere Romae et mori Hispali,
si anima Hispali spoliet, quia mors est nullibi vitam habere; alioquin simul
daretur res et negatio rei, quod implicat. Cum autem si Christus animam Hispali non habeat, eam
tamen habeat Romae, inde est, quod mori non posset Hispali, vivens Romae. Unde eveniret
potius, quod inflicto vulnere ~~dicto~~ letali, quando Hispali ibi separet animam a se, eo maneat
corpus sine utraque denominatione viventis et mortui; haberet tamen denominationem non viventis
Hispali. §

Dices tamen cum Arriaga dicta: unio naturalis petit, quod ubicumque ponitur unum
extremum ponatur et alterum; connectit enim exaltat suum extremum: quod corporis unitum accidentibus per
naturam debet poni suum cuique in quocumque loco ponatur. Sed quam futile sit argumentum,
manifeste suadent, tum humanitas Christi non extensa ubicumque Verbum divinum ex-
istit, cum quo unitur; tum etiam anima rationalis, cui unitur cognitio, nec tamen in toto corpore,
in quo existit cognitio. Propterea, nego argumentum, nec obest connexio unius cum extremis; quia ad-
sufficit, quod non possit existere in aliquo natura sine extremis, quod habet unio in hypostasi. §

§ Dices: =
Deinde: Christus idem ipse est Romae et Hispali: quod eadem albedine, quam Romae habet, debet
et Hispali habere: siquidem idem ipse est, idem ipse existit unitus. Propterea si Romae haberet albe-
dinem et non Hispali, haberet et non haberet albedinem, quod implicat, tandemque in hypostasi Christus esset
subjectum habens albedinem Romae: quod etiam haberet Hispali ubicumque enim est habens, debet ha-
bere: quod Respondeo ad hoc distinguendo argumentum. Christus idem ipse est Romae et Hispali quoad
substantialia, concedo argumentum; quoad accidentalia, nego argumentum. Idem enim entitative est Christus, quia sem-
per est idem; non tamen idem accidentaliter, quia albedo, qua afficit Romae, Hispali non
afficit; ac proinde diversas subit denominationes. §

Ad primum, nego, tum vero ratione Christus non haberet
et simul habere albedinem, quia albedinem non habere dicit negationem unionis Christi ad albedinem; quae
tunc non daretur cum Romae haberet albedinem sibi unitam. Ad 2um, distinguo consequens: etiam
haberet Hispali specificative, concedo consequens; reduplicative, nego consequens. Verum est, quod ubicumque sit Christus
est subjectum albedinis, sed non ubicumque est reduplicative habens, quia habens Hispali reduplicative a-
ffirmat unionem Christi cum albedine loco Hispalensi; ut autem sit habens specificative, sufficit, quod
alicubi habeat albedinem, quia semper est sua entitas. Praeter eo argumentum de gratia
et peccato, quod plurimum Theologorum, quam Thomas est Albedo

Q.º 3ª

De Vacuo et spatio imaginario.

Cap. 1um

An sit Vacuum in natura?

Vacuum vocabitur locus corpore non repletus. Propterea eiusmodi natura principia Vacuum erit ultima sua superficie corpore carens. Cum si aqua in vase contenta in eodem vase interna effueret, et nullum deinde corpus vas continerit, dicenetur locus vacuum. Ergo locus vacuum spectum prim naturis, et prim potibus afferere locum, sensu spectum et rursus natione cuiusque corpus nulla contenti. Quaeritur scitu digna est, quomodo sit possibile Vacuum in natura?

Certum in hac est, posse supernaturaliter dari Vacuum quia locus corpore nudatus, quod naturaliter continebat potest a Deo naturaliter dari, ut ab alio corpore repleatur: potest quippe Deus nolle concurrere cum quolibet alio ente, ut locum illum per motum acquirat, quo sane maneret locus omni tempore spatiatus, ac proinde vacuum certum deinde est multa, quae vulgo habentur vacua, non esse talia physice, quia vas, dum caret aqua repletur aere, et sic de aliis. et per experientiam, quia vas cum aqua inverso ore depressum non replet aqua, cum non est impedientum corpus in vase continente, quod ne penetret illum alio corpore minime potest ingressum aquae.

Dico ante. Contingere posse naturaliter quaerit in praesenti? Conveniunt sex Philosophi, in eo, quod non possit naturaliter contingere Vacuum. Cuius rei veritas experientia multiplex suadet. 1º. aqua per fistulam sursum ascendens, aere extracto immemor suae gravitatis. 2º. est folles complicati, respiramenti obturati nulla vi explicari possunt, quin potius disrumpunt. 3º est vas angusto orificio plenum, et si os terram respicat aqua non effundit. 4º est Cucurbitae, quae carnem attrahunt ad replendum locum relictum ab aere condensato, extincto igne. 5º. tabula perfecte plana, et super aquam extensa, non potest eque per [illegible]. extrahere, attamen elevari, quin illam attrahat aquam, ne [illegible] minimo tempore intermedii superficiem et aquam vacuum intercedant.

Nulla ratio efficaciter probat: cur natura id non possit ita contingere; quae enim solent ab aliquibus afferri, nihil probant. Ex Arriaga probat ex eo, quod Deus ab initio Mundi repleverit totam hanc Coeli Sphaeram aliquo corpore ac proinde ne duo corpora penetrent, naturaliter est semper aliud in alterius locum substitui. 1º; quia supponit, quod quandiu erat erat erat

stumentia, q n satis facit argumto, q ipse sibi obiicit, sit locus ad q Deus vente Vir-
ginis et aliorum, qui caelos habitant, locum reliquisse vacuum, cui ret recurrendo
ad Deum alia loca producente propter solum arbitrio. §

alij Phi, quos sequunt Suarez et
Hurtado, rationem assignant cur tanto pere vacuum abhorreat natura, sit propter influ-
xum caelorum in corpora sublunaria, quae in sua productione et conservatione ab eorum influxu
dependent, qui influxus impediretur a vacuo. Contra. productio et conservatio rerum naturalium
non enim possent corpora caelestia in sublunaria influere saltem via recta, et modo naturali;
quae ratio satis probabilis mihi cum multis visa est, licet ab aliquibus non admittatur eo, quod dicent
corpora caelestia non influere in singula sublunaria; sed contrarium quotidiana dictat
experientia ex hac influentia in terris; quod destructis elementis inter globum inter primum
caelum, et terram, flamma ascensura ad vacuum sursum. §

Sed rogas, an Angelus posset
vacuum facere? Aliquibus cum ... visum est virtus naturali Angeli, ut
vacuum posse facere non dubitarent. Sed nobis non maiorem visum est virtutem angeli naturam
ipsius naturae viribus, ut ipsi liceat, quod e contra leges naturae, quale vacuum. Rogas
3º a quo agente moveant corpora gravia sursum ascendentia ad vacuum impe-
diendum, ut aqua per fistulam? Renti aliqui, respondent a se moveri, quod aqua,
ut pars universi petit sursum moveri, quia natura ita patitur vacuum, licet ut pe-
culiare individuum grave, et petat deorsum ire. Sed alij videntur divinare,
qui dicunt, talia corpora moveri ab agente, quod totum corpus movet. Ut patet quia
dum quis aerem extrahit per fistulam eo plus ponderis sentit, quo a profundiori
Parnaso loco extrahit aquam. Rogas 3º, an possit fieri motus in vacuo? Resp. posse fieri
etiam naturaliter. Ratio, quia destructo aere et loco illo vacuo relicto, si lapis ibi poneretur,
naturaliter in centrum ferret, ~~...~~ sine mundi instantaneo, et velocissimo motu
quia nullum esset corpus retardans. Sed contradicere ex ... nante talem motum in va-
cuo, quod esset instantaneum, qui motus naturaliter repugnat. Resp. Arist. non negasse absolute
motum in vacuo propter rationem argumenti; sed arguens contra eos, qui asserebant, subs
cessionem motus esse propter corpora intermedia, quae nulla est in vacuo. ac proinde
motum in vacuo esse instantaneum: non enim propterea repugnat motus instantaneus; sed
quia corpus esset in duplici loco, quod naturaliter repugnat. §

Caput 6um

De Spatio Imaginario.

Pro integra huius disputationis explicatione, restat nobis, quid sit, spatium imagi-

imaginarium explare: nec adeo digna quaestio videtur, ut diutius in eam immore-
remur, ut aliqui perperam faciunt. Spatium igitur imaginarium, ut nomen ipsum
praesefert, non aliquis locus realis, sed abientis fictus, et infinite extensus, quem indicamus
ab aeterno fuisse, etiam non mundum conditum fuisse: et dicitur de facto illi primum hoc spa-
tium extra caelum, in quo posset Deus alios infinitos mundos creare. Certum spatium imagina-
rium certum est, non esse aliquid reale, quidquid alii falso dicant, quod nil est reale extra omne
id, quod a Deo creatum est. Sed hoc spatium est extra omne id, quod creatum est a Deo: est enim extra
extra caelum, intra quod omne creatum continetur. Deinde hoc spatium fuit ab aeterno, quo
pacto, nil creatum extitit. ergo spatium imaginarium non est aliquid reale. §

Hinc etiam certum
est, spatium imaginarium non esse rationem ipsorum locorum. quia rei ratio destruitur per ipsarum
rerum; sed spatium imaginarium non destruitur per corruptionem illo existentium, atque adeo non constituit
in locorum ratione. Certum deinde est, non negamus hoc spatium esse ipsas ubicationes poten-
non propter id, quod imaginarium affert, Arriaga, sed ubicationes explicans morale ad hoc
spatium: nil autem explanas in ordine ad se. Neque spatium imaginarium sunt ubicationes
potentes, quia ut dictum est, spatium imaginarium nil reale est; ubicationes autem potentes sunt ali-
quid reale, sunt quippe potentes, quo [illegible] non requirit ad existentiam entis realis. §

Non levis
est difficultas, quae hic excitari solet, utrum Deus sit in spatio imaginario? Affirmat
Dr Suarez. 2. Metaphysicae. disp. 3. sectio. 2a; Deum ab aeterno ex-
titisse in spatiis imaginariis, et modo extra caelum existere ratione suae immensitatis, ubi-
cumque ubique est. Contra Dr Vazquez. 1a parte. disp. 29. negat Deum exti-
tisse et existere in spatio imaginario, seu extra caelos. Sed ut iudico tota difficul-
tas videtur de solo nomine. Nam certum est apud catholicos, Deum ab
aeterno per suam immensitatem in se ipso extitisse, et per eandem de facto existere extra
caelos, ita quod si aliquod ens sibi proceneret, Deus in illo esset absque ulla sui mutatio-
ne. §

Dicendum est 1o: Deus absolute non existit in spatio imaginario. Probatur quia si Deus absolu-
te existeret in his spatiis existeret eodem modo, quo existit in loco reali; sed non ita existit ut
certum est: ergo Deus non existit absolute in spatio imaginario. Maior patet: existere absolute
in spatio imaginario affert coextensionem duorum; Deus autem non potest coexistere spatio
imaginario cum hoc nil reale sit; sed etiam extensio in loco reali affert coextensionem duo-
rum: ergo. Dicendum est 2o: Deus, quantum est ex se existit in spatio imaginario extra

Cœlos et ab æterno; atque ita quod Deus ratione suæ immensitatis fuerit et est intime præsens cuicumque enti creato, ubicumque sit: quod si de novo produceret a Deo alterum mundum extra Cœlos, Deus esset illi intime præsens, quod absque mutatione suæ immensitatis fieri non posset, nisi Deus ante esset ibi aliquo modo, atque adeo licet absolute ibi esse non possit ubi erit quantum est esse.

Disputatio 2ª

De Tempore

Alia condicio naturæ affectiva tempus in quo res durat, de qua nos Disputatio vocat ea quam veniens ut videamus tempus licet temporis dispendio tractare. Præsertim cum vero nescit, nec possit tempus ex temporale fieri, relinquimus, ut operemur bonum Xº scilicet Primi Philosophi.

Quæstio Unica.

Quid sit tempus reale et rerum duratio?

Caput primum

Explicat tempus reale et imaginarium.

Ut sciamus quid sit duratio rerum, seu id ratione cuius entia dicuntur durare, sciendum prius est, quid sit tempus in quo res dicitur durare. Dubium sane adeo de solutione difficili, ut magnum Augustini ingenium terruerit, qui propterea dicebat dixisse in Sermonio ex me quæreret. (intellige tempus). Scio, si quæreret explanare velim nescio. Sed venia Sancti Augustini liceat nobis licet Phorum Principe naturam temporis indagare. Igitur Aristoteles tempus definivit: Numerum motus, et prioris et posterioris. Sed ut clarius percipiatur numerus motus, qui tempore notari debet, numerus alium esse formalem, et obiectivum alium: numerus formalis est actus intus, quo numeramus, dicitur quod numerus numerans. Numerus obiectivus est, obiectum cognitum numerantis, hic quoque dicitur numerus numeratus. In definitione quod loquitur Aristoteles de numero obiectivo, illaque per numerum potest esse loco generis, ventusque rebus permanentibus et successivis: favere res permanentes, quam successiva numerari possunt. Ultima illa verba: licet prius et posterius sunt differentia temporis, per quam differt tempus a rebus permanentibus quæ habere prius et posterius solum est talis: convenit enti successivo, ita quod eius per simul existere non possunt.

Sed quod tempus mensura est rerum omnium quæ

ss in tempore, nec cum alia dicatur plus alia minus durare, ideo communiter dicunt Philosophi, coelorum motum, qui equalior est, tantoque esse tempus reale. = propterea distinguimus tempus in annos, menses, dies, et horas, secundum plures, et pauciores coeli rotationes. Exteraque dicitur in annum, vel in mense, durare quod quo- exit duobus aut tribus coeli rotationibus... Colliges patere ad rationem temporis esse mensuram aliorum. Nota quod si nihil dictum a coelorum motu exerceret quod ipsum dimetiretur, adhuc maneret in hoc esse, sicut modo est. Esse quod mensurari in tempore solum est denominatio extrinseca a voluntate hominum pendens, quod hoc voluerunt, durationem rerum correspondentiam ad talem motum commensurare. §

Colliges 2°. patere etiam esset ad diem hodiernum, et idem est de mensibus, et annis adhuc numero motum coelorum, qui hodie producitur: quicumque enim motus ex se sufficit ad diem hodiernum, itaque si hic motus decem ab hinc annos extitisset, et alius motus hodie produceretur, idem dies hodiernus successeret, qui modo est. Colliges 3°. tempus esse aliquid reale; quod licet non omnes eius partes simul existere possint, possunt tamen subsistere, sicut Philosophi ... ens reale est, licet totum simul non extat, sufficit enim exercere sub sibe aperei, qualiter enim ... non exit. §

Dices contra: Coelorum motus potest esse tardior, aut celerior. Sed idem tempus non potest esse tardius, aut celerius: ergo coelorum motus non est tempus. 2°, quod motus, qui constituit diem hodiernum potest fieri cras: ergo dies hodiernus potest esse dies crastinus. Ad primum distinguo maiorem, concedo minorem: idem tempus non potest esse tardius aut celerius cum eadem tarditate, aut celeritate motus, concedo minorem; cum diversa, nego minorem. Siquidem regularis sit coelorum motus, non potest tempus tardius aut brevius fluere. Poterit tamen tardius aut brevius currere, si ita motus coelorum peragat, licet quod tempus tunc non esset idem. Ad 2um, distinguo ante, motus, qui constituit diem hodiernum specifice sumptus, potest fieri cras, concedo ante; reduplicative sumptus, nego ante. Et sic distinguitur consequens. Motus enim non cum se constituit diem hodiernum, sed cum certa duratione rationem cuiusque motus coeli determinat ad hodie potius quam cras extendum, ut dicebamus de locatione. §

Hinc Colliges quid sit tempus imaginarium. Illud, nullum esse reale, ut non sit de spatio imaginario dicebamus. Est quod tempus imaginarium tempus, quod revera non est, fingitur tamen ab intellectu esse, ut quando apprehendimus tempus ante mundi constitutionem, =

ante quam nil reale fuit; cum omnia creata in Tempore fuissent, ut fide certum est.

Caput 2um.

An Duratio sit modus superadditus?

Suppono 1o. Durationem esse modum, seu rationem formalem, ratione cuius res dicitur existere in hac, vel illa temporis differentia, sicut ubicatio, est ratio formalis, qua res existit in hoc loco, potius, quam in alio. Unde facile est, quare duratio sit mus. Si enim esset res absoluta indigeret alia determinatione sui, de qua idem argumentum fieret; quare ne processus fiat in infinitum, dicendum est esse modum. Suppono 2o. Durationem vulgariter appellari persistentiam rei in esse iam accepto, propterea illae res, quae unum instans existunt tantum uno, vel duplici instanti non dicuntur durare. Philosophice tamen quaelibet existentia dicitur durare, quod habet rationem formalem constituentem ipsam in aliqua temporis differentia. Et Mihi cum Hurtado, in tam gravi quaestione cum Vulgo Philosophorum non vulgarem Physicam venire. §.

Quaestio quae est, An haec ratio formalis, seu modus, quae duratio dicitur, et ratione cuius res existit pro aliqua temporis differentia realiter distinguatur a re durante, et a tempore? Placuit 1a sententia Durationem identificari cum entitate durante. Haec est communis Thomistarum, et tribuit Doctori Suarez disp. 50. Metaphysicae, quam alii ex nostris sequuntur. 2a sententia docet, Durationem esse denominationem consurgentem a quattuor extemporo, et entitate durante. Hanc tenent ex RRbus Hurtado Disp. 17. Metaphysicae, sectione 1a, et Oviedo 3a sententia defendit, durationem realiter distingui a tempore et entitate durante. Sic Arriaga et quamplures alii, quos fuse refert P. Lince. lib. 7. Theorum. tractatu 1o Cap. 2o.

§. Nostra

Conclusio sit: Duratio est modus superadditus realiter distinctus a tempore extrinseco, et re durante; Probatur argumento communissimo, nec inefficaci. quod Petrus separabiliter duret cras pro se separari a Praesenti et die crastino: ergo quod Petrus duret cras, est realiter distinctum a Praesenti, et Tempore extrinseco. Probatur antecedens: Si Petrus hodie moriatur, Petrus non existit cras, et existit crastinus dies; ideo ipso, quod Petrus existat cras, potest separari a Praesenti, et crastino Die: ergo quod Petrus existat cras etc. Ista elenta, quod Petrus realiter distinguitur a Die crastino: Item etiam constat, quod in hoc casu exerent Petrus, et Dies crastinus, nec tamen Petrus duraret in illo: ac proinde aliquid distinctum a Praesenti, et Die facit, quod Petrus cras existat.

§. Resi solet Huic argumento, Durationem Petri in die crastino non constitui praecise in ipsis entitatibus

251

Petri et diei, cum sit sumpti et subiecte extensiva; sed prout sunt et coexistunt, non virtualiter, duratio Petri in die crastino asserere coexistentiam utriusque: et quidem ipsa simultanea duorum extra; asserere tamen aliquid aliud superaddere supra coexistentiam utriusque patet; quia coexistere diei crastino et dies crastinus coexistens Petro est aliquid distinctum a Petro et die crastino: siquidem possunt separari: ergo Petrum existere in die crastino est aliquid superadditum Petro et diei, quod est duratio. Probatur: quia non minus indifferens est Petrus ad existendum cras, quam dies crastinus indifferens est ad esse crastinum. Sed ens indifferens non potest determinari per aliud extra indifferens: ergo nec Petrus potest determinari ad esse cras per diem, nec dies crastinus per Petrum: ergo per aliquid distinctum ab ipsis. §.

Confirmatur, quia Deus modo cognoscit extensionem Antichristi et diei crastini; sed non cognoscit coextensionem utriusque: ergo coexistentia utriusque est aliquid distinctum ab utroque. Minor est certa; quia cras non est existiturus Antichristus. Probatur, quia licet Deus videat futurum Antichristum, et diem crastinum, non videt Antichristum existiturum quando erit dies crastinus: ac proinde non videt durationem Antichristi in die crastino. Sed contra; quia Deus videt per vos diem crastinum existiturum et scit Antichristum existiturum: et tamen non videt Antichristum die crastino existiturum: ergo Antichristum existere, quando erit dies crastinus, est aliquid distinctum ab utriusque extra; sed hoc aliud non est, quam duratio: ergo &c. §.

Probatur 2° a paritate ubicationis: ubicatio est aliquid superadditum loco et locato: ergo duratio est aliquid superadditum tempori, et rei duranti. Antecedens mittitur ut asserere omnibus adversariis. Consequentia probatur: ideo ponitur ubicatio distincta a re, et loco; quia res est indifferens ut existat in hoc, vel illo loco, quae indifferentia per ubicationem differt. Sed eadem res quae sit est indifferens ut existat vel in hoc, vel illo tempore: ergo etiam ponendum est aliquid distinctum per quod talis indifferentia tollatur, quod est duratio. Dices, illam indifferentiam tolli per voluntatem Dei volentis creare Petrum, vel quod in hoc instanti potius, quam in alio. Contra est, quia voluntas Dei se habet priori ad durationem Petri: ergo non potest determinari indifferentiam Petri. Praeterea quia eius determinatio est tanquam causa formalis. Voluntas autem Dei non potest esse formalis: est enim perfectissima, ac proinde absoluta. §

Dicent alii. Petrum posse simul coexistere pluribus locis, quia localis est manentia; ac proinde indiget Petrus aliquo determinatore formali per quod ponatur in hoc, quam in alio loco existit, quibus

sul coexistere, at vero tempus cum sit successivum, nec illius partes possunt simul coexistere partibus. Unde tantum est ad coexistendum in viste illi, quod actualiter fluit; ac proinde ad durandum in illo, absque alio superaddito. Verum quidem est, duo loca posse simul existere, non ita duo tempora. At hoc discrimen nil facit ad rem: quia etiam si partes coexisterent unico tantum loco reali, indigerent ubicatione dicta ad existendum in illo: quod idem dicendum est de duratione. Unde quia quod partes non possunt existere, quin coexistant tempori, hoc provenit a natura temporis, quod non tollit durationem dictam. Alioquin partes durarent, quia nando coexistit omni parte scientiae Dei, et quia nando coexistit quieti, et impolitati alterius Dei: quae omnia absurda sunt.

Caput 3um.

Ratt. adversarii.

Arguitur 1o: non sunt multiplicandae entitates absque necessitate. Sed nulla est necessitas multiplicandi durationem: ergo res non durat per aliquid distinctum a se. Probatur minor: quia Deus durat, et non per durationem a se distinctam; alioquin imperfecte duraret: ergo nulla est necessitas multiplicandi durationem. Respondeo, negando minorem: necessitas enim est, quam probant rationes nostrae conclusionis. Ad probationem minoris, respondeo Deum non durare per durationem a se distinctam; quia ex se determinatus est ad existendum in omni tempore, ita exigente sua aeternitate. Secus vero creatura alia creata, quae indifferens est ad existendum, et non existendum in tempore: quare hoc, quod est existere hodie, creatura potest separari a creatura; non vero a Deo.

Sed instas: sicut separabilis est a creatura duratio hodierna, ita est separabilis a Deo: quia utrique non indiget duratione dicta. Antecedens, quia Deus existens heri non durabat hodie, alioquin dies existens esset hodie, quod absurdum est: ergo durare hodie est separabile a Deo, non minus, quam a creatura. Nam ergo, et ad probationem dico Deum et creaturam existentes heri longe aliter se habere; quia Deus heri erat ex aliter determinatus, ut hodie duraret, secus creatura, quae existens heri, adhuc poterat hodie non durare. Et licet verum sit, quod Deus heri non durasset hodie, hoc provenit a natura temporis, quae non permittit conjunctionem permanente duabus diebus. Aliter partes existens heri non durat hodie quia etiam adveniente die hodierno potest partes meo non durare.

Arguitur 2o: res in priori naturae ante durationem durat

sed in illo priori non dicit durationem distinctam: ergo duratio non est aliquid superadditum distinctum a re durante. Alii, ex coalitionibus. Ita quidam; quia res pro illo priori existit per aliquam temporis differentiam; est enim extra causas; sed existere pro aliqua temporis differentia est durare: ergo res pro illo priori durat. Argumentum sane subtili Metaphysica elaboratum. Cui, ideo, nando maneo, ad probationem, non etiam maneo. Solum enim pro illo priori intelligit rei; non tamen adhuc intelligit probabilem durationem. Et ratio huius, quia pro illo priori causalitatis solum intelligit, id, quod se tenet ex parte causae ad productionem rei; et proinde cum duratio non se teneat ex parte causae, inde fit, quod non intelligat rei durare pro illo priori. Attente tamen, hoc argumentum retorqueri posse in ubicationem. quia res pro priori ad ubicationem intelligit alicubi esse; sed tunc nulla intelligit ubicatio distincta: ergo etc.

g

Arguitur 3°: Deus coexistit diversis durationibus successivis, licet sit indifferens illis coexistere: ergo indifferentia Dei ad coexistendum diversis temporibus non exigit, cur duratio distincta ponatur. Consequentia patet a paritate. Antecedens admitti debet, alioquin admitteret, per cessationem successivarum durationum, quod absurdum est. — Probatur: quia duratio Petri et duratio Pauli sunt indifferentes, ut coexistant, non minus quam Petrus et Paulus: sed eiusdem durationes non coexistunt per aliquid ipsis superadditum: ergo similiter poterunt coexistere Petrus et Paulus. Ad hoc argumentum, et non causam: quia licet Deus indifferens sit, ut coexistat suis durationibus ipse tamen duratio exigit determinatam ad coexistendum Deo, ut autem indifferentia unius extremi tollat, sufficit determinatio alterius, ut certum est in actione et ubicatione: quod non accidit in tempore et Deo, quia utrumque est indifferens. Ad probationem, ideo, dico paritatem esse, quod Petrus et Paulus possunt existere, quin sibi coexistant, secus vero utriusque duratio, quae exigit determinate ad coexistendum ut potest successiva. etc.

Arguitur 4°: Petrum durare hodie est, quod hodie habeat distinctum modum, quem cras non habebit; sed hinc sequitur Petrum hodie durare cras, quia implicat; quia implicat duratio distincta. Probatur Minor; quia si Deus sibi Deus procederet, ut posset, hodie modum, quo Petrus cras duraturus est, Petrus hodie duraret cras; haberet enim modum characterum durandi; sed Petrum habere modum durandi cras, impossibile est, quia cras non durat: ergo Petrus existeret hodie cras. Hoc argumentum efficacissimum visum est Patri Oviedo. Sed enim retorsio in ubicationem mihi inefficax non videtur. Pono, quibus eodem argumento, Petrum existentem Hispali posse simul existere Cordubae. Si Deus procederet ubicationem Cordubensem Petro existente Hispali, Petrus haberet rationem formalem existendi Cordubae, ut evenit: ergo existens Hispali, existeret Cordubae. Tamen fit, non minus, Ad probationem,

no, q. Deus possit producere hodie mundum, quo Mundus hujus durationem. q. talis ... mundus est exaliter alligatus dicit Creationi, sicut non potest producere aedes, quin la operet.

Omitto futile argumentum de ratione, q. aliqui Dignitas, quas partes erant manentem; sit natio mundi ab eterno durat absque modo sibi addito: quilibet poterit mundus durare in tempore absque duratione dicta. Itaque enim supponit falsum, nempe durationem posse convenire nationi; Creatio enim, ut pote passio entis realis non potest nationi ullo pacto convenire. 2º. admisso supposito, manifesta est disparitas; q. natio mundi est exaliter determinata ad coexistendum eternitati, cum tamen mundus sit indifferens, ut tempori coexistat, ad quam indifferentiam tollendam necessaria est duratio dicta.

Pro hujus libri plena notitia Rogavit, si sit possibilis Creatura, quae duret absque accidenti sibi addito? Resp. non repugnare: q. possit esse Creatura, quae exaliter sit determinata ad aliquod tempus, v.g. ad hodie existendum: quo casu deficiente indifferentia illius Creaturae non indigeret duratione dicta: sicut nec mundus ad esse in loco, ad quem determinatus esset, opus non foret dicta ubicatione. Rogabis iterum: an res possit spoliari sua duratione? Cui Resp. q. in illis dixi de ubicatione supra, quaest. 1ª. Cap. 2º. Rogabis 3º. an duratio sit ens permanens, an successivum? Resp. esse successivum. Prob. q. si duratio res esset permanens, posset Creatura esse sub praesenti, praeterita et futura, q. implicat: ergo duratio non est permanens.

Adverte tandem, Durationem esse triplicem: alia dicitur eternitas, et est duratio ante, et post infinita, quae soli perfecte Deo convenire potest: nec tamen repugnat Creatura, quae ab eterno sit, et in eternum duret, ut videbimus lib. 8. Alia Duratio dicitur Aevum, ea sit, quae habuit principium, caret tamen fine, qualis est Duratio Angeli, et Animae rationalis, vel quae fine careret sine principio, talis esset Creatura, quae ab eterno a Deo produceretur, ea lege, ut hodie periret. Ultima et notissima Duratio est, quae habet finem, et principium, qualis est duratio cujusque entis corruptibilis, ut Homo, lapis, et equus. Et haec pro 4. lib. sufficiant.

Liber 5. Physicorum.

Disputatio 1ª.

De Actione, Passione et Motu.

§.

§. Nulli certe controversiae, exceptis quae a Physica distari solent, materiae Huiusce libri, nec ... scitu indigniores, quam, quas hucusque praestabimus difficultates, actiones q. ad ea, quae restant, et quibus post Physica scientiis incumbatis, praesens liber enodandas promittit.

Quaestio 10.

quid sit Actio, et an a Tro, et ab Agente distinguatur.

Cap. 1um

De Natura actionis, actio, sicut.

Actio sicut quaelibet alia Ro formalis, est exercitium medio quo exercet res ashibito, cuius est Ro formalis. ideo q. solet definiri Actio, seu potius explicari, est exercitium determinatio seu Ro formalis, qua virtus se reducit ad actum suum. Dicit praeterea influxum causae in effectum, et dependentiam effectus ab ea: Cum ergo causa sit indifferens in actu 1o ad operandum et non operandum, opus habet aliquo determinativo, quod talis indifferentia tollat, et per quod virtus causae indifferens exeat, et actum producat, quem solum erat potens producere. Actionis neque autem huius nil occurrit dicendum, praeterea, quae diximus sunt legendum de Passionibus suis. §

Hinc Infertur, actionem esse natura alligatam causae cuius est actio. Ratio est quia actio tollit indifferentiam causae et effectus. Sed non posset tollere eiusdem indifferentiam, nisi ipsa esset natura alligata, et determinata causae; si enim actio etiam esset indifferens indigeret alio determinativo sui; unde non procedat in infinitum, dicendum est, Actionem esse alligatam causae. Inferes 2o. Actionem dicere relationem, et habere connexionem cum suis extremis, tum quia non potest intelligi sine ipsis, tum quia sine illis existere non potest. Inferes 3o. Actionem esse modum, et non rem absolutam. Ratio est, quia entitas alteri existit affixa est modus. Sed ita se habet actio: ergo est modus. Illa probatur inductione facta: nam ideo unio, ubicatio, et duratio sunt modi: quo dicitur Actio. §

Tamquam de distinctione Actionis, dico, Actionem distingui realiter a Termino, probatur. quia actioni convenit exaltitatis quod termino non convenit, sed ex hoc arguitur distinctio realis unius ab altero: ergo Actio realiter distinguitur a suo termino. Minor certa, alioquin eidem entitati conveniret et non conveniret. Maior probatur: quia Actioni convenit essentialiter dependentia a causa, et esse illi alligata, itaque non posset alteri causae esse actio, sed effectui non convenit esse dependentem, nec esse causae alligatum: effectus enim indifferens est ut ab hac, vel illa causa producatur: ergo actioni convenit praedictum, quod effectui non convenit; atque adeo actio distinguitur realiter a suo termino. §§.

S.d. Dices: oes effus Crati n. ss. indiferentes, ut a Deo pducantur.
Et nulla alia roe pponi muy distione accis ab effu, nisi q. a Actio sit in-
diferens, et n. indiferens effus: q. ablata indifrentia effus: aufert distio
Sui ab actione. Mi, et coa dstant, qbr. Illa, q. nullus effus Cratus poe pduci,
q. n. a Deo pducat. Duquo manet: oes effus Crati n. ss. indiferentes ut
a solo Deo pducant, no manet: ut a Deo pducant sit solo, t. dcurrente
Sul crara, dco manet: oes effus debet a Deo Causari atq. poe a Deo
se solo operante pduci, t. tn operante Crara. e io pacto Lux que
de facto a solo, et Deo pcedat, poe a solo Deo pdiuere quia Rae Lux het
indifrentiaz aliquaz ut pcedat ab Deo, quin indifrentiaz n. het actio
qua Lux pducit. §.

§. An autem augnet Ac-

§ An autem augnet actio, que ay tro rdstifet, quexi Hic solet, cui afirmabe Rco
ly Dmi. Rz Roz. q. nulla e xegnantia. Eo prat: q. actio e detratio seu exe-
citus lq ad pducendiy effuy: Sed poe entaz aliqua ee exercitiy, seu detratio ad
se ponendan seu pnocendaz, ut prat in acce de facto extente, que e exerci
tiy et detratio ad se ipsaz pcendaz: q. poe actio ly tro rdstifari. Ma e ex-
plato accy: Mi e certo, et coa infert. polis q. e talis actio. Unde coliger, in ea
Hypoti, acce n. dicere relae ad tuy: Unde etiaz infert, relaz n. ee de dceptu Me-
taphico accy; siqui de habea poe absolui. §.

Nec obstat, q. actio sit via ad tuy, et nil
poruit ee via ad seipsuy. nobstat 2°, q. actio sit ro fralis agendi: nil autem sit Ro
fralis agendi se. Reo q. de dceptu accii soluy ee, ee rag fralez agendi, n. autem
agendi tuy distuy ab acce: Hoc eny qdo dtingit q. acce e ad extraz accii. §.

Caput 2uz.

De distione accii ab Agenti.

Q.o institui poe de Accibq, quibq Crarae alrarii pducunt. t. de Accibq quibq
Crarae ab Deo pducunt, item de Accibq Vitalibq, et cc° hai iudicium n. fe-
remy, nisi a propio loco, libry sit De Anima ee detrahamy. Int.° q. sdk
nempe de Acce n. Vitali, dispette intelecta Videri poe Agd. Vqiag. q. rte Aut-
orey, quos refert Pz. lib. 5° phicoru tractu 5°, Cap. 4°. lo q Ado rgit
de Agente, et acce Crata. Dico 1°: Agens Cratuy disquit rn. ab Acce.
Pz. Agens Cratuy poe exere, quin qperet. t. eo iplo; disquit rn. ab Acce:

Circe

q° Agens creatu distinguit[ur] ab Actione. Ma[ior] e[st] evid[ens]; q[uia] operari e[st] actio, seu actus sus Agentis. Mi[nor] prob[atur]: q[uia] ignis n[on] semper operat[ur] q[uan]do p[otest]. Videbimus enim modo lignum in d[is]tantia, q[uo]d postea applicato igne [com]burit. §.

Sed Dices: q[uan]do lignum n[on] [com]burit[ur] e[st] q[uia] deficit approximatio ignis ad lignum, et d[ic]o; l[icet] approximatio identificet[ur] cum actione l[icet] n[on]. Si identificat[ur]: q° sicut ignis p[otest] exercere sine approximatione poterit exercere sine actione; loco t[ame]n q[uod] ab ea distingueret[ur]: Si n[on] identificat[ur] cum actione nil res, q[uo]d tibi ipsi [con]tradicas: q° agens creatu distinguit[ur] ab actione p[rae]terea approximatio se het ex p[ar]te actus sui, ex p[ar]te cuius n[on] se het actio, equippe actus sui. §

Confirmat[ur] N[ostr]a d[ici]o, et sil[ent]io revincit[ur] p[rae]gens solutio, q[uia] igne Babilonicus approximatus pueris in fornace extitit, nec tamen ignis q° operatus ut e[st] in illis: q° aliquid aliud requirit[ur] distinctu ab igne approximato, ut ignis [com]bustionem [pro]ducat. Accedit [quo]d stat ex Daniele Cap. 3, ubi dicit[ur] pueros illesos ex fornace exiliisse. Dices requiri p[rae]terea voluntatem Dei determinantis hunc eff[ectu]m [pro]duci ab hac c[aus]a, et d[ic]o 1°, q° agens creatu e[st] c[aus]a n[on] solu[m] eff[ectu]s, que[m] p[er] actione[m] [pro]ducit, et etia[m] actionis p[er] qua[m] [pro]ducit; et nullu[m] agens creatu p[otest] e[ss]e c[aus]a voluntatis Dei: q° talis voluntas n[on] p[otest] sortiri munus actionis. D[ic]o 2° q° amor e[st] liber voluntatis creat[ae], et talis Dei voluntas circa n[on] e[st] voti creat[ae]: q° talis voluntas n[on] p[otest] munus actionis obire absq[ue] l[a]esione libertatis creat[ae]. §.

Dico 2°: p[ot]e[st] e[ss]e agens creatu identificari cum actione [pro]ductiva, p[ro]b[atur] ex n[on] repugnantia. 1° q° actio ex suo conceptu formali solum e[st] ratio formalis [pro]ducendi, et h[uius]mo[d]i conceptus n[on] repugnat cum virtute [pro]ductiva agentis, n[on] enim repugnat virtus [pro]ductiva metaphysice necessaria connexa cum extra effectus: q° n[on] repugnat agens creatu identificari cum actione. Et Dices impossibile e[st] c[aus]a quam Deus impedire n[on] poterit, et independent[er] ab operatione, et talis c[aus]a identificata cum actione, cui n[on] p[otest] impedire a Deo, Deus autem enim n[on] p[otest] impedire effectus posita actione: q° impossibilis e[st] talis c[aus]a. R[espondeo], Deum posse absolute impedire talem c[aus]am, et sui operationem, n[on] t[ame]n posse ex suppositione q° indignum Deo n[on] e[st], sicut posita albedine, n[on] p[otest] facere, q° paries n[on] sit albus, et idem e[st] de quolibet effectu formali. §

Restat

se het

operatus ut

Restat nunc determinanda difficultas, circa actionem, qua Deus producit ad extra. aliqui enim sequuti Divum Thomam, quem sequitur videlicet P. Barqz. docuerunt actionem, qua Deus ad extra producit, nil aliud esse, quam volitionem Divinam: supponit enim haec opinio ut probabilem in Theologia quod sit ex parte Divina nec se distinguatur ab eius voluntate, proinde a Deus se producere nil aliud esse, quam velle effectum efficaciter effectus existere. Cumque exercitium cuiuscumque voluntatis sit eius volitio sequitur omnipotentiae Divinae exercitium esse volitionem Divinam, et cum haec a Deo non distinguatur, proinde nec actio, qua Deus ad extra producit a Deo distinguatur. §.

Nihilominus dicendum actionem qua Deus producit, esse a Deo distinctam sive Deus per actionem aeternam [illegible] operari ad extra, probatur, quia non potest existere actio productiva, quin ponat effectum: ergo actio, qua Deus producit non potest poni, quin ponat effectum a Deo productum. Et ratio, quia actio est ratio formalis ponendi effectum, et cum effectu metaphysice connexa. At actio, qua Deus producit est ab aeterno, consistat enim cum Deo: ergo effectus productus per talem actionem, utpote mundus fuit ab aeterno, talis, at effectus productus a Deo non fuit ab aeterno, nulla enim creatura ab aeterno est: ergo actio Dei non consistit cum Deo. §.

Praeterea saltem non posse nasci actionem creaturam cum Deo consistentem, ac proinde posse ab aeterno existere, sicut existit voluntas efficax creandi mundum, nec tamen mundus fuit ab aeterno. At dico est 1º quod difficillimus est in Theologia disponere enim efficaciam Divinae voluntatis, ut ceteraque dignus censura, in Physica [illegible] disputare. Dico est 2º quod tam volitio illa Divina non est actio, sed quodque de conceptu formali actionis est esse exercitium eius, quod non habet talis volitio, sed quod per illam non existit ea, dum ipsa existit. Dico 3º quod Deus, et creatura operantur per eandem actionem, ut probimus ubi agendum de concursu Dei. At creatura non operatur per volitionem Divinam: ergo nec Deus per illam operatur. §.

Nil deest —

Q.° 2.°

De Subto Specificativo Actionis.

Caput 1um.

Subtum Actionis Assignatur &c.

Circa assignandum actionis subtum varie discurrunt Auctores: difficultas quippe solum instituitur posse de Agente, termino, et passo. Et suppono, quaestionem non institui de actione immanente quae, licet producat terminum potentem manere intra subtum, a quo procedit, convenit quod ipsa actio debet etiam manere in eodem subto. Quaestio igitur est de actione transeunte per quam producitur terminus in extraneo subto: de hac igitur inquirimus, in quo nam subto recipiatur. Triplex versatur sententia circa praesentem difficultatem: 1a tenet, actionem recipi in termino producto: 2a asserit, recipi in Agente: 3a tandem defendit recipi in subto.

Ante resolutionem suppono ex dictis initio. Circa rationem subti, sit subtum propria aliqua in ipso recepta, itaque quidquid perfectionis, aut imperfectionis est in illa, subto communicet. Unde subtum dicitur, quod recipit perfectionem. Agens vero, quod talem perfectionem communicat. Suppono deinde, subtum mutari intrinsece per formam: aliter enim se habet intrinsece ac antea se habebat. Tunc dico 1o: Actio non recipitur in Agente formaliter, ut tali, seu quatenus agente. Probatur: quia Agens quatenus Agens est principium extrinsecum effectus, nec mutatur agendo: ergo Actio non recipitur in Agente. Sicut patet in Sole, cui est extrinseca lux: Ita probatur: si Actio reciperetur in Agente, esset illi intrinseca; sed si Actio esset intrinseca Agenti, etiam effectus esset illi intrinsecus: ergo Actio non recipitur in Agente quatenus tali. Minor est certa. Maiorem probo; nam actio quatenus actio esset illi intrinseca; sed eadem ratione esset illi intrinsecus terminus: ergo &c. Minor ostenditur: quia terminus attingitur physice a causa ea ratione, qua attingitur causalitas: non enim alia ratione terminus attingitur a causa, nisi media causalitate: ergo si causalitas, seu actio attingitur intrinsece, etiam terminus intrinsece attingetur; atque adeo Agens non erit principium extrinsecum effectus. §.

Dico 2o: Actio non recipitur in termino per illam producto: Probatur: quia terminus non potest esse causa sui ipsius; sed esset sui ipsius, si reciperet suam actionem: ergo Actio non recipitur in termino per illam producto. Maior certa est, quia nihil est causa sui, immo nec potest esse. Minorem probo: quia est causalitas principium, et principium sui causati in eo genere, in quo est causalitas. Sed terminus productus, verbi gratia forma generata est principium passivum suae causalitatis, nempe Actionis per quam producitur: ergo est principium sui. Minor est certa, quia Agens non alia ratione terminum producit, nisi quia attingit immediate Actionem sui productivam. Et ratio est, quia terminus non potest

Sd p sua caulitate pendet ab ala: cujq caulitas q se pendeat ab Agente = faceit co ent sruy pendete abea ca, aqua sua pendent. Vnde sruy faceret sruy pendente a se ipso, q implat. — Pbat. q subtum het aliqua prioritate ad sruy, ut Dtat apud ioes, atqui sruy nulla het prioritate ad acciy: i enim actio, et sruy sunt in eodem signo sruy, q dnig e, i si aliqua prioritas dat, Hec est in actione: q sruy n e subtum actionis. §.

Q. 3º: Actio recipit in passo, id e in subto, vbi sruy q. ducta p illa recipit: Sq actio pductiva sruy igni recipit in materia, quae e subtum sruy igni pducte. Pr. 1º, q a sufficienti enumeratione: n enim recipit in agente, nec in sruo, ut patuit: neq restat aliud subtum praeter partes in quo recipiat. Pbat 2º, q actio e caulitas, qua subtum causat sruy in genere cae materialis. Sed causitas causat ala, cuius e caulitas: q actio causat a subto in genere cae materialis. Sd subtum causat sruam generata p eductionem sruae ex poa subti: q ipsa eductio educit ex ead poa subti: q recipit in illo. Prosequor: q sruam generata naturaliter educit ex poa subti, nunquam recipit in illo; sd actio etiam educit ex poa subti: q educit quam recipit in subto. §

Sd rogas, quid dicendum de actione creativa, in quo sit subto recipiat? Aliqui id est subtum pro utraq actione generativa et creativa assignant; praeterquam qui dicunt actiones recipi in agente: alij designant subtum variae aversionis pro actione generativa, et subtum adhaesionis pro creativa, asserunt q actiones generativas ee in subto inhaesionis, et creativas in subto adhaesionis, cuius n e recipere, d solum denare sruas unitas: et hi assignant p subto actionis creativae sruam productam. Sd alij, qui docent, actionis creativas n agnoscere subtum aliud, nec agens, nec sruam, sd aliud extraneum subtum, q adeo designet. §

In hac opinionum varietate, quas pro temporis angustia impugnare n placet, censeo, nullum ee assignale subtum, in quo creatio recipiat. Pbo: q si creatio in subto reciperet, sruy p illa producta esset generata, q implat: q nullum e subtum actionis creativae. Aug pbat 1º. Creatio recepta in subto deberet sruy dependentem, d sruy depens e generata: q sº. Maior ostendit: q ipsa deret a subto quasi denationem naturae q ricaret cuius sruo. Propterea verum indicio illam assentientem, dum p creationem q ducitur ee subtum mere adhaesionis illius. Hec Pius Suarez, ut videri potest apud ..... Pbat: q creatio e... alteri, rae cuius n poe se sola exercere creationem: go

debet existere in alio. Sed non potest existere in alio, tanquam in subiecto inhaesionis, ut videmus: ergo debet esse in alio, tanquam in subiecto adhaesionis. Unit ergo creatio, cum suo termino, tanquam in extra termino; sicut unio hypostatica unit verbo divino. §.

Dices iam: actio creativa est accidens. Sed accidens petit subiectum, in quo sit: ergo actio creativa petit esse in aliquo subiecto: ergo petit esse, vel in agente, vel in termino, vel in alio, adeo assignabili. Resp. Accidens ex natura sua non petere subiectum, in quo recipiatur, ut patet in quantitate eucharistica, quae in nullo subiecto recipitur: ad summum hoc dixit de conceptu accidentis generatim. Accidens ergo solum petit subiectum, sine quo non potest esse quod superius erit, scilicet adhaesionis, qualem nos assignamus.

§. Caput Quintum. §

§ An Actio distinguatur a Passione et § qua ratione specificetur a termino. §

Si loquimur de Passione, quatenus dicit sui proprietate, quo sensu dicibile dicitur passio metaphysica hominis, et calor passio physica ignis. Sed loquimur de Passione, quae dicit receptionem illam formalem, qua subiectum patitur formam, et illam substentat. In primis certum est, non omnem accidentem esse passionem, quia actio creativa, neque recipitur formaliter, qua subiectum formam substentat; idemque sumus pro terminis accidentis productae independenter a subiecto producitur: quaestio ergo solum potest esse de accidentibus eductivis, per quas producitur forma, quam subiectum patitur, et substentat. Dicunt aliqui accidens non distingui realiter a passione, quia eo indicant, sicut sentiunt Salmanticenses, ipsum subiecti substentationem independentem a accidentibus eductivis! §

Sed melius cum communiori sententia dicitur passionem consistere in unione formae ad subiectum, et simul in accidente productiva. Itaque passio dicat in recto unionem et accidentem in obliquo: eductio vero dicat accidentem in recto, et unionem in obliquo. Ratio est, quia subiectum substantiam formae dicitur exaltari fieri formam productam, dependenter a se; sed haec forma dependenter a se producta consistit formaliter in unione, et actione: ergo passio consistit in unione, et simul in actione. Maior est certa, quia in eo, distinguitur subiectum substantiae a mere receptivo. Minor probatur, quia haec forma productae dependenter a se dicit formaliter unionem, et actionem; per unionem enim habet formam, et per actionem formam dependenter a subiecto in linea productore: ergo haec forma producta dependenter a se consistit formaliter in unione, et actione, productiva formae: quia in his duobus salvatur, et quod subiectum habet formam et quod forma dependeat a subiecto, quod utrumque dicit formaliter subiectum substantiae.

Unde pro distinctione accidentis

a passione colliges, eas non distingui realiter cum totis quae dicunt, sed solis cum quae afferunt in recto. Probatur quia tam actio, quam passio dicunt adaequate actionem et unionem; sed actio, et unio non distinguuntur ab actione, et unione: ergo actio et passio cum totis quae dicunt realiter non distinguuntur. Distinguuntur tamen cum rectis, et obliquis, nam eductio dicit in recto actionem, et passio dicit in recto unionem; sed unio distinguitur ab actione: ergo actio et passio distinguuntur cum rectis et obliquis. Et hoc a priori est; quia ut detur actio generativa debet dari terminus productus, et receptus in subiecto, quae intelligi non potest absque actione, et unione; et ut detur passio, debet dari subiectum recipiens terminum dependentem ab agente, quod similiter nequit intelligi absque unione et actione.

Sciendum restat de specificativis actionum. Duplex est rei specificativum: aliud intrinsecum, et extrinsecum aliud: intrinsecum est propria rei essentia, quae analogatur in hoc: unde in hac significatione specificativum actionis erunt sua essentia propria: aliud est specificativum extrinsecum, quod est signum illud, et indicium, per quod intrinseca propria cognoscimus quale in hoc rationum, per quod cognoscimus non aliter. Certum in primis est actiones intrinsece et essentialiter differre ex modo suo tendendi, quare actio, qua potest Deus terminum equinum creare est intrinsece diversa ab actione, qua de facto producit eandem terminum equinum generativa est.

Circa specificativum extrinsecum actionum indico, actiones generativas extrinsece specificari ab agente, termino, et subiecto; creativas vero solum ab agente, et termino, et hoc quia actiones diversi sunt inter se ratione connexionum. Sed actio generativa connectit cum agente termino et subiecto, creativa vero cum solo agente, et termino: ergo ab his extrinsece specificant actiones. Minor est certa, quia actio est exercitium, quo agens producit, et quo terminus producitur, et si generativa est, est etiam exercitium quo terminus recipitur in subiecto. Maior probatur quia actio habens connexionem cum hoc agente, vel termino, vel subiecto diversae speciei est, quam actio talem connexionem non habens; eo enim ipso tales actiones habent propria diversa: quare necesse est in specie distingui. Hinc est, actiones, quas Deus solus, et creatura producunt esse diversae speciei ab actione qua Deus solus, vel sola creatura produceret. Sit denique, actiones soli, qua producunt calorem esse diversae speciei ab actione, qua ignis calorem etiam producit, quia terminentur ad calorem eiusdem speciei. Requirunt tamen producta agentia, quibus cum connectuntur.

Caput 3um.

Ad interrogata respondetur.

Rogabis: an detur actio actionis 2. Respondeo de facto non dari, de potentia vero posse diximus, ut agendum de necessitate diminui (?) illius. Illa ante difficultas, an actio generativa

ftent posset per creationem, et etiam per generationem. Resp. non posse: quia si actio generativa crearet, dependeret, et non dependeret ab eodem. Sed hoc implicat: ergo etiam actio generativa crearet. Ma. certa, quia dependentia, et independentia sunt contradictorie opposita. Major: quia actio generativa natura sua habet dependere a subiecto in quo recipitur; si autem crearet, haberet independentiam ab eodem subiecto: quia enim creatio non producitur independenter a subiecto: ergo talis actio dependeret, et non dependeret ab eodem. §.

Rogabis 2º: An eadem entitas posset produci per duplicem actionem, generativam aliam, et aliam creativam? Resp. affirmative. Probatur: quia nulla in eo apparet contradictio: ergo non negatur. Probatur antecedens: quia contradictio fundaretur in dependentia et independentia. Sed talis dependentia et independentia non esset contradictio: ergo etc. Mi. ostenditur: quia talis dependentia et independentia fundaretur in duplici actione, altera dependente, et altera independente; sed talis dependentia, et independentia non est contradictio; contradictio enim est de eodem de eodem, ut [ipsi] ignorant summulistae: ergo talis dependentia et independentia non est contradictio. Unde anima rationalis posset produci per actionem generativam ab Angelo, et per creativam a Deo. §

Sed ecce manifesta in contrarium: quia eadem dependentia, et eodem modo daretur in actione generativa, quae per creativam produceret. Sed per nos actio generativa non potest creari propter dependentiam, et independentiam a subiecto: ergo sicut propter eamdem dependentiam non poterit eadem forma generari per unam, et creari per alteram actionem. Sed manifesta est disparitas inter duas et formas: quia actio natura sua est dependentia: unde actio illa generativa, quae crearet, ipsa dependeret, et non dependeret, haberet enim totam suam dependentiam ab actione; quare forma illa per duplicem actionem producta dependeret, et non dependeret: quia una actione altera dependeret, et altera non dependeret. Contra: dependentia, et independentia provenirent a duplici actione, in quo nulla est repugnantia. §

Rogabis 3º: An res producta per generationem, possit per creationem conservari? Resp. affirmative: quia si eadem entitas potest per duplicem actionem simul exercitam, per alteram creari, et per alteram generari, melius poterit per duplicem actionem per diversa instantia, in primo produci per generationem, et in 2º conservari per creationem, ut cernitur in quantitate eucharistica, quae producitur per generationem, conservatur tamen per creationem. §

Rogabis 4: An res, quae petunt naturaliter creari, generari possint divinitus? Resp. ex iis, quas cognoscimus

Angelus nempe, Anima rationalis, et materia, tamen posse Anima. Sed non posse Angelum et materiam. Et quidem quoad materiam probatur facile quia materia est primum subiectum, quod nullum aliud supponit: quod autem generatur supponit subiectum ex quo educitur. Quoad Angelum etiam probatur: quia Angelus est ens completum, quod non ordinatur ad aliud cum quo componat ens, quod autem generatur ordinatur ex se ad componendum cum subiecto ex cuius potentia educitur: ergo Angelus generari non potest. Quod autem Anima rationalis generari possit probatur ex non repugnantia: sicut nulla est in eo, quod accidentia Eucharistica, quae generari petunt, generentur.

Disputatio 2a

De Motu.

Restat nobis in hac disputatione aliqua non indigna quae in examen vocare, et quidem plura alia, quae a Philosophis de motu tractantur. Sed non vacat utilitatem auditoris, et potius auditorum temporis accommodari.

§. Quaestio Unica. §.

Quae circa Motum Tractant disputat.

Caput 1um.

Natura Motus declaratur et Divisiones.

A, parum commovit ingeniorum aciem definitio ab Aristotele. lib. 3o. Cap. 2o. text. 6. = posita Motu tradita his verbis: motus est actus entis ~~prout~~ in potentia, prout in potentia. Quam omnes amplectentes, ut explent magno opere insudarunt :: recepta tamen ab omnibus explicatio haec est: actus idem est, hoc est, forma quam subiectum recipit, tamen entis in potentia his verbis signat subiectum potens habere formam illam ex spoliatum. nec approbo opinionem eorum, qui dicunt definitionem loqui solum de subiecto passivo, et subiectivo formae: iudico enim quodcumque subiectum etiam mere receptibus motum per receptionem formae. Ultimam et difficiliorem definitionis particulam, prout in potentia non ab omnibus eodem modo accipit, dicit autem dicit, ea solum denotari, subiectum nec motum transire ad habendam formam, qua privatum erat, sive adaequatam habendam erat in potentia physica: verbi gratia manum, quando recipit calorem movetur: quia nec accidit, quod dum habet calorem transit manum ad habendum calorem, quo antea carebat.

Colligitur 1o. tria requiri concurrere ad Motum: Nempe subiectum, formam et privationem illius: Per Motum enim transit subiectum ad habendum quod antea non habebat, quod fieri nequit absque subiecto quod transit, et forma adquam transit

et sub cuius privatione erat. Colligit 2. quod exereri esse ad rationem motus, quod subiectum transeat a forma una ad aliam habendam; Ratio quia si subiectum esset cum forma mutatum daretur, quid quod requiritur ad rationem motus. Colligit 3. quod quando Deus produxit subiectum et formam, ut in principio mundi, tunc non dari motum; quia subiectum non praecessit sub privatione formae. Colligit 4. quod quando subiectum conservat formam pro aliquo tempore, solum mutari, quando illam 1o recepit, quia postea non est sub privatione ad illam. §

Dices: quod non datur naturaliter motus, probatio, quia naturaliter non potest esse sub privatione formae; sed ut motus exerceatur, debet subiectum praecedere sub privatione formae: ergo naturaliter non datur motus. Illa probatur: materia non potest naturaliter exercere sine forma; sed si exercet sub privatione formae exercet sine forma: ergo privatio enim formae est carentia formae in subiecto: ergo etc. Nego illam, ad probationem, distinguo materia; materia naturaliter non potest esse sub privatione omnis formae, concedo maiorem; sub privatione alicuius formae, nego maiorem. Privatio ergo, quae ad motum requiritur est privatio illius formae, ad quam transit. Cum autem materia dum una forma convertitur, alium privetur, sic inde, posse aliam recipere illam sit, sub cuius privatione erat. §

Sed observa motum alium esse formalem, ex effectibus alium: motus formalis affert ex alio illa tria subiectum, formam, et privationem: et hoc; quod hic positis seclusis quocunque alio, datur transitus ab non habendo formam, ad illam habendam. Et nil aliud requiritur ad motum formalem: quia motus formalis dicit illa tria. Observa 2o. quod ut illa tria concurrant in motu formali, solum subiectum movetur per formam, quam denovo acquirit, quod solum per illam subiectum aliter se habet, ac antea, sed solum movetur per quod aliter se habet subiectum: ergo solum movetur per formam, quam denovo acquirit. Motus effectivus est actio quam producitur forma, sive quam adquirit motus: ut quando lignum movetur per formam ignis quam recepit, actio productiva talis formae est motus effectivus. Observa 3o. quod motus effectivus semper coniungitur cum motu formali. propter eam actionem, qua Deus producens formam ex tractionem subiectum non esset motus effectivus, quia tunc non daret motum formalem.

Quaeres quinam, dicendum sit absolute motus formalis, an effectivus? Respondeo motum formalem, et non effectivum, dici absolute motum. Ratio; quia motus est mutatio rei. Sed mutatio rei non est formaliter a motu effectivo, sed a formali: ergo motus est non ille dicendus est absolute motus. Probatur sub. quia mutatio fit a receptione formae in subiecto. sed receptio non est a motu effectivo. sed a formali: ergo etc. Et ratio evidenta. quia per motum formalem subiectum transit formaliter ab non habenda forma, ad illam habendam. Et per effectivum solum transit efficienter: ergo receptio non est a motu effectivo; sed a formali. Quaeres 1o, an omnis actio sit motus,

effibg ? Rco natibe. Roe, q actio Identiba, et actio q ducib ba sul Sub-
h, et fra n eet motg effibg, cum n pducerent Suos pos Sinhibito, illis qui-
nato; §.

Quqrei 3o. An differat Actio, seu motg effibg a frali ? Rco, dugui rr.
aqdete: Roe. q motg frali Visitt in Subto, qui naxe, et fraq g in his-
n involuit actio, seu motg effibg: qo Hu rr. adeq. tq dugnit a motu fra-
li. Quqrei 4: An passio dygnat a motu frali ? Rco, motg frale dis-
qui rr. inadeqte tamqg pars a toto; prat, q motg fraly pngt aha dicit frahi
Vneg Subti ad frag adque; Sd passio Visitt in Vne frg ad Subtg: q passio et
motg dugunt, tanqg pars et totq. §

Caput 2q.

§ De Divisionibus Motus. §

1a e, qua proxima dedimq in effibq et fralq. 1o divit in potibq et natibq:
motg potibq e, cuiq trq adque e potibq ut qdo Subtq movet p fra gnii
natibq e qdo trq adque e natibq, ut qdo Subtq tranit de hendo frag
ad illag n hendag: 2o Divit in motq Subbciale et acentale: Subbcialis e,
cuiq trq adque Subbcia e, acentalis Vo cuiq trq adque acenge. Motg ac-
centalq, qdo e adquantitg aqquirenda, dicit Accretio, cuiq oppota e di-
mitio; qdo ad qualitq acquirenda, dicit alterao; et qdo ad maiq qualitq dicit
intensio; Sd de his in libq de ortu et interitu anno Venturo agemq.

§. Sd e
orba, motq dicit Quensiong, seu Quensibq, qdo Subtq pngesit hq fraq q
p accenge e ad naq motq, et tranit ad aliq fraq potibq: Vga qdo Subtum
pngessit hq frigiditate, et tranit ad calong, talis motq dicit Quensibq;
Sd de hoc latq alibi. Divit. 4. in Motq instaneq et Subbciibq. Ins-
taneq n dicit, q fiat in inst, q nq nat dceptui motq: ct q trq ad-
que pducit insti; Vga qdo m. recipit fraq ndale, que in insti pducit, mo-
uet instanee. Subbciibq motq e, cuiq trq adque aqquirit p ptes, Vg.
qdo manq paulatq calefit movet Subbciibe. q Subbcibe ne pt totaq in-
tensionq Calonq p quaq movet. Sd advente motq ex nana fra ee
Subbciibq; q affert pmvaog fqq in Vno insti, et fraq in alterio. §

, Vlimq dic
motq ad ubi, qui etiaq appellat localq. Hic dat, qdo corq tranit ab Vno
in alte
-raq-

in alteram ubicationem, qui dicitur etiam Latio. Vel qdo corpus transit ab aula in forum, a foro in domum, et sic alia. Item motus dividitur in naturalem, et violentum: naturalis est qdo corpus movetur versus suam inclinationem, ut lapis deorsum, et ignis sursum: violentus est, qdo est contra exigentiam naturae, ut lapis sursum iactus. Motus hic violentus causatur ab extrinseco Agente, ut in lapide a iaciente. Naturalis causatur ab ipsa rerum gravitate, quae causat dicta qualitas, vel non. Res est nullius momenti.

Motus hic dicitur Regularis, qdo equalitatem in suis partibus servat, ut est motus caelorum. Irregularis vero, qdo talem equalitatem non habet, ut est motus Animalis, quae iam tardius, iam velocius movetur, quae tarditas ex eo provenit, quia magis, vel minus in eodem spatio sistat. Dicitur Deinde motus rectus, qdo recta via terminum acquirit, orbicularis dicitur, qdo per circulum tendit: ac tandem reflexus dicitur qdo reflectitur ad terminum, unde exivit, ut qdo pila in tectum proiecta regreditur ad iacientem. Dubitari hic solet, an detur quies in puncto reflexionis, vel qdo pila accedit ad terminum impulsum, ibi aliquantulum quiescat? Resp. non quiescere, quia Regressio illa est effectus motus impulsivi: motus autem non dat ad quietem: pilaque in uno instanti terminum pervenit, et in sequenti regreditur. Hinc colliges, quietem motui oppositam esse permanentiam in termino per motum acquisito. Vel qdo lignum movetur per calorem, in 1o instanti movetur, in 2o quiescit.

Caput 9um.

Reliqua de Motu percurrit.

Restat adhuc curiosis de motu quaestiunculas ~~Re~~ Reamque, ne merito, incuriositatis censuram incurramus. 1o quaeritur Rogat, an dari possint in eodem ente talis motus contrarii naturales? R. Videntur motus sursum, et deorsum, versus orientem, et occidentem, et sic de aliis. Resp. negative. et Ratio est, quia motus localis est propter ubicationem acquirendam. At eadem entitas non potest naturaliter duplicem simul ubicationem acquirere: quia neque potest naturaliter motibus contrariis moveri. Divisus constat, quia si moveretur motibus contrariis duplicem ubicationem acquireret quibus enim motus suam ubicationem producit: quia si ita moveretur, duplicem haberet ubicationem, quia naturae repugnat ~~et~~ et contradictio: quia eadem entitas simul accederet, et recederet ab eodem loco, quem occupat, et sequitur probatur: quia per motum ad occidentem v.g., huic accederet, et per motum ad orientem recederet ab occidente, qui enim occidenti accedit, recedit ab oriente, ut est evidens: quia &c.

Obiicies: Anima rationalis se ipsam movet motibus contrariis, qdo vult brachia extendit in quibus

tota Aqua, ——— alterum ad occidentem, et ad orientem alterum, quando alterum elevat et alterum deprimit, fieri etiam motus sursum, et deorsum, et quibus navis motus intrinseci navis fieri possunt. Quod ante resolutionem recordari, quod dixi in eadem Vitae Spirituali, sicut navis esse Spiritum in toto spatio totum, et totum in qualibet spatii parte. Unde quaelibet pars in qua totus Spiritus existit non est locus adequatus illius, sed inadequatus. Hinc ad argumentum Reo, Anima rationalis in casu argumenti non moveri duplici Motu adequato, et inadequato. Et hoc quod solum unum sibi adequatum requirit, Vbi, ideo sicut Angelus, qui sub moveret in Cubili Vero omnes suas partes non moveret motibus intrinsecis adequatis, et inadequatis. Ideo navem Spiritus, ut supra diximus. §

Sed Maius in specie difficultas, sibi vendicant aliae experientiae, quarum 1a est; homo vectus in navi a prora in puppim deambulans; qui videt motibus intrinsecis moveri; motus sicut navis, in qua vehitur, et motu, quo ipse deambulat: 2a: homo adverso flumine natans movetur motibus

motu.

intrinsecis: motu sicut per proprio, et motu fluminis alio decurrentis. Reo in his, et similibus experientiis, dari duo agentia intrinseca, quorum quodlibet suum motum loci imprimere conatur, quod tamen non assequuntur utrumque, sed quod validius, et robustius est id assequitur. Et fortasse si aeque sit virtus impulsiva locum manebit in eodem loco. Hinc ad experimenta Reo, quod si aequalis sit virtus impulsiva sit hominis, et navis, qua vehitur homo, manebit in eodem loco. Si autem maior est virtus navis, et conatus, homo movebitur versus terminum ad quem navis movetur. Si tamen minor sit navis, et maior virtus hominis, homo movebitur versus terminum oppositum termino, ad quem navis fugit. Et sic dico de homine natante contra impetum fluminis. §

Rogat 2o. a quo principio fiat motus naturalis gravium deorsum, et levium sursum? Thomistae omnes asserunt, fieri a generante corpora gravia, et levia. Quod impugnant omnes eo, quod haec corpora moveantur postquam desierunt esse principia generationis: Vt ignis sursum movetur, postquam extinctus fuit ignis a quo productus est. Eo enim quod ab eo talis motus non potest esse principium, cum agens non existens operari non possit. Indico ergo motus gravium, et levium principium ab intrinseca gravitate, et levitate rerum. §

Rogat 3o. Cur corpora inaequalis gravitatis aequaliter moveantur, ~~ad~~ versus Centrum? Videmus quippe duos lapides e turri tastagio proiectos inaequalis tamen magnitudinis non prius unum, quam alterum in Terram descendere. Cum tamen Maior sit unus, quam aliud, Reo, aliud esse gravitatem intensivam, et extensivam aliam: intensiva est, quae dat

ineaeq parte lapidis extensibat, quae dent plures partes gravitantes. Unde in= equalitas lapidum exit tantum extensiba, quam unus plures partes habet maior quam alter; exiunt tamen equaliter extensibe, quia quibet inequalibus unius parte eandem habent gravitatem ac proinde equaliter descendunt. Rogat 4: quare tam appetant corpora gravia? Resp. cum Phi. appetere centrum, et difficile videt, cum centrum sit indivisibile; corpora ante gravia, quot, quot sunt, non possunt occupare navis punctum indivisibile. Resp. ergo, corpora gravia deorsum inclinare non propter centrum ... dum, et ut agglomerent, et sic melius durent et conservari possint, et inimicis agentibus resistant. §.

Rogat 5: Cur corpora gravia velocius in fine, quam in principio motus moveantur? experientia certum est, lapidem quo altius descenderit, eo celerius moveri prope terram, quod probat a validiori ictu, quo terram ferit. Resp. non provenire a maiori gravitate in fine motus lapidi impressa, ut aliqui falso putarent; et quod lapis in initio motus solum movebat a sua gravitate, et postea ab hac, et ab agente extrinseco, scilicet aere. Itaque cum lapis primo aerem scindit a sua gravitate movetur: at postea quam aliquod aeris spatium percurrit movetur etiam ab aere, qui propterea adest occupare loca relicta a lapide, ne vacuum detur: ac proinde aer accurrens aliquem impressit motum, a quo, et a sua gravitate velocius lapis movetur, et quo magis terrae approximatur, plures sunt motus ab aere impressi, eo velocior est lapis, quo proximior terrae. Contrarium accidit motui violento lapidis sursum iacto, qui motus tardior est in fine, quam in principio. Et ratio est; quia in motu ... ab impulsu iacientis, qui est ex se deficiens, progressivus resistente contra gravitate lapidis quo plus aeris sursum decurrit, eo minus habet impulsus, et consequenter tardius movetur in fine deficiente impulsu.

§

Liber 6us Phicorum.

De mirabili continui Laberinto

Disputatio Unica.

§. 1. materia.

Totam in hac quaestione difficultatem absolvit. Sistimus iam adeoque Auditores, ad fores inextricabilis labirinthi de compositione continui, in quo introitus ingrediendi facilis potest, et nemini huiusque facilis ex

exitus (Veritate scilicet) contingere datum est. Et cum nobis penderat, cum nobilioribus his sub unius pili pondere gemere, adeamus quod ignorare quisquam, ut ita loquar: quod enim verum, quam viva, plurimus largus, et subtilia loca sita, et lita tace, ut ipsa experientia testatur. Utrum de his loquendum, rerum naturalium divisibus, an indivisibilibus componantur continuum: et hic est dico prius totius difficultas, in qua plurimos insito autores insudare video, quod omnibus, quae in physica tractant, inutilior semper existimabitur; et ne mora mora generet, ne videamur continui fabula, ut ita dicam, et simul aggrediamur.

Quaestio 1ª.

An continuum ex partibus indivisibilibus componatur.

Caput 1um.

Aliqua praemittit et rem explicat.

Ut clarius caliginem continui percipere valeamus sciendum est, continuum nihil aliud esse quam totum constans partibus integralibus: partes integrales dicuntur quae uniunt inter se et mentem et subiectum et characteres: ut manus et brachium in homine. Continuum non rere partes realiter distas, aliqui asseruerunt, existimantes ita difficultates evasuros. Sed nemo dubitare potest dari in continuo distinctionem inter partes quibus componitur: 1º quia omnia signa distinctionis realis mere reperiuntur: quod potest una pars perire, altera non pereunte; deinde possunt separari: potest una produci disto tempore, et loco, quam altera; quae omnia sunt signa distinctionis realis: quod partes continui distinguuntur realiter. Præterea status ac separationis distinguuntur. Et 2º quia quae semel distinguuntur, semper distinguuntur. Sed eae partes sed distinguuntur post separationem: quod ante ea distinguuntur.

2º Probatur eadem distinctio: quia si manus et brachium in homine non distinguuntur realiter: quod identificantur: ea enim, quae non distinguuntur identificantur, cum nullum sit medium inter identitatem, et distinctionem: quod posset praedicari idemmet realiter de alio. Patet consequentia: ideo animal potest realiter praedicari de homine, quia cum illo identificatur. Et eodem modo identificatur brachium cum manu: quod posset praedicari unum de alio: atque adeo verum erit hoc propositio, manus est brachium: quod quam falsum sit per se constat. 3º quia continuum est quoddam compositum: quod datur in eo compositio realis: quod distinctio. Patet consequentia: quia compositio nil est aliud, quam distinctorum unio, ut constat ex omnibus compositis, et compositionum generibus.

Alij ~~decepti~~ decepti iudicarunt, partes continui sed solum uniri, sine aliqua re illas copulante. Et falluntur: quod cum partes continui separari possint, necessaria est aliqua unio, qua rursus uniant, et in unum copulent. Continuum

aliud e p maneri, et succibus aliud: Permaneri dicit, cuius oes pes sul exant, ut partes Tabulae. Subsiccibus e, cuius oes ptes sul exere n valent, ut Tempus. Itaque subdubium, qs horas et quadrante. q maneri V. qs ulnas, et semi ulnas mensurams. §

Igit Aris, que suu oes Discipuli sequunt, docuit, Itinuuz Istare p ptibg infinitis divisibg, itaut nunqua deveniri poit ad ptea aliqua, que ulteriq dividi n poit: Vg. si Angelg secare vellet granu sinapis micaru aluy, guta aque in dua, medietate, et haru altera in alias duas, et has in alias, quamvis p totu eternite dividat ulteriq, et ulterius: nunqua perveniet ad aliqua ptem ita minima, que dividi n poit. Qd si ingeras, quomodo ex infinitis ptibg n Isungat extsio infinita, resp. ideo esse, q ille ptes n sse equales, sd pporciona les. §

Propterea explandu e, quena sit pars equalis, et quena pporonalis. Pars equalis illa e, que eand het magnitudine, qua alia: Vg. palmg in semiulna dicit pars equalis, q eand magnitudine het cu alio palmo. Ite ptes equales dicunt etia determinate, q ad certa quantite se extendunt: Vg. in ulna quatuor palmi, eru plus in hora quatuor quadrante, et in die viginti, et quatuor hore. Dicunt etia ptes aliquote, q aliquoties repetite Itinuu Iponunt: Vg. palmg quater repetitg ulnam facit. Dicunt etia ptes indicantes, q una ex alia n Ipont, ut palmg, qui n Ipont ex alio et sibi una hora, et alia. Alie sl pes pporonales, q ex ppone dividunt: Vg ulna in duas semi ulnas, et semiulna in duos palmos. Ite dicunt indeterate, q certa magni tudine n hent, at semper dividi ultra possint. Dicunt etia Indicantes, q Ipo nunt ut dico palmi semiulna. Et tandem dicunt inequales, q qrubt dividens mior e dissa, ut semiulna more ulna.

Sd advertendu e, triplice ee indivisibilitate p. tri plici Itinui Divisione. Alia e in pfunditate, qualis indivisibiliy sup ficies, ut sic papi ru adeo delicata acipias, ut vix secari poit. Alia e in latitudine, qualis indivisi lis e linea. Et tand indivisibilitas e in longitudine, qualis indivisibile e punctu Itinui. Cong q Itinuu triplice het divisibilitate s. triplice Dimensione: Vg. lignu ulnare, q divi di poe Veriq p. pfunditate, sup fices in sec secando. Dividi etia poe Veriq latitudine lineas alineis dividendo. Et tand dividi poe veriq longitudine, puncta a punctis scindendo. §.

Advertere sat demo, Ares Asedas enstibi oes Istare, q alij asserunt, partes Itinui ee puncta indivisia Itinuata ba infinita, quibg Isentit Suarez. alij

à continuo omnia indivisibilia excludunt, solumque admittunt partes infinitas divisibiles, quos sequitur Averroes. Et ex iis, qui admittunt indivisibilia, alii dicunt ea esse infinita, et alii finita. Ac tandem alii dicunt, haec indivisibilia penetrari cum partibus, et alii asserunt cum partibus non esse penetrata. §.

Caput 2um.

Auctorem impugnat.

Aggrediamur igitur illam sententiam, quae partibus infinitis continuum componi asserit, impugnare. Arguo 1°: ex hac illa sequitur quamlibet magnitudinem esse infinitam. Sed hoc non est dicendum: ergo continuum non componitur ex partibus infinitis. Minor est certa, quia incredibile est granum synapis, vel cuspidem acus esse infinitae magnitudinis, quod nec ipsi Aristotelici admittunt. Sequela maioris probatur, illa est magnitudo infinita, quae infinitas continet partes quantas: sed quaelibet magnitudo, quantumvis minima, iuxta hanc sententiam infinitas continet partes quantas: ergo quaelibet est infinita. §.

Respondent Auctoris discipuli, quod ut magnitudo sit infinita, non sufficit quod eius partes inaequales et proportionales sint infinitae, sed ultra requiritur quod partes eius aequales et aliquotae sint infinitae: atque ita asserunt non quamlibet magnitudinem esse infinitam, quia eius partes aequales non sunt infinitae: v.g. ulna est magnitudo finita, quia partes eius aequales sunt finitae, v.g. quatuor palmi. Contra est 1°, quia haec partium distinctio non est ad infinitas. Probo assumptum: tunc daretur magnitudo, seu extensio infinita, quando darentur infinitae partes quantae, quarum una sit extra aliam; sed sive partes sint aequales, sive inaequales, dantur in quolibet continuo infinitae partes quantae, quarum una est extra aliam: ergo in quolibet continuo datur magnitudo infinita, ac proinde haec partium distinctio non est ad infinitas. Minor videtur certa, quia magnitudo illa non esset finita, sed magnitudo quae finita non, infinita deberet esse: ergo. Tertio. Minor prioris syllogismi conceditur ab adversariis, et sic infertur. §.

Contra est 2° et directe contra solutionem: quod in continuo dantur partes aequales infinitae. Probo. Loquor, quod vos datis partes inaequales infinitas; sed partes inaequales infinitae continent infinitas aequales: ergo etc. Maior est doctrina adversariorum. Minor probatur: partes inaequales infinitae continent infinitas excedentes et excessas, sed excedentes sunt aequales: ergo continent infinitas aequales. Minor probatur: quia pars excedens aliam, habet aequalitatem et insuper excessum: ergo partes excedentes sunt aequales. Ut patet in semiulna, quae adaequat et superat palmum. §.

Contra est 3°: ideo dantur in continuo partes inaequales et proportionales infinitae, quia quolibet signato potest esse alia pars: sed etiam quolibet numero aequalium partium signato, possunt aliae et aliae partes aequales: ergo haec sunt infinitae. Ma-

admittit a Parmenid. more pbo. Diuidat Deus ulnam in duas mediates, quas vocant hi Doctores partes equales: Rursus mediates in quatuor palmos, et palmos rursus in octo partes equales, et has in sexdecim, et sic in infinitum: ergo quolibet numero partium equalium signato possit alius maior, consequenter partes equales continui sunt infinitae. 3º et 4º: quia in ulna dantur infinitae partes minores et minores: ergo etiam dantur partes maiores et maiores, atque adeo infinitae extensio. Probo conseq. non possunt dari partes minores et minores sine maioribus et maioribus: sunt enim denominationes correlatiuae; sed in continuo per vos dantur partes minores et minores: dantur enim partes inequales et proportionales: ergo.

Rx Hurt. Arr. devotus (?) partes, partes distingui etiam proportionales non esse actu infinitas: sed in potentia; sive divisione continui non posse fieri actu, et categorice, sed syncategorice et in potentia. Sed haec solutio non placet; quia licet de diuisione actu fieri non possint, nihilominus dantur infinitae partes separabiles in continuo: sed eo ipso partes continui proportionales sunt actu infinitae: ergo nulla est solutio. Maior certa, quia si non darent infinitae partes separabiles diuisione non esset, nec in potentia infinitae. Rx. Minor: infinitae partes separabiles sunt infinitae partes unitae: quae enim non uniunt, separari nequiunt: sed infinitae partes unitae sunt actu infinitae partes: ergo eo ipso, quod partes continui sunt infinitae et separabiles sunt actu infinitae. 2º non placet, quod se assignaret in continuo numerum maximum partium proportionalium extensiuum, sed 2º de hoc dicam; quod parte proportionales continui sunt ... actu infinitae: infinitum enim est quod finem non habet: sed hic dicas: quod diuisione continui non sunt infinitae nec in potentia; quippe deveniri posse ad partem, quae ulterius diuidi non possit.

Arguo 2º de eamdem Sententiam: Si continuum constaret partibus infinitis, tempore finito non pertransiri posset. Sed hoc est absurdum: ergo absurdum etiam est unde sequitur. Minor absurditas per se constat, nam quis dubitet, tabulam ulnarem v.g. finito tempore posse manibus percurri. Sequela ante Maior probatur: quia partes continui sunt infinitae, ut proximo argumento probauimus; sed in quolibet puncto temporis pertransiri non potest, nisi una tantum pars continui: ergo in tempore finito pertransiri non potest continuum: alioquin infinitum pertransiri posset finito tempore, consequenter infinitum non esset infinitum, quod implicat.

Probatur: Si Deus per proportionales ulnam diuidendo vellet eam transferre a Hispalis in Londres, non posset eam finito tempore transferre, quod non est minus absurdum, quam continuum finito tempore transiri non posse. Ant. probatur: Deus per proportionales diuidens ulnam nunquam perueniret ad partem, quae diuidi ultra non possit, ut docent Aristotelici: ergo nunquam perueniret ad partem ultimam transferendam: licet enim ad eam perueniret, utique ad partem ultimam

duabus quae conveniret: quod Deus non posset tabulam ullam certo tempore ab uno in aliud locum transferre. A.

Ratio est quia tempus in quo continuum permanet, constare debet partibus proportionalibus infinitis unde nullum est absurdum, quod in eo continuum perduret. Contra 1º et 2º quod haec solutio habet vim adaequatam, quia continuum permanet tantum per tempus: sequeretur enim quod horarum non finiret, cum constet partibus sibi subsequentibus infinitis. Contra 2º quod Deus non posse subducere multitudinem infinitam quae duraret, ita ut aliquando tota producta sit: quod sibi non posset producere infinitas partes horarum ita ut ad ultimum horarum punctum perveniat. Contra 3º quia hinc sequitur posse Deum una hora infinitos Angelos creare, et rursus sequitur infinitum finiri posse. Quod utrumque probatur: quia hora habet infinitas partes. Et posse Deum singulis horae partibus unum Angelum producere, et sic tota hora producto quoque finiret: quod Et. J.

Caput 3um.

Utrumque impugnat Arist. Utrumque impugnat Arist.

Q. Impugnari solet Arist. sententia, et quidem efficaciter, a punctis, quae Aristoteles vocant terminantia, quae sunt uniones inter partes similes continui. Contra eam supponendum est dari indivisibilia, quas vocant etiam puncta modalia, et quae fatentur esse indivisibilia. Probatur etiam omnes partes continui esse indivisibiles; sic arguitur: inter 1um punctum terminativum et 2um non datur pars divisibilis, nec inter 2um et 3um, et sic per totum continuum: quod continuum componitur ex partibus indivisibilibus. Consequentia infertur ex probato: si inter 1um punctum et 2um daretur pars aliqua divisibilis, daretur etiam duplex medietas unita: quod daretur aliud punctum terminativum, sive unio, quod impleat. Ans. e. licentia, quia pars divisibilis constat duplici medietate unita, consequenter quod una medietas alteri unitur medio puncto terminativo: quod inter 1um et 2um punctum daretur aliud.

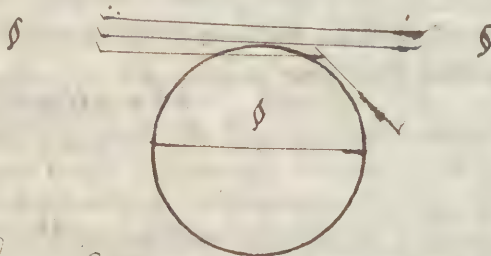
Dicunt adversarii nullum punctum in continuo esse 1um vel 2um: quia ante quodlibet et post quodlibet datur aliud, ac per consequens argumentum factum nihil probat. Sed contra est quia licet nullum sit assignabile punctum, quod 1um, et 2um appellemus, tamen assignabile est aliquod punctum determinatum, de quo ita formo praesens argumentum. Punctum hoc assignabile in tabula quod unit immediate duo extrema, contra haec extrema sunt indivisibilia: quod Et. Probatur minor, nam manifesta est: si extrema haec essent divisibilia, quodlibet constaret duabus medietatibus, contra eas implet: quod sunt indivisibilia. Maior constat, alioquin divisibilia non essent. Minor ostenditur: si quodlibet extremum constaret duabus medietatibus, altera tantum uniret immediate, et altera mediante alteri extremo, ut patet in palmo, quia non de toto non unit immediate alteri palmo: quod punctum in tabula non uniret immediate duo extrema. Et d.

nec ipsi aduersarij concedunt, et inferunt ex hac doctrina concedere loquuntur. §

Hec doctrina constat euenticus in dtermino subscribo: nam post instans quodlibet sequitur aliqua pars temporis indiuisibilis: quod indiuisibilis. Illa certa est, quod tempus est ex aliis subscribitur: illi partes, si pars, quae sequitur esset diuisibilis, tempus non esset subscriptum: quod pars illa, quae sequitur instans non diuisibilis. Probatur: pars illa diuisibilis haberet duas partes, quibus constaret sibi extensas; et ergo haberet duas partes sibi extensas subscribitur non: quod si pars illa diuisibilis esset, tempus subscriptum non esset. Dicent aduersarij, post instans sequi aliquid diuisibile non secundum se totum, et aliquid sui. Sed contra est, quod hoc aliquid vel est diuisibile, vel indiuisibile. Si hoc secundum, habemus intentum: si diuisibile, quod haberet partes sibi extensas, atque adeo non subscribitur. — Constat ergo quod tempus progressum non potest esse diuisibile. Probatur, quod haberet aliquid prius et posterius, quod est contra rationem progressiuam: quod neque etiam, quod sequitur tempus progressum esse diuisibile: idem enim, quod sequitur, quando exit progresse. §

Nec Mathematica Hec nostra destituta est argumentis: Duo enim proponam: et sit hic circulus, extra quem linea perfecta ducatur, et deinde ab angulo, qui relinquitur inter lineam rectam, et circumferentiam ducatur alia linea recta, ut subiecta imago demonstrat.

§

§ Igitur linea Hec ab angulo deducta tangit circulum in puncto indiuisibili. Probatur: quod si tangeret circulum in parte diuisibili, hec pars haberet duas medietates alteram proximiorem circulo, et alteram perfectiorem lineae rectae extra alium circulum posita: quod inter has duas medietates posset duci alia linea, quae neque tangeret circulum, neque lineam rectam quod est contra euclidis mathematice principia. §

Cum argumentum Mathematicum est: Corpus perfecte sphericum tangit in puncto indiuisibili corpus perfecte planum: quod tantum superficies unius quam alterius constat indiuisibilibus. Antecedens est certum, et demonstratur ab euclide; quod si globus perfecte sphericus non tangeret planum in puncto, tangeret parte, aliqua ex parte

globus adequet cum plano, et planum cum sphærico; Consequens probatur: globus haberet aliquid plani et planum aliquid sphærici, quod repugnat. Tamen contra probatur: quod si globus per tota planitie decurrat tanget omnem illius superficiem; et semper tangit illam in puncto indivisibili: ergo tam superficies unius quam alterius stat in indivisibilibus.

Questio 2ª

An continuum componatur ex punctis indivisibilibus finitis.

Caput 1um.

Sententia Zenonis proponit, et defendit.

Melior mihi visa semper sententia Zenonis sententia sit Clarius impugnet. Asserunt ergo hæc sententia, continuum, v.g. tabula constare punctis indivisibilibus finitis, ita ut per interiores et ulteriores divisiones devenire possit ad punctum, quod ultra dividi non possit, et quamquam constanobis id ita fieri non posse, quia multa sunt quæ sui subtilitate et nimia parvitate sensibus percipi non possunt, id non obstat, quod sanabus cognatur ita dividi posset, et deinde constanobis presstani non posse hæc divisio continui, posse tamen ab Angelo, vel a Deo. Clarius sententia antiquitus plures nobiliores philosophi cum Zenone amplexi, et ex modernis eam tenent, et defunt Pater Erice, et Alphonsus Gumani, quos omnes citat Oviedo. Controversia 17 punctum 1º et Comunionis Paiz. peregit unius, alterius cui placuit opposita, et quamquam quid sit de vente continuus et tamen Clarius percipit.

Sed ne fabulose continuus compositus aliqua decidemus notandum dixerunt aliqui, et e media sententia continuum quidem componi ex punctis infinitis et unitis: quæ sententia, quamquam asserit componi ex punctis Zenone accedit, et ab Are recedit, et quamquam asserit, ea puncta esse infinita a Zenone etiam recedit, et hac ratione angusta qui via qua sententia citat ...   sed impugnat 1º: quia ea puncta continui sunt finita; et hæc componunt continuum: ergo continuum componit ex punctis finitis. Ma[ior] elenta, et minor probatur: quia ea puncta constituerent Lineam: Linea enim nihil aliud est, quam extensio ex punctis composita. 2º impugnat: quia etiam si tabula haberet infinita puncta inter se unita, in ea colle dant octo puncta etiam inter se unita. et hæc faciunt extensionem finitam et continuum: ergo datur extensio finita, et continua: ergo continuum non componit ex punctis infinitis.

Responde 1º.

Accurissimi mihi Philosophi, impossibile esse quod octo puncta faciant extensionem, quia unum punctum alteri unitum non facit majorem extensionem. Et ideo est: quod etiam infinita puncta unita inter se non faciunt extensionem. Probatur quia sicut unum alteri unitum non facit majorem extensionem,

ita nec unum pluribus unitum, uno vel infinitis faciet maius extensione: quia sicut ex octo punctis non resultat extensio, nec ex infinitis resultabit. Et hoc quod pro hoc propter quam hi authores asserunt, unum nullum altero puncto non facere maius extensione, est quia unum punctum alterum tangit totaliter, quare totum illud penetrat, ac proinde sunt in eodem loco, atque adeo non extensa. Sed quis quis rogabit ab his, quare puncta infinita privilegiata sint, ut non eodem modo, et propter eamdem rationem debeant se tangere, et penetrari. §

Arguunt 2.o frigidius. De facto non dari in continuo unum punctum, et post illud aliud unum, nam post unum sequuntur infinita; et licet possit in tabula assignari unum punctum non posse assignari aliud dextrum, et illi immediatum. Dico quod post quodlibet punctum in continuo sequitur aliquid eiusdem continui. Sed non aliquid divisibile: quia indivisibile. Sed hoc est punctum: quia post unum punctum sequitur unum. Praeterea; quia haec solutio ponit aperiri aliquid indeterminatum, quod implicat. Dico quod aliquid dari est in tabula proximum, et aliquid remotius cuilibet puncto. Sed id quod proximum est dicitur punctum: quia tangens. Deus posse videre omnia puncta continui. Rogo, in tali casu daret post unum aliud punctum, vel non 2. Si unum habeo intentum; si unum: quia Deus non cognosceret punctum quod sequitur unum. §

Igitur sententia Zenonis, quia quo stamus opposita, probata manet ex impugnatione oppositae ab Authore et discipulis defensatae: cum enim hae opiniones sint diametro opponantur, quod alteram probat, alteram reprobat: ea enim est lex, et natura oppositionis: 2.o probabit solutione argumentorum, quae tunc ex physica, tum ex Mathematicis nobis opponunt, quaeque iamiam subiiciuntur. Advertentes tamen, vere continui regi non inter duo puncto, ut aliqui volunt, sed in uno tantum, quod Deus assignet, quia si inter duo regeret occuparet duplex spatium; cum quod sit erit in diplotum geternis subtum, et unum punctum magis aptum sit Dei est determinare illud. Ita sentit Pater Alfonsus disputatione 2.a sectione 1.a

Caput unum.

Argumenta physica quae Authores expendunt.

gravissima sunt quaedam aliis dicabat, et efficacissima argumenta pro sua Authoribus adducta ad hanc classem argumenta sunt physica, quorum primum est indivisibile additum indivisibili non facit maius: quia continuum non constat punctis indivisibilibus, alioquin indivisibile additum indivisibili faceret maius: Probatur antecedens: indivisibile additum indivisibili tangit illud secundum se totum: quia illa duo indivisibilia se tangunt adaequate. Antecedens est certum, secus enim esset aliquid in indivisibili, quod non tangeret, ac proinde iam non esset indivisibile; tunc sic; sed ea quae se tangunt adaequate penetrant: quia indivisibilia penetrarent.

Ille supsunt pta pbr: quae se tangunt adeqte sunt in eod loco, seu nullum est extra alterum. Et Hoc penari: quo eamdem indivisibilia penetrarent: quo non facerent maius extensione: ut videre est in Anima rationali penetrata cum corpore, quae maius locum non occupat, quam corpus occuparet extra me; Et id dicendum est de quibus penetratis.

§ Hoc arguitur, quo in specie maximam ingerit dificultatem, facile solves, distinguendo duplicem contactum: consequtionem aliud, et alius penetrationibus: contactus penetrationibus maxime exigit penetrationem, non ita consequtionibus, qui solum exigit, ita immediate consequi aliud, ut nihil mediet inter utrumque. Verum quia est penetrationem esse positionem duorum entium in eodem loco: et quia in hoc ista aliquid est, quod aliud tangat, nec cum illo penetret: Unde fit, quod ad penetrationem plus requirit, quam contactum dumtaxat. Ad argumentum Reor, nando ans: ad probationem, dico integrum extrema; ad illius subsumta, reor esse falsum, et subintelligit. Fateor equidem, indivisibile additum indivisibili, illud tangere adequate, et cum se totum: non tamen propterea, cum illo penetrat, quia licet illud tangat adequate occupat tandem ab eo locum, quod est de penetratione petit, corpora penetrata capi ab eodem loco,

Ideo Duo manus sese immediate tangentes non penetrant. quia non tangunt cum se tota. § Sed instas: si duo indivisibilia se tangunt cum se tota penetrant. Et Tamen probat: si Deus miraculo se penetraret duo indivisibilia, non strictius se tangerent, quam cum se tota; sed de facto ita se tangunt: quo penetrant. Ad instantiam, nego ans, nemo ideo non penetrant duo manus, quia non se tangunt cum se tota; sed quia non occupant eundem locum, qui est conceptus penetrationis. Ad probationem, nego maiorem: strictius enim se tangerent, si deberent ex hypothesi posita esse in eodem loco, quod de facto non fient, licet tangant cum se tota. indivisibilia quae penetrata se tangunt cum se tota sicut etiam indivisibilia contigua, diverso tamen modo: nam penetrata capiunt idem spatium, quod non capiunt contigua. §

Instas iterum: cum indivisibile penetrat cum 3°. quod etiam penetrat cum 2°, atque adeo tria penetrant, locentur in eodem loco, atque deinde non faciunt extensionem, nec continuum. Ans pbr: In 2° indivisibili non dat unum latus, quod tangat a 1°. et aliud, quod tangat a 3°; secus cum punctum non esset indivisibile: quo cum indivisibile verum se totum tangit a duplici indivisibili, 1° scilicet et 3°. quo omnia sunt in eodem loco. Nego ans; et ad probationem, distinguo ans: in 2° indivisibili non dat unum et aliud latus intrinsecum, concedo ans. extrinsecum, nego ans. Latus intrinsecum est, quod locum distribuit; extrinsecum, quod locum non distribuit, sive est extra locum. In genere non dant latera in

puncto, dari in latera diversa, ut Corruella, quae cingit indivisibile. Haec e
doctrina Divi Augustini lib. 2. de libero arbitrio, Cap. 8. Hinc e, tum et cum
puncto tangere eum, non tum omne latus extrinsecum, et illud tangam cum omne latus
intrinsecum. §

Ad instas: si punctum sit opacum, aut illuminabitur et non illuminabitur? Quod hoc implicat: quod [illegible]. Ita ad tum probo quod punctum est indivisibile, ac proinde nequit cum aliquid sui tantum illuminari: ad cum vero probo quod locus opacus nequit totum illuminari, nisi lux ab omni latere veniat, quod accidere non potest puncto, cum latera non habeat. Nomine, ad ergo parte: ad primo dico, locus opacus illuminari per adventum extrinsecum lucis, quamvis lux illi extrinsece approximatur per [illegible] lucis ad latera extrinseca. In quo distinguitur a locorum [illegible] diaphano, qui illuminatur per intromissionem lucis per ipsum locum, ut et in Cristallo, cuius ultima pars illuminatur per lucem intro ductam a suprema parte illius. §

Ultima, et quidem difficillimum argumentum desumitur a loco locali, quod eo difficilius est, quo magis ipsis oculis experientiam demonstrare conatur probare, nempe Aquilam in velocitate movere, quam Testudinem, nec Testudinem tardius, quam solem, et sic de aliis motibus, qui, ut ipsi illius testantur erunt inaequales. Quis enim sanae mentis dubitare potest generosum condensum equum exire, quos saepe industria in stadio currere, calcaribus supositis nabba sua celerem cum formica parit currente, scitum metam attingere. Intendit quod argumentum hoc, Aquilam, et Testudinem aequaliter moveri, si continuum ex punctis indivisibilibus componatur. §

Ad quod supponit, Aquilam, et Testudinem moveri per lineam distantem mille punctis, et in tempore similiter mille instantibus. Modo sic arguitur, in quolibet instanti Testudo acquirit unum punctum spatii, et Aquila similiter non plus acquirit, in eodem instanti: ergo aequaliter moventur. Consequentia in ultimo temporis instanti utraque veniet ad ultimum punctum spatii. Consequentia est legitima, et antecedens probatur: De Testudine: Haec enim acquirit in quolibet instanti aliquid spatii. Quod non minus, quam acquirat, quam punctum: ergo saltem punctum acquirit. De Aquila etiam probatur, sic arguo: si aquila in quolibet instanti plus quam unum spatii punctum occuparet, aliquod punctum corporis Aquilae esset in duplici spatii puncto: quod sic explico: Verum est, quod Aquila habet [illegible], et has partes corporis quae in eo [illegible]

instanti possunt plubus spatii puncti Correre; et quod de stultorum partes movent, loquamur de 1º. Porsui puncto et huic applica Argutum factum et quod sit punctum Correret duplici spatii puncto, quod in platonice. §.

Caput 3um

Aliam Reiicit, et aliam approbat praesentis Argumenti solutionem.

Sed antequam ingeniosam cuiusdam Recentiorum solutionem praesentis argumenti audiamus, advertam argumentum hoc nuper facto esse quam Aeris satis pugnare. Nam de Aquila, quae inaequabili temporis parte acquirit infinitas spatii partes proportionales, et totidem acquirit Testudo sui spatii in eodem tempore acquiret una et altera, ac inde aeque tandem aut velociter movebit Aquila, et Testudo, quod erat absurdum, nobis obiectum ab Adversariis. Etenim si linea illa per quam movent dictas partibus infinitis proportionalibus ... habebit aequalis illius Linea spatii, ac proinde quodlibet a Testudine occupata habebit etiam infinitas partes proportionales, et similiter pars spatii ab Aquila occupata continue aeque utraque movebit, siquidem in partibus spatii ab utraque occupati nulla est inaequalitas, cum habeant infinitas partes proportionales. §

Igitur argumento supra facto Recentiores Respondet, quidam tarditatem et celeritatem motus dimetiendam non tantum per tempus, quo fit motus, sed etiam per impulsum, quo mobile movetur. Unde cum Aquila una hora utique celeriori impulsu se moveat, quam Testudo, fit inde quod eodem tempore plus spatii percurrat Aquila, quam Testudo. Dico esse et infero: quod per celeritatem impulsus poterit Aquila in duobus instantibus transire per sex puncta spatii, coenti quod esse in duplici loco, quod est praecipuum inconveniens argumenti. Cui instis Recentiores, non esse inconveniens, quod Aquila transeunt occupet in duobus instantibus, quatuor, vel sex puncta spatii, sed esset inconveniens, si illa puncta occuparet permanenter. §

Sed contra est

Planeite, quod huic sequitur, corpus dum transit, vel movet, habere maiorem extensionem, et magnitudinem, quam dum quiescit, et sequitur probatur: corpus te locus, dum movet potest occupare maius spatium, quam quiescens: sed ad maius spatium occupandum requirit maior extensio in loco occupante: ergo si corpus dum transit, maius occupat spatium maiorem habet extensionem et magnitudinem. Sed quam falsum sit nemo ignorabat: quis enim dicat hominem ambulantem augere suam corporis extensionem ... §.

Impugnat 2º. Haec nova Responsio quod incidit in monulas, quas abhorret, quibus dum miratur opinio argumentum solvit. poste

Testudo non acquirit in quolibet instanti punctum spatii: quia ideo est, quia in acquisito aliquantulum quiescat. Patet: quia si non quiesceret in puncto acquisito moveretur ad nobas partes spatii; non enim est medium inter quiescendum, et partes nobas acquirendas. At non acquirit novas partes, ut tu ipse fateris: quia ideo est, quia quiescit. Ut quod quaerimus inventum. Hoc si solum vocibus a domini dicendi modo differt, cum in re idem, lingua ut fateri teneamur. §.

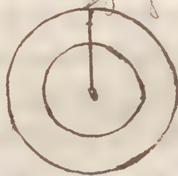
Celebris est principalis argumenti solutio, quam hic a Zenone omnibus exhiberi solitam proponam: Recentiores Inter sequentes Antiq. et Oviedum hanc excogitarunt solutionem. Asserunt quod non omnem motum esse continuum; sed dari motus aliquos morulis interruptos, qui motus eo tardiores sunt, quo plus habent quietis, et quo pluribus dis continuant morulis. Hinc oritur inaequalitas Motus Aquilae, et Testudinis: Testudo quia tarde movetur, quia per aliquod tempus quiescit, et perservat idem spatium acquisitum. Aquila vero velociter movetur, quia non moratur, sed per singulos moventes singula acquirit spatii puncta, et si moratur, pauciora morula habet in eodem spatio. Unde à morari, vel minus morari totum, quas moventes, oritur tarditas, vel velocitas motus, vel etiam ex eo quod alterum totum moratur, vel quod minus instans et alterum, nec per id temporis quiescat. Hinc in quantum ad argumentum, et rationem patet evidenter tota discrimini, et efficacia. §

Sed non adeo clara, et usa est Aristotelicorum solutio donata ut adhuc in eam non insurgant. Obiiciunt 1º: Lapis incentium descendens habet aliquam tarditatem, et tamen non habet aliquam morulam: quia tarditas motus non oritur ex ea morula. Ante probatur 1º quia Canaria qualis est lapis sufficienter applicata operatur quantum potest: 2º quia improbabile est lapidem minus decensum non morari, et tamen in medio aere morulas habere: quia lapidis tarditas non provenit a morulis. Respondeo tarditatem in lapide oriri à morulis, quas habet in eodem spatio: nec obstat 1º, quod sit Canaria, quae sufficienter applicata operatur quantum potest. Non tamen operatur supra id, quod potest: lapis quia descendens maiori velocitate descendere non potest, vel quia impeditur ab aere, vel quia majorem vim loco motivam non habet: quare non est canaria motus continui, sed discreti, et interrupti. Ad 2ª probationem Antis dico, lapidem statim, ac incipit moveri incipere quoque morari. §.

Secundo instatur: ponamus lapidem molarem, a Concabo lunae in terram cadere Aere intermedio anihilato: tunc cum nullus sit aer resistens, nullis morulis detinebitur lapis: quia si pariter cum lapide molari alter lapis parvus decendat uterque aeque velociter terram offendet. Sed contra experientiam: lapis molaris citius in terram venit, quam lapis parvus. Respondeo, hos motus fore admodum inaequales inaequalitate orta non à resistentia aeris, qui destructus supponitur; sed oriret,

amari, et minore gravitate utrumque: cum quod lapis molaris longe excedat gravitate propria lapidem alium parvum, qui longe inferior est propria etiam gravitate lapide morali, inde est, quod tum velocius movetur, quam illum. &

Obiiciunt 2° et difficilius: ponamus Rotam circulariter se moventem, in qua partes distantiores à centro celerius movent, quam partes centro proximiores, quae tardius movent. quod probatur, nam illud corpus celerius movetur, quod suo motu plus spatii occupat, quam aliud. at partes à centro distantiores plus spatii occupant, quam partes centro proximiores: ergo celerius movent. Minor ostenditur: quod omnes partes rotae in eodem tempore unam gyrationem perficiunt, et gyrationes partium distantiorum sunt maiores, ut patet: ergo &c. quorum demonstratio indubitata imaginem proponimus. &

Hinc probatur, quod tarditas partium proximiorum centro non provenit a morulis: quod si pars una Rotae moveret, altera quiescente, partes Rotae disiungerentur, atque adeo Rota dissolveretur. Unde linea illa recta a superiore parte ad centrum ducta curvaretur, quod enim est, quod recta descenderet usque ad circulum minorem, in quo propter morulas illam flecteret, quod omnia contra experientiam. &

Certe si reprehenderem ista à sapientissimis Philosophis, qui magni hanc difficultatem fecere, non extimescerem argumentum rotae parvi penderem. Et ratio mihi, nisi fallor, est, quod circuli maiores rotae, in motu, et quiescentes, maius occupant spatium, quam minores etiam quiescentes, quod patet in figura posita. Si quod circuli maiores immoti occupant maius spatium, quid mirum quod in actuali motu maiorem etiam locum occupent. Fateor profecto, nullam mihi specialem ingerere difficultatem circulos Rotae se moventis, quam non ingerant circuli rotae quiescentis.

Sed ne temerarii videamur celebrem hanc difficultatem respuentes ad illam Respondemus, verum quidem esse, quod omnino dissolveretur, si partibus eius unitis, altera moveret, quiescente altera, praesertim in longo tempore. At vero in Rota omnes eius circuli movent, alii plus alii minus, pro maiori, vel minori circumferentia eorum. Et cum proximiores centro minorem habeant circumferentiam, minus quoque occupant spatii, ac proinde tardius movent: cum vero circuli distantiores maiorem habeant circumferentiam, consequenter plus occupant spatii, ac proinde celerius movent. Itaque omnes Rotae circuli movent inaequaliter aequaliter. Ut itaque si Rota habeat, verbi gratia, tantum quatuor circulos,

Ani.

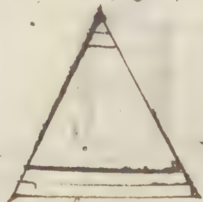
4us, qui distior e plus oibg. spatij percurrit; caeteri autē decrescunt luj proportione ita ut 3us. minus percurrat spatiū 4. et maius 2o.; et hic percurrat maius 1o.; et minus 3o. usq. ad centrū, q manet semper in eodē loco. §:

Ad id, qd ultimo addit, sit linea rectam curbari in motu Rotē. Reo, ee falsū: n enim linea recta curbaret descens per circulos minores ad centrū; nam ut curbaret, necessū erat, q puncta lineē n corresponderent punctis circulorū eādē rectitudine decenter: cū q quolibet punctū lineē correat cuilibet puncto circuli supoli, et oia puncta circulorū immate correspontia punctis lineē supolē constituant rectā lineā, inde fit, q linea per circulos traiecta n curbet. d manea recta in motu Rotē. Hinc facile poerit in hoc concedere, et nare propositiones Argutii. §

Caput 4.

Matematicū q. Are Fiet Argutis.

quaestiona qdē sit arguta, quē à Illaicis petunt Aristolici, et quibq. n facilis optat. Solutio: nilominq ea solvemq solutione Inut ab Cenonistis exhibita. 1o q. ponit Pyramij cuiq Vasis sex tantū puncta heat, et lineē eiusdē paralelē heant duodecim puncta, ut Hec imago desmonstrat.

Vasis.

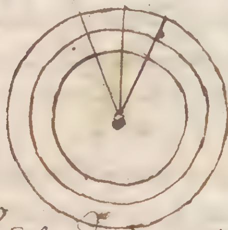
Si puncta continui eent indiliua, sequeret, lineā transversalē immatā Vasi, ee maiorē Vase, q falsū e: Vasis enim superior deuet ee oiū transversaliū. q d pbr: si enim linea transversalis ducat immata cuspidi, hebit duo puncta, et 2a. linea hebit tria, et sic, usque ad undecimam transversalē, quē proinde hebit duodecim puncta, coent q. erit maior Vase, quē sex tantū puncta het, ut supponit argutiū: q implat talis pyramis, coent q. continuū componi punctis indiliblq. §

Reo 1o. implare pyramē pfectā, cuiq lineē paralelē maiores sint, qua Vasis; et ratio e manifesta, q hē lineē tantū distant int se, Vertis Vasem quantū distant à centro, cū quo stare n poe, q longitudo pyramidis maior sit eiuq latitudine, atq. adeo nec lineē paralelē componentes longitudinē maiores ee possunt Vase constituente latitudinē eiusdē pyramidis. Reo 2o. supota imperfectione pyramidis, q aliquē sit lineē transversales equales int se, quē paralelē vocant. Unde in supra pota pyrame linea proxima Vasi equalis erit cū ea; dico aute,

quique sunt in immatis; equales sibi inter se, minores antibus, et superiores sequentibus et sic usque ad cuspidem pyramidis.

Nec audias in hac aliquorum, qui respuentes hanc solutionem, nullam aliam prebent argumento equali. Dicunt enim ex hac solutione sequi, lineas paralelas rectas curvari. Nescio, quo fundamento: nam enim hoc inferunt ex eo, quod lineae paralelae heant aliqua puncta eque inter se distantia; rae cum faciunt aliquas paralelas transversales ducas a costa in costam; Hoc enim nam est: hi enim singula puncta pyramidis proportionaliter recederent à centro, et attinerent perfecta pyramis, quod non accidit, ut supponit. Quia igitur praxis mathematica angulus, seu pyramis perfecta tanta debet heat longitudinem, quantam het latitudinem, ex eo quod nunc, quod lineae paralelis, quo plus distat a base, eo plus enim puncta distant inter se, quod non heret pyramis argumenti.

2º proponunt Mathematici duos circulos, unum alio maiorem, idem centrum respicientes, quibus intendunt Zenonis falsitatem invenire: et ut clarius procedamus, aspice ob oculos imaginem, in qua argumenti efficacia melius ingnoscetur.

Probatur, hos circulos equales esse: quaelibet linea ducta a superiore tangit in circulo inferiori distinctum punctum: ergo utrique equalia puncta het. Antecedens probatur: quaelibet linea ducta a superiore circulo ad centrum transit per circulum inferiorem, et quaelibet transit per distinctum punctum: ergo etc. Supone ergo circulum superiorem centum puncta heare, a quorum quolibet ducitur linea recta ad centrum: cum ergo hae omnes lineae transeant per circulum minorem, necessarium est, illum heare totidem puncta, quot sunt lineae; et hae sunt centum: ergo circulus inferior het centum puncta; et centum etiam het circulus superior: ergo sunt equales, quod falsum est, manifestum est ad oculum.

Huic argumento (?) Zenonis fieri, omnes lineas ductas à circulo superiore se tangere in una, sive in circulo inferiori, ita quod duobus, vel quatuor lineis, de centum a circulo superiore concurrat unum tantum punctum circuli inferioris. Et hoc solo dura usae adversarii, qui obiunt per unum aliud mathematicum,

[illegible]: due lineae rectae non habent idem segmentum commune, dico, non possunt oriri ab eodem puncto, seu non possunt se tangere in via ante centrum, quia efficerent duos angulos alterum ad latus dexterum, et alterum ad sinistrum, quod implicat.

Haec instantia, et primum facile solvit, dividendo lineas rectas: quarum aliae dicunt decussatae, quae habere debent idem segmentum, aliae dicunt non decussatae. Priori generis sunt, quae angulum efficiunt, et quae in circulo ducunt ad centrum: non decussatae sunt, quae recta via a superiori parte ad centrum descendunt, itaque tantum ex ultimum punctum sibi mutuo [illegible] cubi [illegible] ut in hac figura videre potest: decussatae quae possunt se tangere

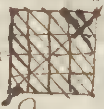
gene
non decussatae
decussatae

decussatae quae possunt se tangere, quales sunt lineae circulorum. Secus non decussatae.

Opponunt tandem, quadratum perfectum, cujus quatuor lineae laterales equales sunt, in quo supponamus lineam diametralem duci ab uno ad alterum angulum, contendunt, quod non est valere [illegible] lineam diametralem equalem esse cuilibet laterali, quod est contra experientiam oculares, ut cerni potest in hac figura.

decussatae

Hoc non decernitur

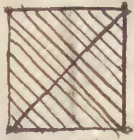

§. Probatur assumptum: a quolibet puncto linearum lateralium ducitur linea recta tangens diametralem: ergo tot sunt puncta lateralium, quot diametralium. Consequentia patet, et antecedens probatur: quod quaelibet linea ducta a costa in costam transit per [illegible] secando diametrum, et quaelibet ex illis intersecat tangens distinctum punctum diametri ab eo, quod altera tangit: sunt ergo tot puncta diametri, quot linearum lateralium, consequenter equales erunt diametralis,

et Laterales lineae, quod falsum esse, ipsi oculi testantur. §

Ret quo efficacissimo argumento huic asserendo excessum, quem Diameter habet supra Linearum Lateralium, ex hanc[?] ex eo quod quaelibet linea à Costa in Costam ducta tangit Diametralem non in unico tantum puncto, sed in duobus, aut tribus. Et hoc quia Diameter est linea decussata per textaque omnes transales, quae inter secare possunt Diametrum communicant duo, vel tria puncta Diametralis: unde est quatuor excessus plurium punctorum Diametri supra Linearum Lateralium. In hac duo quaerunt: an quolibet puncto Lateralium ducitur Linea Recta tangens Diametralem in unico tantum puncto, non autem in duobus, vel tribus, et dicto autem ad pratorum, de quo silent magis, et non mirum, ut dicat ex superaditum. Scio tamen alias, rescire alios, sit aliqua manere puncta Diametri intacta à lineis transalibus: Secunda quaestionum solutionum dico autem, et non cogit. Ad illum dicimus praemissis naturam esse: licet enim quaelibet transalis transeat inter secando puncta dicta; manent tamen aliqua non inter secta, propter majorem extensionem Diametri. §

Aliter etiam solet quadrum depingi, et pro eo comprobatio Argumenti praesentis: ponamus quod quadratum perfectum in quo à duplici Costa ad alias ducantur lineae, ut demonstrat haec imago. In quo Centrum est, Diametralis Lineas Laterales, nec esse Diametro; ut Hisaante[?] quaelibet linea à lateralibus ducta tot puncta, quot sunt Lineae

à quibus ducuntur, Lineae Costales manerent[?] aequales esse probatur: nam quaelibet tangit Diametralem: quia Diametralis habet illum tangentes: Eventusque tot puncta sunt illius, quot sunt puncta Lateralium: Huic argumento Reo[?] quod de circulis Diametri negando nempe Lineas ductas à Costis non singulas singula puncta Diametri inter secare, sed singula puncta Diametri Correre duabus vel tribus lineis à latere ductis, quae cum decussatae sint possunt ita attingere Diametralem, et suum excessum non dependere. Nec ignoro aliquos referre, aliquas Lineas transeuntes ab uno ad aliud Latus non tangere in Diametro punctum, sed uneis[?], quem cum spatium aliquod occupent, sufficientes sunt, ut Lineae Laterales per illas transeant, quo etiam pacto destruunt excessum Lateralium Diametri supra diametralem lineae. Sed non admodum mihi placet haec Responsio. §

Caput. 5um.

Expenditur Solutionum de punctis inflatis.

Aliqui sunt philosophi quibus visum fuit, tale solutum esse argumenta omnia Mathematica inflando puncta Zenonis: Dicunt enim, puncta Zenonis, quae sunt simpliciter indivisibilia, esse tamen virtualiter divisibilia, ratione cuius divisibilitatis virtualis possunt maius spatium occupare. indivisibile simpliciter vocant

q̄ reliqua e entas simplex carens ptibus indile virtualiter vocant illud, q̄ cum re-
liqua dividi n̄ possit, occupat tn̄ majus spatiu, spatiu s. duoru, l pluriu punctoru.
Unde inferunt, n̄ bene argui: Hoc entitas occupat idē spatiu, quod altera: g° eamdē
hēt quantitatē, l puncta mg: q̄ licz minore quantitate, poe stare, q̄ equale spatium
occupet, si v.g. puncta illius sint inflata. Qd v. explicant explo reru spiritaliu,
que cum sint indilia, sint entitate; occupant tn̄ spatiu dile, ut Angelus et Ana Roalis.

§. Sd Hec Sta

intis risu digna videntur. Cu ex ea inferat granu sinapis inflatu posse, quadragintaquinque, ut monti equare
possit in magnitudine, amphora mediocri adeo excrescere posse p inflatione punctoru
ut doliu Birariu appareat, t etiā equare orbē coelestē: et particula auri minutissima
monte efficere q ditissimu eet, facili negotio eet Huius Stg autoribus ditescere. et sic
de aliis ab hunc. d Hic magis ridere, quam impugnare digni absq. eo rem: impugnar
1°. Hec opinio, eo q sine ullo fundato, et v arbitraria omnino excogitata sit ad
difficultes effugiendas. §.

2° impugnat: Hec maior extensio virtualis inintelligibilis e, nisi
indile replendo induplici loco, q̄ naturē repugnat. Sd aute q̄ in Thomistarum antiqui ad
naui: sit radē falhorē, et idesahone n̄ aquae explanari posse, nisi in hac ope n̄
e pretentiu visibilitatē. in sequenti enim de generatione id examinabimus, et ut credo absq. opinan-
di modo difficultē explanabimus. Praeterea si sel adtrat corpus indile, posse imitati-
mus extendi spiritus, sicut spiritus poe maioru, et maius spatio replere, ut ang-
git Ang. roali in Lorē, humo, in quo a pueritia usq. ad decrepitatem maius, et maius pro
singulis etatibus spatiu occupat, ita licet poterit punctu indile, q̄ plane falsum e.

§. 3a. e

3°. q̄ adnil deserviunt huic autoribus hic decurrendi mus, q̄ ea oia arguta efficaciam
n̄ dependunt in hac admirabili inflatione, Et qd: Rogo, an oia puncta talia sint
virtualiter dilia, l n̄? Si oia equaliter sr dilia, oia reddunt mathematica arguta p. Are de
Pirame de Circulo et quadrato, et eamd. habunt efficacia, ut videbis mathematice patebit.
d dices puncta Hnius ee inequaliter virtualiter dilia: aliqua enim occupant indile spatiu
aliqua v. p. nita, d solu occupant spatiu dile. Sd d. e, q̄ in circulo v.g. et puncta,
que st rta circumferentia, possunt ee rta centru, ut videre e in preclara imagine.
Sd ideo p vos puncta circumferentie maius occupant spatiu, q̄ st virtualiter dilia: g° cum
eadem indiferenter possunt centro approximari, imo centru ducere alterius circuli circum-
ferentia, eamdem habunt virtualem extensionem, licet q. n̄ erunt inequaliter dilia virtualiter.

§. Tandem impugnat. Hec opinio, quod Hec divisibilitas virtualis, tum e infinita, tum non. Sic infinita habet in se argumenta Aristotelis supra facta: Si dicas ee finita, supponamus punctum in statu, et dile equivalere quatuor punctis, non ita in statu, et in hoc esse parvam spheram, in qua sibi extendam ee magis lineam diametrales vasi proximam, quam sit ipsa vasis, et sic de aliis argumentis materiae. Pro toto quo libri 6. omnie duo notabis ea omnia argumenta quae nos Aristoteles obiecerat, etiam ipsos sufficere, ut tibi ipse demonstrabis, si attente illa meditteris. Quia e: in his Aristoteles, et Zenonis principiis diu, nulla ee, in qua mens sine formidine quiescere valeat; in Zenonis autem sententia plus claritatis sibi videtur attingere. Id Veritas utrisque Lateat.

Liber 7. us Physicorum

De modis incipiendi et desinendi.

Disputatio Unica

Utrumque Breviter explicat, et Librum absolvit.

Plura Hic silentio praetermittemus ex iis, quae ad hoc tractant, tum quod tamen eorum aliqua discutimus, ut de motu, et primum Rerum Motore, de quibus inde cursum praesentium disputationum: tum etiam, quod alia de quibus Hic Philosophus mox ipse in libris de generatione descibit, ut ea quae de approximatione agentis ad passum discutiunt. Tandem Hic egit Aristoteles de modis incipiendi et desinendi, sive de inceptione, et desitione Rerum de quibus etiam nos hic, quam Breviter agemus. Unum prius notandum e, modos incipiendi et desinendi Rerum melius in Zenonis, quam in Aristotelis sententia de continuo percipi, ut ex dicendis constabit. Sit

Igitur quaelibet Res duplicit incipere, et desinere ee potest: 1.o intrinsece, 2.o extrinsece: Deinde nobis dicendum tam circa res permanentes, quam circa successivas. Dico 1.o: res permanens incipit ee intrinsece per suum ee, et extrinsece per ultimum sui non ee. Probatur: quod res permanens talis incipit ee, ut de illa verificetur Hec propositio: nunc Res primo existit, quae immediate antea non existebat: sed Hec propositio veritas per suum ee rei, et per ultimum rei non ee: ergo etc. Minor probatur: quod illa propositio afferat ex parte obiecti duo instantia, alterum ee rei, et alterum non ee rei. Tunc sic: sed suum ee e quid intrinsecum rei: e enim rei existentia, et ultimum rei non ee e quid extrinsecum: e enim ultimum instans suae negationis: ergo etc.

§. Dico 2º: Res permanens desinit esse intrinsece per ultimum sui esse, et extrinsece per ultimum sui non esse. Probatur: quia Res desinit esse, quando verificatur: Rei modo non est, quae immediate antea erat; sed tamen propositiones verificantur ultimum rei esse, et tum non esse rei: afferent enim sibi Haec quae duo instantia, ut evenerit; alterum in quo res non est, et alterum in quo fuit: quia ultimum rei esse et tum sui non esse ponunt Rei decessionem intrinsicam et extrinsecam. Modo sic: sed tum non esse rei, est illi extrinsecum, et ultimum sui esse, est illi intrinsecum, nempe ultima sua duratio erat: quia etc. §

Dico 3º: etiam ens successivum incipit et desinit esse tam intrinsece quam extrinsece. Probatur eadem fere, qua de rebus permanentibus probavimus: quia ens successivum habet partes de quibus verificatur nunc esse, et antea non fuisse: quia incipiunt esse tam intrinsece, quam extrinsece. Antecedens patet, quia adveniente qualibet parte motus verum est eam incipere esse: Consequentia probatur: quia esse partis entis successivi, de quibus verificatur, nunc esse et antea non fuisse dicunt intrinsece primum sui esse, et ultimum sui non esse; sed primum esse est inceptio rei intrinseca, et ultimum rei non esse, est inceptio rei extrinseca, ut supra diximus: quia etc. §

Quoad decessionem etiam probatur: nam motus etiam desinit esse, ut verum sit dicere, nunc non datur motus, qui antea dabatur; sed Haec est decessio entis successivi, tam intrinseca, quam extrinseca: quia etc. Maior certa, et Minor constat, quia talis decessio motus dicit [illegible] et ultimum sui esse et tum sui non esse; sed ultimum esse rei est decessio intrinseca et tum rei non esse, est extrinseca Rei decessio, ut vidimus: quia etc. Unde fit, ens permanens et successivum solum differre in eo, quod permanens habeat omnes suas partes simul existentes in uno sui esse, ut in 1º. Successivum vero non habeat omnes suas partes simul existentes in uno sui esse, ut motus et Tempus. Fit 2º, quam egre possint Aristotelici decessionem, et inceptionem rerum explanare, cum in sua schola nulla sit pars entis, quae tum esse Rei dici possit, nec ultimum, cum quaelibet rei duratio infinitas habeat partes; secus vero in schola Zenonis, in qua facile intelligitur tum et ultimum durationis, cum Res quaelibet indivisibilibus componatur. Sed ne longius, quam par est immoremur; cum mundus nos maneat in eo dispuncturos. §

Liber 8.
De Mundo.
Disputatio 1ª.
Mundi Aeternitatem, Tum de facto, Tum de possibili Examinat.

Sumus iam in mundo, non ut in eo immoremur, sed ut de eius breviter disputemus percurramus. Egit in hoc libro Philosophus de mundi institutione, et adeo prodigum erga mundum se praebuit, ut illum aeternum crediderit. Sed poterat Aristoteles aeternitatis, quam tam large distribuit sibi gratanter et liminimas retinere, ne mortis fatalis ictus experiretur? Error hic Aristotelicus antequam praebuit alius hic agitari solitis difficultatibus, scilicet, supposita fidei veritate de facto, de possibili saltem potuerit mundus et res aliquae in eo existentes ortum ab aeterno habere? quas ora duplici quaestione absolvam, quo pensum annuale etiam persolvemus. §

Quaestio 1a

Quid de facto tenendum circa mundi aeternitatem.

Caput 1um.

Error Aristotelis proponitur, et impugnatur.

Erravit Aristoteles mere Philosophus, longe iudicando, hunc mundum principio caruisse, ab aeterno ortum quasi ortum traxisse: cui plurima opponunt, tum sacrae Scripturae, tum Sanctorum Patrum testimonia, quae postea referam. Fundatur, seu potius fallit hic error duobus rationibus principiis aeque admodum explicatis, quae quasi fundamenta Aristotelis illius sunt: ex nihilo nihil fit; sed si mundus incepisset, fieret ex aliquo: quod si fit veritas principii teneat mundum non in principio, sed ab aeterno fuit. Sane hoc principium non obstat mundi principio: loquitur enim proprie loquendo illud de creatione rerum, quae ut ille supponit generatio et motus. Fit ex nihilo, hoc est, ex non praesupposito subiecto, non ex nihilo, itaut fiat ex non esse sui; alioquin nulla esset distinctio creationis a generatione, cum utraque fiat ex non esse sui, sive quod res fit, natio quae praecedit tam in generatis, quam creatis. §

Alius Aristotelis fundatus est, quia primus motor, et mundi auctor, agit, operatur ex praeda necessitate: inde cum ab aeterno Deus esset causa mundi, hic solum et nullum impedimentum naturam fuit illum Deus produxisse. Nam enim alia est causa ignis sufficienter applicatus ... uxerit, nisi quia ... nullum de foris adest impedimentum. Sed hoc etiam fundatum ... melle testimonia libertatis Dei defendenda: pro quibus loquitur Pater Regius, qui psalmo 93, ita fatetur: Deus ut actionum liberae egit. Propterea et si lumen fidei oculis non illuxisset, narrare non potuit primo rerum motori, et auctori Deo omnes perfectiones propose. Si ergo libertate gaudere ad operandum, et non operandum perfectione entis non alius, cum ea Aristoteles Ignarus Deum spoliavit, cum ea gauderet Aristoteles terrestrium Philosophus. §

§ Veritate igitur Catholica, quae firmiter tenenda tenemur, non exeo probare; quod in pratorem adducunt Conimbricenses et Toletus, scilicet nullam esse in Historiis mentionem Mundi aeternitatis declarantem: quod sane duo sunt, 1° quia potuit cum pluribus aliis, quae modo desiderantur, in oblivionis tenebras abire. Rursus, quia et Rudis primaevae aetatis ignorantia multa prioris saeculi ignoramus. Praeterea, si hoc est aeternitatis mundi pro aperto habuissent indignum publicae memoriae indicassent, ut indignum modo quique et tunc quod indicaret posteris relinquere, ignem calefacere, et solem illuminare. Attamen, sicut plures Catholicae veritates, quae nobis ex scriptura distant ab Ovidio fabulose narrant, ut diluvium et Mundi instauratio, quae ut fabulae ab hominibus habentur, ita poterat Mundi aeternitas pro figmento poetarum reputari. §

Efficacius igitur et Catholice probatur Mundi principium, et illius aeternitatem improbari: 1° ex genesis cap. 1° ubi dicitur: in principio creavit Deus caelum et terram: ex quo sic arguitur. quod est ab aeterno, in principio non creatur: quod manifeste declarat verbi divini generatione, de quo dicitur Joannis 1° in principio erat verbum, ubi si erat probat verbi aeternitatem, quod primum ab illius generatione excludit: ergo id, quod in principio sic creatur, ab aeterno non est. Sed mundus hic in principio creatus, ut primo textu suadet: ergo ab aeterno non fuit. §

Secundo, quia praedicta genesis textus omnia quae in mundo existunt non videtur amplecti, ideo 2° et clarius eandem veritatem probat proverbiorum cap. 8 in quo dicitur, sapientiam genitam esse ante principium creaturarum, et ante omnia saecula: antequam quidquam faceret: et Joannis 17 ubi mundi principium declarat illud verbum: antequam mundus fieret. Ex quibus testimoniis sic formatur discursus: quod est sub aeterno non habet ante: at Mundus habuit ante, ut probant praedicta testimonia: ergo Mundus ab aeterno non fuit. Et quia aliquos pungere videtur principium de creatura Angelica dum non est mentio in Scriptura, audiatur dilecta Lateranensi Concilii cap. firmiter de summa trinitate: Deus initio temporis simul utramque quae de nihilo condidit creaturam, spiritualem scilicet et corpoream, Angelicam videlicet, et Mundanam: quibus verbis aperte omnes creaturam huius mundi partem in tempore fuisse declarat.

Caput 4

Obiectiones quae Mundi aeternitatem solvuntur.

Plures rationes, quibus Aristoteles suam sententiam suadere conatur, quas omnes non solum Catholica fides, quae plane omnes enervant, sed etiam philosophice dissolvamus. 1°:

si motus non fuisset ab aeterno, ante tum motum caeli fuisset alius qui esset prior eo; sed hoc implicat: ergo motus caeli fuit ab aeterno. Probatur maior: quia caelum productum fuisset prius quam tum eius motus, et caelum, quando productum fuit, se movit: ergo daretur motus prior illo caeli motu, quod implicare existimat. Respondeo, caelum non motum esse in sui productione; motum enim exerceret, quando subiectum praecessit cum quo naturae non adaequa- qualiter non existit in caelestibus; quod subiectum cum forma producta fuit. Respondeo 2º omissa maior, negando maiorem, quod erat admisso, quod caelum in sui productione moveret, etiam quod esset prior motus quam sit motus circularis caeli, hoc non implicat, quia sunt duo motus sic diversi omnino, ut constat. ∫.

2ª. Si motus caeli incepisset ante illum non fuisset motus: unde fuisset motus. Et hoc implicat: ergo et quod mundus incepisset, contra, quod fuit ab aeterno. Maioris prima pars a nobis conceditur; 2ª probatur: si mundus incepisset daretur aliquid de quo diceretur quod praecessit, et eo ipso daretur motus: ergo etc. Probatur minor: quia quod praecessit fuit tempus: ergo fuit motus. Antecedens probatur: quia quod praecessit est prius, et prius, et posterius sunt temporis differentiae: ergo etc. Respondeo negando consequentiam, patet [illegible] ad probationem illius disquo [illegible] daret aliquid imaginarium, quando in parte, daret aliquid reale [illegible] et non [illegible] eadem dictione. Et ad probationem, dicimus quod praecessit fuit tempus imaginarium, quando reale, non. Unde constat ad reliquum antecedentis. Cum quod motus caeli primus esset prior motus, non potuit ante ipsum alius exerceri, consequenter quod nec dari tempus aliquod reale. Caeterum ante primum illum motum alios dicimus quos contra vocamus motus imaginarios et tempus similiter, consideratum ante mundi creationem appellatur ergo tempus imaginarium, in quo potuit Deus illum [illegible] creare. Conceditur quod quod praecessit non est aliquid reale, quod proinde habeat denominationem prioris et posterioris. Et solum considerari intus.

3ª dicit. Deus ab aeterno est omnipotens, et mundus possibilis: ergo ab aeterno extitit. 4ª: angeli non habebunt finem: ergo nec habuerunt principium. Ad tertiam [illegible] obiectionem respondeo, Deum esse liberum, ex quo oritur, quod licet mundus ab aeterno sit possibilis, noluit tamen eum ab aeterno producere. Et quia quae mutantur, an ita potuerunt esse [illegible] ad entia successiva, de quibus infra exercetur, quod Dei libertate exoritur, quod Deus, qui voluit, eas aeternitatis a parte post omnibus communicare, noluit eamque adaequate et a parte ante eisdem communicare. ∫.

5ª. Motus non habet finem: ergo nec habuit principium. Antecedens probatur: quia post ultimum motum semper esset alius. Et hoc implicat.

q° &. Nᵒ ans: Motus enj ex deceptu suo fali ne infinity, atq: adeo Anem n
excludit; nam motus oẽs Caali, l sr defectibiles nae sui, et navit, t cessabunt p°
Dei arbitrio. sicut de facto defiunt plures alterões subceibg, et motus exsalt de-
centes, ut sᵗ alterao caloris, et siles, de qqbz verum e dicere nunc n exiunt,
et immate antea exebant. §

6ª e. ex Abicena idensi: explan Mundi in Deo
e ab eterno: q° et Mundus etiam ab eterno e. Egum Coens: metuis poenatin
signii sui medicus Coam pulsare, quae nata aliq ego infero: q° Abicena fuit
ab eterno, q sane ipse nabit, nisi amens sit. q exeo mihi pbr, q si e eternus
foret saciis de eternite sancisset. in frag. nat coa, q exeo n solus pba-
ret Mundus ab eterno fuisse. d etiam oia, qm n sl ee, et exere. cum oius Deus
ab eterno heat explan. q falsus eet, etiam si Mundus ab eterno eet.

§ 2ᵐ

Ecci de poli dicendus cᵃ Mundi politatem.

Caput 7m.

An potuisset ee ab eterno Coad res permanentes?

Res permanens dicit, quae poe eius se tota sul exere, Deus oes sicut et ter-
it, Angelus, ho, ignis, et Lapis; Rogat, an Res eiusq nq potuissent ee
ab eterno, q idq e, ac Rogare d mundus potuisset ee ab eterno coad
Res permanentes. Afrant Divus Thomas, et Dr Suarez cum Vasquz, et Ana.
cum Hurtt. cum q. 16 Phicorum, sect. 4ᵃ, et gene ges Rey. Negant cum Bo-
naventura Henricus quodlibeto 1° c. 7, et n nulli alij citati a Conimbri-
censibg, quos sequi videt Dr Toletus. Stis tn, aliquos multis decluso ingu-
mentis appenire, d ludiro, t incoent, t importune pcederet. §

Praeterea. sit

n° dc° Vniualis, et afrativa: Mundus potuit ee ab eterno quoad oes omnio
Res permanentes. pbr 1° arguto in Resig de poli validissimo: q nulla vineg e
repugnantia, q angelorum solutio demonstrabit. 2° pbr: q prioritas Temporis
p accerse ad rag Cq: q° potuit Deus ab eterno d Res permanentes pduce-
re. ane pstat 1° q solus prioritas nq e ferae Cq. 2° ab Exemplo,
q° M 7a in 1° insti, quo p ducta fuit, habuit Res, et sol statim ac fuit, et habuit
exam illam Luci dnicavit, quin mea Tempore pcesserit ras, nec sol Lucem:
et R. Huius e, q Causa Tempore pcedere effus e solus denatio extrinca

Ca et effus. 1ª Coa pbr: q si pt aliquas Res, Res permanentes Deus ab eterno producere n potuisset, po hoc ho eet, qª hec temporis prioritas, d. hec ratio nulla e, ut pbabi: q Deus potuit Res permanentes ab eterno producere. §

Dices, cum Creata posse qdo sub tempore exere cu suo effu n ita cum increata: Roe: q cum oi Ca prior sit suo effu, ut nos fatemur, Deus in illo priori intelliget cum eternitate sua: q Deus praecedet p totam eternitate effus creatos, atq. adeo hi n possunt ab eterno. Contra obiicientes h. bi ipsi debent Rexe eo de argumento in generatione eterna facto. Igit Pr eternus intelligit prius Verbu, et sic d. de Utroq. Pre Spiritus Sancti: q intelliget cu sua eternitate d. in illo priori n intelligit Verbum, nec Spiritum Sanctum: q Pr praecedet p totam eternitate Verbum, et Spiritum Sanctum. q ut Catholici n are tenent. Ad argutum, no coa: q lt Deus in illo priori intelligat cu sua eternitate, sive exa naria cu Hac etiam stat, q effus ab eterno productus heat etiam exa; lt n intelligat p. illo priori. §

Dices 2º Praedicta pclusio optime posse intelligi de Cā narii, d. n ita de libere, atq. adeo cum Deus libere produxisset Mundum, requirit q n potuisse ab eterno; q si ab eterno exeret creara aliqua nullum eet instans, in quo n poiret exere, loentq. n libere, d. narie exeret: go Deus illam libere n produxisset. d. hec solutio prat, Anima Xti n potuisset se offerre Deo in 1º sui duracaoy instanti q falsum e. Rco Igit, creaturam illa ab eterno productam narie exituram n ablute. d. ex supoe: libertas enim abluta n expendit a temporis prioritate. d. ab indifferentia, qua agens liberum het in potentia ad operandum: et cum Deus ab eterno producens creaturam, potuisset illam n producere, inde e, fuisse ablute liberum in operando, et si sit creara libera ablute in exendo, lt ex supoe fuisset naria, q minime implicat.

Hic ad clariorem pcti intelligentiam Rogabis, an creara libera potuerit libere ab eterno operari? Eg Angelus actum amoris liberum eliceret, Vel peccatum committere. Rco affirmative praesentium quoad Tam ptem; q nulla e Repugnantia. Ed d. ante Angelus n potest in ea dt ym actum suspendere p totam eternitatem, n obstat libertati actus amoris, q talis necessitas eet Loeris. Cumque Deus ab eterno libere amet plura obta creata quedq sit de sententia liberty Divinae, certum e eternitas

n opponi sintat. Cum igit Deus, et ide de Angelo existente ab aeterno: ita actus aliquos eliciant, ut potuissent eum omittere, et alium ponere, unde fit, tales actus liberos esse. De facto omissi peccatum ab aeterno quae speciales difficultates Theologis relinquenda. §.

Caput 2um.

Aliquas ~~ponit~~ oppositiones ponit, et solutiones donat

Argumenta.

Pm sit: si Deus ab aeterno produceret ignem, et pulverem sulfureum illi applicatum, ignis comburet, et non comburet. Consequens implicat: quod implicat creaturam permanens ab aeterno. Maior probatur quoad 1am partem; quia esset causa naturalis sufficienter applicata passo optime disposito. Probatur quoad 2am; quia forma pulveris esset ab aeterno producta, ac proinde non posset corrumpi per totam aeternitatem. et similiter lapis pendens ab aeterno in aere nunquam in terram descenderet: quia datur lapidis gravitas, quae causa naturalis est descensus: ergo creatura permanens non potuit esse ab aeterno. §

Nego maiorem: ad probationem, distinguo 1am partem, esset causa naturalis sufficienter applicata impedita tamen. Concedo maiorem; expedita, nego maiorem. Et si voce sufficienter applicata expeditionem intelligas, nego absolute probationem. Itaque Deus decernens pulverem ab aeterno producere, decernit, decerneret naturae suae concursum suum igni ad comburendum. atque adeo ignis non esset expeditus. Ad id de lapide suspenso, Reo descensum illius, ut potest motus requirere duplex instans, cuius incapax est aeternitas, quae est tota simul, proinde lapis in motu maneret. Ideo Primum solvitur argumentum, etiam Rene, ideo pulveris in combustione manere defectu conditionis temporis, quod sit, ut forma ignis introducatur debet posteriore esse tempore forma pulveris destruenda. Ad haec solutio forsam nostris pluribus non cohaerebit, ideo quod illa supersedendum censeo. §

2um sit: Deus non potest ab aeterno creaturam aliquam anihilare: quod non potest illam producere. Consequentia constat a paritate: probatur antecedens 1o quia ut destruatur ab aeterno debet ab aeterno existere; sed quod ab aeterno existit non potest annihilari: ergo etc. 2o quia quod ab aeterno anihilatur supponit ante se existentiam; sed quod ab aeterno est non supponit ante se quidquam: ergo etc. — Confirmatur: quia productum ab aeterno non posset adeo destrui, nisi post infinitum tempus, nempe tota aeternitate transacta; sed hoc dicere dominii Dei, qui pro libito suo potest

destruere, et conservare creaturas: ergo &c. §.

Respondeo distinguo antecedens, negando consequentiam: disparitas est quia, nec aliam adduco rationem, quam quod implicatione destructionis ab aeterno, quam arguens insinuat, quae implicatio cum sit in productione entis ab aeterno, inde est, quod haec et illa implicatoria: si ergo entitas aliqua ab aeterno destrueret, destrueret, et non destrueret, ut bene probat in argumento, entitas autem ab aeterno producta hanc implicationem non involvit. = Ad confirmationem, Respondeo, negando minorem: non esset contra bonum Dei, quod ea necessitas oriret a decreto libere absolute divino, sicut de facto Deus necessitat non posse Animam et Angelum annihilare quod decrevit eos in aeternum conservare. quod tamen Deus potuisset eum productum ab aeterno illum non producere, nec Animam, et Angelum in aeternum conservare, inde est, quod illaesum maneat suum bonum. §

3um sit: Angelus ab aeterno existens non est simpliciter productus; at hoc implicat: ergo quod ab aeterno erat. Probatur maior, quidquid simpliciter producitur producitur in aliquo instanti in quo prius est: at Angelus ille in nullo instanti prius esset: ergo &. Maior est certa, quia productio simpliciter dat totam existentiam rei, in quo distinguitur a conservatione, quam tamen productionem rignare entitati ab aeterno existenti ex se patet; et probatur: quia Angelus ille esset aliquando conservatus: ergo esset prius productus. Probatur consequentia: quia conservatio rei est correlativa tamquam rei productioni illius quae supponens. At Angelo rignat tamen productio: ergo et conservatio, consequentia quod existens ab aeterno. §

Respondeo nando Maiorem ad probationem, nego etiam maiorem, cujus falsitas ostendit in Verbo Divino, quod simpliciter productum fuit, nec tamen in instanti aliquo prius: Angelus quod ille ab aeterno productus non haberet totam existentiam, et existentiam simpliciter, prout existentiam actus sui rei ductus ad salutem rationem, sive positate. Ad probationem distinguo antecedens, nego consequentiam, cujus probatione distinguo: conservatio rei &. ab aeterno nego antecedens: conservatio rei in tempore productae distinguo antecedens. Et ergo conservatio rei in tempore productae sit correlativa tamquam productioni, id tamen non habet conservatio rei ab aeterno; quia huius productio non dat totam existentiam rei, et tantum existentiam simpliciter, ut probat productio verbi Divini. §

4um sit: per prius ratione nam Causa non intelligitur effectus: ergo nullus posse existere ab aeterno. Probatur consequentia, quia effectus existens ab aeterno intelligitur ab aeterno existens; at non intelligitur existens per prius ratione:

6

q.o n̄ intelligit exens ab æterno. Atq. effus qui n̄ intelligit exens ab æterno, n̄ exit ab æterno: q.o &c. Hoc argum.tum confundit cogne effus, cum exa ipsiq. etenim lt effus n̄ intelligat p. priori nq. le, hoc n̄ obstat, quominus p. illo instti reali exat, ut pt in verbo Divino, q. lt n̄ intelligat p. priori originis, quo tantum intelligit Pr. p.ducens, nilominq. p. illo instti realis exit verbum, secus n̄ eet æternum, q. Hæreticum e. ; itaq. prius illud nq. l. originis prescindi ab effectu, inde q. n̄ dicit, neq. exam effus, neque exe naturæ. Ad hoc igit. cog. cuius p.bag. distinguo. effus exens ab æterno intelligit ab æterno exens, p. priori le, no maiorem. intelliget exens p. oi instti reali, Dico maiorem: Unde pt ad reliquum argum.ti.

Q.o 3.a

An Mundus potuerit ee ab æterno quoad res successivas?

Caput 1um.

Quæstioni respondet.

Difficultatem resolutione p.sentis huius disputationis pars, p. cuius clariori intelligentia suppono, aliud e. ens successivum p. se, et aliud p. accens: ens successivum p. se dicit, cui essentialis e. successio prioris, et posterioris, tale e. Tempus reale, et quicunq. motus, seu localis, seu physicus. Ens successivum p. accens dicit, cui essentialis n̄ e. eius de successio: id generis e. productio gradium caloris in ligno, qui simul, et sine successione temporis fieri pot, pot etiam successive fieri, et ita de facto solet accidere. Talis etiam e. generatio viventium, quæ lt n̄ petat ratione successive fieri, atq. posset instanti fieri. De facto tn fit successive cum prioritate, et posterioritate conceptionum, et partuum &c.

Suppono 2.o Motum localem ee duplicem, alium circularem, et rectum alium: circularem motum dicit, qui ita spatium percurrit, ut sel, et iterum idem repetat regrediendo ad locum, unde exivit, qualis e. motus solis, et sphærarum cælestium. motus rectus e., qui nunquam idem repetit spatium. Atq. semper novum acquirit, nunquam id spatium remetiendo. Ut si sagitta percurreret ab oriente in occidentem. 1.a sa in hac difficultate negativa e. Ita Durandus, et Pr. Suarez in Metaphysica disp. 20. sectio. 6.a ex Pr. Rb.g Hurtt. disp. 18. sect. 2.a Arr. Aug. disp. 17. sect. 2.a. Alia sa affirmativa e., quam docet Dhus à Fonseca: quam etiam defendit Divus Thomas, quos sequit Phazolus, quæ etiam comuni e. in Pr. sectione huius provinciæ. 3.a Denum sa negat possibilitatem aliquorum etiam ab æterno, et alio defendit possibilitatem. eu q. distribuit Pr. Vazqz. quem

sequunt omnes. Pschovsia 12. punt. 2°, et Pres Conimbricenses. §

N.° 2.° Sit

absolute afirmativa cum 2.a ssa: potest esse ens successivum per se ab æterno. Suprema 1° quia ex nulla repugnantia, quam de aliqua fuerit argumentis ostendant adversarij. 2° quia argumento efficacissimo: ens successivum carens principio non repugnat: ergo potest esse ab æterno. Patet cons., et ant. quia ex æquo a parte: ens successivum carens fine non repugnat: ergo neque successivum carens principio. Ant. constat in Angelis, et anima rationali, quorum duratura est in æternum, atque adeo eorum duratio caret fine. Cons. vero infert, donec dispar ratio reddatur contrarij. §

3.° Proba ad hominem contra eos, qui possibilitatem entis permanentis asserunt; negant tamen entis successivi possibilitatem ab æterno: ita arguitur: Ideo per quam isti autores negant dari entis possibilitatem ab æterno est ideo quoniam, et posteriorum. At hæc ideo etiam dari in ente permanente ab æterno: ergo &. Illa est doctrina adversariorum, illi quia: ens permanens ab æterno exerens habere durationes priores, et posteriores: durationem entis est solit successivae; at hæc est ideo per quam de medio tollitur duratio entis successivi: ergo ideo per quam isti autores negant possibilitatem entis successivi dat etiam in ente permanente: ergo vel utramque, vel nullam horum entium possibilitatem adstruere tenentur. § ?

At dices, dispar ratio esse entitatem permanentem ab æterno durantem, durare per durationem instaneam, et indivisibilem, quae virtualis, sicut æternitas, quae non admittit denominationem priorum et posteriorum; entitatem vero exire successivam petere essentialiter tempus divisibile, et plura instantia, in quibus exerceat: Unde entitas permanens potest ab æterno esse, secus vero successiva. Responsio hæc petit ex quidem, quid sit virtualis æternitas? Dubio cum Pre Oton, nihil aliud esse, quam instans quoddam imaginarium seu indivisibile. Virtualiter tamen divisibile per comparationem ad instantia temporis realis: ergo instans antecederet omne tempus reale, et quidquam in eo esse diceretur ab æterno esse, et quidquam in eo non esse, licet per infinitum tempus duret non diceretur ab æterno fuisse. §

Hinc insto pro ergo entis dispar. Igitur licet entitas permanens ab æterno habeat durationem illam indivisibilem per se. Hæc tamen duratio est virtualiter divisibilis, comparatur quasi pluribus instantibus temporis realis: ergo habet plures durationes comparabiles à distantia prius, et posterius: ergo sicut entitas permanens potest esse ab æterno non obstante ratione priorum et posteriorum, ita potest entis successiva. Et quidquid etiam virtualem

divisibilitate æternitatis neminem nandam censeo, nam certum est æternitatem Dei durasse usque modo, in eaque fuisse plura entia quæ plus minusve durarunt, et inde certum etiam est, æternitatem Dei hodie non durare cras. Ac tandem certum est potuisse Deum mundum, et Angelos creare mille retro seculis, quod si fecisset quum instans æternitatis ante terminaret? quæ omnia probant, instans illud esse virtualiter divisibile. § Aliqui

etiam declinant probantes ex eo quod nullum sit assignabile instans, in quo a hodierna die, in quo Deus non potuisset motum cæli creare, quod quolibet signato potuit in ante, et de hoc similiter arguunt, et sic infinitum. Probant pariter æternitatem a parte post: quod nullum est instans incipiendo a præsenti, post quod Deus non possit motum solis servare, ita quod de quolibet instanti verum sit dicere in sequenti etiam posse Deus cæli motum servare: quod similiter poterit illum motum ab æterno producere. Quam nec amplector, nec reiicio, vestro tamen arbitrio relinquo. §

Caput 4um

Satis facit obiectionibus.

Obiicit 1° sciens subsciduum posset esse ab æterno sequeretur infinitum clausum esse; sed hoc implicat: ergo subsciduum ab æterno. Probatur maior: si duo mobilia inæqualia moverentur ab æterno, quorum unum duplo velocius altero moveretur, per exemplum aquila, et formica, et hodie distarent gradum, spatium inter rectum inter formicam et aquilam esset infinitum; sed hoc spatium clauderet esse: ergo etc. Minor certa quod spatium inter rectum esset duplo maius spatio emenso a formica; sed haec decurrisset spatium infinitum: ergo spatium inter rectum infinitum esset. Ille arguitur, quo modo aliqui narrant motum rectum ab æterno. Sed imprimis hoc argumentum nil probat contra eos, qui admittunt infinitum esse clausum. §

Rursus non probat omnem motum rectum esse impossibilem ab æterno, quia si in casu argumenti auferatur formica, aquila percurrisset spatium infinitum, ut fatetur adversarius, nec tamen tunc clauderet esse. Nos minime ad probationem iis, qui admittunt infinitum clausum esse admittentes communem hypothesim nos tamen eam mavimus et inveniemus argumentum. Nec admittimus solutionem aliquorum placitam scilicet, illa duo mobilia, quæ hodie distarent, non distare inter se. et probo evidens est quod si hodie inciperent currere, cras aquila antecedit formicam per spatium æquale spatio recurso a formica, unde quod in fine motus necessarium erit, quod duplo maius spatium emensum sit ab aquila, quam a formica:

Cumq ab eterno Cucurrisset formica spatium infinitum, nam'que, int' ipsam, et Aquilam intercedere equale spatium, q erit infinitum. §

Obiicit 2°: Si daret ens successivum ab eterno, cuius p'tes destruerent, et p'ducerent' sul ab eterno, d. Hoc implicat: q ergo implicat ens successivum ab eterno. Min' probat, q aliud verificaret de illo ente, ee ab eterno, et sul n ee: q enim p'ducit ab eterno, e; et q ab eterno destruit, n e. Ma pbr: q altera p'te adveniente, altera destrueret: Hoc enim e natura successivorum, quorum p'tes sul existere n valent. q si ens successivum ab eterno existeret, cuius p'tes p'ducerent, et sul destruerent ab eterno. Reo 1°. Retorquendo argumentum in eternitate a parte post: q ens successivum n poe ee in eternum. Pt coa q si ens successivum eet in eternum cuius p'tes p'ducerent, et sul destruerent in eternum. d. Hoc implicat: eet enim et n eet; eet quando p'duceret; q enim p'ducit, e: n enim eet, quando destruit, q enim destruit, n e: quidquid Reas, Responsum tibi esto. §

Reo 2°.

distinguendo maiorem, si daret ens successivum ab eterno, cuius p'tes p'ducerent, et destruerent ab eterno successive dico maiorem. p'ma[illegible], no maiorem. et silit, distinguo minorem: et ad pbaq Maioris, dico ant, no coam, itaq implicat q aliqua entia permanent [illegible] sul p'ducat, et destruat. q verificarent d'ctoria, quod assignat Argumentum, q n accidit enti successivo p'ducto, et sul destructo ab eterno. q cum p'tes sint cuius p'tes, et una aliquam exat, et n una alia, eadem de illo verificant de diversis: imo natura p'd entas n e ab eterno, e absolute falsa, q nat absolute eam entatem ee cum Re vera sit una aliquid sui. §

Etenim cum ens successivum destruat p partes n solum quas actu het, d[illegible] eas, quas amisit, et acquiret, inde e, posse de illo verificari existere sub eas, quas actu het, et n existere sub eas, quas n het absolute tn n verificat, n existere. Vt pbr. in hora, t die, de quo in fine illius verificat adhuc ee, lt illa pars illius transierit, et alia n advenerit. n tn verificat n existere. Nec obstat, q parte qualibet adveniente, altera destruat, q semper dat alia ante p'ducta, et ante quamlibet p'ductam alia destructa, quin p'veniat ad aliquam 1° p'ductam, t 1° destructam.

Obiicit 3°: Infinitum eradit het p'tes priores, et posteriores; d p'tes priores et posteriores

n possunt ee ab eterno: g.o nec motus. Illa e certa pbr Illi, ptes posteriores mo-
tus supponunt priores; et q supponit aliud prius tempore n poe ee ab eterno: go
&c. Insuper ptes priores n possunt ee ab eterno, q nulla prior e omnium
alioquin, q ab eterno e haberet principium, q repugnat: go &c. Rndeo distinguendo
mai. d ptes priores, et posteriores n possunt ee ab eterno collibe, no maiori
dividue, &do mai. Cd pt in motu in eterno, cuius ptes pount ee oes collibe in
eternu, q de tota collectione verum e, in eternu duratura. Et nulla illius pars dici e
ita duratura sit, q post quamlibet dat alia. Ut nulla pars motus eterni a pte
ante ab eterno eet, q ante quamlibet alia daret; tota tn collectio eet ab eterno, q
ita nulla e pars, que sit prior omnium.

Si instas, et qde efficaciter: n poe motus ee
ab eterno, neq. secundum oes sui ptes, neq. secundum aliquas: g.o nulla e solutio. Ans quoad 1am
ptem euenit, q alit motus haberet oes sui ptes sul exentes, q e dd. doem motus.
quoad 2am, n e minus certu, q nulla e pars motus, que aliam n supponat: go neq.
secundum se totu, neq. secundum aliquas sui ptes motus e ab eterno. Rndeo distinguendo 1am pte ants
n poe motus ee ab eterno, neq. secundum oes sui ptes sul exentes, dato ans, succibe exen-
tes, no ans. Certu qde e, ut bene pbr in argumto, ptes motus n posse ee oes
sul ab eterno, alioqui eet eternus permanens. Et tn. oes succibe ab eterno, quamvis lo-
quendo de collectione, nulla e assignabilis pars, cuius alia n sit ante. Cd maxime
adversarios fateri in motu durante in eternu, de quo fit idem argumtu.

Obiicit 4o: Si Sol
pduceret ab eterno n posset illuminare utrumq hemisphaeriu ab eterno: g.o n
poe sol exere ab eterno, et sibi, neq. aliud eius subiectu. Ans pbr: q Sol
pduceret, l in nostro hemisphaerio, l in oppoto? Si in nostro pduceret ab
eterno, in oppoto exeret in tempore, q inde ab eterno n illuminaret. Cd
autem n potuisset pduci in utroq. sul, certu e nam eadem repugnantia, que modo
dat, ut sul n sit in utroq., daret, etiam si ab eterno pduceret: q enim
ab eterno sit, n vincit in capacitate ad essendu in utroq. sul hemisphaerio:
go &c. Argumtu hoc detorqueri etiam pe in sole extituro in eternu, de cuius
illustratione in utroq. hemisphaerio idem instaurat argumtu. Rndeo g nando ans
qd pbat no supponit, supponit enim, q in aliquo hemisphaerio 1o pduceret
q falsum e. Ita enim in quolibet pduceret, ut ante rain illuminasset alte-
rum, ita, ut nunquam verum sit in hoc hemisphaerio incipit illuminare, q

narium e Adnariy Decedere de sole Verum Hemi phenix Lunante in genere.

Caput Vltimum.

Quaestio quoad eius Subcessibus per accens Ret et dy puta-tione absolute.

Subceibus per accens, ut supra notavi, illud e q ex nara sua subcessione non petit poe tn subceibe pduci, qualis e pducto caloris, et ninentium generao, quae sub instanee stingere posset, ponunt tn subcceibe fieri, ut de facto stinget intensio caloris alio, aliis praecedente gradibus in subto, et ingeneraoe sceptione pattis praecedente. De his q sibi inquirit, an potuerit ab eterno. quae aliquibus visum e speciale afferre dificulte, quippe eternite decedente entis subceibus pde, eam tn narunt subceibus per accens; int quos Pr Bargia quam etiam dicit amplexus Hurtado, qui oes modos, et subcessionis impolem ce ab eterno Iudicavit. Dmunis tne int Recones asseratibasda.

Cum qua boby ducendum e 1º: polis e ab eterno series generans, ita ut infiniti effus abeod mare, et femina pcederent subceibe. Pr, q nulla e repugnantia. Dtat Deo q infiniti dies, vel anni eternitatis qqbqq fuxere, dein singulis diebus vel annis potuerint pduci singuli effus abeodem mare, et femina Dsernaty aDeo: q Poly e ab eterno series generans in aie pota. — Dtat Deo q poly e ctgi series in pendo aDie hodierna versus eternitatem a parte post, ita ut Deus cernaret eundem ignem, quo Cali in singulis Diebus eternitatis a nobis igni pductus dilueret series illas generans infinitas. N minus, quam dies ipsi, vel anni Dstitueret temporis infinitas: q polis e ab eterno series infinita Ve.

Sit 2º D: polis etiam e seriei generans ab eterno, in qua subceibe quibet ho a Dito quo pcederet, ut de facto stinget, vg. Pinis a Plo, Plus a Ioanne. et sic de ceteris. Dtga praecipua in hac maria dificultas an Repugnantia, q pcurrendo eternitatis annos, qui per totam eternitatem usque in praesentem Diem pransierunt nullus assignabilis e, in quo non potuerit ho aDeo pduci. Si anni eternitatis infiniti sunt: q infinita quoque series earum generans quin aliquando perveniat ad aliquem hom, qui ab alio non pduca, sicut non perveniet ad annum, quem alius non ante vertat. — Dtat, q series generans hom, quae a primis parentibus sumpsit initium versus eternitatem a parte post infinita erit, si-

si Deus aliquo illam non terminandam decrevisset, ut evenit, quod nunquam ad aliquam perveniret, postquam alia possit non foret, seu nunquam ad aliquam ultimam accederet: ergo sicut possibile est eadem series versus aeternitatem a parte ante. §

Et dices 1.° ex Arriaga: in serie illa generationum tandem deveniendum ad aliquem hominem, qui a solo Deo productus sit: ergo implicat talis series. Antecedens probatur: si ad aliquem non deveniret qui a solo Deo productus sit, omnes illi a se ipsis producerent: ergo est aliquis qui a solo Deo producatur. Tunc sic: inter productionem illius a solo Deo producti, et aliam alterius hominis, vel intercessit tempus finitum, vel infinitum. Si infinitum: ergo tam illa generatio non fuit ab aeterno. Si finitum: ergo nec generatio hominis a solo Deo producti, nec altera fuit ab aeterno. Probatur consequentia, quia ante generationem hominis producti ab homine, fuit generatio hominis a solo Deo producti. Rursus generatio hominis a solo Deo producti finito tempore antecessit alteram: ergo neutra fuit ab aeterno. Probat quod hoc argumentum non solum implicare seriem successivam ab aeterno, in qua, sive alii ab aliis procedant, sive omnes ab eodem primo producantur, ut expendenti constabit. Et confirmatur nullam a Deo producere, admittendum duos parentes ab aeterno a Deo productos, et usque modo servatos, qui successive producerent infinitos alios effectus: ergo si non implicat, nec casus noster de quo implicare videtur. §

Ad argumentum nego antecedens, ut patet in ente ab aeterno producto, et usque hodie servato, cuius durationibus numeratis, nunquam ad aliquam perveniret, extra quam alia non esset. Et idem accidit in primo illo a solo Deo producto, ad quem nunquam successive perveniretur, quia semper alius, et alius restaret numerandus. Ad probationem antecedentis nego, non idcirco a se ipsis producendos. Et ergo si duo ex illis a Deo tantum producerent, non potest ea deveniri posset ad illos successive numerando, sic quo stat, quod neque hi omnes illi a se sunt producti, neque unquam ad illos perveniatur. Addo, quod addit Dicastillo, inter illam generationem a solo Deo factam, et quamcunque aliam assignatam intercedere infinitas alias, quia quamcunque assignet, alia fuit antecedens, et ante hanc alia, quia nulla sit immediata generationi a solo Deo convenienti. Et denario tenent Dicere Aduarij in serie generationum a parte post infinita. §

Dices ex patre Hurtado: in serie illa generationum partus erunt posteriores conceptionibus, et per partibus priores; sed hoc implicat: ergo etc. Maior est certa, quod conceptiones tempore praecedunt partum: ergo collectio partuum posteriori tempore est conceptionibus. Respondeo, distinguendo Maiorem: in serie generationum partus erunt posteriores conceptionibus tantum, nego maiorem; erunt posteriores, et simul priores, subdistinguo, partus

Dum ibi essent priores et posteriores, quando collibet, non. Exemplo: quod sit partium alterius esse posterior alia dispositione ante, et esse prior, dispositione altera partium subsequente. Unde collectio omnium partium esset prior et simul posterior, sed tamen demonstrationum. §

Dices 3.º Si illa series generans de facto daretur, nullum esset principium ad demonstrandum existentiam Dei. Atqui hoc est falsum: ergo impossibilis est illa series. Maior probatur: ideo demonstratur existentia Dei, quia percurrendo totam seriem devenitur ad aliquam causam, quae non sit ab alio, sed a se. Atqui nos in hac hypothesi numquam deveniremus ad talem causam: ergo nullum esset principium ad demonstrandam existentiam Dei. — Et confirmatur probatione, quia tunc quilibet effectus requireret infinitas causas ad sui existentiam, quas numquam percurrere possumus: ergo etc. §

Respondeo, negando maiorem, ad probationem distinguo maiorem: ideo etc. quia percurrendo totam seriem per se requisitam, devenitur ad aliquam causam, quae non sit ab alio, concedo maiorem: percurrendo totam seriem per accidens requisitam, nego maiorem. Itaque in casu posito tota illa series per accidens praecederet, quemlibet effectum: unde poterat quis percurrendo causas transactas ad quemlibet effectum tandem tamen attingere. Quod manifestum est, ex eo, quia non omnes illae causae alternarent simul: sed altera, vel nulla alteri aliquis causam exerceret. Atque verum est quod si omnes illae causae alternarent, non esset demonstrabilis existentia Dei. Respondeo, tunc non fore demonstrabilem per accidens existentiam Dei, semper tamen maneret ex re demonstrabilis ex causam. Unde ad confirmationem, nego antecedens quia infinitae earum causarum solummodo essent mediate. Causa autem mediata non est per se requisita ad effectum mediatum, ut diximus ad librum physicorum.

§

Tempus abit, volat hora fugax. Sic lapsu citatus.
Labitur, ut rapida fervidus amnis aqua.

§

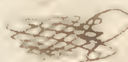
Sed iam (Auditores) estiuae nos vocant feriae, atq. a litteraria palestra vo-
care nos cogunt: Nec enim p uida naxa labores susceptos absq. ulla intermissione
Animq. aliquantula relaxatione ferri patit: Reficite g vires, quas diuturno
labore, assiduo, que menti, manusq. studio defessa credere n du-
tarim. Sed ne impia, quae abijt segnities, quaeq. animi ipsa intemperie
animus sensim serpit, tanto sudore decerptos fructus nobis sub-
ripiat; quin imo ferialibus istis diebus praeteriti laboris n
oblita alacriores in palestram litterariam iterum, ut spero Re-
deatis. Interim tam exiguum q. impolitum inuigilantiae
operis in omnipotentis Dei laudem, nec n parentis
mei, Ignatij de Loyola, Virginisq. Dei-
parae ab omni labe immunis cedat,
astantiumq. in honorem Beatorum Apostolorum
Petri, et Pauli, in quorum peruigi-
lio praecorum librum
finem im-
posui
...

Anno Domini: M
DCLXXXV.
1685.

Finis coronat
:opus:

Qui Tulit arma potens, qui musas mente ministrat,
Et Cui Tuta salus se dat in arte sacra
Cui Sophia, et Cui summa subest Virtutis Imago,
Et Cui astat numine mixtus amor.
~~Hic~~ Tamen Moreno suo Sapientum lumine dicta
Exuit, et nitidis undique dat Radiis
Quæ Plato, quæ Seneca, Et Docti, quæ Docmatta fundunt
Vno hic fasce ligat, præbet, et ipsa simul.
Si quis forte Vnquam Diuinas attigit Artes;
Ecce Moreno potest, dicere quasque suas
Multi, Multa quidem sunt docta Volumina Carti;
sed Breuis est cunctis Doctor iste liber.

Franciscus de Tapia

INDEX

questionu. DISPUTATIONU. Capitulorumque, que in hac PHica Continentur:

Q.° 1.ª

De na corrumpi in Corp. prout ab Spiritu diversa — fol. 4

Q.° 2.ª

De na, et n.° principiorum corrumpti corruptionis in Corp. — fol. 13

Caput 2um.

De principiis corruptionis in facto de principiis corruptionis — fol. 21.

Disputatio 2.ª

De principiis corruptionis in particulari — fol. 33.

Q.° 1.ª

De M.ª 1.ª 1.° corruptionis principio fol. 34.

Caput 2um

Explicatur essentia materiae — fol. 36

Caput 3um

Utrum Potentia receptiva formarum dicatur formarum dicatur a mat.ª — fol. 38.

Caput 5um

Quid sit fr. Subst. prout a fa diversa — fol. 44.

Caput 8um

An, et in quo genere M.ª 1.ª sit pura poa — fol. 55.

Caput 9um

De Poa, activitate, de unitate in corruptibilitate, et appetitu — folia 58.

Caput X.um

U. M.ª 1.ª possit existere abs. omni forma absque — omnifica fol. 62

Caput XI

Pro Doctrina ab adversariis vindicanda — fol.

Caput

Coelestis mat. differt ab sublunari — fol.

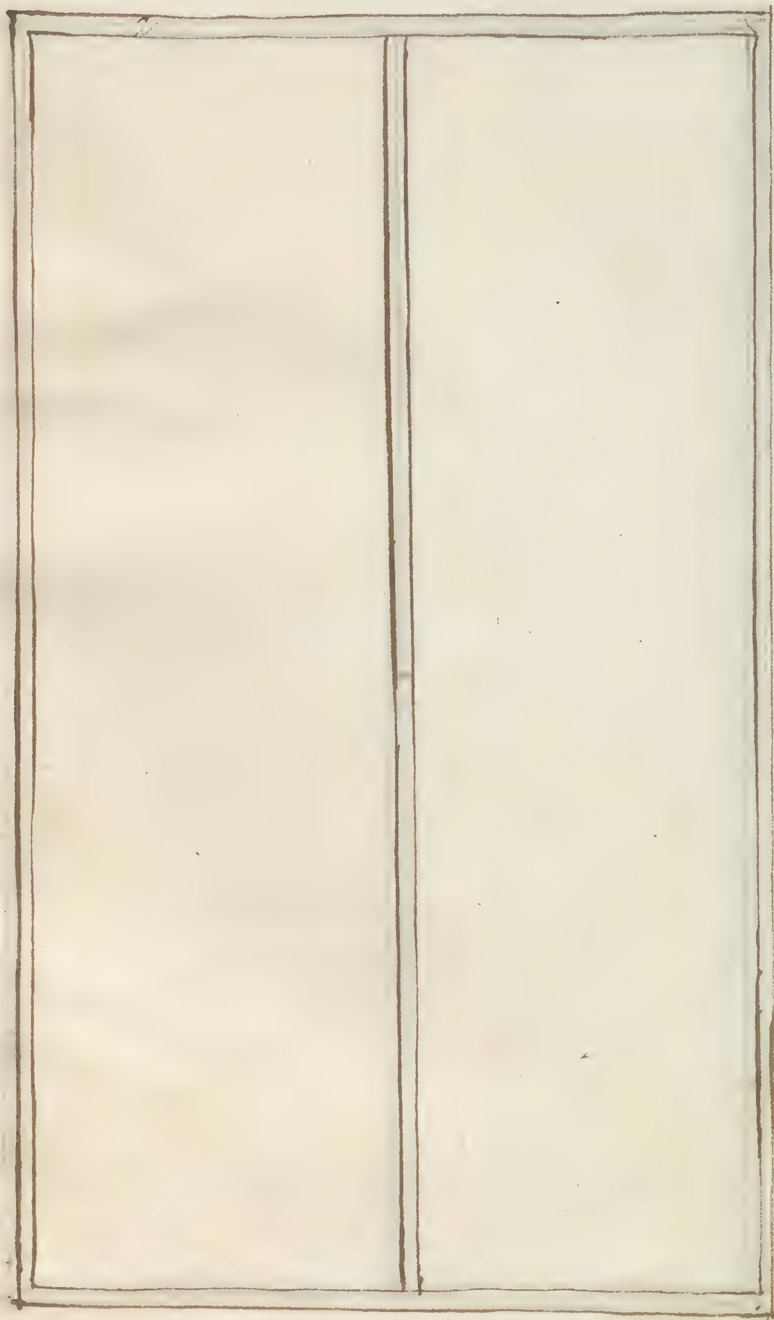
Caput 2um.

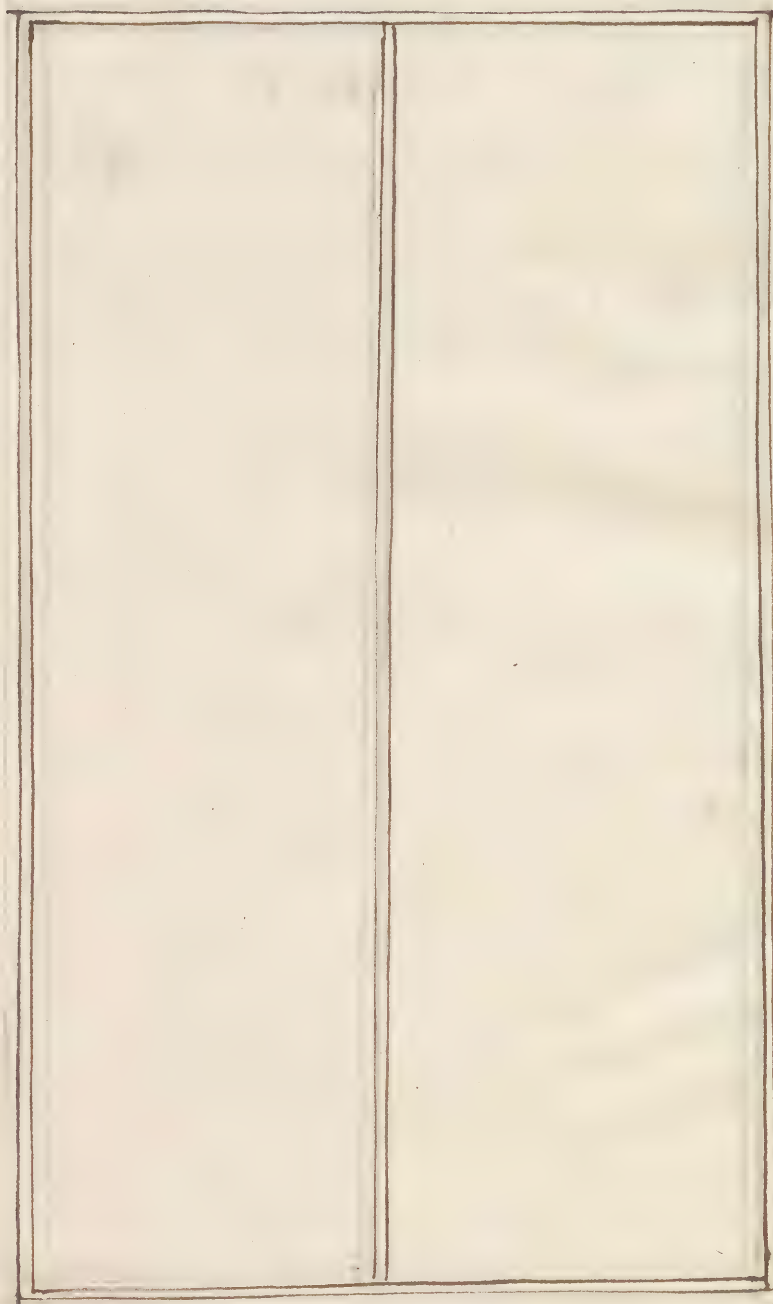
De perfectione et productione fr. substantialis — fol. 66.

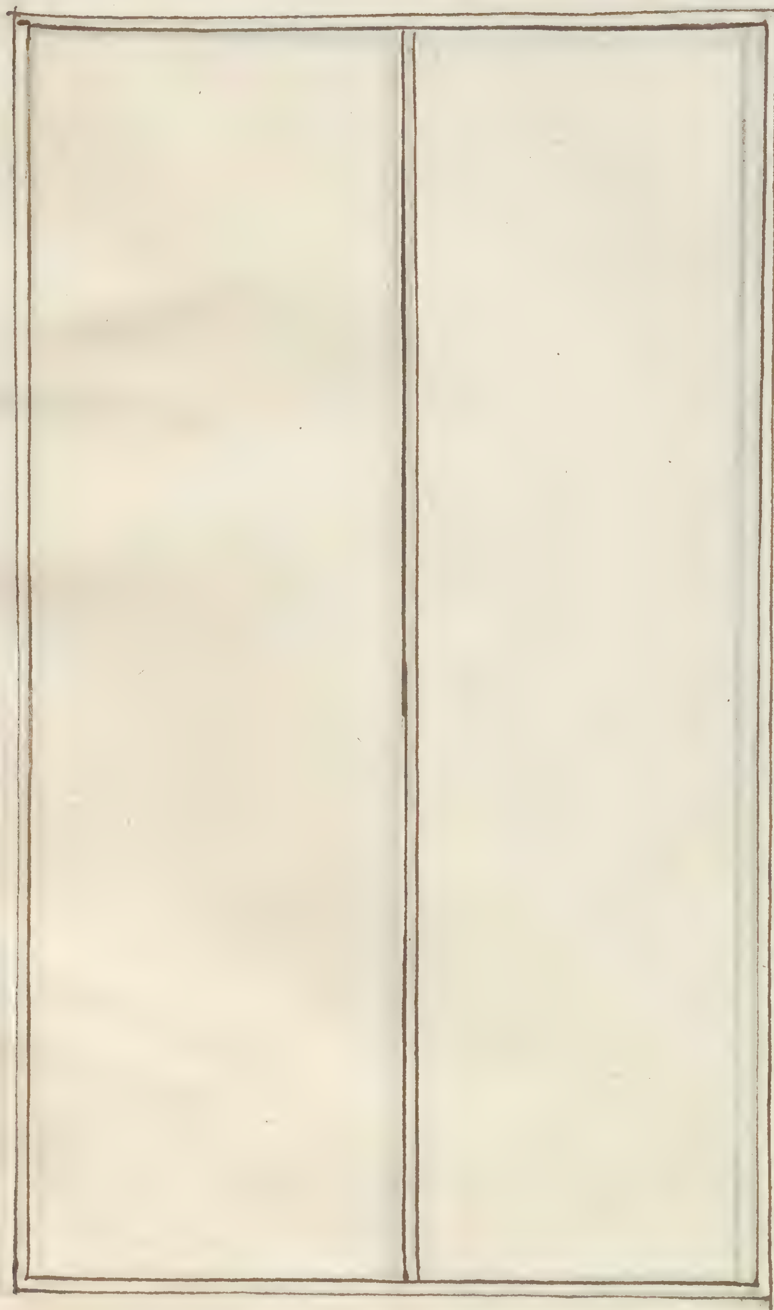
Caput 5um

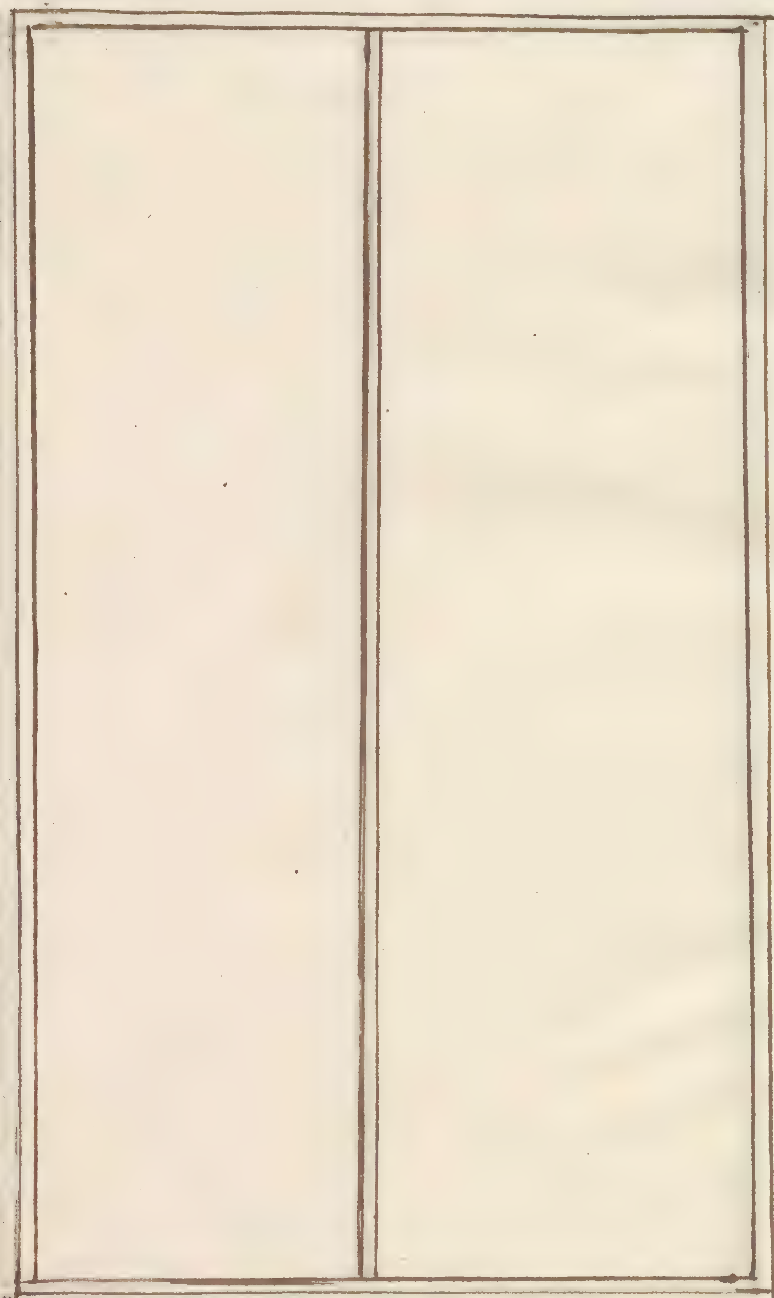
In quo fr. Tritate ducho fr. fol. 73

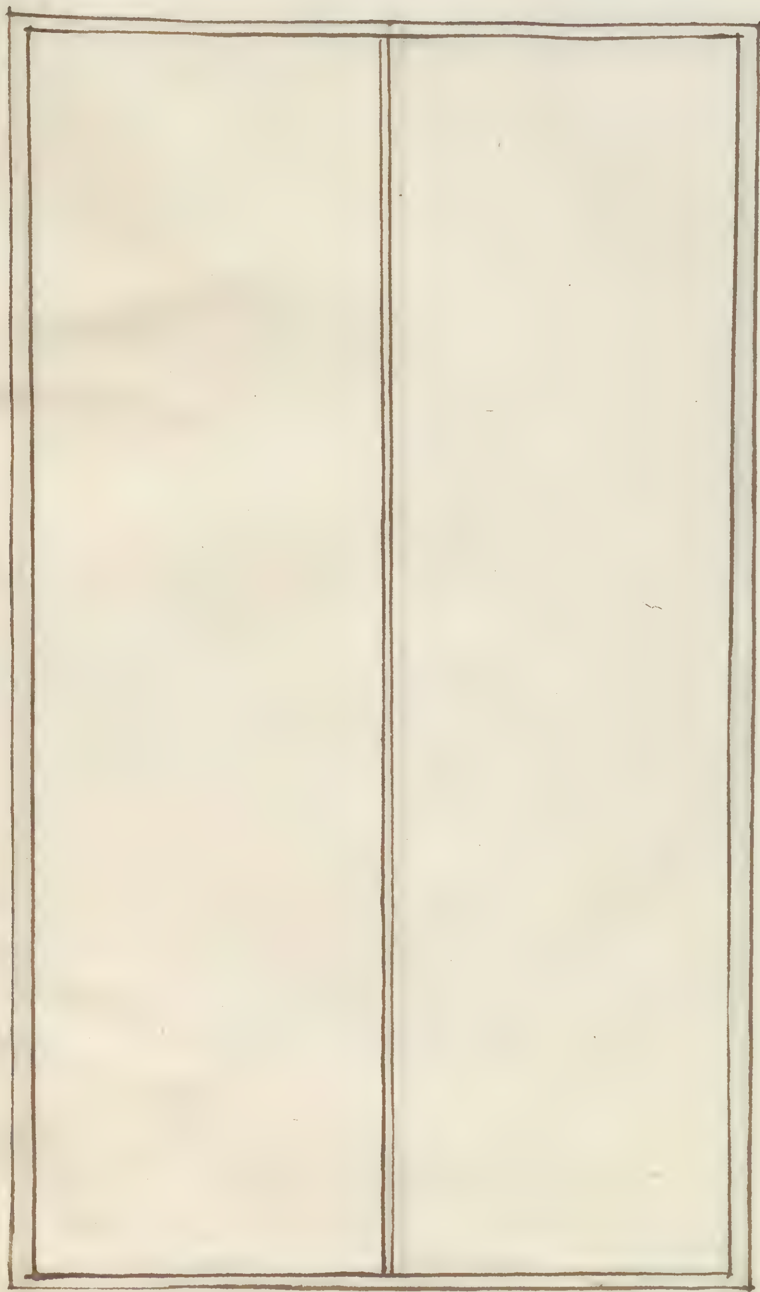
Caput 7um.

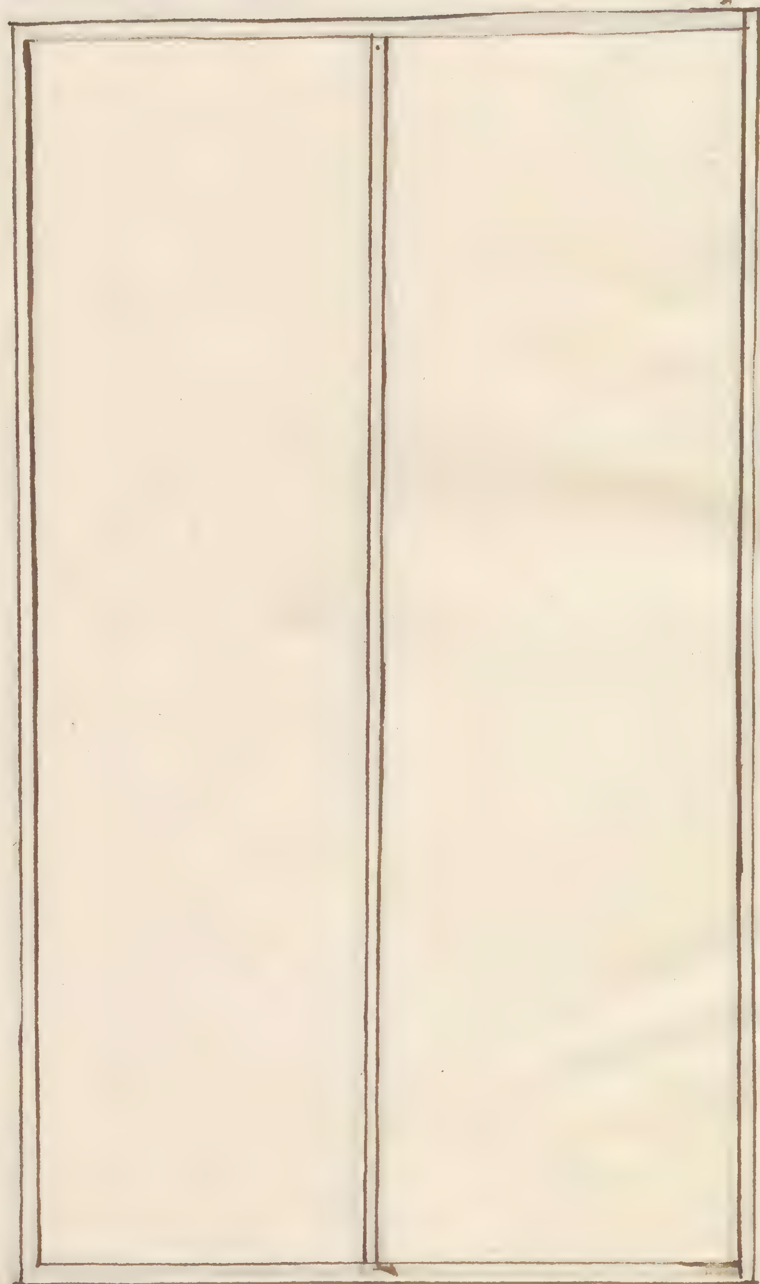

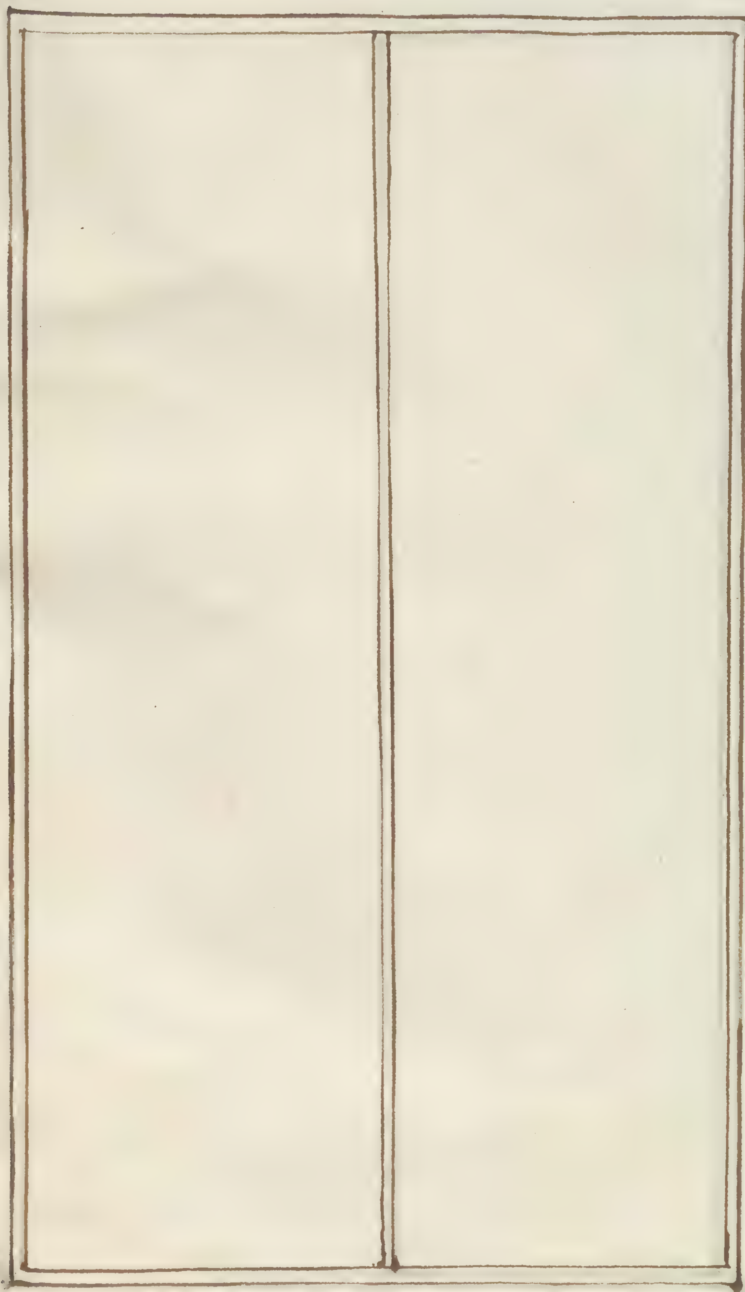

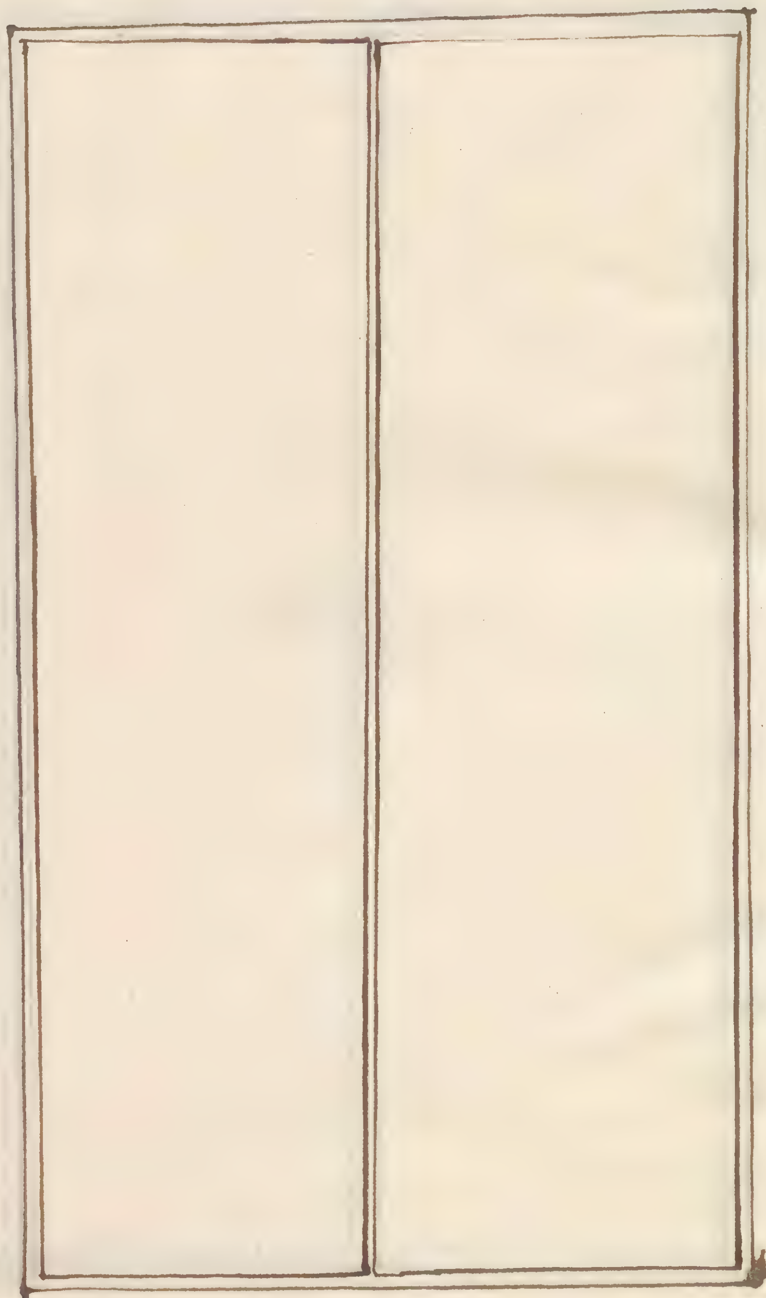

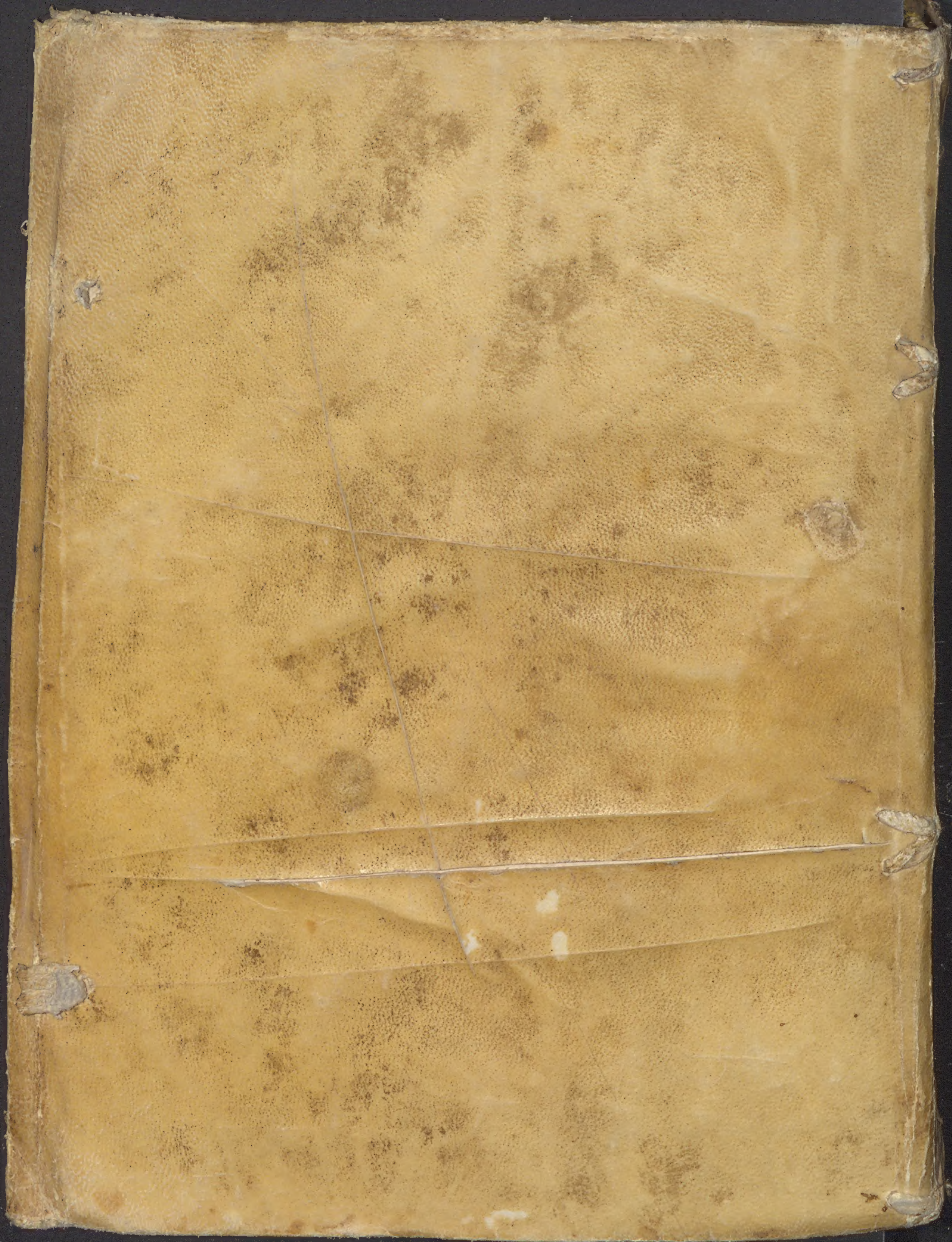

J

Señor mio, Yo Creia, que a Vmd no le molestara con mi petizion, mas considerando las m.s molestias que a Vmd se le hazen continuam.te dexaré de cansar a Vmd; porque por mi dinero, en qualq.ra p.te hallaré lo que quisiere. Y io no pedia a Vmd nada de valde, o de grazia, sino es que me esperase 15, o Veinte dias; pues yo no he de pagar la culpa, queja que Vmd tiene con mi Patron. Vmd perdone. D.s g.de á Vmd m.s a.s

Tapia

ROBLES. Phísica